

ספר הזוהר

שחבר התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי
עם לשון הקדש מנגד

לש"ס דף היומי

מסכת בבא קמא

והוא: זוהר המחולק לשבע שנים
ללמוד דף זוהר היומי עם דף גמרא היומי

זוהר ספר ויקרא כרך ה'
לפי ספר הזוהר 10 פרקים (70-79 פרקים) עמודים קעג-תח
[מפרשת שמיני דף לה: עד פרשת קדושים דף פג:]

סדרנו בעזרת ה' כל ספר הזוהר על פי סדר מסכתות הש"ס ללמוד דף היומי, ללמוד 2-3 דקות ביום, ובזאת ידע ויזמין כי כל דברי חז"ל הקדושים הם סודות נוראים (הקדמת המהר"ח: לעזי תיים), ובזה יזכה להכנס לגן עדן העליון (זוהר החדש שיר השירים - כי בלי למוד הזוהר חוזר בגלגול [זוהר, תרמ"ק, והאריז"ל]), וכך יוכל לשמוע תורה מפי הקב"ה בישיבת כל מסכתות הש"ס בעו"ם הבא (פמבאר בהקדמה), יכולים ללמוד גם את זוהר לשון הקדש (שיר הקד, ולשון הקדש היא לשון הקב"ה, זוהר תרמ"ה), וכך ישראל ילמדו ש"ס עם זוהר ובזה יכנסו בתבת נח להנצל מדור המבול ומפפצות אטום. וזוהי חובה על כל מגידי השיעורים בדרף היומי, לצרף את ה'למוד הקדוש הזה דף היומי זוהר ביחד עם למוד הש"ס, ובזה יקראו מצדיקי הרבים פמוכבים לעו"ם ועד (תמוזי זוהר הקדמה, זוהר נשא כ"ד).

יו"ט ע"י מפעל הזוהר העולמי - ט"ו מנחם אב תשע"ב
רח' נחל לכיש 24/8 - בית שמש תובב"א

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,

ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

אלו שלא לומדים זוהר וש"ס בנחד הם מחריבים את העולם,
כדברי המהר"ח וז"ל: "... כי בלי ספק בהיותם עוסקים בפשטיה
ובספוריה לבדם היא לובשות בגדי אלמנותה ושק הושת פסותה
וכל האמות יאמרו לישראל "מה דודך מדוד", מה תורתכם
מתורתנו, הלא גם תורתכם ספורים בהכלי העולם. אין עלבון
תורה גדול מזה, ולכן אוי להם לבגרות מעלבונה של תורה ואינם
עוסקים בחכמת הקבלה שהיא נותנת כבוד לתורה, כי הם
מאריכים הגלות וכל הרעות המתרגשות לבוא בעולם, עכ"ל.

מפעל הזוהר העולמי

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש - ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

הקדמה

י'שמחו ה'לומדים ו'העוסקים ה'זוהרים, בהופעת דבר נשגב זה אשר תחזינה עיניכם, שיוצא עכשיו לאור, בעזרת ה' יתברך ויתעלה.

החיבור הזה, הינו חיבור גדול וקדוש, אשר בודאי יקרבת את הגאולה במהרה, בעת שהתחילו בעזרת ה' יתברך, אלפים ורבבות של כל קהל עדת ישראל, את לימוד הדף היומי, יחד שבטי ישראל, כולם כאחד יחד, ועת רצון הוא זה, להנחיל לאוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, בעוד דבר קדוש ונשגב, והוא שכל אחד, ביחד עם דף היומי, ילמד גם קטע זוהר בכל יום, בנוסף לדף היומי, וכך יהיה מאותם שמחזיקים את העולם, ומאלו המגינים על ארצנו, מהרשעים ימ"ש שרוצים וחפצים מאוד עפ"ל, ברוחניות ובגשמיות.

התכנית היא, שכל אחד ילמד בנוסף לדף היומי ש"ס דף היומי זוהר בשתים שלוש דקות, ובסיימו את כל הש"ס, יסיים את כל הזוהר גם כן, ויעשה סיום על שניהם יחד, ודאי שיעשה נחת רוח לה' במאוד מאוד, ובזכות הלימוד הקדוש יקבל את תפילותינו ברחמים וברצון אמון כן יהי רצון.

המוציאים לאור

פתח דבר

ברוך ה' אלקי ישראל מהעולם ועד העולם ואמר כל העם אמנו הללו-יה, כל הנשמה תהלל י-ה הללו-יה.

כל עם ישראל ששים ושמחים בשמחת התורה, בלימוד הש"ס בצירוף הזוהר, לאחר שנים שמפעל הזוהר העולמי, מנסה להחדיר בכלל ישראל את לימוד הזוהר, שכל אחד ילמד בקביעות את ספר הזוהר הקדוש, נפלה ההחלטה והיא לצרף ולאחד את לימוד הזוהר עם לימוד תלמוד בבלי, על ידי דפוסים חדשים גם ישנים שיאחדו את לימוד הגמרא והזוהר, שיהיה בבחינת וילכו שניהם יחדו, ועל ידי לימוד שניהם יזכו לערוך סיום הש"ס וסיום הזוהר יחדו, אז ויבואו אל המקום אשר אמר לו האלקים, שכל עם ישראל יזכו להגיע אל המקום אשר אמר האלוקים לאברהם בגאולה העתידה במהרה.

ועל כן, אנו קוראים לכל אחינו בני ישראל, החסידים הליטאים הספרדים התימנים, וכל המגזרים, יחד שבטי ישראל, כולנו כאחד יחד, להתחיל בלימוד קדוש זה דף היומי ביחד עם הזוהר הקדוש, בקביעות יום יום ידרשון, בהתמדה בשמחה באהבה, לעשות נחת רוח ליוצרנו, וכמו שבסיום הש"ס הנוכחי היו כמאה אברכים שיודעים את כל הש"ס בעל פה יהיה בעזרת ה' בסיום הבא עוד כמאה שיודעים גם ש"ס בעל פה וגם זוהר בעל פה,

ואז נעשה כולנו סיום ענק על הגמרא ועל הזוהר יחד, כולנו כאחד יחד נשמח בפה מלא, משה רעיא מהימנא ישמח עמנו, ור' שמעון בר יוחאי ישמח עמנו, וכל התנאים הקדושים שמוזכרים בזוהר ובגמרא ישמחו עמנו.

ידוע לכל מעלת הקביעות בלימוד התורה, שכל דבר הנלמד בקביעות יש לו סיעתא דשמיא, כמו קביעות מקום לתפלה, כמו כן קביעות מקום ללימוד גמרא וזוהר, שכל אחד יקבע לו מקום לגרוס הדף היומי והזוהר היומי, בזמן

קבוע ובמקום קבוע, שכן אז בטוח שלא ישכח ללמדו אף יום, ובטוח שיזכה לגמור בסיומם של כל ישראל.

וטוב ביותר שיהיה זה בבית המדרש, או בבית הכנסת וכדומה, שממנו יראו וכן יעשו, ועל ידי קנאת סופרים תרבה חכמה, ואחרים יתחילו לעשות כמותו, וירבו הלומדים בישראל.

איש את רעהו יעזור ולאחיו יאמר חזק, צריכים הרבה חיזוק, כמו דאיתא דברי תורה צריכים חיזוק תמיד, וכל שכן לימוד שמגרה את השטן, והוא מנסה בכל כוחו למעט את לימוד הזוהר, כמו שהכל יודעים, והוא מלביש זאת באיצטלא דרבנן, ומביא ראיות שונות ומשונות, וכמו שכל אחד יודע את כל הטענות שהוא ממציא, אבל אף על פי כן אנו נתחזק איש את רעהו יעזור ולאחיו יאמר חזק, האחד יעזור לשני, וכן הלאה, וכך נהיה כולנו מיוסדים וחזקים ונקרב את ביאת משיח צדקנו.

עתה בעת אשר אנחנו יוצאים עם התוכנית היחודית וכל הכלול בזה, הננו רוצים לקרוא גם כן לכל אלו שיש להם כבר סדר מיוחד לחזור על לימודם, הדף היומי שלומדים היום ומחר חוזרים, וכן לאחר שבוע וכדומה, כל סדרי החזרות, אנו קוראים לכל אלו שיחזרו גם כן על הזוהר שלמדו, שלא ישכחו את קטעי הזוהר שלמדו, ועל ידי שיחזרו יוכלו לזכור לתמיד, ויהיה לנגד עיניהם דברי הזוהר, וישאר בליבם כיתד שלא תימוט, ואם מתעוררים מקטע מסוים בזוהר ואחר מכן שוכחים, חבל על דאבדין, ולמה שלא יזכרו על ידי חזרה.

וכל אחד יערוך לעצמו חשבונותיו בזמנו הפנוי, וכן על זה הדרך ישתדל כל אחד לעשות את המקסימום שביכלתו לגמור ולסיים את הזוהר הקדוש גם כן, ויקויים בנו כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים.

ויקויים בנו מקרא שכתוב כימי צאתכם ממצרים אראנו נפלאות ויקויים

בנו עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים, בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים, וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כמי עולם וכשנים קדמוניות, ותחזינה עינינו בשובך לציון במהרה בימינו, ונזכה לגאולה שלמה, בנין בית המקדש, קיבוץ נדחי ישראל, על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו אמן ואמן.

ואלו הם התכניות שעושים למען דבר זה:

תכנית מספר 1: להדפיס את הזוהר הקדוש 64 דף במסכת ברכות שיהיה לכל הלומדים דף היומי במה ללמוד את הזוהר ביחד עם לומדי דף היומי, לחלקם חינם.

תכנית מספר 2: להדפיס מסכת ברכות עם הזוהר ביחד דף זוהר ודף גמרא ממסכת ברכות, וכך יחלקו רק ללומדי זוהר יחד עם ש"ס חינם.

תכנית מספר 3: לסדר לאלו שלומדים 7 דפים גמרא ביום לסדר להם גם לימוד 7 דפים זוהר ביום.

תכנית מספר 4: לוח ללומדי דף היומי ש"ס: לעשות לוח ללומדי דף היומי ש"ס שידעו בדיוק היכן ללמוד, בכמה הוצאות הזוהר שהוצאנו לאור עד עתה, וכך יוכלו ללמוד בלי שיהיה להם הספרים החדשים, רק כל אחד לוקח איתו את הזוהר של 10 כרכים או 70 כרכים ויכול ללמוד ביחד עם לומדי הש"ס או אצלו בבית.

ופשוט, שלכל התכניות האלו צריכים להשקיע הרבה ממון. לכן כל אחד יחשב לעצמו כמה הוא יכול לתת למפעל הקדוש הזה, כדי שיוכלו להוציא את כל התכניות לאור עולם.

בכבוד רב - המוציאים לאור

פְּרֻשַׁת שְׁמִינִי

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְגו' (ויקרא ט) רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, בְּרֵן יַחַד כִּכְבִּי בְקָר וַיִּרְעֵנו כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. זָפַאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהִיב לֹון אֹרִייתָא קְדִישָׁא, חֲדוּוֹתָא דְכֻלָּא, חֲדוּוֹתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאַטְיִילוּתָא דִּילֵיהּ, דְכַתִּיב, (משלי ח) וְאַהֲיָהּ שְׁעִשׂוּעִים יוֹם יוֹם. וְאֹרִייתָא כֻלָּא, חַד שְׁמָא קְדִישָׁא אִיהִי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

וּבְאֹרִייתָא אַתְּבְּרִי עַלְמָא דְכַתִּיב, (משלי ח) וְאַהֲיָהּ אֶצְלוּ אַמּוֹן אֶל תְּקַרִי אַמּוֹן אֶלָּא אַמּוֹן. וּבְאֹרִייתָא אַתְּבְּרִי בַר נֶשׁ, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם. אָמַר קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא לְאֹרִייתָא, בְּעֵינָא לְמַבְרִי אָדָם. אָמְרָה קַמִּיהּ, הַאי בַר נֶשׁ זְמִין לְמַחֲטִי וּלְאַרְגָּזָא קַמָּךְ, אִי לָא תְאַרְיָךְ רוּגְזָךְ עֲלֵיהּ, הִיךְ יְקוּם בְּעַלְמָא. אָמַר לָהּ, אָנָּא וְאַתְּ נוֹקִים לִיָּה בְּעַלְמָא, דְהָא לָאוּ לְמַגְנָא אַתְּקַרִינָא אַרְךְ אַפִּים. (ס"א דהא כל זמנא דישתדלון באוריייתא מתקנימי בעלמא).

רַבִּי חֲזִיא אָמַר, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה אֹוקְמוּהָ לִיָּה לְבַר נֶשׁ בְּעַלְמָא, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵינוּ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר מֵהַכָּא, (קהלת ב) אֶת אֲשֶׁר כָּבַר עָשׂוּהוּ, עָשׂוּהוּ וְדָאִי. וְדָא הוּא צֻלָּם וְדַמוֹת, צֻלָּם: בְּדַכוּרָא. דַּמוֹת: בְּנוֹקְבָא וְעַל דָּא שִׁירוּתָא דְאֹרִייתָא ב', וְאֹוקְמוּהָ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִפְּנֵי מַה ב' פְּתִיחָא וְסִתִּימָא. אֶלָּא, בְּשַׁעֲתָא דְבַר נֶשׁ אֶתִי (דף ל"ו ע"א) לְאַתְחַבְּרָא בְּאֹרִייתָא, הֲרִי הִיא פְּתִיחָא לְקַבְלָא לִיָּה, וּלְאַשְׁתַּתְּפָא בְּהַדִּיָּה. וּבְשַׁעֲתָא דְבַר נֶשׁ, סִתִּים עֵינױי מְנַה, וַיְהִי לְאַרְחָא אַתְּרָא, הֲרִי הִיא סִתִּימָא, מִסְטָרָא אַתְּרָא. כִּמָּה דָּאֶת אָמַר, אִם יוֹם תַּעֲזֹבֵנִי יוֹמִים

פְּרֻשַׁת שְׁמִינִי

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְגו'. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (איוב לח) בְּרֵן יַחַד כִּכְבִּי בְקָר וַיִּרְעֵנו כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִתָּן לָהֶם תּוֹרָה קְדוֹשָׁה, שְׁמַחַת הַכֹּל, שְׁמַחַתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַשְּׁעִשׂוּעַ שֶׁלוֹ, שְׁכַתוּב (משלי ח) וְאַהֲיָהּ שְׁעִשׂוּעִים יוֹם יוֹם. וְכֹל הַתּוֹרָה הִיא שֵׁם אֶחָד שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וּבַתּוֹרָה נִכְרָא הַעוֹלָם, שְׁכַתוּב וְאַהֲיָהּ אֶצְלוּ אַמּוֹן, אֶל תְּקַרִי אַמּוֹן אֶלָּא אַמּוֹן. וּבַתּוֹרָה נִכְרָא אָדָם, זֶהוּ שְׁכַתוּב (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַתּוֹרָה: אָנִי רוּצָה לְבַרָא אָדָם. אָמְרָה לְפָנָיו: הָאָדָם הַזֶּה עֲתִיד לְחַטֵּא וּלְהַרְגִיז לְפָנֶיךָ, אִם לֹא תְאַרְיָךְ רִגְזָךְ עֲלָיו, אִיךָ יַעֲמַד בְּעוֹלָם? אָמַר לָהּ: אָנִי וְאַתְּ נַעֲמִיד אוֹתוֹ בְּעוֹלָם, שְׁהָרִי לֹא לְחַנּוּם נִקְרָאתִי אַרְךְ אַפִּים. (שְׁהָרִי כֹל זְמַן שִׁישְׁתַּדְּלוּ בַתּוֹרָה, וַתְּקַמּוּ בְּעוֹלָם).

רַבִּי חֲזִיא אָמַר, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה הַעֲמִידוּ אֶת הָאָדָם בְּעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכַתוּב נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר מִכָּאן, (קהלת ב) אֶת אֲשֶׁר כָּבַר עָשׂוּהוּ, עָשׂוּהוּ וְדָאִי. וְזֶהוּ צֻלָּם וְדַמוֹת. צֻלָּם - בְּזָכַר. דַּמוֹת - בְּנֹקְבָה. וְעַל זֶה הַתְּחִלַּת הַתּוֹרָה בְּב', וּפְרָשׁוּיָהּ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִפְּנֵי מַה ב' פְּתִיחָא וְסִתִּימָא? אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא שְׂאָדָם בָּא לְהַתְּחַבֵּר עִם הַתּוֹרָה, הֲרִי הִיא פְּתִיחָה לְקַבֵּל אוֹתוֹ וּלְהַשְׁתַּתֵּף עִמּוֹ. וּבְשַׁעֲתָא שְׂאָדָם סוֹתָם עֵינָיו מִמְּנָה וְהוֹלֵךְ לְדַרְךְ אַחֲרָת, הֲרִי הִיא סִתִּימָה מֵהַצַּד הָאַחֵר, כִּמוֹ שְׂנָאֵמַר, אִם יוֹם

תַּעֲזֹבֵנִי יוֹמִים

תעזבני - יומים אַעזבך. ולא ימצא פתח עד שישוב להתחבר עם התורה פנים בפנים, ולא ישפח ממנה. ולכן התורה פותחת לפני בני אדם ומכריזה וקוראת להם, (משלי ח) אליכם אישים אקרא וגו', וכתוב (שם א) בראש המלות תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר.

רבי יהודה אומר, ב' שני גגות, ואחד שאוחז אותם. מה זה אומר? אלא אחד לשמים ואחד לארץ, והקדוש ברוך הוא אוזן ומקבל אותם.

רבי אלעזר אומר, שלשה אורות (צדדים אלו) אלו עליונים קדושים שאחוזים באחד, והם הכלל של התורה, ואלו פותחים פתח לכל. פותחים פתח לאמונה, ואלה הבית של הכל, ועל זה נקראו בית, שאלה הם הבית.

משום כך התחלת התורה ה', שהרי התורה (פרותיה הם הרפואה) היא רפואת העולם. ומשום כך, מי שמשפדל בתורה כאלו השתדל בשם הקדוש. והרי נתבאר שכל התורה היא שם קדוש אחד עליון, ומשום שהיא שם קדוש, היא פותחת בבית, שהיא הכלל של השם הקדוש בשלשת קשרי האמונה.

בא ראה, כל אלו שמשפדלים בתורה, נדבקים בקדוש ברוך הוא, ומתעטרים בעטרות התורה, ואהובים למעלה ולמטה, והקדוש ברוך הוא מושיט להם את ימינו (והקדוש ברוך הוא רשם אותם). כל שפן אותם שמשפדלים בתורה גם בליה, והרי פרשוה שהם משתתפים עם השכינה (בכנסת ישראל) ומתחברים כאחד. וכשבא הבקר, הקדוש ברוך הוא מעטר אותם בחוט אחד של חסד, להודיע בין עליונים ותחתונים.

אַעזבך. ולא ישפח פתחא, עד דיתוב לאתחבר בה באורייתא אנפין באנפין, ולא יתנשי מנה. ועל דא אורייתא פתחת קמי בני נשא ואכרזא וקרי להון (משלי ח) אליכם אישים אקרא וגו' וכתוב (משלי א) בראש הומיות תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר.

רבי יהודה אומר, ב' תרין גגין, וחד דאחיד לון. מאי קא מיירי. אלא חד לשמיא וחד לארעא, וקודשא בריך הוא אחיד וקביל לון.

רבי אלעזר אומר, תלת נהורין (צדדים אלו) אינון עלאין קדישין, דאחידן פחדא, ואינון כללא דאורייתא, ואלין פתחין פתחא לכלא. פתחין פתחא למהימנותא, ואלין ביתא דכלא. ועל דא בית אקרו, דאלין אינון ביתא ובגין כך שירותא דאורייתא ב'. דהא היא אורייתא (ס"א אביה מני אסוותא) הוי ואסוותא דעלמא. ובגין כך, מאן דאשתדל באורייתא, כאלו אשתדל ביה בשמא קדישא. והא אתמר, דאורייתא כללא, חד שמא קדישא עלאה איהי. ובגין דאיהי שמא קדישא, פתחא בבית, דאיהי כללא דשמא קדישא, בתלת קשרי מהימנותא.

תא חזי, כל אינון דמשפדלי באורייתא, מתדבקין ביה בקודשא בריך הוא, ומתעטרי בעטרי דאורייתא, ואתרחימו לעילא ותתא, וקודשא בריך הוא אושיט לון ימיניה (ס"א וקודשא בריך הוא ארשים לון) כל שפן אינון דמשפדלי באורייתא נמי בליילא. והא אוקמוה, דאינון משתתפי בשכינתא (נ"א בכנסת ישראל) ואתחברו כחדא. וכד אתי צפרא, קדשא בריך הוא מעטר להו, בחד חוטא דחסד, לאשתמודעא בין עלאין ותתאין.

וְכַר אֵינוֹן כְּכִי צִפְרָא, בְּשַׁעְתָּא דְכֻנְסַת
יִשְׂרָאֵל, וְכַל אֵינוֹן דְּלַעֲאן בְּאוּרִייתָא,
אַתָּאן לְאַתְחַזָּא קָמִי מַלְכָּא, כְּלָהּ מִזְמָרִי
כַּחְדָּא, הָדָא הוּא דְכָתִיב בְּרֵן יַחַד כְּכִי בְּקָר
וַיִּרְעוּ כָל בְּנֵי אֱלֹהִים. מָאִי וַיִּרְעוּ. כִּמָּה דָּאֵת
אָמַר, (ישעיה כד) רֹעָה הִתְרוּעָעָה הָאָרֶץ. דְּאֵינוֹן
דִּינִין מִתְבָּרִין, וְאַתְּבָרוּ כְּלָהּ מְקָמִי בְּקָר, כִּד
אַתְעָר בְּקָר בְּעֵלְמָא, כִּמָּה דָּאֵת אָמַר, (בראשית כד)
וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בַּבְּקָר. וְעַל דָּא וַיִּרְעוּ כָל בְּנֵי
אֱלֹהִים.

רְבִי אֶלְעָזָר הָוָה אֲזִיל בְּאוּרְחָא, אֲשַׁפְּחִיה לְרַבִּי
פְּנַחֵס בֶּן יֶאִיר דְּהוּוּ אֲתִי, גֵּעָא חֲמָרִיה.
אָמַר רַבִּי פְּנַחֵס, וְדָאִי בְּטַקוּלָא (נ"א בְּקֵלָא)
דְּחִדּוּתָא דְחֲמָרָא, חֲמִינָא (חֲמִינָא) אֲנִפִּין חִדְתִּין
יִשְׁתַּפְּחוּן הַכָּא, פִּיּוֹן דְּנִפְק מִבְּתַר עֲנַפּוּי
דְטוּרָא, חֲמָא לִיה לְרַבִּי אֶלְעָזָר דְּהוּוּ אֲתִי,
אָמַר וְדָאִי טַקוּלָא (נ"א קֵלָא) דְּחִדּוּתָא אֲשַׁתְּלִים.
נַחַת רַבִּי אֶלְעָזָר לְגַבִּיהּ, וְנִשְׁיַק לִיה, אָמַר לִיה
אֵי טוּפְסָא דְאַרְחָא, חַד לְגַבִּי, גִּזִּיל וְנִתְחַבֵּר
כַּחְדָּא. וְאֵי לָאו טוּל אַרְחָךְ וְזִיל. אָמַר לִיה,
וְדָאִי לְקַבְּלָךְ אֲזִילְנָא, פִּיּוֹן דְּאֲשַׁפְּחֵנָא לָךְ,
אֲזִיל אַבְתָּרְךָ וְנִתְחַבֵּר כַּחְדָּא.

פְּתַח רַבִּי פְּנַחֵס וְאָמַר, (תהלים קכח) יְבָרְכֶךָ יי'
מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְטוֹב וְגו' יְבָרְכֶךָ יי'
מִצִּיּוֹן, מָאִי טַעְמָא מִצִּיּוֹן. בְּגִין דְּהָא מִתְמַן
שָׂרָאן בְּרַכָּאן לְאַשְׁתַּתְּפָא (ס"א לְאַשְׁתַּבְּחָא). הָדָא
הוּא דְכָתִיב פִּי שָׁם צִוָּה יי' אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים
עַד הָעוֹלָם. וּבְגִין כֵּן יְבָרְכֶךָ יי' מִצִּיּוֹן דְּהָא
מִתְמַן נִפְקִי בְּרַכָּאן לְכָלָא. וּרְאֵה בְטוֹב
יְרוּשָׁלַם, דְּכַגִּינִי צִיּוֹן יְרוּשָׁלַם אֲתַבְּרָא, דְּכִיּוֹן
דְּצִיּוֹן אֲתַמְלִי בְּרַכָּאן, כְּדִין יְרוּשָׁלַם אֲתַבְּרָא,
וְאַשְׁתַּכְחוּ בְּה רַחֲמִים. וְכִד יְרוּשָׁלַם אֲתַבְּרָא,
כָּל עַמָּא אֲתַבְּרָא.

פְּתַח רַבִּי פְּנַחֵס וְאָמַר, (תהלים קכח) יְבָרְכֶךָ יי'
מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְטוֹב וְגו' יְבָרְכֶךָ יי'
מִצִּיּוֹן, מָאִי טַעְמָא מִצִּיּוֹן. בְּגִין דְּהָא מִתְמַן
שָׂרָאן בְּרַכָּאן לְאַשְׁתַּתְּפָא (ס"א לְאַשְׁתַּבְּחָא). הָדָא
הוּא דְכָתִיב פִּי שָׁם צִוָּה יי' אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים
עַד הָעוֹלָם. וּבְגִין כֵּן יְבָרְכֶךָ יי' מִצִּיּוֹן דְּהָא
מִתְמַן נִפְקִי בְּרַכָּאן לְכָלָא. וּרְאֵה בְטוֹב
יְרוּשָׁלַם, דְּכַגִּינִי צִיּוֹן יְרוּשָׁלַם אֲתַבְּרָא, דְּכִיּוֹן
דְּצִיּוֹן אֲתַמְלִי בְּרַכָּאן, כְּדִין יְרוּשָׁלַם אֲתַבְּרָא,
וְאַשְׁתַּכְחוּ בְּה רַחֲמִים. וְכִד יְרוּשָׁלַם אֲתַבְּרָא,
כָּל עַמָּא אֲתַבְּרָא.

בַּר יַמִּי חֲיִיד, דְּלָא יתְחַזִּי קִשְׁתּוֹ בְּיוֹמָךְ, כְּמָה
לְאַבוּךְ. וְעַל דָּא וּרְאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם כּל
יַמִּי חֲיִיד. וּרְאָה בְּנִים לְבָנִיד, דְּחָלִי חֲטָאָה,
חֲסִידִים, קְדוּשִׁים. אִז - שְׁלוֹם עַל
יִשְׂרָאֵל. מַה זֶה שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל?
אֵלָא כְּמִי שְׁאוּמֵר: שְׁלוֹם עַל רֹאשׁ
הַמֶּלֶךְ, שְׁלֹא יִחְסֵר כּל. כִּף שְׁלוֹם
עַל יִשְׂרָאֵל, בְּזִמְנָא שְׁצַדִּיקִים
יִמְצְאוּ בְּעוֹלָם.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (משלי יז)
עֲטַרְתּוֹ זָקִינִים בְּנֵי בָנִים וְתַפְאֶרֶת
בְּנִים אֲבוֹתָם. בְּנִים - הָרִי בְּאַרְנוֹ.
בְּנֵי בָנִים - אֵלּוּ שְׁאָר כְּתָרֵי הַמֶּלֶךְ,
כְּמוֹ שְׁנֹאמֵר (ישעיה נד) וְכָל בְּנֵי
לְמוֹדֵי ה'. וְכָתוּב (איכה ד) בְּנֵי צִיּוֹן
הִיקָרִים, כְּמוֹ שְׁנֹאמֵר וְתַפְאֶרֶת
בְּנִים אֲבוֹתָם. אֵין מִתְעַטְרִים
הַבָּנִים אֵלָא בְּאַבוֹת. מִכָּאן לְמַדְנּוּ
שֶׁבָנִים לֹא מִתְעַטְרִים וְלֹא מְשַׁקִּים
מִהֶשְׁקִית הַנַּחַל, אֵלָא בְּזִמְנָא
שֶׁהָאבוֹת מִתְעַטְרִים וּמְבָרְכִים.
זֶהוּ שְׁכָתוּב וְתַפְאֶרֶת בְּנִים
אֲבוֹתָם.

עַד דִּהוּוּ אֶזְלִי, מָטָא עַדָּן צְלוֹתָא, נַחְתּוּ וְצְלוּ.
עַד דִּהוּוּ מְצִלִי, קַפְטֵר חַד חוּיָא בְּרַגְלוּי
דְּחַמְרָא, דְּרַבִּי פְּנַחֶס. קַסְטָא (ס"א קַפְטָא) וְגַעָא
תְּרִי זְמַנִּי. בְּתֵר דְּסִימּוֹ צְלוֹתָא, אָמַר רַבִּי פְּנַחֶס,
וְדָאִי צַעְרָא הוּא לְבַעֲרָא דִּילִי, דִּהָא יוֹמָא דָּא
אֶקְדִּימְנָא, וְהוּינָא מְרַחֵשׁ בְּאוּרֵייתָא, וְאַעֲבֵר
לִי בְּאַתֵּר דְּלְכַלּוּכָא שְׂרִיא, וְהִשְׁתָּא מְצַעְרִי לֵה.
קָמוּ וְחָמוּ חַד חוּיָא קָטִיר אַרְגְּלִיה, אָמַר רַבִּי
פְּנַחֶס, חוּיָא חוּיָא, זִיל וְאַסְחֵר (ס"א וְאַסְחֵר)
קוּטְרָךְ, בְּקַטְפוּרָא דְּחוּרָא. אִדְהֵכִי אֲתַנְשֵׁר
חוּיָא, וְנִפְל קַפְסִירִי קַפְסִירִי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וּמַה כָּל כִּף מְדַקְדַּק קְדָשָׁא
בְּרִידָה הוּא בְּצַדִּיקֵיִיא. אָמַר לֵיה, וְדָאִי
קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא מְדַקְדַּק בְּהוּ בְּצַדִּיקֵיִיא,
שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְדַקְדַּק עִם הַצַּדִּיקִים וְשׁוֹמֵר אוֹתָם, וְרוֹצֵה לְהוֹסִיף לָהֶם קְדוּשָׁה עַל קְדוּשָׁתָם,

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (משלי יז)
עֲטַרְתּוֹ זָקִינִים בְּנֵי בָנִים וְתַפְאֶרֶת
בְּנֵי בָנִים. אֵלִין בְּנִים, אֵלִין שְׁאָר כְּתָרֵי מְלָכָא,
כְּמָה דְּאֵתָא אָמַר (ישעיה נד) וְכָל בְּנֵי
לְמוֹדֵי יִי.
וְכָתִיב (איכה ד) בְּנֵי צִיּוֹן הִיקָרִים, כְּמָה דְּאֵתָא אָמַר
וְתַפְאֶרֶת בְּנִים אֲבוֹתָם, לֹא מִתְעַטְרִין בְּנִין אֵלָא
בְּאַבְהֵן. מִכָּאן אוּלְפְּנָא, דְּכַנִּין לֹא מִתְעַטְרִי,
וְלֹא מְשַׁתְּקִין מְשַׁקִּיו דְּנַחְלָא, אֵלָא בְּזִמְנָא
דְּאַבְהֵן מִתְעַטְרִין וּמִתְבָּרְכִין, הָדָא הוּא
דְּכָתִיב (דף ל"ז ע"ב) וְתַפְאֶרֶת בְּנִים אֲבוֹתָם.

עַד דִּהוּוּ אֶזְלִי, מָטָא עַדָּן צְלוֹתָא, נַחְתּוּ וְצְלוּ.
עַד דִּהוּוּ מְצִלִי, קַפְטֵר חַד חוּיָא בְּרַגְלוּי
דְּחַמְרָא, דְּרַבִּי פְּנַחֶס. קַסְטָא (ס"א קַפְטָא) וְגַעָא
תְּרִי זְמַנִּי. בְּתֵר דְּסִימּוֹ צְלוֹתָא, אָמַר רַבִּי פְּנַחֶס,
וְדָאִי צַעְרָא הוּא לְבַעֲרָא דִּילִי, דִּהָא יוֹמָא דָּא
אֶקְדִּימְנָא, וְהוּינָא מְרַחֵשׁ בְּאוּרֵייתָא, וְאַעֲבֵר
לִי בְּאַתֵּר דְּלְכַלּוּכָא שְׂרִיא, וְהִשְׁתָּא מְצַעְרִי לֵה.
קָמוּ וְחָמוּ חַד חוּיָא קָטִיר אַרְגְּלִיה, אָמַר רַבִּי
פְּנַחֶס, חוּיָא חוּיָא, זִיל וְאַסְחֵר (ס"א וְאַסְחֵר)
קוּטְרָךְ, בְּקַטְפוּרָא דְּחוּרָא. אִדְהֵכִי אֲתַנְשֵׁר
חוּיָא, וְנִפְל קַפְסִירִי קַפְסִירִי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וּמַה כָּל כִּף מְדַקְדַּק קְדָשָׁא
בְּרִידָה הוּא בְּצַדִּיקֵיִיא. אָמַר לֵיה, וְדָאִי
קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא מְדַקְדַּק בְּהוּ בְּצַדִּיקֵיִיא,
שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְדַקְדַּק עִם הַצַּדִּיקִים וְשׁוֹמֵר אוֹתָם, וְרוֹצֵה לְהוֹסִיף לָהֶם קְדוּשָׁה עַל קְדוּשָׁתָם,

וְנָטִיר לֹוֹן, וּבָעָא לְאוֹסְפָא לֹוֹן קְדָשָׁה עַל קְדוּשַׁתִּיהוּ וְהִשְׁתָּא הָאִי חֲמָרָא, עַל דְּלֹא נָטִיר קְדוּשַׁתָּא דִּילִי אֲצִטְעֵר. וְדָא חוּיָא שְׁלִיחָא חוּיָא, וּכְמָה שְׁלוּחִין אֵית לִיה לְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא וּבְכֻלָּהוּ עֶבֶד שְׁלִיחוּתִיהּ, וְאִפִּילוּ בְחִיּוֹת בְּרָא. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (ויקרא כו) וְהִשְׁלַחְתִּי בְכֶם אֶת חַיַּת הַשָּׂדֶה וְשִׁפְלָה אֶתְכֶם. וְאִפִּילוּ בִּיד גוֹי, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (דברים כח) יֵשָׂא יְיָ עָלֶיךָ גוֹי מְרַחֵק מִקְצֵה הָאָרֶץ.

וְעַכְשָׁו הַחֲמוּר הִזָּה, שְׁלֹא שְׁמַר אֶת הַקְּדוּשָׁה שְׁלִי, הוּא הַצִּטְעֵר. וְהִנְחֵשׁ הִזָּה הִזָּה שְׁלִיחַ, וְכְמָה שְׁלִיחִים יֵשׁ לְקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא, וּבְכֻלָּם הוּא עוֹשֶׂה אֶת שְׁלִיחוּתוֹ, וְאִפִּילוּ בְחִיּוֹת הַשָּׂדֶה. זְהוּ שְׁכַתּוּב (ויקרא כו) וְהִשְׁלַחְתִּי בְכֶם אֶת חַיַּת הַשָּׂדֶה וְשִׁפְלָה אֶתְכֶם. וְאִפִּילוּ בִּיד גוֹי, זְהוּ שְׁכַתּוּב (דברים כח) יֵשָׂא ה' עָלֶיךָ גוֹי מְרַחֵק מִקְצֵה הָאָרֶץ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וּבִידָא דִּישְׂרָאֵל עֶבֶד שְׁלִיחוּתָא. אָמַר לִיה, אֵין פְּגוּן רִשְׁעָ בִּידָא דְצַדִּיק. אָבֵל רִשְׁעָ בִּידָא דִּישְׂרָאֵל רִשְׁעָ אַחְרָא, לֹא עֶבֶד בִּיה שְׁלִיחוּתָא, אֲלֵא בְזַמְנָא דְאִיהוּ לֹא מְכוּוֹן בִּיה. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (שמות כא) וְאֲשֶׁר לֹא צָדָה וְהֶאֱלֹהִים אֵנָה לִידוֹ. וְאֲשֶׁר לֹא צָדָה דִּיִּיקָא, דְּלֹא לְקַטְלָא לִיה. דָּא, וְהֶאֱלֹהִים אֵנָה לִידוֹ, בְּגִין לְאֶעֱנֹשָׁא לְתַרְוּיָהּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הִיכִי עֶבֶד קְדָשָׁא בְרִיף הוּא שְׁלִיחוּתָא בִּידָא דְהַנִּי, וּבִידָא דְגוֹי. אָמַר לִיה וְאַבוּךָ לֹא קָאָמַר לְךָ. אָמַר לִיה עַד לֹא שְׂאִילָנָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֵיךְ עוֹשֶׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא שְׁלִיחוּת בִּידֵי אֱלֹהִים וּבִידֵי גוֹי? אָמַר לֹו, וְאַבִּיךָ לֹא אָמַר לְךָ? אָמַר לֹו, טָרַם שְׂאִילָתִי.

פְּתַח וְאָמַר, (איוב לד) וְהוּא יִשְׁקֹט וּמִי יִרְשָׁע וְגוֹי. וְהוּא יִשְׁקֹט, בְּזַמְנָא דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא יְהִיב שְׁקִיטוֹ וְשְׁלוּה לְבַר נֶשׁ, מֵאֵן הוּא רִשְׁאִי לְאַבְאָשָׁא לִיה, וְלִמְעַבְד לִיה קְטִיגוּרִיא. וְיִסְתַּר פְּנִים וּמִי יִשׁוּרְנוּ. וּבְזַמְנָא דְאִיהוּ אִסְתִּיר עֵינָיה מְלֵאשְׁגָחָא עָלֶיהּ, מֵאֵן הוּא דִּישְׁגַּח עָלֶיהּ, לְנִטְרָא לִיה, וְלִמְעַבְד לִיה נְטִירוֹ. וְאוּרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא בְדָא, עַל גוֹי, וְעַל אָדָם יַחַד. בֵּין לְעֵלְמָא כְּלָא, בֵּין לְעֵמָא חַד, בֵּין לְחַד בְּלַחוּדוּי.

פְּתַח וְאָמַר, (איוב לד) וְהוּא יִשְׁקֹט וּמִי יִרְשָׁע וְגוֹי. וְהוּא יִשְׁקֹט - בְּזַמְנָא שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא נוֹתֵן שְׁקֹט וְשְׁלוּה לְאָדָם, מִי הוּא שְׂרִשְׁאִי לְהִזִּיק לוֹ וְלַעֲשׂוֹת לוֹ קְטִיגוּרִיא? וְיִסְתַּר פְּנִים וּמִי יִשׁוּרְנוּ - וּבְזַמְנָא שֶׁהוּא מְסַתֵּיר אֶת עֵינָיו מִלְּהַשְׁגִּיחַ עָלָיו, מִי הוּא שִׁישְׁגִּיחַ עָלָיו לְשַׁמֵּר אוֹתוֹ וְלַעֲשׂוֹת לוֹ שְׁמִירָה? וְדַרְכֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא בְּזָה עַל גוֹי וְעַל אָדָם יַחַד. בֵּין לְכָל הָעוֹלָם, בֵּין לְעַם אַחַד, בֵּין לְאַחַד לְבַדוֹ. בַּא רְאָה, בְּזַמְנָא שְׁבַנֵּי אָדָם כְּשֵׁרִים מַעֲשִׂיהֶם לְמַטָּה, מִתְעוֹרֵר עָלֵיהֶם לְמַעְלָה יְמִינוּ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא. אַז מִתְעוֹרְרִים כְּמָה

תָּא חֲזִי, בְּזַמְנָא דְכַנֵּי נֶשָׁא מִתְפַּשְׂרֵן עוּבְדִין לְתַתָּא, אִתְעַר לְגַבְיָהּ לְעֵילָא יְמִינָא דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא. כְּדִין מִתְעַרֵּין

אוהבים, פמה שומרי העולם, פמה שומרי האדם, מימין ומשמאל. ואז נכנע השמאל ולא יכול לשלט. ובזמן שבני אדם אין פשרים מעשיהם למטה, מתעורר השמאל, וכל אלו שבאו מצד השמאל, פלם מתעוררים וכלם נעשים שלוחים להרע לבני האדם. שהרי אותם שעברו על דברי התורה, פלם רשומים בפניהם, ונודעים לאותם שמעוררים מצד השמאל.

ומשום כך החיות ועובדי עבודה זרה, וכל אותם שבאים מצד השמאל, פלם נקראים (הם) שלוחים לאותם הרשומים שמתעוררים אותם. וישאל, אף על גב שאין מעשיהם בשרים, פלם באים מצד הימין. ומשום שהימין נכנע ממעשיהם שולט עליהם השמאל, וכל אותם שבאים מצד השמאל. ולכן השליחות בידי החיות והגוי וכל שדומה להם, שהם מצד השמאל, ולא ביד של ישראל. שאף על גב שהוא רשע, הוא בא מצד הימין.

וישראל רשע שנפל ביד ישראל רשע אחר, בזמן שלא התכונן בו - כדי ששניהם יענשו ויקבלו ענש לטהר אותם. אמר רבי אלעזר, מנין לנו? אמר לו, הם בימין, ולא נדבקו בשמאל, ולא התערבו עמו לעולמים, ולכן לזמן אחר הם יעברו.

אמר רבי אלעזר, מנין לנו? אמר לו, בא ראה מפילגש בגבעה, שאף על גב שהיו רשעים, לא רצה הקדוש ברוך הוא שיתעוררו אליהם רשעי ישראל אחרים, ולכן מתו (מישראל) כל אותם פעמים שמתו. עד שפל הרשעים

פמה רחמימן, פמה נטורי עלמא, פמה נטורי דבר נש, מימינא ומשמאלא. וכדין אתכפיא שמאלא, ולא יכלא לשלטאה. ובזמנא דבני אנשא לא מתפשרון עובדין לתתא, שמאלא אתער, וכל אינון דאתו מסטרא דשמאלא, פלהו אתערו, וכלהו אתעבידו שלוחין לאבאשא לגבייהו דבני נשא. דהא אינון דעברו על פתגמי אורייתא, פלהו רשימין באנפיהו, ואשתמודען לגבי אינון דמתערי מסטרא דשמאלא.

ובגין כך, חיותא ועובדי עבודה זרה, וכל אינון דאתו מסטרא דשמאלא, פלהו אקרון (נ"א אינון) שלוחין, לגבי אינון רשימין דמתערי להו. וישאל, אף על גב דלא מכשרין עובדין, פלהו מן סטרא דימינא קא אתיין. ובגין דאתכפיא ימינא בעובדייהו, שלטא עלייהו שמאלא, וכל אינון דאתו מסטרא דשמאלא, ועל דא, שליחותא בידא דחיותא וגוי, וכל דדמי לון, דאינון מסטרא דשמאלא, ולא בידא דישראל, דאף על גב דחייבא איהו, מסטרא דימינא קא אתי.

וישראל חייבא, הנפל בידא דישראל חייבא אחרא, בזמנא דלא אתכונן ביה, בגין דיתענשו תרווייהו, ויקבלון עונשא לדכא לון. אמר רבי אלעזר, מנלן. אמר ליה אינון בימינא. ולא אתדבקו בשמאלא, ולא אתערבו בהדה לעלמין, ועל דא, לזמנא אחרא אתעברו.

אמר רבי אלעזר, מנא לן. אמר ליה, תא חזי מן (שופטים כ) פלגש בגבעה, דאף על גב דחייבי גינהו, לא פעא קדשא בריך הוא דיתערון גבייהו חייבי ישראל אחרנין. ועל דא מיתו (מישראל) כל אינון זמנין דמיתו. עד

דכלהו חייבין דאתערו

שֶׁהַתְּעוֹרָר וְעָלֶיהֶם מִתּוֹ וְנֶאֱבְדוּ, וְנִשְׁאַרְוּ אוֹתָם צְדִיקִים יוֹתֵר שְׁיַעֲשׂוּ אֶת הַדְּבָר בְּדֶרֶךְ אֱמֶתִית. וְאִם עַל גַּב שְׁהֵם צְדִיקִים, לֹא נִתֵּן הַדְּבָר, אֲלֵא לְאוֹתָם שְׁנֵתָן. כְּשֶׁשְׁקוּלִים הָעוֹלָמוֹת כְּאֶחָד, הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן כְּמוֹ הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, וְאוֹתוֹ הַזְּמַן לֹא נִמְצְאוּ הָעוֹלָמוֹת שְׁקוּלִים כְּאֶחָד.

וְעַל כֵּן, רִשְׁעִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל לִגְבִי רִשְׁעִים אַחֲרֵים אֵינָם שְׁלוּחֵי הַמַּלְאָךְ, שֶׁהָרִי אֵינָם בְּאִים מִצַּד הַשְּׂמָאל. מִשֶּׁל לִבְנֵי אָדָם שֶׁחֲטָאוּ לַמַּלְאָךְ. הַתְּעוֹרֵר הַשּׁוֹטֵר אֲלֵיהֶם לְתַפֵּשׂ אוֹתָם וּלְהַעֲנִיֵשׁ אוֹתָם, לְאוֹתָם שֶׁחֲטָאוּ לַמַּלְאָךְ. קָם חֲכָם אֶחָד מֵהֶם וְהִתְעַרַּב עִם בְּנֵי הַשּׁוֹטֵר. הָרִים הַשּׁוֹטֵר אֶת עֵינָיו וְרָאָה אוֹתוֹ. אָמַר לוֹ, מִי נִתֵּן אוֹתְךָ בֵּינֵינוּ? וְהָרִי אֵינְךָ מֵאוֹתָם שֶׁחֲטָאוּ לַמַּלְאָךְ. הָרִי אֶתָּה תַּעֲנֵשׁ בְּרֵאשׁוֹנָה! לְקַחוּ אוֹתוֹ וְהִרְגוּ אוֹתוֹ.

כֵּן יִשְׂרָאֵל בְּאִים מִצַּד הַיָּמִין, וְלֹא נִדְּבְקוּ בְּשְׂמָאל, וְלֹא הִתְעַרְבוּ עִמּוֹ לְעוֹלָמִים. וְכִשְׁהֵם גּוֹרְמִים בְּעוֹנוֹתֵיהֶם שֶׁנִּכְנָע הַיָּמִין, וְהַשְּׂמָאל מִתְעוֹרֵר וְכָל אוֹתָם שְׂבָאִים מִצִּדוֹ - אִם אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל עוֹמֵד לְהִתְעַרַּב עִמָּם, הֵם מִפִּירִים אוֹתוֹ וְאוֹמְרִים לוֹ: אֵינְךָ מֵאוֹתָם שְׂבָאִים מִצַּד הַיָּמִין, שֶׁנִּכְנָע מִהָעוֹנוֹת שֶׁלָּהֶם, וְאֵינְךָ מֵאוֹתָם שֶׁחֲטָאוּ לַמַּלְאָךְ, מִי נִתֵּן אוֹתְךָ אֲצִלָּנוּ? נִמְצָא שֶׁהוּא נֶעֱנֵשׁ בְּרֵאשׁוֹנָה. וְשִׁלְמָה הַמַּלְאָךְ צוֹנֵחַ כְּנֶגְדָם וְאוֹמֵר, (קהלת ח) עַת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בָּאָדָם לְרַע לוֹ. לְרַע לוֹ וְדָאִי, מִפִּינָן שְׂאִינוּ שְׁלִיחַ הַמַּלְאָךְ, וְלֹא בָּא מֵאוֹתוֹ הַצַּד.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָאִי כֵּן הוּא, שֶׁהָרִי שְׁנֵינוּ שֵׁישׁ יָמִין וְיֵשׁ שְׂמָאל, רַחֲמִים וְדִין. יִשְׂרָאֵל (לְיָמִין), וְעוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה

לְגַבֵּייהוּ, מִיתוּ וְאֶתְאַבְּדוּ, וְאֶשְׁתָּאֲרוּ אֵינּוֹן (דף ל"ו ע"א) זְכָאִין וְתִיר, דִּיעַבְדוּן מְלָה בְּאַרְחַ קְשׁוּט. וְאִם עַל גַּב דְּזְכָאִין אֵינּוֹן, לָא אֶתְיִיחֵב מְלָה, אֲלֵא לְאֵינּוֹן דְּאֶתְיִיחֵב. כַּד שְׁקִילָן עַלְמִין כְּחֻדָּא, עַלְמָא תַתָּאָה כְּגוֹנָא דְעַלְמָא עַלְאָה, וְהָהוּא זְמָנָא, לָא אֶשְׁתַּכַּחוּ עַלְמִין שְׁקִילָן כְּחֻדָּא.

וְעַל דָּא, חֲיִיבִין דִּישְׂרָאֵל לְגַבֵּייהוּ דְחֲיִיבִין אַחֲרֵינִין, לָאוּ אֵינּוֹן שְׁלוּחֵי מְלָכָא, דְהָא לָא אֶתְיִין מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא. מִתַּל לִבְנֵי נֶשְׂא דְחִבּוּ לְמְלָכָא, אֶתְעַר סְנַטִּירָא לְגַבֵּייהוּ, לְתַפְשָׁא לוֹן, וּלְאַעֲנֵשָׂא לוֹן, לְאֵינּוֹן דְחִבּוּ לְמְלָכָא. קָם חֲכָים חַד מִנֵּיהוּ, וְאֶתְעַרַּב בְּהָדִי בְנֵי סְנַטִּירָא, זְקָף סְנַטִּירָא עֵינּוּי וְחֻמָּא לִיה. אָמַר לִיה מָאן יְהַבְךָ לְגַבְךָ, וְלָאוּ אַנְתָּ מֵאֵינּוֹן דְחִבּוּ לְמְלָכָא, הָא אַנְתָּ אֶתְעַנְשׁ בְּקַדְמִיתָא, שְׁקִילוּ לִיה וְקַטְלוּהוּ.

כֵּן יִשְׂרָאֵל מִסְטָרָא דִימִנָּא קָא אֶתְיִין, וְלֹא אֶתְדַבְּקוּ בְּשְׂמָאלָא, וְלֹא אֶתְעַרְבוּ בְּהָדָה לְעַלְמִין. וְכַד אֵינּוֹן גְּרַמִּין בְּחוֹבֵייהוּ, דְאֶתְפְּיָא יְמִינָא, וְאֶתְעַר שְׂמָאלָא וְכָל אֵינּוֹן דְאֶתוּ מִסְטִירָה, אִי חַד מִיִּשְׂרָאֵל קָם לְאֶתְעַרְבָּא בְּהַדֵּייהוּ, אֶשְׁתַּמוּדְעֵן בֵּיה, אָמְרִי לִיה לָאוּ אַנְתָּ מֵאֵינּוֹן דְקָא אֶתְיִין מִסְטָרָא דִימִנָּא, דְאֶתְפְּיָא מְחוֹבֵייהוּ, וְלָאוּ אַנְתָּ מֵאֵינּוֹן דְחִבּוּ לְמְלָכָא מָאן יְהַבְךָ לְגַבְךָ. אֶשְׁתַּכַּח דְאִיהוּ אֶתְעַנְשׁ בְּקַדְמִיתָא. וְשִׁלְמָה מְלָכָא צוּחַ לְקַבְלֵייהוּ, וְאָמַר (קהלת ח) עַת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בָּאָדָם לְרַע לוֹ. לְרַע לוֹ וְדָאִי, בְּגִין דְלָאוּ שְׁלִיחָא דְמְלָכָא אִיהוּ, וְלֹא אֶתִי מְהֵהוּא סְטָרָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְדָאִי הַכִּי הוּא, דְהָא תְנִינָן, דְאִית יְמִנָּא וְאִית שְׂמָאלָא, רַחֲמִי וְדִינָא, יִשְׂרָאֵל (לְיָמִינָא), וְעוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה לְשְׂמָאלָא.

ישראל אף על גב דחייבי ניהו, ואתפפין, אינון בימינא, ולא אתדבקן בשמאלא, ולא אתערבון בהדה לעלמין. ובגין כך כתיב, (תהלים ס) הושיעה ימינך וענני. דכד אסתלק ימינא ישראל דאתדבקון בהדיה, יסתלקון ויתעטרון ביה. פדין אתפפיא שמאלא, וכל אינון דאתו מסטריה, הדא הוא דכתיב, (שמות טו) ימינך יי תרעץ אויב.

לשמאל. ישראל, אף על גב שהם רשעים ונכזבים, הם בימין ולא נדבקים לשמאל, ולא מתערבים עמו לעולמים. ומשום כך כתוב, (תהלים ס) הושיעה ימינך וענני. שפאשר מתעלה הימין, ישראל שנדבקים עמו יתעלו ויתעטרו בו. אז נכנע השמאל, וכל אותם שבאים מצדו. זהו שכתוב (שמות טו) ימינך ה' תרעץ אויב.

פתח רבי אלעזר ואמר ויהי ביום השמיני קרא וגו'. ויהי ביום השמיני, מאי יום השמיני. אלא כתיב ומפתח אהל מועד וגו', פי שבעת ימים ימלא את ידכם. פי שבעת, בשבעת ימים מיבעי ליה, או שבעה ימים ימלא את ידכם, מאי כי שבעת ימים ימלא אלא, זכאין אינון פהני, דמתעטרי בעטרוי דמלפא קדישא, ומשיחין במשח רבות קדישא, בגין דאתער משחא (אחרא) עלאה, דמשקי לכל שבעה, ואתמשחן מההוא רבות קדישא, ואתדלקו מניה כל אינון שבעה בוצינין, והאי משח רבות הוא כללא דכל שבעה, וכלהו ביה אתפלילו.

פתח רבי אלעזר ואמר, ויהי ביום השמיני קרא וגו'. ויהי ביום השמיני, מה זה ביום השמיני? אלא כתוב, ומפתח אהל מועד וגו', פי שבעת ימים ימלא את ידכם. פי שבעת?! בשבעת ימים היה צריך להיות, או שבעה ימים ימלא את ידכם. מה זה פי שבעת ימים ימלא?

ותנינן שיתא אינון, וכלהו אתפלילן בהאי ודא הוא כללא דכלהו, ובגין כך שבעת ימים ימלא, דהא בהאי תליין. ועל דא, אקרי כנסת ישראל, בת שבע. מאי איהי בת שבע. דאיהי כלילא משיחא אחרנין.

אלא אשרי הכהנים שמתעטרים בעטרת המלך הקדוש ומשוחים בשמן משחת קדש, משום שמתעורר השמן (האחר) העליון שמשקה את כל השבעה, ונמשחים מאותו משחת קדש, ונדלקים ממנו כל אותם שבעה מנורות, ושמן המשחה הזה הוא הפלל של כל השבעה, וכלם נכללו בו.

ביון דהאי שבעה, אשלים להו לכהני, ואעטר לון, ומשח לון בכלא, פד מטו לכנסת ישראל דאיהי תמינאה, אתפקד אהרן לקרבא עגל, בגין דאיהו בריה דפרה, לכפרא על ההוא חובא דעגל אחרא דעבד אהרן, וחיב לגבי פרה, דאיהי תמינאה, שלימו וחסא אל הפרה, שהיא שמינית, שלמותם של ממני (של אמוני)

ושנינו שהם ששה, וכלם כלולים בזה, וזהו הפלל של כלם, ומשום כך שבעת ימים ימלא, שהרי בזה הם תלויים. ועל כן נקראת כנסת ישראל בת שבע. מה היא בת שבע? שהיא כלולה מששה אחרים.

ביון שהשבעה הזה משלים את הכהנים ומעטר אותם ומושח אותם בכל, כשמגיעים לכנסת ישראל, שהיא השמינית, הצטוה אהרן להקריב עגל, משום שהוא בנה של הפרה, לכפר על אותו חטא העגל האחר שעשה אהרן, ישראל. ונמצא הפהן שלם בכל,

בשמונה מיני לבושי כבוד, שלם
בכל הפתרים, שלם למעלה, שלם
למטה.

ובב"ר צריך להראות מעשה. ולכן
נעשה באהרן המעשה למטה,
כדי שיתעורר כף למעלה והכל
ימצא בגון אחד, ואז כל
העולמות מתברכים, ונמצאות
ברכות על ידי הכהן. וכאן
משתלם הפהן בכל פראוי.

דמה עגל, שכתוב עגל בן בקר
לחטאת? משום אותה החטאת
שעשה בראשונה. ואיל לעלה,
מה הטעם איל? משום אילו של
יצחק, שהיה עולה תמימה, ואת
זה ראוי להקריב, כדי להשלים
את הכל. והמקום הזה נשאב
מצדו של יצחק. והאיל הזה,
בשכיל האיל של יצחק נקרב
עולה, (משום שהיא עולה) שהרי עולה
למעלה עולה, וכדי לעטר אותה
בשלמות. עגל ואיל. עגל
בשכילה כמו שאמרנו. איל -
להשלים אותה בשלמות של
יצחק פראוי.

וישראל שחטאו עם הפהן בזה,
מקריב כגון זה, שכתוב ושור
ואיל לשלמים לזבח לפני ה'.
שור - על מה שחטאו. ואיל -
להשלים את המקום הזה
בשלמותו של יצחק.

מה שונה בכהן שכתוב בו עגל
לחטאת, ולא כתוב בישראל שור
לחטאת? אלא ישראל הרי קבלו
עגש בראשונה, ומשום שקבלו
עגש בכמה מקומות, על פן
הקדוש ברוך הוא לא רצה
להזכיר להם את חטאיהם
כבראשונה, ועל פן לא כתוב כאן
לחטאת, אלא לשלמים, כדי
להראות שלום, שהרי הקדוש
ברוך הוא בשלום עם ישראל על
זה.

אבר אהרן, שהרי לא קבל עגש

דמוניה (ס"א דאמוני) ישראל. ואשתכח פהנא
שלים בכלא, בתמניא מיני לבושין דיקר,
שלים בכל פתרון, שלים לעילא, שלים לתתא.
ובב"ר, בעי לאחזאה עובדא. ועל דא
אתעביד ביה באהרן עובדא לתתא,
בגין דיתער הכי לעילא, וישתכח פלא בגוונא
חד, וכדין אתברכאן עלמין פלהו, ומשתכחין
ברכאן על ידא דכהנא. והכא אשתלים פהנא
בכלא כדקא חזי.

עגל למה. דכתיב עגל בן בקר לחטאת, בגין
ההוא חטאת, דעבד בקדמיתא. ואיל
לעולה, מאי טעמא איל. בגין איל דיצחק,
דהוא עולה תמימה, והאי אתחזי לקרבא,
לאשלמא כלא. והאי אתר, מסטרא דיצחק
אשתאב. והאי איל בגין איל דיצחק מתקרבא
עולה, (בגין דאיהי עולה) דהא עולה לעילא סלקא,
ובגין לאעטרא לה בשלימותא. עגל ואיל:
עגל בגינה, כדקאמרן. איל, לאשלמא (דף ט"ז

ע"א) לה בשלימו דיצחק כדקא חזי.

וישראל דחבו עמיה דכהנא בהאי, מקריבין
בגוונא דא, דכתיב ושור ואיל
לשלמים לזבח לפני יי'. שור, על מה דחבו.
ואיל לאשלמא להאי אתר בשלימו דיצחק.
מאי שנא בכהנא דכתיב ביה עגל לחטאת,
ולא כתיב בישראל שור לחטאת. אלא,
ישראל הא קבילו עונשא בקדמיתא, ובגין
דקבילו עונשא בכמה אתר, על דא קדשא
ברוך הוא לא בעא לאדפרא לון חובייהו
כדקדמיתא, ועל דא לא כתיב הכא לחטאת,
אלא לשלמים, בגין לאחזאה שלמא, דהא
קדשא ברוך הוא בשלמא בהו בישראל על
דא.

אבר אהרן, דהא לא קביל עונשא מצלותא

דְּמִשָּׁה, דְּכְתִיב, (דברים ט) וּבְאֶהְרֵן הַתְּאֲנָף יְיָ וְגו' .
 וְכְתִיב וְאֶתְפַּלֵּל גַּם בְּעַד אֶהְרֵן בְּעַת הַהֵיא, וְעַד
 כְּעַן חוֹבָא הָהוּא תְּלִי, כְּתִיב וְעַגְל בֶּן בְּקָר
 לַחֲטָאת, לַחֲטָאת וּדְאִי, (ואיל לעולה) בְּגִין דִּיכִפֵּר
 חוֹבֵיהּ, וַיִּתְּדֵפֵי וַיִּשְׁתַּלֵּם בְּכֹלָא.

וּבְהֵוֹא יוֹמָא אֲשַׁתְּלִימוּ עֲלָאִין וְתַתְּאִין.
 וְאֲשַׁתְּכַח שְׁלָמָא בְּכֹלָא, בְּחִדּוּתָא
 דְּלְעִילָא וְתַתָּא וְאֶלְמָלָא דְּאֲשַׁתְּכַח עֲרֻבוּבֵיא
 דְּבְנֵי אֶהְרֵן בְּהֵוֹא יוֹמָא, מִן יוֹמָא דְּאֶסְתְּלִקוּ
 יִשְׂרָאֵל מִן יוֹמָא, לֹא אֲשַׁתְּכַח חִדּוּתָא דְּעֲלָאִי
 וְתַתְּאִי כְּהֵוֹא יוֹמָא. בְּהֵוֹא יוֹמָא אֲתַעֲבַר
 הֵוֹא חוֹבָא מִן עֲלָמָא, וְאֲשַׁתְּכַחוּ כְּהֵנָּא
 וַיִּשְׂרָאֵל מִתְּדַכְּאֵן מְנִיָּה. (ג) הֵוֹא יוֹמָא,
 אֲתַעֲבַרוּ כָּל אֵינּוֹן מִקְטָרְגִין דְּלְעִילָא, וְהוּוּ
 אֶזְלִין וְשִׁטְאן בְּסַחְרְנִיָּיהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְלֹא
 אֲשַׁתְּכַחוּ בְּהֵוֹא עֲדָנָא.

עַד דְּגָרִים שַׁעְתָּא, וְקָמוּ נָדָב וְאַבְיָהוּא
 וְעַפְבּוּ (ס"א וְעַרְבּוּ) חִדּוּתָא דְּכֹלָא.
 וְאֲשַׁתְּכַח רוּגְזָא בְּעֲלָמָא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב,
 וַיֵּרָא כְבוֹד יְיָ אֶל כָּל הָעָם, מִיַּד וַיִּקְחוּ שְׁנֵי
 בְנֵי אֶהְרֵן נָדָב וְאַבְיָהוּא אִישׁ מִחֶתְתּוֹ וְגו' .

תַּנְן, בְּהֵוֹא יוֹמָא חִדּוּתָא דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 הוּוּת, לְאֶתְקַטְרָא בְּקִיטוּרָא דְּמַהִימְנוּתָא
 בְּכִלְהוּ קְשָׁרִין קְדִישִׁין. דְּהָא קְטֹרֶת קְשִׁיר כֹּלָא
 כְּחֹדָא, וּבְגִין כְּפֵי אַקְרִי קְטֹרֶת. וְאֵינּוֹן אָתּוּ,
 וְקְשִׁירוּ כָּל אֵינּוֹן אַחְרַנִּין כְּחֹדָא, וְשָׁרוּ לָהּ
 לְבַר, דְּלֹא קְשָׁרוּ לָהּ בְּהַדְיָיְהוּ, וְקְשִׁירוּ מְלָה
 אַחְרָא. וּבְגִין כְּפֵי, אֶזְהַר לֹוֹן לְכַהֲנֵי לְבַתֵּר,
 דְּכְתִיב, (ויקרא טז) בְּזֹאת יָבֹא אֶהְרֵן אֶל הַקֹּדֶשׁ.

וּבְכַמְהָ גְוֹנִין עֲרַבְבוּ חִדּוּתָא דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.
 חַד דְּלֹא אֲתַנְסִיבוּ, וְלֹא אֲתַחֲזִיין
 לְקַרְבָּא, וְלֹא אֲתַבְרַכָּא עֲלֵמִין עַל יַדֵּיהוּ. וְחַד
 וְשִׁיתְּבַרְכוּ הָעוֹלָמוֹת עַל יָדָם. וְאַחַד - שְׁלֹא הִיְתָה הַשְּׁעָה כְּרֵאוּי. וְאַחַד - שְׁדַחְקוּ אֶת הַשְּׁעָה.

מִתְפַּלְתּוּ שְׁל מִשָּׁה, שְׁכְּתוּב (דברים
 ט) וּבְאֶהְרֵן הַתְּאֲנָף ה' וְגו', וְכְתוּב
 וְאֶתְפַּלֵּל גַּם בְּעַד אֶהְרֵן בְּעַת
 הַהֵיא, וְעַד עַכְשָׁו הַחֲטָא הָיָה
 תְּלִי, כְּתוּב וְעַגְל בֶּן בְּקָר
 לַחֲטָאת, לַחֲטָאת וּדְאִי, (ואיל לעלה)
 כְּדִי שְׁיִכְפֹּר אֶת חֲטָאוֹ, וַיִּטְהַר
 וַיִּשְׁתַּלֵּם בְּכֹלָא.

וּבְאוּתוֹ הַיּוֹם נִשְׁלְמוּ הָעֲלִיוֹנִים
 וְהַתְּחִתּוֹנִים, וְנִמְצָא שְׁלוֹם בְּכֹל,
 בְּשִׂמְחָה שְׁלֵמָה וּמְטָה, וְאֶלְמָלָא
 שְׁנִמְצָאת הָעֲרֻבוּבֵיָהּ שְׁל בְנֵי
 אֶהְרֵן בְּאוּתוֹ הַיּוֹם - מִיּוֹם שַׁעְלוּ
 יִשְׂרָאֵל מִן הַיָּם לֹא נִמְצָאָה שְׂמֵחָה
 בְּעֲלִיוֹנִים וּבַתְּחִתּוֹנִים כְּבְאוּתוֹ
 הַיּוֹם. בְּאוּתוֹ הַיּוֹם הָעֵבֶר אוּתוֹ
 הַחֲטָא מִן הָעוֹלָם, וְנִמְצָאוּ כְּהֵן
 וַיִּשְׂרָאֵל מִטְהָרִים מִמֶּנּוּ. (ג) אוּתוֹ
 הַיּוֹם הָעֵבֶר כָּל אוּתָם
 הַמְקַטְרִגִים שְׁלִמְעֵלָה, וְהִיוּ
 הוֹלְכִים וּמְשׁוּטְטִים סְבִיבָם שְׁל
 יִשְׂרָאֵל, וְלֹא נִמְצָאוּ בְּאוּתוֹ זְמַן.
 עַד שְׁגַרְמָה הַשְּׁעָה, וְקָמוּ נָדָב
 וְאַבְיָהוּא וְעַפְבּוּ (וְעַרְבּוּ) אֶת שְׂמֵחַת
 הַכֹּל, וְנִמְצָא רִגְזוֹ בְּעוֹלָם. זְהוּ
 שְׁכְּתוּב וַיֵּרָא כְבוֹד ה' אֶל כָּל
 הָעָם. מִיַּד - וַיִּקְחוּ (שני) בְנֵי אֶהְרֵן
 נָדָב וְאַבְיָהוּא אִישׁ מִחֶתְתּוֹ וְגו' .
 שְׁנֵינּוּ, בְּאוּתוֹ הַיּוֹם הִיְתָה
 שְׂמֵחַתָּה שְׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 לְהַקְשֵׁר בְּקִשְׁר הָאֵימּוּנָה בְּכֹל
 הַקְשָׁרִים הַקְדוּשִׁים, שְׁהָרֵי קְטֹרֶת
 קוֹשֶׁרֶת הַכֹּל כְּאַחַד, וּמִשּׁוֹם כְּפֵי
 נִקְרָאת קְטֹרֶת. וְהֵם בָּאוּ וְקִשְׁרוּ
 אֶת כָּל אוּתָם הָאֲחֵרִים כְּאַחַד,
 וְהִשְׁאִירוּ אוּתָהּ בַּחוּץ, שְׁלֹא
 קִשְׁרוּ אוּתָהּ עִמָּם. וְקִשְׁרוּ דְּבַר
 אַחַר. וּמִשּׁוֹם כְּפֵי הַזְהִיר אַחַר כְּפֵי
 אֶת הַכְּהֻנִים, שְׁכְּתוּב (ויקרא טז)

בְּזֹאת יָבֹא אֶהְרֵן אֶל הַקֹּדֶשׁ.
 וּבְכַמְהָ גְוֹנִים עֲרַבְבוּ אֶת שְׂמֵחַתָּה
 שְׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אַחַד - שְׁלֹא
 נִשְׁאוּ, וְלֹא רֵאוּיִים הִיוּ לְהַקְרִיב,
 וְאַחַד - שְׁדַחְקוּ אֶת הַשְּׁעָה.

וְאָחַד - שְׁהָרִי מִקְדָּם לְכֵן יֵצֵא גִזְרֵי דִינָם, וַיִּקְרִיבוּ לְפָנָי ה' אֵשׁ זָרָה וְגו'. וְדָאֵי שְׁדָבֵר אַחַר קְשָׁרוּ בְּקֶשֶׁר הַזֶּה, וְהַשְּׂאִירוּ אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בַּחוּץ.

אָמַר לוֹ רַבִּי פְּנַחֵס, אַל תֹּאמַר שֶׁהֵם הַשְּׂאִירוּ אוֹתָהּ בַּחוּץ, אֲלֵא שֶׁכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לֹא נִקְשְׂרָה עַל יְדֵיהֶם. שְׁהָרִי בְּכָל מְקוֹם שְׂאִין נִמְצָא זָכָר וְנִקְבָּה, כְּנֶסֶת לֹא שׁוֹרָה בִּינֵיהֶם כָּלֵל. מִשּׁוּם כִּף הַזְּהִיר אֶת הַפְּהָנִים, שְׁכֵתוֹב בְּזֹאת יָבֵא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, שְׂיִמְצֵא זָכָר וְנִקְבָּה. וְעַל כֵּן לֹא יִכְנֵס הַכֹּהֵן לְקֹדֶשׁ עַד שְׂיִנְשֵׂא, כְּדֵי שְׂיִשְׁתַּתֵּף עִם הַקֹּדֶשׁ שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. שְׂמִי שְׂלֹא נִשְׂא, מִשְׁרָה אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בַּחוּץ, וְהִיא לֹא מִשְׁתַּתֵּף עִמוֹ, וְעַל כֵּן נִמְצָאָה אֶצְלָם בְּאוֹתוֹ יוֹם עֲרַבּוּבָה.

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי. רַבִּי יוֹסִי פִתַּח וְאָמַר, (שיר ב) כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים כֵּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבְּנוֹת. כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים - זו כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְהָרִי פְּרוּשָׁה שֶׁהַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁבַּח אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְחַבִּיבוּתוֹ שֶׁל הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּנֶגְדָה לְהִדְבֵּק בָּהּ.

וְעַל כֵּן, מִי שְׁנוּשָׂא, צְרִיף לְשַׁבַּח אֶת הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלְשַׁבַּח אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שְׁהָרִי שְׁנִינוּ, בְּכָל צְרִיף לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה, כְּמוֹ שְׂאָדָם נִדְבֵּק עִם בַּת זִוְגוֹ וְחַבִּיבוּתוֹ כְּנֶגְדָה, כְּשֶׁבֵּא לְעַבֵּד לְפָנָי הַמְּלֹךְ הַקֹּדֶשׁ, הוּא מְעוֹרֵר זִוּוּג אַחֵר, שְׁהָרִי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, חַבִּיבוּתוֹ לְהִדְבֵּק בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְכִי שְׂמְעוֹרֵר הַדְּבָר, הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבָרֵךְ אוֹתוֹ, וְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מְבָרַכַת אוֹתוֹ, וְהָרִי נִתְבָּאֵר.

וְעַל כֵּן הִשְׁבַּח שֶׁהַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁבַּח אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל -

דְּלֹא הָוָה שְׁעֵתָא כְּדָקָא יְאוּת. וְחַד דִּדְחָקוּ שְׁעֵתָא. וְחַד, דְּהָא מִקְדָּמַת דְּנָא, נִפְקַן נִימוּסָא דְּלַהוּן, וַיִּקְרִיבוּ לְפָנָי יְי' אֵשׁ זָרָה וְגו'. וְדָאֵי מְלָה אַחֲרָא אֶתְקֶשְׁרוּ בְּקֶשֶׁרָא דָא, וְשָׁרוּ לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְבַר.

אָמַר לִיהִי רַבִּי פְּנַחֵס, לֹא תִימָא דְאִינוּן שְׂאִרוּ לָהּ לְבַר, אֲלֵא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֶתְקֶשְׁרָא עַל יְדֵיהוּ. דְּהָא בְּכָל אֶתְרֵי דְּלֹא אֶשְׁתַּכַּח דְּכַר וְנוֹקְבָא, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לֹא שְׂרִיא בִּינֵיהוּ כָלֵל. בְּגִין כִּף אֶזְהַר לְכַהֲנֵי, דְּכַתִּיב בְּזֹאת יָבֵא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, דִּישְׁתַּכַּח דְּכַר וְנוֹקְבָא. וְעַל דָּא לֹא יִיעוּל פְּהָנָא לְקוּדְשָׂא, עַד דִּיתְנַסִּיב. בְּגִין דִּישְׁתַּתֵּף בְּקֶשֶׁרָא דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דְּמֵאֵן דְּלֹא אֲנַסִּיב, שְׂאִרִי לָהּ לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְבַר, וְהִיא לֹא אֶשְׁתַּתֵּפָא בְּהַדִּיָּה, וְעַל דָּא אֶשְׁתַּכַּח עֲרַבּוּבָא בְּהוּא יוֹמָא לְגַבִּיָּהוּ.

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי, (ויקרא ט) רַבִּי יוֹסִי פִתַּח וְאָמַר, (שיר השירים ב) כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים כֵּן רַעֲיָתִי

בֵּין הַבְּנוֹת. כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְהָא אוּקְמוּהָ דְּקוּדְשָׂא בְּרִיף הוּא מְשַׁבַּח לָהּ לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְחַבִּיבוּתָא דְּקוּדְשָׂא בְּרִיף הוּא לְקַבְּלָהּ, לְאַתְדַּבְּקָא בָּהּ.

וְעַל דָּא, מֵאֵן דְּאֲנַסִּיב, בְּעֵי לְשַׁבַּחָא לִיהִי לְקוּדְשָׂא בְּרִיף הוּא, וְלְשַׁבַּחָא לָהּ לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּהָא תְּנִינָן בְּכָלֵא בְּעֵי לְאַחֲזָאָה עוּבְדָא, כְּמָה דְּאִיהוּ בַר נֶשׁ מִתְדַּבֵּק כְּבַת זִוּוּגִיהּ, וְחַבִּיבוּתָא דִּילִיהּ לְקַבְּלָהּ, כִּד אֲתִי לְמַפְלַח קָמִי מְלָפָא קְדִישָׂא, הוּא אֶתְעַר זִוּוּגָא אַחֲרָא, דְּהָא קְדִישָׂא בְּרִיף הוּא חַבִּיבוּתָא דִּילִיהּ לְאַתְדַּבְּקָא בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְכֵן דְּאֶתְעַר מְלָה, קְדִישָׂא בְּרִיף הוּא מְבָרֵךְ לִיהִי, וְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מְבָרַכָא לִיהִי, וְהָא אֶתְמַר.

וְעַל דָּא שְׁבַחָא דְּקוּדְשָׂא בְּרִיף הוּא דְּמְשַׁבַּח לָהּ לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כְּשׁוֹשְׁנָה

כְּשׁוֹשְׁנָה שְׁהִיא בֵּין הַחוּחִים, שְׁהִיא מְעֵלָה וְעוֹלָה עַל הַכֹּל. כִּף כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בֵּין שְׂאֵר הָאוּכְלוֹסִים, מִשּׁוּם שְׁהִיא עוֹלָה וּמִתְעַטְרֶת עַל הַכֹּל. וְזוֹ שׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים, וְאֶתְרוּג בֵּין הַחוּחִים, לְהִרְאוֹת אֶת שְׂבָחָה שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל עַל הַכֹּל.

בֵּא רֵאָה, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרַכֶת עַל יְדֵי הַפֶּה, וְיִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכִים עַל יְדֵי הַפֶּה, וְהַפֶּה מִתְבָּרֵךְ עַל יְדֵי הַפֶּה הָעֲלִיּוֹן. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (במדבר ו) וְשָׁמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

כְּתוּב (תהלים כה) זְכוֹר רַחֲמֶיךָ ה' וְחֲסְדֶיךָ כִּי מַעֲוֹלִם הִמָּה. זְכוֹר רַחֲמֶיךָ - זֶה יַעֲקֹב, וְחֲסְדֶיךָ - זֶה אַבְרָהָם. כִּי מַעֲוֹלִם הִמָּה, וּמַעֲוֹלִם נָטַל אוֹתָם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַעֲלָה אוֹתָם לְמַעְלָה, וְעָשָׂה מֵהֶם מְרַפְּכָה קְדוֹשָׁה לְהִגָּן עַל הָעוֹלָם. וּמִשּׁוּם שְׁהִיוּ מַעֲוֹלִם, הוּא זֹכֵר אוֹתָם לְהִגָּן וּלְרַחֵם עַל הָעוֹלָם. כִּמוֹ כֵּן נֹטַל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַצְּדִיקִים מִן הָעוֹלָם וּמַעֲלָה אוֹתָם לְמַעְלָה, כְּדֵי לְהִגָּן עַל הָעוֹלָם.

וְאִם תֹּאמְרוּ, לָמָּה לֹא נִזְכָּר כָּאֵן יִצְחָק? אֵלֹא נִשְׂאָר לְהַפְרֵעַ מֵאוֹתָם שְׂמֵצִיקִים לְבָנָיו. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שם ט) עוֹרְרָה אֶת גְּבוּרְתֶּךָ. וְכְתוּב (ישעיה מב) ה' כְּגִבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יַעִיר קְנָאָה וְגו'. וְזֶהוּ יִצְחָק שֶׁהִסְתַּלַּק מִכָּאֵן. רַבִּי חֲיִיאָ אֹמְרֵי, זְכוֹר רַחֲמֶיךָ ה' וְחֲסְדֶיךָ - אֵלֹוֹ הֵם יַעֲקֹב וְאַבְרָהָם, שְׂצָרִיכִים אוֹתָם לְהִגָּן עֲלֵינוּ. אֲבָל יִצְחָק עוֹמֵד כְּדֵי לַעֲשׂוֹת קְרִבּוֹת, וּמִשּׁוּם כִּף לֹא צְרִיכִים אוֹתוֹ עִמָּם. דְּבַר אַחֵר כִּי מַעֲוֹלִם הִמָּה, שְׂכַשְׁבְּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, נָטַל אֶת יִצְחָק וְקִים בּוֹ אֶת הָעוֹלָם. רֵאָה שְׁלֵא יְכוּל לַעֲמֹד לְבַדּוֹ, נָטַל אֶת אַבְרָהָם וְהַעֲמִיד

דְּאִיהִי בֵּין הַחוּחִים, דְּאִיהִי מְעֵלָה וְסִלְקָה עַל כָּלָּא. כִּף כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בֵּין שְׂאֵר אוּכְלוֹסִין, בְּגִין דְּהִיא סִלְקָה (דף ל"ח ע"א) וּמִתְעַטְרָה עַל כָּלָּא. וְדָא שׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים, וְאֶתְרוּג בֵּין הַחוּחִים, לְאַחֲזָאָה שְׂבָחָה דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, עַל כָּלָּא.

תֵּא חֲזִי, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרַכָה עַל יְדֵי דְכְּהֵנָא, וְיִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכָן עַל יְדֵי דְכְּהֵנָא. וְכְּהֵנָא מִתְבָּרַכָה עַל יְדֵי דְכְּהֵנָא עֲלָאָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (במדבר ו) וְשָׁמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

כְּתוּב (תהלים כה) זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יי' וְחֲסְדֶיךָ כִּי מַעֲוֹלִם הִמָּה. זְכוֹר רַחֲמֶיךָ, דָּא יַעֲקֹב. וְחֲסְדֶיךָ, דָּא אַבְרָהָם. כִּי מַעֲוֹלִם הִמָּה, וּמַעֲוֹלִם נָטַל לִוְן קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְסִלִּיק לִוְן לְעֵילָא, וְעַבְד מְנַיְהוּ רְתִיבָא קְדִישָׁא, לְאַגְנָא עַל עֲלָמָא. וּבְגִין דְּהוּוּ מַעֲוֹלִם, הוּא דְכִיר לְהוּן לְאַגְנָא וּלְרַחֲמָא עַל עֲלָמָא. כְּגִוּוֹנָא דָּא. נָטַל קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְצַדִּיקֵי מִן עֲלָמָא, וְסִלִּיק לִוְן לְעֵילָא, לְאַגְנָא עַל עֲלָמָא.

וְאִי תִימָא יִצְחָק אֲמַאי לָא אֲדַבֵּר הַכָּא. אֵלֹא אֲשַׁתָּאֵר לְאַתְפָּרַעָא מֵאִינוּן דְּעֵאקִין לְבָנוּי, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים פט) עוֹרְרָה אֶת גְּבוּרְתֶּךָ. וְכְתִיב, (ישעיה מב) יי' כְּגִבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יַעִיר קְנָאָה וְגו', וְדָא הוּא יִצְחָק, דְּאִסְתַּלַּק מִהַכָּא. רַבִּי חֲיִיאָ אֹמְרֵי, זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יי' וְחֲסְדֶיךָ, אֵלִין אִינוּן יַעֲקֹב וְאַבְרָהָם, דְּבַעֲיָנָן לְהוּן לְאַגְנָא עֲלָן. אֲבָל יִצְחָק, לְמַעַבְד קְרִבִין קְיִימָא, וּבְגִינֵי כִף לָא בַעֲיָנָן לִיהָ לְגַבִּייהוּ.

דְּבַר אַחֵר כִּי מַעֲוֹלִם הִמָּה, דְּכַד בְּרָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲלָמָא, נָטַל יִצְחָק וּבְרָא בֵיהָ עֲלָמָא. חֲמָא דְלָא יְכִיל לְמִיקָם בְּלַחֲדוּי, נָטַל אַבְרָהָם וְקִיִּים בֵּיהָ עֲלָמָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב,

בו את העולם. זהו שכתוב (בראשית מב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, אל תקרי בהבראם אלא באברהם. ראה שצריכים יותר קיום, לקח את יעקב ושתף אותו עם יצחק, וקנים את העולם. זהו שכתוב ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים. ועל זה באברהם ויעקב התקנים העולם.

ומשום כך - כי מעולם המה. רבי יהודה פתח, ויהי ביום השמיני, אחר שהשתלם אהרן באותם שבעה ימים והתעטר בהם, (באותו שמן משחת קדש עליז) היום השמיני צריך להשתלם מן שבעה, שההשלמה על ידי הכהן, ועל זה העבודה בשמיני, להתעטר מן שבעה, ושפכהו יתתקן על אותו (חטא) שחטא (שקבל) בראשונה.

ורו שכתוב, ויאמר אל אהרן קח לך עגל, הרי פרשה עגל ודאי, לכפר על אותו עגל, שכתוב (שמות לב) ויעשהו עגל מסכה. בן בקר, מה הטעם בן בקר ולא בן פרה? אלא שהוא צריך להתתקן אצל הפרה, לא ראוי להקריב ממנה אליה. מי ששלח דורון למלך, ראיתם שיקח מבית המלך ויתן למלך? אלא דורון לשלח למלך צריך מבית אחר, ולא מבית המלך. רבי יוסי אמר, משלו לשלו לא ראוי. אמר רבי יהודה, משום כך בן בקר ודאי, ולא בן פרה.

לחטאת - לטהר על אותו החטא שחטא בו. ואיל לעלה תמימם. תמימם?! תמים הנה צריך להיות! אם תאמר שאמר על עיל ועגל - לא כך, שהרי שניהם לא עולים לעולה, שהרי כתוב לעלה תמימם, ועגל עולה לחטאת. מה זה תמימם, וכתוב איל?

א"א אילו של יצחק להקריב אל

אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, אל תקרי בהבראם, אלא באברהם. חמא דבעיין קיומא יתיר, נטל ליעקב, ושתף ליה ביצחק, וקיים עלמא. ה"א הוא דכתיב ביום עשות יי' אלהים ארץ ושמים. ועל דא, באברהם ויעקב אתקיים עלמא. ובגין כך פי מעולם המה.

רבי יהודה פתח, ויהי ביום השמיני, לבתר דאשתלים אהרן, באינון שבעה יומין, ואתעטר בהו, (בהוא משח רבות קדישא עלאה) יומא תמינאה בעיא לאשתלמא מן שבעה, דאשלמותא על ידי דכהנא, ועל דא פולחנא בתמינאה, לאתעטרא מן שבעה. ולא תתקנא כהנא על ההוא (חובה) דחב (ס"א דקביל) בקדמיתא.

ה"א הוא דכתיב, ויאמר אל אהרן קח לך עגל, הא אוקמוה עגל ודאי, לכפרא על ההוא עגל, דכתיב (שמות לב) ויעשהו עגל מסכה.

בן בקר, מאי טעמא בן בקר, ולא בן פרה. אלא איהו בעי לאתתקנא לגבי פרה, לא אתחזי לקרבא מינה לגבה. מאן דשדר דורון למלכא, חמיתון דנסיב מבי מלכא, ויהיב למלכא, אלא דורנא לשדרא למלכא, מבי אחרא אצטריך, ולא מבי מלכא. רבי יוסי אמר, מדידיה לדידיה לא אתחזי. אמר רבי יהודה בגין כך בן בקר ודאי ולא בן פרה.

לחטאת: לדפאה על ההוא חובה דחב ביה. ואיל לעולה תמימם. תמימם,

תמים מיבעי ליה. אי תימא דעל איל ועגל קאמר, לאו הכי. דהא תרווייהו לא סלקין לעולה, דהא כתיב לעולה תמימם, ועגל לחטאת סלקא, מהו תמימם, וכתיב איל.

א"א אילו דיצחק, לקרבא לגבי פרה, דאדפר תרי זמני בקרא, חד דכתיב, (בראשית כב)

פְּרָה, שְׁנוֹכַר פְּעָמִים בְּפְתוּב. אֶחָד שְׁפָתוּב, (בראשית כב) וַיֵּשֶׁא אֲבָרְהָם אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה אֵיל, הָרִי אֶחָד. וְאֶחָד, וַיֵּלֶךְ אֲבָרְהָם וַיִּקַּח אֶת הָאֵיל, הָרִי שְׁנַיִם, וַיַּעֲלֵהוּ לְעֵלָה. וְעַל כֵּן אֵיל לְעֵלָה תְּמִימִם, שְׁנֵי אֵיל, שֶׁהוּא שְׁנַיִם. וְעַל כֵּן שְׁנַיִנו גְּבוּרֹת, וּמָהֶם נִפְרָדִים לְכַמָּה אַחֲרֵי.

וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּדְבֹר לֵאמֹר קְחוּ שְׁעִיר עִזִּים לַחֲטָאת. עֲגֹל לַחֲטָאת הִיא צְרִיף לְהִיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁהִכְתִּיב. אֲלֹא יִשְׂרָאֵל הָרִי קָבְלוּ עֲנֹשׁ, וְעַל כֵּן לֹא כְּתוּב בָּהֶם עֲגֹל לַחֲטָאת, אֲלֹא עֲגֹל לְעוֹלָה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁכָּל אֵלוֹ שִׁחֲטָאוּ בוֹ, קָבְלוּ עֲנֹשׁ, בֵּין בְּדָבוּר, בֵּין בְּמַעֲשֵׂה, בֵּין בְּעִבּוּדָה. וְאֶפְלוּ אֵלוֹ שְׁלֹא עָשׂוּ דָּבָר, אֲלֹא שֶׁהֵעֵלוּהוּ בְּרִצּוֹן לִפְנֵי לַעֲבֹד אוֹתוֹ, וְעָנְשׁוּ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת כב) וַיִּשָּׁק אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֲבָל כָּל אֵלוֹ שֶׁהֵעֵלוּ אוֹתוֹ בְּרִצּוֹן שְׁלֹא לַעֲבֹד אוֹתוֹ, אֲלֹא שֶׁהֵעֵלוּ גִּזְוֹן שֶׁל רִצּוֹן מִמֶּנּוּ - כָּאֵן נִטְהָרִים, וּמְקַרְבִּים אוֹתוֹ לְעוֹלָה וְלֹא לַחֲטָאת.

אֲבָרְ קָחוּ שְׁעִיר עִזִּים לַחֲטָאת, לְמָה? אֲלֹא מִשּׁוּם שֶׁהִיוּ מְקַרְבִּים רֵאשׁוֹנָה לְשְׁעִירִים, שְׁשׁוֹלְטִים עַל הַהָרִים הָרְמִים. וְזֶהוּ לַחֲטָאת. וְצִרִיכִים לְהִטְהָר מֵאוֹתוֹ הַחֲטָא, וְלֹא עוֹד, אֲלֹא שֶׁצְרִיף לְחַדוֹשׁ הַלְּבָנָה.

וְשׁוֹר וְאֵיל לְשִׁלְמִים, שׁוֹר וְלֹא פֶר, מִשּׁוּם שֶׁשׁוֹר הוּא שְׁלֵם, לְהִרְאוֹת שְׁלוֹם, זֶהוּ שְׁפָתוּב לְשִׁלְמִים. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שׁוֹר וְאֵיל מִצַּד הַשְּׁמָאל הֵם בָּאִים. שׁוֹר מִצַּד הַשְּׁמָאל, שְׁפָתוּב (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׁמָאל. אֵיל, מִשּׁוּם אֵילוֹ שֶׁל יִצְחָק. וְעוֹלִים לְשִׁלְמִים, לְהַשְׁלִים אוֹתָם לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, וְעַל כֵּן שׁוֹר וְאֵיל לְשִׁלְמִים.

וַיֵּשֶׁא אֲבָרְהָם אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה אֵיל, הָאֵל חַד, וְחַד וַיֵּלֶךְ אֲבָרְהָם וַיִּקַּח אֶת הָאֵיל, הָאֵל תְּרִי, וַיַּעֲלֵהוּ לְעוֹלָה. וְעַל דָּא אֵיל לְעוֹלָה תְּמִימִים, תְּרִי אֵיל, דְּאִיהוּ תְּרִי. וְעַל דָּא גְבוּרֹת תְּנִינָן, וּמִנֵּיהוּ מִתְּפָרְשִׁין לְכַמָּה אַחֲרֵינָן.

וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּדְבֹר לֵאמֹר קְחוּ שְׁעִיר עִזִּים לַחֲטָאת, (ויקרא ט) עֲגֹל לַחֲטָאת מִיִּבְעֵי לִיה, כְּגוֹוֹנָא דְכֹהֲנָא. אֲלֹא יִשְׂרָאֵל הָא קָבִילוּ עוֹנֶשָׁא, וְעַל דָּא לֹא כְּתִיב בְּהוּ עֲגֹל לַחֲטָאת, אֲלֹא עֲגֹל לְעוֹלָה. מֵאֵי טַעְמָא. דְּכָל אֵינוֹן דְּחָבוּ בֵיה, קָבִילוּ עוֹנֶשָׁא, בֵּין בְּמִלוּלָא, בֵּין בְּעוֹבְדָא, בֵּין בְּפוּלְחָנָא, וְאֶפְלוּ אֵינוֹן דְּלֹא עָבְדוּ מְדִי, אֲלֹא דְסָלִיקוּ לִיה בְּרַעוּתָא דְלִפְנֵיהוּ לְמַפְלַח לִיה, אַתְּעָנְשׁוּ, כְּמָה דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת לב) וַיִּשָּׁק אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֲבָל כָּל אֵינוֹן דְסָלִיקוּ לִיה בְּרַעוּתָא דְלֹא לְמַפְלַח לִיה, אֲלֹא דְסָלִיקוּ גְוֹוֹנָא דְרַעוּתָא מִנֵּיה, הִכָּא אַתְּדַפֵּן, וּמְקַרְבִּין לִיה (דף לח ע"ב) לְעוֹלָה וְלֹא לַחֲטָאת.

אֲבָרְ קָחוּ שְׁעִיר עִזִּים לַחֲטָאת, אֲמַאי. אֲלֹא בְּגִין דְּהוּוּ מְקַרְבִּין בְּקַדְמִיתָא לְשְׁעִירִים, דְּשִׁלְטִין עַל טוּרֵי רְמָאֵי. וְדָא הוּא לַחֲטָאת, וּבְעֵינָן לְאַתְדַפְּאָה מִהֵוּא חוּבָא, וְלֹא עוֹד אֲלֹא לְחַדְתוּתֵי דְסִיְהָרָא אֲצִטְרִיף.

וְשׁוֹר וְאֵיל לְשִׁלְמִים. (ויקרא ט) שׁוֹר וְלֹא פֶר, בְּגִין דְּשׁוֹר שְׁלִים אִיהוּ, לְאַחְזָאָה שְׁלֵמָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב לְשִׁלְמִים. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שׁוֹר וְאֵיל מִסְטָרָא דְשְׁמָאֲלָא קָא אַתְיִין. שׁוֹר מִסְטָרָא דְשְׁמָאֲלָא, דְכְּתִיב, (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׁמָאל. אֵיל, בְּגִין אֵילוֹ דְיִצְחָק. וּסְלִקִין לְשִׁלְמִים, לְאַשְׁלֵמָא לֹוֹן לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל וְעַל דָּא שׁוֹר וְאֵיל לְשִׁלְמִים.

לְשִׁלְמִים, לְהַשְׁלִים אוֹתָם לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, וְעַל כֵּן שׁוֹר וְאֵיל לְשִׁלְמִים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַכֹּל מִשּׁוּם שְׂכַנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתְעַטְרָת וּמִתְבָּרַכַת עַל יְדֵי הַכֹּהֵן בְּשִׁלְמוֹת. וְהַיּוֹם הַזֶּה הָיָה שִׂמְחָתָם שֶׁל כָּלֶם, שִׂמְחָתָהּ שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל עִם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שִׂמְחַת הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים. וַיִּכְמוּ שֶׁהַשְּׂתֵלֶם הַכֹּהֵן לְמִטָּה, כְּכִיכּוֹל נִשְׁתַּלֵּם הַכֹּהֵן לְמַעְלָה. וְרַק שֶׁנִּדְבַּ וְאִבְיָהוּ שֶׁעוֹרְרוּ עֲרֻבוּכָהּ בֵּין הַגְּבִירָה וְהַמְּלִךְ. וּמִשּׁוּם כֵּךְ - וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל אֹתָם וְגו'.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֱלֹעֶזֶר וְאֶל אֵיתָמָר רֵאשִׁיכֶם אֶל תְּפָרְעוּ וְגו', כִּי שֶׁמֶן מִשְׁחַת ה' עֲלִיכֶם. רַבִּי אַבָּא אָמַר, הָרִי שְׁנִינוּ שְׁבַמְעֵשִׁים שֶׁלְמִטָּה מִתְעוֹרְרִים מַעֲשִׂים לְמַעְלָה, וְהַמַּעֲשֵׂה שֶׁלְמִטָּה צָרִיף לְהִרְאוֹת כְּמוֹ הַמַּעֲשֵׂה שֶׁלְמַעְלָה. בַּא רְאָה, כֹּל הַשְּׂמִיחָה שֶׁלְמַעְלָה תְּלוּיָהּ בְּאוֹתוֹ שֶׁמֶן קְדוֹשׁ, שֶׁמֶשֶׁם יוֹצְאוֹת שִׂמְחָה וּבְרִכּוֹת לְכָל הַמְּאֹרֹת, וְהַכֹּהֵן הָעֲלִיּוֹן (מִמְנוּחַ) מִתְעַטֵּר בְּשַׁפַּע שֶׁל שֶׁמֶן. וּמִשּׁוּם כֵּךְ הַכֹּהֵן, שֶׁשֶׁמֶן מִשְׁחָה שׁוֹפֵעַ עָלָיו כְּמוֹ שֶׁלְמַעְלָה, צָרִיף לְהִרְאוֹת שִׂמְחָה וְהֶאֱרַת פָּנִים (יֹתֵר מִחֵבֶל), וְשֵׁלֵא יֵרָאֵה חֶסְרוֹן בְּרֵאוֹ שׁוֹ וְלֹא בִלְבוּשׁוֹ, אֲלֵא לְהִיּוֹת הַכֹּל שֶׁלֶם כְּמוֹ שֶׁלְמַעְלָה, וְאֵל יֵרָאֵה בּוֹ פָּגַם כָּלֶל, כְּדִי שֵׁלֵא יַעֲשֶׂה פָּגַם בְּמִקּוֹם אַחֵר.

בַּא רְאָה, אֲלֵמְלֵא אֱלֹעֶזֶר וְאֵיתָמָר הִרְאוּ פָּגַם בְּאוֹתָהּ שְׁעָה בִלְבוּשָׁם אוֹ בְּרֵאוֹשֵׁיהֶם, לֹא נִצְלוּ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, שֶׁהָרִי הַשְּׂעָה עִמָּדָה לְעִשׂוֹת דִּין. וְעַל כֵּן שְׁנִינוּ, בְּשְׁעָה שֶׁהַמְּגַפָּה קוֹרֵאת בְּעוֹלָם, לֹא יַעֲזֹר אָדָם אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר בְּעוֹלָם, כְּדִי שֵׁלֵא יִתְעוֹרְרוּ עָלָיו. פָּרַט אִם עוֹרֵר אֶת עַצְמוֹ לְטוֹב, וְיִכּוֹל לְחַחֹת (לְדַחַק) אֶת הַשְּׂעָה, שֶׁהָרִי בְּזִמְן וּבְשְׂעָה שֶׁהִדִּין עוֹמֵד

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֹּלֵא בְּגִין דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִתְעַטְרָא וּמִתְבָּרַכָא עַל יְדָא דְכַהֲנָא, בְּאַשְׁלְמוֹתָא. וְהָאֵי יוֹמָא חֲדוּתָא דְכֹלֵא הָוָה, חֲדוּתָא דְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּקוּדְשָא בְרִיךְ הוּא, חֲדוּתָא דְעֲלִיּוֹן וְתַתִּיבָא. וְכִמְה דְאַשְׁתְּלִים כַּהֲנָא לְתַתָּא, כְּכִיכּוֹ"ל אֲשְׁתְּלִים כַּהֲנָא לְעִילָא, בְּר נִדְב וְאִבְיָהוּ דְאַתְעָרוּ עֲרֻבוּכָא בֵּין מִטְרוּנִיתָא וּמִלְכָא. וּבְגִין כֵּךְ וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יי' וַתֹּאכַל אוֹתָם וְגו' (חֲסֵר).

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֱלֹעֶזֶר וְאֶל אֵיתָמָר רֵאשִׁיכֶם אֶל תְּפָרְעוּ וְגו', כִּי שֶׁמֶן מִשְׁחַת יי' עֲלִיכֶם. (ויקרא ט) רַבִּי אַבָּא אָמַר, הָא תְּנִינָן בְּעוּבְדִין דְלַתְתָּא, אֲתַעְרוּן עוּבְדִין לְעִילָא, וְעוּבְדָא דְלַתְתָּא בְּעִי לְאַתְחַזְּאָה כְּגוּוֹנָא דְעוּבְדָא דְלְעִילָא.

תָּא חֲזִי, כֹּל חֲדוּתָא דְלְעִילָא, תְּלִיָא בְּהֵוָה שְׂמִנָא קְדִישָא, דְמִתְמָן נְפִיק חֲדוּה וּבְרַכָּאן לְכֹלְהוּ בּוֹצִינִין, וְכַהֲנָא עֲלָאָה (מִיַּנְיָה) אֲתַעְטֵר בְּנִגְדֵי דְמִשְׁחָא, וּבְגִין כֵּךְ כַּהֲנָא, דְרַבּוּ מִשְׁחָא אֲתַנְגִּיד עָלֵיהּ כְּגוּוֹנָא דְלְעִילָא, בְּעִי לְאַתְחַזְּאָה חִידוֹ, וְנִהִירוּ דְאַנְפִּין (חִידוֹ מִכֵּלָא), וְלֹא יִתְחַזִּי גְרַעוּנָא בְּרִישֵׁיהּ, וְלֹא בִלְבוּשֵׁיהּ, אֲלֵא לְמַהוּי כֹּלֵא שְׁלִים כְּגוּוֹנָא דְלְעִילָא, וְלֹא יִתְחַזִּי בִיהּ פְּגִימוֹ כָּלֶל, בְּגִין דְלֹא יַעֲבִיד פְּגִימוֹ בְּאַתְר אַחֲרָא.

תָּא חֲזִי, אֲלֵמְלֵא אֱלֹעֶזֶר וְאֵיתָמָר אֲתַחֲזוּן פְּגִימוֹ בְּהֵיָא שְׁעַתָּא בִלְבוּשֵׁיהוֹן אוֹ בְּרֵאוֹשֵׁיהוֹן, לֹא אֲשְׁתַּזִּיבוּ בְּהֵיָא שְׁעַתָּא, דְהָא שְׁעַתָּא קִימָא לְמַעְבַּד דִּינָא. וְעַל דָּא תְּנִינָן, בְּשְׁעַתָּא דְמוֹתָנָא אַעְרַע בְּעִלְמָא, לֹא יִתְעַר אִינְש גְּרַמִּיָה לְמַלְהָ בְּעִלְמָא, בְּגִין דְלֹא יִתְעַרוּן עָלֵיהּ. בְּר אִי אֲתַעַר גְּרַמִּיָה לְטַב, וְיִכִּיל לְדַחֲיָא (לְדַחַק) שְׁעַתָּא, דְהָא בְּזִמְנָא וְשְׁעַתָּא דְדִינָא

בעולם, מי שפוגע בו, לוקטים אותו ומסתלק מן העולם. ומשום כך פתוב ולא תמותו. ואחייכם כל בית ישראל יבכו את השרפה, משום שהם לא באים מצד הכהנים, ולא ינזקו.

רבי אלעזר פתח, (שמות ו) ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון לו לאשה. ויקח אהרן הכל כמו שצריך, הכל כמו שלמעלה. בא וראה, ראוייה היתה בת שבע לדוד מיום שנברא העולם. ראוייה היתה אלישבע לאהרן מיום שנברא העולם.

מה בין זה לזה? אלא הכל אחד. אבל שם לדין, וכאן לרחמים. כשהתברר עם דוד - זה לדין, לערף קרבות ולשפך דמים. כאן באהרן - לשלום, לשמחה, להארת פנים, להתברך. ועל פן נקראת (כף) שם בת שבע, וכאן אלישבע. אלישבע - שהתבררה עם חסד. (בא ראה) בת שבע לדין, לרשת מלכות ולהתגבר.

אמר רבי שמעון, זה ששנינו שכתוב קול השופר - יפה הוא, וזהו יעקב, שעלה במחשבה של האבות, ויצאו כ אחד מתוך שופר, שהרי שופר מוציא מים ואש ורוח כאחד, ונעשה מהם קול. כך האם העליונה מוציאה את האבות בקול אחד, ומתוך מחשבה התעלו כאחד בקול אחד, ואותו קול נקרא קול השופר, וזה יעקב שפולל את האבות כאחד, ונקרא קול.

ושני קולות הם, שהרי מתוך קול יוצא קול. אבל קול אחד שנקרא קול השופר, ומכאן יצאו שאר הקולות מתוך אותו השופר בזווג של המחשבה. ושבעה קולות הם שיוצאים בזווג של המחשבה עם

קיימא בעלמא, מאן דיערע ביה, לקטי ליה ויסתלק מעלמא. ובגין כך ולא תמותו פתיב. ואחייכם כל בית ישראל יבכו את השריפה, בגין דאינון לא אתיין מסטרא דכהני, ולא מתזקי.

רבי אלעזר פתח, (שמות ו) ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון לו לאשה. ויקח אהרן. כללא כמה דאצטריך, כללא כגוונא דלעילא. תא חזי, ראוייה היתה בת שבע לדוד, מיומא דאתברי עלמא. ראוייה היתה אלישבע לאהרן מיומא דאתברי עלמא. מה בין האי להאי. אלא כלא חד. אבל התם לדינא, הכא לרחמי. פד אתחברא בדוד, לדינא, לאגחא קרבין, לאושדא דמין. הכא באהרן, לשלמא, לחדוה, לנהירו דאנפין, לאתברא. ועל דא אתקרי (הכי) התם בת שבע, הכא אלישבע. אלישבע: דאתחברא בחסד, (תא חזי) בת שבע לדינא, לירתא מלכותא ולא תקפא.

אמר רבי שמעון, הא דתנינן דכתיב, (שמות ט) קול השופר, שפיר הוא, ודא הוא יעקב, דאסתלק במחשבה דאבהן, ונפקו כחדא מגו שופר, דהא שופר אפיק מיא ואשא ורוחא כחדא, ואתעביד מנייהו קלא. כך אמא עלאה, אפיק לאבהן, בקל חד. ומגו מחשבה אסתלקו כחדא בחד קול, וההוא קול אקרי קול השופר, ודא יעקב דכליל לאבהן כחדא, ואקרי קול.

ותרי קלי נינהו, דהא מגו קלא, נפיק קלא. אבל קול חד דאקרי קול השופר, ומהכא נפקו שאר קולות, מגו ההוא שופר בזווגא (ד) ל"ט ע"א דמחשבה. ושבעה קולות נינהו, דנפקין

בזווגא דמחשבה בשופר, ודא שופר דאשקי לון ורוי לון לאבהן

השופר, והשופר הזה שמשקה אותם ומרוה את האבות בראשונה, ואחר כך את הבנים, והרי בארו את הדבר.

בא ראה, ויקח אהרן את אלישבע, לבסם אותה, לשמח אותה ולחבר אותה עם המלך בזיווג שלם, שימצאו ברכות לכל העולמות על ידי אהרן. משום כך צריך הפהן להמצא בהארת פנים, בשמחה, הכל כמו שלמעלה, שהרי על ידו ברכות ושמחות נמצאות. ולכן מרחקים ממנו דין ורגז ועצב, כדי שלא יפגם מאותו מקום שנקשר בו. ועל זה - ואחייכם כל בית ישראל יבכו את השרפה, ולא הפהן עליהם כתוב (דברים לג) ברוך ה' חילו ופעל ידיו תרצה וגו'.

וין ושכר אל תשת אתה ובניך אהרן וגו'. אמר רבי יהודה, מתוך הפרשה הזו שומעים, שנדב ואביהו היו שתיי וין, משהזכיר בזה את הכהנים. רבי חייא פתח, (תהלים קד) וין ישמח לבב אנוש וגו'. אם צריך הפהן לשמח ולהמצא בהארת פנים יותר מהפל, למה אסור לו וין? שהרי שמחה נמצאת בו, והארת פנים נמצאת בו?

אלא ראשיתו של וין שמחה, וסופו עצבות. ועוד, שיין בא מצד הלויים, מהמקום שיין שורה, שהרי תורה וינינה של תורה הם מצד הגבורה. (סופו עצבות, והכהן תחלה וסיום צריך שמחה והארת פנים. וין בא מצד הלויים) וצד הפהן מים צלולים מאירים.

רבי יוסי אמר, כל אחד מלוה לחברו, והפל כלול זה בזה. ומשום כך וין משרה שמחה, משום שפלול מתוך מים, ואחר (והכהן תחלה וסיום צריך שמחה והארת פנים).

במדמיתא, ולבתר לבנין, והא אוקמוה מלה. תא חזי, ויקח אהרן את אלישבע, לבסמא לה, למחדי לה, לחברא לה במלפא, בזווגא שלים, לאשתפחא ברכאן לעלמין פלהו, על ידי אהרן. בגין כך, בעי פהנא לאשתפחא בנהירו דאנפין, בחידו, פלא כגוונא דלעילא, דהא על ידי ברכאן וחדוון משתפחי. ועל דא אתרחקא מניה דינא ורוגזא ועציבו, בגין דלא יתפגם מההוא אתר דאתקטר ביה. ועל דא ואחייכם כל בית ישראל יבכו את השרפה, ולא כהנא. עליהו כתיב (דברים לג) ברוך וין חילו ופעל ידיו תרצה וגו'.

וין ושכר אל תשת אתה ובניך אהרן וגו'. (ויקרא) אמר רבי יהודה, מגו פרשתא דא שמעינן, דנדב ואביהו רוי חמרא הו, מדאזהר לכהני בהא. רבי חייא פתח, (תהלים קד) וין ישמח לבב אנוש וגו', אי בעי כהנא למחדי ולאשתפחא בנהירו דאנפין יתיר מפלא, אמאי אסיר ליה חמרא, דהא חידו ביה אשתכח, נהירו דאנפין ביה אשתכח.

אלא שירותא דחמרא חדוונתא. סופיה עציבו. ועוד דיין מסטרא דליואי אתי, מאתר דחמרא שרי, דהא אורייתא וחמרא דאורייתא, מסטרא דגבורה הוא. (כ"א סיפיה עציבו, וכהנא שירותא וסיומא בעי חדוונא ונהירו דאנפין, וין אתי מסמרא דליואי) וסטרא דכהנא מיין צלילין נהירין.

רבי יוסי אמר כל חד אוזיף לחבריה, וכליל פלא דא בדא, ובגין כך, חמרא שרי חדוונתא, בגין דכליל מגו מיא, ולבתר אהדר לאתריה, ועציב ורגזו ודאין דינא. (וכהנא שירותא וסיומא בעי חדוונא ונהירו דאנפין).

כך חוזר למקומו, ועצוב ורוגז ודן דין.

רבי אבא אמר, מאתר חד נפקו, זין ושמן ומים (דבש וחלב). מים ושמן לימין, נוטלים הפהנים ויורשים אותם, ושמן יותר מהכל, שהוא שמחה ראשית וסיוס, שפתיב (שם קלג) כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן. וזין לשמאל, יורשים הלויים, להרים קול ולזמר, ולא לשתק, שהרי זין לא שותק לעולמים, ושמן הוא תמיד בחשאי.

מה בין האי להאי. אלא, שמן דאיהו בחשאי בלחישו תדיר, אתי מסטרא דמחשבה, דאיהו בלחישו תדיר ולא אשתמע, והוא בחשאי, ועל דא הוא מימינא. וזין דאיהו לארמא קלא, ולא שתיק לעלמין, אתי מסטרא דאימא, וירתין לינאי לסטר שמאלא, וקיימי לזמרא לארמא קלא, וקיימי כדינא. ובגין כף פתיב, (דברים כא) ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע.

בגין כף, פהנא כד ייעול למקדשא למפלח פולחנא, אסיר ליה למשתי חמרא, דהא עובדוי בחשאי אינון, ובחשאי (כ"א אתחוו) אתאן ואתפוו, (כ"א ובחשאי אתפוו במה דאתפוו) וזווג למאן דזווג, ונגיד ברכאן לעלמין פלהו, וכלא בחשאי, (ועוד) דעובדוי כלהו ברזא. וחמרא מגלה רזין הוא, דהא כל עובדוי לארמא קלא קאים.

רבי יהודה ורפי יצחק הוו אזלי בארמא, מפי מרונא לצפורי, והוה רביי חד שכיח בגנון (כ"א לגבייהו), בחמרא בקינטא דדובשא אמר רבי יהודה גימא מלה דאורייתא ונזיל. פתח רבי יצחק ואמר, (שיר השירים ז) וחכף פיין הטוב הולך לדודי למישרים וגו'. וחכף פיין הטוב, דא זינא דאורייתא, דאיהו טב. דהא זינא אחרא לאו איהו טב, וזינא

רבי אבא אמר, ממקום אחד יצאו מים ושמן לימין, נוטלים הפהנים ויורשים אותם, ושמן יותר מהכל, שהוא שמחה ראשית וסיוס, שפתיב (שם קלג) כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן. וזין לשמאל, יורשים הלויים, להרים קול ולזמר, ולא לשתק, שהרי זין לא שותק לעולמים, ושמן הוא תמיד בחשאי.

מה בין זה לזה? אלא ששמן שהוא בחשאי, בלחש תמיד, בא מצד המחשבה, שהיא תמיד בלחש ולא נשמעת, והוא בחשאי, ועל כן הוא מימין. וזין שהוא להרים קול, ולא שותק לעולמים, בא מצד האם, ויורשים הלויים לצד השמאל, ועומדים לזמר להרים קול, ועומדים בדין. ומשום כף פתיב, (דברים כא) ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע.

משום כף, כשכהן יכנס למקדש כדי לעבד את העבודה, אסור לו לשתות זין, שהרי מעשיו הם בחשאי, ובחשאי (נראה) הם באים, ומתפנו, (ובחשאי מתפנו במה שמתפנו) ומזוג את מי שמזוג, ומשפיע ברכות לכל העולמות, והכל בחשאי, (ועוד) שכל מעשיו בסוד. וזין הוא מגלה רזים, שהרי כל מעשיו עומדים כדי להרים קול. רבי יהודה ורפי יצחק היו הולכים בדרך מבית מרון לצפורי, והיה עלם אחד מצוי בתוכם (אצלם) עם זין רקוח בדבש. אמר רבי יהודה, נאמר דבר תורה ונלך.

פתח רבי יצחק ואמר, (שיר ז) וחכף פיין הטוב הולך לדודי למישרים וגו'. וחכף פיין הטוב - זה זינה של תורה, שהוא טוב. שהרי זין אחר אינו טוב, וזינה של תורה

טוב לכל. טוב לעולם הזה, וטוב לעולם הבא. וזהו היין שנזכר לו לקדוש ברוך הוא יותר מהפל, ובזכות זה, מי שגורוה מיינה של התורה, יתעורר לעולם הבא, ויזכה להחיות פשיקים הקדוש ברוך הוא את הצדיקים. אמר רבי יהודה, דוכב שפתי ישנים, הרי שנינו, שאפלו באותו עולם יזכה לעסק בתורה. זהו שכתוב דוכב שפתי ישנים.

אמר אותו עלם, אם כתוב וחכף מיינ הטוב, היינו אומרים כף. אבל כתוב מיינ הטוב, ולא מיינ. השגיחו בו. אמר רבי יהודה, בני, אמר דכרף, שיפה אמרת.

אמר, אני שמעתי, שמי שמשתדל בתורה ודבק בה, ואותו דבר התורה נשמע בפיו ולא לוחש אותו בלחש, אלא מרים בו את קולו, שפך צריכה תורה להרמת קול, שכתוב (משלי א) בראש המיות תקרא, להרים את רנת התורה, ולא בלחש. מיינ הטוב, כמו יין טוב שלא שותק. והוא עתיד להרים קול, כשיצא מן העולם הזה. הולך לדודי למישרים, שלא יסטה לימין ולשמאל, לא ימצא שימחה בידו. דוכב שפתי ישנים, ואפלו באותו עולם שפתותיו מרחשות בתורה. עוד שמעתי, וחכף מיינ הטוב - הפסוק הזה נאמר לכנסת ישראל, ונאמר בתשפחת. אם כן, מי הוא שמשבח אותה בזה? אם הקדוש ברוך הוא - מה זה הולך לדודי?

הולך אלי הנה צריך להיות! אלא ודאי שהקדוש ברוך הוא משבח את כנסת ישראל כמו שהיא משבחת אותו, שכתוב חכו ממתקים, כן הקדוש ברוך הוא משבח את כנסת ישראל.

הוא משבח לה לכנסת

דאורייתא, טב לכלא. טב לעלמא דא, וטב לעלמא דאתי. ודא הוא יינא דניחא ליה לקודשא בריך הוא יתיר מפלא, ובזכו דא, מאן דמרוי מיינא דאורייתא, יתער לעלמא דאתי, ויזפי לאחייא, פד יוקים קדשא בריך הוא לצדיקיא. אמר רבי יהודה, דוכב שפתי ישנים, הא תנינן דאפילו בההוא עלמא, יזפי למלעי באורייתא, הדא הוא דכתיב דוכב שפתי ישנים.

אמר ההוא רביא, אי כתיב וחכף מיינ הטוב, הוינא אמרי הכי. אבל מיינ הטוב פתיב, ולא מיינ. אשגחו ביה, אמר רבי יהודה, ברי אימא מילך, דשפיר קא אמרת.

אמר, אנא שמענא, דמאן דאשתדל באורייתא, ודביק בה, וההיא מלה דאורייתא אשתמע בפומיה, ולא לחיש לה (דף ל"ט ע"ב) בלחישו, אלא ארים קליה בה. דאורייתא הכי בעיא לארמא קלא, דכתיב, (משלי א) בראש הומיות תקרא, לארמא רנה דאורייתא, ולא בלחישו. מיינ הטוב, פחמר טב דלא שתיק. והוא עתיד לארמא קלא, פד יפוק מהאי עלמא. הולך לדודי למישרים, דלא יסטי לימינא ולשמאלא, לא ישתפח דימחי בידוי. דוכב שפתי ישנים, אפילו בההוא עלמא שפותיה מרחשן אורייתא.

הו שמענא וחכף מיינ הטוב, האי קרא לכנסת ישראל אתמר, ובתושפחתא אתמר. אי הכי, מאן הוא דמשבח לה בהאי. אי קדשא בריך הוא, מהו הולך לדודי, הולך אלי מיבעי ליה.

אלא ודאי קדשא בריך הוא קא משבח לה לכנסת ישראל, כמה דהיא קא משבחת

ליה, דכתיב חכו ממתקים, כן קדשא בריך

ישראל. (דכתיב) וחפך פנין הטוב, יין הטוב: דהוא חמרא דמנטרא. הולך לדודי: דא יצחק, דאקרי ידיד מבטן. למישרים: כמה דאת אמר, (תהלים צט) אתה כוננת מישרים, לאתפללא שמאלא בימינא. ודא הוא מישרים, דבגין חדוותא דהוא חמר טב, אתפלליל שמאלא בימינא, וחדאן פלא. (דובב שפתי ישנים) דהא כלא מתערי בחדוואן וברפאן, ועלמין פלהו משתפחי בחדו, ומתערי לארקא ברכאן לתתא.

אתו רבי יהודה ורבי יצחק ונשקו ליה רישיה, וחדו עמיה, אמרו ליה מה שמך. אמר להו ייסא. אמרו רבי ייסא תהא יתיר תהא שכיח בעלמא מרבי ייסא חברנא, דאסתלק מביננא. אמרו ליה ומאן אבוך. אמר להו, אפטר מעלמא, והוה אוליף לי כל יומא תלת מלין דאורייתא, ובליילא תלת מיילין דחכמתא דאגדתא. והני מילי אוליפנא מאבא, והשתא דיורי בחד בר נש, וסליק לי מאורייתא. ואנא אזיל כל יומא לעבידתא, ובכל יומא אהדרנא אינון מלין דאוליפנא מאבא.

אמרו ליה ההוא בר נש ידע באורייתא. אמר לון לאו. סבא הוא, ולא ידע לברכא ליה לקודשא בריה הוא, ואית ליה בנין, ולא שוי לון בבי רב. אמר רבי יהודה (נ"א אי לאו הכי הוה) אי לא הוה הכי, הוה אעילנא לגבי האי כפר למללא עלך, השתא אסיר לן למחזי אנפוי. שדי חמרא מנה, ואת זיל לגבן. אמרו ליה מאן הוא אבוך. אמר רבי זעירא דכפר ראמין.

שמע רבי יהודה ובכה, אמר אנא הוינא בביתיה, ואוליפנא מניה תלת מלין בכסא דברכה, ואוליפנא מניה במעשה

(שכתוב) וחפך פנין הטוב. יין הטוב - שהוא יין המשמר. הולך לדודי - זה יצחק שנקרא ידיד מבטן. למישרים - כמו שנאמר (תהלים צט) אתה כוננת מישרים, להכליל שמאל בימין. וזהו מישרים, שבגלל השמחה של אותו היין הטוב, נכלל השמאל בימין, וכלם שמחים. (דובב שפתי ישנים) שהרי הכל מתעוררים בשמחות וברכות, וכל העולמות נמצאים בשמחה, ומתעוררים להריק ברכות למטה.

באו רבי יהודה ורבי יצחק ונשקו לו את ראשו, ושמו עמו. אמרו לו, מה שמך? אמר לו, ייסא. אמרו, רבי ייסא תהיה. יותר תהיה מצוי בעולם מרבי ייסא חברנו, שהסתלק מבינינו. אמרו לו, ומי אביך? אמר לו, נפטר מן העולם, והיה מלמד אותי כל יום שלשה דברי תורה, ובליילה שלשה דברי חכמה של אגדה. והדברים הללו למדתי מאבי, וכעת אני גר עם אדם אחד שמונע אותי מן התורה, ואני הולך כל יום לעבודה, ובכל יום אני חוזר על אותם הדברים שלמדתי מאבי.

אמרו לו, אותו אדם יודע בתורה? אמר להם, לא, הוא זקן, ולא יודע לברך את הקדוש ברוך הוא, ויש לו בנים, ולא שם אותם בבית הרב. אמר רבי יהודה, (אם לא כך הוה) אם לא היה כך, הייתי נכנס לכפר הזה לדבר עליך. עכשו אסור לנו לראות את פניו, ורק ממך את החמור, ואתה לך אלינו. אמרו לו, מי אביך? אמר, רבי זעירא מכפר ראמין.

שמע רבי יהודה ובכה. אמר, אני הייתי בביתו, ולמדתי ממנו שלשה דברים בכוס של ברכה, ולמדתי ממנו שנים במעשה

בראשית. אמר רבי יצחק, ומה מיהאי רביא בריה אוליפנא, מניה לא כל שפן. אזלו ואתידו בידיה. חמו חד חקל ויתבו תמן. אמרו ליה אימא חד מלה, מאינן דאוליה לך אבוך במעשה בראשית.

פתח ואמר, (בראשית א) ויברא אלהים את התנינים הגדלים וגו'. ויברא אלהים - כל מקום של דין נקרא אלהים. ואותו מקום עליון, המקום שיצאו ממנו, כך קורא לו כאן. ואף על גב שהיא רחמי, יוצאים ממנו דינים, וכו' הם תלויים.

את התנינים הגדלים - אלו האבות, שהם משקים בראשונה ומשתרשים על הכל. ואת כל נפש החיה הרמשת. ואת כל נפש החיה - זו הנפש, שאותה הארץ העליונה הוציאה מאותה חיה עליונה על הכל, שכתוב תוצא הארץ נפש חיה. וזוהי הנפש של אדם הראשון שמשך בתוכו. הרמשת - זוהי הרוחשת בכל החרים (הצדדים) למעלה ולמטה. אשר שרצו המים, שאותו נהר עליון שופע ויוצא מעדן, ומשקה את העץ הזה להשתרש בשרשיו על הכל, ושימצא בו מזון לכל.

דבר אחר החיה הרמשת - זהו דוד המלך, שכתוב בו (תהלים קיח) לא אמות כי אחיה וגו'. ואת כל עוף כנף למינהו - אלו כל אותם המלאכים הקדושים שמצויים לקדש את שם אדונם בכל יום ויום, שכתוב בהם שש כנפים שש כנפים לאחד. ומקם טסים בעולם לעשות רצון רבונם, כל אחד ואחד פראוי לו. אמר רבי יהודה, ודאי כל כך לילד הזה לא ראוי, אבל אני רואה בו שיעלה למקום עליון.

אמר רבי יצחק, ודאי החיה (הרמשת) זוהי החיה העליונה על

בראשית תרי. אמר רבי יצחק, ומה מיהאי רביא בריה אוליפנא, מניה לא כל שפן. אזלו ואתידו בידיה. חמו חד חקל ויתבו תמן. אמרו ליה אימא חד מלה, מאינן דאוליה לך אבוך במעשה בראשית.

פתח ואמר, (בראשית א) ויברא אלהים את התנינים הגדולים וגו'. ויברא אלהים, כל אתר דדינא אלהים אקרי. והוא אתר עלאה אתר דנפקו מניה, הכי קרי ליה הכא. ואף על גב דרחמי הוא, מניה נפקו דינין, וביה תליין.

את התנינים הגדולים, אליון אבהן. דאינון מתשקיין בקדמיתא, ומשתרשין על פלא. ואת כל נפש החיה הרומשת, ואת כל נפש החיה, דא נפש, דהיא ארץ עלאה אפיקת מההיא חיה עלאה על פלא, דכתיב תוצא הארץ נפש חיה. ודא איהי נפש דאדם קדמאה, דמשיך בגויה. הרומשת: דא היא חיה דרחשא בכל טורין (ס"א סטרין), לעילא ותתא. אשר שרצו המים, דהוא נהר עלאה נגיד ונפיק מעדן, ואשקי להאי אילנא, לאשתרשא בשרשוי על פלא, ולאשתכחא ביה מזונא לכלא.

דבר אחר החיה הרומשת, דא הוא דוד מלכא, דכתיב ביה (תהלים קיח) לא אמות כי אחיה וגו'. ואת כל עוף כנף למינהו, אליון כל אינון מלאכין קדישין, דמשתכחי לקדשא שמא דמאריהון בכל יומא ויומא, דכתיב בהו (ישעיהו) שש כנפים שש כנפים לאחד. ומנהון טאסין בעלמא למעבד רעותא דמאריהון, כל חד וחד בדקא חזי. אמר רבי יהודה, ודאי כל כך להאי רביא לא אתחזי, אבל אנא חמי ביה דלא אתר עלאה יסתלק.

אמר רבי יצחק, (דף מ' ע"א) ודאי החיה (הרומשת)

הפל, שהרי האחרת, הכתוב קרא לה ארץ. כאן שכתוב והעוף ירב בארץ, בארץ ודאי, ולא במים. שהרי אותו נהר שופע ויוצא ומשקה בלי פרוז, עד אותו מקום שנקרא ארץ, ומשם כתוב ומשם יפרד וגו'. והעוף, ואותו עוף, בארץ הזו תלויים ומשקים, וזהו שכתוב והעוף ירב בארץ. קמו והלכו. אמר רבי יהודה, נשתף את הילד הזה עמנו, וכל אחד ואחד יאמר דבר תורה.

פתח רבי יהודה ואמר, סמכוני באשיות רפדוני בתפוחים וגו'. הפסוק הזה הרי נתיבאר, ויפה. אבל כנסת ישראל אמרה את זה בגלות. סמכוני, מה זה סמכוני? אלא מי שנופל צריך לסמוך אותו, זהו שכתוב (תהלים קמה) סומך ה' לכל הנופלים וגו'. ומשום כך, כנסת ישראל שנפלה, שכתוב (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום, צריכה לסמיכה, והיא אומרת סמכוני. למי היא אומרת? לישראל בניה, שהם עמה בגלות. ובמה? באשיות. אלו הם האבות שמתמלאים בראשונה מאותו יין טוב המשמר. וכשהם מתמלאים, הרי הנרכות מצויות אליה על ידי דרגה אחת שהיא צדיק. ומי שיודע ליחד את השם הקדוש, אף על גב שברכות לא מצויות בעולם, הוא סומך וסועד את כנסת ישראל בגלות.

רפדוני בתפוחים, הפל אחד כמו שאמרנו. אבל הסוד הזה, אשישה - מכניסה יין. תפוח - מוציא יין, ומכון רצון. ועל פן אשיות ותפוחים. אשיות, לרנות מנין. תפוחים, לכון את הרצון שהיין לא יזיק. וכל זה למה? כי חולת אהבה אני,

דא היא חיה עלאה על כלא, דהא אחרא ארץ קרייה קרא. הכא דכתיב והעוף ירב בארץ, בארץ ודאי, ולא במים. דהא ההוא נהר, נגיד ונפיק ואשקי, בלא פירוזא, עד ההוא אתר דאקרי ארץ, ומתמן כתיב ומשם יפרד וגו'. והעוף, וההוא עוף בהאי ארץ תליין ואתשקין, ודא הוא דכתיב והעוף ירב בארץ. קמו ואזלו. אמר רבי יהודה, נשתתף להאי רביא עמנא, וכל חד וחד לימא מלה דאורייתא.

פתח רבי יהודה ואמר, (שיר השירים ב) סמכוני באשיות רפדוני בתפוחים וגו'. האי קרא הא אתמר ושפיר. אבל כנסת ישראל קאמר דא בגלותא. סמכוני, מהו סמכוני. אלא מאן דנפיל בעי לאסמכא ליה, הדא הוא דכתיב, (תהלים קמה) סומך יי' לכל הנופלים וגו'. ובגין כך, כנסת ישראל דנפלה, דכתיב, (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום, בעיא לאסמכא, והיא אמרה סמכוני. למאן אמרה. לישראל בנהא דאינון בגלותא עמה.

ובמה באשיות. אלין אינון אבהן, דאינון אתמליין בקדמיתא, מההוא חמר טב דמנטרא. וכד אינון אתמליין, הא ברכאן משתפחי לגבה, על ידא דחד דרגא דאיהו צדיק. ומאן דיידע ליחדא שמא קדישא, אף על גב דברכאן לא משתפחי בעלמא, איהו סמך וסעיד לה לפנסת ישראל בגלותא.

רפדוני בתפוחים, כלא חד כמה דאמרן, אבל רזא דא, אשישא: עייל חמרא. תפוח: אפיק חמרא, ומכוון רעותא. ועל דא אשיות ותפוחים. אשיות, לרנואה מחמרא. תפוחים, לכיונא רעותא דלא יזיק חמרא. וכל דא למה. כי חולת אהבה אני, בגלותא. ומאן דמיחד שמא קדישא, בעי

בגלות. ומי שמיחד את השם הקדוש, צריך ליחד דין עם רחמים ולהכלילם פראוי, שייתבשם ויתתקן הכל פראוי, וזה התומך את פנסת ישראל בגלות. רבי יצחק פתח, (דברים לב) אשר חלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם. אשריהם ישראל שהם קדושים, והקדוש ברוך הוא רוצה לקדש אותם. בא ראה, ישראל קדושים, כל חיי עולם שיורשים, הכל תלויים באותו העולם הבא, משום שהוא חיים של הכל, למעלה ולמטה, והוא המקום שהיין המשמר מתחיל (ונקרא יין), ומשם יוצאים חיים וקדושה לכל. ויין של ישראל בשביל יין של ישראל אחר, וזה תלוי בזה. שהרי ישראל למעלה, בו נוטל חיים, ומשום כך נקרא עץ חיים, עץ מאותו מקום שנקרא חיים, ויוצאים משם חיים, ועל פן מברכים את הקדוש ברוך הוא בנין. ויין של ישראל למטה כמו כן.

עובר עבודת פוכבים ומזלות, שהוא טמא, ומי שקרב עמו יטמא כשקרב ליין של ישראל, הרי נטמא, ואסור. כל שכן אותו היין שהוא עושה. ולכן אל תאמר שזה הוא בלבדו, אלא כל מה שעושים ישראל למטה, הכל הוא כעין דגמא של מעלה, כל שכן יין, שעומד במקום עליון, דגמת היין המשמר.

משום כך ישראל שותים יין של ישראל שנעשה פראוי בקדושה, כמו שישראל למעלה ששותה ונשרש ומתברך באותו יין עליון קדוש, ולא שותים יין שנעשה בטמאה ומצד הטמאה, שהרי בו שורה רוח הטמאה (ואינו מצד ישראל). ומי ששותה אותו (אתם),

ליחדא דינא ברחמי, ולאכללא לון פדקא חזי, לאתפסמא ולאדתקנא כלא כדקא יאות, ודא סמיה לה לכנסת ישראל בגלותא.

רבי יצחק פתח, (דברים לב) אשר חלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם. זפאין אינון ישראל דאינון קדישין, וקודשא בריך הוא בעי לקדשא לון. תא חזי ישראל קדישין, כל חיי עלמא דירתין, כלא תליין בההוא עלמא דאתי, בגין דאיהו חיינ דכלא, לעילא ותתא, והוא אתר, דיין דמנטרא שארי (ואקרי יין) ומתמן נפקין חיינ וקדושא לכלא. ויין דישראל בגין יין דישראל אחרא, ודא בדא תליא. דהא ישראל לעילא, ביה נטיל חיינ, ובגין כך אקרי עץ חיים, עץ מההוא אתר דאקרי חיים, ונפקי מתמן חיינ, ועל דא מברכין ליה לקודשא בריך הוא בנין. ויין דישראל לתתא כהאי גוונא.

עובר עבודת פוכבים ומזלות, דאיהו מסאב, ומאן דקריב בהדיה יסתאב, פד יקרב בנין דישראל, הא אסתאב ואסיר, כל שפן ההוא יין דאיהו עביד. ועל דא לא תימא דדא הוא בלחודוי, אלא כל מה דעבדי ישראל לתתא, כלא הוא כעין דוגמא דלעילא, כל שפן יין, דקאי באתר עלאה, דוגמא דיין דמנטרא.

בגין כך ישראל שתיין יין דישראל, דאתעביד פדקא חזי בקדושה, כגוונא דישראל לעילא, דשתי ואשתרשא ואתברכא בההוא יין עלאה קדישא, ולא שתאן יין דאתעביד במסאבותא, ומסטררא דמסאבותא, דהא ביה שריא רוחא דמסאבותא. (ולאו הוא מסטררא דישראל) ומאן דשתי ליה (פחדיו), אסתאב רוחיה, נטמאת רוחו, והוא נטמא, ואינו מצד של ישראל, ואין לו חלק לעולם הבא, שהרי אותו עולם

וְאִסְתָּאב אִיהוּ, וְלֹא הוּא מִסְטָרָא דִישְׂרָאֵל,
וְלִית לִיה חוּלְקָא בְעֵלְמָא דְאִתִּי. דְהָא הֵהוּא
עֵלְמָא דְאִתִּי, יִין דְמִנְטָרָא אִיהוּ.

וְעַד דָּא יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין, בְּעִיִן לְנִטְרָא דָּא עַל
כֹּלָא, בְּגִין דְאִתְקַשְׁר בְּאַתֵּר דְעֵלְמָא דְאִתִּי.
וּבְגִין כֶּף, בְּיִין אִתְבְּרִיף קְדָשָׁא בְרִיף הוּא יִתִיר
מִכֹּלָא, בְּגִין דְאִיהוּ חֲדִי לְסִטְרָא שְׂמָאֵלָא, וּבְגו
חֲדוּתָא דִילִיָּה אִתְפְּלִיל בִּימִינָא. וְכֹד אִתְעָבִיד
כֹּלָא יְמִינָא, כְּדִין שְׂמָא קְדִישָׁא בְּחִידוּ, וּבְרַכָּאן
מִשְׁתַּפְּחִי בְכֹלְהוּ עֵלְמִין. וּבְעוּבָדָא דִלְתַתָּא
יִתְעַר עוּבָדָא דְלַעִילָא, וְעַל דָּא מְזַמְנִי יִין
לְקַבִּיל יִין.

וּבְגִין דְאִיהוּ מְנִטְרָא לְעִילָא, בְּעִי לְנִטְרָא לִיה
לְתַתָּא, וְכֹל נְטִירוּ דִילִיָּה קְדָשָׁה הוּא
לִישְׂרָאֵל, וּמֵאן דְפָגִים לִיה לְתַתָּא בְּסִטְרָא
דְמִסְאָבוּתָא, יִסְתָּאב אִיהוּ בְּהֵאֵי עֵלְמָא, וְלִית
לִיה חוּלְקָא בְעֵלְמָא דְאִתִּי, אֲתֵר דִּיהוּא יִין
דְמִנְטָרָא שְׂרִיא. הוּא לָא נְטִיר לִיה, לָא יִתְנַטֵּר
הוּא לְעֵלְמָא דְאִתִּי. (דף מ' ע"ב) הוּא סְאִיב לִיה,
יִסְאָבוּן לִיה בְּהוּא עֵלְמָא, לָא יְהֵא לִיה
חוּלְקָא בְּהוּא יִין דְעֵלְמָא דְאִתִּי. זַכָּאִין אִינּוּן
יִשְׂרָאֵל, דְמְקַדְשֵׁי נַפְשֵׁיהוּ בְקְדוּשָׁה עֲלָאָה,
וְנִטְרִי מַה דְאַצְטְרִיף לְאַתְנַטְרָא, וּמְקַדְשֵׁי
לְמַלְפָּא בְנִטִירוּ עֲלָאָה דָּא. זַכָּאִין אִינּוּן בְּעֵלְמָא
דִין וּבְעֵלְמָא דְאִתִּי.

פְּתַח הֵהוּא רַבִּיא וְאַמְר, (משלי כט) מְלִךְ בְּמִשְׁפָּט
יַעֲמִיד אַרְצָן וְגו'. מֵאן מְלִךְ. דָּא קְדָשָׁא
בְרִיף הוּא. בְּמִשְׁפָּט דָּא יַעֲקֹב, דְאִיהוּ כֹלְלָא
דְאַבְהֵן. וְאִישׁ תְּרוּמוֹת, תְּרוּמַת פְּתִיב, כְּמָה
דְאַתְּ אָמַר (שמות כה) וְזֹאת הַתְּרוּמָה. וְאִישׁ
תְּרוּמוֹת, דָּא עֲשׂו, דְבַעֲי עַל תְּרוּמוֹת וְעַל
מַעֲשְׂרוֹת כֹּל יוֹמָא, וְלָא עָבִיד מְדִי. וְאִישׁ

הַבָּא הוּא יִין הַמְשָׁמֵר.
וְעַד כֵּן יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים צְרִיכִים
לְשֹׁמֵר אֶת זֶה עַל הַכֹּל, מִשׁוּם
שְׁנִקְשֵׁר בְּמִקּוּם הָעוֹלָם הַבָּא.
וּמִשׁוּם כֶּף הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא
מִתְבְּרָף בְּיִין יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר בְּכֹל,
מִשׁוּם שֶׁהוּא מְשַׁמַּח אֶת צַד
הַשְּׂמֵאל, וּבְתוּף שְׂמִחְתּוֹ נִכְלָל
בְּיָמִין. וּכְשֶׁהַכֹּל נַעֲשֶׂה יָמִין, אִז
הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ בְּשְׂמִיחָה, וּבְרֻכּוֹת
נִמְצְאוֹת בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת.
וּבְמַעֲשֵׂה שְׁלֵמֻטָּה יִתְעוֹדֵר מַעֲשֵׂה
שְׁלֵמַעְלָה, וְעַל כֵּן מְזַמְנִים יִין
כְּגוֹנֵר יִין.

וּמִשׁוּם שֶׁהוּא שְׂמוּר לְמַעְלָה,
צְרִיף לְשֹׁמֵר אוֹתוֹ לְמַטָּה, וְכֹל
שְׂמִירְתּוֹ הִיא קְדוּשָׁה לִישְׂרָאֵל, וּמִי
שְׂפּוֹגֵם אוֹתוֹ לְמַטָּה בְּצַד
הַטְּמֵאָה, הוּא יִטְמָא בְּעוֹלָם הַזֶּה
וְאִין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, הַמִּקּוּם
שְׂשׁוּרָה אוֹתוֹ הַיִּין הַמְשָׁמֵר. הוּא
לֹא שְׂמֵר אוֹתוֹ, הוּא לֹא יִשְׁתַּמֵּר
לְעוֹלָם הַבָּא. הוּא טֵמָא אוֹתוֹ,
יִטְמָאוּ אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וְלֹא
יִהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּאוֹתוֹ יִין שֶׁל
הָעוֹלָם הַבָּא. אֲשֶׁרִי יִשְׂרָאֵל
שְׂמַקְדָּשִׁים אֶת נַפְשָׁם בְּקְדוּשָׁה
עֲלִיּוֹנָה, וְשׁוּמְרִים מַה שְׂצְרִיף
לְשֹׁמֵר, וּמְקַדְשִׁים אֶת הַמְּלִךְ
בְּשְׂמִירָה הָעֲלִיּוֹנָה הַזֶּה. אֲשֶׁרִיֵּהֶם
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

פְּתַח אוֹתוֹ הֵילֵד וְאַמְר, (משלי כט)
מְלִךְ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אַרְצָן וְגו'.
מִי הַמְּלִךְ? זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא.
בְּמִשְׁפָּט - זֶה יַעֲקֹב, שֶׁהוּא הַכֹּלֵל
שֶׁל הָאֲבוֹת. וְאִישׁ תְּרוּמוֹת, כְּתוּב
תְּרוּמַת, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שמות כה)
וְזֹאת הַתְּרוּמָה. וְאִישׁ תְּרוּמוֹת -
זֶה עֲשׂו, שְׂשׁוּאֵל עַל תְּרוּמוֹת
וּמַעֲשְׂרוֹת כֹּל יוֹם, וְלֹא עוֹשֶׂה
דְּבַר. וְאִישׁ תְּרוּמוֹת, שְׂאִינוּ
מְשַׁפֵּט, שְׂהַרִי תְּרוּמָה הִיא

תְּרוּמוֹת דְלֹאֵו אִיהוּ מְשַׁפֵּט. דְהָא תְּרוּמָה אִסְתְּלִקוּתָא דְרַחֲמִי, בְּגִין דָּא

לֹא אֶתְיָא בְּמִשְׁפֵּט, כְּמָה דְאֵת אָמֵר (משלי יג) וַיֵּשׁ
נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפֵּט, וְעַל דָּא, וְאִישׁ תְּרוּמַת
יְהִרְסָנָה.

וְאִי תִימָא, הָא דָּוֵד מְלָכָא אִישׁ תְּרוּמָה הָוָה,
אָלָא בְּרַחֲמֵי. וְלֹא עוֹד אָלָא (כ"א דוד מלכא איש

תְּרוּמָה הָוָה וְאַרְעָא אֶתְקִימָא כְּנִינְיָה חֲכִי הוּא וְדָא. אָכֵל בְּלֹא בְּרַחֲמֵי הָוָה)
דְּהָא כְּתִיב (ישעיה נה) חֲסֵדֵי דָּוִד הִנָּאֲמָנִים, כְּמָה
דְּאֶתְדַבֵּק בְּהָאִי, אֶתְדַבֵּק בְּהָאִי.

תָּא חֲזִי, כָּל יוֹמוֹי דְּדוֹד מְלָכָא, הָוָה מִשְׁתַּדַּל
(בגין) דְּהָאִי תְרוּמָה, יִתְקַשֵּׁר בְּמִשְׁפֵּט,

וַיִּזְדוּגוּן כַּחֲדָא. (בגין דִּתְקַנְיָם בְּאַרְעָא) אֶתְא שְׁלֵמָה
וַזּוּג לֹוֹן כַּחֲדָא, וְקִימָא סִיְהָרָא בְּאַשְׁלֹמוֹתָא,
וְקִימָא אַרְעָא בְּקִיּוּמָא. אֶתְא צְדָקְיָהוּ וְאַפְרִישׁ
לֹוֹן, וְאַשְׁתַּאֲרַת אַרְעָא בְּלֹא מִשְׁפֵּט, וְאַתְפְּגִימַת
סִיְהָרָא, וְאַתְחַרִּיבַת אַרְעָא, כְּדִין וְאִישׁ תְּרוּמַת
יְהִרְסָנָה.

וְתָא חֲזִי, שְׁמֹן לְכַהֲנֵי, וַיִּין לְלִיּוּאֵי. לָא בְּגִין
דְּבַעֲיִין יִין, אָלָא מִיִּין דְּמִנְטָרָא אֶתִּי
לְסִטְרָא דְלַהוּן, לְחַבְרָא כְּלֹא כַּחֲדָא, וְלִמְחַדִּי
עֲלִמִין כְּלַהוּ, לְאַשְׁתַּפְּחָא בְּהוּ כְּלֹא, יְמִינָא
וְשְׂמָאלָא כְּלִיל דָּא בְּדָא. לְאַשְׁתַּפְּחָא בְּהוּ
חֲבִיבוֹתָא דְכְּלֹא, וְרַחֲמֵימוֹתָא דְבְּנֵי מְהִימְנוֹתָא.
מֵאַן דְּאֶתְדַבֵּק רְעוּתִיָּה בְּהָאִי, הוּא שְׁלִים בְּהָאִי
עֲלִמָא, וְבַעֲלִמָא דְאֶתִּי, וַיִּשְׁתַּפַּח כָּל יוֹמוֹי

דְּאֶתְדַבֵּק בְּתַשׁוּבָה, אֶתֵר דִּיִּין וְשְׁמֹן מִשְׁתַּפְּחִי.
כְּדִין לָא יִתְדַבֵּק בְּתַר עֲלִמָא דָּא, לָא לְעִתְרָא,
וְלֹא לְכַסּוּפָא דִּילִיָּה. וְשְׁלֵמָה מְלָכָא צְוּוּחַ עַל
דָּא וְאַמֵּר, (משלי כא) אוֹהֵב יִין וְשְׁמֹן, לֹא יַעֲשִׂיר,
דְּהָא עוֹתְרָא אַחְרָא יִזְדַּמֵּן לִיָּה, לְמַהוּי לִיָּה
חוּלְקָא בִיָּה, וְלְמַהוּי בִיָּה חוּלְקָא בְּעֲלִמָא
דְּאֶתִּי, אֶתֵר דִּיִּין וְשְׁמֹן שְׂרִיִין בְּעֲלִמָא דָּא
וְבַעֲלִמָא דְאֶתִּי. וּמֵאַן דְּרַחֲמִים לִיָּה לְהָאִי אֶתֵר,
לָא בְּעֵי עוֹתְרָא וְלֹא רְדִיף אֲבַתְרִיָּה. זְכָאִין

הַסְתַּלְקוֹת הַרְחֵמִים, מִשּׁוּם זֶה לֹא
כָּאָה בְּמִשְׁפֵּט, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי
יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפֵּט. וְעַל כֵּן,
וְאִישׁ תְּרוּמוֹת יְהִרְסָנָה.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרִי דוֹד הַמֶּלֶךְ הִיָּה
אִישׁ תְּרוּמָה? אָלָא בְּרַחֲמִים. וְלֹא
עוֹד, אָלָא (דוד המלך איש תְּרוּמָה הִיָּה,
וְהָאֵרֶץ הַתְּקִימָה בְּשִׁבְלֹו, כִּי הוּא וְדָא. אָכֵל
הַכֹּל בְּרַחֲמִים הִיָּה) שְׁהֲרִי כְּתוּב (ישעיה
נח) חֲסֵדֵי דָּוִד הִנָּאֲמָנִים, כְּמוֹ
שֶׁנֶּדְבַק בְּזֶה - נֶדְבַק בְּזֶה.

בֵּא רָאָה, כָּל יְמֵי דוֹד הַמֶּלֶךְ הִיָּה
מִשְׁתַּדַּל (בְּשִׁבְלֹו) שֶׁהַתְּרוּמָה הַזֹּאת
תִּתְקַשֵּׁר לְמִשְׁפֵּט וַיִּזְדוּגוּן כַּחֲדָד.
(כְּדִי שִׁתְקַנְיָם בְּאַרְעָא) בֵּא שְׁלֵמָה וַזּוּג
אוֹתָם כַּחֲדָד, וְעִמְדָה הַלְבָנָה
בְּשְׁלֵמוֹת, וְעִמְדָה הָאֵרֶץ בְּקִיּוּם.
בֵּא צְדָקְיָהוּ וְהַפְרִיד אוֹתָם,
וַנִּשְׁאָרָה הָאֵרֶץ בְּלֹא מִשְׁפֵּט,
וַנִּפְגְּמָה הַלְבָנָה וַנִּחְרַבָה הָאֵרֶץ.
אֲזַי וְאִישׁ תְּרוּמַת יְהִרְסָנָה.

וְבֵא רָאָה, שְׁמֹן לְכַהֲנִים, יִין
לְלִיּוּם, לֹא מִשּׁוּם שְׂצָרִיכִים יִין,
אָלָא מִיִּין הַמְשֻׁמֵּר שְׂבָא לְצַד
שְׁלֵהֶם כְּדִי לְחַבֵּר הַכֹּל כַּחֲדָד,
וְלִשְׁמַח אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת שֶׁהַכֹּל
יִמְצָא בָהֶם, יְמִין וְשְׂמָאל כְּלוּלִים
זֶה עִם זֶה, שִׁימְצָא בָהֶם חֲבִיבוֹת
לְכָל וְאַהֲבָה שֶׁל בְּנֵי הָאֱמוּנָה.

מִי שֶׁרְצוֹנוֹ נֶדְבַק בְּזֶה, הוּא שְׁלֵם
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, וְיִמְצָא
כָּל יְמֵי שְׂדֵבּוּק בְּתַשׁוּבָה, הַמְקוּם
שִׁינֵי וְשְׁמֹן מְצוּיִים. אֲזַי לֹא יִדְבֵּק
אַחֲרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, לֹא לְעֵשֶׂר וְלֹא
לְתַשׁוּבָה שְׁלֹו. וְשְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ
צוּוּחַ עַל כֵּן וְאוֹמֵר, (משלי כא) אוֹהֵב
יִין וְשְׁמֹן לֹא יַעֲשִׂיר, שְׁהֲרִי עֵשֶׂר
אַחֲרֵי יִזְדַּמֵּן לוֹ, שִׁיְהִיָּה לוֹ חֵלֶק
בּוֹ וְלַהֲיֹוֹת לוֹ חֵלֶק בְּעוֹלָם הַבָּא,
הַמְקוּם שִׁינֵי וְשְׁמֹן שׁוֹרִים בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. מִי שֶׁאוֹהֵב אֶת
הַמְקוּם הַזֶּה לֹא צָרִיף עֵשֶׂר וְלֹא
רוֹדֵף אַחֲרָיו. אֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים
שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בְּעֵשֶׂר הָעֲלִיּוֹן כָּל

יום, שפתיב (איוב כח) לא יערכנה
זהב וזכוכית ותמורתה פלי פז.
זה בעולם הזה. אחר כך, (משלי ח)
להנחיל אהבי יש ואצרותיהם
אמלא.

עוד פתח ואמר, (שמות כד) ויאמר
ה' אל משה עלה אלי ההרה וגו'.
והתורה - זו תורה שבכתב.
והמצוה - זו תורה שבעל פה.
להורתם, פתיב חסר, כמו שנאמר
(שיר א) ואל חדר הורתי. כאן יש
להתבונן, להורתם של מי? אם
תאמר הורתם של ישראל - לא
כך, שהרי ישראל לא נזכרו
בפתיב הזה. אלא הורתם של
תורה ומצוות, ומה היא? זהו
(מקום) זין המשמר. משום שכל
פתיבה של הספר העליון שם
שרייה, ומשם יצאה תורה, ועל
זה קוראים תורה שבכתב. וזהו
אשר פתיבתי להורתם, להורתם
וידאי. (כמו שנאמר ואל חדר הורתי).

תורה שבעל פה, תורה אחרת
שעומדת על פה. מהו פה? זהו
דעת, שהיא פה של ספר וכתיבה.
ותורה זו היא תורה אחרת,
שנקראת תורה שבעל פה, שהיא
עומדת על אותו הפה שהוא
תורה שבכתב. משום כך התעלה
משה בכל, על כל הנביאים
הנאמנים, שפתיב ואתנה לה,
דוקא לה.

כתוב (משלי כח) הגו סיגים מכסף
ויצא לצרף פלי. הגו רשע לפני
מלך ויכון בחד פסאו. בא ראה,
בשעה שמתרבים הרשעים
בעולם, כסאו של המלך הקדוש
נתקן בדין, ונטמא (ונשאב) (עומד)
בדין, ושללהבותיו שורפות את
העולם. ובשעה שהרשעים
עוברים מן העולם, אז ויכון
בחד פסאו. בחד ולא בדין.
מה משמע?

משמע שהעולם התחתון תלוי בעולם העליון, והעולם העליון לפי דרכי העולם התחתון.

אינון צדיקניא דמשדלי בעותרא עלאה כל
יומא, דכתיב, (איוב כח) לא יערכנה זהב וזכוכית
ותמורתה פלי פז. האי בהאי עלמא. לבתר,
(משלי ח) להנחיל אהבי יש ואצרותיהם אמלא.

הו פתח ואמר, (שמות כד) ויאמר יי' אל משה
עלה אלי ההרה וגו'. והתורה, דא תורה
שבכתב. והמצוה, דא תורה שבעל פה.
להורתם פתיב חסר, פמה דאת אמר (שיר השירים ג)
ואל חדר הורתי. הכא אית לאסתפללא,
להורתם דמי, אי תימא הורתם דישראל, לאו
הכי, דהא ישראל לא אדפרו בהאי קרא. אלא
הורתם דתורה ומצוה. ומאי היא. דא (אתר) זין
דמנטרא. בגין דכל פתיבה דספר עלאה תמן
שריא, ומתמן נפקא תורה, ועל דא קרינן
תורה שבכתב. ודא הוא אשר פתיבתי להורתם,
להורתם ודאי. (כמה דאת אמר ואל חדר הורתי).

תורה שבעל פה, תורה אחרת, דקיימא על
פה. מאן איהו פה. דא הוא דעת, דאיהו
פה דספר וכתיבה. ותורה דא, היא תורה
אחרת, דאקרי תורה שבעל פה, דאיהו קיימא
על ההוא פה דאיהו תורה שבכתב, בגין כך
אסתליק משה בכלא, על כל שאר נביאי
מהימני, דכתיב ואתנה לה, לה דייקא.

כתיב (משלי כח) הגו סיגים מכסף ויצא לצרף
פלי הגו רשע לפני מלך ויכון בחד
פסאו. תא חזי, בשעתא דאסיגאו חייבין
בעלמא, פורסייא דמלפא קדישא אתתקנת
בדינא, ואסתאבת (ס"א ואשתאבת) (ס"א וקיימא) בדינא,
ושלהובוי אוקדין עלמא. ובשעתא דאתעבר
חייביא מעלמא, בדין ויכון בחד פסאו.
בחד, ולא בדינא מאי משמע.

משמע דעלמא תתאה תליא בעלמא עלאה,

משמע שהעולם התחתון תלוי בעולם העליון, והעולם העליון לפי דרכי העולם התחתון.

ויפון בחסד עלאה לפום ארחי דעלמא תתאה. ויפון בחסד (דמא ע"א) כסאו. מאן דבעי לברכא ליה, ולא תקנא כורסייה, בחסד ולא בדינא. מאי משמע. דכד עייל כהנא לבי מקדשא, דיעול בחסד דאיהו מיא, ולא ייעול ביין דשתי דאיהו גבורה. ייעול בהאי (מלה) במיא, ולא ייעול בחמרא.

באו רבי יהודה ורבי יצחק ונשקו ראשו, ומאותו היום לא נפרד מבית רבי יהודה, וכשהיה נכנס לבית המדרש, היה עומד רבי יהודה לפניו. אמר, למדתי ממנו דבר, וראוי לנהוג בו כבוד. אחר כך התעלה בין החברים, והיו קוראים לו רבי ייסא, ראש הפטיש המשבר סלעים ומוציא שלהבות לכל צד. והיה רבי אלעזר קורא עליו, (ירמיה א) בטרם אצרך בבטן ידעתיד.

וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר אליהם זאת החיה אשר תאכלו וגו'. מה שונה כאן אהרן? אלא משום שהוא עומד תמיד להפריד בין הטמא ובין הטהור, שכתוב להבדיל בין הטמא ובין הטהור.

רבי אבא פתח ואמר, (תהלים לד) מי האיש החפץ חיים וגו', נצור לשונך מרע וגו', סור מרע וגו'. וכתוב, (משלי כא) שמר פיו ולשונו וגו'. מי האיש החפץ חיים, איזה חיים? אלא אלו חיים שנקראים העולם הבא, והחיים שורים שם. ועל פן שנינו, עץ חיים הוא עץ מאותם החיים, העץ שנטע באותם חיים, ועל פן פתוב מי האיש החפץ חיים.

אובה ימים לראות טוב, מי הימים? אלא זהו שמו של המלך הקדוש, שאוחז באותם ימים עליונים, שנקראו ימי השמים על הארץ. ימי השמים ודאי, על הארץ ודאי. מי שרוצה חיים

ועלמא עלאה לפום ארחי דעלמא תתאה. ויפון בחסד (דמא ע"א) כסאו. מאן דבעי לברכא ליה, ולא תקנא כורסייה, בחסד ולא בדינא. מאי משמע. דכד עייל כהנא לבי מקדשא, דיעול בחסד דאיהו מיא, ולא ייעול ביין דשתי דאיהו גבורה. ייעול בהאי (מלה) במיא, ולא ייעול בחמרא.

אתו רבי יהודה ורבי יצחק, ונשקו רישיה, ומתהווא יומא לא אתפרש מבי רבי יהודה, וכד הוה עייל לבי מדרשא, הוה קם רבי יהודה קמיה, אמר מלה אוליפנא מגיה, ויאות לאנהגא ביה יקר. לבתר אסתלק בין חברייה, והוה קארן ליה רבי ייסא, רישא דפטישא דמתפר טגרין, ואפיק שלהובין לכל סטר. והוה קרי עליה רבי אלעזר, (ירמיה א) בטרם אצרך בבטן ידעתיד.

וידבר יי' אל משה ואל אהרן לאמר אליהם זאת החיה אשר תאכלו וגו', (ויקרא יא) מאי שנא הכא אהרן. אלא בגין דאיהו קיימא תדיר לאפרשא בין מסאבא ובין דכיא. דכתיב להבדיל בין הטמא ובין הטהור.

רבי אבא פתח ואמר, (תהלים לד) מי האיש החפץ חיים וגו'. נצור לשונך מרע וגו'. סור מרע וגו'. וכתוב (משלי כא) שמר פיו ולשונו וגו'. מי האיש החפץ חיים. מאן חיים. אלא אליו חיים דאקרון עלמא דאתי, וחיים תמן שריין. ועל דא תנינו, עץ חיים, היא אילנא מאינון חיים, אילנא דאתנטע באינון חיים. ועל דא מי האיש החפץ חיים פתיב.

אובה ימים לראות טוב, מאן ימים. אלא דא הוא שמא דמלפא קדישא, דאחידא באינון יומין עלאין, דאקרון ימי השמים על הארץ, ימי השמים ודאי, על הארץ ודאי.

שלמעלה, שיהיה לו חלק בהם. ומי שרוצה ימים עליונים להדבק בהם ולאהב אותם - ישמר פיו מהכל, ישמר פיו ולשונו, וישמר פיו ממאכל ומשתה שמטמאים את הנפש ומרחיקים את האדם מאותם חיים ומאותם ימים, וישמר (פיו ולשונו) לשונו מדברים רעים שלא יטמא בהם, ויתרחק מהם, ולא יהיה לו חלק בהם. בא ראה, פה ולשון, כף נקרא מקום (אחר) עליון, ומשום כף לא יפגם אדם את פיו ולשונו, וכל שפן לטמא את נפשו ועצמו, משום שנטמא הוא בעולם האחר, והרי בארנו.

זאת החיה אשר תאכלו מפל הבהמה וגו'. הפסוק הזה אין ראשו סופו ואין סופו ראשו. זאת החיה, בהתחלה, ואחר כך מפל הבהמה? אלא אמר הקדוש ברוך הוא, בכל זמן שישאל שומרים על נפשם ואת עצמם שלא לטמא אותם, ודאי זאת החיה אשר תאכלו, יהיו מצויים בקדושה עליונה, להדבק בשמי, בפחירה של אותה בהמה שבחרתי לכם לאכל, אל תטמאו בהם, ותהיו דבקים בשמי.

וכך זמן שאינם שומרים את נפשם ואת עצמם ממאכל ומשתה, הם ידבקו במקום אחר טמא להטמא בהם. ומשום כף פתוב, זאת החיה אשר תאכלו מפל, מפל ודאי, שהוא סוד השם הקדוש להדבק בו. מפל הבהמה אשר על הארץ, משום שהאכל של הבהמה הזו נמצא טהור, ולא יטמא אתכם, ויהיה לכם חלק בשמי להדבק בו.

ועוד, זאת החיה אשר תאכלו - בפרעה כתוב (שמות ו) בזאת תדע

מאן דבעי חיים דלעילא, למהוי ליה חולקא בהו. ומאן דבעי יומין עלאין לאתדבקא בהו ולרחמא להו, ינטר פומיה מפלא, ינטר פומיה ולישניה, ינטר פומיה ממיקלא וממשתיא, דמסאב לנפשא, ומרחקא לבר נש מאינון חייך ומאינון יומיך, וינטר (ס"א פומיה ולישניה) לישניה ממלין בישין, דלא יסתאב בהו, ויתרחק מנייהו, ולא יהא ליה חולקא בהו.

תא חזי, פומא ולישן, אתר (אחר) עלאה הכי אקרי, ובגין כך לא יפגים איניש פומיה ולישניה, ופל שפן לאסתאבא נפשיה וגרמיה, בגין דאסתאב הוא בעלמא אחרא, והא אוקימנא.

זאת החיה אשר תאכלו מפל הבהמה וגו', (ויקרא יא) האי קרא לאו רישיה סיפיה, ולאו סיפיה רישיה. זאת החיה בקדמיתא, ולבתר מפל הבהמה. אלא אמר קדשא בריך הוא, בכל זמנא דישאל מנטרי נפשיהו, וגרמייהו, דלא לסאבא לון, ודאי זאת החיה אשר תאכלו, יהון שכיחין בקדושה עלאה, לאתדבקא בשמי, בכרירו דהיא בהמה דברירנא לכו למיכל, לא תסתאבו בהו, ותהוון דבקיין בשמי.

וכך זמנא דלאו אינון נטריין נפשיהו וגרמייהו ממיקלא ומשתיא, יתדבקון באתר אחרא מסאבא, לאסתאבא בהו. ובגין כך פתיב, זאת החיה אשר תאכלו מפל, מפל ודאי, דאיהו רזא דשמא קדישא, לאתדבקא ביה. מפל הבהמה אשר על הארץ, בגין דהאי מיכלא דהאי בהמה אשתכח דכיא, ולא יסאב לכו, יהא לכו חולקא בשמי, לאתדבקא ביה.

תו, זאת החיה אשר תאכלו. בפרעה כתיב,

(שמות ו) בזאת תדע פי אני יי'. הא זאת לקבלך, לאתפרעא מנך. אוף

פי אַני ה'. הרי זאת כְּנַגְדָךְ, להפּרע מִפְּךָ. אִךְ כַּאֲךּוּן זֶה הַחֲזִיחַ אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל הַבְּהֵמָה, הרי זאת כְּנַגְדְכֶם להפּרע מִכֶּם אִם תִּטְמְאוּ אֶת נַפְשְׁכֶם. מִה הַטַּעַם? כִּי הַנְּפֹשׁוֹת הֵן מִמְּנֵה, וְאִם אַתֶּם תִּטְמְאוּ אֶת אוֹתָהּ שְׁלֵה, הרי זאת כְּנַגְדְכֶם. אִם לְטוֹב - היא עוֹמֶדֶת אֲלֵיכֶם. וְאִם רַע - היא עוֹמֶדֶת אֲלֵיכֶם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זֶה הַחֲזִיחַ אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל הַבְּהֵמָה, מִכָּל אוֹתָם הָאֲחוּזִים מֵהַצַּד הַזֶּה, מִתָּר לָכֶם לֶאֱכֹל, וְכָל אוֹתָם שְׁלֵה בְּאוֹת מִצַּד הַזֶּה, אֲסוּר לָכֶם לֶאֱכֹל. מִשּׁוּם שֵׁשׁ בְּהֵמוֹת מִצַּד זֶה, וְיֵשׁ שְׁבָאוֹת מִצַּד אַחֵר הַטְּמֵא. וְהַסִּימָן שְׁלֵהֶם - שְׁכַתוֹב כָּל מִפְרָסֵת פְּרָסָה. וְלִמְדוּנוּ שְׁכָלָם רְשׁוּמִים, וְאֵת כָּלָם רִשָּׁם הַכְּתוּב. וּמִשּׁוּם כֶּף, כָּל מִי שֶׁאוֹכֵל מֵאוֹתָם שְׁבָאִים מֵהַצַּד הַטְּמֵא הַזֶּה, הוּא נְטֵמָא בְּהֵם, וּמִטְמֵא אֶת נַפְשׁוֹ שְׁבָאָה מִצַּד טְהוֹר.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כָּלֵל שֶׁל הַכֹּל - כִּמוֹ שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה כְּתָרִים שֶׁל אֲמוּנָה לְמַעְלָה, כֶּף יֵשׁ עֶשְׂרֵה כְּתָרִים שֶׁל כְּשָׁפִים טְמֵאִים לְמַטָּה. וְכָל מִה שְׁבָאָרֵץ, מִהֶם אֲחוּזִים בְּצַד הַזֶּה, וּמִהֶם אֲחוּזִים בְּצַד הַהוּא.

וְאִם תֹּאמְרוּ, וְהֵעֵז הַזֶּה, שְׁשׁוּרָה עֲלֶיהָ רוּחַ טְמֵאָה? לֹא כֶּף. שְׁאִם רוּחַ טְמֵאָה שׁוּרָה בָּהּ, אִזְ אֲסוּר לָנוּ לֶאֱכֹל. אֲלֵא שְׁעוֹבְרִים בְּתוֹכָן וְנִרְאִים כְּנַגְדָךְ, וְלֹא שׁוּרִים לְדוֹר בְּהֵן. שְׁכַאֲשֶׁר הֵם שׁוּרִים, רוּחַ אַחֲרֵת עוֹבְרֵת עֲלֶיהֶן, וְנִפְרָדִים מֵעֲצָמָן. וּמִשּׁוּם כֶּף נִרְאוֹת כְּנַגְדָךְ וּמִקְטָרְגוֹת בְּתוֹכָן, וְלֹא שׁוֹלְטוֹת בְּעֲצָמָן, וְלִכֵּן מִתָּר לָנוּ לֶאֱכֹל אוֹתָן.

בֵּא רְאָה, כִּינֵן שְׁהֵן בְּאוֹת לְשֵׁלֵט בְּהֵן, עוֹבְרֵת רוּחַ אַחֲת, זוֹקֶפֶת

הָכָא זֶה הַחֲזִיחַ אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל הַבְּהֵמָה, הָא זֶה לְקַבְּלִיכוֹן, לְאַתְפָּרְעָא מִנֵּיכוֹ, אִי תִסְאָבוּן נַפְשְׁכוֹן. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּנַפְשָׁתָא מְנַה הוּוּ, וְאִי אַתּוֹן תִּסְאָבוּן לְהֵוִיא דִּילָהּ, הָא זֶה לְקַבְּלִיכוֹ, אִי לְטַב הִיא קִימָא לְגַבֵּיכוֹ, אִי לְבִישׁ הִיא קִימָא לְגַבֵּיכוֹ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זֶה הַחֲזִיחַ אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל הַבְּהֵמָה, מִכָּל אֵינוֹן דְּאַחֲדָן מִן סֵטֵר דָּא, שְׂאִרֵי לָכוּ לְמִיכָל, וְכָל אֵינוֹן דִּלָּא אַתִּיין ^(ד) מִסְטָרָא דָּא, אֲסִיר לָכוּ לְמִיכָל. בְּגִין דְּאִית בְּעִירָן דְּאַתִּיין מִסְטָרָא דָּא, וְאִית דְּאַתִּיין מִסְטָרָא אַחְרָא מִסְאָבָא. וְסִימְנָא דְּלֵהוֹן דְּכַתִּיב, כָּל מִפְרָסֵת פְּרָסָה. וְגַמְרִינֵן כְּלֵהוּ רִשִּׁימָן, וְכְלֵהוּ אַרְשִׁים לְהוּ קָרָא. וּבְגִין כֶּף, כָּל מֵאֵן דְּאָכִיל מֵאֵינוֹן דְּאַתִּיין מִסְטָרָא דָּא מִסְאָבָא, אֲסִתָּאב בְּהוּ, וְסִיב לְנַפְשִׁיהָ דְּאַתִּיָא מִסְטָרָא דְּכִיָּא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר כָּלֵל כְּלָא, כִּמֵּה דְּאִית עֶשֶׂר כְּתָרִין דְּמֵהִימְנוּתָא לְעִילָא. כֶּף אִית עֶשֶׂר כְּתָרֵי דְּחֲרָשֵׁי מִסְאָבֵי לְתַתָּא. וְכָל מֵה דִּי בְּאַרְעָא, מִנֵּייהוּ אֲחִידָן בְּסֵטֵרָא דָּא, וּמִנֵּייהוּ אֲחִידָן בְּסֵטֵרָא אַחְרָא.

וְאִי תִימָא, הֵאִי עֵז, דְּשָׂרְיָא עֲלֶיהָ רוּחַ מִסְאָבָא. לָאוּ הֵכִי. דְּאִי רוּחַ מִסְאָבָא שְׂרִיא בֵּיה, אֲסִיר לָן לְמִיכָל. אֲלֵא אַעְבְּרָן בְּגוּוִייהוּ, וְיִתְחַזוֹן לְקַבְּלִיהוֹן, וְלֹא שְׂרִיא לְדִירָא בְּהוּ, דְּכַד אֵינוֹן שְׂרִיין, רוּחַ אַחְרָא אַעְבֵּר עֲלֵיהוּ, וּפְרִישָׁן מִגְרַמֵּיהוּ. וּבְגִין כֶּף אַתְחַזוֹן לְקַבְּלֵיהוּ, וּמִקְטָרְגֵי בְּגוּוִייהוּ, וְלֹא שְׁלֵטֵי בְּהוּ בְּגַרְמֵייהוּ, וְעַל דָּא שְׂרִי לָן לְמִיכָל.

תָּא חֲזִי, כִּינֵן דְּאַתִּיין לְשֵׁלְטָאָה בְּהוּ, אַעְבֵּר רוּחָא חָדָא, זְקָפֵן עֵינֵינִין וְחָמָאן רִשִּׁימִין דְּלֵהוֹן, וְאַתְפָּרְשָׁן מִנֵּייהוּ, אֲבָל

אתחזו לְקַבְּלֵיהוֹן, וְלֹא אֲסִירִי לָן לְמִיכַל.
 בֵּין בְּבַעֲרִי, בֵּין בְּחִיּוֹתָא, בֵּין בְּעוֹפֵי, בֵּין
 בְּנוּנֵי יַמָּא, בְּכֻלְהוּ אֶתְחַזוֹן יְמִינָא
 וּשְׂמָאלָא (רַחֲמֵי וְדִינָא), וְכָל מָאן דְּאֲתִי מִסְטָרָא
 דִּימִינָא, (מִסְטָרָא וְרַחֲמֵי) שְׂאֲרִי לָן לְמִיכַל. וְכָל
 אֵינּוֹן דְּאֲתִיין מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא (מִסְטָרָא
 וְדִינָא), כְּלֵהוּ אֲסִיר לָן לְמִיכַל. בְּגִין דְּדַרְגָּא (ס"א
 וְנִרְפָּא) דְּכֻלְהוּ מְסַאבָּא, וְכֻלְהוּ מְסַאבִּין, וְרוּחַ
 מְסַאבָּא שְׂרִיא בְּגוּוֹיֵיהוּ, וְדָרִי בְּהוּ. וְעַל דָּא
 רוּחָא קְדִישָׁא דִּישְׂרָאֵל, לֹא יִתְעַרְבּ בְּהוּ, וְלֹא
 יִסְתָּאב בְּהוּ, בְּגִין דִּישְׂתַּפְּחוֹן קְדִישִׁין,
 וְיִשְׂתַּמּוּדְעוֹן לְעִילָא וְתַתָּא. זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן
 דִּישְׂרָאֵל, דְּמִלְפָּא קְדִישָׁא אֲתַרְעִי בְּהוּ, וּבְעֵי
 לְדַפְּאָה לְהוּ, וְלִקְדָּשָׁא לְהוּ עַל כֻּלָּא, בְּגִין
 דְּאֲחִידָן בֵּיהּ.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ
 אֶתְפָּאֵר, אִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְפָּאֵר
 בְּהוּ בִישְׂרָאֵל, הֵיךְ אֲתִיין לְאֶסְתַּאבָּא
 וְלֹאֲתַדְבַקָּא בְּסְטָרָא מְסַאבָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב,
 וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי
 וְלֹא תִשְׁקְצוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם וְגו', מָאן (דִּיחִיב)
 דְּאִיהוּ בְּדִיוקְנָא דְּמִלְפָּא, לֹא לְבַעֲי לִיָּה
 לְאַפְרָשָׁא מְאֻרְחוּי דְּמִלְפָּא. וּבְגִין כֵּן רְשִׁים
 לְהוּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִישְׂרָאֵל, כֹּל אֵינּוֹן
 דְּאֲתִיין מִסְטָרָא דָּא, וְכָל אֵינּוֹן דְּאֲתִיין מִסְטָרָא
 אֲחֵרָא. זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּכְתִיב בְּהוּ,
 כֹּל רוּאֵיהֶם יִפְירוּם כִּי הֵם זֶרַע בְּרַךְ
 יי', בְּרַךְ יי' מִמֶּשׁ, בְּרַךְ יי' בְּכֻלָּא.

וְתָא חֲזִי, כֹּל מָאן דְּאָכִיל מְאִינּוֹן מְאָכְלִי
 דְּאֲסִירִי, אֲתַדְבַק בְּסְטָרָא אֲחֵרָא, וְגַעֲלִיל
 נַפְשִׁיהּ וְגַרְמִיהּ, וְרוּחַ מְסַאב שְׂרִיא עָלֵיהּ,
 וְאֲחִזִּי גַרְמִיהּ דְּלִית לִיָּה חוּלְקָא בְּאֵלְהָא עֲלֵאָה,
 וְלֹא אֲתִי מִסְטָרִיהּ, וְלֹא אֲתַדְבַק בֵּיהּ. וְאִי יִפּוּק

עֵינִים וְרוּאוֹת אֶת רְשׁוּמִיהֶן
 וּנְפֻרְדִּים מֵהֶן, אֲכָל נְרָאִים כְּנַגְדָן,
 וְלֹא אֲסוּרִים לָנוּ לְמַאְכָּל.

בֵּין בְּבַהֲמוֹת, בֵּין בְּחִיּוֹת, בֵּין
 בְּעוֹפוֹת, בֵּין דְּגֵי הַיָּם, בְּכֻלָּם
 נְרָאִים יְמִין וּשְׂמָאל (רַחֲמִים וְדִין),
 וְאֵת כֹּל מִי שְׂבָא מִצַּד הַיְמִין (מִצַּד
 הַרַחֲמִים) מִתַּר לָנוּ לְמַאְכָּל. וְכָל
 אוֹתָם שְׂבָאִים מִצַּד הַשְּׂמָאל (מִצַּד
 הַדִּין), אֲסוּרִים כֻּלָּם לָנוּ לְמַאְכָּל,
 מִשׁוּם שְׂתַדְרָגָה (שְׂעָצָם) שֶׁל כֻּלָּם
 טְמֵאָה, וְכֻלָּם טְמֵאִים, וְרוּחַ
 טְמֵאָה שְׂרוּיָה בְּתוֹכָם וְגַרָה בְּהֶם.
 וְלִכֵּן רוּחַ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל יִשְׂרָאֵל
 לֹא תִתְעַרְבּ בְּהֶם וְלֹא תִטְמָא
 בְּהֶם, כְּדִי שְׂיִמְצְאוּ קְדוּשִׁים
 וְיִוָּדְעוּ לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה. אֲשֶׁרִי
 חִלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׂהַמְלִיךְ
 הַקְּדוֹשׁ רוּצָה בְּהֶם וְרוּצָה לְטַהַר
 אוֹתָם וּלְקַדֵּשׁ אוֹתָם עַל הַכֹּל,
 מִשׁוּם שֶׁהֵם אַחוּזִים בּוֹ.

בָּא רָאָה, כְּתוּב (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל
 אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר. אִם הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מִתְפָּאֵר בִּישְׂרָאֵל, אֵיךְ
 בָּאִים לְהַטְמֵא וּלְהַדְבַק בְּצַד
 הַטְּמֵאָה? וְעַל זֶה כְּתוּב
 וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי
 קְדוֹשׁ אֲנִי. וְלֹא (א) תִשְׁקְצוּ אֶת
 נַפְשׁוֹתֵיכֶם וְגו'. מִי (שִׁישׁוּב) שְׁהוּא
 בְּדַמוֹת הַמְּלִיךְ, לֹא צְרִיךְ לְהַפְרֵד
 מִדְּרָכֵי הַמְּלִיךְ, מִשׁוּם כֵּן רְשִׁם
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל כֹּל
 אוֹתָם שְׂבָאִים מִצַּד זֶה, וְכָל אוֹתָם
 שְׂבָאִים מִצַּד אַחֵר. אֲשֶׁרִי חִלְקָם
 שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׂפְתוּב בְּהֶם (שִׁם סא)
 כֹּל רְאִיָּהֶם יִפְירוּם כִּי הֵם זֶרַע בְּרַךְ
 ה'. בְּרַךְ ה' מִמֶּשׁ, בְּרַךְ ה' בְּכֹל.
 וְבָא רָאָה, כֹּל מִי שְׂאוּכַל מְאוֹתָם
 מְאָכְלִים אֲסוּרִים, נִדְבַק בְּצַד
 הָאֲחֵר, וּמִתְעַב נַפְשׁוֹ וְעֵצָמוֹ,
 וְרוּחַ טְמֵאָה שׁוֹרָה עָלָיו, וּמְרָאָה
 אֶת עֵצָמוֹ שְׂאִין לוֹ חִלְקַת בְּאֵלוֹהַ
 הָעֲלִיּוֹן, וְלֹא כָּא מְהֵצַד שְׁלוֹ וְלֹא
 נִדְבַק בּוֹ. וְאִם יֵצֵא כֵּן מִהָעוֹלָם

הנה, אוֹחוּזים בוּ כָּל אוֹתם הָאֲחוּזים בְּצַד (שְׂבָא מִצַּד) הַטְּמָאָה, וּמְטַמְּאִים אוֹתוֹ וְדָנִים אוֹתוֹ כְּאֶדָם שֶׁהוּא נִתְעַב שֶׁל רְבוּנוֹ, נִתְעַב בְּעוֹלָם הֵזֶה וְנִתְעַב בְּעוֹלָם הַבָּא.

וְעַל זֶה כְּתוּב וְנִטְמַתֶּם בָּם, כְּלִי א', שֶׁלֹּא נִמְצְאָת רְפוּאָה לְתוֹעֲבֹתוֹ, וְלֹא יוֹצֵא מִטְּמֵאָתוֹ לְעוֹלָמִים. אוֹי לָהֶם! אוֹי לְנַפְשָׁם, שֶׁלֹּא יִדְבְּקוּ בְּצִרּוֹר הַחַיִּים לְעוֹלָמִים, שֶׁהָרִי נִטְמָאוּ! אוֹי לְעֶצְמָם! עַלֵּיהֶם כְּתוּב (ישעיה טו) כִּי תוֹלַעְתֶּם לֹא תָמוּת וְגו', וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל בְּשָׂר. מֵאֵי דְרָאוֹן. סְרַחוּנָא. מֵאֵן גְּרִים לִיה, סְרַחוּן. מִי גֵרַם לוֹ? אוֹתוֹ הֵצַד שֶׁנִּדְבַּק בוּ.

יִשְׂרָאֵל בָּאִים מִצַּד הַיָּמִין. אִם נִדְבְּקִים בְּצַד הַשְּׂמָאל, הָרִי פּוֹגְמִים אֶת הֵצַד הֵזֶה, וּפּוֹגְמִים אֶת עֶצְמָם, וּפּוֹגְמִים אֶת נַפְשָׁם, פּוֹגְמִים בְּעוֹלָם הֵזֶה וּפּוֹגְמִים בְּעוֹלָם הַבָּא. כָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁנִּדְבַּק בְּצַד הַטְּמָאָה, שֶׁהִכֵּל אֲחוּזוֹ זֶה בְּזֶה, וְכְתוּב (דברים יד) כִּי עִם קְדוֹשׁ אֲתָה לֵה' אֱלֹהֶיךָ וְגו'.

רַבִּי יוֹסִי פִתַּח וְאָמַר, (קהלת ו) כָּל עֵמֶל אָדָם לְפִיּהוּ וְגו'. הַסְּתַפְלְתִי בְּדַבְרֵי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, וְכֹלֶם אֲחוּזִים בְּחֻכְמָה עֲלִיוֹנָה. כָּל עֵמֶל אָדָם לְפִיּהוּ, הַפְּסוּק הֵזֶה בִּשְׁעָה שֶׁדָּנִים אֶת הָאָדָם בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם כְּתוּב. כָּל אוֹתוֹ הַדִּין, וְכֹל מֵה שֶׁסּוּבֵל בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם וְנוֹקְמִים מִמֶּנּוּ נִקְמַת הָעוֹלָם - לְפִיּהוּ, בְּשִׁבִיל פִּיּהוּ שֶׁלֹּא שָׁמַר אוֹתוֹ וְטָמְא אוֹתוֹ אֶת נַפְשׁוֹ, וְלֹא נִדְבַק לְצַד הַחַיִּים לְצַד הַיָּמִין. וְגַם הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמְלָא, לֹא תִשְׁתַּלֵּם דִּינָה לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. דְּבַר אַחַר לֹא תִמְלָא, לֹא תִשְׁתַּלֵּם לְעֵלוֹת לְמַקוֹמָה לְעוֹלָמִים, מִשּׁוּם שֶׁהָרִי הִיא נִטְמָאָה וְנִדְבַקָה לְצַד הָאֲחֵר.

הַכִּי מֵהָאֵי עֲלָמָא, אֲחִידָן בֵּיה כָּל אֵינוֹן דְּאֲחִידָן בְּסִטְר (ס"א דִּאתִּין מִסְטֵר) דְּמִסְאָבָא, וּמִסְאָבִין לִיה וְדִיִּינִין לִיה כְּבַר נֶשׁ דְּאִיהוּ גַּעְלָא דְּמֵאֲרִיָּה, גַּעְלָא בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְגַעְלָא בְּעֲלָמָא דְּאֲתִי.

וְעַל דָּא כְּתִיב, וְנִטְמַתֶּם בָּם בְּלֹא א', דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח אֲסוּוֹתָא לְגַעוּלִיָּה, וְלֹא נִפִּיק מִמִּסְאָבוּתִיָּה לְעֲלָמִין. וְוִי לוֹן, וְוִי לְנַפְשִׁיָּהוּ, דְּלֹא יִתְדַבְּקוֹן בְּצִרּוּרָא דְּחַיִּי לְעֲלָמִין, דְּהָא אֲסִתְּאָבוּ. וְוִי לְגֵרְמִיָּהוּ, עַלֵּיָּהוּ כְּתִיב (ישעיה טו) כִּי תוֹלַעְתֶּם לֹא תָמוּת וְגו', וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל בְּשָׂר. מֵאֵי דְרָאוֹן. סְרַחוּנָא. מֵאֵן גְּרִים לִיה, הֵהוּא סִטְר דְּאֲתִדְבַּק בֵּיה.

יִשְׂרָאֵל אֲתִיִּין מִסְטְרָא דִּימִינָא, אִי אֲתִדְבַּקוֹן בְּסִטְר שְׂמָאלָא, הָא פִּגְמִין לְסִטְר דָּא, וּפִגְמִין לְגֵרְמִיָּהוּ, וּפִגְמִין לְנַפְשִׁיָּהוּ, פִּגְמִין בְּעֲלָמָא דִּין, וּפִגְמִין, בְּעֲלָמָא דְּאֲתִי. כָּל שֶׁכֵּן מֵאֵן דְּאֲתִדְבַּק בְּסִטְר דְּמִסְאָבָא, דְּכֹלָא אֲחִיד דָּא בְּדָא, וְכְתִיב (דברים יד) כִּי עִם קְדוֹשׁ אֲתָה לִיִּי אֱלֹהֶיךָ וְגו'.

רַבִּי יוֹסִי פִתַּח וְאָמַר, (קהלת ו) כָּל עֵמֶל הָאָדָם לְפִיּהוּ וְגו'. אֲסִתְּפִלְנָא בְּמִלֵּי דְשְׁלֹמֹה מִלְּפָא, וְכִלְהוּ אֲחִידָן בְּחֻכְמָה עֲלָאָה. כָּל עֵמֶל הָאָדָם לְפִיּהוּ, הָאֵי קָרָא, בְּשַׁעְתָּא דְּדִיִּינִין לִיה (דף מ"ב ע"א) לְבַר נֶשׁ בְּהֵהוּא עֲלָמָא כְּתִיב, כָּל הֵהוּא דִּינָא, וְכֹל מֵאֵי דְסָבִיל בְּהֵהוּא עֲלָמָא, וְנִקְמִין מִגֵּיה נִקְמַתָּא דְעֲלָמָא. לְפִיּהוּ: בְּגִין פִּיּהוּ, דְּלֹא נִטִּיר לִיה, וְסָאִיב לִיה לְנַפְשִׁיָּה, וְלֹא אֲתִדְבַּק בְּסִטְרָא דְּחַיִּי, בְּסִטְרָא דִּימִינָא. וְגַם הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמְלָא, לֹא תִשְׁתַּלֵּם דִּינָהָא לְעֵלָם וְלְעֲלָמֵי עֲלָמִין. דְּבַר אַחַר לֹא תִמְלָא, לֹא תִשְׁתַּלֵּם לְסִלְקָא לְאַתְרָהָא לְעֲלָמִין, בְּגִין דְּהָא אֲסִתְּאָבַת, וְאֲתִדְבַּקַת בְּסִטְרָא אֲחֵרָא.

רבי יצחק אָמר, כָּל מֵאֵן דְּאֶסְתָּאֵב בְּהוּ, כְּאֵילוּ פִלַּח לְעִבּוּדָה זְרָה, דְּאִיהוּ (דבריים יז) תּוֹעֵבַת יִי, וּכְתִיב לֹא תֹאכַל כָּל תּוֹעֵבָה. מֵאֵן דְּפִלַּח לְעִבּוּדָה זְרָה, נִפְיָק מִסְטָרָא דְחִיִּי, נִפְיָק מְרֻשׁוּתָא קְדִישָׁא, וְעֵייל בְּרֻשׁוּתָא אַחְרָא. אוּף מֵאֵן דְּאֶסְתָּאֵב בְּהֵנִי מִיכְלִי, נִפְיָק מִסְטָרָא דְחִיִּי, וְנִפְיָק מְרֻשׁוּ קְדִישָׁא, וְעֵייל בְּרֻשׁוּתָא אַחְרָא. וְלֹא עוּד, אֲלֵא דְאֶסְתָּאֵב בְּהֵאֵי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְאִתִּי. וְעַל דָּא וְנִטְמַתֶּם בָּם כְּתִיב בְּלֹא א'.
 וּכְתִיב, וְלֹא תִשְׁקְצוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם בַּבְּהֵמָה וּבַעוֹף וּבְכָל אֲשֶׁר תִּרְמֹשׁ הָאָדָמָה אֲשֶׁר הִבְדַּלְתִּי אֶתְכֶם לְטָמָא. מֵאֵי לְטָמָא לְטָמָא לְעַמּוּן עוֹבְדֵי עִבּוּדָה זְרָה, דְּהֵא אֵינּוּן מִסְאָבִין, וּמִסְטָרָא דְמִסְאָבָא קָא אִתְיִין. וְכָל חַד אֲתִדְבֵק בְּאַתְרֵיהּ.

רבי אֶלְעָזָר הָהוּ יְתִיב קָמֵי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי, אָמַר לֵיהּ, הָא דְתַנִּינָן זְמִין קְדָשָׁא בְרִיף הוּא לְדַפְאָה לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּמָה. אָמַר לֵיהּ, בְּמָה דְכְתִיב, (יחזקאל לו) וְזַרְקֵתִי עֲלֵיכֶם מִים טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם וְגו'. פִּינּוֹן דְּאַתְדַּפְּאֵן מִתְקַדָּשׁוֹן, וְיִשְׂרָאֵל דְּאַתְדַּבְּקוֹן בֵּיהּ בְּקוּדָשָׁא בְרִיף הוּא, קְדָשׁ אַקְרוּן, דְכְתִיב, (ירמיה ב) קְדָשׁ יִשְׂרָאֵל לֵיִי רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, וּכְתִיב (שמות כב) וְאֲנָשֵׁי קְדָשׁ תִּהְיוּן לִי, זַפְּאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדָשָׁא בְרִיף הוּא קָאֲמַר עֲלֵיהּ, וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אָנִי יִי, בְּגִין דְכְתִיב (דבריים י) וְכוּ תִדְבֵק, וּכְתִיב (תהלים קמז) לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל יִדְעוּם הִלְלוּיָהּ.

רעיא מהימנא

דְּגִים וְחַגְבִּים, אֵינָן טְעוּנִין שְׁחִיטָה, אֲלֵא אֶסִּיפְתֶּם הֵיא הַמְתַּרְתּוּ אוֹתָם. הָכִי מְאִרֵי מְתִיבְתָא, אֵין צְרִיכִין שְׁחִיטָה, אֲלֵא דְאַתְמַר בְּהוּן, (בראשית מט) וַיִּגְוַע וַיֵּאָסֶף אֶל עַמּוּיוֹ. מָה נּוֹנֵי נִמָּא, חֵיוֹתָן בְּנִמָּא. אָף תְּלַמְיָדֵי חֲכָמִים,

רבי יצחק אָמר, כָּל מִי שְׁנִטְמָא בְּהֵם, כְּאֵלוּ עִבְד לְעִבּוּדָה זְרָה, שְׁהִיא תּוֹעֵבַת ה', וְכְתוּב לֹא תֹאכַל כָּל תּוֹעֵבָה. מִי שְׁעוּבַד לְעִבּוּדָה זְרָה, יוֹצֵא מִצַּד הַחַיִּים, יוֹצֵא מְרֻשׁוֹת הַקְּדוּשָׁה וְנִכְנָס לְרֻשׁוֹת אַחְרָת. אָף מִי שְׁנִטְמָא בְּמֵאֲכָלוֹת הַלָּלוּ, יוֹצֵא מִצַּד הַחַיִּים, וְיוֹצֵא מְרֻשׁוֹת הַקְּדוּשָׁה וְנִכְנָס לְרֻשׁוֹת אַחְרָת. וְלֹא עוּד, אֲלֵא שְׁנִטְמָא בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, וְלָכֵן כְּתוּב וְנִטְמַתֶּם בָּם בְּלֵי א'.

וּכְתוּב (ויקרא ט) וְלֹא תִשְׁקְצוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם בַּבְּהֵמָה וּבַעוֹף וּבְכָל אֲשֶׁר תִּרְמֹשׁ הָאָדָמָה אֲשֶׁר הִבְדַּלְתִּי לָכֶם לְטָמָא. מָה זֶה לְטָמָא? לְטָמָא אֶת הָעַמִּים עוֹבְדֵי עִבּוּדָה זְרָה, שְׁהָרֵי הֵם טְמֵאִים, וְהֵם בָּאִים מִצַּד הַטְּמָאָה, וְכָל צַד נִדְבֵק בְּמִקּוּמוֹ.

רבי אֶלְעָזָר הָהוּ יוֹשֵׁב לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי. אָמַר לוֹ, זֶה שְׁשֻׁנֵינוּ עֲתִיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא לְטַהַר אֶת יִשְׂרָאֵל, בְּמָה? אָמַר לוֹ, בְּמָה שְׁכַתוּב (יחזקאל לו) וְזַרְקֵתִי עֲלֵיכֶם מִים טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם וְגו'. פִּינּוֹן שְׁנִטְטְהָרִים מִתְקַדָּשִׁים, וְיִשְׂרָאֵל שְׁנִדְבְּקִים בְּקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא נִקְרָאוּ קְדָשׁ, שְׁכַתוּב (ירמיה ב) קְדָשׁ יִשְׂרָאֵל לְה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, וּכְתוּב (שמות כו) וְאֲנָשֵׁי קְדָשׁ תִּהְיוּן לִי. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא אוֹמַר עֲלֵיהֶם, (ויקרא כו) וְהֵייתֶם לִי קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אָנִי ה', מִשׁוּם שְׁכַתוּב וְכוּ תִדְבֵק, וּכְתוּב (תהלים קמז) לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל יִדְעוּם הִלְלוּיָהּ.

רעיא מהימנא

דְּגִים וְחַגְבִּים אֵינָם טְעוּנִים שְׁחִיטָה, אֲלֵא אֶסִּיפְתֶּם הֵיא הַמְתַּרְתּוּ אוֹתָם. כְּף מוֹרֵי הַשְּׂכִיבָה, אֵין צְרִיכִים שְׁחִיטָה, אֲלֵא שְׁנֵאֲמַר בְּהֵם (בראשית מט) וַיִּגְוַע וַיֵּאָסֶף אֶל

עמיו. מה דגיי הים חיותם פים, אף תלמידי חכמים בעלי המשנה חיותם בתורה, ואם נפרדים ממנה, מיד מתים. (תנא) תניני המשנה, שבה התרבו פדגי הים, ואם אלו שבפשה יצלו למים ולא יודעים לשוט, הם מתים. אבל אדם (שהם בעלי קבלה, הללו שלמעלה), שהוא למעלה מכלם, נאמר בו (בראשית א) וירדו בדגת הים ובעוף השמים.

שאותם מורי המשנה, התנינים, הפנין הגדול, נחש בריח, פנגד והברית התיכון בתוף הקרשים, בזמן שהתנינים, בעלי המשנה, יש מחלקת ומקשים זה על זה, בולע את חברו, וזה תלמיד קטן שלא הגיע להוראה ומורה, חיה מיתה. ואם הם שוים זה לזה ויש בהם מחלקת וקשיה, נאמר בהם (לבסוף) (במדבר כא) את והב בסופה, ופרשוה - אהבה בסופה. (עד כאן

רעיא מהימנא.)

פרשת תזריע

וידבר ה' אל משה לאמר אשה כי תזריע וילדה זכר וגו'. רפי אלעזר פתח, (שיר א) על משכבי בלילות בקשתי וגו'. על משכבי?! במשכבי היה צריך להיות! מה זה על משכבי? אלא כנסת ישראל אמרה לפני הקדוש ברוך הוא, ומבקשת ממנו על הגלות, משום שהיא יושבת בין שאר העמים עם בניה ושוככת לעפר. ועל שהיא שוככת בארץ טמאה אחרת, אומרת: על משכבי אני מבקשת, שאני כואבת (שוככת) בגלות, ועל זה - בקשתי את שאהבה נפשי, ולהוציא אותי ממנו.

בקשתיו ולא מצאתיו, שאין דרכו להודו עמי אלא בהיכלו, קראתיו ולא ענני. שהנה בין עמים אחרים אני יושבת, ואין שומעים את קולו אלא בניו, שפתיב (דברים ד) השמע עם קול

מארי מתניתין, חיותיהו באורייתא, ואי אתפרשן מנה, מיד מתים. (נ"א תנא) תנינן דמתניתין, דבה אתרבו כנוני זמא, ואי אינון דבבשפתא יעלו לזמא, ולא ידעין לשטטא, אינון מזיתין. אבל אדם (דאינון מארי קבלה אינון לעילא), דאיהו לעילא מפלהו, אתמר ביה (בראשית א) וירדו בדגת הים ובעוף השמים.

דאינון מארי מתניתין תנינא, התנין הגדול, (ישעיה כז) נחש בריח, לקבל (שמות כז) הברית התיכון בתוף הקרשים, בזמנא דתנינן מארי משנה אית בהון מחלוקת, ומקשין דא לדא, בלע לחבריה. והאי איהו תלמיד זעיר שלא הגיע להוראה ומורה, חייב מיתה. ואי אינון שוין דא לדא, ואית בהון מחלוקת, וקושיא, אתמר בהון (ס"א לבסוף) (במדבר כא) את והב בסופה, אוקמוה אהבה בסופה. (ע"כ רע"מ)..

פרשת אשה כי תזריע

וידבר יי' אל משה לאמר אשה כי תזריע וילדה זכר וגו'. (ויקרא יב) רפי אלעזר

פתח, (שיר השירים ג) על משכבי בלילות בקשתי וגו'. על משכבי, במשכבי מיבעי ליה, מהו על משכבי. אלא כנסת ישראל אמרה קמי קדשא בריך הוא, ובצאת מניה על גלותא, בגין דהיא יתבא בין שאר עמין עם בנהא, ושכיבת לעפרא, ועל דהיא שכיבת בארעא אחרא מסאבא, אמרה, על משכבי בעינא, דכאיבנא (נ"א דשכיבנא) בגלותא, ועל דא, בקשתי את שאהבה נפשי ולאפקא לי מניה.

בקשתיו ולא מצאתיו, דלאו ארחיה לאזדווגא (דף מב ע"ב) בי אלא בהיכליה, קראתיו ולא ענני. דהא ביני עמין אחרנין יתיבנא, וקליה לא שמעין אלא בנוי. דכתיב, (דברים ד) השמע עם קול אלהים וגו'.

עמים אחרים אני יושבת, ואין שומעים את קולו אלא בניו, שפתיב (דברים ד) השמע עם קול אלהים וגו'.

רבי יצחק אמר, על משכבי בלילות. אמרה כנסת ישראל על משכבי אתרעמנא קמיה, דיהא מזדווג עמי למחדי לי, ולברכא לי, בחידו שלי. דהכי תנינן דמזווגא דמלכא בכנסת ישראל, כמה צדיקים ירתו ירותת אחסנתא קדישא, וכמה ברכאן משתפחי בעלמא.

רבי אבא הוה אזיל לכפר קניא, (ס"א בפרקמטין) למערתא דלוד. והוה עמיה רבי יוסי ורבי חייא. אמר רבי יוסי, כתיב, (משלי יב) אשת חיל עטרת בעלה וגו'. אשת חיל, דא כנסת ישראל. וכרקב בעצמותיו מבישה. אלן (נ"א דא מדימנותא דשאר) עמין עובדי עבודה זרה, דקודשא בריך הוא לא יכיל למסבל לון בעלמא, כמה דאת אמר, (ויקרא כ) ואקוץ פם. פהני קווצין וגובין דדחקין ליה לפר נש ולא יכיל למסבל לון. אמר רבי אבא, הכי הוא ודאי, אשת חיל, דא כנסת ישראל, דהיא גבירתא מכמה חיילין וכמה משריין דמשתפחי בעלמא, עטרת בעלה, כמה דאת אמר, עטרת תפארת, וכלא חד. (ל"ג וכו') אשת חיל דא כנסת ישראל דהא בזווגא דמלכא אפיקת כמה חיילין כמה משריין כמה צדיקים בעלמא וכלהו אקרון בנים לקודשא בריך הוא ולכנסת ישראל כמה דכתיב (דברים י"ד) בנים אתם ליה' אלהיכם.) עד דהוה אזלי, אמר רבי אבא כל חד לימא מלה, בכנסת ישראל.

רבי אבא פתח ואמר. (משלי לא) אשת חיל מי ימצא, דא כנסת ישראל, דאיהי אשת חיל, כמה דאמרן. מי ימצא, כמה דאת אמר, אשר ימצא אתכם באחרית הימים. (ל"ג מי ימצא לאנתא ביה קרבא) מי ימצא, מאן יזכה למהוי בה בשלימו, ולאשתפחא עמה תדיר. כמה דאת אמר, (תהלים כד) מי יעלה בהר יי' וגו'.

ורחוק מפנינים מכרה, מכרה, מקחה מיבעי

רבי יצחק אמר, על משכבי בלילות - אמרה כנסת ישראל, על משכבי התרעמתי לפניו, שהיה מזדווג עמי לשמח אותי ולברך אותי בשמחה שלמה. שפך שנינו, שזווג של המלך עם כנסת ישראל כמה צדיקים ירשו ירשת נחלה הקדושה, וכמה ברכות נמצאות בעולם.

רבי אבא היה הולך לכפר קניא (בסוחרה) למערת לוד, והיו עמי רבי יוסי ורבי חייא. אמר רבי יוסי, כתוב (משלי יב) אשת חיל עטרת בעלה וגו'. אשת חיל - זו כנסת ישראל. וכרקב בעצמותיו מבישה - אלו (והאמונה של שאר) העמים עובדי עבודה זרה שאין הקדוש ברוך הוא יכול לסבל אותם בעולם, כמו שנאמר (ויקרא כ) ואקוץ פם. פאותם קוצים ודרדרים שדוחקים את האדם ולא יכול לסבל אותם.

אמר רבי אבא, כך זה ודאי. אשת חיל - זו כנסת ישראל, שהיא הגברת מכמה חילות וכמה מחנות שנמצאים בעולם. עטרת בעלה - כמו שנאמר עטרת תפארת, והפל אחד. (ל"ג אשת חיל - זו כנסת ישראל, שהרי בזווג המלך הוציאה כמה חילות, כמה מחנות, כמה צדיקים בעולם, וכלם נקראים בנים להקדוש ברוך הוא ולכנסת ישראל, כמו שכתוב (דברים יד) בנים אתם לה' אלהיכם) עד שהיו הולכים, אמר רבי אבא, כל אחד יאמר דבר בכנסת ישראל.

רבי אבא פתח ואמר, אשת חיל מי ימצא - זו כנסת ישראל, שהיא אשת חיל, כמו שאמרנו. מי ימצא, כמו שנאמר אשר ימצא אתכם באחרית הימים. (ל"ג מי ימצא - להגיח בו קרב) מי ימצא - מי יזכה להיות עמה בשלמות ולהמצא עמה תמיד.

ורחוק מפנינים מכרה, מכרה, מקחה מיבעי

מקחה הנה צריך להיות! אלא לכל אותם שלא נדבקו עמה בשלמות ולא שלמים עמה, היא מכרה אותם והסגירה אותם בידי עמים אחרים, כמו שנאמר ויעזבו בני ישראל את ה', וימכרו אתם ביד סיסרא. ואז התרחקו כלם מאותן פנינים עליונות קדושות, שלא יחלק בהן. זהו שכתוב ורחוק מפנינים מכרה.

רבי חייא פתח בפסוק אחריו ואמר, בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר, בטח בה לב בעלה - זה הקדוש ברוך הוא, שמשום כך מנה אותה על העולם להנהיג אותו, כל כלי הזין שלו הפקיד בידה, וכל אותם לוחמי הקרב, ועל כן ושלל לא יחסר.

רבי יוסי פתח בפסוק אחריו ואמר, גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה. גמלתהו טוב, היא הזמינה טוב לעולם, הזמינה טוב להיכל המלך ולבני היכלו. ולא רע, משום שפנתוב (בראשית ב) ועץ הדעת טוב ורע. מתי טוב? בזמן שאותם ימי השמים מאירים עליה ומזדווגים עמה פראוי, שהם ימי חייה. משום שעץ החיים שולח לה חיים ומאיר לה, ויבאותו זמן - גמלתהו טוב ולא רע. אמר רבי אבא, יפה הוא, וכל הפסוקים נאמרו על כנסת ישראל.

אשה פי תוריע. שנינו, אשה מזרעת תחלה, יולדת זכר. רבי אחא אמר, הרי שנינו שהקדוש ברוך הוא גזר על הטפה הקיאה אם היא זכר אם היא נקבה, ואתה אומר אשה מזרעת תחלה יולדת זכר? אמר רבי יוסי, ודאי שהקדוש ברוך הוא מבחין בין טפה של זכר ובין טפה של נקבה, ומשום שמבחין בה, גזר עליה אם תהיה זכר או נקבה.

ליה. אלא, לכל אינון דלא אתדבקן בה בשלימו, ולא שלמין בהדה, היא מכרה לון ואסגרא לון בידא דעממין אחרנין. כמה דאת אמר, (שמואל א, יב) ויעזבו בני ישראל את יי' וימכור אותם ביד סיסרא. וכדין פלהו רחיקין מאלין פנינים עלאין קדישין, דלא יהא חולקא בהו. הדא הוא דכתיב ורחוק מפנינים מכרה.

רבי חייא פתח קרא אבתריה ואמר, בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר. בטח בה לב בעלה, דא קדשא בריך הוא, דבגיני כף מני ליה על עלמא, לאתדברא עליה, כל זיונין דליה אפקיד בידהא, וכל אינון מגיחי קרבא, ועל דא, ושלל לא יחסר.

רבי יוסי פתח קרא אבתריה, ואמר, גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה. גמלתהו טוב, היא זמינת טוב לעלמא, זמינת טוב להיכלא דמלכא ולבני היכליה. ולא רע. בגין דכתיב, (בראשית ב) ועץ הדעת טוב ורע, טוב אימתי, בזמנא דאינון ימי השמים, נהרין עליה, ומזדווגן עמה פדקא גארת, דאינון ימי חייה. בגין דעץ החיים, שדר לה חיים, ונהיר לה. ובההוא זמנא גמלתהו טוב ולא רע. אמר רבי אבא שפיר הוא, וכלהו קראי בכנסת ישראל אתמרו.

אשה כי תוריע. (ויקרא יב) תנינן, אשה מזרעת תחלה יולדת זכר. רבי אחא אמר, הא תנינן, דקודשא בריך הוא גזר על ההיא טפה, אי איהו דכר אי איהו נוקבא, ואת אמרת אשה מזרעת תחלה יולדת זכר. אמר רבי יוסי, ודאי קדשא בריך הוא מבחין בין טפה דדכורא ובין טפה דנוקבא, ובגין דאבחין ליה, גזר עליה, אי להוי דכר או נוקבא.

אמר רבי אחא, וילדה זכר, וכי כיון דמזרעת יולדת, דכתיב, וילדה (אלא), האי קרא הכי מיבעי ליה, אשה כי תהר וילדה זכר. (כ"א תזריע ונתנה זכר) מהו, פי תזריע וילדה. אמר רבי יוסי, אתתא, מן יומא דאתעברת עד יומא דיוולדת לית לה בפומא, אלא ילידו דילה אי להוי דכר, ועל דא, אשה כי תזריע וילדה זכר.

אמר רבי אחא, וילדה זכר - וכי כיון שמזרעת יולדת, שכתוב וילדה? (אלא) הפסוק הזה כף היה צריך להיות: אשה כי תהר וילדה זכר. (תזריע ונתנה זכר) מה זה פי תזריע וילדה? אמר רבי יוסי, אשה, מיום שמתעברת עד היום שמולידה, אין לה בפיה אלא הילוד שלה אם יהיה זכר, ועל כן - אשה פי תזריע וילדה זכר. אשה פי תזריע. רבי חזקיה פתח, מה רבו מעשיך ה', כמה רבים מעשי המלך הקדוש בעולם. משל לאדם שלקח בידו כמה זרעים יחד, וזרע אותם בפעם אחת, ואחר כך יוצא כל אחד ואחד לבדו. כך הקדוש ברוך הוא עשה מעשיו בחכמה, ובחכמה נטל הכל יחד וזרע אותם, ואחר כך יצאו כל אחד ואחד בזמנו. זהו שכתוב (תהלים קד) כלם בחכמה עשית.

אמר רבי אבא, מה רבו מעשיך ה', כמה רבים מעשי המלך הקדוש, וכלם סתומים בחכמה. זהו שכתוב כלם בחכמה עשית. כלם כלולים בחכמה, ולא יוצאים החוצה אלא בשבילים ידועים כלפי הבינה, ומשם נעשים הכל ונתתקנים. זהו שכתוב (משלי כד) ובתבונה יתפונן, ועל זה - כלם בחכמה עשית, בבינה.

מלאה הארץ, הארץ - זו כנסת ישראל, שמשם הכל מתמלא, כמו שנאמר (קהלת א) כל הנחלים הלכים אל הים וגו'. קניגך - שהיא מוציאה אותם אחר כך. זהו שכתוב (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, בה' בראם. משום כך, מלאה הארץ קניגך.

בא ראה, בשעה שאדם בא להתקדש להזדוג בנקבתו (בכונה)

אשה פי תזריע. רבי חזקיה פתח, (תהלים קד) מה רבו מעשיך יי'. כמה סגיאיין עובדוהי דמלפא קדישא בעלמא, מתל לבר נש דנטיל בידוהי כמה (דף נ"ג ע"א) מקטורין כחדא, וזרע לון בזמנא חדא, ולבתר נפיק כל חד וחד בלחודוי. כך קדשא בריך הוא עביד עובדוהי בחכמה, ובחכמה נטיל פלא כחדא וזרע לון, ולבתר נפקו כל חד וחד בזמניה, הדא הוא דכתיב, (תהלים קד) כלם בחכמה עשית.

אמר רבי אבא, מה רבו מעשיך יי', כמה סגיאיין אינון עובדוהי דמלפא קדישא, וכלהו, סתימין בחכמה, הדא הוא דכתיב כלם בחכמה עשית. פלהו בחכמה פלילין, ולא נפקי לבר אלא בשבילין ידיען, לגבי בינה. ומתמן, אתעבידו כלא ואתתקנו, הדא הוא דכתיב, (משלי כד) ובתבונה יתפונן. ועל דא כלם בחכמה עשית, בבינה.

מלאה הארץ, הארץ: דא כנסת ישראל, דמתמן אתמליא מפלא, כמה דאת אמר (קהלת א) כל הנחלים אל הים וגו'. קניגך. דהיא אפיקת לון לבתר, הדא הוא דכתיב, (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, בה' בראם. בגיני כך מלאה הארץ קניגך.

תא חזי, בשעתא דכר נש אתי לאתקדשא

לְאִזְדוּגָא בְנוּקְבִיָּה, (בבבא קמא) בְּרֵעוּתָא קְדִישָׁא
 דִּילִיָּה, אֲתַעַר עָלֶיהָ רוּחָא (אחרא) קְדִישָׁא, כְּלִיל
 דְּכַר וְנוּקְבָא. וְרַמְיז קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחַד
 שְׁלוּחָא מְמַנָּא עַל עֲדוּיֵיהוֹן דְּבִנֵי נָשָׂא, וּמְנִי
 בִּידֵיהָ הֵהוּא רוּחָא, וְאוֹדַע לֶיהָ, לְאֵן אֲתֵר
 יִפְקוּד לֶיהָ. הָדָא הוּא דְכֹתִיב, (איוב א) וְהִלִּילָהּ
 אָמַר הוֹרָה גָּבֵר. הִלִּילָהּ אָמַר, לְהֵהוּא מְמַנָּא,
 הוֹרָה גָּבֵר מְפַלְגֵינָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶפְקִיד
 לֶיהָ, לְהֵהוּא רוּחָא, כֹּל מַה דְּאֶפְקִיד, וְהָא
 אוּקְמוּהָ.

בְּדִין רוּחָא נַחְתָּא, וְחַד צוּלְמָא עֲמִיָּה, הֵהוּא
 דְקָאִים בְּדִיוּקְנִיָּה לְעִילָא, בְּהֵהוּא צוּלְמָא
 אֲתַבְרִי (ס"א אֲתַרְבִּי), בְּהֵהוּא צוּלְמָא אָזִיל בְּהֵאִי
 עֲלֻמָּא. הָדָא הוּא דְכֹתִיב, (תהלים ט) אֵךְ בְּצֻלְמֵ
 יִתְהַלֵּךְ אִישׁ. בְּעוּד דְּהֵאִי צוּלְמָא אֲשַׁתְּכַח
 עֲמִיָּה דְּכַר נֶשׁ, בְּצוּלְמָא דִּילִיָּה קָאִים בְּהֵאִי
 עֲלֻמָּא, דְּמִתְחַבְּרָאן פְּחָדָא (ס"א אֲשַׁתְּכַח עֲמִיָּה כִּר נֶשׁ
 קָאִים בְּהֵאִי עֲלֻמָּא וְתַרְוֵן אֵינֵן דְּמִתְחַבְּרָן פְּחָדָא), וְשְׁלֵמָה מְלַכָּא
 אֲזַהַר לְבִנֵי נָשָׂא וְאָמַר, (שיר השירים ב) עַד שְׁיִפּוּחַ
 הַיּוֹם וְנָסוּ הַצִּלְלִים, תְּרִי.

וּבַסְפָּרָא דְחֵרְשִׁין דְּאֲשַׁמְדָּאִי, אֲשַׁפְחָנָא דְּאֵינֻן
 דִּי־דַעֲי (ס"א דְּדַעֲי) לְחֵרְשָׁא חֵרְשִׁין מְסֻטְר
 שְׁמָאֲלָא, וְלֹאֲתַדְבָּקָא בְּהוּ, יְקוּם לְנַהוּרָא
 דְּשָׂרְגָא, אוּ בְּאַתֵּר דִּיתְחַזוֹן אֵינֻן צוּלְמִין
 דִּילִיָּה, וְיִימָא אֵינֻן מְלִין דְּמִתְתַּקְנִי לְאֵינֻן
 חֵרְשִׁין, וְיִקְרִי לִוֵן, לְאֵינֻן סְטְרִין מְסֻאֲבִין,
 בְּשִׁמְהֵן מְסֻאֲבִין דִּילֵהוֹן, וְיִזְמִין (ויימי) צוּלְמִין
 דִּילִיָּה לְאֵינֻן דְּקָאִרִי, וְיִימָא דְּהוּא אֲתַתְּקֵן
 בְּרֵעוּתִיָּה לְהוּ לְפַקוּדֵיִיהוּ, וְהֵהוּא כִּר נֶשׁ נֶפֶק
 מְרָשׁוּ דְּמֵאֲרִיָּה וּפְקוּדוּנָא דִּילִיָּה, יְהֵב לְסֻטְר
 מְסֻאֲבָא.

וּבְאֵינֻן מְלִין דְּחֵרְשִׁין דְּאֵיְהוּ יִימָא, וְיִזְמִין (נ"א
 וְיִימי) לִוֵן לְצוּלְמִי, אֲתַחַזוֹן תְּרִין רוּחִין

בְּרַצוֹן קְדוֹשׁ שְׁלוֹ, מִתְעוּרְרַת
 עָלֵיו רוּחַ (אחרא) קְדוֹשָׁה, כְּלִילָה
 זְכַר וְנוּקְבָה, וְרוּמוּ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְשְׁלִיחַ אֶחָד הַמְמַנָּה עַל
 הַרְיוֹנוֹת בְּנֵי הָאָדָם, וּמְפַקֵּד בְּיָדוֹ
 אוּתָהּ הַרוּחַ, וּמוֹדִיעַ לוֹ לְאִיזָה
 מְקוּם יִפְקֵד אוֹתוֹ. זְהוּ שְׁפָתוֹב
 (איוב א) וְהִלִּילָהּ אָמַר הָרָה גָּבֵר.
 הִלִּילָהּ אָמַר לְאוֹתוֹ מְמַנָּה: הָרָה
 גָּבֵר מְפַלְגֵינִי. וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מְפַקֵּד לוֹ, אֵת אוּתָהּ הַרוּחַ, כֹּל
 מַה שְׁמַפְקִיד, וְהֵנָּה פְּרֻשָׁה.

אִזְ יוֹרְדַת רוּחַ, וְצֻלְמֵ אֶחָד עֲמִיָּה,
 אוֹתוֹ שְׁעוּמֵד בְּדִיוּקְנֵוֹ לְמַעֲלָה,
 בְּאוֹתוֹ צֻלְמֵ גָבֵר (התגדל), בְּאוֹתוֹ
 צֻלְמֵ הוֹלֵךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה. זְהוּ
 שְׁפָתוֹב (תהלים ט) אֵךְ בְּצֻלְמֵ יִתְהַלֵּךְ
 אִישׁ. בְּעוּד שְׁהַצֻּלְמֵ הַזֶּה נִמְצָא
 עִם הָאָדָם, בְּצֻלְמֵ שְׁלוֹ עוּמֵד
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, שְׁמִתְחַבְּרִים כְּאֶחָד
 (נמצא עמו אדם עומד בעולם הזה, ושנים הם
 שמתחברים באחד) הוּא עוּמֵד בְּעוֹלָם
 הַבָּא, וְשְׁנַיִם הֵם שְׁמִתְחַבְּרִים יַחַד.
 וְשְׁלֵמָה הַמְּלִךְ מְזַהֵר אֵת בְּנֵי
 הָאָדָם וְאוֹמֵר, (שיר ב) עַד שְׁיִפּוּחַ
 הַיּוֹם וְנָסוּ הַצִּלְלִים, שְׁנַיִם.

וּבַסְפָּר הַכְּשָׁפִים שֶׁל אֲשַׁמְדָּאִי
 מְצָאנוּ, שְׁאוֹתָם שְׁיוּדְעִים (שְׁרוּצִים)
 לְכַשְׁף כְּשָׁפִים מְצַד הַשְּׁמָאֵל
 וְלְהַדְבִּק בְּהֵם, יְקוּם לְאוֹר הַגֵּר אוּ
 בְּמְקוּם שְׁיִרְאוּ אוֹתָם הַצִּלְמִים
 שְׁלוֹ, וְיֹאמֵר אוֹתָם דְּכָרִים
 שְׁמִתְקַנִּים לְאוֹתָם הַכְּשָׁפִים,
 וְיִקְרָא לְהֵם לְאוֹתָם צְדָדִים
 טְמָאִים בְּשִׁמּוֹת הַטְּמָאִים שְׁלֵהֵם,
 וְיִזְמִין (וישביע) הַצִּלְמִים שְׁלוֹ
 לְאוֹתָם שְׁקוּרָא, וְיֹאמֵר שְׁהוּא
 מִתְתַּקֵּן בְּרַצוֹנוֹ לְהֵם לְמַצּוֹתָם,
 וְאוֹתוֹ הָאִישׁ יוֹצֵא מְרָשׁוֹת רַבּוּנוֹ,
 וּפְקוּדוֹנוֹ נוֹתֵן לְצַד הָאֲחֵר.

וּבְאוֹתָם דְּבוּרִים שֶׁל כְּשָׁפִים
 שְׁהוּא יֹאמֵר וְיִזְמִין (וישביע) אוֹתָם

וּמִתְתַּקְנִין בְּאֵינֻן צוּלְמִין

דיליה, בחיזו דבני אנשא, ומודעין ליה מלין
 לאבאשא, ומלין לאוטבא, לזמנין ידיען.
 ואלין תרי רוחין, דלא אתפלילו בכללא
 דגופא, השתא אתפלילן באלין צולמין,
 ומתקנן בהו ומודעין ליה לבר נש מלין
 לאבאשא, ודא הוא דנפיק מרשותא דמאריה,
 ופקדונא דיליה, יהיב לסטר מסאבא.

תא חזי, אסיר ליה לבר נש לאשדאה מאני
 דביתא, ולאפקדא ליה לסטרא אחרא,
 דלא אצטריף, או מלה אחרא דכוותיה, (ס"א
 דבימותיה לקבלא ליה) דהא כמה גרדיני נימוסין זמינין
 לההוא מלה לקבלא ליה, ומההוא זמנא, לא
 שארו עליה ברכאן, דהא מסטרא אחרא הוא.
 כל שפן מאן דאזמין ברעותיה על ההוא טיבו
 עלאה דיליה, לאחרא ולסטרא אחרא. דהא,
 מההוא דאזמין ליה הוי.

וכד קריבו יומין דבר נש לנפקא מהאי עלמא,
 ההוא צולמא עלאה דיהבי ליה, אתנא
 ההוא רוחא בישא דההו מתדבק ביה בכל
 יומא, ונטיל ליה לההוא צולמא, ואתתקן ביה
 ואזיל ליה, ולא אתחזר ביה בבר נש לעלמין.
 כדין ינדע דהא אתדחיא הוא מפלא.

תא חזי, בשעתא דנשמתא נחתא לאעלא ליה
 בהאי עלמא, נחתא בגנתא דעדן דארעא,
 וחקאת יקרא דרוחיהון דצדיקיא קיימין
 שורין שורין. לבתר אזלא לגיהנם, וחקאת
 להו לרשיעיא דצווחין ווי ווי, ולא מרחמי
 עלייהו. ובכלא אסהידו בה סהדותא, וההוא
 צולמא קדישא קיימא עליה, עד דנפיק

לעלמא. (דף מ"ג ע"ב).

בר נפיק לעלמא, אזדמן ההוא צולמא לגביה,
 ואשתתף בהדיה, ואתרבי עמיה. כמה

לצלמים, נראים שתי רוחות,
 ומתקנים באותם צלמים שלו
 במראה של בני אדם, ומודיעים
 לו דברים להרע ודברים להיטיב
 לזמנים ידועים. ואלו שתי
 הרוחות שלא נכללו בכלל של
 גוף, עכשו נכללים בצלמים
 הללו, ומתקנים בהם ומודיעים
 לו לאדם דברים להרע, וזהו
 שיצא מרשות רבונו, ופקדונו
 נותן לצד הטמא.

בא ראה, אסור לאדם לזרק פלי
 הבית ולהפקידו לצד האחר,
 שלא צריך, או דבר אחר שפמותו
 (של ביתו לקבל אותו), שהרי כמה
 שומרי הפללים מזמנים לדבר
 ההוא לקבל אותו, ומאותו זמן
 לא שורים עליו ברכות, שהרי
 הוא מצד אחר. כל שפן מי
 שפזמין ברצונו על אותו הטוב
 העליון שלו, לאחר ולצד האחר,
 שהרי הוא מאותו שהזמין אותו.
 ובשקרבים ימי האדם לצאת מן
 העולם הזה, אותו הצלם העליון
 שנותנים לו, באה אותה רוח רעה
 שהיה נדבק בה בכל יום, ונטולת
 אותו הצלם, ומתתקן בו והולך
 לו, ולא חוזר לאדם לעולמים. אז
 ידע שהרי הוא נדחה מן הכל.

בא ראה, בשעה שהנשמה יורדת
 להפגס לו בעולם הזה, יורדת לגן
 העדן של הארץ, ורואה את
 פכודם של רוחות הצדיקים
 עומדים שורות שורות. אחר כך
 הולכת לגיהנם, ורואה את
 הרשעים שצווחים וי ווי, ולא
 מרחמים עליהם. ובכל מעידים
 בה עדות, ואותו הצלם הקדוש
 עומד עליה, עד שיוצאת לעולם.
 כשיוצאת לעולם, מזדמן לה
 אותו הצלם, ומשתתף עמה,
 ומתגדל עמה, כמו שנאמר אף

דאתמר, (תהלים לט) אף בצלם יתהלך איש. ובההוא צלם אשתתפו (אשתתפו)

בְּצֵלִם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ. וּבְאֹתוֹ הַצֵּלִם
מִשְׁתַּתְּפִים (נִמְצָאִים) יְמֵי הָאָדָם
וּתְלוּוִיִּים בּוֹ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (אִיּוֹב ה) כִּי
תָמוּל אֲנַחְנוּ וְלֹא נִדְעַע כִּי צֵל יִמְיֵנוּ
עָלֵי אֶרֶץ. כִּי צֵל יִמְיֵנוּ וְדָאֵי.
וּמֵיּוֹם שְׁמַתְעַבְרַת הָאִשָּׁה עַד
הַיּוֹם שְׁמוֹלִידָה, לֹא יוֹדְעִים בְּנֵי
אָדָם אֵת מַעֲשֵׂי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
כַּמָּה הֵם גְּדוֹלִים וְכַמָּה הֵם
עָלְיוֹנִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (תַּהֲלִים קד) מָה
רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ ה' וְגו'.

בֹּא רָאָה, כָּל רוּחוֹת הָעוֹלָם
כְּלוּלוֹת זָכַר וְנִקְבָּה, וּכְשִׁיּוֹצְאוֹת,
יוֹצְאוֹת זָכַר וְנִקְבָּה, וְאַחַר כֵּן
נִפְרָדִים בְּדְרוֹכֵיהֶם, אִם זוֹכָה
הָאָדָם, אַחַר כֵּן מַזְדְּוִגִים יַחַד.
וְהֵינּוּ בַת זּוּגוּ, וּמִתְחַבְּרִים בְּזוּג
(בְּנוֹ) אַחַד בְּכָל, רוּחַ וְגוֹף, שְׁפָתוֹב
(בְּרֹאשִׁית א) תּוֹצֵא הָאֶרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה
לְמִינָהּ. מָה זֶה לְמִינָהּ? אֹתָהּ רוּחַ
הָאָדָם שִׁיּוֹצְאָת זּוּגוּ שְׂדוּמָה לוֹ.
וּמָה זֶה הָאֶרֶץ? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
רַקְמָתִי בַת־חַיִּת אֶרֶץ, וְהִנֵּה
פָּרְשׁוּהָ. תּוֹצֵא הָאֶרֶץ וְדָאֵי, שְׁהֵרִי
מִמֶּנָּה יוֹצְאִים נֶפֶשׁ חַיָּה, כְּמוֹ
שֶׁבְּאַרְנָנוּ, זֶה רוּחוֹ שֶׁל אָדָם
הִרְאִשׁוֹן, זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שם א) וּמִפְּרִי
הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֶּן. וּמִפְּרִי הָעֵץ
- זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אֲשֶׁר
בְּתוֹךְ הַגֶּן - אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הָאִשָּׁה
שְׂנִינּוּ, הֵינּוּ אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וְיִלְדָה
זָכַר כְּתוֹב. וְלֹא כוֹלֵל זָכַר וְנִקְבָּה
כְּפִי דְרִף הָעוֹלָם, שְׁהֵם גֶּרְמוֹ לוֹ,
שֶׁלֹּא מִתְחַבְּרִים כְּמוֹ שִׁיּוֹצְאִים
מִלְּמַעְלָה זּוּגוֹת.

כְּשׁוֹם שְׁאָדָם הִרְאִשׁוֹן וְזוּגוּ
חֲטָאוּ לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל כֵּן
נִפְרָדִים כְּשִׁיּוֹצְאִים מִלְּמַעְלָה, עַד
שִׁיְהִיָּה רְצוֹן מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. אִם זוֹכָה אָדָם, נוֹתְנִים לוֹ
זּוּגוֹתוֹ, וְאִם לֹא - מִפְּרִידִים אוֹתָהּ
מִמֶּנּוּ, וְנוֹתְנִים אוֹתָהּ לְאַחַר,
מוֹלִידִים בְּנִים שֶׁלֹּא כְּרֹאֵי. וְעַל
זֶה כְּתוֹב (שם ו) לֹא יִדּוֹן רוּחִי

יּוֹמוֹי דְּבַר נֶשׁ, וְתִלְיִין בֵּיהּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
(אִיּוֹב ה) כִּי תָמוּל אֲנַחְנוּ וְלֹא נִדְעַע כִּי צֵל יִמְיֵנוּ
עָלֵי אֶרֶץ. כִּי צֵל יִמְיֵנוּ וְדָאֵי. וּמִן יוֹמָא
דְּמַתְעַבְרָא אֶתְתָּא עַד יוֹמָא דְּאוֹלִידַת, לֹא יִדְעִין
בְּנֵי נֶשָׁא עוֹבְדוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּמָּה
אִינּוֹן רַבְרַבִּין, וְכַמָּה אִינּוֹן עֲלָאִין. הָדָא הוּא
דְכְּתִיב, (תַּהֲלִים קד) מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ יי' וְגו'.

תָּא חַיִּי, כָּל רוּחִין דְּעֲלָמָא כְּלִילִין דְּכַר וְנוֹקְבָא,
וְכַד נִפְקִין, דְּכַר וְנוֹקְבָא נִפְקִין, וְלִבְתָּר
מִתְפָּרְשִׁין בְּאַרְחִייהוּ, אִי זְכִי בַר נֶשׁ, לִבְתָּר
מִזְדְּוִגִי כַחֲדָא. וְהֵינּוּ בַת זּוּגוּ, וּמִתְחַבְּרִין
בְּזוּגָא (ס"א בְּנוֹנָא) חַד בְּכֻלָּא, רוּחָא וְגוֹפָא.
דְכְּתִיב, (בְּרֹאשִׁית א) תּוֹצֵא הָאֶרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ.
מָאֵי לְמִינָהּ. הֵהוּא רוּחָא דְּבַר נֶשׁ דְּנִפְיָק זּוּגִיָּה
דְדָמֵי לִיָּהּ.

וּמָאֵי הָאֶרֶץ, כַּמָּה דְּאֶתְ אָמַר, (תַּהֲלִים קלט) רַקְמָתִי
בַת־חַיִּת אֶרֶץ, וְהָא אוֹקְמוּהָ. תּוֹצֵא
הָאֶרֶץ וְדָאֵי, דְּהָא מִנָּה נִפְקִין נֶפֶשׁ חַיָּה, כַּמָּה
דְּאוֹקִימָנָא, דָּא רוּחִיָּה דְּאָדָם קְדָמָאָה, הֵינּוּ
דְכְּתִיב, (בְּרֹאשִׁית ג) וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֶּן.
וּמִפְּרִי הָעֵץ, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲשֶׁר בְּתוֹךְ
הַגֶּן, אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הָאִשָּׁה, תְּנִינָן, הֵינּוּ, אִשָּׁה
כִּי תִזְרִיעַ וְיִלְדָה זָכַר, כְּתִיב. וְלֹא כְּלִיל דְּכַר
וְנוֹקְבָא, כְּפּוֹם אוֹרְחוּי דְּעֲלָמָא, דְּאִינּוֹן, גֶּרְמוֹ
לִיָּהּ, דְּלֹא מִתְחַבְּרִין, כַּמָּה דְּנִפְקִין מִלְּעִילָא
זּוּגוֹת.

בְּגִין דְּאָדָם קְדָמָאָה, וְזוּג דִּילִיָּהּ, חֲבוּ
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא מִתְפָּרְשִׁין,
כַּד נִפְקִין מִלְּעִילָא, עַד דְּהוּהוּ רַעֲוֹא קָמֵי קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, אִי זְכָה בַר נֶשׁ, יְהִיבִין לִיָּהּ זּוּגוֹתוֹ,
וְאִי לֹא, מִפְּרִישִׁין לָהּ מִגִּיָּה, וְיִהְיִין לָהּ
לְאַחְרָא, מוֹלִידִין בְּנִין דְּלֹא כְּדָקָא יְאוֹת. וְעַל
דָּא כְּתִיב, (בְּרֹאשִׁית ו) לֹא יִדּוֹן רוּחִי בְּאָדָם. מָאֵי

באדם. מה זה רוחי? רוחו הנה צריך להיות! אותן שתי רוחות שיוצאות זוגות, לא ידונו יחד. ועל זה פתוב וילדה זכר, ולא כולל זכר ונקבה כפי דרך העולם, שהם גרמו.

רבי אלעזר אמר, לא כן, שהרי הפל, זכר ונקבה פלולים יחד, ואחר כך נפרדים. אבל וילדה זכר, פלולים יחד מצד הימין. ואם תלד נקבה, פלולים באחד נקבה וזכר מצד השמאל, שיותר שולט צד השמאל על צד הימין, והזכר נכנע בימין שלא שולט, ואז אותו הזכר שיוצא מן הנקבה מצד השמאל, כל דרכיו כמו נקבה (ולא נקרא זכר). אבל הזכר שיוצא מתוך הימין, הוא שולט, והנקבה שיוצאת ממנו נכנעת, שהרי צד השמאל לא שולט, ועל כן פתוב וילדה זכר.

וכמה אלפים ורובות יוצאים בפעם אחת בעולם. ומהיום שמוציאה אותם, לא נקראים נפשות, עד שהן מתישבות בגוף. וכמה הוא? שלשים ושלושה ימים. הינו שכתוב ושלושים יום ושלושת ימים וגו'. וטמאה שבעת ימים, שהרי כל שבעת ימים לא נכנסים אליה רוחות להתקשר בה, וכל שבעת הימים הללו הרוח הולכת בגוף למצא את מקומה, ואז פתוב (ויקרא כב) והיה שבעת ימים פתח אמו.

וביום השמיני חוזרים הרוח והגוף להראות לפני הגבירה ולהקשר עמה, ובזכר, בגוף וברוח. ושלושים יום ושלושת ימים תשב על (ב)דמי טהרה, שתתישב הרוח בגוף. ושלושה ימים מה עושים? אלו שלשת ימי המילה, שלתינוק פואב, והרוח לא שמה את מדורה בגוף כבשאר הימים, ועל כן - ושלושים

רוחי, רוחו מיבעי ליה, אינון תרין רוחי, דנפקי זוגות, לא ידונון פחדא, ועל דא כתיב, וילדה זכר, ולא כליל דכר ונקבא, כפום אורחוי דעלמא, דאינון גרמו.

רבי אלעזר אמר לאו הכי, דהא כללא, דכר ונקבא פלילין פחדא, ומתפרשין לבתר, אבל וילדה זכר, פלילין פחדא מסטרא דימינא, ואם נקבה תלד, פלילין פחדא נוקבא ודכר מסטרא שמאלא, דשולטא סטר שמאלא על סטר ימינא יתיר, ודכורא אתפפיא בימינא דלא שלטא, וכדין ההוא דכר דנפיק מגו נוקבא, מסטר שמאלא, כל אורחוי כנוקבא (ולא אקרי דכר), אבל דכר דנפיק מגו ימינא, הוא שלטא, ונוקבא דנפקא מגויה אתפפיא, דהא סטר שמאלא לא שלטא, ועל דא וילדה זכר פתיב.

וכמה אלה ורובן נפקי בזמנא חדא לעלמא. ומן יומא דאפקת לון, לא אקרוין נפשין, עד דאתיישבן בגופא. וכמה הוא, שלשים ושלושה ימים. היינו דכתיב, ושלושים יום ושלושת ימים וגו'. וטמאה שבעת ימים, דהא כל שבעת ימים לא עאלין רוחין לגבה, לאתקשרא בה, וכל אלין שבעת ימים, רוחא אזלא בגופא, לאשפחא אתריה. וכדין פתיב, (ויקרא כב) והיה שבעת ימים פתח אמו.

וביומא תמינאה, אתהדרו רוחא וגופא לאתחזאה קמי מטרוניתא, ולא תקשרא בה, ובדכורא, בגופא וברוחא. ושלושים יום ושלושת ימים תשב על דמי טהרה, לאתיישבא רוחא בגופא. ושלושת ימים מאי עבידתייהו. אלא שלשת ימים דמילה, דרביא כאיב, ורוחא לא שריא מדוריה בגופא כשאר יומין, ועל דא

ושלשים יום ושלשת ימים תשב בדמי טהרה. בדמי טהרה בקדמיתא, ולבתר ימי טהרה. בדמי טהרה, אליון, דמי מילה, דמא בתר דמא דאתי מרבאי, וקודשא ברין הוא נטיר לאינון דמי כל אליון יומין, הדא הוא דכתיב, תשב בדמי טהרה. טהרה סתם, ולא אדפיר ה"א בתרא, דלא תימא טהרה דמטרוניתא, אלא טהרה סתם, דמי טהרה אקרון אליון דמי דכיא.

רעיא מהימנא

וביום השמיני ימל בשר ערלתו. (ויקרא יב) פקודא דא, למגזר לתמניא יומין גזירו דקיימא קדישא. רזא עלאה, דכתיב, (תהלים כה) סוד יי' ליראיו וביתו להודיעם. למאן, לאינון יראיו אינון דחלי חטאה, דהא רזא דקיימא קדישא לא אתחזי לגלאה בר להו. ורזא דקיימא קדישא, הא אוקמוה ואתמר בכמה דוכתין.

ורזא דא, לתמניא יומין, איהו חיובא על עלמא, לכל עמא קדישא. דכתיב, וביום השמיני ימל בשר ערלתו. יום השמיני, דא הוא את קיימא קדישא, ואיהו תמינאה לכל דרגין. וגזירו דההוא קיימא, לאעברא ההוא ערלה. מקמי ברית.

דהא בההוא זמנא דמתכנשי עמא קדישא לאעברא ההוא ערלה מקמי ברית, קדשא ברין הוא כניש כל פמליא דיליה, ואתגלי ודאי לאעברא לההוא ערלה לעילא, מקמי ברית קיימא קדישא. דהא כל עובדין דישראל עבדין לתתא, מתערי עובדא לעילא. ובההוא זמנא אתדחייא ההוא ערלה, מפל עמא קדישא לעילא. ולההוא ערלה מתקני מאנא חדא בעפרא, לאשראה ההוא ערלה בגויה, פרזא דכתיב, (ישעיה סה) ונחש עפר לחמו, (בראשית א) ועפר תאכל כל ימי חייה.

יום ושלשת ימים תשב בדמי טהרה. בדמי טהרה בראשונה, ואחר כך ימי טהרה. בדמי טהרה - אלו דמי מילה, דם אחר דם שבא מהתינוק, והקדוש ברוך הוא שומר אותם דמים כל הימים הללו. זהו שכתוב תשב בדמי טהרה, טהרה סתם, ולא הזכיר ה"א האחרונה, שלא תאמר הטהרה של הגבירה, אלא טהרה סתם. דמי טהרה נקראים ימי הטהרה הללו.

רעיא מהימנא

וביום השמיני ימול בשר ערלתו. מצוה זו למול לשמנה ימים מילת ברית הקדש. סוד עליון, שכתוב (תהלים כה) סוד ה' ליראיו וביתו להודיעם. למי? לאותם יראיו, אותם יראי חטא, שהרי סוד הברית הקדוש לא ראוי לגלות, רק להם. ואת סוד הברית הקדוש הרי פרושהו, ונתבאר בכמה מקומות.

וכסוד זה לשמנה ימים הוא חיוב על העולם, לכל העם הקדוש, שכתוב וביום השמיני ימול בשר ערלתו. יום השמיני - זהו אות ברית הקדש, והוא שמיני לכל הדרגות, ומילת אותו הברית להעביר אותה ערלה מלפני הברית.

שהרי באותו הזמן שמתכנסים העם הקדוש להעביר אותה הערלה מלפני הברית, הקדוש ברוך הוא מכנס את כל הפמליא שלו ומתגלה ודאי להעביר את אותה הערלה למעלה מלפני ברית הקדוש. שהרי כל המעשים שישראל עושים למטה, מעוררים מעשה למעלה. ובאותו זמן נדחית אותה הערלה מפל העם הקדוש למעלה, ומתקנים לאותה הערלה כלי אחד עם עפר להשרות אותה הערלה בתוכו, בסוד הכתוב (ישעיה סה) ונחש עפר לחמו. (בראשית א) ועפר תאכל כל ימי חייה.

מכאן, דלא אצטריף לאנהגא קלנא בההוא אתר, אף על גב דמעברי ליה מקמי האי ברית, ודוכתיה, פד מתעברא מהאי ברית, עפרא איהו, (ס"א דהא) דהרי פתר דההוא נחש אתעבר מקמי אדם, קדשא בריה הוא שוי ליה מדוריה בעפר, דכתיב ועפר תאכל כל ימי חייה. וכיון דקודשא בריה הוא כד אעבר ליה מקמי אדם שוי מדוריה בעפרא ואתקין ליה, כף בההוא גוונא ממש, אגן צריכין פד מעברין לערלה, לאתתקנא ליה עפרא, למיהוי ביה מדוריה.

כל פר נש אצטריף לקרבא ההוא ברא קרבנא לקודשא בריה הוא, בחדוה, ברעו דלפא, למיעל ליה תחות גדפוי דשכינתא, ואתחשב קמי קדשא בריה הוא דאיהו קרבנא, שלים לאתקבלא ברענא.

וקרבנא דא, כגוונא דקרבנא דבעירא, דא לתמנא יומין, ודא לתמנא יומין, דכתיב, ומיום השמיני והלאה ירצה, במאי ירצה. במעבר עליה חד שבתא, כיון דאעבר עליה חד שבתא, פדין ירצה דא לקרבנא, ודא לקרבנא. אמאי. בגין דאתדבק ואזדמן לגבי ההוא שבת, רזא דברית קדישא, ועל דא פלא ברזא עלאה איהו. (ע"ב רע"א מהימנא).

בכ"ר קדש לא תגע וא"ל המקדש וגו'. (ויקרא י"ב) תא חזי, בכ"ר יומא ויומא, כנסת ישראל, נטלא מפי מלפא מזונא לרוחיהון דבני נשא, וזנת (דף מ"ד ע"א) להו בקדושה. בר להני, עד דאתיישבון בגופא אינון רוחין. פתר תלתין ותלת יומין, אשגחת עלייהו כל יומא, דהא רוחין מתקשרן בגופא כשאר בני עלמא, כמה דהיא לא שריא אלא באתר שלים, כף כל עובדוי כהאי גוונא, עד דאשתלימו. בכ"ר קדש לא תגע, לאשגחא עלייהו.

ואם נקבה תלד. כמה דאוקימנא, דשלטא

מכאן שלא צריך לנהג בזיון במקום ההוא. אף על גב שמעבירים אותו מהברית הזו ומקומו כאשר נפרד מהברית הזו הוא עפר, (שהנה) שהרי אחר שהנחש ההוא העבר מלפני האדם, הקדוש ברוך הוא שם לו את מדורו בעפר, שכתוב ועפר תאכל כל ימי חייה. וכיון שהקדוש ברוך הוא פשהעביר אותו מלפני אדם, שם מדורו בעפר והתקין אותו, כף באותו גון ממש אנו צריכים פשהעבירים את הערלה, להתקין לה עפר שיהיה בו המדור שלו. כ"ר אדם צריך להקריב אותו בן קרבן לקדוש ברוך הוא, בשמחה, ברצון הלב, להכניסו תחת פנפי השכינה, ונחשב לפני הקדוש ברוך הוא שהוא קרבן שלם שיתקבל ברצון.

והקרבן הזה, כמו קרבן הבהמה. זה לשמנה ימים, וזה לשמנה ימים, שכתוב ומיום השמיני והלאה ירצה. כמה ירצה? בזה שעוברת עליו שבת אחת. כיון שעוברת עליו שבת אחת, אז זה ירצה לקרבן, וזה לקרבן. למה? משום שנדבק ונודמן אל אותה השבת, סוד ברית הקדש, ועל פן הפל הוא בסוד עליון. (ע"ב רע"א מהימנא).

בכ"ר קדש לא תגע וא"ל המקדש וגו'. בא ראה, בכ"ר יום ויום כנסת ישראל נוטלת מבית המלך מזון לרוחות בני האדם וזנה אותם בקדושה, פרט לאלה, שעד שמתישבות בגוף אותן רוחות. אחר שלשים ושלשה ימים היא משגיחה עליהם כל יום, שהרי הרוחות נקשרות בגוף כשאר בני העולם. כמו שהיא לא שורה

אלא במקום שלם, כף כל מעשיו כגון זה, עד שגשלים. בכ"ר קדש לא תגע, להשגיח עליהם. ואם נקבה תלד. כמו שבארנו, שיותר צד השמאל שולט, והימין נכנע. ועל פן הפל, על כל

אחד שנים, רחוקה הנקבה מן הזכר להקשר הרוח בגוף, שהרי השמאל אינו מתישב כף כמו הימין, ונמצא יותר בתקף.

אשה כי תזריע וילדה זכר וגו'. רבי יהודה פתח, (שמואל א-ב) אין קדוש פה' כי אין בלתי ואין צור כאלהינו. הפסוק הנה קשה, אין קדוש פה', משמע שיש קדוש אחר, משום שפתוב פה'. ואין צור כאלהינו, משמע שיש צור אחר.

אף ודאי, אין קדוש פה', שפמה קדושים הם, קדושים למעלה, שפתוב (דניאל ד) ומאמר קדישין שאלתא. ישראל הם קדושים, שפתוב (ויקרא ט) קדושים תהיו. וכלם קדושים, ולא קדושים פה'. ומה הטעם? משום שפתוב כי אין בלתי. מה זה כי אין בלתי? אלא קדשת הקדוש ברוך הוא בלתי הקדשה שלהם, שהוא לא צריך את הקדשה שלהם. אבל הם אינם קדושים בלתי, וזהו כי אין בלתי, אין הקדשה שלהם בלתי.

ואין צור כאלהינו. כמו שבארנו, שהקדוש ברוך הוא צר צורה בתוך צורה ומתקין אותה, ונפח רוח חיים, ומוציא אותה לאויר העולם. דבר אחר ואין צור כאלהינו - יש צור שנקרא צור, (ישעיה נא) הביטו אל צור חצבתם. (שמות יז) והפית בצור. הנני עמד לפניך שם על הצור בחורב. וכלם נקראים צור, ואין צור בכלם כאלהינו, שלו השלטון והמלכות על הכל.

רבי חייא ורבי אחא היו יושבים לילה אחד לפני רבי אבא. קמו בחצות הלילה לעסק בתורה. עד שיצאו החוצה, ראו כוכב אחד שהיה מפה שלש פעמים כוכב אחר ומסתיר אורו. בינתיים שמעו

סטר שמאלא יתיר ואתפפא ימינא, ועל דא כלא על חד תריין, רחיקא ניקבא, מדכורא, לאתקשרא רוחא בגופא, דהא שמאלא לא אתיישבא הכי כימינא, ואשתכחת בתוקפא יתיר.

אשה כי תזריע וילדה זכר וגו'. (ויקרא יב) רבי יהודה פתח, (שמואל א, ב) אין קדוש פה' כי אין בלתי ואין צור כאלהינו, האי קרא קשיא, אין קדוש פה', משמע דאיפא קדוש אחרא, בגין דכתיב פה', ואין צור כאלהינו, משמע דאיפא צור אחרא.

אף ודאי, אין קדוש פה', דכמה קדישין נינהו, קדישין לעילא, דכתיב, (דניאל ד) ומאמר קדישין שאלתא. ישראל קדישין נינהו, דכתיב, (ויקרא ט) קדושים תהיו. וכלהו קדישין, ולא קדישין פה'. ומאי טעמא. בגין דכתיב, כי אין בלתי. מאי, כי אין בלתי, אלא קדשה דקודשא בריך הוא בלתי קדושא דלהון, דהוא לא אצטריך לקדושה דלהון. אבל אינון, לאו אינון קדישין בלתי, ודא הוא, כי אין בלתי, אין קדשה דלהון, בלתי. ואין צור כאלהינו. כמה דאוקמוה, דקודשא בריך הוא צר צורה בגו צורה, ותקין ליה, ונפח רוחא דחיי, ואפיק ליה לאוירא דעלמא, דבר אחר, ואין צור כאלהינו. אית צור, דאקרי צור, (ישעיה נא) הביטו אל צור חוצבתם. (שמות יז) והפית בצור. הנני עומד לפניך שם על הצור בחורב. וכלהו אקרון צור, ואין צור בכלהו כאלהינו, דיליה שולטנו ומלכותא על כלא.

רבי חייא ורבי אחא הוו יתבי ליליא חד קמיה דרבי אבא. קמו בפלגות ליליא למלעי באורייתא. עד דנפקו לבר, חמו חד ככבא דהוה בטש תלת זמני בככבא אחרא וסתים

שני קולות בשני צדדים, קול אחד לצד צפון למעלה, וקול אחד למטה, והקול ההוא מכריז ואומר: הכנסו והתכנסו למקומכם, עכשו השתמרות של נקבה פתוחה, הקדוש ברוך הוא נכנס לטיל בגן להשתעשע עם הצדיקים שבגן. עבר אותו הקול ושכף.

חזרו רבי אחא ורבי חייה. אמרו, הנה ודאי עת רצון, שהתעוררות של פנסת ישראל (ומן) היא להתחבר עם המלך הקדוש. אמר רבי אחא, ודאי לא (מתחברת) משפעת לה פנסת ישראל עם הקדוש ברוך הוא אלא מתוך שירה ומתוך השבח שלה אליו. עד שבא הבקר, ומושיט לה המלך חוט של חסד, וסוד הדבר כמו שאמרנו, (אסתר ה) ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב אשר בידו וגו'. ואל תאמר שלה לבדה מושיט המלך את זה, אלא לה, ולכל אותם שמתחברים עמה. בא ונתחבר יחד. ישבו.

פתח רבי אחא ואמר, (בראשית ב) ויאמר ה' אלהים לא טוב היות האדם לבדו וגו'. למה פתח הפסוק כך? אלא הנה נתבאר, שעל זה לא כתוב כי טוב בשני, משום שעתידי אדם להפרד, וכתוב לא טוב היות האדם לבדו. וכי לבדו ה'ה? והרי פתוב (שם ה) זכר ונקבה בראם. ושנינו, אדם דו פרצופים נברא, ואפה אומר לא טוב היות האדם לבדו! אלא שלא השתדל עם נקבתו, ולא היתה לו עזר כנגדו, משום שהיתה בצדו, והיה יחד מאחור, ואז היה האדם לבדו.

אעשה לו עזר כנגדו. מה זה כנגדו? כנגד פניו, להדבק זה עם זה פנים בפנים. מה עשה הקדוש ברוך הוא? נסר אותו ונטל

נהוריה. אדהכי שמעו תרי קלי בתרי סטרי, קלא חד לסטר צפון לעילא, וקלא (דף מ"ד ע"ב) חד לתתא. והוא קלא אכריז ואמר, עולו ואתכנישו לאתריכו, השתא אסתמרותא דנוקבא פתיחא, קדשא בריך הוא עאל לטיילא בגנתא, לאשתעשעא בצדיקייא די בגנתא, אעבר ההוא קלא ושכיף.

אהדרו רבי אחא ורבי חייה, אמרו, הא ודאי עזן רעותא, דאתערוותא דפנסת ישראל (ערו) הוא לאתחברא במלפא קדישא, אמר רבי אחא, ודאי, לא (אתחברת) אנגידת לה פנסת ישראל בקודשא בריך הוא אלא מגו שירתא, מגו שבחא דילה לגביה.

עד דאתי צפרא, ואושיט לה מלפא חוטא דחסד, ורזא דמלה כמה דאמרינן, (אסתר ה) ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב אשר בידו וגו'. ולא תימא דלה בלחודהא אושיט לה מלפא דא, אלא לה, ולכל אינון דמתחברין בה. תא ונתחבר כחדא. יתבו.

פתח רבי אחא ואמר, (בראשית ב) ויאמר יי' אלהים לא טוב היות האדם לבדו וגו'. אמאי פתח קרא הכי, אלא הא אתמר, דעל דא לא כתיב, פי טוב בשני, בגין דזמין אדם לאתפרשא, וכתיב, לא טוב היות האדם לבדו. וכי לבדו הוה, והא כתיב, (בראשית ה) זכר ונקבה בראם. ותנינן אדם דו פרצופין אתברי, ואת אמרת, לא טוב היות האדם לבדו. אלא דלא אשתדל בנוקביה, ולא הות ליה, סמך לקבליה, בגין דהות בסטרוי, והווי כחדא מאחורא, וכדין הוה האדם לבדו.

אעשה לו עזר כנגדו. מהו כנגדו, לקבל אנפוי, לאתדבקה דא בדא אנפין באנפין, מה עבד קדשא בריך הוא, נסר ליה ונטיל נוקבא

מַנִּיהַ, הִדָּא הוּא דְכָתִיב, (בראשית ב) וַיִּקַּח אֶחָת מִצְלָעוֹתָיו. מֵהוּ אַחַת. דָּא נּוֹקְבָא דִּילֵיהּ. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ו) אַחַת הִיא יוֹנְתִי תַמָּתִי. וַיְבִיאָהּ אֶל הָאָדָם, הַתְקַיְנָה כְּכֹלָה, וְהִבִּיא אוֹתָהּ לְהִיּוֹת כְּפָנָד פְּנֵי הַמְּאִירוֹת פְּנִים בְּפָנִים. וּבְעוֹד שְׁהִיְתָה דְבוֹקָה הַנְּקָבָה בְּצֵדוֹ, הִנֵּה הָאָדָם לְבָדוּ. אַחַר כִּף עָלוּ שְׁנַיִם, וְקָמוּ שְׁבַע פַּחְדָּא.

הַנְּקָבָה מִמֶּנּוּ, זֶהוּ שְׁכַתוּב וַיִּקַּח אֶחָת מִצְלָעוֹתָיו. מֵהוּ זֶה אַחַת? זוֹ הַנְּקָבָה שְׁלוֹ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר אַחַת הִיא יוֹנְתִי תַמָּתִי. וַיְבִיאָהּ אֶל הָאָדָם, הַתְקַיְנָה כְּכֹלָה, וְהִבִּיא אוֹתָהּ לְהִיּוֹת כְּפָנָד פְּנֵי הַמְּאִירוֹת פְּנִים בְּפָנִים. וּבְעוֹד שְׁהִיְתָה דְבוֹקָה הַנְּקָבָה בְּצֵדוֹ, הִנֵּה הָאָדָם לְבָדוּ. אַחַר כִּף עָלוּ שְׁנַיִם, וְקָמוּ שְׁבַע יַחַד.

בֹּא רְאֵה, בְּשַׁעָה שְׁנִכְנֹסָה (שֶׁהַתְּקִינָה) אֶצֶל אָדָם, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרַךְ אוֹתָם, זֶהוּ שְׁכַתוּב (שם א) וַיְבָרַךְ אֹתָם אֱלֹהִים, כְּחֻזֵן שְׁמֵיכֶרְךָ אֵת הַפֶּלֶא בְּשִׁבְעַת בְּרָכוֹת. מִכָּאן לְמַדְנֵי, חֻזֵן וְכֹלָה, כִּיּוֹן שְׁמַתְבָּרְכִים בְּשִׁבְעַת בְּרָכוֹת, נִרְבְּקִים יַחַד, כְּמוֹ דְגָמָא שְׁלִמְעָלָה.

וְעַל כֵּן, מִי שְׁבָא לְהַתְחַבֵּר עִם אִשָּׁה שֶׁל שֶׁל אַחַר, הֵנָּה פּוֹגֵם אֵת הַזְּוֹנָג, (בְּכִיכּוּל עוֹשֶׂה שְׁתֵּי רִשְׁיוֹת לְמַעְלָה) שְׁהָרִי הַזְּוֹנָג שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל עִם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבָדוּ, בְּזִמְנָן שֶׁהוּא בְּרַחֲמִים וּבְזִמְנָן שֶׁהוּא בְּדִין. בֹּא רְאֵה, מִי שְׁמַתְחַבֵּר לְאִשָּׁה שֶׁל אַחַר, כְּאֵלוֹ מְשַׁקֵּר בְּקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּבְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל, וְעַל זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא מְכַפֵּר לוֹ בְּתַשׁוּבָה, וְהַתְּשׁוּבָה תְּלוּיָהּ עַד שֵׁיִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכַתוּב (ישעיה כב) אִם יִכְפֹּר הָעוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תַּמּוּתוֹן. וּמַתִּי? בְּשַׁעָה שְׁנִכְנֹס בְּתַשׁוּבָה לְעוֹלָם הַהוּא, וַיֵּשׁ לוֹ לְקַבֵּל עֲנֵשׁ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, מִי שְׁמַשְׁקֵר בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לֹא יִתְקַבֵּל בְּתַשׁוּבָה עַד שִׁידוּן בְּדִין שֶׁל גִּיּוֹנָם. כָּל שֶׁכֵּן מִי שְׁמַשְׁקֵר בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וּבְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְכָל שֶׁכֵּן אִם מְטָרִיחַ אֵת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעֲשׂוֹת דְמוּת שֶׁל מְזוּר בְּאִשְׁתּוֹ שֶׁל הָאַחַר וּמְכַחֵשׁ אֵת פְּרוֹסוֹם הַמֶּלֶךְ.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעָתָא דְאַתְּכְּנֵשׁ (ס"א דְאַתְּתַקְנָת) לְגַבִּי אָדָם, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרִיךְ לוֹן, הִדָּא הוּא דְכָתִיב, (בראשית א) וַיְבָרַךְ אוֹתָם אֱלֹהִים. כְּחֻזֵן דְּמִבְּרַךְ לְכֹלָה בְּשִׁבְעַת בְּרָכוֹת. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, חֻזֵן וְכֹלָה, כִּיּוֹן דְאַתְּבְּרַכֵּן בְּשִׁבְעַת בְּרָכוֹת אַתְּדַבְּקֵן פַּחְדָּא, כְּדוּגְמָא דְלַעֲלִיא.

וְעַל דָּא מָאן דְאַתִּי לְאַתְחַבְּרָא בְּאַתְרוּא, הֵא פָּגִים זְוֹנָגָא, (בְּכִיכּוּל עֵבֵד בִּ/רִשְׁיוֹת לַעֲלִיא) דְהָא זְוֹנָג דְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, בִּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּדִי, בְּזִמְנָא דְאִיהוּ בְּרַחֲמִי, וּבְזִמְנָא דְאִיהוּ בְּדִינָא. תָּא חֲזִי, מָאן דְמַתְחַבֵּר בְּאַתְרוּא דְאַתְרוּא, כְּאֵילוֹ מְשַׁקֵּר בִּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְעַל דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא מְכַפֵּר לִיהּ בְּתַשׁוּבָה, וְתַשׁוּבָה תְּלִיא עַד דִּיִּסְתַּלַּק מִעֲלָמָא, הִדָּא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה כב) אִם יִכּוּפֵר הָעוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תַּמּוּתוֹן. וְאִימַתִּי, בְּשַׁעָתָא דְעָאֵל בְּתַשׁוּבָה לְהַהוּא עֲלָמָא, וְאִית לִיהּ לְקַבְּלָא עוֹנָשָׁא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, מָאן דְמַשְׁקֵר בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לֹא יִתְקַבֵּל בְּתַשׁוּבָה, עַד דִּיתְדֵן בְּדִינָא דְגִיּוֹנָם. כָּל שֶׁכֵּן, מָאן דְמַשְׁקֵר בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וּבְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכָל שֶׁכֵּן אִי אַטְרַח לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְד דִּיּוֹקְנָא דְמְזוּר בְּאַתְרוּא דְאַתְרוּא, וְאַכְחִישׁ פּוּמְבִי דְמִלְכָּא.

רבי חייא פתח ואמר, (משלי ב) גוזל אביו ואמו וגו'. אביו ואמו וגו'. אביו - זה הקדוש ברוך הוא. אמו - זו כנסת ישראל. מה גוזל? כמו שנאמר (ישעיה א) גזלת העני בבתיכם. ומי היא? מי שחומד אשה אחרת שאינה בת זוגו.

שם שנינו, כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה, כאלו גוזל את הקדוש ברוך הוא ואת כנסת ישראל, שכתוב גוזל אביו ואמו וגו'. כל הנהנה מן העולם הזה, כלל זה הוא האשה. מי שנדבק באשה להנות ממנה, ואף על גב שהיא פנויה, ונהנה ממנה בלא ברכה, כאלו גוזל את הקדוש ברוך הוא ואת כנסת ישראל. מה הטעם? משום שהזוג שלהם הוא בשבע ברכות. ומה על פנויה כף - מי שנדבק באשתו של אחר, שעומד כמו שלמעלה, בזוג של שבע ברכות, על אחת כמה וכמה.

חבר הוא לאיש משחית - זה ירבעם, כמו שבארוה, ואמר אין פשע, שאומר הנה היא פנויה, למה אסור? משום זה הוא גוזל אביו ואמו. ולא עוד, אלא שחבר הוא לאיש משחית. מי הוא איש משחית? שפוגם הדמות והתקון של מעלה. כל שכן מי שחומד את אשתו של חברו להדבק (והדבק בה) עמה, שפוגם יותר, ועל זה הוא נפגם לעולמים. איש משחית - שפוגם למעלה, ופוגם למטה, ופוגם את נפשו, שכתוב משחית, וכתוב (משלי ו) משחית נפשו הוא יעשנה.

רבי אבא פתח ואמר, (בראשית לב) ויאמר שלחני כי עלה השחר וגו'. ויאמר שלחני, וכי קשור היה בידו של יעקב? אלא אשריהם הצדיקים שהקדוש ברוך הוא חס לא יתן לעולם מוט לצדיק. והנה

רבי חייא פתח ואמר, (משלי כח) גוזל אביו ואמו וגו'. אביו, דא קדשא בריך הוא. אמו, דא כנסת ישראל. מאי גוזל. כמה דאת אמר, (ישעיה א) גזלת העני בבתיכם. ומאן איהו, מאן דחמיד אתתא אחרא דלאו איהי בת זוגיה.

תמן תנינן, כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה, כאלו גוזל לקודשא בריך הוא ופנסת ישראל, דכתיב גוזל אביו ואמו וגו'. כל הנהנה מן העולם הזה, פלל דא, איהו אינתו. מאן דאתדבק באנתו למהני מנה, ואף על גב, דאיהי פנויה, ואהני מנה בלא ברכה, כאלו גוזל קדשא בריך הוא וכנסת ישראל. מאי טעמא, בגין דזווגא דלהון, בשבע ברכות הוא. ומה על פנויה כף, מאן דיתדבק באנתו דאחרא, דקאים כגוונא דלעילא, בזווגא דשבע ברכות, על אחת כמה וכמה.

חבר הוא לאיש משחית, (משלי כח) דא ירבעם, כמה דאוקמוה, ואמר אין פשע דאמר הא פנויה היא, אמאי אסור. בגין דא גוזל אביו ואמו הוי. ולא עוד אלא דחבר הוא לאיש משחית. מאן הוא איש משחית. דפגים דיוקנא ותקונא דלעילא. כל שכן מאן דחמיד לאנתו דחבריה לאתדבקא (ס"א ואתדבק פה) (דף נ"ה ע"א) בה, דפגים יתיר. ועל דא אתפגים הוא לעלמין. איש משחית, דפגים לעילא, ופגים לתתא, ופגים לנפשיה, דכתיב משחית, וכתיב, (משלי ו) משחית נפשו הוא יעשנה.

רבי אבא פתח ואמר, (בראשית לב) ויאמר שלחני כי עלה השחר וגו'. ויאמר שלחני, וכי עקוד הוה בידיה דיעקב. אלא זכאין אינון צדיקייא, דקודשא בריך הוא חס על יקרא דלהון, ולא שביק לון לעלמין. הדא הוא על כבודם ולא עוזב אותם לעולמים. זהו שכתוב (תהלים נח)

דְּכַתִּיב, (תהלים נה) לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לְצַדִּיק.

וְהָא כְּתִיב, (בראשית לב) וַתִּקַּע כַּף יָרֵךְ יַעֲקֹב.

אֲלֵא לְדִידֵיהּ גְּבַהּ. וְהָא אֲתָמַר, כְּתִיב (בראשית

לב) וְהוּא לָן בְּלִילָה הָהוּא בְּמַחְנֶה.

וְכַתִּיב וַיִּקְחֶם וַיַּעֲבִירֶם אֶת הַנַּחַל מֵאֵי הַזֶּה

דְּעַתִּיהּ דְּיַעֲקֹב, לְמַעַבְרָא לְהוֹן בְּנַחֲלָא

בְּלִילָא. אֲלֵא חָמָא מְקַטְרָגָא אֲזִיל בֵּין

מְשַׁרְיָא דִּילֵיהּ, אָמַר יַעֲקֹב אַעֲבַר לְגִיסָא

אַחֲרָא דְנַהֲרָא, דְלָמָא לָא יִשְׁתַּפַּח עַרְבוּבָא.

מָאֵי קָא חָמָא. חָמָא שְׁלֵהוּבָא דְאֲשָׂא

מְלֵהֲטָא, אֲזִילָא וְטָאס בֵּין מְשַׁרְיָתִיהּ

אָמַר יַעֲקֹב מוּטָב לְנַטְלָא מְהֵכָא, וְנַהֲרָא

פְּסִיק בְּגוּוֹן, וְלָא יִשְׁתַּפַּח עַרְבוּבָא. מִיַּד

וַיִּקְחֶם וַיַּעֲבִירֶם אֶת הַנַּחַל. וַיִּוְתַר יַעֲקֹב

לְבִדּוֹ, מִכָּאן אֲוִלִּיפְנָא מָאן דְּאִשְׁתַּכַּח

בְּלַחֲדוּי כְּבִיתָא בְּלִילָא, אֲוִ בִּימָמָא כְּבִית

מִיַּחְדָּא, כֹּל שְׁכָן בְּלִילָא, מָאֵי מִיַּחְדָּא.

מִיַּחְדָּא מִשְׁאָר בִּיתִין. אֲוִ מָאן דְּאֲזִיל

בְּלַחֲדוּי בְּלִילָא יְכִיל לְאַתְזָקָא.

תָּא חֲזִי וַיִּוְתַר יַעֲקֹב לְבִדּוֹ, כְּדִין וַיֵּאבֶק אִישׁ

עִמּוֹ וְגו'. תַּנְיִנָן מִסְטָרָא דְדִינָא קָא אֲתֵי,

וְשׁוֹלְטָנִיהּ בְּסִטְרֵי לִילָא. מָאֵי בְּסִטְרֵי לִילָא.

לְאַעֲלָא גְלוּתָא (ג"א בְּגִלוּתָא) פִּיּוֹן דְּסָלִיק

נַהֲרָא, תְּשַׁשׁ חֵילֵיהּ, וְאַתְגַּבַּר עָלֵיהּ חֵילֵיהּ

דְּיַעֲקֹב. (ג"א הוּא) דְּהָא מִסְטָרָא דְלִילָא קָא

אֲתֵי, וּבְזַמְנָא דְהוּא לִילָא לָא הוּא יְכִיל

בִּיהּ יַעֲקֹב. כֹּד סָלִיק נַהֲרָא אֲתַתְקַף חֵילָא

דְּיַעֲקֹב, וְאַחִיד בִּיהּ, וְאַתְגַּבַּר עָלֵיהּ. חָמָא

לִיהּ יַעֲקֹב דְּהָא שְׁלִיחָא הוּא.

כְּתוּב, וַתִּקַּע כַּף יָרֵךְ יַעֲקֹב.

אֲלֵא אֶת שְׁלוֹ גְבַהּ. וְהִנֵּה נִתְפָּאֵר,

כְּתוּב (בראשית לב) וְהוּא לָן בְּלִילָה הָהוּא

בְּמַחְנֶה. וְכְתוּב וַיִּקְחֶם וַיַּעֲבִירֶם אֶת

הַנַּחַל. מַה הֵיטָה דַעְתּוֹ שֶׁל יַעֲקֹב

לְהַעֲבִירֶם בְּנַחַל בְּלִילָה? אֲלֵא רָאָה

אֶת הַמְּקַטְרָג הוֹלֵךְ בֵּין הַמַּחְנֶה שְׁלוֹ,

אָמַר יַעֲקֹב, אַעֲבַר לְצַד הָאֲחֵר שֶׁל

הַנַּהָר, אֲוִלִּי לָא יִמְצָא עַרְבוּבָא.

מַה רָאָה? רָאָה שְׁלֵהֲבַת שֶׁל אִשׁ

לוֹהֲטָת, הוֹלֶכֶת וְטָסָה בֵּין מַחְנוֹתָיו.

אָמַר יַעֲקֹב, מוּטָב לְנִסְעַ מִכָּאן, וְהִנֵּהֲרָה

מִפְּסִיק בִּינֵינוּ, וְלֹא תִמְצָא עַרְבוּבָא.

מִיַּד - וַיִּקְחֶם וַיַּעֲבִירֶם אֶת הַנַּחַל. וַיִּוְתַר

יַעֲקֹב לְבִדּוֹ, מִכָּאן לְמַדְנּוּ, מִי שְׁנַמְצָא

לְבִדּוֹ כְּבִית בְּלִילָה, אֲוִ בַּיּוֹם כְּבִית

מִיַּחַד, כֹּל שְׁכָן בְּלִילָה, מַה זֶה מִיַּחַד?

מִיַּחַד מִשְׁאָר הַבָּתִּים, אֲוִ מִי שֶׁהוֹלֵךְ

לְבִדּוֹ בְּלִילָה, יְכִיל לְהַנְזֹק.

בֵּא רָאָה, וַיִּוְתַר יַעֲקֹב לְבִדּוֹ, אֲז -

וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ וְגו'. שְׁנִינּוּ, הוּא כָּא

מִצַּד הַדִּין, וְשִׁלְטוֹנּוֹ בְּצַד שֶׁל הַלִּילָה.

מַה זֶה בְּצַד הַלִּילָה? לְהַפְּנֵס לְגִלוּת

(בְּגִלוּתָם). פִּיּוֹן שְׁעָלָה הָאֲוִר, תְּשַׁשׁ כַּחוּ,

וּמִתְגַּבַּר עָלָיו הַכַּח שֶׁל יַעֲקֹב, (הוּא)

שְׁהֵרִי מִצַּד הַלִּילָה הוּא כָּא. וּבְזַמְנָן

שְׁהֵרִי לִילָה, לָא הֵיךְ יְכִיל לוֹ יַעֲקֹב.

כְּשֶׁעָלָה הָאֲוִר, הַתְּחִינָן הַכַּח שֶׁל יַעֲקֹב

וְאַחֲזוּ בּוֹ, וְהִתְגַּבַּר עָלָיו. רָאָה אוֹתוֹ

יַעֲקֹב שֶׁהֵנָּה הוּא שְׁלִיחַ.

אָמַר לוֹ, עֲזֹב אוֹתָךְ, שְׂאִינִי יְכִיל לָךְ.

מַה הַטַּעַם לֹא יְכִיל לוֹ? מִשּׁוּם שֶׁהֵיךְ

עוֹלָה הָאֲוִר, וְנִשְׁפַּר הַכַּח שְׁלוֹ,

שְׁכָתוּב (אִיּוֹב לח) בְּרֵן יַחַד כְּכַבִּי בְּקָר

וַיִּרְיעוּ כֹּל בְּנֵי אֱלֹהִים. מַה זֶה וַיִּרְיעוּ?

שְׁנַשְׁבְּרוּ כֹּל אוֹתָם שְׂבָאִים מִצַּד הַדִּין.

אֲז הַתְּחִינָן יַעֲקֹב וְאַחֲזוּ בּוֹ.

אָמַר לִיהּ שְׁבוּק לִי דְלָא יְכִילָנָא לָךְ. מָאֵי טַעֲמָא לָא יְכִיל לִיהּ. בְּגִין דְּהָוָה

סָלִיק נַהֲרָא, וְאַתְפַּר חֵילָא דִּידֵיהּ, דְּכַתִּיב, (אִיּוֹב לח) בְּרֵן יַחַד כְּכַבִּי

בְּקָר וַיִּרְיעוּ כֹּל בְּנֵי אֱלֹהִים. מָאֵי וַיִּרְיעוּ. דְּאַתְפְּרוּ כֹּל אֵינּוֹן דְּאַתִּינָן מִסְטָרָא

דְּדִינָא. כְּדִין אֲתַתְקַף יַעֲקֹב וְאַחִיד בִּיהּ.

אמר לו, שלחני כי עלה השחר, הגיע הזמן לשבח את שבחו של הקדוש ברוך הוא ולהתכנס. ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני. אם תברכני הנה צריך להיות! מה זה אם ברכתני? אלא אמר לו יעקב, ודאי שאבא בך אותי אותן הברכות שרצה לברך את עשו, ואני פוחד ממך על אותן הברכות, אם תודה לי עליהן (א) אם לא, או שימצא עלי מקטרג בגללם.

מיד אמר לו, ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך. מה אמר לו? אלא כך אמר לו, לא בהתחכמות ולא בעקבות (שלק) הרוחת את אותן הברכות, לא יאמר עוד שמך יעקב, שהרי לא בעקבות זה הנה, כי אם ישראל, ודאי ישראל הודה עליך וממנו יצאו הברכות, משום שאמה אחוז בו, ועל זה אני וכל שאר האוכלוסין הודינו עליהן.

כי שרית עם אלהים ואם אנשים ותוכל. עם אלהים - כל אותם שבאים מצד הדין הקשה. ועם אנשים - זה עשו והאוכלוסים שלו. ותוכל - כלת להם, והם לא יכלו לך. ולא עזב אותו יעקב עד שהודה לו על אותן הברכות. זהו שכתוב ויברך אתו שם.

בא ראה, בשעה שעלה האור, נכנעים כל אותם בעלי הדינים ואינם נמצאים, וכנסת ישראל מספרת עם הקדוש ברוך הוא. ואותה השעה היא עת רצון לפל, ומושיט לה המלך ולכל אותם שנמצאים עמה שרביט של חוט של חסד, להמצא בשלמות עם המלך הקדוש, והנה נתבאר.

בא ראה, בשעה שהקדוש ברוך הוא נמצא עם כנסת ישראל, באותם הזמנים שנמצא עמה, והיא מעוררת רעותא לגביה בקדמיתא,

אמר ליה שלחני כי עלה השחר, מטא זמנא לשבחא שבחא דקודשא בריך הוא, ולא תפנשא. ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני, אם תברכני מיבעי ליה, מאי אם ברכתני. אלא אמר ליה יעקב, ודאי אבא בריך לי אינון ברקאן דבעא לברכא לעשו, ומסתפינא מנך, על אינון ברקאן, אי אודית עליהו, (א) אי לאו, או תשתכח עלי מקטרגא בגיניהון.

מיד אמר ליה, ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך. מאי קאמר ליה, אלא הכי קאמר ליה, לאו בחפימו, ולאו בעוקבא (דילק), רווחת לאינון ברקאן, לא יאמר עוד שמך יעקב, דהא לאו בעוקבא הוה, כי אם ישראל, ישראל ודאי אודי עלך, ומניה נפקו ברקאן, בגין דאנת אחיד ביה, ועל דא, אנא וכל שאר אוכלוסין, אודינא עליהו.

כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל, עם אלהים כל אינון דאתיין מסטרא דדינא קשיא. ועם אנשים, דא עשו ואוכלוסין דיליה. ותוכל, יכילת להון, ואינון לא יכלין לך. ולא שביק ליה יעקב, עד דאודי ליה על אינון ברקאן, דהא הוא דכתיב ויברך אותו שם.

תא חזי, בשעתא דסליק נהורא, אתפפיין כל אינון מארי דדינין, ולא משתפחי, ופנסת ישראל משתעי ביה בקודשא בריך הוא. והיא שעתא עידן דרענא הוא לכלא, ואושיט לה מלפא ולכל אינון דמשתפחי עמה, שרביטא דחוטא דחסד, לאשתפחא בשלימו במלפא קדישא, והא אתמר.

תא חזי, בשעתא דקודשא בריך הוא אשתכח בה כנסת ישראל, באינון זמנין דאשתכח עמה, והיא מתערת רעותא לגביה בקדמיתא,

בְּרֵאשׁוֹנָה, וּמוֹשַׁכְתָּ אוֹתוֹ אֵלֶיךָ
בְּרֵב חֲבֵה וּתְשׁוּקָה, אִזּוּ מִתְמַלְאֵת
מִצַּד הַיָּמִין, וְכַמָּה אוֹכְלוֹסִים
נִמְצְאִים בְּצַד הַיָּמִין בְּכָל
הָעוֹלָמוֹת. וְכִשְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
מַעִיר חֲבִיבוֹת וְרִצּוֹן בְּרֵאשׁוֹנָה,
וְהִיא מַעִירָה אַחַר כֵּךְ, וְלֹא בְזִמְנָן
שֶׁהוּא מַעִיר, אִזּוּ הַכֹּל נִמְצָא בְּצַד
הַנֶּקְבָה, וְהַשְׂמַאל מִתְעוֹרֵר, וְכַמָּה
אוֹכְלוֹסִים עוֹמְדִים וּמִתְעוֹרְרִים
בְּצַד הַשְׂמַאל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. כִּי
גַם פְּתוּב, (וְהוּא שְׂכָתוּב) אֵשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ
וְיִלְדָה זָכָר וְגו'. מָה הַטַּעַם?
שְׁנֵינֵינוּ, הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן נִמְצָא כְּמוֹ
הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, וְזֶה כְּדוּגְמָא שֶׁל
זֶה.

וְעַל זֶה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גּוֹזֵר
זָכָר אוֹ נְקֵבָה, שְׂיִמְצָא רִצּוֹן
בְּעוֹלָם. וּבְכָל צְרִיף אָדָם לְהַדְבִּיק
רִצּוֹן לְמַעְלָה אֶל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא, שְׂיִמְצָאוּ רִצּוֹנוֹת בְּעוֹלָם.
אֲשֶׁרֵי חֲלָקִים שֶׁל הַצְּדִיקִים, שֶׁהֵם
יּוֹדְעִים לְהַדְבִּיק אֶת רִצּוֹנָם אֶל
הַמְּלַךְ הַקְדוּשׁ, עֲלֵיהֶם פְּתוּב,
(דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּה'
אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם.

אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת
אוֹ סַפְחָת אוֹ בְּהֶרֶת וְגו'. רַבִּי
יְהוּדָה פֶּתַח וְאָמַר, (שִׁיר א) אֶל
תְּרַאנִי שְׂאֲנִי שְׂחַרְחַרְתָּ שְׂשׂוּפְתַנִּי
הַשֶּׁמֶשׁ. הַפְּסוּק הַזֶּה נִתְבָּאֵר, אֲבָל
בְּשַׁעַה שֶׁהַלְבְּנָה מִתְכַּסֶּית בַּגְּלוּת,
הִיא אוֹמְרָת, אֶל תְּרַאנִי. לֹא שֶׁהִיא
מְצוּיָה שְׂלֹא לְרֵאוֹת אוֹתָהּ, אֲלָא
מִשּׁוּם שֶׁהִיא רוֹאָה אֶת תְּשׁוּבָתָהּ
שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֵלֶיךָ, לְרֵאוֹת אֶת
אוֹרָהּ, הִיא אוֹמְרָת אֶל תְּרַאנִי, לֹא
תּוֹכְלוּ לְרֵאוֹת אוֹתִי. אֶל תְּרַאנִי
וְדַאי. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׂאֲנִי כְּקִדְרוֹת.
מָה זֶה שְׂחַרְחַרְתָּ? שְׂחַרְחַהּ הִזְיָה
צְרִיף לְהִיטוּ! אֲלָא שְׂפִי קִדְרִיּוֹת,

וּמִשְׁכָּאת לִי לְגַבְהָ, בְּסִגְיֵאוֹת חֲבֵתָא
וְתִיאוּבְתָא, כְּדִין אֶתְמַלְיָא מִסְטָרָא דִּימִינָא,
וְכַמָּה אוֹכְלוֹסִין מִשְׂתַּפְּחִי בְּסְטָרָא דִּימִינָא,
בְּכֻלְהוֹ עֲלָמִין. וְכַד קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְעַר
חֲבִיבוֹתָא וְרַעוּתָא בְּקַדְמִיתָא, וְהִיא (דף מה ע"ב)
אֶתְעַרְתָּ לְבִתְרָא, וְלֹאוּ בְּזִמְנָא דְאִיהוּ אֶתְעַר, כְּדִין
כֹּלָא בְּסְטָרָא דְנוֹקְבָא אֲשֶׁתְּכַח, וּשְׂמַאלָא
אֶתְעַר, וְכַמָּה אוֹכְלוֹסִין קִיָּיִמִי וּמִתְעַרִי בְּסְטָרָא
דְשְׂמַאלָא בְּכֻלְהוֹ עֲלָמִין. כְּהֵאֵי גְוּוֹנָא
כְּתִיב, (נ"א קְרָא הוּא דְכְּתִיב) אֵשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ וְיִלְדָה
זָכָר וְגו'. מָאי טַעְמָא. תְּנִינָן, עֲלָמָא תַתָּא
כְּגוּוֹנָא דְעֲלָמָא עֲלָאָה אֲשֶׁתְּכַח, וְדָא כְּדוּגְמָא
דְדָא.

וְעַל דָּא, קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גּוֹזֵר דְכָר אוֹ נוֹקְבָא,
לֹא שְׂתַפְּחָא רַעוּתָא בְּעֲלָמָא. וּבְכֹלָא בְּעִי
בַר נֶשׁ לֹא תִדְבַקָא רַעוּתָא לְעֵילָא לְגַבֵּי קַדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, לֹא שְׂתַפְּחָא רַעוּוֹן בְּעֲלָמָא. זְכָאָה
חֻלְקִיהוֹן דְּצַדִּיקֵינָא, דְאֵינּוֹן יְדַעִין לְאֶדְבַקָא
רַעוּתְהוֹן לְגַבֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, עֲלִייהוּ כְּתִיב,
(דְּבָרִים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּינִי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם
הַיּוֹם.

אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ סַפְחָת אוֹ
בְּהֶרֶת וְגו'. (ויקרא יג) רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח
וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) אֶל תְּרַאוּנִי שְׂאֲנִי שְׂחַרְחַרְתָּ
שְׂשׂוּפְתַנִּי הַשֶּׁמֶשׁ, הֵאֵי קְרָא אֶתְמַר, אֲבָל
בְּשַׁעַתָּא דְּסִיְהָרָא אֶתְכַסֶּיָא בַּגְּלוּתָא, הִיא
אֹמְרָה, אֶל תְּרַאוּנִי. לֹאוּ דְאִיהִי פְּקִידַת דְּלֹא
לְמַחְמִי לָהּ, אֲלָא בְּגִין דְאִיהִי חֲמַת תִּיאוּבְתָא
דִּישְׂרָאֵל לְגַבְהָ, לְמַחְמִי נְהוֹרְהָא, הִיא אֹמְרָת
אֶל תְּרַאוּנִי, לֹא תִיכְלוּן לְמַחְמִי לִי. אֶל תְּרַאוּנִי
וְדַאי. מָאי טַעְמָא. בְּגִין שְׂאֲנִי שְׂחַרְחַרְתָּ, בְּגִין
דְאֲנָא בְּקִדְרוֹתָא.

מָאי שְׂחַרְחַרְתָּ, שְׂחַרְחַהּ מִיבְעִי לִי. אֲלָא, תְּרִין קִדְרוֹתִי, חַד שְׂשׂוּפְתַנִּי

אחת - ששזפתני השמש, שהסתלק ממני השמש להאיר לי ולהסתכל בי, ואחת - שבני אמי נחרו בי.

ששזפתני?! שזפתני היה צריך להיות! אלא רמז הוא רמז, בשש. שבאשר מאיר השמש, בששה אורות הוא מאיר, וכשסתלק, כל אותם ששת האורות מסתלקים. בני אמי - אלו הם שבאים מצד הדין הקשה. נחרו בי, כמו שנאמר נחר גרוני. זהו שכתוב (איכה ה) על צוארנו נרדפנו. שבאשר היו ישראל נכנסים לגלות, היו הולכים ידיהם מהדקות לאחור, ורחים על צוארם, ולא יכלו לפתח את הפה.

שמוני נטרה את הפרמים, ללכת לגלות, לשמר את שאר העמים בשביל ישראל. פרמי שלי לא נטרתי, שהרי לא יכלתי לשמר אותם ככראשונה. כראשונה שמרתי את פרמי שלי, וממנו נשמרו שאר הפרמים. עכשו אני שומרת את שאר הפרמים בשביל פרמי שלי שיהיה שמור ביניהם. רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים בדרך. כשהגיעו לשדה אחת, ראו עץ אפרסמון אחד בצד ימין הדרך. אמר רבי יוסי, עטיפה של עשן מצויה בעינים, אין לנו רשות לראות בשמחה מיום שחרב בית המקדש.

פתח ואמר, (תהלים כד) לה' הארץ ומלואה תבל ויושבי בה. פיון שאמר לה' הארץ ומלואה, למה תבל ויושבי בה? וכי תבל איננה מן הארץ? אלא כן אמר, לה' הארץ ומלואה - זו הארץ הקדושה, שנקראת עץ החיים. תבל ויושבי בה - אלו שאר הארצות, כמו שנאמר (שם ט) והוא ישפט תבל בצדק, שתבל תלויה בצדק, והכל דבר אחד.

השמש, דאסתלק מני שמשא, לאנהרא לי, ולאסתכלא בי. וחד דבני אמי נחרו בי.

ששזפתני, שזפתני מיבעי ליה. אלא רמז הוא דקא רמיז, בשש. דכד נהרא שמשא בשש נהורין נהיר, וכד אסתלק, כל אינון שית נהורין אסתלקו. בני אמי, אלין אינון דאתין מסטרא דדינא קשיא. נחרו בי, כמה דאת אמר (תהלים ט) נחר גרוני, הדא הוא דכתיב, (איכה ה) על צוארנו נרדפנו דכד הו עיילין ישראל בגלותא, הו אזלי ידיהו מהדקן לאחורא, וריחיין על צואריהון, ולא יכילו לאפתחא פומא.

שמוני נוטרה את הפרמים, למהך בגלותא, לנטרא לשאר עמין בגינהון דישראל. פרמי שלי לא נטרתי, דהא לא יכילנא לנטרא להון פד בקדמיתא. בקדמיתא נטירנא כרמי שלי, ומניה אתנטרו שאר פרמין. השתא נטירנא שאר פרמין בגין פרמי שלי דלהוי נטיר ביניהו.

רבי חייא ורבי יוסי הו אזלי באורחא, פד מטו חד בי חקל, חמו חד דפטירא דקיטפא בין ארחא לסטר ימינא. אמר רבי יוסי, עטיפא דקוטרא בעיינין שכח, לית לן רשו למחמי בחדוותא, מיומא דאתחריב בי מקדשא.

פתח ואמר, (תהלים כד) ליי' הארץ ומלואה תבל ויושבי בה, פיון דאמר ליי' הארץ ומלואה, אמאי תבל ויושבי בה, וכי תבל לאו מן ארעא הוא. אלא הכי קאמר, ליי' הארץ ומלואה, דא ארעא קדישא, דאקרי ארץ החיים. תבל ויושבי בה, דא שאר ארעאן, כמה דאת אמר (תהלים ט) והוא ישפט תבל בצדק, דתבל בצדק תליא, וכלא חד מלא.

רבי חייא אָמר, לִי הָאָרֶץ וּמְלוּאָהּ. הָאָרֶץ
 וּמְלוּאָהּ, מִיֵּלָא הָאָרֶץ, מֵה זֶה
 וּמְלוּאָהּ? אֵלָא אֵלּוּ נְשׂוּמוֹת
 הַצְּדִיקִים. תָּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ. תָּבֵל
 - זוֹ הָאָרֶץ שְׁלַמְטָה. וְיֹשְׁבֵי בָהּ -
 אֵלּוּ הֵם בְּנֵי הָאָדָם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
 אִם כֶּף, בְּמָה בְּאָרְנוּ כִּי הוּא עַל
 יָמִים יִסְדָּה וְעַל נְהָרוֹת יִכּוֹנְנָה?
 אָמַר לוֹ, וְדַאי כֶּף זֶה, שְׂאוֹתָה
 אָרֶץ הַחַיִּים עַל יָמִים יִסְדָּה וְעַל
 נְהָרוֹת יִכּוֹנְנָה, שְׁפָלָם יוֹצֵאִים
 מֵאוֹתוֹ הַנְּהַר הָעֲלִיּוֹן שְׁשׁוּפֵעַ
 וְיוֹצֵא מַעְדָּן, וּבָהֶם מִתְּפַקְנָת
 לְהַתְעַטֵּר עִם הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ וְלִזְוֹן

אֶת הָעוֹלָמוֹת. (וימשום כף)

מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה' וְגו', נָקִי כַפַּיִם
 וְכֹר לֵבב אֲשֶׁר לֹא נִשְׂא נִפְשִׁי וְגו'.
 נִפְשׁוֹ כְּתוּב, מֵה זֶה נִפְשִׁי וְנִפְשׁוֹ?
 אֵלָא הַכֹּל דְּכֹר אַחַד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (עמוס 1) נִשְׁבַּע אֲדֹנָי יְהוִה בְּנִפְשׁוֹ.
 (שמואל א-ב) כֶּאֱשֶׁר בְּלִבִּי וּבְנִפְשִׁי
 יַעֲשֶׂה. וְדוֹד הַמֶּלֶךְ נֶאֱחָז בְּאוֹתוֹ
 לֵב וּבְאוֹתָהּ נִפְשׁוֹ, וְעַל כֵּן לֹא נִשְׂא
 לְשׂוֹא נִפְשׁוֹ.

בְּעוֹדֵם הוֹלְכִים, פָּגְשׁוּ בְּאִישׁ
 אַחַד, וּפְנִיּוֹ מִלְּאוֹת בְּמַכּוֹת, וְהָיָה
 קָם מִתַּחַת אֵילָן אַחַד. הִסְתַּפְּלוּ
 בוֹ, וְרָאוּ פְּנֵי אַדְמוֹת בְּאוֹתָן
 הַמַּכּוֹת. אָמַר רַבִּי חֵיִיא, מִי אֶתָּה?
 אָמַר לוֹ, אֲנִי יְהוּדִי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
 חוּטָא הוּא, שְׂאָם לֹא כֶּף, לֹא
 נִרְשָׁמוּ פְּנֵי בְּאֵלּוּ הַחֲלָאִים
 הַרְעִים, וְאֵלּוּ לֹא נִקְרְאִים יְסוּרִים
 שֶׁל אַהֲבָה. אָמַר רַבִּי חֵיִיא, כֶּף
 הוּא וְדַאי, שְׂיִסוּרִים שֶׁל אַהֲבָה
 מְכַסִּים הֵם מִבְּנֵי אָדָם.

בֹּא רֵאָה, שְׁפָתוֹב אָדָם כִּי יִהְיֶה
 בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ סַפְחַת אוֹ
 בְּהֶרֶת. הִנֵּה שְׁלֹשָׁה מִיָּנִים פְּאָן,
 וְכֻלָּם נִקְרְאִים נִגְעַ צְרַעַת. זֶהוּ
 שְׁפָתוֹב וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לִנְגַע
 צְרַעַת. מֵה זֶה נִגְעַ צְרַעַת?
 הַסְּגָרָה, הַסְּגָרָה בְּכָל, וְכָתוּב
 וְהוּבָא אֶל אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְגו'. אֲבָל

רַבִּי חֵיִיא אָמַר, לִי הָאָרֶץ וּמְלוּאָהּ. הָאָרֶץ
 תִּינַח, וּמְלוּאָהּ מֵאִי הִיא. אֵלָא אֵלּוּ
 נְשׂוּמוֹת הַצְּדִיקִים. תָּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ, תָּבֵל : דָּא
 אֲרַעָא דְלַתְתָּא. וְיֹשְׁבֵי בָהּ : אֵלּוּ אֵינּוֹן בְּנֵי
 נִשְׂא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִי הָכֵי בְּמֵאִי אוֹקִימְנָא
 כִּי הוּא עַל יָמִים יִסְדָּה וְעַל נְהָרוֹת יִכּוֹנְנָה.
 אָמַר לִיה וְדַאי הָכֵי הוּא, דְּהֵהִיא אָרֶץ הַחַיִּים
 עַל יָמִים יִסְדָּה וְעַל נְהָרוֹת יִכּוֹנְנָה, דְּכֻלְהוּ נִפְקִי
 מֵהֵהוּא נְהַר עֲלָאָה דְּנִגִּיד וְנִפְקִי מַעְדָּן, וּבָהוּ
 אֶתְתַּקְנַת לְאַתְעַטְרָא בְּמִלְכָא קְדִישָׁא, וְלִמִּזְן
 עֲלִמִּין. (ויבנין כף).

מִי יַעֲלֶה בְּהַר יְי' וְגו', נָקִי כַפַּיִם וְכֹר לֵבב
 אֲשֶׁר לֹא נִשְׂא לְשׂוֹא נִפְשִׁי וְגו'. נִפְשׁוֹ
 כְּתוּב, מֵהוּ נִפְשִׁי וְנִפְשׁוֹ. אֵלָא כֹּלָא חַד מְלָה,
 כְּמָה דְאַתָּה אָמַר (עמוס 1) נִשְׁבַּע אֲדֹנָי יְהוִה בְּנִפְשׁוֹ
 (שמואל א, ב) כֶּאֱשֶׁר בְּלִבִּי וּבְנִפְשִׁי יַעֲשֶׂה. וְדוֹד
 מִלְכָא אֶתְאַחִיד בְּהֵהוּא לֵב וּבְהֵהוּא נִפְשׁוֹ, וְעַל
 דָּא לֹא נִשְׂא לְשׂוֹא נִפְשׁוֹ.

עַד דְּהוּוּ אֲזִילִי, אֲעַרְעוּ בְּחַד פֶּר נֶשׁ, וְאַנְפוּי
 מְלִיִּין מְכַתְּשִׁין, וְהָיָה קָם מִתַּחַת אֵילָנָא
 חַד, אֲסַתְּפְלוּ בֵּיהּ, וְחָמוּ (דף מ"ד ע"א) אֲנְפוּי
 סוּמְקִין בְּאֵינּוֹן מְכַתְּשִׁין. אָמַר רַבִּי חֵיִיא מֵאֵן
 אֲנָתָּ. אָמַר לִיה יוֹדַאי אָנָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
 חֲטָאָה הוּא, דְּאִי לָאוּ הָכֵי, לָא אֶתְרַשִּׁימוּ אֲנְפוּי
 בְּאֵלּוּ מְרַעִין בִּישִׁין, וְאֵלּוּ לָא אֶקְרוּן יְסוּרִין
 דְּאַהֲבָה. אָמַר רַבִּי חֵיִיא הָכֵי הוּא וְדַאי,
 דִּיְסוּרִין דְּאַהֲבָה מִתְּחַפְּיִין אֵינּוֹן מִבְּנֵי נִשְׂא.

תָּא חֲזִי, דְּכַתִּיב אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ
 שְׂאֵת אוֹ סַפְחַת אוֹ בְּהֶרֶת. הָא תֵּלַת זִינִין
 הָכָא, וְכֻלְהוּ אֶקְרוּן נִגְעַ צְרַעַת, הָדָא הוּא
 דְּכַתִּיב וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לִנְגַע צְרַעַת. מֵאִי נִגְעַ
 צְרַעַת. סְגִירוֹ. סְגִירוֹ בְּכֻלָּא, וְכַתִּיב וְהוּבָא אֶל
 אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְגו'. אֲבָל אֵינּוֹן דִּיתְחַזוּן לְכֹר

אותם שיִראו לחוץ, פתוב וְרָאֵהוּ הפהן וְטָמא אתו. שְהרי וְדאי אותם שיִראו בחוץ בבְנֵי אָדָם, הם בָּאִים מַצַד הַטְמָאָה, וְאִינָם יסורים שֶל אֶהְבָּה.

אָמַר רבי יוסי, מַנָּא לָן? אָמַר רבי חייא, שְפִתוּב (משלי כז) טוֹכְבָה תוֹכַחַת מְגֹלָה מֵאֶהְבָּה מְסִתְרַת.

איזוהי תוֹכַחַת מֵאֶהְבָּה? (וזה תוֹכַחַת מֵאֶהְבָּה כַּאֲשֶׁר הִיא) מְסִתְרַת מִבְּנֵי אָדָם. כְּמוֹ זֶה מִי שְמוֹכִיחַ אֶת חֲבֵרוֹ בְּאֶהְבָּה, צָרִיף לְהַסְתִיר דְבָרָיו מִבְּנֵי אָדָם, שְׁלֵא יתְבַשֵּׁשׁ מֵהֶם חֲבֵרוֹ. וְאִם דְבָרָיו הֵם בְּגִלּוּי לְפָנֵי בְנֵי אָדָם, אִינָם בְּאֶהְבָּה.

כִּי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּשִׁמוֹכִיחַ אֶת הָאָדָם, בְּכֹל הוּא מוֹכִיחַ בְּאֶהְבָּה. בְּרֵאשׁוֹנָה מִכָּה אוֹתוֹ בְּגוּפוֹ בְּפָנִים. אִם חוֹזֵר בּוֹ - מוֹטֵב, וְאִם לֹא - מִכָּה אוֹתוֹ תַּחַת לְבוּשׁוֹ, וְאֵלּוּ (בערוך) נִקְרָאִים יְסוּרִים שֶל אֶהְבָּה. אִם חוֹזֵר בּוֹ - מוֹטֵב, וְאִם לֹא - מִכָּה אוֹתוֹ בְּגִלּוּי בְּפָנָיו, לְפָנֵי כָלֵם, כְּדֵי שִׁיסְתַּכְּלוּ בּוֹ וַיִּדְעוּ שֶׁהֵנָּה הוּא חוֹטֵא, וְלֹא אֶהוּב שֶל רְבוּנוֹ הוּא.

אָמַר לָהֶם אוֹתוֹ הָאִישׁ, בְּקִשְׁר שֶׁל עֵצָה אַחַת בְּאַתֶּם אֵלֵי, וְדאי אִינְכֶם אֵלֵא מֵאוֹתָם שְדִיּוּרָם בְּבֵית רִשְׁבָּ"י, שְׁלֵא פוֹחֲדִים מֵהַפֵּל. אִם בְּנֵי שְׂבָאִים אַחֲרֵי יתְגַדּוּ בְכֶם, אִיף דְבָרֵיכֶם בְּגִלּוּי? אָמַר לוֹ, הַתּוֹרָה כִּי הִיא, שְפִתוּב (משלי א) בְּרֵאשׁ הַמִּיּוֹת תִּקְרָא בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים בְּעִיר אֲמֶרֶיָה תֵאמַר. וּמָה אִם בְּדְבָרֵי תוֹרָה אָנוּ פוֹחֲדִים מִפְּנֵיךְ, הָרִי נִמְצָא בְבוּשָׁה לְפָנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא עוֹד, אֵלֵא שֶׁהַתּוֹרָה צָרִיכָה צַחוּת. פִּתַח אוֹתוֹ הָאִישׁ וְאָמַר, (מיכה ז) מִי אֵל כְּמוֹךְ נִשְׂא עוֹן וְגו'. הָרִים יִדְּיוּ וּבָכָה. בֵּינְתֵימֵם הִגִיעוּ בְּנֵיוֹ. אָמַר בְּנוֹ הַקְטָן, יֵשׁ כָּאֵן סִיוַע שְׂמִימִי.

פְתִיב, וְרָאֵהוּ הַפְּהֵן וְטָמא אוֹתוֹ. דְהָא וְדאי אִינּוּן דִּיתְחִזּוּן לְבַר בְּבְנֵי נְשָׂא, מְסִטְרָא דְמְסִאָבָא קָא אַתְיִין, וְלֹאוּ יְסוּרִין דְאֶהְבָּה נִינְהוּ.

אָמַר רבי יוסי, מַנָּא לָן. אָמַר רבי חייא, דְכִתִּיב, (משלי כז) טוֹכְבָה תוֹכַחַת מְגֹלָה מֵאֶהְבָּה

מְסִתְרַת. אִי הִיא תוֹכַחַת מֵאֶהְבָּה (כ"א אִינְהוּ תוֹכַחַת מֵאֶהְבָּה כַּד אִיחִי), מְסִתְרַת מִבְּנֵי נְשָׂא. פְּגוּוּנָא דָא מָאֵן דְאוֹכַח לְחֲבֵרִיהּ בְּרַחֲמֵימּוּתָא, בְּעֵי לְאַסְתְּרָא מְלוֹי מִבְּנֵי נְשָׂא, דְלֹא יִכְסוּף מְנִייהוּ חֲבֵרִיהּ, וְאִי מְלוֹי אִינּוּן בְּאַתְגְּלִיָּא קָמִי בְנֵי נְשָׂא, לָאוּ אִינּוּן בְּרַחֲמֵימּוּתָא.

בְּךְ קְדִישָׁא בְרִיף הוּא כַד אוֹכַח לְבַר נֶשׁ, בְּכִלְא אוֹכַח בְּרַחֲמֵימּוּתָא, בְּקִדְמִיתָא מְחִי לִיהּ בְּגִרְמִיהּ דְלָגוּ. אִי הָדָר בִּיהּ, מוֹטֵב. וְאִי לָאוּ מְחִי לִיהּ תַּחֲוֹת תּוֹתְבִיהּ, וְאֵלִין (בערוך) אֶקְרוּן יְסוּרִין דְאֶהְבָּה, אִי הָדָר בִּיהּ מוֹטֵב, וְאִי לָאוּ מְחִי לִיהּ בְּאַתְגְּלִיָּא בְּאַנְפוּי, קָמִי כִלְא, בְּגִין דִּיסְתַּכְּלוּן בִּיהּ, וַיִּנְדְעוּן דְהָא חֲטָאָה אִיהוּ, וְלֹאוּ רַחֲמֵימָא דְמֵאֲרִיהּ הוּא.

אָמַר לוֹן הַהוּא בַר נֶשׁ, בְּקִיטְרָא דְעֵיטָא חַד אֲתִיתוּן גְּבָאִי, וְדאי לָאו אַתּוּן אֶלֵא מֵאִינּוּן דְדִיּוּרִיהוּן בְּבִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי דְלֹא דַחְלִין מִכִּלְא. אִי בְנֵי דְאַתְיִין אֶבְתְּרָאִי יִקְטְרְגוּ בְכוּ, אִיף מְלִיִּיכוּ בְּאַתְגְּלִיָּא. אָמַר לִיהּ אוּרִייתָא הָכִי הוּא, דְכִתִּיב, (משלי א) בְּרֵאשׁ הַמִּיּוֹת תִּקְרָא בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים בְּעִיר אֲמֶרֶיָה תֵאמַר. וּמָה אִי בְמִלִּי דְאוּרִייתָא אָנּוּן דַּחְלִי מְקַמְךָ, הָא נִשְׁתַּכַּח בְּכִסּוּפָא קָמִי קְדִישָׁא בְרִיף הוּא. וְלֹא עוֹד, אֵלֵא דְאוּרִייתָא בְּעֵי צַחוּתָא. פִּתַח הַהוּא גְּבָרָא וְאָמַר (מיכה ז) מִי אֵל כְּמוֹךְ נִשְׂא עוֹן וְגו'. אָרִים יִדְּיוּ וּבָכָה. אֶדְהִכִּי מְטוּן בְּנוֹי. אָמַר בְּרִיהּ זְעִירָא סִיעַתָּא דְשְׂמִיָּא הָכָא.

פֶּתַח וְאָמַר (קהלת ז) אֶת הַפֶּל רְאִיתִי בַיּוֹם הַבְּלִי
 יֵשׁ צְדִיק אוֹבֵד בְּצַדְקוֹ וַיֵּשׁ רָשָׁע מְאָרִיךְ
 בְּרַעְתּוֹ. הַאִי קָרָא אוֹלִיפְנָא בִּי רַבִּי דוֹסְתָאִי
 סָבָא, דְּהוּוּ אָמַר מִשְׁמִיָּה דְרַבִּי יִיסָא סָבָא. אֶת
 הַפֶּל רְאִיתִי בַיּוֹם הַבְּלִי, וְכִי שְׁלֵמָה מְלָפָא
 דְּהוּוּ חֲפִים עַל פִּלָּא, אִיךְ אָמַר הָכִי דְאִיהוּ
 חָמָא כֹּלָא בְּזַמְנָא דְאִיהוּ אֲזִיל בְּחִשּׁוּכֵי עֲלָמָא
 דְהָא כָּל מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּחִשּׁוּכֵי עֲלָמָא, לֹא
 חָמֵי מַדִּי, וְלֹא יָדַע מַדִּי.

פֶּתַח וְאָמַר, (קהלת ז) אֶת הַפֶּל
 רְאִיתִי בַיּוֹם הַבְּלִי יֵשׁ צְדִיק אֹבֵד
 בְּצַדְקוֹ וַיֵּשׁ רָשָׁע מְאָרִיךְ בְּרַעְתּוֹ.
 הַפְּסוּק הַזֶּה לְמַדְנֵנוּ בְּבֵית רַבִּי
 דוֹסְתָאִי סָבָא, שֶׁהָיָה אוֹמֵר מִשְׁמוֹ
 שֶׁל רַבִּי יִיסָא סָבָא. אֶת הַפֶּל
 רְאִיתִי בַיּוֹם הַבְּלִי, וְכִי שְׁלֵמָה
 הַמְּלִיךְ שֶׁהָיָה חָכֵם עַל הַפֶּל, אִיךְ
 אָמַר כֵּךְ שֶׁהוּא רָאָה הַכֹּל בְּזַמַּן
 שֶׁהוּא הִלְךְ בְּחִשּׁוּכֵי שֶׁל הָעוֹלָם?
 שֶׁהָרִי כֹל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בְּחִשּׁוּכֵי
 שֶׁל הָעוֹלָם, לֹא רוֹאֶה דְבָר וְלֹא
 יוֹדַע דְבָר?

אֲלָא הָכִי אֶתְמַר, בַּיּוֹמוֹי דְשְׁלֵמָה מְלָפָא,
 קָיִימָא סִיְהָרָא בְּאִשְׁלָמוּתָא, וְאֶתְחַפֵּם
 שְׁלֵמָה עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, וְכַדִּין חָמָא כֹּלָא,
 וַיָּדַע פִּלָּא. וּמֵאֵי חָמָא. חָמָא כ"ל, דְּלֹא אֲעָדִי
 מִן סִיְהָרָא. וְהוּוּ נְהִיר לָהּ שְׁמִשָּׁא (כ"א ל"ה
 בְּשִׁמְשָׁא). הָדָא הוּוּ דְכַתִּיב אֶת הַפֶּל רְאִיתִי בַיּוֹם
 הַבְּלִי. מָאן הַבְּלִי. דָּא סִיְהָרָא דְאֶתְפְּלִילַת מִן
 פִּלָּא, מִן מִיָּא וְאִשָּׁא וְרוּחָא בְּחָדָא. כְּהַבֵּל
 דְנַפְיָק מִן פּוּמָא, דְכֻלִּיל מִפִּלָּא.

אֲלָא כֵּךְ נִתְבָּאֵר, בַּיּוֹם שְׁלֵמָה
 הַמְּלִיךְ עֲמֵדָה הַלְבָנָה בְּשְׁלָמוּתָהּ,
 וְשְׁלֵמָה הִתְחַפֵּם עַל כָּל בְּנֵי
 הָעוֹלָם, וְאִזּוּ רָאָה הַפֶּל וַיָּדַע הַפֶּל.
 וּמָה רָאָה? רָאָה כ"ל, שֶׁלֹּא זֶוּ מִן
 הַלְבָנָה, וְהָיָה מְאִיר לָהּ הַשֶּׁמֶשׁ
 (לֹא בְּשִׁמְשָׁא). זֶהוּ שֶׁפְּתוּב אֶת הַפֶּל
 רְאִיתִי בַיּוֹם הַבְּלִי. מַה זֶה הַבְּלִי?
 זֶוּ הַלְבָנָה שֶׁנִּכְלַלַת מִן הַפֶּל,
 מִמִּים וְאִשׁ וְרוּחַ יַחַד. כְּהַבֵּל
 שֶׁיוּצֵא מִן הַפֶּה שֶׁפְּלוֹל מִן הַפֶּל.
 וְהוּוּ רָאָה כ"ל, בְּאוֹתוֹ הַהַבֵּל
 שֶׁלוֹ שֶׁאֲחִזּוּ בּוֹ. יֵשׁ צְדִיק אֹבֵד
 בְּצַדְקוֹ, בֹּא וּרְאֵה, בְּזַמַּן
 שֶׁמִּתְרַבֵּים הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם,
 הַכ"ל הַזֶּה לֹא זֶוּ מִהַלְבָּנָה
 לְעוֹלָמִים, וְהַכ"ל הַזֶּה נוֹטֵל כָּל
 שְׁמֵן וּמִשְׁחָה וְשִׁמְחָה שְׁלֵמָעֵלָה,
 וּמִתְמַלֵּא (דִּי וְרוּחַ) וְשִׁמְחָה וְגִדּוּל, כְּדִי
 לְהַזְדַּוֵּג עִם הַלְבָנָה, וְהוּוּ מְרוּיַח
 בְּשִׁבִילָהּ.

וְהוּוּ חָמָא כ"ל, בְּהֵוּוּ הַבֵּל דִּילִיָּהּ, דְאֶחִיד
 בִּיהּ. יֵשׁ צְדִיק אֹבֵד בְּצַדְקוֹ, תָּא חֲזִי,
 בְּזַמְנָא דְאִסְגִּיאוּ זַפְאִין בְּעֲלָמָא, הַאִי כ"ל לֹא
 אֲעָדִי מִן סִיְהָרָא לְעֲלָמִין, וְהַאִי כ"ל נוֹטֵל כָּל
 מִשְׁחָה וְרַבּוּ וְחִדּוּ דְלַעֲלִיא, וְאֶתְמַלֵּי (כ"א ידו"ו וְרוּ)
 וְחִדֵּי וְרַבִּי, בְּגִין לְאִזְדַּוּגָא בְּסִיְהָרָא, וְהוּוּ
 רְוּחַ בְּגִינָהּ.

וּבְזַמְנָא דְאִסְגִּיאוּ חֲזִיבִין בְּעֲלָמָא, וְסִיְהָרָא
 אֶתְחַשְׁבַת, כַּדִּין צְדִיק אֹבֵד בְּצַדְקוֹ,
 צְדִיק נֶאֱבֵד לֹא כְּתִיב, אֲלָא צְדִיק אֹבֵד, דְּהָא
 לֹא אֶתְחֲזִי (כ"א אֶתְחַבֵּר) בְּסִיְהָרָא, וְלֹא נוֹטֵל מִשְׁחָה
 וְרַבּוּ וְחִדּוּ לְמַלְיָא לָהּ, וְלֹאִזְדַּוּגָא עִמָּהּ. וְעַל
 דָּא צְדִיק אֹבֵד, בְּצַדְקוֹ, דָּא סִיְהָרָא, דְכַגִּין
 סִיְהָרָא דְלֹא אֶשְׁתַּכַּחַת לְאִזְדַּוּגָא עִמָּיהּ, הוּוּ
 אֲבִיד, דְּלֹא שְׂאִיב מִחִידּוֹ כְּמָה דְהוּוּ עֲבִיד.

וּבְזַמְנָא דְאִסְגִּיאוּ חֲזִיבִין בְּעֲלָמָא, וְסִיְהָרָא
 אֶתְחַשְׁבַת, כַּדִּין צְדִיק אֹבֵד בְּצַדְקוֹ,
 צְדִיק נֶאֱבֵד לֹא כְּתִיב, אֲלָא צְדִיק אֹבֵד, דְּהָא
 לֹא אֶתְחֲזִי (כ"א אֶתְחַבֵּר) בְּסִיְהָרָא, וְלֹא נוֹטֵל מִשְׁחָה
 וְרַבּוּ וְחִדּוּ לְמַלְיָא לָהּ, וְלֹאִזְדַּוּגָא עִמָּהּ. וְעַל
 דָּא צְדִיק אֹבֵד, בְּצַדְקוֹ, דָּא סִיְהָרָא, דְכַגִּין
 סִיְהָרָא דְלֹא אֶשְׁתַּכַּחַת לְאִזְדַּוּגָא עִמָּיהּ, הוּוּ
 אֲבִיד, דְּלֹא שְׂאִיב מִחִידּוֹ כְּמָה דְהוּוּ עֲבִיד.

וּכְדִין כָּל סֹטֵר שְׁמָא לֹא אֶתְעַר, וְחֵיבִין
 מְאָרִיכִין בְּשִׁלּוּה (דף מ"ו ע"ב) בְּעֵלְמָא, הָדָא הוּא
 דְכֹתִיב, וַיֵּשׁ רָשָׁע מְאָרִיךְ בְּרַעְתּוֹ. מְאִי בְרַעְתּוֹ
 בְּהוּא סֹטֵר (נ"א בְּהֵימָא רַעָה) דְאֶתְדַבֵּק בִּיהַ.

תוּ יֵשׁ צְדִיק אוֹבֵד בְּצַדְקוֹ, דְכַד חֵיבִין סְגִיאוֹ
 בְּעֵלְמָא, וְדִינָא תִלְיָא (בְּחֻבִייהוּ) צְדִיק אוֹבֵד
 בְּצַדְקוֹ, אִיהוּ אֶתְפֹס בְּחֻבִייהוּ, כְּגוֹן אַבָּא
 דְאֶתְפֹס בְּחֻבִייהוּ דְכַנֵּי מְאִתִּיהַ, דְהוּוּ כְּלֵהוּ
 חֲצִיפִין (לְגִבִּיהַ), וְהוּא לֹא אֶסְהִיד בְּהוּ וְלֹא
 אַכְסִיף לְהוּ לְעֵלְמִין, וּמְחִי בִידָן, דְלֹא נִתְגַרֵי
 בְּהוּ בְרִשְׁיַעָא (נ"א וְלֹא מְחִי בִידֵיהוֹן דְלֹא מִתְגַרֵי בְּהוּ). וְהוּוּ
 אָמַר לָן, (תְּהִלִּים לו') לְדוֹד אַל תִּתְחַר בְּמַרְעִים אַל
 תִּקְנֵא בְעַשֵׂי עוֹלָה. אָמַר אַבּוּי, וְדָאֵי קִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אַעֲנִישׁ לִי בְדָא, דְהָא הָוָה רְשׁוּ בִידֵי
 לְמַחָא בִידֵייהוּ, וְלֹא עֲבָדִית, וְלֹא
 אַכְסִיפְנָא (נ"א אוֹיְבִיהוֹנָא) לְהוּ, לֹא בְטָמִירוּ, וְלֹא
 בְּאֶתְגַלְיָא.

תוּ פִתַח בְּרִיהַ אַחְרָא וְאָמַר, (בראשית ב') וַיִּצַר יְיָ
 אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֹפֵר מִן הָאָדָמָה וְגו' .
 וַיִּצַר יְיָ אֱלֹהִים, בְּתַרֵי יוֹדִין, בְּתַרֵין יִצְרִין,
 יִצַר טוֹב וַיִּצַר רַע, חַד לְקַבֵּל מֵיָא, וְחַד לְקַבֵּל
 אֲשָׁא. יְיָ אֱלֹהִים, שֵׁם מְלֵא. אֶת הָאָדָם, כְּלִיל
 דְכַר וְנוֹקְבָא. עֹפֵר מִן הָאָדָמָה, דָּא עֹפְרָא
 דְאַרְעָא קְדִישָׁא, דְמִתְמָן אֶתְבְּרִי, וְהוּא אֶתְר
 דְבִי מְקַדְשָׁא.

וַיִּפַח בְּאִפּוֹ נִשְׁמַת חַיִּים, דָּא נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא,
 דְאֶתְמַשְׁכָּא מְאִינוֹן חַיִּים דְלַעֲלִילָא. וַיְהִי
 הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, אָדָם אֶתְכְּלִיל בְּנִפְשָׁא
 קְדִישָׁא, מְחִיהַ עֲלָאָה דְאַפִּיקַת אַרְעָא דְכֹתִיב,
 תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, נֶפֶשׁ דְהֵיָא
 חַיָּה עֲלָאָה.

שׁוֹאֵב מִהַשְׁמָחָה כְּמוֹ שְׁהִיָּה
 עוֹשָׂה. וְאִזּוּ מִתְעוֹרֵר כָּל צַד
 הַשְׁמָאֵל, וְהַרְשָׁעִים מְאָרִיכִים
 בְּשִׁלּוּה בְּעוֹלָם. זְהוּ שְׁפָתוֹב וַיֵּשׁ
 רָשָׁע מְאָרִיךְ בְּרַעְתּוֹ. מַה זְה
 בְּרַעְתּוֹ? בְּאוֹתוֹ הַצַּד (בְּאוֹתָהּ רַעָה)
 שְׁנַדְבֵק בּוּ.

עוֹד יֵשׁ צְדִיק אַבֵּד בְּצַדְקוֹ,
 שְׁכַפְאֵר הַרְשָׁעִים רַבִּים בְּעוֹלָם
 וְהִדִּין תְּלוּי (בְּחֻסְטַיִס), הַצְדִיק אַבֵּד
 בְּצַדְקוֹ, הוּא נִתְפֹס בְּחֻסְטָאָם, כְּמוֹ
 אַבָּא שְׁנַתְפֹס בְּחֻסְטַי בְּנֵי עִירוֹ,
 שְׁכָלָם הָיוּ חֲצוּפִים (אֲלִיּוֹ), וְהוּא
 לֹא הִתְרָה בְּהֵם וְלֹא בִישׁ אוֹתָם
 לְעוֹלָמִים, וּמְחָה כְּנִדְיָנוּ שְׁלֹא
 נִתְגַרָּה בְּרִשְׁעִים (וְלֹא מְחָה בְּיָדָם שְׁלֹא
 לְחַתְרוֹת בְּהֵם), וְהִיָּה אוֹמַר לְנוּ,
 (תְּהִלִּים לו') לְדוֹד אַל תִּתְחַר בְּמַרְעִים
 אַל תִּקְנֵא בְעַשֵׂי עוֹלָה. אָמַר אַבּוּי,
 וְדָאֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַעֲנִישׁ
 אוֹתִי בְזוּה, שְׁהִיָּה הִיתָה רְשׁוֹת
 בְּיַדֵי לְמַחוֹת בִּידֵיהֶם וְלֹא עֲשִׂיתִי,
 וְלֹא בִישְׁתִּי (הַחֻבְתִּי) אוֹתָם לֹא
 בְּסִתְרָא וְלֹא בְּגִלוּי.

עוֹד פִּתַח בְּנוֹ אַחַר וְאָמַר, (בראשית
 א') וַיִּצַר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֹפֵר
 מִן הָאָדָמָה וְגו' . וַיִּצַר ה' אֱלֹהִים,
 בְּשַׁנֵּי יוֹדִיִּים, בְּשַׁנֵּי יִצְרִים, יִצַר
 טוֹב וַיִּצַר רַע, אַחַד כְּנַגְדֵי מִים
 וְאַחַד כְּנַגְדֵי אֲש. ה' אֱלֹהִים - שֵׁם
 מְלֵא. אֶת הָאָדָם - כּוֹלֵל זְכָר
 וְנִקְבָּה. עֹפֵר מִן הָאָדָמָה - זְה עֹפֵר
 הָאָרֶץ הַקְדוּשָׁה, שְׁמִשְׁם נְכָרָא,
 וְהוּא מְקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

וַיִּפַח בְּאִפּוֹ נִשְׁמַת חַיִּים - זו
 הַנְּשִׁמָּה הַקְדוּשָׁה שְׁנִמְשַׁכַת
 מֵאוֹתָם הַחַיִּים שְׁלִמְעֵלָה. וַיְהִי
 הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, אָדָם נְכָלֵל
 בְּנֶפֶשׁ הַקְדוּשָׁה, מִהַחִיָּה הַעֲלִיוֹנָה
 שְׁהוֹצִיאָה הָאָרֶץ, שְׁפָתוֹב (שֵׁם א)
 תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, הַנְּפֶשׁ שְׁל
 חַיָּה הַעֲלִיוֹנָה הֵיָא.

השלמה מההשמטות (סימן ו)

השלמה מההשמטות סימן ו'

שְׁכֵתוֹב תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, נֶפֶשׁ שֶׁל אוֹתָהּ חַיָּה עֲלִיּוֹנָה, וּמִשּׁוֹם שֶׁהִנָּפֵשׁ חַיָּה הַזֶּה הִיא קְדוּשָׁה עֲלִיּוֹנָה, כִּשֶׁהָאָרֶץ הַקְדוּשָׁה מוֹשְׁכַת אוֹתָהּ לְתוֹכָהּ וְנִכְלְלַת בָּהּ, אִזִּי קוֹרְאִים לָהּ נִשְׁמָה.

וּבֵא רֵאשֵׁי, בְּכָל זְמַן שֶׁאֲדָם הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ אֲמֶת, וּפְּיּוֹ וּלְשׁוֹנוֹ מְדַבְּרִים דְּבָרִים קְדוּשִׁים, בְּתַפְלָה וּבְתוֹרָה, הַנִּשְׁמָה הַזֶּה נִדְבְּקַת בּוֹ, הוּא אֲהוּב שֶׁל רַבּוֹנוֹ, כִּמְה שׁוֹמְרִים שׁוֹמְרִים עָלָיו מִכָּל הַצְּדִידִים, רְשׁוּם הוּא לְטוֹב לְמַעֲלָה וּלְמַטָּה, וְהַשְׁכִּינָה הַקְדוּשָׁה שׁוֹרָה עָלָיו. וְזוֹהִי שְׁעוּלָה לְמַעֲלָה וּמְדַבְּרַת לְפָנָי הַמְּלָךְ הַקְדוּשׁ, וְנִכְנַסַת לְכָל הַשְּׁעִירִים, וְאֵין מִי שֶׁיִּמְחָה בְּיָדָהּ. וְעַל זֶה נִקְרָאת רוּחַ מְדַבְּרַת, שְׁהֵרִי לְכָל שְׁאֵר הַנִּפְשׁוֹת (נִפְשׁוֹתֵינוּ) אֵין רְשׁוּת לְדַבֵּר לְפָנָי הַמְּלָךְ פְּרִט לְזוֹ.

וּבִזְמַן שֶׁהוּא מְסֻטָּה אֶת דְּרָכָיו, וּשְׁפִתוֹתָיו וּלְשׁוֹנוֹ מְדַבְּרִים דְּבָרִים רָעִים, הַשְׁכִּינָה מְסַלְּקַת מִמֶּנּוּ, וְהַנִּשְׁמָה הַקְדוּשָׁה עוֹבְרַת מִמֶּנּוּ וְלֹא נִדְבְּקַת בּוֹ. וּמִצַּד שֶׁל הַנְּחַשׁ הָרַע הַקָּשָׁה מִתְעוֹרְרַת רוּחַ אַחַת שֶׁמְשׁוֹטְטַת וְאוֹכְלַת בְּעוֹלָם, שֶׁאֵין שׁוֹרָה אֲלָא בְּמִקּוֹם שֶׁקְדָּשָׁה עֲלִיּוֹנָה הִסְתַּלְּקָה מִשָּׁם. וְאוֹתָם דְּבוּרִים עוֹלִים לְמִקּוֹם הַנְּחַשׁ הָרַע, שֶׁהִפְלַח חוּזֵר לְמִקּוֹמוֹ. וּבִשְׁעָה שֶׁמְעַלִּים, הִפְלַח מְכַרְיִים וְאוֹמְרִים: הִסְתַּלְּקוּ מִסְבִּיבּוֹ שֶׁל הַדְּבוּר הָרַע שֶׁל פְּלוֹנִי! פְּנוּ מִקּוֹם לְדַרְכּוֹ שֶׁל הַנְּחַשׁ הַקָּשָׁה!

וְאוֹתָהּ נִשְׁמָה עוֹלָה בְּבוּשָׁה וּבְצִרַת הַפֶּלַח, וְלֹא נוֹתְנִים לָהּ מִקּוֹם לְדַבֵּר כִּמְקַדָּם, וְאִז מְזַדְּמָן הַנְּחַשׁ. וּכְשֶׁאוֹתוֹ הַדְּבוּר הָרַע עוֹלָה בְּדָרְכִים יְדוּעוֹת וְשׁוֹרָה לְפָנָי הַנְּחַשׁ הַקָּשָׁה, כִּמְה רוּחַת מִתְעוֹרְרוֹת בְּעוֹלָם, וְרוּחַ יוֹרְדַת

דְּכֵתוֹב תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה, דֵּהֵהוּא חַיָּה עֲלָאָה. וּבְגִין דֵּהֵאִי נֶפֶשׁ חַיָּה אִיְהִי קְדִישָׁא עֲלָאָה, כִּד אֲרַעָא קְדִישָׁא מְשַׁכָּא לָהּ בְּגוּוּה וְאֵתְפְּלִילַת בָּהּ, כְּדִין קְרִינָן לָהּ נִשְׁמָה. וְהָא חֲזִי, בְּכָל זְמַנָּא דְּבַר נֶשׂ אֲזִיל בְּאוֹרַח קְשׁוּט, וּפּוּמִיָּה וְלִישְׁנִיָּה מְמַלְלָן מִלִּין קְדִישִׁין בְּצִלוֹתָא, בְּאוֹרִייתָא. הֵאִי נִשְׁמַתָּא אֲתַדְבַּקַת בִּיָּה, רַחֲמִיָּא הוּא דְמֵאֲרִיָּה. כִּמְה נְטוּרִין נְטוּרִין לִיָּה מִכָּל סְטָרִין. רְשִׁימָא הוּא לְטַב לְעִילָא וְתַתָּא וּשְׁכִינְתָּא קְדִישָׁא שְׁרִיָּא עֲלוּי. וְדָא הִיא דְסַלְקָא לְעִילָא וּמְמַלְלָא קָמִי מְלַכָּא קְדִישָׁא וְעִילָא בְּכָל תְּרַעִין וְלִית דִּימְחִי בִידָהָא. וְעַל דָּא אֲתַקְרִי רוּחַ מְמַלְלָא. דֵּהֵא כָּל שְׁאֵר נִפְשַׁתָּא (נִפְשַׁתָּא) לִית לוֹן רְשׁוּ לְמַלְלָא קָמִי מְלַכָּא בַר הֵאִי.

וּבְזְמַנָּא דֵּאִיְהוּ אֲסִי אוֹרְחוּי וּשְׁפּוֹתִיָּה וְלִישְׁנִיָּה מְמַלְלָן מִלִּין בִּישִׁין, שְׁכִינְתָּא אֲסַתְּלַקַת מִנִּיָּה וְנִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא אֲתַעֲבַרַת מִנִּיָּה וְלֹא אֲתַדְבַּקַת בִּיָּה. וּמְסֻטָּרָא דְחוּיָּא בִישָׁא תְקִיפָא אֲתַעַר רוּחָא חָדָא דְשֵׁט וְאֲכִיל בְּעֵלְמָא, דֵּלָא שְׁרִיָּא אֲלָא בְּאֲתָר דְקְדוּשָׁה עֲלָאָה אֲסַתְּלַק מִתַּמָּן. וְאִינוּן מִלִּין סְלַקִּין לְאֲתָר דְחוּיָּא בִישָׁא, דְכֵלָא לְאֲתָרִיָּה אֲתַהֲדַר. וּבְשַׁעֲתָא דְסַלְקִין, כֵּלָא מְכַרְיִין וְאִמְרִין אֲסַתְּלַקוּ סוּחְרִיָּה דְמֵלָה בִישָׁא דְפְלַנְיָא. פְּנוּן אֲתָר לְאֲרַחֲיָה דְחוּיָּא תְקִיפָא. וְהֵהוּא נִשְׁמָה סַלְקָא בְּכַסּוּפָא, בְּעֵאקוּ דְכֵלָא. וְלֹא יִהְבִּין לָהּ אֲתָר לְמַלְלָא כְּמַלְקָדְמִין.

וּכְדִין חוּיָּא אֲזַדְּמָן. וְכִד הֵהִיא מְלָה בִישָׁא סַלְקָא בְּאוֹרְחוּיָן יְדִיעָאן וּשְׁאֲרֵי קָמִי דְחוּיָּא תְקִיפָא כִמְה רוּחִין מִתְעַרְיָן בְּעֵלְמָא וְרוּחָא עוֹלָה בְּדָרְכִים יְדוּעוֹת וְשׁוֹרָה לְפָנָי הַנְּחַשׁ הַקָּשָׁה, כִּמְה רוּחַת מִתְעוֹרְרוֹת בְּעוֹלָם, וְרוּחַ יוֹרְדַת

מאותו הצד, ומוצאת שאותו אדם עזר אותה בדבור רע, והרי הרוח המדברת הקדושה עברה ממנו, אז שורה עליו ומטמאת אותו, ואז הוא סגור, ונפגם בשרו במראה פניו בכל, ועל זה כתוב שמר פיו ולשונו שמר מצרות נפשו, נפשו ודאי. אותה שהיתה מדברת, נעשתה משתקת משום דבור רע. וכמו שענשו של אדם בזה משום אותו דבור רע, כך ענשו בגלל דבור טוב (שכא לידו שיכל לדבר ולא דבר). ע"כ מההשמטות.

בא ראה, בכל זמן שהנשמה הקדושה הזו נדבקת באדם, אהוב רבונו הוא. כמה שומרים שומרים אותו מפל הצדדים, רשום הוא לטוב, למעלה ולמטה, והשכינה הקדושה שורה עליו.

ובזמן שהוא מסטה את דרכו, השכינה מסתלקת ממנו, והנשמה הקדושה לא נדבקת בו. ומצד הנחש הרע התקיף מתעוררת רוח אחת שמשוטטת והולכת בעולם, שלא שורה אלא במקום שהקדושה העליונה הסתלקה משם, ואז האישי נטמא, ונפגם בשרו במראה פניו בכל. ובא ראה, משום שנפש חיה הזו היא קדושה עליונה, כשמושכת אותה הארץ הקדושה ונכללת בתוכה, אז קוראים לה נשמה, וזו היא שעולה למעלה ומדברת לפני המלך הקדוש, ונכנסת בכל השערים, ואין מוחה בידה, ועל פן נקראת רוח ממלא, שהרי לכל שאר הנפשות אין רשות לדבר לפני המלך, פרט לזו.

ועל פן התורה מכריזה ואומרת: (תהלים לד) נצר לשונך מרע וגו', וכתוב (משלי כא) שמר פיו ולשונו וגו'. משום שאם שפתותיו

נחתא מההוא סטרא, ואשפח דההוא בר נש אתער ליה במלה בישא. והא רוחא ממלא קדישא אתעברת מניה, פדין שרייא עלוי וסאיב ליה, וכדין הוא סגיר ואתפגים בבשריה בחיזו דאנפוי בכלא. ועל דא כתיב (משלי כא) שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו. נפשו ודאי, ההיא דהוה ממלא אתעבידת משתוקא בגין מלולא בישא וכמה דעונשא דבר נש בהאי, בגין מלה בישא, כך עונשיה בגין מלה טבא (דאתי לידיה דזכיל למלא ולא קליל): (ער כאן מההשמטות).

תא חזי, בכל זמנא דהאי נשמתא קדישא, אתדבקת ביה בבר נש. רחימא הוא דמאריה. כמה נטורין נטורין ליה מפל סטורין, רשימא הוא לטב לעילא ותתא, ושכינתא קדישא שריא עלוי.

ובזמנא דאיהו אסטי ארחוי, שכינתא אסתלקת מניה, ונשמתא קדישא לא אתדבקת ביה. ומסטרא דחווא בישא תקיפא, אתער רוחא חד, דשט ואזיל בעלמא, דלא שריא אלא באתר דקדושה עלאה אסתלק מתמן. וכדין אסתאב בר נש, ואתפגים בבשריה, בחיזו דאנפוי בכלא.

ותא חזי, בגין דהאי נפש חיה איהי קדישא עלאה, פד ארעא קדישא משכא לה, ואתפלילת בגויה, פדין קרינן לה נשמה. ודא היא דסלקא לעילא, וממלא קמי מלפא קדישא, ועיילא בכל תרעין, ולית דימחי בידהא. ועל דא אתקרי רוחא ממלא, דהא כל שאר נפשתא לית לון רשו למלא קמי מלפא, בר האי.

ועל דא אורייתא אכריזת ואמרת, (תהלים לד) נצור לשונך מרע וגו', וכתוב (משלי כא) שומר פיו ולשונו וגו', בגין דאי שפוטתיה ולישניה

וּלְשׁוֹנוֹ מְדַבְּרִים דְּבָרִים רָעִים, אֹתָם הַדְּבוּרִים עוֹלִים לְמַעַלְהָ, וּבִשְׁעָה שְׁעוֹלִים, הַפֶּל מְכַרְזִים וְאוֹמְרִים: הִסְתַּלְּקוּ מִסְבִּיב הַדְּבוּר הֶרַע שֶׁל פְּלוֹנִי! פָּנוּ מִקּוֹם לְדַרְכוֹ שֶׁל הַנְּחֹשׁ הַתְּקִיף! אִזְ הַנְּשֻׁמָּה הַקְּדוּשָׁה עוֹבְרַת מִמֶּנּוּ וּמִסְתַּלְּקַת וְלֹא יִכּוֹלָה לְדַבֵּר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים ט) נֶאֱלַמְתִּי דוּמְיָה הַחֲשִׁיתִי מְטוֹב.

וְהָיָה נִשְׁמָתָא סְלָקָא בְּכֹסוּפָא, בְּעֵאקוּ דְכָלְא, וְלֹא יִהְיֶין לָהּ אֲתַר כְּמִלְקַדְמִין. וְעַל דָּא כְּתִיב, שׁוּמַר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ שׁוּמַר מְצֻרוֹת נַפְשׁוֹ. נַפְשׁוֹ וְדָאֵי הֵיכָא דְהוּא מְמַלְלָא, אֲתַעְבִּידַת מִשְׁתּוּקָא, בְּגִין מְלוּלָא בִישָׁא. וְכַדִּין חוּיָא אֲזִדְמֵן, דְּכָלְא לְאַתְרֵיהּ אֲתַהֲדַר, וְכַדִּין הֵיכָא מְלָה בִישָׁא סְלָקָא בְּאוֹרְחִין יְדִיעֵן, וְשָׂאֲרֵי קַמֵּיהּ דְּחוּיָא תְּקִיפָא, כְּמָה רִוְחִין מִתְעַרִין בְּעַלְמָא, וְרוּחָא נִחְתָּא מִהֵהוּא סְטָרָא, וְאַשְׁפַּח דֵּהֵהוּא בַר נֶשׁ אֲתַעַר לֵיהּ בְּמְלָה בִישָׁא, וְהָא רִוְחָא מְמַלְלָא קְדִישָׁא אֲתַעְבְּרָא מַגִּיָּה, כְּדִין שְׂרִיא עֲלוּי וְסָאִיב לֵיהּ, וְכַדִּין הוּא סְגִיר.

כְּמוֹ שֶׁעָנְשׁוּ שֶׁל הָאִישׁ הַזֶּה מִשׁוּם דְּבוּר רַע, כִּף עָנְשׁוּ מִשׁוּם דְּבוּר טוֹב, שֶׁבָּא לְדוֹ וְכָל לְדַבֵּר וְלֹא דַבֵּר. מִשׁוּם שֶׁפָּגַם אֹתָהּ הָרוּחַ הַמְּמַלְלֵת, שֶׁהִיא מְתַקֶּנֶת לְדַבֵּר לְמַעַלְהָ וּלְדַבֵּר לְמַטָּה, וְהַכֵּל בְּקִדְשָׁהּ. כָּל שֶׁכֵּן אִם הָעַם הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ עֲקָמָה, וְהוּא יִכּוֹל לְדַבֵּר לָהֶם וּלְהוֹכִיחַ אֹתָם, וְשׁוֹתֵק וְלֹא מְדַבֵּר, כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ שֶׁכְּתוּב נֶאֱלַמְתִּי דוּמְיָה הַחֲשִׁיתִי מְטוֹב וְכַאֲבִי נְעַכְר.

נְעַכְר בְּמִכְתָּשִׁין דְּמִסְאַבוּתָא, וְדָא הוּא דְאָמַר דְּוֹד (דף מ"ז ע"א) מְלָכָא אֲלֵקִי בְּהָאֵי, וְאַתְּפִנִי מַגִּיָּה, דְּכְתִיב, (תהלים כה) פָּנָה אֵלַי וְחַנּוּנִי. מֵהוּ פָּנָה אֵלַי. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יב) וַיִּפֶן אֶהָרָן.

בְּמָה דְּעוֹנֵשָׁא דֵּהֵאֵי בַר נֶשׁ בְּגִין מְלָה בִישָׁא. כִּף עוֹנֵשִׁיָּה בְּגִין מְלָה טְבָא, דְּקֵאֲתִי לִידֵיהּ, וְיָכִיל לְמַלְלָא, וְלֹא מְלִיל. בְּגִין דְּפָגַם לָהּ הוּא רִוְחָא מְמַלְלָא, דֵּהֵא אֲתַתְּקִנַת לְמַלְלָא לְעֵילָא, וּלְמַלְלָא לְתַתָּא, וְכָלְא בְּקִדְוִשָׁה. כָּל שֶׁכֵּן אִי עֲמָא אֲזִלִין בְּאוֹרְחָא עֲקִימָא, וְהוּא יָכִיל לְמַלְלָא לָהּ וּלְאוֹכְחָא לָהּ, וְשִׁתִּיק וְלֹא מְלִיל, כְּמָה דְאֲמִינָא דְכְּתִיב, נֶאֱלַמְתִּי דוּמְיָה הַחֲשִׁיתִי מְטוֹב וְכַאֲבִי נְעַכְר.

נְעַכְר בְּמִכְתָּשִׁין דְּמִסְאַבוּתָא, וְדָא הוּא דְאָמַר דְּוֹד (דף מ"ז ע"א) מְלָכָא אֲלֵקִי בְּהָאֵי, וְאַתְּפִנִי מַגִּיָּה, דְּכְתִיב, (תהלים כה) פָּנָה אֵלַי וְחַנּוּנִי. מֵהוּ פָּנָה אֵלַי. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יב) וַיִּפֶן אֶהָרָן.

נְעַכְר בְּמִכְתָּשִׁין דְּמִסְאַבוּתָא, וְדָא הוּא דְאָמַר דְּוֹד (דף מ"ז ע"א) מְלָכָא אֲלֵקִי בְּהָאֵי, וְאַתְּפִנִי מַגִּיָּה, דְּכְתִיב, (תהלים כה) פָּנָה אֵלַי וְחַנּוּנִי. מֵהוּ פָּנָה אֵלַי. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יב) וַיִּפֶן אֶהָרָן.

נְעַכְר בְּמִכְתָּשִׁין דְּמִסְאַבוּתָא, וְדָא הוּא דְאָמַר דְּוֹד (דף מ"ז ע"א) מְלָכָא אֲלֵקִי בְּהָאֵי, וְאַתְּפִנִי מַגִּיָּה, דְּכְתִיב, (תהלים כה) פָּנָה אֵלַי וְחַנּוּנִי. מֵהוּ פָּנָה אֵלַי. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יב) וַיִּפֶן אֶהָרָן.

אַהֲרֵן. נִחַתוּ רַבֵּי חֲזִיָּא וְרַבֵּי יוֹסִי, וּנְשָׁקוּהוּ. אֲזִדְּוִיגוּ כַּחֲדָא כֹּל הֵהוּא אֹרְחָא, קָרָא רַבֵּי חֲזִיָּא עָלְיֵיהּ, (משלי ד) וְאַרְחַ צְדִיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵף וְאוֹר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם.

נִגַּע צָרַעַת פִּי תִהְיֶה בְּאָדָם וְהוּבָא אֶל הַפֶּה. (ויקרא יג) אָמַר רַבֵּי יוֹסִי, הָאִי נִגַּע, כֹּל גְּוֹוִינִין דִּילֵיהּ אֲתַעְרוּ בֵּהּ חֲבֵרַיָּא, וְכִהְנָא הוּוּ יָדַע בֵּהּ לְדַכְיָא וְלִמְסַאָבָא, הוּוּ יָדַע, אֵינּוּן דִּהוּוּ יְסוּרִין דִּרְחִימוּתָא, אוֹ אֵינּוּן דִּאֲשַׁתְּכַחוּ בְּמֵאן דְּמָאִיס בֵּיהּ מְאָרִיָּה וְרַחִיק בֵּיהּ, דְּהָא לְפּוּם אֲרַחוּי דִּבְרַי נֶשׁ גְּרִים נִגַּע בְּעֵלְמָא.

בְּתוּב (תהלים קמא) אַל תֵּט לְבִי לְדַבֵּר רַע לְהַתְּעוֹלֵל עֲלִילוֹת בְּרָשָׁע, מִכָּאן תְּגִינֵן בְּאֲרַחָא דִּבְרַי נֶשׁ בְּעִי לְמִיָּהֵף בֵּיהּ מְדַבְּרִין לֵיהּ. אָמַר רַבֵּי יִצְחָק, הָאִי קָרָא קְשִׁיא, וְכִי קָדְשָׁא בְרִיָּהּ הוּוּ אֲסֻטִּי לֵיהּ לְבַר נֶשׁ לְמַהֵף בְּאַרְחַ חֲטָאָה, וְלִמְעַבַּד עוֹבְדִין בִּישִׁין, אֵי הָכִי לֵית דִּינָא בְּעֵלְמָא דָּא, וְלֹא בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, וְאוֹרִיָּתָא לֹא אֲתַתְּקַנַּת, דִּכְתִּיב בֵּיהּ אִם תִּשְׁמַע וְאִם לֹא תִשְׁמַע.

יָרְדוּ רַבֵּי חֲזִיָּא וְרַבֵּי יוֹסִי וּנְשָׁקוּהוּ. הִתְחַבְּרוּ יַחַד כֹּל אוֹתָהּ הַדֶּרֶךְ. קָרָא עָלֵיהֶם רַבֵּי חֲזִיָּא, (משלי ד) וְאַרְחַ צְדִיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵף וְאוֹר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם.

נִגַּע צָרַעַת פִּי תִהְיֶה בְּאָדָם וְהוּבָא אֶל הַפֶּה. אָמַר רַבֵּי יוֹסִי, הַנִּגַּע הַזֶּה כֹּל הַגְּוִינִים שְׁלוֹ הַתְּעוֹרְרוּ הַחֲבֵרִים, וְהַפֶּה הִיא יוֹדַע בְּהֶם לְטַהַר וְלְטַמֵּא, הִיא יוֹדַע אוֹתָם שֶׁהֵיוּ יְסוּרִים שֶׁל אֲהֶבָה, אוֹ אוֹתָם שֶׁנִּמְצְאוּ בְּמִי שֶׁמָּאָס בּוֹ רַבּוֹנוֹ וְהִרְחִיק אוֹתוֹ, שֶׁהָרִי לְפִי דְרַכִּי הָאִישׁ גּוֹרֵם נִגַּע בְּעוֹלָם.

בְּתוּב (תהלים קמא) אַל תֵּט לְבִי לְדַבֵּר רַע לְהַתְּעוֹלֵל עֲלִילוֹת בְּרָשָׁע. מִכָּאן שְׁנִינּוּ, בְּדֶרֶךְ שְׂבִיָּה רוּצָה אָדָם לְלַכֵּת, בֵּיהּ מְנַהֲיָגִים אוֹתוֹ. אָמַר רַבֵּי יִצְחָק, הַפְּסוּק הַזֶּה קֶשֶׁה, וְכִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּוּ מְסַטֵּה אֶת הָאָדָם לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ שֶׁל חֲטָא וְלַעֲשׂוֹת מַעֲשִׂים רָעִים? אִם כֵּן, אֵינּוּן דִּין בְּזֵה הָעוֹלָם וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא, וְהַתּוֹרָה לֹא מְתַקְּנַת, שֶׁכְּתוּב בֵּיהּ אִם תִּשְׁמַע וְאִם לֹא תִשְׁמַע!

אַלָּא דוֹד הַזֶּהִיר אֶת לְבוֹ לְהַנְהִיגוּ בְּדֶרֶךְ אֱמֶת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ד) וְהִשְׁבַּת אֶל לְבַבְךָ. מַה זֶה וְהִשְׁבַּת? אֲלֹא פַעַם אַחַת וּפַעַמִּים וְשִׁלַּשׁ לַחֲזוֹר כְּנִגְדוֹ, וְלִהְיוֹלֵף וְלִהְיוֹהִיר אוֹתוֹ. וְכֵן אָמַר לוֹ: אַל תֵּט לְבִי לְדַבֵּר רַע. לְלַבּוֹ אָמַר דוֹד, (בלומר) אַל תִּטֵּה לְפִי דְרַכִּי הָאָדָם (וְכֵן אָמַר לוֹ: לְבִי, אַל תֵּט לְדַבֵּר רַע, שֶׁהָרִי דְבַר) רַע גּוֹרֵם נִגַּע בְּעוֹלָם, וְהִדִּין שׁוֹרָה בְּעוֹלָם, וְהִינּוּ נִגַּע צָרַעַת.

נִגַּע צָרַעַת, הִנֵּה הַתְּעוֹרְרוּ הַחֲבֵרִים, אֲבָל צָרַעַת כְּתַרְגוּמוֹ. אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה, מַה זֶה כְּתַרְגוּמוֹ? הַסְּגָרָה, שֶׁסּוֹגֵר וְלֹא פּוֹתַח. וְכִשָּׁהוּא סוֹגֵר וְלֹא פּוֹתַח,

מִסְתַּפְּקִין אֲבָהֶן, כֹּל שְׂכָן

אַלָּא דוֹד אַזְהִיר לְלַבִּיָּהּ, לְדַבְּרָא לֵיהּ בְּאוֹרַח קְשׁוּט, כְּמַה דְאַתְּ אָמַר (דברים ד) וְהִשְׁבַּת אֶל לְבַבְךָ. מָאִי וְהִשְׁבַּת. אֲלֹא זְמַנָּא חַד, וְתַרְוִין, וְתַלַּת, לְאַהֲדָרָא לְקַבְּלֵיהּ, וְלְדַבְּרָא, וְלְאַזְהִירָא לֵיהּ. וְהָכִי קָאֲמַר לֵיהּ, אַל תֵּט לְבִי לְדַבֵּר רַע, לְלַבִּיָּהּ קָאֲמַר דוֹד (בלומר) אַל תֵּט לְפּוּם אוֹרְחוּי דִּבְרַי נֶשׁ (נ"א וְהָכִי קָאֲמַר לֵיהּ, לְבִי, אַל תֵּט לְדַבֵּר רַע דְּהָא דְבַר) רַע גְּרִים נִגַּע בְּעֵלְמָא, וְדִינָא שְׂרִיא בְּעֵלְמָא, וְהִינּוּ נִגַּע צָרַעַת.

נִגַּע צָרַעַת, הֵא אֲתַעְרוּ חֲבֵרַיָּא, אֲבָל צָרַעַת כְּתַרְגוּמוֹ, אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה, מָאִי כְּתַרְגוּמוֹ. סְגִירוֹ, דְּסְגִיר וְלֹא פִתַח, וְכַד סְגִיר הוּוּ וְלֹא פִתַח, נִגַּע הוּוּ דְאַקְרִי. רַבֵּי יוֹסִי אָמַר, דְּלֹא

הוא נקרא נגע. רבי יוסי אומר, שאין האבות נהנים, כל שפן הבנים, והינו שפתיב נגע צרעת פי תהיה באדם, באדם ממש, ומכאן יורד למי שיוורד. נמצא נגע לכל מאותה ההסגרה.

אמר רבי יצחק, ודאי זהו סוד הדבר, שפתיב (איכה ב) נאר מקדשו. מה הטעם? משום שבני העולם גרמו את זה, שפתיב (במדבר יט) את מקדש ה' טמא, טמא ממש. אמר רבי אלעזר, טמא משום שהסתלקה (השכיבה ממנו) מי שהסתלקה, והנחש התקיף שרוי ומטיל זהמא, ומטמא את מי שמטמא, וכלם משום חטאי העולם.

למדנו, כשמתחיל הנחש (החוק) להתגלות, מסתלקים הבנינים והעמודים ועוברים, ובא הנחש התקיף ומטיל זהמא, ואז נמצא המקדש טמא. מי המקדש? כמו שנאמר ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם. וכתוב (בראשית א) והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה ה' אלהים ויאמר אל האשה. אל האשה ממש, שמקום המקדש נאחז בתוכה, והינו את מקדש ה' טמא, משום חטאו, משום שהתגלה הנחש התקיף.

מה חטאו? זה לשון הרע, שבגלל לשון הרע הנחש מודמן בין למעלה בין למטה, שפתיב (במדבר כא) וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים. השורפים או השורפים לא כתוב, אלא השורפים. מי השורפים? שפתיב (תהלים עד) ראשי תנינים, (שנים) אחד נאחו למעלה ואחד למטה) שנים, אחד חוזרים לפעמים) וכתוב (ישעיה ו) שרפים עמדים ממעל לו, ממעל לו ודאי, כמו שנאמר (איוב א) להתניב על ה', ואז הסגרה בכל, ואין מי שפותר. ועל זה פתוב, (משלי ל) כן דרך אשה מנאפת אכלה ומחתה

בנין. והיינו דכתיב נגע צרעת פי תהיה באדם, באדם ממש, ומכאן נחית למאן דנחית, אשתכח נגע לכלא, מההוא סגירו.

אמר רבי יצחק, ודאי דא הוא רזא דמלה, דכתיב, (איכה ב) נאר מקדשו. מאי טעמא. משום דבני עלמא גרמו האי, דכתיב, (במדבר יט) את מקדש יי' טמא, טמא ממש. אמר רבי אלעזר, טמא, משום דאסתלקת (שכיבה מניה) מאן דאסתלק, וחויא תקיפא שריא, ואטיל זוהמא, וסאיב למאן דסאיב, וכלהו בגין חובי עלמא.

תאני, כד שארי חויא (תקיפא) לאתגלאה, מסתלקין סמכין ובניינין ומתעברין, ואתי חויא תקיפא ואטיל זוהמא, וכדין אשתכח מקדשא מסאב, מאן מקדשא. כמה דאתמר (ויקרא יד) ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם. וכתיב (בראשית א) והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה יי' אלהים ויאמר אל האשה. אל האשה ממש, דאתר מקדשא אתאחיד בגווה, והיינו את מקדש יי' טמא בגין חובי, משום דאתגליא חויא תקיפא.

מאן חובי. דא לישנא בישא, דבגין לישנא בישא, חויא אזדמן, בין לעילא בין לתתא, דכתיב, (במדבר כא) וישלח יי' בעם את הנחשים השרפים. השרפים או השרופים לא כתיב, אלא השרפים, מאן שרפים. דכתיב

(תהלים עד) ראשי תנינים (תרי, חד אתחיד לעילא, וחד לתתא) (ס"א תרי, חד אתחידו לזמנין) וכתיב (ישעיה ו) שרפים עומדים ממעל לו, ממעל לו ודאי, כמה דאת אמר (איוב א) להתניב על יי', וכדין סגירו בכלא, ולית מאן דפתח, ועל דא כתיב (משלי ל) כן דרך אשה מנאפת אכלה ומחתה פיה וגו', מאי ה', ואז הסגרה בכל, ואין מי שפותר. ועל זה פתוב, (משלי ל) כן דרך אשה מנאפת אכלה ומחתה

פיה וגו'. מה זה מנאפת? מנאפת ממש ודאי, אכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און.

אמר רבי חייא אמר רבי יצחק, ברצון של הכל לא נמצא למטה, אלא משום שנמצא למעלה. ולמעלה לא נמצא, אלא כשנמצא למטה בחטאי העולם, שלמדנו שהכל תלוי זה בזה, וזה בזה.

ואיש פי ימרט ראשו וגו'. (ויקרא יג) רבי חייא פתח ואמר, (קהלת ב) וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות וגו'. בכמה מקומות הסתפלתי בדברי שלמה המלך והשגחתי בחכמה הרבה שלו, והסתיר דבריו בתוכו, לתוף ההיכל הקדוש. בפסוק זה יש להסתפל, למה אמר וראיתי אני? וכי שאר בני העולם לא יודעים ולא רואים את זה? אפלו מי שלא יודע חכמה מימיו ולא השגיח בה, יודע את זה שיש יתרון לחכמה מן הסכלות פיתרון האור מן החשך, והוא משבח את עצמו ואומר ראיתי אני?

אלא הכי תאנא, מאן חכים פשלמה דבשבועה דרגין דחכמה אתקרי כגוונא דלעילא. שיתא יומין לעילא, שביעאה עלאה עלייהו. שיתא יומין לתתא, שביעאה עלייהו. שיתא דרגין לכוורסייא, הוא על פורסייא, דכתוב, (דברי הימים א, כט) וישב שלמה על פסא יי למלך. שבועה כתרין דיומין לעילא, וכדין לקבליהון שבועה שמהן לשלמה. לאתחזאה ביה חכמתא קדישא. ובגין כך אתקרי שבע שמהן: שלמה. ידידיה. אגור. בן יקה. למואל, איתיאל, קהלת.

ואמר שבועה הבלים. ומה שהוא ראה לא ראה אדם אחר, וכשפנס חכמה והתעלה לדרגות החכמה, נקרא קהלת. ושבועה הבלים

מנאפת. מנאפת ממש ודאי, אכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און.

אמר רבי חייא אמר רבי יצחק, ברעותא דכלא לא אשתבח לתתא, אלא בגין דאשתבח לעילא. ולעילא לא אשתבח, אלא כד אשתבח לתתא בחובי עלמא, דילפינן דכלא תלייא האי בהאי, והאי בהאי.

ואיש פי ימרט ראשו וגו'. (ויקרא יג) רבי חייא פתח ואמר (קהלת ב) וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות וגו', בכמה אתר אסתפלנא במלוי דשלמה מלפא, ואשגחנא בחכמתא (דף ט"ז ע"ב) סגיאה דיליה, ואסתים מלוי בגו, לגו היכלא קדישא. האי קרא אית לאסתפלא ביה, אמאי אמר וראיתי אני, וכי שאר בני עלמא לא ידעי ולא חמאן דא. אפילו מאן דלא ידע חכמתא מן יומיו, ולא אשגח בה, ידע האי שיש יתרון לחכמה מן הסכלות פיתרון האור מן החשך. והוא שבח גרמיה ואמר ראיתי אני.

אלא הכי תאנא, מאן חכים פשלמה דבשבועה דרגין דחכמה אתקרי כגוונא דלעילא. שיתא יומין לעילא, שביעאה עלאה עלייהו. שיתא יומין לתתא, שביעאה עלייהו. שיתא דרגין לכוורסייא, הוא על פורסייא, דכתוב, (דברי הימים א, כט) וישב שלמה על פסא יי למלך. שבועה כתרין דיומין לעילא, וכדין לקבליהון שבועה שמהן לשלמה. לאתחזאה ביה חכמתא קדישא. ובגין כך אתקרי שבע שמהן: שלמה. ידידיה. אגור. בן יקה. למואל, איתיאל, קהלת.

ואמר שבועה הבלים. ומה דאיהו חמא לא חמא בר נש אתרא, וכד פנש חכמתא ואסתלק בדרגין דחכמתא, אקרי קהלת.

אמר, כנגד שבעה כתרין שלמעלה, וכל הבל נעשה ממנו קול, והעולם אינו מתקיים אלא בהבל.

ולמדנו משמו של רבי שמעון, ההבל מוציא קול ברוח ומים שבו, ואין קול אלא עם הבל. ולמדנו, בשבעה הכלים מתקיימים העליונים והתחתונים. ולמד רבי יצחק, בא תראה שעל ההבל מתקיים העולם, שאלמלא לא היה הבל שיוצא מן הפה, לא התקיים אדם אפילו שעה אחת.

כמו כן אמר שלמה דבריו, שהעולם מתקיים בהם, שבהבל הזה מתקיים העולם. וההבל הזה שמתקיים בו העולם, בא מן ההבלים שלמעלה. זהו שכתוב הבל הכלים, הבל מההבלים שלמעלה, וכל דבריו היו כף. ובהבלים שלמעלה פתוב, (דברים ח) כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם. מה זה מוצא פי ה'? זה ההבלים שלמעלה.

ולמדנו, וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות. מן הסכלות ממש באה תועלת לחכמה. שאלמלא לא נמצאה שטות בעולם, לא נודעה החכמה ודבריה. ולמדנו, חיוב הוא על אדם שלמד חכמה ללמד מעט מן השטות ולדעת אותו, משום שבאה תועלת לחכמה בשבילו, כמו שבאה תועלת לאור מן החשכה. שאלמלא החשכה לא נודע האור, ולא באה (נראית) לעולם תועלת ממנו.

שנה, שיש יתרון לחכמה, לחכמה סתם. שאמר רבי שמעון לרבי אבא, בא וראה סוד הדבר, לא מאירה החכמה שלמעלה ולא נאורה אלא בשביל השטות שמתעוררת ממקום אחר, ואלמלא זה, אור ומשחה רבה

ושבעה הבלין אמר, לקביל שבעה כתרין דלעילא, וכל הבל קלא אתעביד מניה, ועלמא לא מתקיימא אלא בהבל.

ותאנא משמיה דרבי שמעון, הבל אפיק קלא ברוחא ומיא דביה, ולית קלא אלא בהבל. ותאנא בשבעה הבלין אתקיימין עלאין ותתאין. ותאני רבי יצחק, תא חזי, דעל הבל מתקיים עלמא, דאלמלא לא הוה הבל דנפיק מפומא, לא אתקיים בר נש אפילו שעתא חדא.

בגוונא דא אמר שלמה מלוי, דעלמא מתקיימא בהו, דהאי הבל דמתקיים ביה עלמא. והאי הבל דמתקיים ביה עלמא, מהבלים דלעילא קאתי, הדא הוא דכתיב הבל הכלים, הבל מהבלים דלעילא. וכל מלוי הכי הו. ובהבלים דלעילא כתיב, (דברים ח) פי על כל מוצא פי יי' יחיה האדם. מאי מוצא פי יי'. דא הכלים דלעילא.

ותניא, וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות. מן הסכלות ממש, אתי תועלתא לחכמתא, דאלמלא לא אשתכח שטותא בעלמא, לא אשתמודעא חכמתא ומלוי. ותאנא חיובא הוא על בר נש דאולף חכמתא, למילף זעיר מן שטותא, ולמנדע לה. בגין דאתי תועלתא לחכמתא בגיניה. כמה דאתיא תועלתא לנהורא מחשוכא, דאלמלא חשוכא לא אשתמודע נהורא. ולא אתינא (כ"א אתחניא) תועלתא לעלמא מניה.

תנא שיש יתרון לחכמה, לחכמה סתם. דאמר רבי שמעון לרבי אבא, תא חזי רזא דמלה, לא נהיר חכמתא דלעילא, ולא אתנהיר, אלא בגין שטותא דאתער מאתר אחרא, ואלמלא האי, נהירו ורבו סגיא ויתיר

ויותר לא היתה (להיות), ולא נראתה תועלתה של החכמה, ומשום השטות מאיר יותר, ומאירים לו יותר. זהו שכתוב שיש יתרון לחכמה, לחכמה סתם, מן הסכלות סתם. וכך למטה, אלמלא לא היתה שטות מצויה בעולם, לא היתה החכמה מצויה בעולם.

והינו שרב המנונא סבא, כשהיו לומדים ממנו החברים סודות החכמה, היה מסדר לפניהם פרק של דברי שטות, כדי שתבא תועלת לחכמה בשבילו. זהו שכתוב (קהלת י) יקר מחכמה ומפבוד סכלות מעט, משום שהיא התקון של החכמה וכבוד החכמה. ועל זה כתוב, ולפי נהג בחכמה ולאחז בסכלות.

רבי יוסי אמר, יקר מחכמה ומפבוד, כלומר, כבוד החכמה והנוי שלה והיקר של הפבוד שלמעלה מה הוא? סכלות מעט, מעט של שטות, מראה ומגלה את כבוד החכמה והפבוד של מעלה יותר מכל דרכי העולם.

ביתרון האור מן החשך, תועלת האור לא באה (נראית) אלא מתוך החשכה. (ולעולם) תקון הלבן מהו? השחר. אלמלא השחר לא נודע הלבן, ומשום השחר מתעלה הלבן ומתיקר. אמר רבי יצחק, משל למתוק במר, שאין יודע איש טעם המתוק עד שטועם את המר. מי עושה את זה מתוק? הנה אמר זה המר. והינו שכתוב (שם ז) גם את זה לעמת זה עשה האלהים. וכתוב טוב אשר תאחוז בזה וגם מזה אל תנח ירך.

שנינו, בכמה דרגות נקרא בן אדם: אדם, גבר, אנוש, איש. גדול שבכלם אדם, (משום) שכתוב (בראשית א) ויברא אלהים את האדם בצלמו. וכתוב (שם ט) כי בצלם

לא הנה (להיות), ולא אתחזיא תועלתא דחכמתא. ובגין שטותא אתנהיר יתיר, ונהירין ליה יתיר, הדא הוא דכתיב שיש יתרון לחכמה, לחכמה סתם, מן הסכלות סתם. וכך לתתא, אלמלא לא הנה שטותא שכיח בעלמא, לא הוי חכמתא שכיח בעלמא.

והינו דרב המנונא סבא, כד הווי ילפין מגיה חברייה רזי דחכמתא, הנה מסדר קמיהו פרקא דמלי דשטותא, בגין דייתי תועלתא לחכמתא בגיניה. הדא הוא דכתיב (קהלת י) יקר מחכמה ומפבוד סכלות מעט, משום דהיא תקוונא דחכמתא, ויקרא דחכמתא. ועל דא כתיב, ולפי נהג בחכמה ולאחוז בסכלות. רבי יוסי אמר יקר מחכמה ומפבוד, כלומר יקרא דחכמתא ונוי דילה, ויקרא דכבוד דלעילא, מאי היא. סכלות מעט. זעיר דשטותא אחזי וגלי יקרא דחכמתא וכבוד דלעילא, יתיר מכל ארחין דעלמא.

ביתרון האור מן החשך, תועלתא דנהורא לא אתייה (נ"א אתחזיא) אלא מן חשוכא. (ולעולם) תקוונא דהוורא מאי היא. אוכמא, אלמלא אוכמא לא אשתמודע הוורא, ובגין אוכמא, אסתליק הוורא ואתיקר. אמר רבי יצחק, משל למתוק במר, דלא ידע אינש טעמא דמתיקא, עד דטעים מרירא, מאן עביד להאי מתיקא. הוי אמר האי מרירא. והינו דכתיב, (קהלת ז) גם את זה לעומת זה עשה האלהים. וכתוב (נ"ח ע"א) טוב אשר תאחוז בזה וגם מזה אל תנח ירך.

תאנא בכמה דרגין אתקרי בר נש: אדם, גבר, אנוש, איש. גדול שבכלם אדם. (משום) דכתיב, (בראשית א) ויברא אלהים את האדם בצלמו. וכתוב (בראשית ט) כי בצלם אלהים עשה

אֱלֹהִים עֲשֵׂה אֶת הָאֲדָם. וְלֹא כְּתוּב גְּבֹר, אֲנוּשׁ, אִישׁ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם כֶּף, וְהָרִי כְּתוּב (ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַיהוָה. מִי צָרִיף לְהִקְרִיב קָרְבָן? מִי שֶׁהוּא חוֹטָא, וְכְתוּב אָדָם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק תָּא חֲזִי, קִיּוּמָא דְעֵלְמָא הָעוֹלָם שֶׁל עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים הוּא קָרְבָן, הַנִּחַת שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמִי רְאוּי לְהִקְרִיב לְפָנָיו אֶת הַנִּחַת הַזֶּה? הֲוֵה אוֹמֵר זֶה אָדָם, שִׁיקָר מִן הַכֹּל. אָמַר לוֹ, אִם כֶּף, הִנֵּה כְּתוּב, אָדָם כִּי יִהְיֶה כְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְגו', וְהִיָּה כְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֹגַע צָרַעַת. אָמַר לוֹ, אֶת זֶה צָרִיף לְטַהֵר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹתֵר מִהַכֹּל, שְׁמִי שֶׁהוּא בְּדִרְגָּה עֲלִיּוֹנָה שֶׁל כָּלֵם, לֹא יֵשֵׁב כֶּף.

וּמִשּׁוּם כֶּף כְּתוּב בְּאָדָם, וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן. וּבֹא לֹא כְּתוּב, אֲלֵא וְהוּבָא. שְׁפָל מִי שְׂרוּאָה אוֹתוֹ, מִתְחַיֵּב בּוֹ לְהִקְרִיבוֹ לְפָנֵי הַכֹּהֵן, שֶׁהַדְּמוּת הַקְדוּשָׁה לֹא תִשָּׁב כֶּף. וְכְתוּב אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בּוֹ נֹגַע וְגו', וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה כְּעוֹר בְּשָׂרָם בְּהִרְוֹת וְגו'. וְלֹא כְּתוּב בָּהֶם וְהוּבָא.

אָמַר לוֹ, וְהָרִי כְּתוּב (במדבר יב) וְהָאִישׁ מִשָּׁה, כִּי זֶה מִשָּׁה הָאִישׁ, לָמָּה לֹא נִקְרָא אָדָם? אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שְׁנִקְרָא עֶבֶד לְמִלְכָּה, שֶׁכְּתוּב (שם) לֹא כֵן עֶבְדֵי מִשָּׁה. (יהושע א) מִשָּׁה עֶבְדֵי. וְאַף כֶּף נִקְרָא אִישׁ כְּלַפֵּי אָדָם שֶׁלְמַעֲלָה. אָמַר לוֹ, אִם כֶּף, הָרִי כְּתוּב (שמות טו) ה' אִישׁ מִלְחָמָה, וְלֹא כְּתוּב אָדָם. אָמַר לוֹ, סוּד ה' לִירְאָיו. אָמַר לוֹ, אִם כֶּף אֲנִי בִּינְיָהֶם (יושב) הוֹשִׁיבוּ בְּכָל, וּבְמִקוֹם הַזֶּה לֹא זָכִיתִי.

אָמַר לוֹ, לָךְ לְרַבִּי אַבָּא, שְׁאַנִּי לְמַדְתִּי מִמֶּנּוּ שֶׁלֹּא עַל מְנַת לְגִלוּת. הֲלָךְ אֲצֵל רַבִּי אַבָּא, מְצֹא

אֶת הָאֲדָם. וְלֹא כְּתוּב, גְּבֹר, אֲנוּשׁ, אִישׁ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי, וְהָא כְּתוּב (ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַיהוָה. (וְלֹא גְבֹר, אֲנוּשׁ, אִישׁ) מָאן בְּעֵי לְמִקְרַב קָרְבָנָא. מָאן דְּאִיהוּ חֲטָאָה וְכְתוּב אָדָם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק תָּא חֲזִי, קִיּוּמָא דְעֵלְמָא דְעֵלְאִין וְתַתְּאִין, הוּא קָרְבָנָא. נִיחָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמָאן אֲתַחֲזִי לְמִקְרַב קַמִּיהָ הָאִי נִיחָא, הָוִי אוֹמֵר הָאִי אָדָם, דִּיִּקְרָא מִכְּלָא. אָמַר לִיהָ אִי הָכִי, הָא כְּתוּב, אָדָם כִּי יִהְיֶה כְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְגו', וְהִיָּה כְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֹגַע צָרַעַת. אָמַר לִיהָ, לְהָאִי בְּעֵי קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַפְּאָה יִתִּיר מִכְּלָא, דְּמָאן דְּאִיהוּ בְּדִרְגָּא עֲלֵאָה דְכִלְהוּ, לֹא לִיתִיב הָכִי.

וּבְגִין כֶּף כְּתוּב בְּאָדָם, וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן. וּבֹא לֹא כְּתוּב, אֲלֵא וְהוּבָא, דְּכָל מָאן דְּחָמִי לִיהָ, אֲתַחֲזִיב בֵּיהָ לְאַקְרוּבֵי קַמִּי כְּהֵנָּא, דְּדִיּוּקְנָא קְדִישָׁא לֹא לִיתִיב הָכִי. וְכְתוּב אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בּוֹ נֹגַע וְגו', וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה כְּעוֹר בְּשָׂרָם בְּהִרְוֹת וְגו', וְלֹא כְּתוּב בָּהֶם וְהוּבָא.

אָמַר לִיהָ, וְהָא כְּתוּב (במדבר יב) וְהָאִישׁ מִשָּׁה, (שמות לב) כִּי זֶה מִשָּׁה הָאִישׁ, אֲמַאי לֹא אֲקָרִי אָדָם. אָמַר לִיהָ מִשּׁוּם דְּאֲקָרִי עֶבֶד לְמִלְכָּא, דְּכְתוּב, (במדבר יב) לֹא כֵן עֶבְדֵי מִשָּׁה. (יהושע א) מִשָּׁה עֶבְדֵי. וְאוּף הָכִי אֲקָרִי אִישׁ לְגַבִּי אָדָם דְּלַעֲיֵלָא. אָמַר לִיהָ אִי הָכִי, וְהָא כְּתוּב (שמות טו) יְי' אִישׁ מִלְחָמָה, וְלֹא כְּתוּב אָדָם. אָמַר לִיהָ (תהלים כה) סוּד יְי' לִירְאָיו. אָמַר לִיהָ אִי הָכִי אֲנָא בִּינְיָהֶוּ (ס"א ותיב) אֲתִיבוּ בְּכִלָּא, וּבְאַתֵּר דָּא לֹא זָכִינָא.

אָמַר לִיהָ זִיל לְרַבִּי אַבָּא, דְּאֲנָא אוֹלִיפְנָא מְנִיָּה עַל מְנַת דְּלֹא לְגִלְאָה. אֲזִל לְגַבִּי דְרַבִּי אַבָּא, אֲשַׁכְחִיָּה דְהוּה דְרִישׁ

ואתו שהיה דורש ואומר: מתי נקראת שלמות של מעלה (של הכל)? כשיושב הקדוש ברוך הוא בכסא, ועד שלא יושב בכסא, לא נמצאת שלמות, שכתוב (יחזקאל א) ועל דמות הפסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה. משמע שכתוב אדם, שהוא הפלל ושלמות הכל. אמר רבי יהודה, ברוך הרחמן שמצאתי אותך בזה. אמר לו, אם כך, הרי כתוב ה' איש מלחמה, ולא כתוב אדם. אמר לו, יפה שאלת.

בא ראה, שם לא נמצאת שלמות של הכל, ומשום כך נקרא איש. אבל כאן שלמות הכל והפלל של הכל, משום כך נקרא אדם. קרא עליו, (תהלים קיט) טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף.

עוד אמר לו, כתוב (שם לו) אדם ובהמה, ולא כתוב איש ובהמה. אמר לו, ולא?! והרי כתוב (שמות יא) למאיש ועד בהמה. אבל מה שכתוב אדם ובהמה, כמו שכתוב (מלכים א ה) מן הארז אשר בלבנון עד האזוב אשר יצא בקיר. דרך הכתוב הוא, שלוקח העליון מכלם והנמוך מכלם. אף כאן העליון של הכל - אדם, והנמוך מהכל - בהמה.

אמר לו, והרי כתוב (בראשית ב) ואדם אין לעבוד את האדמה. אמר לו, בא וראה שכל מה שבעולם אינו אלא בשביל האדם, וכלם בגללו מתקיימים ולא נראים בעולם, וכלם התעפכו עד שיבא אותו שנקרא אדם. זהו שכתוב (שם) וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וגו'. טרם: עד שלא, פתרגומו. משום שלא נראתה הדמות העליונה. זהו שכתוב ואדם אין. כלומר, כלם התעפכו בשבילה של הדמות הזאת עד שנראתה.

אין, כלומר, פלהו אתעפכו בגינייה דהאי דיוקנא, עד דאתחזי.

ואמר, אימתי אתקרי שלימותא דלעילא (נ"א וכלא), פד יתיב קדשא בריך הוא בכורסייא. ועד דלא יתיב בכורסייא, לא אשתכח שלימותא. דכתיב, (יחזקאל א) ועל דמות הפסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, משמע דכתיב אדם, דהוא כללא, ושלימותא דכלא. אמר רבי יהודה, בריך רחמנא דאשפחית לך בהאי. אמר ליה אי הכי הא כתיב (שמות טו) יי' איש מלחמה, ולא כתיב אדם. אמר ליה יאות שאלת.

תא חזי, התם לא אשתכח שלימותא דכלא, ובגיני כך אקרי איש. אבל הכא, שלימותא דכלא, וכללא דכלא, בגין כך אקרי אדם. קארי עליה (תהלים קיט) טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף.

תו אמר ליה, כתיב (תהלים לו) אדם ובהמה, ולא כתיב איש ובהמה. אמר ליה ולא. והכתיב (שמות יא) למאיש ועד בהמה. אבל מה דכתיב אדם ובהמה, כמה דכתיב, (מלכים א ה) מן הארז אשר בלבנון עד האזוב אשר יוצא בקיר. אורחיה דקרא הוא, דנקיט עלאה מפלהו, ונמיה מפלהו. אוף הכא עלאה דכלא, אדם, ונמיה מפלא בהמה.

אמר ליה והא כתיב (בראשית ב) ואדם אין לעבוד את האדמה. אמר ליה, תא חזי, דכל מה די בעלמא לא הוי אלא בגינייה דאדם, וכלהו בגינייה מתקיימי, ולא אתחזיאו בעלמא, וכלהו אתעפכו עד דייתי ההוא דאקרי אדם. הדא הוא דכתיב, (בראשית ב) וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וגו'. טרם: עד לא, פתרגומו. משום דדיוקנא עלאה לא אתחזי, הדא הוא דכתיב ואדם

ומשום כף לא נראתה (נבראה) הדמות הזו אלא בדמות שראויה לה. זהו שכתוב (שם) וייער ה' אלהים את האדם, בשם מלא, כמו שבארנו, שהוא שלמות הכל והכלל של הכל.

למדנו, בששי נברא אדם, בשעה שנשלם הפסא. ונקרא כסא, שכתוב (מלכים א-י) שש מעלות לכסא. ולפיכך נברא האדם בששי, שהוא ראוי לישוב על הפסא. ולמדנו, כיון שנברא אדם, הכל התתקן, וכל מה שלמעלה ולמטה, והכל נכלל באדם.

שנינו, אמר רבי יוסי, כתוב (יחזקאל א) ודמות פניהם פני אדם, הכלל של הכל, והכל כלולים בדמות הזאת. אמר רבי יהודה, והרי כתוב ופני אריה אל הימין לארבעתם ופני שור מהשמאל לארבעתם? אמר לו, הכל היו פני אדם, ובאותה דמות של אדם נראים כל הגונים וכל הדמיות. כמו ששנינו, פניו פני נשר, לא שהוא נשר, אלא שנראה בדמות של אדם, משום שכולל את כל הגונים וכל הדמיות.

אמר רבי יצחק, בא ראה, כל מי שהוא תחת שלטונו של אדם, נקרא איש, משום שהתתקן בגון של אדם מדרגה אחרת שהיתה לו בראשונה. שלמדנו בסוד עליון בספרא דצינועותא, כשנברא אדם, ירד בדמות קדושה עליונה, וירדו עמו שתי רוחות משני צדדים, מזמין ומשמאל, הכלל של אדם. והרוח של הימין נקראת נשמה קדושה, שכתוב (בראשית ב) ויפח באפיו נשמת חיים. והרוח של השמאל נקראת נפש חיה, והיתה הולכת ויורדת ממעלה למטה, ולא מתישבת עם האחרת.

ובגין כף לא אתחזי (נ"א אתברי) האי דיוקנא, אלא בדיוקנא דאתחזי ליה, הדא הוא דכתיב, (בראשית ב) וייער יי' אלהים את האדם, בשם מלא. כמה דאוקימנא, דאיהו שלימותא דכלא, וכללא דכלא.

תאנא, בששי נברא אדם, בשעה שנשלם הפסא. ונקרא כסא, דכתיב, (מלכים א, י) שש מעלות לכסא. ולפיכך נברא האדם בששי, שהוא ראוי לישוב על הפסא. ותאנא כיון דנברא אדם אתתקן פלא, וכל מה דלעילא ותתא, וכלא אתפליל באדם.

תניא אמר רבי יוסי, כתיב (יחזקאל א) ודמות פניהם פני אדם, כללא דכלא, וכלא כלילן בהאי דיוקנא. אמר רבי יהודה והא כתיב (יחזקאל א) ופני אריה אל הימין לארבעתם, ופני שור (דף מ"ח ע"ב) מהשמאל לארבעתם, אמר ליה פלא אפי אדם הו, ובההוא דיוקנא דאדם, אתחזיין כל גוונין וכל דיוקנין. כמה דתנינן אנפוי אנפי נשרא, לא שהוא נשרא, אלא דאתחזי בדיוקנא דאדם, משום דפליל כל גוונין וכל דיוקנין.

אמר רבי יצחק, תא חזי, כל מאן דאיהו תחות שולטני דאדם, אתקרי איש. משום דאתתקן בגוונא דאדם, מדרגא אחרא דהוה ביה בקדמיתא. דתניא ברזא עלאה בספרא דצינועותא, פד אתברי אדם, נחת בדיוקנא קדישא עלאה, ונחתו עמיה תרין רוחין, מתרין סטרין, מימינא ומשמאלא, כללא דאדם. ורוחא דימינא, אתקרי נשמתא קדישא, דכתיב, (בראשית ב) ויפח באפיו נשמת חיים. ורוחא דשמאלא, אתקרי נפש חיה, והוה אזיל ונחית מעילא לתתא, ולא אתיישבא בהדי אחרא.

באשר נכנסה השבת ואדם הנה חוטא, נעשו (נשפעו) מאותה רוח השמאל בריות שמתפשטות בעולם, וגופם לא הסתים, והתחברו עם גוף האדם הנה, עם זכר ונקבה, ונולדו בעולם. ואלו נקראים נגעי בני אדם. למדנו, העליונים מהם שלא נדבקו למטה ותלויים באויר, ושומעים מה ששומעים מלמעלה, ומהם יודעים אותם האחרים למטה.

למדנו מהניצוץ הקשה יוצאים שלש מאות ועשרים וחמשה ניצוצות, חקוקים ואחוזים יחד מצד הגבורה, שנקראים גבורות, (ומתלכדים) יחד ונעשו אחד (גוף). וכשאלה נכנסים לגוף, הוא נקרא איש. (ולא איש זה) זה ששנינו, איש תם וישר איש צדיק. והאיש של פאן, פתוב איש מלחמה, שהכל עולה דין, והכל אחד. אמר רבי יהודה, למה? לא היה בידו (של רבי יצחק)? באו שאלו לפני רבי שמעון. אמר להם, עוד קשה, שהרי שנינו שפתוב, (בראשית ב) לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת. ושנינו, מי זה איש חסד, וכאן אמרתם שהוא דין?

א"ל כן למדנו, הכל הוא במשקל אחד עולה, והכל אחד. ומשום שהדינים התחתונים אחוזים (ומתלכדים) ומחברים בשערוותיו של זה, הוא נקרא הדין הקשה, וכשעובר ממנו השער של הראש - נמתק, והדינים של מטה לא מזדמנים, ומשום כן נקרא טהור. שלא נקרא טהור, אלא כשיוצא מצד הטמאה, וכשיוצא מצד הטמאה נקרא טהור, שפתוב (איוב יד) מי יתן טהור מטמא. מטמא ודאי, וכאן פתוב ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא.

ובא ראה, בראש האיש הנה

בר הנה עייל שבתא, והנה חב אדם, אתעבידו (נ"א אתנגידו) מההוא רוחא שמאלא, בריין מתפשטין בעלמא, ולא אסתיימו גופא דלהון. ואתחברו בהאי גופא דאדם, בדכורא ונוקבא, ואתילידו בעלמא. ואלין אקרין נגעי בני אדם. תנא, עלאין מנייהו דלא אתדבקו לתתא, ותליין באוירא, ושמעין מה דשמעין מלעילא. ומנייהו ידעין אינון אחרנין לתתא.

תנא, מן בוצינא דקרדינותא, נפקין תלת מאה ועשרים וחמש ניצוצי, מתגלפין ומתאחדן פחדא מסטרא דגבורה, דאקרין גבורות, (ס"א ומתלכדן) פחדא, ואתעבידו חד. (נפא) וכד עיילין אלין בגופא, אקרי איש. (ס"א ולא איש דא) דא דתנינן איש תם וישר איש צדיק, ואיש דהכא, איש מלחמה כתיב, דכלא סליק דינא, וכלא חדא. אמר רבי יהודה אמאי. לא הנה בידיה (רבי יצחק). אתו שאילו קמיה דרבי שמעון, אמר לון, תו קשיא, דהא תנינן כתיב (בראשית ב) לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת, ותנינן מאן איש דא חסד, והכא אמריתו דהוא דינא.

א"ל הכי תאנא, פלא הוא בחד מתקלא סלקא, וכלא חד. ומשום דדיני תתאי מתאחדן (נ"א ומתלכדן) ומתחברן בשערוי דהאי אקרי הוא דינא קשיא, וכד אתעבר מניה שערא דרישא, אתבסם, ודינין דלתתא לא אנדמנו. ובגין כן אקרי טהור. דלא אקרי טהור, אלא כד נפיק מסטרא דמסאבא, וכד נפיק מן מסאבא, אקרי טהור. דכתיב, (איוב יד) מי יתן טהור מטמא. מטמא ודאי, והכא כתיב, ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא.

ותא חזי, ברישא דהאי איש, בוצינא

ניצוץ הקשה, ומשום כך גלגלת הראש של זה אדמה כלה כשושנה, והשערות אדמות בתוך אדמות, ותלויים ממנו פתרים תחתונים שלמטה שמעוררים דינים בעולם, וכשעובר ממנו השער ונגלש, מהחסד העליון הפל נמתק, ונקרא טהור על שמו. אמר רבי יהודה, אם נקרא על שמו - קדוש נקרא ולא טהור? אמר לו, לא כך, שקדוש לא נקרא אלא כשהשער תלוי, שהקדשה תלויה בשער, שכתוב (במדבר ו) קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו. וזה נקרא טהור, מהצד שתלויים למטה ממנו. ומשום כך עובר ממנו השער ונטהר.

ובא ראה, כל מי שהוא מצד הדין והדינים נאחזים בו, לא נטהר, עד שעובר ממנו השער. ומשעובר ממנו השער, נטהר. ואם תאמר אדם - לא כך, שהרי הוא שלמות הכל, ונמצאים בו רחמים. משום כך לא כך, שכל הקדשות והקדושים התיחדו בו. אבל זה - הוא דין, והדינים אחוזים בו, לא נמתק עד שעובר ממנו השער.

בא ראה, שהרי הלויים שבאו מצד הדין הזה לא נטהרים עד שעובר מהם השער, שכתוב (שם ח) וכה תעשה להם לטהרם הזה עליהם מי חטאת והעבירו תער על כל בשרם וגו'. וכדי שימתקו יותר, צריך הפהן, שהוא מצד חסד העליון, להרים אותם, שכתוב והניף אהרן את הלויים תנופה לפני ה'. כמו שהוא לאיש הזה שלמעלה, שכאשר רוצה להתמתק יותר, מתגלה בו חסד עליון, ונמתק. וממתיק הוא למטה.

והאיש הזה הוא בכלל של אדם, וכשרוצה הקדוש ברוך הוא

דקדינותא. ובגין כך גולגלתא דרישא דהאי, סומקא כלא כוורדא, ושערי סומקי בגו סומקי, ותליין מניה פתרין דלתתא, דמתערין דינין בעלמא. וכד אתעבר מניה שערא ואתגליש, מחסד עלאה אתבסם כלא, ואתקרי טהור על שמייה.

אמר רבי יהודה, אי אתקרי על שמייה, קדוש אתקרי, ולא טהור. אמר ליה לאו הכי, דקדוש לא אתקרי אלא כד תלי שערא. דקדושה בשערא תלי, דכתיב, (במדבר ו) קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו. והאי אקרי טהור, מסטרא דתליין לתתא מניה, ובגיני כך אתעבר מניה שערא, ואתדכיא.

ותא חזי כל מאן דאיהו מסטרא דדינא, ודינין מתאחדין ביה, לא אתדכי, עד דאתעבר מניה שערא, ומדאתעבר מניה שערא אתדכי. ואי תימא אדם. לאו הכי, דהא הוא שלימותא דכלא, ורחמי אשתכחו ביה. בגין כך לאו הכי דכלהו קדושאן וקדישין אתייחדו ביה. אבל האי, הוא דינא, ודיני אתאחדן ביה, לא אתבסם עד דאתעבר מניה שערא.

תא חזי, דהא ליואי דאתו מהאי סטרא דדינא, לא מתדפאן עד דאתעברו מנהון שערא, דכתיב, (במדבר ח) וכה תעשה להם לטהרם הזה עליהם מי חטאת והעבירו תער על כל בשרם וגו'. ובגין דיתבסמון יתיר, בעי כהנא דאתא מסטרא דחסד עלאה, לארמא לון, דכתיב, (במדבר ח) והניף אהרן את הלויים תנופה לפני יי'. כמה דאיהו להאי איש דלעילא, דכד בעי לאתבסמא (דף מ"ח ע"א) יתיר, אתגלייא ביה חסד עלאה, ואתבסם. ומבסם הוא, לתתא.

והאי איש בכלל דאדם הוא. וכד בעי קדשא בריה הוא לאגחא קרבא, בהאי איש אגח

להלחם בקרב, באיש הזה הוא נלחם בהם בקרב, שפתיב (שמות טו) ה' איש מלחמה, באיש הזה ממש. ולא נלחם בהם בקרב, עד שעובר לו שער הראש, כדי שישתלשלו מהשתלשלותם, וילשכרו כל אותם הפתרים האחוזים בשערות. זהו שפתיב (ישעיה ז) ביום ההוא יגלח ה' וגו', בעברי נהר במלך אשור את הראש ושער הרגלים וגם את הזקן תספה.

תאנא, וכה תעשה להם לטהרם. מאי וכה. פגוונא דלעילא, הנה עליהם מי חטאת, שיוירי טלא דבדולחא הכא מי חטאת, דאינון שיוירי טלא. לזמנא דאתי כתיב, (יחזקאל לו) וזרקתי עליכם מים טהורים. וכבסו בגדיהם, פמו שלמעלה, שתקוני האיש הזה ורחצים בחדש עליו, ונטהר מן הכל.

ותנינו, אמאי כתיב בתער ולא במספרים. אלא משום דיתעבר שער א בשרשוי, ויתעברון מניה דינין תתאין משולשוליהון. ולזמנא דיתפשוון עובדין לתתא, זמין קדשא בריה הוא שער א דא לאעברא ליה, ולמגלשיה בגין דלא יצמח וירבה, דכתיב פי ימרט ראשו. אמר רבי יצחק, רב מפל ליואי, קרח הוא, דעבדיה קדשא בריה הוא לתתא, פגוונא דלעילא, וקרייה קרח. אימתי. בשעתא דגליש בגיניה להאי איש, דכתיב קרח הוא.

וכבר חמא קרח רישיה בלא שער, וחמא לאהרן מתקשט בקשוטי מלכין, אתולול בעיניה וקנא לאהרן. אמר לו הקדוש ברוך הוא: אני עשיתי אותך כמו שגלח בשבילו את האיש הזה, שפתיב קרח הוא. וכשראה קרח את ראשו בלי שער וראה את אהרן מתקשט בקשוטי מלכים, הזדלול בעיניו וקנא לאהרן. אמר לו הקדוש ברוך הוא: אני עשיתי אותך כמו שגלח בשבילו את האיש הזה, שפתיב קרח הוא. וקרחו חיים שאולה. מהו השאל?

בהו קרבא, דכתיב (שמות טו) יי' איש מלחמה, בהאי איש ממש. ולא אגח בהו קרבא, עד דאעבר ליה שער א דרישא, בגין דישתלשלו משולשוליהון, ויתברון כל אינון פתרין דמתאחדן בשערי. הדא הוא דכתיב, (ישעיה ז) ביום ההוא יגלח ה' וגו'. בעברי נהר במלך אשור את הראש ושער הרגלים וגם את הזקן תספה.

תאנא, וכה תעשה להם לטהרם. מאי וכה. פגוונא דלעילא, הנה עליהם מי חטאת, שיוירי טלא דבדולחא הכא מי חטאת, דאינון שיוירי טלא. לזמנא דאתי כתיב, (יחזקאל לו) וזרקתי עליכם מים טהורים. וכבסו בגדיהם, פגוונא דלעילא, דתקונוי דהאי איש אתסחן בחדש עלאה ואתדפי מפלא.

ותנינו, אמאי כתיב בתער ולא במספרים. אלא משום דיתעבר שער א בשרשוי, ויתעברון מניה דינין תתאין משולשוליהון. ולזמנא דיתפשוון עובדין לתתא, זמין קדשא בריה הוא שער א דא לאעברא ליה, ולמגלשיה בגין דלא יצמח וירבה, דכתיב פי ימרט ראשו. אמר רבי יצחק, רב מפל ליואי, קרח הוא, דעבדיה קדשא בריה הוא לתתא, פגוונא דלעילא, וקרייה קרח. אימתי. בשעתא דגליש בגיניה להאי איש, דכתיב קרח הוא.

וכבר חמא קרח רישיה בלא שער, וחמא לאהרן מתקשט בקשוטי מלכין, אתולול בעיניה וקנא לאהרן. אמר ליה קדשא בריה הוא, אנא עבדית לך פגוונא דלעילא, לא בעאת לאעלאה בעלאין, חות לתתא והוי בתתאין. דכתיב, (במדבר טו) וקרחו חיים שאולה. מאי איהו שאול. גיהנם. דתמן צווחין חייבין, לעליונים, רד למטה ותהיה בתחתונים. שפתיב (במדבר טו) וקרחו חיים שאולה. מהו השאל?

גיהנם, ששם צווחים הרשעים, ואין מי שמרחמים עליהם. ועתידים הם לחיות ולעלות כשיעורר הקדוש ברוך הוא את עמו ולהחיותם, שכתוב (שמואל א-א) ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל.

ואם מפאת פניו ימרט ראשו. למדנו, יש פנים ויש פנים. ומי הפנים הללו? אלו הם שנקראים פנים של זעם. וכל אלו שתלויים מאותם פנים חצופים, כלם תקיפים, כלם לא מרחמים. וכשעובר השער מצד אותם הפנים, כלם עוברים ונשברים. שדמדנו, כל אותם שתלויים מהשער של הראש, הם עליונים על האחרים ולא חצופים כמותם, וכל אותם שתלויים מצד השער של אותם הפנים, כלם חצופים ותקיפים, ומשום כך פניו מלהטים כאש, משום הניצוץ של הניצוץ הקשה. ובזה כתוב (איכה ד) פני ה' חלקם. (תהלים לד) פני ה' בעשי רע.

אמר רבי יצחק, מהו נגע לבן אדם? נגע ממש הוא, אם נראה לבן, והאדם לא עבר. משמע שכתוב לבן אדם. אמר רבי יוסי, שהלבן לא נראה אלא עם אדם, כמו הלבן והאדם. רבי יצחק אמר, אף על גב שהלבן נראה, אם האדם לא הולך - נגע הוא, שכתוב (ישעיה א) אם יהיו חטאיכם פשנים כשילג ילפינו. וכשמלבין, כל הרחמים נמצאים, ודינים לא נמצאים. (שהרי נעקרו). לומר רבי אבא, כתוב נגע הוא, וכתוב נגע היא. אחד זכר ואחד נקבה. אלא כשהנקבה נטמאת משום חטאי התחתונים, כתוב נגע היא. וכשהזכר לא נטהר משום

ולית מאן דמרחמי עלייהו. וזמינין אינון לאחייא ולאעלא, פד יתער קדשא בריה הוא לעמיה, ולאחייא להו. דכתיב, (שמואל א, ב) יי' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל.

ואם מפאת פניו ימרט ראשו. (ויקרא יג) תאנא, אית פנים ואית פנים, ומאן פנים הללו. אלין אינון דאקרון פנים של זעם. וכל אלין דתליין מאינון פנים חציפין, פלהו תקיפין. פלהו דלא מרחמי, וכד אתעבר שערא מסטרא דאינון פנים, מתעברן פלהו ואתברו.

דתנא, כל אינון דתליין משערא דרישא, אינון עלאין על אחרנין, ולא חציפין פוותייהו. וכל אינון דתליין מסטרא דשערא דאינון פנים, פלהו חציפין ותקיפין, ובגין כך אנפוי מתלהטן כאשא, משום ניצוצא דבוצינא דקרדינותא. ובהאי כתיב, (איכה ד) פני יי' חלקם. (תהלים לד) פני יי' בעושי רע.

אמר רבי יצחק מהו נגע לבן אדם. נגע ממש הוא, אי חוורא אתחזי, וסומקא לא אתעבר. משמע דכתיב לבן אדם. אמר רבי יוסי, דחוורא לא אתחזי אלא בסומקא, כגוונא חוורא וסומקא. רבי יצחק אמר, אף על גב דחוורא אתחזי, אי סומקא לא אזיל, נגע הוא. דכתיב, (ישעיה א) אם יהיו חטאיכם פשנים כשילג ילפינו. וכד אתחווור, פלא רחמי אשתכחו, ודינין לא אשתכחו. (ס"א דהא אתעקרו).

תאני רבי אבא, פתיב נגע הוא, וכתיב נגע היא. חד דכר וחד נוקבא. אלא כד נוקבא, אסתאבת בגין חובי תתאי, פתיב נגע היא. וכד דכר לא אתדכי בגין חובי תתאי, פתיב נגע הוא.

נגע היא. וכשהזכר לא נטהר משום

וְאִשְׁתְּמוּדְעָן מְלִין אֲלִין לְגַבֵּי כְהֵנָּא, דִּינִין דְּאֵתוּ מֵהָאֵי, וְדִינִין דְּאֵתוּ מֵהָאֵי.
וְאִשְׁתְּמוּדְעָן קָרְבְּנֵי דְּבַעֲיִין לְקָרְבָּא, דְּכִתִּיב זָכַר תְּמִים. וְכִתִּיב נִקְבָּה תְּמִימָה יְבִיאָנָּה, דְּהָא אִשְׁתְּמוּדְעָן מְלִי, מֵאֵן אֵתוּ דִּינִין, וּמֵאֵן אֵינוּן חוּבֵי. דְּאֵתְאַחְדָּן בְּהָאֵי אוּ בְּהָאֵי. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים נא) זָבַחַי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁפָּרָה. לְאַפְקָא שְׂאֵר קָרְבְּנֵין דְּלֹא כְּתִיב רוּחַ נִשְׁפָּרָה, דְּאֵינוּן שְׁלָמָא לְעֵלְמָא, וְחֻדְוָה דְּעֵלְאִין וְתַתְּאִין.

וְאִם יִרְאָנָּה הִפְהֵן. (ויקרא יג) תָּאֲנִי רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב (דף מ"ט ע"ב) (תהלים סה) שִׁמְעַתְּ תִּפְלָה עֲדִידָךְ וְגו'. שִׁמְעַתְּ תִּפְלָה, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, שׁוֹמְעַתְּ תִּפְלֹת מִיבְעֵי לִיה, מֵהוּ שׁוֹמְעַתְּ תִּפְלָה. אֲלֵא תִּפְלָה, דָּא כְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי תִּפְלָה, דְּכְתִיב, (תהלים קט) וְאֲנִי תִּפְלָה (ס"א) (תהלים טט) וְאֲנִי תִּפְלָתִי וְדוּד בְּגִין כְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל קָאֲמַר לָהּ. וּמַה דְּאָמַר וְאֲנִי תִּפְלָה, כִּלְאֵ חַד, וְעַל דָּא שׁוֹמְעַתְּ תִּפְלָה, וְדָא תִּפְלָה שְׁלַ יָד, דְּכְתִיב, (שמות יג) עַל יָדְכֶם בְּה"א. עֲדִידָךְ כֹּל בְּשׂוֹר יָבֹאוּ. בְּשַׁעֲתָא דְּגוּפָא שְׂרִיא בְּצַעֲרָא, בְּמַרְעִין בְּמַכְתְּשִׁין. כְּמַה דְּאֵת אָמַר וּבְשׂוֹר כִּי יִהְיֶה בְּעוֹרוֹ. אֵת הִנְגַּע בְּעוֹר הַבְּשָׂר. הַבְּשָׂר הַחַי. וּבְגִין כֶּן לֹא כְּתִיב, כֹּל רוּחַ יָבֹאוּ, אֲלֵא כֹּל בְּשׂוֹר יָבֹאוּ. מֵהוּ עֲדִידָךְ. אֲלֵא כְּמַה דְּאֵתְמַר, וְהוּבָא אֶל הִפְהֵן, דָּא הוּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, וְאִם יִרְאָנָּה הִפְהֵן. תָּא חֲזִי, בְּאֵתַר חַד אֶהְרֵן הִפְהֵן, וּבְאֵתְרָא אֶתְרָא הִפְהֵן סִתְּמִ, וְדָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְהָא כְּתִיב נִגַּע צָרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם וְהוּבָא אֶל הִפְהֵן, אֵי הָכִי דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמַר לִיה אֵין. בְּגִין דְּבִיָּה

וְהַדְּבָרִים הִלְלוּ נוֹדְעִים לִכְהֵן, הַדְּיָנִים שְׂבָאִים מְזָה וְהַדְּיָנִים שְׂבָאִים מְזָה. וְנוֹדְעִים הַקְּרַבְּנוֹת שְׂצָרִיךְ לְהַקְרִיב, שְׂכַתוּב זָכַר תְּמִים, וְכַתוּב נִקְבָּה תְּמִימָה יְבִיאָנָּה. שְׁהַרִי הַדְּבָרִים נוֹדְעִים מֵאִיפָּה בְּאוּ הַדְּיָנִים וּמֵאִיפָּה אוֹתָם הַחֻטָּאִים, שְׂאֵחוּזִים בְּזָה אוּ בְּזָה. וְעַל כֶּן כְּתוּב, (תהלים נא) זָבַחַי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁפָּרָה. לְהוֹצִיא שְׂאֵר הַקְּרַבְּנוֹת שְׁלֹא כְּתוּב רוּחַ נִשְׁפָּרָה, שְׁהֵם שְׁלוּם לְעוֹלָם וּשְׁמַחַת הַעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּתְּוֹנִים.

וְאִם יִרְאָנָּה הִפְהֵן. שְׁנֵה רַבִּי יוֹסִי, כְּתוּב (תהלים סה) שִׁמְעַתְּ תִּפְלָה עֲדִידָךְ וְגו'. שִׁמְעַתְּ תִּפְלָה - זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, שִׁמְעַתְּ תִּפְלָה! שׁוֹמְעַתְּ תִּפְלֹת הִיָּה צָרִיךְ לְהִיָּת! מַה זֶה שִׁמְעַתְּ תִּפְלָה? אֲלֵא תִּפְלָה זֶה כְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל, שְׁהִיא תִּפְלָה, שְׂכַתוּב (שם קט) וְאֲנִי תִּפְלָה. (תהלים טט) וְאֲנִי תִּפְלָתִי וְדוּד אָמַר אוֹתָהּ בְּשָׂבִיל כְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל. וּמַה שְׂאָמַר וְאֲנִי תִּפְלָה, הַכֹּל אֶחָד, וְעַל זֶה שִׁמְעַתְּ תִּפְלָה, וְזוֹ תִּפְלָה שְׁלַ יָד, שְׂכַתוּב (שמות יג) עַל יָדְכֶם, בְּה"א.

עֲדִידָךְ כֹּל בְּשׂוֹר יָבֹאוּ - בְּשַׁעֲתָא שְׂהַגוּף שְׂרוּי בְּצַעֲר, בְּמַחְלוֹת וּמַכּוֹת, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר וּבְשׂוֹר כִּי יִהְיֶה בְּעוֹרוֹ. אֵת הִנְגַּע בְּעוֹר הַבְּשָׂר. הַבְּשָׂר הַחַי. וּמֵשׁוּם כֶּן לֹא כְּתוּב כֹּל רוּחַ יָבֹאוּ, אֲלֵא כֹּל בְּשׂוֹר יָבֹאוּ. מַה זֶה עֲדִידָךְ? אֲלֵא כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר וְהוּבָא אֶל הִפְהֵן, זֶה הוּא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. זְהוּ שְׂכַתוּב וְאִם יִרְאָנָּה הִפְהֵן. בֵּא רָאָה, בְּמַקּוּם אֶחָד אֶהְרֵן הִפְהֵן, וּבְמַקּוּם אֶחָר הִפְהֵן סִתְּמִ, וְזֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְהַרִי כְּתוּב נִגַּע צָרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם וְהוּבָא אֶל הִפְהֵן, אִם כֶּן, זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ

תלמיא כל דכיותא וכל קדשה. אמר ליה, אי הכי, אמאי והובא, והועלה מיבעי ליה. אמר ליה, כמה דאת אמר (שמות כז) והובא את בדיו בטבעות, דעייל דא בגו דא. אוף הקא והובא, דיפנסון ליה לכהנא, לדפאה ליה (כד אהדר ביה) ויעלון מלה קמיה.

אמר רבי יצחק, הכי תנינן, נגע צרעת. נגע הוא דינא תקיפא שריא בעלמא. צרעת: סגירו. כמה דאת אמר, סגירו דנהורא עלאה. סגירו דטיבו עלאה, דלא נחית לעלמא. פי תהיה באדם, באדם סתם. והובא אל הפה. דא כהן דלתפא, דהוא אתתקן למפתח ההוא סגירו, ולאדלקא בוצינא דישתכחו על ידי ברכן לעילא ולתתא. ויתעבר ויסתלק ההוא נגע, וישרי נהירו דרחמי על פלא, ובגין כך והובא אל הפה.

אמר רבי אבא, חמינא לאינהו בני עלמא, דלא משגחן, ולא ידעין ביקרא דמאריהון, פתיב בהו בישראל, (ויקרא כ) אשר הבדלתי אתכם מן העמים להיות לי. וכתוב, (ויקרא כ) והתקדשתם והייתם קדושים פי קדוש אני יי'. אי אינון מתרחקן, אן הוא קדשה דלהון, הא רעותא דלהון אתרחקת מניה. וקרא אכריז ואמר, (תהלים לב) אל תהיו כסוס כפרד אין הבין, כמה אתפרשן בני נשא מסוס ופרד, בקדושה דגרמייהו, לאשתפחא שלימין ורשימין מפלא.

וער דא זווגא דבני נשא הוא בזמנין ידיען, לכוונא רעותא לאתדבקא ביה בקודשא בריך הוא. והא אתערו, בפלגות ליליא קדשא בריך הוא עאל בגנתא דעדן, לאשתעשעא עם צדיקייא, וכנסת ישראל משבחת ליה לקודשא להשתעשע עם הצדיקים, וכנסת ישראל משבחת את הקדוש

הוא? אמר לו, כן, משום שבו תלויה כל טהרה וכל קדשה. אמר לו, אם כך, למה והובא? והעלה היה צריך להיות! אמר לו, כמו שנאמר (שם כז) והובא את בדיו בטבעת, שמכניס זה לתוך זה. אף כאן והובא, שיכניסו לפה לטהר אותו (בפחזור ב) וכניסו דבר לפניו.

אמר רבי יצחק, כך שנינו, נגע צרעת: נגע - הוא הדין הקשה השרוי בעולם. צרעת - הסגרה, כמו שנאמר הסגר האור העליון. הסגר של הטוב העליון שלא יורד לעולם. פי תהיה באדם - באדם סתם. והובא אל הכהן - זה הכהן שלמטה, והוא מתקן לפתח אותו הסגר ולהדליק מאורות, שימצאו על ידו ברכות למעלה ולמטה, ויעבר ויסתלק אותו הנגע, וישרה אור של רחמים על הכל, ומשום כך והובא אל הפה.

אמר רבי אבא, ראיתי אותם בני העולם שלא משגיחים ולא יודעים בכבוד רבונם. כתוב בישראל, (ויקרא כ) אשר הבדלתי אתכם מן העמים להיות לי. וכתוב (שם) והתקדשתם והייתם קדושים פי קדוש אני ה'. אם הם מתרחקים, איפה הקדשה שלהם? הרי רצונם התרחק ממנו, והכתוב מכריז ואומר, (תהלים לב) אל תהיו כסוס כפרד אין הבין. כמה נפרדים בני אדם מסוס ופרד? בקדשת עצמם, שימצאו שלמים ורשומים מהכל.

וער כן זווגם של בני אדם הוא בזמנים ידועים, לכון הרצון להדבק בקדוש ברוך הוא. והרי העירו, בחצות הלילה הקדוש ברוך הוא נכנס לגן עדן

ברוך הוא, והיא שעתא דרעותא לאתדבקה בהו.

וחברייא דמשתדלי באורייתא, משתתפי בה בפנסת ישראל, לשבחה למלכא קדישא, ואתעסקן באורייתא, שאר בני נשא כדין עידן רעותא לאתקדשא בקדושה דקודשא בריך הוא, ולכוונא רעותא לאתדבקה ביה. ואינון חברייא דמשתדלי באורייתא זיוגא דלהון בשעתא דזיוגא אחרא אשתכח, והאי משבת לשבת לכוונא רעותא לאתדבקה ביה בקודשא בריך הוא ובכנסת ישראל, דהוא עידן רעותא דמתברכן פלא עלאי ותתאי.

אי בני נשא אתרחקו מגיה, ועבדן כבעירי, אן היא קדשה דלהון, לאשתכחא קדישין. אן אינון נפשין קדישין דמשכן מעילא. ושלמה מלכא צווח ואמר, (משלי יט) גם בלא דעת נפש לא טוב. גם בלא דעת, מי הוא הדעת? זה הקדוש ברוך הוא. נפש לא טוב - זוהי הנפש שהם מושכים במעשיהם. לא טוב, שהרי מהצד האחר נמשכות עליהם נפש שאינה טוב, משום שלא מכוונים לבם לקדוש ברוך הוא.

מאן דאתלהיט ביצר הרע, בלא רעותא וכוונה דלבא לקודשא בריך הוא. מסטרא דיצר הרע אתמשך עליה נפשא, דלאו איהי טוב, הדא הוא דכתיב גם בלא דעת נפש לא טוב ואין פרגלים חוטא. מאן דאיהו אין פרגלים ודחי שעתא בלא רעותא קדישא, חוטא. חוטא ודאי, בכלא.

וער דא שריין מכתשין בישין בבני נשא, ואסהידו באנפיהו בחציפותא דלהון,

בהם.

והחברים שמשתדלים בתורה, משתתפים עם כנסת ישראל לשבח את המלך הקדוש, ומתעסקים בתורה לשאר בני האדם, אז עת רצון להתקדש בקדשת הקדוש ברוך הוא ולכוון רצון לדבק בו. ואותם החברים שמשתדלים בתורה, הזיוג שלהם בשעה שנמצא זיוג אחר, וזה משבת לשבת, לכוון הרצון לדבק בקדוש ברוך הוא ובכנסת ישראל, שהיא עת רצון שהכל מתברכים, העליונים

והתחתונים.

אם בני אדם התרחקו ממנו ועושים כבהמות, איפה הקדשה שלהם שימצאו קדושים? איפה הנפשות הקדושות שמושכים מלמעלה? ושלמה המלך צווח ואומר, (משלי יט) גם בלא דעת נפש לא טוב. גם בלא דעת, מי הוא הדעת? זה הקדוש ברוך הוא. נפש לא טוב - זוהי הנפש שהם מושכים במעשיהם. לא טוב, שהרי מהצד האחר נמשכות עליהם נפש שאינה טוב, משום שלא מכוונים לבם לקדוש ברוך הוא.

מי שמתלהט ביצר הרע בלי רצון וכוונת הלב לקדוש ברוך הוא, מהצד של יצר הרע נמשכת עליו נפש שאינה טוב. זהו שכתוב גם בלא דעת נפש לא טוב ואין פרגלים חוטא. מי שהוא אין פרגלים ודחה את השעה בלי רצון קדוש - חוטא, חוטא ודאי בכל.

וער זה שורות מכות רעות בבני אדם, ומעידים בפניהם על חצפתם, להראות שהנה הקדוש ברוך הוא מואס בהם ואין דעתו

לאחזאה דהא קדשא בריך הוא מאיס בהו, ולא דעתיה בהון, עד דאינון

בָּהֶם, עַד שֶׁהֵם זֹכִים וּמְכַשְׂרִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כְּמַקְדָּם וּמִתְפַּרְכִּים (ומשִׁהרִים). וְעַל זֶה נִדְרְעוֹת הַמְּכֹת לַכֹּהֵן, אוֹתָן שְׂבָאוֹת מִצַּד הַטְּמֵאָה וְאוֹתָן שְׂבָאוֹת מֵהַצַּד הָאֲחֵר.

כְּמוֹ זֶה כְּתוּב, כִּי תִבְאוּ אֶל אֶרֶץ כְּנָעַן וְגו', וְנִתְּתִי נֹגַע צָרַעַת בְּבֵית אֶרֶץ אֲחֻזְתְּכֶם. וְכִי שָׂכַר טוֹב הוּא שְׁיִמְצֵא בְּאוֹתָם שְׂזֹכִים לְהַכְנִס לְאֶרֶץ? אֲלֵא הִנֵּה פִּרְשׁוּהָ, לְמַצֵּא מִטְמוּנִים שֶׁהִטְמִינוּ בְּבֵיתָם, וְלַהֲנוֹת בָּהֶם אֶת יִשְׂרָאֵל.

אָבֵר בָּא רָאָה, אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם מִתְדַבְּקִים לְקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹהֵב אוֹתָם, שֶׁכְּתוּב (מִלֵּאכִי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר ה'. וּמִתּוֹךְ אֶהְבֵּתוּ הַכְּנִיס אוֹתָם לְאֶרֶץ הַקִּדּוּשָׁה, לְהַשְׁרוֹת שְׂכִינְתוֹ בֵּינֵיהֶם, וְשִׁיחָה דִּירוּ עִמָּהֶם, וְיִשְׂרָאֵל שְׁיִמְצֵאוּ קִדּוּשִׁים עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם.

בָּא רָאָה, כְּתוּב (שְׁמוֹת לז) וְכָל הַנְּשִׂים אֲשֶׁר נָשָׂא לְבֶן וְגו'. בְּשַׁעַה שֶׁהָיוּ עוֹשִׂים מַעֲשֵׂה, הָיוּ אוֹמְרִים: זֶה לְמַקְדָּשׁ, זֶה לְמִשְׁכָּן, וְזֶה לְפָרְכָת. וְכֵן כָּל אוֹתָם הָאֲמָנִים, כְּדִי שֶׁתְּשַׁרְה קִדְשָׁה עַל יְדֵיהֶם, וּמִתְקַדְּשֵׁת אוֹתָהּ עֲבוּדָה. וּכְשֶׁעוֹלָה לְמִקְוָמוֹ, עוֹלָה בְּקִדְשָׁה.

כְּמוֹ כֵן מִי שֶׁעוֹשֶׂה עֲבוּדָה לְעֲבוּדָה זָרָה אוֹ לְצַד הָאֲחֵר שְׂאִינוֹ קִדּוּשׁ, פִּינּוֹן שְׁמוֹזְכִיר אוֹתוֹ עַל אוֹתוֹ הַמַּעֲשֵׂה, הָרִי רוּחַ טְמֵאָה שׁוֹרָה עָלָיו. וְכְשֶׁעוֹלָה הַמַּעֲשֵׂה, עוֹלָה בְּטְמֵאָה. הַכְּנָעֲנִיִּים הֵם עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וּמִדְּבָקִים כָּלֵם יַחַד בְּרוּחַ טְמֵאָה בְּעֲבוּדָה זָרָה, וְהָיוּ בּוֹנִים בְּנִין לְפָרְצוּפֵיהֶם (לְטְנוּפֵיהֶם) וְלַגְּעוּלֵיהֶם לְצַד הַטְּמֵא לְעֲבוּדָה זָרָה. וְכְשֶׁמִּתְחִילִים לְכַנּוֹת, הָיוּ אוֹמְרִים דְּבוּר. וְכִינּוֹן שְׁנֹכַר

זָכָאן (דַּרְבָּנ' ע"א) וּמְכַשְׂרָאן עוֹבְדֵיֶיהוּ כְּמַלְקָדְמִין, וּמִתְפַּרְכֵּן (ס"א וּמִתְפַּרְכָּאן). וְעַל דָּא אֲשַׁתְּמוּדְעָן מְכַתְּשִׁין לְגַבֵּי פְהֵנָא, אֵינּוּן דְּאֲתִיין מִסְטְרָא דְּמִסְאַבָּא, וְאֵינּוּן דְּאֲתִיין מִסְטְרָא אַחְרָא.

בְּגוֹזְנָא דָּא כְּתִיב, כִּי תִבְאוּ אֶל אֶרֶץ כְּנָעַן וְגו', וְנִתְּתִי נֹגַע צָרַעַת בְּבֵית אֶרֶץ אֲחֻזְתְּכֶם.

וְכִי אָגַר טַב הוּא, דִּישְׁתַּכַּח בְּאֵינּוּן דִּזְכָּאן לְמִיעַל בְּאַרְעָא. אֲלֵא הָא אוּקְמוּהָ לְאַשְׁפַּחָא מִטְמוּנִין דְּאַטְמָרן בְּבֵיתֵיהוּ, וְלֵאחֲנָאָה לוֹן לְיִשְׂרָאֵל.

אָבֵר תָּא חֲזִי, זְכָאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוּן מִתְדַבְּקֵן בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַחִים לְהוּ, דְּכְתִיב, (מִלֵּאכִי א)

אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר יי'. וּמִגּוֹ רַחִימוּתָא דִּילֵיהּ,

אָעִיל לְהוּ לְאַרְעָא קְדִישָׁא, לְאַשְׁרָאָה שְׂכִינְתֵיהּ

בֵּינֵיהוּ, וְלִמְהֵרֵי דִּירוּרֵיהּ עִמָּהוֹן, וְיִשְׂרָאֵל

דִּישְׁתַּפְּחוּן קְדִישִׁין עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (שְׁמוֹת לז) וְכָל הַנְּשִׂים אֲשֶׁר נָשָׂא

לְבֶן וְגו'. בְּשַׁעַתָּא דְהוּוּ עֲבִידִין עֲבִידְתָּא,

הוּוּ אֲמַרִי, דָּא לְמַקְדָּשָׁא. דָּא לְמִשְׁכָּנָא. דָּא

לְפָרוּכְתָּא. וְכֵן כָּל אֵינּוּן אוּמְנִין בְּגִין דִּישְׁרִי

קְדִישָׁה עַל יְדֵיהוּ, וְאַתְקַדְּשׁ הֵהוּא עֲבִידְתָּא.

וְכַד סָלִיק לְאַתְרֵיהּ, בְּקִדּוּשָׁה סָלִיק.

בְּגוֹזְנָא דָּא מָאן דְּעֵבִיד עֲבִידְתָּא לְעֲבוּדָה זָרָה,

אוֹ לְסְטְרָא אַחְרָא, דְּלֵא קְדִישָׁא. פִּינּוֹן

דְּאֲדַפְּר לֵיהּ עַל הֵהוּא עֲבִידְתָּא, הָא רוּחַ

מִסְאַבָּא שְׂרִיא עָלוּי, וְכַד סָלִיק עֲבִידְתָּא,

בְּמִסְאַבָּא סָלִיק. כְּנִעֲנִים פְּלַחִי לְעֲבוּדָה זָרָה

אֵינְהוּ, וּמִתְדַבְּקֵן כְּלָהוּ כַחְדָּא בְּרוּחַ מִסְאַבָּא

בְּעֲבוּדָה זָרָה, וְהוּוּ בְּנִיין בְּנִין לְפָרְצוּפֵיהוּ (ס"א

לְטְנוּפֵיהוּ) וְלַגְּעוּלֵיהוּ לְסְטְר מִסְאַבָּא לְעֲבוּדָה

זָרָה, וְכַד שְׂרָאן לְמַבְנֵי, הוּוּ אֲמַרִי מְלָה, וְכִינּוֹן

דְּאֲתַדְּכַר בְּפוּמֵיהוּ, סָלִיק עָלֵיהּ רוּחַ מִסְאַבָּא.

בפיהם, עולה עליו רוח של טמאה. כשעולה המעשה, הוא עולה ברוח טמאה.

בין שנכנסו ישראל לארץ, רצה הקדוש ברוך הוא לטהר אותם ולקדש להם את הארץ, ולפנות מקום לשכינה, שלא תשרה השכינה בתוך הטמאה. ועל פן באותו נגע צרעת היו סותרים בנינים של עצים ואבנים שנעשו בטמאה.

כא ראה, אם המעשה הזה היה למצא מטמונים בלבד, יחזירו האבנים אחר כך פמות שהם למקומם, והעפר למקומו. אבל הפסוק פותב, וחלצו את האבנים. וכתוב ועפר אחר יקח. כדי שתעבר רוח הטמאה, ויתפנה ויתקדש פעת במקדס, ומצאו ישראל בקרשה ובדיור קדוש, להשרות ביניהם שכינה.

וער פן, מי שבונה בנין, כשמתחיל לבנות צריך להזכיר בפיו, שהרי לעבודת הקדוש ברוך הוא הוא בונה, משום שכתוב (ירמיה כב) הוי בנה ביתו בלא צדק וגו'. ואז סיוע שמימי שורה עליו, והקדוש ברוך הוא מזמין עליו קדשה וקורא עליו שלום. זהו שכתוב (איוב ה) וידעת פי שלום אהלך וגו'. מה זה ופקדת נך? הרי פרושה. אבל ופקדת, להפקיד דבור בפה כשהוא בונה. ואז כתוב ולא תחטא. ואם לא, הרי מזמין לביתו את הצד האחר. כל שפן מי שבונה, ורצונו בצורה אחרת, משום שמיחד הבית לצד האחר להטמא בו, הרי ודאי שורה בו רוח של טמאה, ולא יוצא אותו אדם מן העולם עד שנענש בבית ההוא. ומי שדר בו יכול להנזק, שהרי בדיקה ההיא שורה בה רוח טמאה, ומזיקה מי שנמצא בה.

פד אסתליק עבידתא, ברוח מסאבא אסתליק.

בין דעאלו ישראל לארעא, בעא קדשא בריה הוא לדפאה לון, ולקדשא לון ארעא, ולאפנאה אתר לשכינתא דלא תשרי שכינתא גו מסאבא. ועל דא בההוא נגע צרעת, הוו סתרין בניינין דאעין ואבנין דאתעבידו במסאבו.

תא חזי, אי עובדא דא הוה לאשפחא מטמונין בלחודוי, יהדרון אבנין לבתר פמה דאינון לאתרייהו, ועפרא לאתריה. אבל קרא כתיב, וחלצו את האבנים. וכתוב ועפר אחר יקח. בגין דיתעבר רוח מסאבא, ויתפני ויתקדש השתא כמלקדמין, וישתכחו ישראל בקדושה, ובדיורא קדישא, למשרי בנייהו שכינתא.

וער דא מאן דבני בנין פד שארי למבני, בעי לאדפרא בפומיה, דהא לפולחנא דקודשא בריה הוא הוא בני. בגין דכתיב, (ירמיה כב) הוי בונה ביתו בלא צדק וגו', וכדין סיעתא דשמיא שארי עלוי, וקודשא בריה הוא זמין עליה קדושתא, וקארי עליה שלום, הדא הוא דכתיב, (איוב ה) וידעת פי שלום אהלך וגו'. מהו (איוב ה) ופקדת נוך, הא אוקמוה, אבל ופקדת, לאפקדא מלה בפומא כד איהו בני. וכדין ולא תחטא כתיב. ואי לאו הא זמין לביתיה סטרא אחרא.

כל שפן, מאן דבני ורעותיה בגוונא אחרא, בגין דמיחד ביתא לסטרא אחרא, לאסתאבא ביה. הא ודאי שריא ביה רוח מסאבא, ולא נפיק ההוא בר נש מעלמא, עד דאתענש בההוא ביתא, ומאן דדייר ביה, יכיל לאתזקא, דהא ההוא דירה רוח מסאבא שריא ביה, ואזיק מאן דאשתכח ביה.

ואם תאמר, במה ידוע? כגון שגזוק בבית ההוא אותו שבנה אותו, או אנשי ביתו, או בנזקי גוף, או בנזקי ממוץ, הוא ושני אחרים אחריו. הרי ודאי יברח אדם להר, ולא ידור בו. ידור במחלת עפר, ולא ידור בו.

ומשום כך הקדוש ברוך הוא חס על ישראל, שהם לא יודעים דבר בכל אותם הפתים, והוא אומר: אתם לא יודעים - אני יודע, ורשמתי אותם בנגע. נגע דר בבית, הנה נגע אחר תקיף שיוציא אותו ויעביר אותו מן העולם. ואז - ונתן את הבית את אבניו ואת עציו. כיון שהולך לו, מה הטעם ונתן את הבית? אלא בכל זמן שאותו בנן יהיה קיים - שלו הוא, ויכול לחזר.

זה בארץ הקדושה, כל שפן בארץ אחרת, שרוח הטמאה מצויה יותר, ויכול אדם להנזק. אמר רבי אלעזר, וכל שפן שנקרא בקלפות של חבריו האחרים להמצא שם, ואפלו דפיקות בפלים לא מעבירים אותו מן הבית. ומשום כך הפסוק הזה מכריז ואומר, הוי בנה ביתו בלא צדק. הוי ודאי שאומרים כל יום בבית ההוא.

רבי יוסי נכנס יום אחד לבית אחד, הגיע לסף (טרח בטפוס) ונכנס פנימה. שמע קול אחד שאומר: התפנסו והפנסו, הנה אחד מהיריבים שלנו. התחברו ונזיק אותו לפני שניצא. אמרו, לא נוכל אלא אם דיורו כאן. יצא רבי יוסי ופחד. אמר, ודאי מי שעובר על דברי החברים, מתחייב בנפשו. אמר לו רבי חייא, והרי הגוים ושאר בני אדם דרים בתוכו, ונשלמו. אמר לו, הם מצדדים הם באים, אבל מי שירא חטא יכול להנזק. ואפלו הם, אם יעכבו את

ואי תימא כמה ידיע. כגון דאתזק בההוא ביתא, ההוא דבני לה, או אנשי ביתיה, או בנזקי דגופא, או בנזקי ממונא, הוא ותרין אחרנין אבתריה. הא ודאי יערוק בר נש לטורא, ולא ידור ביה. ידור בטיחלא דעפרא, ולא ידור ביה.

ובגין כך, קדשא בריך הוא חס עלייהו דישראל, דאינון לא ידעין מלה בכל אינון בתי. והוא אומר, אתון לא ידעין, אנא ידענא, וארשימנא לון בנגע. נגע דייר בביתא, הא נגע אחרא תקיפא, דיפיק ליה, ויעבר ליה מן עלמא. וכדין ונתן את הבית את אבניו ואת עציו. כיון דאזיל ליה, מאי טעמא ונתן את הבית. אלא בכל זמנא דההוא בנן להוי קיים, (דף נ' ע"ב) דיליה הוא, ויכיל לאהדרא.

האי בארעא קדישא, כל שפן בארעא אחרא, דזמינא רוח מסאבא יתיר, ויכיל בר נש לאתזקא. אמר רבי אלעזר, וכל שפן דאקרי בקלפוי דחברוי אחרנין, לאשתפחא תמן, ואפילו טורפי דקספתא לא מעברן ליה מההוא ביתא, ובגין כך האי קרא אכריז ואמר, הוי בונה ביתו בלא צדק. הוי ודאי קאמרי כל יומא בההוא ביתא.

רבי יוסי עאל חד יומא בחד ביתא, מטא בספתא (ס"א אטרח בטיפסא), עאל לגו. שמע חד קלא דאמר, אתפנשו עולו, הא חד פלוגתא דילן. סיפתו וננזיק ליה עד לא ינפוק, אמרו, לא ניכול אלא אי דיוריה הכא. נפק רבי יוסי ודחיל. אמר, ודאי מאן דאעבר על מלוי דחברייא, אתחייב בנפשיה.

אמר ליה רבי חייא, והא גוים ושאר בני נשא דיירי בגויה, ואשתלימו. אמר ליה, אינון מסטרייהו קא אתיין, אבל מאן דדחיל

חטאָה, יכיל לַאַתְזָקָא. וְאַפִּילוּ אֵינוֹן, אֵי יַעֲבֹבוּ דִינְרֵיהוֹן בֵּיהּ, לֹא יַפְקוֹן בְּשִׁלְמָא. אָמַר לֵיהּ, וְהָא כְּתִיב (איוב כא) בְּתִיחֵם שְׁלוֹם מִפְּחַד. אָמַר לֵיהּ כְּגוֹן דְּהָוָה מֵאַחֲרָא, וְאַתְבְּנֵי מִצְדָּק. וְקָרָא הָכִי הוּא, בְּתִיחֵם שְׁלוֹם מִפְּחַד, כְּשֶׁבְּתִיחֵם שְׁלוֹם מִפְּחַד שִׁבְט אֱלוֹהֵי לֹא שְׂרִיא עֲלֵיהֶם. וְכֹא אֲשֶׁר לוֹ הִבִּית וְהִגִּיד וְגו'.

וְיִקְרָא (ד) וְהִגִּיד, וְיִאמֹר מִיבְעֵי לֵיהּ, אוֹ וְיִדְבֹר, מֵהוּ וְהִגִּיד. אֲלֹא בְּכָל אֲתֵר מְלָה דְחֻכְמָתָא הוּא, וְהָא אוּקְמוּהּ. כְּנִגְע נְרָאָה לִי בְּבֵית, כְּנִגְע, נִגְע מִיבְעֵי לֵיהּ. נְרָאָה לִי, יֵשׁ לִי מִיבְעֵי לֵיהּ. דְּהָא כְּתִיב, וְנִתְתִי נִגְע צָרַעַת בְּבֵית אֶרֶץ אַחֲזוֹתְכֶם, דִּיתְחִזִּי לְכֻלָּא. אֲמַאי כְּנִגְע נְרָאָה לִי.

אֲרָא בְּשַׁעֲתָא דְהָאֵי עֵייל, אַחֲרָא אַתְגְּלִיא. וּמְקַטְרְגָא דָּא בְּדָא. וְעַל דָּא נְרָאָה לִי, הֵהוּא דְאַתְפְּסֵי אַתְגְּלִיא, וְדַאֲתְגְּלִיא אַתְפְּסֵי, וּלְבַתֵּר מִתְחִזִּי לֵיהּ בְּדִיוֹקְנָא דְהֵהוּא נִגְע דְבֵיתָא, וְאַתְפְּסֵי אַחֲרָא. וְעַל דָּא וְהִגִּיד לְפָהֵן, דְּמְלָה דְחֻכְמָתָא הִיא.

וְכַדִּין אֲתֵי כְּהֵנָּא, וְיִרְמוֹן בֵּיתָא, וְיִנְתַּצּוֹן לֵיהּ אֲבָנִין וְאַעִין וְכֻלָּא. פִּיּוֹן דְּאַנְתַּצּוֹן וְאַתְדַּכֵּן פְּלֹא, מִתְבַּרְכָּאן, כְּדִין כְּתִיב, (דברים ח) וּבְתִים טוֹבִים תִּבְנֶה וְיִשְׁבְּתָ. אֲלִין אַקְרוּן טוֹבִים, דְּהָא קְדַמָּי לָאו אֵינוֹן טוֹבִים, וְלָאו בְּכֻלָּא דְקְדוּשָׁה וְדְכִיו נִינְהוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵי הָכִי כְּמַאי מוּקְמִינָן קְרָא דְכְּתִיב, (דברים ו) וּבְתִים מְלֵאִים כָּל טוֹב אֲשֶׁר לֹא מְלֵאֲתָ. אֵי רוּחַ מְסַאֲבָא שְׂרִיא כְּגוּוֹיֵיהוּ הִיךְ מְלֵאִים כָּל טוֹב. אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר, מְלֵאִים כָּל טוֹב: בְּמִמוֹנָא, בְּכִסְפָּא, וּבְדִהָבָא, וּבְכֻלָּא. כְּמָה דְאַתְ אָמַר (בראשית מה) כִּי טוֹב כָּל אֶרֶץ מְצֻרִים. וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא כָּל בְּתֵי דְמְצֻרָאֵי, מְלִיזִין חֲרָשִׁין וְטַעוּן הוּוּ.

דִּינְרָם בּוּ, לֹא יֵצְאוּ בְּשִׁלְמוֹם. אָמַר לוֹ, וְהָרִי כְּתוּב (איוב כא) בְּתִיחֵם שְׁלוֹם מִפְּחַד. אָמַר לוֹ, כְּגוֹן שְׁהִיָּה מֵאַחֲרָא, וְנִבְנָה מִצְדָּק. וְהַפְּסוּק כִּף הוּא, בְּתִיחֵם שְׁלוֹם מִפְּחַד - כְּשֶׁבְּתִיחֵם שְׁלוֹם מִפְּחַד, שִׁבְט אֱלוֹהֵי לֹא שוֹרָה עֲלֵיהֶם.

וְכֹא אֲשֶׁר לוֹ הִבִּית וְהִגִּיד וְגו' (ויקרא יד). וְהִגִּיד?! וְיִאמֹר הִיָּה צְרִיף לְהִיּוֹת, אוֹ וְיִדְבֹר. מַה זֶה וְהִגִּיד? אֲלֹא בְּכָל מְקוֹם דְּכָבֵר שֶׁל חֻכְמָה הוּא, וְהִנֵּה פְּרָשׁוּהָ. כְּנִגְע נְרָאָה לִי בְּבֵית. כְּנִגְע?! נִגְע הִיָּה צְרִיף לְהִיּוֹת! נְרָאָה לִי?! יֵשׁ לִי הִיָּה צְרִיף לְהִיּוֹת, שְׁהִרִי כְּתוּב וְנִתְתִי נִגְע צָרַעַת בְּבֵית אֶרֶץ אַחֲזוֹתְכֶם, שְׂרִיאָה לְכָל! לְמָה כְּנִגְע נְרָאָה לִי.

אֲרָא בְּשַׁעֲתָא שְׁנָה נְכַנְס, אַחֲרָא מִתְגַּלְגָּה, וּמִתְגַּרִּים זֶה בְּזֵה. וְעַל זֶה נְרָאָה לִי. אוֹתוֹ שְׁהִתְכַּסֶּה הִתְגַּלְגָּה, וְשְׁהִתְגַּלְגָּה הִתְכַּסֶּה, וְאַחֲרָא כִּף נְרָאָה לוֹ בְּדַמוֹת אוֹתוֹ הִנְגַּע שֶׁל הִבִּית, וְאַחֲרָא מִתְכַּסֶּה. וְעַל זֶה וְהִגִּיד לְפָהֵן, שְׁדַבֵּר חֻכְמָה הוּא.

וְאִזּוּ כָּא הִפְהֵן, וְיִפִּילוּ הִבִּית, וְיִנְתַּצּוּ לוֹ הָאֲבָנִים וְהָעֵצִים וְהַפֶּל. כִּיּוֹן שְׁנִתְצוּ וְטִהְרוּ הַפֶּל, מִתְבַּרְכִּים. אִזּוּ כְּתוּב (דברים ה) וּבְתִים טוֹבִים תִּבְנֶה וְיִשְׁבְּתָ. אֲלוֹ נְקָרָאִים טוֹבִים, שְׁהִרִי הִרְאִשׁוּנִים אֵינִם טוֹבִים, וְאֵינִם בְּכֻלָּל שֶׁל קְדוּשָׁה וְטִהְרָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם כִּף, כְּמָה מְפָרְשִׁים אֶת הַפְּסוּק שְׁכְּתוּב, (שם) וּבְתִים מְלֵאִים כָּל טוֹב אֲשֶׁר לֹא מְלֵאֲתָ? אִם רוּחַ טְמָאָה שוֹרָה בְּתוֹכְכֶם, אֵיךְ מְלֵאִים כָּל טוֹב? אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר, מְלֵאִים כָּל טוֹב - בְּמִמוֹן, בְּכִסֵּף וּבְזָהָב, וּבְכָל כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר (בראשית מה) כִּי טוֹב כָּל אֶרֶץ מְצֻרִים. וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהִנֵּה כָּל בְּתֵי הַמְצֻרִים הֵיוּ מְלֵאִים

כְּשֵׁפִים וְתוֹעֲבוֹת? אֵלָּא עֲבוּר
הַעֲשֶׂר שֶׁל הָאֶרֶץ זֶה נֶאֱמַר. אִף
כָּאֵן עֲבוּר הַעֲשֶׂר וְהַמָּמוֹן הוּא.
שְׁתֵּי עֲשִׂירֵי נְטִלוּ יִשְׂרָאֵל, אַחַת
כְּשִׁיבָאוּ מִגְּלוֹת מִצְרַיִם, וְאַחַת
כְּשִׁנְכָסוּ לְאֶרֶץ. רַבִּי שְׁמַעוֹן
אָמַר, כֹּל זֶה וְדַאי הִיָּה לְקֹדֶשׁ אֶת
הָאֶרֶץ, וְלֹהֲעֲבִיר רוּחַ הַטְּמֵאָה מִן
הָאֶרֶץ וּמִתּוֹךְ יִשְׂרָאֵל. וְכִשְׁהִבִית
הִיָּה מִנְתָּן, הִיָּה נִמְצָא בּוֹ מָמוֹן
לְבָנוֹת אוֹתוֹ וּלְמֵלֵא אֶת בֵּיתוֹ, כְּדִי
שְׁלֵא יִצְטָעַר עַל הַבַּיִת וַיִּשְׁהוּ
בְּדִיּוּר שֶׁל קֹדֶשׁהּ.

וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּהֵרוֹת
וְגו' (ויקרא יג) רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כְּסִילְתָּא
דְּמוֹקֵפִי בְּבִהְרַת עֲזָה, חִיזוּ תַנִּינָא, וּבְחִיזוּ
אֲתַדְן, בְּאִינוּן גְּוּוּנִין. אָמַר רַבִּי יִצְחָק שְׁלֵשׁ
מֵאוֹת טַעֲמִים אֵיךְ מָאֵן דְּגָרִיס בְּבִהְרַת עֲזָה.
וְכִלְהוּ אוֹלִיפְנָא מֵאַבָּא, בַּר חִיזוּר (חִיזוּר) חַד
סְאִיב, סְהָדָא חַד. תְּרִין, תְּרִי סְהָדִי, וְדַכִּי. מִפְּאֵן
וְלֹהֲלָאָה, אֲפִילוּ מֵאָה כְּתָרִי, וְתָרִי כְּמֵאָה. וְדָא
אוֹלִיפְנָא לְכְתָר דְּכְתִיב, (דברים יט) לֹא יָקוּם עַד
אֶחָד בְּאִישׁ וְגו', עַל פִּי שְׁנַיִם עֲדִים וְגו'.

רַבִּי חִזְקִיָּה הוּא יְתִיב קָמִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן,
אָמַר, כְּתִיב נִגְעַ לְבָן אֲדַמְדָּם, כְּדִין הוּא
נִגְעַ, דְּהָא חוּוֹרָא לֹא קָאִים בְּעִינֵיהּ. פִּתַּח רַבִּי
שְׁמַעוֹן וְאָמַר, כְּתִיב (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם
כְּשָׁנִים וְגו', זְכָאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוֹדֶשׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּעִי לְדַפְּאָה לֹון בְּכֵלָא, בְּגִין דְּלֹא
יִשְׁתַּפְּחוּן בְּדִינָא קָמִיָּה. וּמְאִרְיָהוּן דְּדִינָא לֹא
יִשְׁלִטוּן בְּהוּן, דְּהָא כֵלָא אֲזִיל בְּתַר זִינֵיהּ.
סוּמְקָא לְסוּמְקָא, וְחוּוֹרָא לְחוּוֹרָא. יְמִינָא
לְיְמִינָא, וְשְׁמָאֵלָא לְשְׁמָאֵלָא.

בְּעֵשׂוֹ כְּתִיב, (בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי,
וְעַל כֵּן שׁוּרָה בּוֹ מִינּוּ.
וְאִם תֵּאמַר אֲדָמוֹנִי כְּתִיב בְּעֵשׂוֹ,

(שמואל א, טז) וַיְבִיאֵהוּ וְהוּא

אֵלָּא בְּגִין עוֹתָרָא דְאַרְעָא אֲתָמַר. אוֹף הָכָא
בְּגִין עוֹתָרָא וּמָמוֹנָא הוּא.

תְּרִין עוֹתָרִין נְטִלוּ יִשְׂרָאֵל, חַד בַּד נְפִקוּ
מִגְּלוֹתָא דְּמִצְרַיִם. וְחַד בַּד עֲאֵלוּ
לְאַרְעָא. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כֹּל דָּא וְדַאי הוּא
לְאַתְקֻדְשָׁא אַרְעָא, וְלֹא עֲבָרָא רוּחַ מִסְּאַבָּא
מְאַרְעָא, וּמִגּוֹ יִשְׂרָאֵל. וְכֹד בֵּיתָא הוּא נְתִיץ,
הוּא אֲשַׁתַּכַּח בַּהּ מָמוֹנָא, לְמִבְנֵי לֵיהּ, וְלְמִלְיָא
בֵּיתֵיהּ, בְּגִין דְּלֹא יִצְטָעַר עַל בֵּיתָא, וַיִּשְׁרוּן
בְּדִיּוּרָא דְקֹדֶשׁהּ.

וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרָם בְּהֵרוֹת
וְגו' (ויקרא יג) רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כְּסִילְתָּא
דְּמוֹקֵפִי בְּבִהְרַת עֲזָה, חִיזוּ תַנִּינָא, וּבְחִיזוּ
אֲתַדְן, בְּאִינוּן גְּוּוּנִין. אָמַר רַבִּי יִצְחָק שְׁלֵשׁ
מֵאוֹת טַעֲמִים אֵיךְ מָאֵן דְּגָרִיס בְּבִהְרַת עֲזָה.
וְכִלְהוּ אוֹלִיפְנָא מֵאַבָּא, בַּר חִיזוּר (חִיזוּר) חַד
סְאִיב, סְהָדָא חַד. תְּרִין, תְּרִי סְהָדִי, וְדַכִּי. מִפְּאֵן
וְלֹהֲלָאָה, אֲפִילוּ מֵאָה כְּתָרִי, וְתָרִי כְּמֵאָה. וְדָא
אוֹלִיפְנָא לְכְתָר דְּכְתִיב, (דברים יט) לֹא יָקוּם עַד
אֶחָד בְּאִישׁ וְגו', עַל פִּי שְׁנַיִם עֲדִים וְגו'.

רַבִּי חִזְקִיָּה הוּא יְתִיב קָמִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן,
אָמַר, כְּתִיב נִגְעַ לְבָן אֲדַמְדָּם, כְּדִין הוּא
נִגְעַ, דְּהָא חוּוֹרָא לֹא קָאִים בְּעִינֵיהּ. פִּתַּח רַבִּי
שְׁמַעוֹן וְאָמַר, כְּתִיב (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם
כְּשָׁנִים וְגו', זְכָאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוֹדֶשׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּעִי לְדַפְּאָה לֹון בְּכֵלָא, בְּגִין דְּלֹא
יִשְׁתַּפְּחוּן בְּדִינָא קָמִיָּה. וּמְאִרְיָהוּן דְּדִינָא לֹא
יִשְׁלִטוּן בְּהוּן, דְּהָא כֵלָא אֲזִיל בְּתַר זִינֵיהּ.
סוּמְקָא לְסוּמְקָא, וְחוּוֹרָא לְחוּוֹרָא. יְמִינָא
לְיְמִינָא, וְשְׁמָאֵלָא לְשְׁמָאֵלָא.

בְּעֵשׂוֹ כְּתִיב, (בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי,
וְעַל כֵּן שׁוּרָא בֵּיהּ זִינֵיהּ. (דף נ"א ע"א) וְאִי

תִּימָא אֲדָמוֹנִי כְּתִיב בְּעֵשׂוֹ. וְכְתִיב בֵּיהּ בְּדוּד,

אֲדַמּוּנִי. אֵלָא דָא מְזוּהָמָא דְדַהֲבָא אֲתַעֲבִיד, וְדָא בְּזוּהָרָא דְדַהֲבָא אֲתַדְבֵק, בַּעֲשׂוֹ כְּתִיב בֵּיהּ, אֲדַמּוּנִי כְּלוּ פְּאֲדַרְת שְׁעָר, בְּזוּהָמָא דְהַתּוּכָא נִפְק. בְּדוּד פְּתִיב בֵּיהּ, עִם יִפֵּה עֵינִים וְטוֹב רְאִי.

וְכַתוּב בּוּ בְּדוּד, (שמואל-א טז) וְלִבִּיאָהוּ וְהוּא אֲדַמּוּנִי. אֵלָא זֶה מְזוּהַמַּת הַזֶּהֱב נַעֲשֶׂה, וְזֶה נִדְבַק בְּזוּהַר הַזֶּהֱב. כְּתוּב בַּעֲשׂוֹ, אֲדַמּוּנִי כְּלוּ פְּאֲדַרְת שְׁעָר, יֵצֵא בְּזוּהַמַּת הַהַתּוּף. בְּדוּד פְּתוּב, עִם יִפֵּה עֵינִים וְטוֹב רְאִי.

תָּא חֲזִי, מָאִי טַעְמָא. גְּוֹנָא תּוּרָא אֲשַׁתְּמוּדַע, וְגְוֹנָא סוּמְקָא אֲשַׁתְּמוּדַע, סוּמְקָא בְּקַדְמִיתָא, וְהָא אֲתַחֲזִי בֵּיהּ חוּרָא, הָא דְכִיּוּתָא אֲתִיילִיד בֵּיהּ, וְשֹׁאֲרֵי לְאֲתַדְכָּאָה. חוּרָא בְּקַדְמִיתָא, וְאֲתַחֲזִי בֵּיהּ סוּמְקָא, הָא שְׁאֲרֵי לְאֲסַתְאַבָּא, וְכְתִיב וְטַמְאוּ הַפֶּהֶן, דְּהָא אֲתִיילִיד בֵּיהּ סוּמְקָא, לְאֲסַתְאַבָּא. וְכֵהֲנָא הוּא יָדַע בְּכָל אֵינּוֹן גְּוֹוִינִין. וְלִזְמַנִּין דְּאֲתַחֲזִי בֵּיהּ גְּוֹוִנָא דְּכִיּוּתָא, וְיִסְגַר לִיהּ לְמַחְמֵי אִי אֲתִיילִיד בֵּיהּ גְּוֹוִנָא אַחְרָא. וְאִי לָא, מְדַפֵּי לִיהּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְטַהֲרוּ הַפֶּהֶן וְגו'.

בֵּא וְרָאָה מַה הַטַּעַם. הַגְּוֹן הַלְבָן נוֹדַע, וְהַגְּוֹן הָאֲדָם נוֹדַע. אֲדָם בְּרֵאשׁוֹנָה, וְהִנֵּה נִרְאָה בּוּ לְבָן, הָרִי טַהֲרָה נוֹלְדָה בּוּ וּמַתְחִיל לְהַטְהֵר. לְבָן בְּרֵאשׁוֹנָה וְנִרְאָה בּוּ אֲדָם, הִנֵּה מַתְחִיל לְהַטְמָא. וְכַתוּב וְטַמְאוּ הַפֶּהֶן, שֶׁהִנֵּה נוֹלֵד בּוּ אֲדָם לְהַטְמָא. וְהַפֶּהֶן הִיָּה יוֹדַע בְּכָל אוֹתָם הַגְּוִנִים. וְלַפְעָמִים שְׁנִרְאָה בּוּ גְוֹן שֶׁל טַהֲרָה, וְיִסְגְּרוּ לְרֵאוֹת אִם יוֹלֵד בּוּ גְוֹן אַחֵר. וְאִם לָא, מְטַהֵר אוֹתוֹ. זֶהוּ שְׁכַתּוּב וְטַהֲרוּ הַפֶּהֶן וְגו'.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הוּוּ אֲזֵלִי בְּאַרְחָא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, פְּתִיב (מלכים ב, ה) וְצָרַעַת נַעֲמָן תִּדְבַק בְּךָ וּבְצוֹרְעָךָ לְעוֹלָם וְגו'.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הִיוּ הוֹלְכִים בְּדַרְךָ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, פְּתִיב (מלכים ב, ה) וְצָרַעַת נַעֲמָן תִּדְבַק בְּךָ וּבְצוֹרְעָךָ לְעוֹלָם וְגו'. אִם הוּא חָטָא, לְמָה יִלְקוּ בְּנֵיו? אָמַר לוֹ, אֲלִישֶׁע רָאָה יוֹתֵר מִשְׁאָר הַנְּבִיאִים. רָאָה שְׂלֵא יֵצֵא מִגִּיחֲזֵי בֵּן מְעֵלָה, וְעַל כֵּן קָלַל אֶת כָּלָם. וְרָא עוֹד, אֵלָא אָמַר לוֹ: אֲנִי עֲבַדְתִּי בְּשִׁמוֹשׁ עֲלִיּוֹן אֲצֵל אֱלֹהֵי, וְנִכְתִּי בְּשִׁנֵי חֲלָקִים, שְׁהָרִי עֲבַדְתִּי אוֹתוֹ בְּאַמְתָּ. וְאַתָּה רִשְׁע פְּגַמְתָּ אוֹתִי, נִשְׁבַּעְתָּ לְשַׁקֵּר וְחַמַּדְתָּ, הָרִי עֲבַרְתָּ עַל כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, וּמִי שְׁעוֹבֵר עַל זֶה, מַת הוּא לְעוֹלָם הַבָּא. אֲבָל מִשׁוּם שְׁעַבְדְתָּ אוֹתִי, הַשְׁמוּשׁ שֶׁלָּךְ לֹא יִהְיֶה לְחַנּוּם; תִּהְיֶה מִיתְּדָךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא. וּמִשׁוּם כֵּךְ, וְצָרַעַת נַעֲמָן תִּדְבַק בְּךָ וּבְצוֹרְעָךָ.

בְּרָא דְמַעֲלִיא, וְעַל דָּא לֵיִיט לְכַלְהוּ. וְרָא עוֹד, אֵלָא אָמַר לִיהּ, אָנָּא פְּלַחְנָא בְּשִׁמוּשָׁא עַלְאָה לְגַבֵּי אֱלֹהֵי, וְזַכִּינָא בְּתַרְיִן חוֹלְקִין, דְּהָא פְּלַחְנָא לִיהּ בְּקִשׁוּט, וְאַנְתָּ רִשְׁע פְּגִימַת לִי, אוּמִית לְשַׁקְרָא, וְחַמִּידַת, הָא עֲבַרְתָּ עַל אוּרִייתָא כְּלָא, וּמֵאֵן דְּאֵעֲבַר עַל דָּא, מִית הוּא לְעֵלְמָא דְּאֲתִי. אֲבָל בְּגִין דְּפִלַּחַת לִי, שְׁמוּשָׁא דִּילָךְ לֹא לְהֵוִי לְמַגְנָא, תִּהְוִי מִיתָה דִּילָךְ בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְּאֲתִי לָא. וּבְגִין כֵּךְ, וְצָרַעַת נַעֲמָן תִּדְבַק בְּךָ וּבְצוֹרְעָךָ. (גוּוֹנָא דְּחוּרָא אֲשַׁתְּמוּדַע).

(גוֹן הַלְבָן נוֹדַע, וְגוֹן הָאֲדָם נוֹדַע). אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּגַד הַצֹּמֵר או

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּגַד הַצֹּמֵר אוּ הַפְּשֻׁתִים אֲמֵאִי. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּכָלָא

הפּשְׁתִּים לְמָה? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כִּפְלָ שׁוֹרָה וּכְכַל שׁוֹלֵט. וַיֵּשׁ כְּמוֹ זֶה, שְׁפָתוֹב (מִשְׁלֵי לֵא) דְרָשָׁה צָמַר וּפְשָׁתִים. וּמִשׁוּם כִּף שְׁלֹטוֹנוֹ שֶׁל אוֹתוֹ נִגְעַ שְׁיֹצֵא מִמְקוֹם עֲלוֹיוֹן, זֶה שׁוֹלֵט בְּכָל, בְּשָׁנֵי גִוּוּנִים, בְּצָמַר וּבְפְשָׁתִים. וּמִשׁוּם כִּף, זֹאת תּוֹרַת נִגְעַ הַצָּרְעַת כִּגְד הַצָּמַר אוֹ הַפְּשָׁתִים.

רַבִּי יִצְחָק הִזִּיהוּ הוֹלֵךְ לְבָצִיר שֶׁל אָבִיו. רָאָה אִישׁ אֶחָד שֶׁסָּטָה עִם קֶשֶׁר שֶׁל מִשָּׂא עַל כֶּתֶפוֹ. אָמַר לוֹ, קִנִּים שֶׁל עֲצִים שֶׁעַל כֶּתֶפְךָ לָשֵׁם מָה? לֹא אָמַר לוֹ דְּבַר. הִלֵּךְ אַחֲרָיו. רָאָה שֶׁנִּכְנַס לַמַּעְרָה אַחַת, נִכְנַס אַחֲרָיו. רָאָה קִיטוֹר שֶׁל עֶשֶׂן שֶׁהִיָּה עוֹלָה מִתַּחַת לְאַרְצֵן, וְנִכְנַס הָאִישׁ הַהוּא לְנֹקֵב אֶחָד וְהִתְכַּסֶּה מִמֶּנּוּ. פָּחַד רַבִּי יִצְחָק, וַיֵּצֵא לְפִי הַמַּעְרָה.

בְּעוֹדוֹ יוֹשֵׁב, עָבְרוּ רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חִזְקִיָּה. רָאָה אוֹתָם וְקָרַב אֲלֵיהֶם. סִפֵּר לָהֶם אֵת הַמַּעֲשֵׂה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן שֶׁהִצִּילָךְ. זוֹהִי מַעֲרַת הַמַּצְרְעִים שֶׁל סְרוּנָא, וְכָל יוֹשְׁבֵי הַקְּרִיָּה הֵיחָא הֵם מְכַשְׁפִּים, וּבָאִים לְמַדְבַּר לְנִחְשֵׁים הַשְּׁחָרִים, שֶׁהֵם בְּנֵי עֶשֶׂר שָׁנִים אוֹ יוֹתֵר, לַעֲשׂוֹת כְּשָׁפִים, וְלֹא נִשְׁמָרִים מֵהֶם וְנִצְעָשִׁים מַצְרְעִים, וְכָל מִינֵי כְּשָׁפִים שֶׁלָּהֶם הֵם בְּמַעֲרָה הַזֹּאת הִלְכּוּ. בְּעוֹדָם הוֹלְכִים פָּגְשׁוּ בְּאִישׁ אֶחָד שֶׁהִיָּה בָּא, וּבְנֹו שֶׁהִיָּה חוֹלָה קָשׁוֹר עַל הַחֲמוֹר. אָמְרוּ לוֹ, מִי אַתָּה? אָמַר לָהֶם, יְהוּדִי, וְזֶה הוּא בְּנֵי שֶׁקָּשׁוֹר עַל הַחֲמוֹר. אָמְרוּ לוֹ, לְמָה הוּא קָשׁוֹר? אָמַר לָהֶם, מִגּוּרֵי הֵם בְּכַפֵּר אֶחָד שֶׁהוּא מְבַנֵּי הַרומָאִים, וּבְנֵי הַהָהּ הִיָּה לוֹמַד תּוֹרָה בְּכָל יוֹם, וְהִיָּה חוֹזֵר הַבֵּיתָה וְלוֹמַד אֵת אוֹתָם הַדְּבָרִים, וְשִׁלֵּשׁ שָׁנִים הָיוּ מִגּוּרֵי לְחֹזֵר עַל הַדְּבָרִים, עָבְרָה רוּחַ אַחַת

שְׂרִיא, וּבְכָלֵא שְׁלֵטָא. וְאִית כְּגוּוֹנָא דָּא דְכָתִיב, (מִשְׁלֵי לֵא) דְרָשָׁה צָמַר וּפְשָׁתִים. וּבְגִינֵי כִף, שׁוֹלֵטָנִיָּה דִּהְיוּא נִגְעַ דְנִפְיָק מֵאַתֵּר עֲלָאָה, דָּא שְׁלֵטָא בְּכָלֵא, בְּתַרֵי גִוּוּנֵי, בְּצָמַר וּבְפְשָׁתִים. וּבְגִין כִּף, זֹאת תּוֹרַת נִגְעַ הַצָּרְעַת כִּגְד הַצָּמַר אוֹ הַפְּשָׁתִים.

רַבִּי יִצְחָק הָהוּ אָזִיל לְקַטְפוּרֵי דְאַבּוּי. חָמָא חַד בַּר נֶשׁ, דְסֵאטִי בְקוּטְרָא דְמְטוּלָא אַכְתָּפוּי. אָמַר לֵיהּ, שׁוּרְטָא דְקִישְׁטָא בְכַתְפְךָ אַמְאִי, לֹא אָמַר לֵיהּ מְדִי. אָזִל אַבְתְּרִיָּה, חָמָא דְעִיִל בְּמַעְרְתָא חָדָא, עָאל אַבְתְּרִיָּה, חָמָא קְטוּרָא דְתַנְנָא דִּהְיוּ סְלִיק מִתַּחַת אַרְעָא, וְעָאל הַהוּא בַר נֶשׁ בְּנוֹקְבָא חַד, וְאַתְפְּסִיא מִנִּיָּה. דְחִיל רַבִּי יִצְחָק, וְנִפְקַ לְפוּם מַעְרְתָא. עַד דִּהְיוּ יְתִיב, אַעֲבְרוּ רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חִזְקִיָּה, חָמָא לוֹן, וְקָרִיב גְּבִיָּהוֹן, סַח לוֹן עוֹבְדָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא דְשַׁזְבֵּךְ. הָאִי מַעְרְתָא דְסָגִיר, דְסְרוּנָא הִיא, וְכָל יְתִבֵי הֵיחָא קְרַתָּא, חֲרָשִׁין אִינוּן, וְאַתְיִין לְמַדְבְּרָא לְחַוּוּיִין אוּכְמִין, דְאִינוּן בְּנֵי עֶשֶׂר שָׁנִין, אוֹ יְתִיר, לְמַעַבַד חֲרָשִׁין, וְלֹא מִנְטְרָא מִנִּיָּהוּ, וְאַתְעֲבִידוּ סָגִירִין וְכָל זִינֵי חֲרָשִׁין דִּלְהוֹן בְּהָאִי מַעְרְתָא אִינוּן.

אָזִלוּ, עַד דִּהּוּ אָזִלִי, אַעֲרַעְרוּ בְּחַד בַּר נֶשׁ דִּהְיוּ אַתִּי, וּבְרִיָּה דִּהְיוּ מַרְע, קְטִיר עַל חָמְרָא. אָמְרוּ לֵיהּ מָאן אַתָּ. אָמַר לְהוּ יוּדָאִי, וְדָא הוּא בְּרִי דְאִיְהוּ קְטִיר עַל חָמְרָא. אָמְרוּ לֵיהּ, אַמְאִי הוּא קְטִיר. אָמַר לוֹן דִּיּוּרֵי הוּא בְּחַד כְּפַר, דְאִיְהוּ מְבַנֵּי רוּמָאִי, וְהָאִי בְּרִי הוּא אוּלִיף אוּרְיִיתָא בְּכָל יוּמָא, וְהוּא אֶהְדֵּר לְבֵיתָא, וְלַעִי לוֹן לְאִינוּן מְלִין. וְתַלַת שָׁנִין הוּא דִיּוּרֵי בְּהֵיחָא בֵיתָא, וְלֹא חָמִינָא מְדִי. וְהַשְׁתָּא בְּבֵית הַהוּא וְלֹא רִאִיתִי דְבַר. וְכַעַת יוֹם אֶחָד נִכְנַס בְּנֵי לְבֵית

לפניו והזיקה לו, התעקמו פיו ועיניו, וידיו התעקמו ולא יכל לדבר. ובאתי למערת המצרעים של סרוניא אולי ילמדו אותי דבר של רפואה.

אמר לו רבי יהודה, ובאותו הבית האם ידעת מקדם לכן אם נזוק בו איש אחר? אמר לו, ידעתי, שהרי מפמה ימים נזוק בו איש אחד, והיו אומרים שהיה חולה, ומהם אומרים שרוח של הבית, ואחר כך נכנסו בו פמה אנשים ולא נזקו. אמרו, זהו שאומרים החברים, אוי לאותם שעוברים על דבריהם.

פתח רבי יהודה ואמר, (ירמיה כב) הוי בנה ביתו בלא צדק, שהרי בכל מקום שנמצא בו צדק, כל הרוחות וכל מזיקי העולם בורחים ממנו, ולא נמצאים לפניו. ועם כל זה, מי שמקדים ונוטל המקום, אוחז בו. אמר לו רבי חזקיה, אם כך, שקול השם הקדוש כרוח הטמאה?

אמר לו, לא כך, אלא השם הקדוש לא שורה במקום טמא, ומשום כך, אם השם הקדוש נוטל המקום מקדם לכן, כל הרוחות וכל מזיקי העולם לא יכולים להראות בו, כל שפן לקרב עמו. אם רוח טמאה קודם ונוטל את המקום - השם הקדוש לא שורה בו, שהרי אינו מקומו. וכשהיה יורד נגע צרעת, היה מטהר את המקום, ומוציא את רוח הטמאה ממקומו, ואחר כך מנתצים את הבית, האבנים והעצים והפל, ובונה אותו במקדם, בצד הקדוש בצדק, שמזכיר את השם הקדוש ומשרה עליו קדשה, ועם כל זה בעפר אחר, וירחיק את הבית ממקומו, מהיסוד הראשון שני טפחים.

יומא חד עאל ברי לביתא לאהדרא מלין, אעבר חד רוחא קמיה, ונזיק ליה, אעקם פומיה ועינוי, וידיי אתעקמו, ולא יכיל למללא. ואתינא לגבי מערתא דסגירו דסרוניא דלמא ילפון לי מלה דאסוותא.

אמר ליה רבי יהודה, ובההוא (דף נ"א ע"ב) ביתא ידעת מן קדמת דנא, דאתנזק ביה בר נש אחרא. אמר ליה ידענא, דהא מפמה יומין אתנזק ביה חד בר נש, והווי אמרי דמרעא הוה, ומנייהו אמרי דרוחא דביתא, ולבתר עאלו ביה פמה בני נשא, ולא אתנזיקו. אמרו, היינו דאמרי חברייא, ווי לאינון דעברין על מלייהו.

פתח רבי יהודה ואמר, (ירמיה כב) הוי בונה ביתו בלא צדק, דהא בכל אתר דאשתכח ביה צדק, כל רוחין וכל מזיקי עלמא ערקי מגיה, ולא משתכחי קמיה. ועם כל דא, מאן דאקדים ונטיל אתר, אחיד ביה. אמר ליה רבי חזקיה, אי הכי שקיל שמא קדישא כרוח מסאבא.

אמר ליה, לאו הכי, אלא שמא קדישא לא שריא באתר מסאבא, ובגין כך, אי שמא קדישא נטיל אתר מקדמת דנא, כל רוחין וכל מזיקין דעלמא לא יכלין לאתחזאה ביה, כל שפן לקרבא בהדיה. אי רוח מסאבא קדים, נטיל אתר. שמא קדישא לא שריא ביה, דהא לאו אתריה.

ובר הוה נחית נגע צרעת, הוה מדפי אתרא, ואפיק לרוח מסאבא מאתריה, ולבתר מנתצי ביתא, אבנין ואעין וכלא, ובני לה כמלקדמין, בסטר קדישא בצדק, דדכיר ליה לשמא קדישא, ולשרי עליה קדשה, ועם כל דא בעפרא אחרא, וירחיק ביתא מאתריה, מיסודא קדמאה תרי טפחים.

עכשו שלא נראה ולא יורד מי שמתגרה באתה רוח טמאה להוציאה ממקומו, מה תקנתו? אם יכול לצאת מן הבית הזה - יפה, ואם לא - יבנה אותו במקדשם באבנים אחרות, ועצים והפל. ויוציא וירחיק אותו מהמקום הראשון, ויבנה אותו על השם הקדוש.

ועם כל זה לא יוצאת אותה הרוח מן המקום הראשון, משום שקדשה לא שורה על מקום טמא. אמר רבי יצחק, למה לו לטרח על זה? בזמן הזה פתוב, (קהלת א) מענות לא יוכל לתקון וגו'. מיום שנחרב בית המקדש לא נמצאה רפואה בעולם, משום כף צריך אדם להזהר, כף שיהיה שמור.

אמרו, גלף עם האיש הזה ונראה. אמר רבי יצחק, אסור לנו. אם היה הולך לאיש גדול ירא חטא, כמו נעמן לאלישע, גלף אחריו. עכשו שהוא הולך לרחוקי העולם, רחוקי התורה, מגעלים מן הפל, אסור לנו להראות לפניהם. ברוף הרחמן שהציל אותנו מהם. והאיש הזה אסור לו. אמר רבי יהודה, והרי שנינו, בכל מתרפאים חוץ מעצי אשרה וכו'. אמר לו, וזהו עבודה זרה, ולא עוד, אלא שהרי פתוב, (דברים ט) לא ימצא כף בנו ובתו באש וגו'. הלכו לדרפם.

הרף אותו האיש למערה ה היא, הוא ובנו, שם אותו במערה. עד שיצא אביו לקשר את חמורו, יצא קיטור של אש והכה אותו בראשו והרג אותו. בינתיים נכנס אביו ומצא אותו מת. לקח אותו ואת חמורו והלך לו. ומצא אחר יום אחד את רבי יצחק ואת רבי

השתא דלא אתחזי, ולא נחית מאן דמקטרג ביה בההוא רוח מסאבא, לאפקא ליה מאתריה, מאי תקנתיה. אי יכיל לנפקא מהאי ביתא שפיר. ואי לאו יבנה ליה כמלקדמין, באבנין אחרנין, ואעין וכלא, ויפיק וירחיק ליה מאתר קדמאה, ויבני ליה על שמא קדישא.

ועם כל דא, לא נפיק ההוא רוחא מן אתר קדמאה, בגין דקדושה לא שריא על אתר מסאבא. אמר רבי יצחק למה ליה לאטרחא כולי האי, בזמנא דא פתיב, (קהלת א) מענות לא יוכל לתקון וגו'. מיומא דאתחרב בי מקדשא, לא אשתכח אסוותא בעלמא, בגיני כף בעי בר נש לאזדהרא, פי היכי דלהוי נטיר.

אמרי נזיל בהדי האי בר נש ונחמי. אמר רבי יצחק, אסיר לן. אי הוה אזיל לגבי גברא רבא דחיל חטאה, כגון נעמן לגבי אלישע, נזיל אבתריה. השתא דאיהו אזיל לגבי רחיקי עלמא, רחיקי אורייתא, געלי מפלא, אסיר לן לאתחזאה קמייהו. בריך רחמנא די שזיב לן מנייהו. והאי בר נש אסיר ליה. אמר רבי יהודה, והא תנינן בפל מתרפאין, חוץ מעצי אשרה וכו'. אמר ליה, ודא עבודה זרה איהו, ולא עוד, אלא דהא פתיב (דברים יח) לא ימצא כף מעביר בנו ובתו באש וגו'. אזלו לארחייהו.

אזל ההוא בר נש להיא מערתא, הוא ובריה, שרי ליה במערתא. עד דנפק אבוי לקטרא לחמריה, נפק קיטורא דאשא, ומחא ליה ברישא, וקטליה. אדהכי עאל אבוי, ואשפחיה מית. נטל ליה ולחמריה, ואזל ליה. ואשפח להו לבתר יומא חד, לרבי יצחק, ולרבי יהודה, ורבי חזקיה, דהוו אזלי. בכה קמייהו,

וסח לון עובדא. אמר רבי

יִצְחָק, וְלֹא זְמַנִּין סְגִיאיִן אַמִּינָא לָךְ, דְּאָסִיר
 לְמִיּהוּ תַפְזֵן. בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, (דניאל ד) דִּי כָל
 מַעֲבָדוּהֵי קְשׁוּט, וְאִרְחִיתִיה דִּין. זְכָאִין אֵינוּן
 צְדִיקָיָא, דְּאִזְלִין בְּאַרְח קְשׁוּט, בְּעֵלְמָא דִּין,
 וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי, וְעֲלִיִּהוּ כְּתִיב, (משלי ד) וְאִרְח
 צְדִיקִים כְּאוֹר נֶגְהַ וְגו'.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּכָל עוֹבְדוֹי דְּבַר נֶשׁ, לְבַעֲי
 לִיה דְּלַהוּוֹן כְּלָהוּ לְשִׁמָּא קְדִישָׁא. מָאִי
 לְשִׁמָּא קְדִישָׁא. לְאִדְפָּרָא בְּפוּמִיה שְׁמָא
 קְדִישָׁא עַל כָּל מַה דְּאִיהוּ עֲבִיד, דְּכֹלֵא הוּא
 לְפוּלְחָנִיה, וְלֹא יִשְׂרֵי עֲלוֹי סְטָרָא אַחְרָא. בְּגִין
 דְּאִיהוּ זְמִין תְּדִירָא לְגַבֵּי בְּנֵי נֶשׁא, וְיִכִּיל
 לְאַשְׁרָאָה עַל הַהוּא עֲבִידְתָּא. וְעַל דָּא, הִשְׁתִּי
 אוּ הַעֲרַב הָוָה אִסְתָּאב, וְשִׁרְיָא (דף נ"ב ע"א) עָלֶיהָ
 רוּחַ מְסֻאָבָא. וּמַה בְּהַאי כֶּף, מָאֵן דְּפִקִּיד מְלוּי
 לְסְטָרָא אַחְרָא דְלֹא אִצְטְרִיךְ, עַל אַחַת כְּמַה
 וּכְמַה. וּבְגִין כֶּף פְּתִיב (דברים כג) וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל
 דְּבַר רָע.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָוָה אָזִיל לְמַחְמֵי לְאַבּוּי (ס"א לחמיו)
 וְהָוָה עֲמִיה רַבִּי אַבָּא. אָמַר רַבִּי אַבָּא נִימָא
 מְלִין דְּאוּרִייתָא וְנִזִּיל. פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר,
 (בראשית יב) אִמְרִי נָא אַחְתִּי אָתָּה, הַאי קָרָא קְשִׁיָּא.
 וְכִי אַבְרָהָם דְּאִיהוּ דְּחִיל חֲטָאָה, רְחִימוּ
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָוָה אָמַר הָכִי עַל אַתְתִּיה,
 בְּגִין דְּיוֹטְבִין לִיה. אֲלֵא אַבְרָהָם, אָף עַל גַּב
 דְּהָוָה דְּחִיל חֲטָאָה, לֹא סְמִיךְ עַל זְכוּתָא
 דִּילִיה, וְלֹא בְּעַא מִן קְדִשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָא
 זְכוּתִיה, אֲלֵא עַל זְכוּתָא דְאַתְתִּיה, דִּירוּח
 בְּגִינָה מְמוּנָא דְשָׁאָר עַמִּין, דְּהָא מְמוּנָא
 בְּאַתְתִּיה זְכִי לִיה בַּר נֶשׁ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב,
 (משלי יט) בֵּית וְהוֹן נִחְלַת אָבוֹת וּמִינִי אִשָּׁה
 מִשְׁפָּלַת. מָאֵן דְּזְכִי בְּאִשָּׁה מִשְׁפָּלַת, זֹכָה
 אִשָּׁה מִשְׁפָּלַת. מִי שְׁזֹכָה בְּאִשָּׁה מִשְׁפָּלַת, זֹכָה בְּכָל. וְכַתּוּב,

יְהוּדָה וְאֵת רַבִּי חֲזַקְיָה שְׁהִיו
 הוֹלְכִים. בְּכָה לְפָנֵיהֶם, וְסִפֵּר לָהֶם
 אֵת הַמַּעֲשֶׂה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 וְהָאֵם לֹא אָמַרְתִּי לָךְ פְּעָמִים רַבּוֹת
 שְׁאָסוּר לְלַכֵּת לְשָׁם? בְּרוּךְ
 הַרְחֵמֵן שְׁכָל מַעֲשֵׂיו אָמַת, וּדְרָכּוֹ
 אָמַת. אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְדִיקִים
 שְׁהוֹלְכִים בְּדַרְךְ הָאָמַת בְּעוֹלָם
 הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, וְעֲלִיִּהֶם כְּתוּב
 (משלי ד) וְאִרְח צְדִיקִים כְּאוֹר נֶגְהַ
 וְגו'.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּכָל מַעֲשֵׂי
 הָאָדָם צְרִיךְ שְׁכָלָם יְהִיו לְשֵׁם
 הַקְּדוֹשׁ. מַה זֶה לְשֵׁם הַקְּדוֹשׁ?
 לְהַזְכִּיר בְּפִיו אֵת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ
 עַל כָּל מַה שְׁהוּא עוֹשֶׂה שֶׁהַכֹּל
 הוּא לְעִבּוּדָתוֹ, וְלֹא יִשְׂרָה עָלָיו
 הַצַּד הָאַחֵר, מִשּׁוּם שֶׁהוּא תְּמִיד
 מְזַמֵּן לְבְנֵי הָאָדָם וְיִכּוֹל לְשִׁרּוֹת
 עַל אוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה. וְעַל כֵּן, הִשְׁתִּי
 אוּ הַעֲרַב הָיָה נְטֻמָּא, וְשׁוּרָה עָלָיו
 רוּחַ טְמֵאָה. וּמַה בְּזָה כֶּף - מִי
 שְׁמִפְקִיד דְּבָרָיו לְצַד הָאַחֵר שְׁלֹא
 צְרִיךְ עַל אַחַת כְּמַה וּכְמַה. וּמִשּׁוּם
 כֶּף כְּתוּב, (דברים כב) וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל
 דְּבַר רָע.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה הוֹלֵךְ לְרֵאוֹת אֵת
 אַבּוּי (חמיו), וְהָיָה עִמּוֹ רַבִּי אַבָּא.
 אָמַר רַבִּי אַבָּא, נִאֵמַר דְּבָרֵי תוֹרָה
 וְנִלְךְ. פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר,
 (בראשית יב) אִמְרִי נָא אַחְתִּי אָתָּה.
 הַפְּסוּק הַזֶּה קָשָׁה, וְכִי אַבְרָהָם
 שְׁהוּא יָרָא חֲטָא, אֶהוּבּוֹ שֶׁל
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הָיָה אוֹמֵר כֶּף
 עַל אֲשֶׁתּוֹ כְּדִי שְׁיִיטְיִבוּ לוֹ? אֲלֵא
 אַבְרָהָם, אָף עַל גַּב שֶׁהִיא יָרָא
 חֲטָא, לֹא סְמִיךְ עַל זְכוּתוֹ, וְלֹא
 רְצָה מִהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא
 מִזְכוּתוֹ, אֲלֵא עַל זְכוּת אֲשֶׁתּוֹ,
 שִׁירוּיָם בְּשִׁבְלֵיהֶם מְמוֹן שֶׁל שָׁאָר
 הָעַמִּים, שֶׁהֵרִי מְמוֹן זֹכָה לוֹ
 הָאָדָם בְּאֲשֶׁתּוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (משלי
 יט) בֵּית וְהוֹן נִחְלַת אָבוֹת וּמִה' (שם לא) בְּטַח בָּה לֵב בַּעֲלָהּ וְשָׁלַל

בכלא. וכתוב, (משלי לא) בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר.

ואברהם הוה אזיל בגינה, למיכל שללא משאר עמין, וסמין על זכותא דילה, דלא יכלון לאענשא ליה, ולחייכא בה. ובגיני כן לא יהיב מדי למימר אחתי היא. ולא עוד, אלא דחמא חד מלאכא אזיל קמה, ואמר ליה לאברהם, לא תדחל מנה, קדשא ברין הוא שדר לי, לאפקא לה ממונא דשאר עמין, ולנטרא לה מפלא. וכדין לא דחיל אברהם מאתתיה, אלא מגיה, דלא חמא עמיה מלאכא, אלא עמה. אמר הא היא מתנטרא, ואנא לא נטירנא. ובגיני כן אמר, אמרי נא אחתי את וגו'.

ייטב לי, ייטיבו לי מיבעי ליה, דכתיב והיה כי יראו אתך המצרים ואמרו אשתו זאת, ועל דא ייטיבו לי מיבעי ליה. אלא ייטב לי, דא דאזיל קמה. ייטב לי בהאי עלמא קדשא ברין הוא בממונא. וחיתה נפשי בההוא עלמא בגלגל, דלא תסטי מן אורחא דקשוט, דאי אזפי בגינה בממונא בהאי עלמא, ותסטי אנת באורחא, הא מיתא זמינא בההוא עלמא, אלא תסתמר, דתחי נפשי בההוא עלמא בגלגל. ובגין דההוא מלאכא אזיל קמה לנטרא לה, מה כתיב. וינגע יי את פרעה וגו', על דבר שרי ודאי, דהות אמרת למלאכא מחי, והוא מחי. ועל דא לא דחיל אברהם מנה פלום, דהא היא מתנטרא. ומה דדחיל, מגרמיה דחיל, דלא חמא עמיה נטורא הכי. תא חזי, עשר זמנין פקידת שרה למלאכא, למחאה לפרעה. ובפשע מכתשין אלקי. סימנא עבדת שרה לבנהא בתראה במצרים. רבי אבא פתח, (מכה ז) כימי צאתך מצרים

לא יחסר. ואברהם היה הולך בשבילה לאכל השלל משאר העמים, וסמין על זכותה שלא יוכלו להענישו ולצחק בה. ומשום כן לא נתן דבר לומר אחתי היא, ולא עוד, אלא שראה מלאך אחד הולך לפניו, ואמר לאברהם: אל תפחד עליה, הקדוש ברוך הוא שלח אותי להוציא לו את ממון שאר העמים ולשמר אותה מהכל. ואז לא פחד על אשתו, אלא עליו, שלא ראה עמו מלאך, אלא עמה. אמר, הרי היא שמונה, ואני לא שמור. ומשום כן אמר, אמרי נא אחתי את וגו'. ייטב לי? ! ייטיבו לי היה צריך להיות, שפתוב והיה כי יראו אותך המצרים ואמרו אשתו זאת, ועל כן ייטיבו לי צריך להיות! אלא ייטב לי - זה שהולך לפניך. ייטב לי הקדוש ברוך הוא בעולם הזה בממון. וחיתה נפשי באותו העולם בגלגל, שלא תסטי מדרך האמת. שאם אזפה בגלגל בממון בעולם הזה ואת תסטי בדרך, הרי מיתה זמינה בעולם ההוא, אלא תשמרי, שתחי נפשי בעולם ההוא בגלגל.

ומשום שהמלאך ההוא הלך לפניו לשמר אותה, מה כתוב? וינגע ה' את פרעה וגו', על דבר שרי, ודאי. שהיתה אומרת למלאך הכה - והוא מכה. ועל כן לא פחד אברהם עליה פלום, שהרי היא שמונה. ומה שפחד - על עצמו פחד, ולא ראה עמו שמירה כזו. בא ראה, עשר פעמים צותה שרה למלאך להכות את פרעה, ובעשר מכות לקה. סימן עשתה שרה לבניה אחריה במצרים. רבי אבא פתח, (מכה ז) כימי צאתך מצרים אראנו נפלאות.

אַרְאֵנוּ נִפְלְאוֹת. זְמַיִן קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא
 לְאַחֲזָא פּוּרְקָנָא לְבַנּוּי, כְּאִינוּן יוֹמֵי דְשִׁלַּח
 קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְאַפְקָא לְיִשְׂרָאֵל, וְאַחֲזִי
 אִינוּן מִכְתָּשִׁין בְּמִצְרָאֵי, וְאַלְקֵי לוּן בְּגִינֵיהוּן
 דְיִשְׂרָאֵל. תָּא חֲזִי, מַה בֵּין פּוּרְקָנָא דָּא,
 לְפוּרְקָנָא דְמִצְרַיִם. פּוּרְקָנָא דְמִצְרַיִם הָוּה בְּחַד
 מְלָפָא, וּבְמִלְכוּ חֲדָא. הֵכָא, בְּכָל מְלָכִין
 דְעֵלְמָא, וּכְדִין יִתְיַקֵּר קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּכָל
 עֵלְמָא, וַיִּנְדְעוּן פְּלֵא שׁוּלְטָנוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיף
 הוּא, וְכִלְהוּ יִלְקוּן בְּמִכְתָּשִׁין עֵלְאִין, עַל חַד
 תְּרִין, בְּגִין דִּיִּסְרְבוּן כְּלָהוּ בִישְׂרָאֵל.

וּכְדִין יִתְגַלֵּי שׁוּלְטָנִיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא,
 דְכְתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יְיָ לְמִלְחָה עַל כָּל
 הָאָרֶץ. וּכְדִין כְּלָהוּ יִתְנַדְבוּן בְּהוּ בִישְׂרָאֵל
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה סו)
 וְהִבִּיאוּ אֶת כָּל אַחֲיֵכֶם וְגו'. כְּדִין קִיַּיְמִין אַבְהֵן
 בְּחַדְוָה, לְמַחְמֵי פּוּרְקָנָא דְבִנְיָיְהוּ כְּמִלְקַדְמִין.
 הֲדָא הוּא דְכְתִיב, כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 אַרְאֵנוּ נִפְלְאוֹת. אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן. בְּרוּךְ יְיָ
 לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: יְמִלוּךְ יְיָ אָמֵן וְאָמֵן:

עֲתִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא לְהִרְאוֹת
 גְּאֻלָּה לְבַנּוּי כְּאוֹתָם הַיָּמִים
 שֶׁשִּׁלַּח הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא לְהוֹצִיא
 אֶת יִשְׂרָאֵל, וְהִרְאָה אֶת אוֹתָן
 הַמַּכּוֹת לְמִצְרַיִם, וְהִלָּקָה אוֹתָם
 בַּגִּלְגָּל יִשְׂרָאֵל. בֵּא וּרְאֵה מַה בֵּין
 הַגְּאֻלָּה הַזֹּאת לְגְּאֻלַּת מִצְרַיִם. גְּאֻלַּת
 מִצְרַיִם הָיְתָה בְּמִלְחָה אֶחָד,
 וּבְמַלְכוּת אַחַת - כָּאֵן בְּכָל
 הַמְּלָכִים שֶׁל הָעוֹלָם. וְאֵן יִתְכַבֵּד
 הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא בְּכָל הָעוֹלָם,
 וַיִּדְעוּ הַכָּל שֶׁלְטוֹנוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ
 בְּרוּף הוּא, וְכֹלֵם יִלְקוּ בְּמַכּוֹת
 עֲלֵינוֹת, עַל אַחַת שְׁתַּיִם, מִפְּנֵי
 שֶׁיִּסְרְבוּ כֹלֵם אֶת יִשְׂרָאֵל.

וְאֵן יִתְגַלֵּה שֶׁלְטוֹנוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ
 בְּרוּף הוּא, שֶׁכְּתוּב (זכריה יד) וְהָיָה
 ה' לְמִלְחָה עַל כָּל הָאָרֶץ. וְאֵן כֹּלֵם
 יִתְנַדְבוּ אֶת יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשׁ בְּרוּף
 הוּא. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (ישעיה סו) וְהִבִּיאוּ
 אֶת כָּל אַחֲיֵכֶם וְגו'. אֵן יַעֲמְדוּ
 הָאֲבוֹת בְּשִׂמְחָה לְרְאוֹת אֶת גְּאֻלַּת
 בְּנֵיהֶם כְּמִקְדָּם. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב כִּימֵי
 צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֵנוּ
 נִפְלְאוֹת, אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן. בְּרוּךְ
 ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יְמִלְךָ ה'
 לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן

פְּרִשְׁת מִצְרַע

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. זֹאת
 תְּהִיָּה תוֹרַת הַמִּצְרַע בְּיוֹם טְהַרְתוּ
 וְגו'. רַבִּי אֲבָא פְתַח, (איוב ט) גִּירוּ
 לְכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב כִּי חִמָּה עֹנוֹת
 חֶרֶב לְמַעַן תִּדְעוּן שְׂדוּן. שְׂדוּן,
 שְׂדִין פְּתוּב. כְּמָה יֵשׁ לְבַנֵי אָדָם
 לְשִׁמֵר אֶת דְּרָכֵיהֶם וּלְפַחַד מִלְפְּנֵי
 הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא שְׁלֵא יִסְטוּ
 מִדְרֹךְ כְּשֶׁרָה, וְלֵא לְעִבְרָה עַל דְּבָרֵי
 תּוֹרָה וְלֵא תִשְׁכַּח מִמֶּנּוּ.

שְׂכַרִּי מִי שְׁלֵא לומד תּוֹרָה וְלֵא
 מִשְׁתַּדֵּל בָּהּ, נְזוּף הוּא מִהַקְדוּשׁ
 בְּרוּף הוּא, רְחוּק הוּא מִמֶּנּוּ, וְלֵא
 שׁוֹרָה עִמוּ שְׂכִינָה. וְאוֹתָם

פְּרִשְׁת תּוֹרַת הַמִּצְרַע (דף נ"ב ע"ב)

וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. זֹאת תְּהִיָּה תּוֹרַת
 הַמִּצְרַע בְּיוֹם טְהַרְתוּ וְגו'. (ויקרא יד) רַבִּי
 אֲבָא פְתַח, (איוב ט) גִּירוּ לְכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב כִּי חִמָּה
 עֹנוֹת חֶרֶב לְמַעַן תִּדְעוּן שְׂדוּן. שְׂדוּן, שְׂדִין
 פְּתוּב. כְּמָה אֵיִת לוּן לְבַנֵי נֶשֶׂא לְאַסְתַּמְרָא
 אֲרַחֲמֵיהוּ וְלִדְחֵלָא מִקְמֵי קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא,
 דְלֵא יִסְטֵי מֵאֲרַחָא דְכְּשָׂרָא, וְלֵא יַעֲבוּר עַל
 פְּתַגְמֵי אוּרִייתָא, וְלֵא יִתְנַשֵּׂי מִנָּה.

דְּכָרִי מָאן דְלֵא לְעֵי בְּאוּרִייתָא, וְלֵא יִשְׁתַּדֵּל
 בָּהּ, נְזִיפָא הוּא מִקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא,

רְחִיקָא הוּא מְנִיָּה, לָא שְׂרִיא שְׂכִינְתָא עִמֵּיהּ. וְאִינוּן נְטוּרִין, דְּאִזְלוּן עִמֵּיהּ, אֶסְתְּלְקוּ מְנִיָּה, וְלֹא עוּד אֶלָּא דְּמַכְרְזֵי קַמֵּיהּ וְאִמְרֵי, אֶסְתְּלְקוּ סוּחְרַנְיָה דְּפִלְנְיָא, דְּלֹא חָשׁ עַל יְקָרָא דְּמֵאֲרִיָּה. וְוֵי לֵיָּהּ, דְּהָא שְׂבָקוּהוּ עַלְאִין וְתַתְּאִין. לֵית לֵיהּ חוּלְקָא בְּאַרְחָא דְּחַיֵּי.

וְכַד אִיהוּ אֶשְׁתְּדַל בְּפוּלְחָנָא דְּמֵאֲרִיָּה, וְלַעֵי בְּאוּרִייתָא, כְּמָה נְטוּרִין זְמִינִין לְקַבְּלֵיהּ לְנִטְרָא לֵיהּ, וְשְׂכִינְתָא שְׂרִיא עֲלֵיהּ, וְכֹלָא מַכְרְזֵי קַמֵּיהּ וְאִמְרֵי, הָבוּ יְקָרָא לְדִיוקְנָא דְּמִלְפָּא, הָבוּ יְקָרָא לְבְרִיָּה דְּמִלְפָּא, אֶתְנַטְרִי הוּא בְּעַלְמָא דִּין וּבְעַלְמָא דְּאִתִּי, זְכָאָה חוּלְקֵיהּ.

תָּא חֲזִי, בְּלִישְׁנָא בִישָׁא דְּאָמַר נַחֲשׁ לְאַתְתָּא, גְּרִים לְאַתְתָּא, וּלְאָדָם, לְמַגְזַר עַלְיֵיהּ מִיתָה, וְעַל פֶּל עַלְמָא בְּלִישְׁנָא בִישָׁא כְּתִיב, (תהלים נז) וּלְשׁוֹנָם חָרֵב חֲדָה. בְּגִין כֵּן, גּוּרוּ לְכֶם מִפְּנֵי חָרֵב, מִפְּנֵי לִישְׁנָא בִישָׁא. כִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת חָרֵב. מָאִי כִי חֲמָה עֲוֹנוֹת חָרֵב. דָּא חָרֵב לִיָּי, דְּתַנּוּ, חָרֵב אֵית לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא, דְּבִיָּה דְּאִין לְחִיבֵיָּא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה לז) חָרֵב לִיָּי מְלֵאָה דָם. (דברים לב) וְחָרְבֵי תֹאכַל בְּשָׂר. וּבְגִין כֵּן גּוּרוּ לְכֶם מִפְּנֵי חָרֵב כִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת חָרֵב לְמַעַן תִּדְעוּן שְׂדוּן, שְׂדִין כְּתִיב. בְּגִין דְּתִדְעוּן דְּהִכֵּי אֶתְדַן, מָאן דְּאֵית לֵיהּ חָרֵב בְּלִישְׁנֵיהּ, אֶזְדַּמֵּן לֵיהּ חָרֵב (כ"א אֶתְדַן בְּהוּא חָרֵב) דְּשָׂצֵי כֹלָא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב זֹאת תִּהְיֶה תוֹרַת הַמְּצוֹרֵעַ.

רְבִי אֶלְעָזָר פְּתַח, (קהלת ט) וְכַצְּפָרִים הָאֲחוּזוֹת בְּפַח כְּהֵם יוֹקְשִׁים בְּנֵי הָאָדָם. הַפְּסוּק הַזֶּה הָרִי נִתְבָּאָר. אַבְל בַּא רְאָה, בְּנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא שׁוֹמְעִים וְלֹא מִסְתַּפְּלִים בְּרָצוֹן אֲדוֹנָם, וְהַכְּרוּז

הַשׁוֹמְרִים שְׁהוּלְכִים עִמּוֹ, מִסְתַּפְּלִים מִמֶּנּוּ, וְלֹא עוּד, אֶלָּא שְׂמַכְרִיזִים לְפָנָיו וְאִמְרִים: הַסְתַּלְקוּ מִסְבִּיב לְפָלוּנִי, שְׁלֹא חוֹשֵׁשׁ עַל כְּבוֹד רְבוּנוּ. אוּי לוּ! שְׁהֵרִי עֲזָבוּ אֹתוֹ עַלְיוֹנִים וְתַתְּחוּנִים, אִין לוּ חֲלַק בְּדַרְךָ הַחַיִּים.

וּכְשֶׁהוּא מִשְׁתַּדֵּל בְּעֲבוּדַת רְבוּנוּ וְלוּמַד תּוֹרָה, כְּמָה שׁוֹמְרִים מְזַמְנִים כְּנִגְדּוֹ לְשֹׁמֵר אֹתוֹ, וְשִׁכְיָנָה שׁוֹרָה עֲלָיו, וְכֹלָם מַכְרִיזִים לְפָנָיו וְאִמְרִים: תְּנּוּ כְבוֹד לְדִיוּקְנָא הַמְּלָךְ. תְּנּוּ כְבוֹד לְכֵן הַמְּלָךְ. שְׁמוֹר הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ! בַּא רְאָה, בְּלִשׁוֹן הָרַע שְׂאָמַר הַנְּחָשׁ לְאִשָּׁה, גְּרַם לְאִשָּׁה וּלְאָדָם לְגֹזֵר עַלְיֵיהֶם מִיתָה וְעַל פֶּל הָעוֹלָם. בְּלִשׁוֹן הָרַע כְּתוּב, (תהלים נז) וּלְשׁוֹנָם חָרֵב חֲדָה. מִשׁוּם כֵּן, גּוּרוּ לְכֶם מִפְּנֵי חָרֵב, מִפְּנֵי לִשׁוֹן הָרַע. כִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת חָרֵב. מָהוּ כִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת חָרֵב? זֹאת חָרֵב לֵה'. שְׂשֻׁנִינוּ, יֵשׁ לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חָרֵב שְׂפָה הוּא דֵּן אֶת הַרְשָׁעִים. זֶהוּ שְׂכָתוּב, (ישעיה לד) חָרֵב לֵה' מְלֵאָה דָם. (דברים לב) וְחָרְבֵי תֹאכַל בְּשָׂר. וּמִשׁוּם כֵּן גּוּרוּ לְכֶם מִפְּנֵי חָרֵב כִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת חָרֵב לְמַעַן תִּדְעוּן שְׂדוּן, שְׂדִין כְּתוּב, כְּדִי שְׂתִדְעוּן שְׂפָה נְדוּן. מִי שֵׁישׁ לוֹ חָרֵב בְּלִישׁוֹנוֹ, מְזַדְּמֵנַת לוֹ חָרֵב (נדון בְּאוֹתָהּ חָרֵב) שְׂמִשְׁמִידָה הַכֹּל. זֶהוּ שְׂכָתוּב זֹאת תִּהְיֶה תוֹרַת הַמְּצוֹרֵעַ. רְבִי אֶלְעָזָר פְּתַח, (קהלת ט) וְכַצְּפָרִים הָאֲחוּזוֹת בְּפַח כְּהֵם יוֹקְשִׁים בְּנֵי הָאָדָם. הַפְּסוּק הַזֶּה הָרִי נִתְבָּאָר. אַבְל בַּא רְאָה, בְּנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא שׁוֹמְעִים וְלֹא מִסְתַּפְּלִים בְּרָצוֹן אֲדוֹנָם, וְהַכְּרוּז

וְכַרְוָא כָּל יוֹמָא קְאָרִי

כל יום קורא לפנייהם, ואין מי שמתקשר לו, ואין מי שמעיר את רוחו לעבודת אדונו.

בשעה שיורד הלילה והשערים נסתמים, מתעורר נקב תהום רבה, וכמה קבוצות של מחבלים נמצאים בעולם. אז מפיל הקדוש ברוך הוא שנה על כל בני העולם, ואפלו על כל שבהם התעוררות של חיים, והם משוטטים בעולם ומודיעים לבני אדם דברים, מהם פוזבים ומהם אמת, ובני אדם קשורים בשנה.

בשמתעוררת רוח צפון ונחלק הלילה, השלהבת יוצאת ומכה פחת פנפי התרנגול, והוא קורא, והקדוש ברוך הוא נכנס לגן עדן להשתעשע עם הצדיקים. ואז הפרוז יוצא וקורא, וכל בני העולם מתעוררים במטותיהם. אותם שיש בהם התעוררות של חיים, עומדים לעבודת רבונם ועוסקים בתורה ובשכחו של הקדוש ברוך הוא עד שבא הבקר.

בשבא הבקר, (פרוז קורא וכל) כל החילות והמחנות שלמעלה משבחים את הקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב (איוב לח) ברוך יחד כוכבי בקר וגו'. אז כמה שערים נפתחים לכל הצדדים, והשער של אברהם נפתח לכנסת ישראל לזמן את כל בני העולם. זהו שכתוב וישע אשל בכאר שבע. ומי שלא מעיר את רוחו לעבודת רבוננו, באיזה פנים יעמד לפני המלך כשיתעוררו עליו בדין, ויתפסו אותו בקולר, ולא תמצא עליו זכות להנצל? ואז כתוב, וכצפירים האחזות בפח פהם ייקשים בני האדם. וטרם שיצא אדם מן העולם הזה, בכמה דינים הוא נדון הנפש עם הגוף טרם שיפרדו זה מזה, ואין מי

קמיייהו, ולית מאן דציית ליה, ולית מאן דיתער רוחיה לפולחנא דמאריה.

בשעתא דרמש ליליא, ותרעין סתימין, אתער נוקבא דתהומא רבא, וכמה חבילי טריקין משתפחי בעלמא. כדין אפיל קדשא בריך הוא שינתא על כל בני עלמא, ואפילו על כל די בהון אתערוותא דחיי, ואינון שאטן בעלמא, ומודעין להו לבני נשא, מלין, מנהון כדיבן, ומנהון קשוט, ובני נשא אתקטרו בשניתא.

בר אתער רוחא דצפון, ואתפליג ליליא, שלהובא נפקא ובטש תחות גדפוי דתרנגולא, וקרי, וקודשא בריך הוא עאל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא. וכדין פרוזא נפיק וקרי, וכל בני עלמא מתערי בערסיהו, אינון די בהון אתערוותא דחיי, קיימין לפולחנא דמאריהון, ועסקי באורייתא ובשבחא דקודשא בריך הוא עד דאתי צפרא. בר אתי צפרא, (ס"א ברזוא קרי וכל) כל חיילין ומשריין דלעילא משבחן ליה לקודשא בריך הוא. הדא הוא דכתיב, (איוב לח) ברוך יחד כוכבי בקר וגו'. כדין פמה תרעין אתפתחו לכל סטרין. ותרעא דאברהם, אתפתח בה בכנסת ישראל, לזמנא לכל בני עלמא, הדא הוא דכתיב, (בראשית כא) וישע אשל בכאר שבע. ומאן דלא יתער רוחיה בפולחנא דמריה, בהיך (דף נ"ג ע"א) אנפין יקום קמי מלפא, פד יתערוו עליה בדינא, ויתפשוו ליה בקולרא, ולא ישתפח עליה זכותא לאשתזבא, כדין כתיב, (קהלת ט) וכצפירים האחזות בפח פהם יוקשים בני אדם. ועד לא ינפוק בר נש מהאי עלמא, בכמה דינין אתדן נפשא עם גופא, עד לא יתפרשוו דא מן דא, ולית מאן דישיגח.

(אפילו) בַּהֵיחֵא זְמַנָּא דְמָטָא שְׁעָתָא לְאַתְפְּרָשָׁא, לֹא נִפְקָא נִפְשָׁא מִן גּוּפָא, עַד דְּאַתְגְּלִי עֲלֵיהּ שְׂכִינְתָּא, וְנִפְשָׁא, מִגּוּ חֲדוּתָא וְחִבְיּוּתָא דְשְׂכִינְתָּא, נִפְקָא מִגּוּפָא לְקַבְלָהּ. אִי זַפְּאָה הוּא, מִתְקַשֵּׁר בָּהּ וְאַתְדַּבֵּק בָּהּ. וְאִי לֹאוּ, שְׂכִינְתָּא אֲזֵלָא, וְהִיא אֲשַׁתְּאַרְתּוּ, וְאַזְלַת וּמִתְאַבְּלָא עַל פְּרִישׁוּתָא דְגּוּפָא. מִתְלָא אִמְרֵי. שׁוּנְרָא מֵאֲשָׁא לֹא מִתְפְּרָשָׁא, חֲדָדֵי לְסַכְיָנָא, אֲזֵלָא אֲבַתְרֵיהּ.

לְבַתֵּר אֲתֵדְנּוּ תְרוּוִייהוּ עַל יְדוּי דְדוּמָה. גּוּפָא אֲתֵדֵן בְּקַבְרָא עַד דְּתַב לְעַפְרָא, וְנִפְשָׁא בְּאֲשָׁא דְגִיּהֲנָם בְּכַמָּה דִּינִין, עַד הֵהוּא זְמַנָּא דְאַתְגְּזֹר עָלֶיהּ לְקַבְלָא עוֹנֵשָׁא. בְּתֵר דְקַבִּילַת עוֹנֵשָׁא, וּמְטִי זְמַנָּא לְאַתְדַּבְּקָהּ, כְּדִין אֲסַתְלָקָא מִגִּיּהֲנָם, וְאַתְלַבְּנַת מְחוּבְּקָהּ כְּפִרְזָלָא דְאַתְלַבֵּן בְּנוּרָא, וְסִלְקִין עִמָּהּ, עַד דְּעֵאלַת לְגַנְתָּא דְעֵדֵן דְלִתְתָּא, וְאַסְתַּחֲי תַמָּן בְּאִינוּן מִיָּא, וְאַסְתַּחֲי בְּבוּסְמִין דְתַמָּן. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שיר השירים) מְקַטְרַת מִר וּלְבַנָּהּ. וְקִיִּמָּא תַמָּן עַד זְמַנָּא דְאַתְגְּזֹר עֲלֵיהּ לְאַתְרַחֲקָא מֵאַתֵּר דִּיתְבִּין בֵּיהּ צְדִיקָיָא.

זְכַר מְטָא זְמַנָּא לְסִלְקָא, כְּדִין סִלְקִין עִמָּהּ, דְרִגָּא בְּתֵר דְרִגָּא, עַד דְאַתְקַרִּיבַת כְּקוּרְבָנָא עַל מִדְבַּחָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצוֹרֵעַ בְּיוֹם טְהַרְתּוֹ וְהוּבָא אֶל הַפֶּה, כִּי הִנָּה עֹלָא דְלְעִילָא, הִיא נִפְשָׁא דְלֹא אֲסַתְאַבַּת כָּל כֹּף, בְּהֵאִי עֲלָמָא, הֵאִי אֵית לָהּ תְקַנְתָּא, כְּגוֹנָא דָּא. וְאִי לֹאוּ, (קהלת א) מְעוֹת לֹא יָכוֹל לְתַקּוֹן וְגו'.

זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצוֹרֵעַ. (ויקרא י"ד) רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (קהלת א) וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'. הֵאִי קָרָא אֲתֵמַר, וְאוֹקִימָנָא לִיהּ בְּנִשְׁמַתָּא דְבַר נֶשׁ, בְּשַׁעֲתָא דְהִיא קִיִּמָּא עִמָּיה דְבַר נֶשׁ

שישיגית.

(אפלו) בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׂמַגִּיעָה שְׁעַת הַהִפְרָדָּה, לֹא יוֹצֵאת הַנֶּפֶשׁ מִן הַגּוּף עַד שְׂמַתְגַּלְהָ עֲלָיו שְׂכִינָה, וְהַנֶּפֶשׁ מִתּוֹךְ שְׂמַחָה וְחִבְיּוּת שֶׁל הַשְּׂכִינָה יוֹצֵאת מִן הַגּוּף כְּנִגְדָּה. אִם הוּא צְדִיק, הוּא נִקְשֵׁר וְנִדְבֵּק בָּהּ. וְאִם לֹא, הַשְּׂכִינָה הוֹלְכַת, וְהִיא נִשְׁאַרְתּוּ וְהוֹלְכַת וּמִתְאַבְּלַת עַל פְּרִדַּת הַגּוּף. מְשַׁל אֹמְרִים, חֲתוּל לֹא נִפְרַד מֵאֵשׁ, חֲדָד אֵת הַסַּפִּין, וְהוּא לָךְ אַחֲרָיו. אַחַר כֵּךְ נִדְוֹנִים שְׂנִיָּהֶם עַל יְדֵי דוּמָה. הַגּוּף נִדְוֵן בְּקַבֵּר עַד שֶׁשָּׁב לְעַפְרָא, וְהַנֶּפֶשׁ בְּאֵשׁ הַגִּיּהֲנָם בְּכַמָּה דִּינִים, עַד אוֹתוֹ זְמַן שְׂנַגְזֹר עֲלֵיהּ לְקַבֵּל עֹנֵשׁ. אַחַר שֶׁקַּבְּלָה עֹנֵשָׁה וּמַגִּיעַ הַזְּמַן לְהִטָּהַר, אֲזַ עוֹלָה הִיא מִהַגִּיּהֲנָם, וּמִתְלַבְּנַת מִחֻטְאֵיהּ כְּמוֹ בְּרוֹזל שְׂמַתְלַבֵּן בְּאֵשׁ, וְעוֹלִים עִמָּהּ עַד שְׂנַכְנִסַת לְגֹן עֵדֵן שְׁלַמְטָה, וְרוּחֲצַת שֵׁם בְּאוֹתָם מִים, וְרוּחֲצַת בְּבִשְׂמִים שְׁשֵׁם, כְּמוֹ שְׂנַאָמַר (שיר א) מְקַטְרַת מִר וּלְבַנָּהּ. וְעוֹמְדַת שֵׁם עַד הַזְּמַן שְׂנַגְזֹר עֲלֵיהּ לְהַתְרַחֵק מִהַמְקוֹם שְׂיוֹשְׁבִים בּוֹ הַצְּדִיקִים.

וּבְשִׁמְעֵי הַזְּמַן לְעֵלוֹת, אֲזַ עוֹלִים עִמָּהּ דְרִגָּה אַחַת דְרִגָּה, עַד שְׂנַקְרַבַת כְּקַרְבֵּן עַל הַמִּזְבֵּחַ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצוֹרֵעַ בְּיוֹם טְהַרְתּוֹ וְהוּבָא אֶל הַפֶּה, הַפֶּה הַעֲלִיּוֹן שְׁלַמְעֵלָה, הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת שְׁלֹא נִטְמָאָה כָּל כֹּף בְּעוֹלָם הַזֶּה, לְזוֹ יֵשׁ תְּקִנָּה כְּמוֹ כֵּן. וְאִם לֹא, אֲזַ מְעוֹת לֹא יוּכַל לְתַקּוֹן וְגו'. זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְצוֹרֵעַ. רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'. פְּסוּק זֶה נִתְבָּאֵר, וּבְאֲרָנּוּ אוֹתוֹ עַל נִשְׁמַת הָאָדָם, בְּשַׁעֲהָ שְׂהִיא עוֹמְדַת עִם הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֲזַ וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ.

בְּהֵאִי עֲלָמָא, כְּדִין, וְזָרַח

השמש. ובא השמש, בזמנא דנפיק בר נש מהאי עלמא, ואשתכח בתשובה, כדין אל מקומו שואף זורח הוא שם, אי זכאה איהו, כמה דאת אמר, (ויקרא כב) ובא השמש וטהר, ואחר יאכל מן הקדשים.

תא חזי, כל חובי עלמא, קדשא בריה הוא מכפר עליהו, בתשובה, בר מההוא לישנא בישא, דאפיק שום ביש על חבריה. והא אוקמוה, דכתיב, זאת תהיה תורת המצורע, זאת היא תורתו של מוציא שם רע. רבי חייא אמר, כל מאן דאפיק לישנא בישא, אסתאבן ליה כל שייפוי, ויתחזי לסגרא, בגין דההיא מלה בישא סלקא ואתער רוחא מסאבא עלוי ואסתאב, אתי לאסתאבא מסאבין ליה, במלה דלתתא אתער מלה אחרא.

פתח ואמר, (ישעיה א) איכה היתה לזונה קריה נאמנה וגו'. מאן דהות מהימנא לבעלה, אהדרת לזונה. מלאתי משפט, ודאי דא קדשא בריה הוא, צדק, דא כנסת ישראל, ובגין דאתערת מלה אחרא, אסתלק מנה קדשא בריה הוא, ושריא בה רוחא דקטולי. הדא הוא דכתיב ועתה מרצחים. ומה ירושלים קרתא קדישא כף, שאר בני נשא על אחת כמה וכמה. הדא הוא דכתיב, זאת תהיה תורת המצורע. רבי יהודה אמר, זאת תהיה ודאי לקבליה לאתפרעא מניה, דההוא מוציא שם רע, ביום טהרתו והובא אל הכהן, מאי קא משמע לן. משמע, מאן דאית ליה לישנא

ובא השמש, בזמן שיוצא בן אדם מן העולם הזה ונמצא בתשובה, אז אל מקומו שואף זורח הוא שם, אם הוא צדיק, כמו שנאמר ובא השמש וטהר, ואחר יאכל מן הקדשים.

בא ראה, על כל חטאי העולם הקדוש ברוך הוא מכפר בתשובה, פרט מאותו לשון הרע שמוציא שם רע על חברו. והרי פרשיה, שכתוב זאת תהיה תורת המצורע - זאת היא תורתו של מוציא שם רע. רבי חייא אמר, כל מי שמוציא שם רע, מטמאים לו את כל איבריו וראוי לסגרה, משום שאותו דבור רע עולה ומעיר רוח טמאה עליו, והוא נטמא. בא להטמא - מטמאים אותו. בדבור שלמטה מתעורר דבור אחר.

פתח ואמר, (ישעיה א) איכה היתה לזונה קריה נאמנה וגו'. מי שהיתה נאמנה לבעלה, הפכה לזונה. מלאתי משפט. משפט - זה ודאי הקדוש ברוך הוא. צדק - זו כנסת ישראל. ומשום שהעירה דבר אחר, הסתלק ממנה הקדוש ברוך הוא, ושרתה בה רוח של מרצחים. זהו שכתוב ועתה מרצחים. ומה ירושלים הקדושה כף - שאר בני אדם על אחת כמה וכמה. זהו שכתוב זאת תהיה תורת המצורע.

רבי יהודה אמר, זאת תהיה ודאי כנגדו להפרע ממנו, של אותו מוציא שם רע. ביום טהרתו והובא אל הכהן, מה בא להשמיענו? משמע, מי שיש לו לשון הרע, תפלתו אינה נכנסת לפני הקדוש ברוך הוא, שהרי עורר עליו רוח טמאה. פיון שחזר בתשובה וקבל עליו תשובה, מה כתוב? ביום טהרתו והובא אל

בישא צלותיה לא עאלת קמי קדשא בריה הוא, דהא אתער עליה רוחא מסאבא. פיון דאהדר בתשובה וקביל עליה תשובה, מה כתיב, ביום טהרתו והובא אל הכהן וגו' וראה הכהן וגו'.

הכהן וגו', וראה הכהן וגו'.
 וצוה הכהן ולקח למטהר שתי
 צפרים חיות. רבי יצחק ורבי יוסי
 היו מצויים לפני רבי שמעון. יום
 אחד אמר לו, עץ ארז הרי ידוע,
 כמו שנאמר (מלכים א ה) מן הארז
 אשר בלבנון, שהרי אותו עץ ארז
 לא נשרשים נטיעותיו אלא
 בלבנון, והרי נתבאר. אזוב למה?
 ומה הוא?

פתח ואמר, ולקח למטהר שתי
 צפרים חיות טהרות ועץ ארז
 ושני תולעת ואזוב. בא ראה,
 אדם שמשפדל בעבודת רבונו
 ומשפדל בתורה, הקדוש ברוך
 הוא שורה עליו, והשכינה
 משתתפת עמו. כיון שאדם בא
 להטמא, השכינה מסתלקת
 ממנו, הקדוש ברוך הוא מתרחק
 ממנו, וכל צד הקדשה של רבונו
 מרחקים ממנו, ושורה עליו רוח
 טמאה וכל צד הטמאה. אם בא
 להטהר, מסייעים אותו. אחר
 שנטהר וחזר בתשובה, אותו
 שהסתלק ממנו חוזר ושורה
 עליו.

בא ראה, פתוב ולקח למטהר
 שתי צפרים חיות טהרות. כיון
 שאמר שתי צפרים, לא ידענו
 שהן חיות? אלא הרי פרשוק,
 אבל חיות, חיות ממש, כמו
 שנאמר (יחזקאל א) וארא החיות,
 כנגד המקום שיונקים מהם
 הנביאים הנאמנים. ועץ ארז, הרי
 נתבאר. ושני תולעת, הצד האדם
 של גבורה שהשתתף עמו
 בראשונה. ואזוב, זו ר' קטנה
 שמיניקה את כנסת ישראל.
 ומשום כך עץ ארז ואזוב הולכים
 יחד, ועל כן ר' ו' נמצאו כאחד,
 אחד עליון ואחד קטן, וקוראים
 להם ר' עליונה, ר' תחתונה. וכלם
 חוזרים לשורות עליו, משום
 שהרי נטהר. כנגד אלה למטה

וצוה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים חיות.
 (ויקרא י"ד) רבי יצחק ורבי יוסי הוו שכיחי
 קמיה דרבי שמעון. יומא חד אמרו ליה, עץ
 ארז הא ידיע, כמה דאת אמר, (מלכים א ה) מן
 הארז אשר בלבנון, דהא ההוא עץ ארז, לא
 אשתרשן נטיעותיו אלא בלבנון, והא אתמר.
 אזוב למה, ומאי הוא.

פתח ואמר, ולקח למטהר שתי צפרים חיות
 טהרות ועץ ארז ושני תולעת (דף נ"ג ע"ב)
 ואזוב. תא חזי, בר נש דמשפדל בפולחנא
 דמאריה, ואשתדל באורייתא, קדשא בריך
 הוא שארי עלוי ושכינתא אשתתפא בהדיה.
 כיון דבר נש אתי לאסתאבא, שכינתא
 אסתלקת מגיה, קדשא בריך הוא אתרחיק
 מגיה, וכל סטרא דקדושה דמאריה מתרחקין
 מגיה, ושארי עליה רוח מסאבא וכל סטרא
 דמסאבא, אתי לאתדכאה מסייעין ליה. בתר
 דאתדפי ואהדר בתשובה, ההוא דאסתלק
 מגיה אהדר, ושארי עלוי.

תא חזי, פתיב ולקח למטהר שתי צפרים
 חיות טהרות. כיון דאמר, שתי צפרים,
 לא ידענא דאינון חיות, אלא, הא אוקמוה,
 אבל חיות, חיות ממש. כמה דאת אמר (יחזקאל
 א) וארא החיות, לקבל אתר דינקי מגייהו
 נביאי מהימני, ועץ ארז הא אתמר, ושני
 תולעת, סטר סומקא דגבורה דאשתתף בהדיה
 בקדמיתא. ואזוב, דא ר' זעירא, דיניק לה
 לכנסת ישראל, ובגין כך, עץ ארז ואזוב,
 אזלן פחדא, ועל דא ר' ו' פחדא אשתכחו,
 חד עלאה, וחד זעירא, וקרין לון, ר'
 עלאה, ר' תתאה. וכלהו אהדרו לשריא עלוי
 בגין דהא אתדכי, לקבל אלין, לתתא (מגילה),
 עץ ארז ואזוב ושני תולעת אשתכחו

(בש"מ) בְּרִבּוּיָתָא דָּא, וְתַלְיִין מְאֲלִין עַלְאִין. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הוּוּ אֲזֵלִי בְּאַרְחָא. יְתָבוּ בְּהֵוּא בִּי חֻקְלָא וְצִלוּ. בְּתַר דְּסִימּוּ צְלוּתָא קָמוּ וְאֲזִלוּ. פִּתַח רַבִּי יְהוּדָה בְּמִלֵּי דְאוּרִייתָא. וְאָמַר, (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכִיהָ מְאוֹשֵׁר. עֵץ חַיִּים, דָּא אוּרִייתָא, דְּאִיהִי אֵילָנָא עַלְאָה רַבָּא וְתַקִּיף. תוֹרָה, אָמַאי אֶקְרִי תוֹרָה. בְּגִין דְּאוּרִי וְגַלִּי בְּמָה דְהוּהוּ סְתִים דְּלֹא אֲתִידַע. חַיִּים, דְּכָל חַיִּים דְּלְעִילָא בָּהּ אֲתַפְּלִילוּ, וּמְנָה נְפָקִין. לְמַחְזִיקִים בָּהּ, לְאִינוּן דְּאַחֲדִין בָּהּ, דְּמֵאן דְּאַחִיד בְּאוּרִייתָא אָחִיד בְּכֻלָּא, אָחִיד לְעִילָא וְתַתָּא. וְתוֹמְכִיהָ מְאוֹשֵׁר, מֵאן תוֹמְכִיהָ. אֵלִין אִינוּן דְּמַטִּילִין מְלָאי, לְכִיסָן שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

וְתוֹמְכִיהָ, זְכִי לְנַבְיָאי מְהִימְנֵי דִּיפְקוּן מְנִיהָ. מְאוֹשֵׁר, אֵל תַּקְרִי מְאוֹשֵׁר, אֵלָא מְרֵאשׁוּ, אִינוּן תַּמְכִּין לְאוּרִייתָא, מְרֵאשׁוּ וְעַד סוּפוּ. מְרֵאשׁוּ, דָּא רִישָׁא דְּכֻלָּא דְּאַקְרִי רֵאשׁ, דְּכֻתִּיב, (משלי ח) מְעוֹלָם נִסְכַּתִּי מְרֵאשׁ. וְרֵאשׁ דָּא חֲכָמָה, דְּאִיהִי רִישָׁא לְכָל גּוּפָא, וְגוּפָא אֲתַפְּשֵׁט בֵּיהּ עַד סִיּוּמָא דְּשִׂית סְטְרִין, וְתוֹמְכִיהָ, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (שיר השירים ה) שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ. דְּאִינוּן דְּמַטִּילִין מְלָאי לְכִיסָן שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים אִינוּן תַּמְכִּין לְאוּרִייתָא מְרִישָׁא עַד סִיּוּמָא דְּגוּפָא, וְכָל מְהִימְנוּתָא, בֵּיהּ תַּלְיָא, וְאֵתְמַף. וְזְכִי לְבָנִין דִּיתְחַזוּן לְנַבְיָאי מְהִימְנֵי.

רַבִּי יִצְחָק פִּתַח, (ויקרא א) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יְיָ אֵלָיו מֵאַהֲל מוֹעֵד לֵאמֹר. וַיִּקְרָא אֶלְךָ זַעֲרָא, אָמַאי. אֵלָא כְּגִין לְאַחְזָא מֵאן הוּא הֵהוּא דְּקָרָא, הֵהוּא דְּשָׂרֵי בְּמַקְדָּשָׁא, וְכַדִּין שְׁקָרָא - אוֹתוֹ שְׂשֻׁרֵי בְּמַקְדָּשׁ, וְאֵז זְמַן אֵת מֹשֶׁה כְּמוֹ שְׂמִזְמִין אוֹרַח. כְּאֵן א' קְטָנָה, שֵׁם א'

(מ"ה) - עֵץ אֶרֶז וְאֲזוּב וְשֵׁנֵי תוֹלַעַת נִמְצְאוּ (בש"מ) בְּגִדְלָה הַזֶּה, וְתַלְוִיִּים מְהַעֲלִינוּת הִלְלוּ.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק הוּוּ הוֹלְכִים בְּדַרְךָ. יִשְׁבוּ בְּאוֹתוֹ שְׂדֵה וְהִתְפַּלְלוּ. אַחַר שְׂסִימוּ אֵת הַתְּפִלָּה, קָמוּ וְהִלְכוּ. פִּתַח רַבִּי יְהוּדָה בְּדַבְרֵי תוֹרָה וְאָמַר, (משלי א) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכִיהָ מְאוֹשֵׁר. עֵץ חַיִּים - זוֹ הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא עֵץ עֲלִיוֹן גְּדוֹל וְחֻזֵק. תוֹרָה, לְמָה נִקְרְאת תוֹרָה? מְשׁוּם שְׂמֹרָה וּמְגָלָה אֵת מַה שְׁהִיָּה סְתוּם וְלֹא יְדוּע. חַיִּים, שְׁכַל חַיִּים שְׁלֹמְעֵלָה נְכַלְלוּ בָּהּ, וּמְמָנָה יוֹצְאִים. לְמַחְזִיקִים בָּהּ, אֵת אוֹתָם שְׂאוּחִזִּים בָּהּ, שְׂמֵי שְׂאוּחִז בַּתּוֹרָה אוֹחִז בְּכָל. אַחֲזוּ לְמַעֲלָה וּלְמַטָּה. וְתוֹמְכִיהָ מְאוֹשֵׁר, מִי זֶה תוֹמְכִיהָ? אֵלוּ אוֹתָם שְׂמַטִּילִים מְלָאי לְכִיסָם שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, כְּמוֹ שְׂבַפְּרִיָּהּ. וְתוֹמְכִיהָ, זוֹכָה שִׁיִּצְאוּ מִמֶּנּוּ נַבְיָאִים נְאֻמְנִים. מְאוֹשֵׁר, אֵל תַּקְרִי מְאוֹשֵׁר אֵלָא מְרֵאשׁוּ. אוֹתָם הַתּוֹמְכִים שֶׁל הַתּוֹרָה מְרֵאשׁוּ וְעַד סוּפוּ. מְרֵאשׁוּ, צַד הֵרֵאשׁ שֶׁל הַכָּל שְׂנַקְרָא רֵאשׁ, שְׂפָתוֹב (ש"ס ח) מְעוֹלָם נִסְכַּתִּי מְרֵאשׁ. וְרֵאשׁ זוֹ חֲכָמָה, שֶׁהִיא הֵרֵאשׁ לְכָל הַגּוּף, וְהַגּוּף מִתְּפַשֵּׁט בָּהּ עַד הַסִּיּוּם שֶׁל שֵׁשֶׁת הַצְּדָדִים וְתוֹמְכִיהָ, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (שיר ה) שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ. שְׂאוֹתָם שְׂמַטִּילִים מְלָאי לְכִיסָם שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, הֵם תוֹמְכִים אֵת הַתּוֹרָה מְהֵרֵאשׁ עַד סִיּוּם הַגּוּף, וְכָל הָאֻמוּנָה בּוֹ תְלוּיָהּ, וְנִתְמַף. וְזוֹכָה לְבָנִים שִׁירָאוּ לְנַבְיָאִים נְאֻמְנִים.

רַבִּי יִצְחָק פִּתַח, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאַהֲל מוֹעֵד לֵאמֹר. וַיִּקְרָא, אֵלְךָ קְטָנָה, לְמָה? אֵלָא כְּדִי לְהִרְאוֹת מִיְהוּ אוֹתוֹ שְׁקָרָא - אוֹתוֹ שְׂשֻׁרֵי בְּמַקְדָּשׁ, וְאֵז זְמַן אֵת מֹשֶׁה כְּמוֹ שְׂמִזְמִין אוֹרַח. כְּאֵן א' קְטָנָה, שֵׁם א'

גְּדוּלָה. אָדָם שֶׁת אָנוּשׁ. (אָדָם) זו שְׁלֵמוֹת הַכֹּל.

בא וראה מה בין משה לאהרן, מי מהם עליון? אלא משה הוא העליון, משה הוא שושבין המלך, ואהרן שושבין הגבירה. משל למלך שהיתה לו גבירה עליונה. מה עשה? נתן לו שושבין לתקן אותה ולהסתכל בדברי הבית. ועל כן, כשנכנס השושבין הנה למלך, לא נכנס אלא רק עם הגבירה. זהו שכתוב בזאת יבא אהרן וגו'.

משה הוא שושבין המלך, משום כך הודמן כאורח, ואחר כך - וידבר ה' אליו. אהרן הוא שושבין של הגבירה, וכל דבריו היו לפי שאת המלך עם המלכה, ויתפס המלך עמה. ועל כן, משום שהוא שושבין שלה, הוא שם מדורו עמה לתקן את הבית ולעין תמיד בדברי הבית. ועל כן התפקן כמו שלמעלה, ונקרא כהן גדול. מנין לנו? שכתוב (תהלים ק) אתה כהן לעולם על דברתי מלפי צדק.

ומשום כך, כל מה שצריך מבית המלך הוא נוטל, ואין מי שימחה בידו. ולכן הוא עומד לטהר את כל אותם שנכנסים לבית הגבירה, כדי שלא תמצא טמאה באותם בני ההיכל, ומשום כך כתוב ולקח למטהר שתי צפרים וגו'.

רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים ב) יושב בשמים ישחק ה' ילעג למו. יושב בשמים ישחק - זה יצחק שפא מצד היין, מאיר בראשונה, ויצחק, ואחר כך זועם ומגרש. זהו שכתוב יושב בשמים ישחק, ולא כתוב יושב שמים. ישחק, מאיר וצוחק. ועל כן הדין מאיר וצוחק להם לרשעים.

זמין למשה, כמאן דזמין אושפיזא. הכא א' זעירא, הָתָם א' רבֵתָא, אָדָם שֶׁת אָנוּשׁ. (ס"א אָדָם) דָּא שְׁלִימוּ דְכָלָא.

תא חזי, מה בין משה לאהרן, הי מנייהו עלאה. אלא משה עלאה, משה שושביןא דמלפא, אהרן שושביןא דמטרוניתא. מתל למלפא דהוה ליה מטרוניתא עלאה. מה עבד. יהב לה שושביןא לתקנא לה ולאסתפלא במלי דביתא. ועל דא, פד עייל שושביןא דא למלפא, לא עייל אלא עם מטרוניתא, הדא הוא דכתיב, בזאת יבא אהרן וגו'.

משה שושביןא למלפא, בגין כך אזדמן כאושפיזא, ולבתר, וידבר יי' אליו. אהרן הוא שושביןא למטרוניתא, וכל מלוי הו, לפייסא למלפא במטרוניתא, ויתפייס מלפא בהדה. ועל דא בגין דאיהו, שושביןא לה שוי מדוריה בהדה, לתקנא ביתא ולעיינא תדיר במלי דביתא. ועל דא אתתקן פגוונא דלעילא, ואקרי כהן גדול. מנא לן. דכתיב, (תהלים ק) אתה כהן לעולם על דברתי מלפי צדק. ובגין כך כל מה דאצטריך מבי מלפא, נטיל, ולית מאן דימחי בידיה. ועל דא הוא קאים לדפאה לכל אינון דעאלין לבי מטרוניתא, בגין דלא (ד' נ"ד ע"א) ישתפח מסאבא באינון בני היכלא. ובגין כך כתיב, ולקח למטהר שתי צפרים וגו'.

רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים ב) יושב בשמים ישחק יי' ילעג למו. יושב בשמים ישחק, דא יצחק דאתי מסטרא דחמרא, נהיר בקדמיתא, וחייה, ולבתר זעים ותריף. הדא הוא דכתיב יושב בשמים ולא כתיב, יושב שמים. ישחק, נהיר וחייה. ועל דא דינא נהיר וחייה, להו לרשיעייא.

וּלְבַתֵּר מַה כְּתִיב, אֲזִי יִדְבַר אֱלִימוּ
 בְּאִפּוֹ וּבְחֶרְוֵנוּ יִבְהַלְמוּ. וְכֵן אֲרַחֲוִי
 דְחִיבֵינָא, קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא נְהִיר לְהוּ בְּהַאי
 עֲלָמָא, וְנִהִיר לֹון אֲנַפִּין פְּחֻמְרָא, דְנִהִיר
 בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר זְעִים וְקֻטִּיל. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא מְשִׁיךְ לֹון לְחִיבֵינָא, אִי יְהִדְרוּן לְקַבְּלֵיהּ,
 יָאוּת, וְאִי לָא שְׂצִי לֹון מִהֶהוּא עֲלָמָא דְאֵתִי,
 וְלִית לֹון בֵּיה חוּלְקָא, וַיִּשְׁתַּצֹּון מִכְּלָא. אֵתוּן
 לְאֵתְדַכְּאָה, מְסִייעִין לֹון. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 מְדַפֵּי לֹון וְקָרִיב לֹון לְגַבִּיהּ, וְקָאֲרִי עַלִּייהוּ
 שְׁלוֹם. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה נז) שְׁלוֹם שְׁלוֹם
 לְרַחֲוּק וְלְקָרוּב וְגו'.

וְאִשָּׁה כִּי יִזוּב זוּב דְמָה יָמִים רַבִּים בְּלֹא עֵת
 נְדָתָהּ וְגו' (ויקרא ט"ז) רַבִּי חֵינָא פְּתַח
 וְאָמַר, (זכריה יד) הִנֵּה יוֹם בָּא לִיָּי וְחִלַּק שְׁלַלְךָ
 בְּקַרְבֶּךָ. הַאי קָרָא הֵכִי מִיבְעִי לִיהּ, הִנֵּה יוֹם
 יָבֵא, מָאִי, הִנֵּה יוֹם בָּא. אֲלָא שְׁפַכְרָא בָּא,
 עַד לָא אֲבָרִי עֲלָמָא, וְהוּא יוֹם דְבִיהּ יַעֲבִיד
 דִּינָא לְחִיבֵינָא. וְהוּא יוֹם דְבִיהּ יִתְפָּרַע קִדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא מְאִינֹון דְעִקוּן לֹון לְיִשְׂרָאֵל. הַאי
 יוֹם בָּא וְקָאִים קָמִי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְתַבַּע
 מַנִּיהּ לְמַעֲבַד דִּינָא וּלְשַׁצָּאָה עֲבוּדַת פּוֹכְכֵים
 וּמַזְלוֹת, וְאֵתִיְהִיב לִיהּ רְשׁוּ, פְּמָה דְאֵת אָמַר
 (זכריה יד) וְאִסְפְּתִי אֵת כָּל הַגּוֹיִם אֶל יְרוּשָׁלַם
 לְמַלְחָמָה וְגו'.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, תָּרִין יוֹמִין אֵינֹון לְקוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא, חַד שְׂאֲרִי עַמִּיהּ, וְחַד אֵתִי
 לְקַמִּיהּ, וּבְאֵלִין עֲבִיד קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 קָרְבִין בְּכָלָא. וְכֹד הַאי יוֹמָא, אֵתִי לְאַגְחָא
 קָרְבָא, אֲזִדְיוּג בְּהֶהוּא יוֹמָא אַחְרָא, וְנָטִיל
 זַיִינִין עַל זַיִינִיהּ, וְאַגַּח קָרְבָא בְּכָלָא, בְּאֵינֹון
 רְאֵמִין וְנִמּוּכִין. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה

וְאַחַר כֵּן מַה פְּתוּב? אֲזִי יִדְבַר
 אֱלִימוּ בְּאִפּוֹ וּבְחֶרְוֵנוּ יִבְהַלְמוּ.
 וְכֵן דְרַכֵּי הַרְשָׁעִים - הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מְאִיר לְהֵם בְּעוֹלָם הַזֶּה,
 וּמְאִיר לְהֵם כְּמוֹ יָיִן שְׂמֵאִיר
 בְּרֵאשׁוּנָה, וְאַחַר כֵּן זְעִים וְהוֹרֵג.
 וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁף אֵת
 הַרְשָׁעִים, אִם יִחְזְרוּ כְּנִגְדּוֹ - יָפֵה.
 אִם לֹא - הוּא מְכַלֵּה אוֹתָם מְאוּתוֹ
 הַעוֹלָם הַבָּא, וְאֵין לְהֵם בּוֹ חֵלֶק
 וַיִּשְׁמְדוּ מִהַכֵּל. בָּא לְהַטְהֵר -
 מְסִיעִים לְהֵם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מְטַהֵר אוֹתָם וּמְקַרֵב אוֹתָם אֵלָיו
 וְקוֹרָא עֲלֵיהֶם שְׁלוֹם. זֶהוּ שְׁפַתוּב
 שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחֲוּק וְלְקָרוּב וְגו'.

וְאִשָּׁה כִּי יִזוּב זוּב דְמָה יָמִים
 רַבִּים בְּלֹא עֵת נְדָתָהּ וְגו'. רַבִּי
 חֵינָא פְּתַח וְאָמַר, (זכריה יד) הִנֵּה יוֹם
 בָּא לִיָּי וְחִלַּק שְׁלַלְךָ בְּקַרְבֶּךָ.
 הַפְּסוּק הַזֶּה כֵּן הִנֵּה צָרִיךְ לְהִיּוֹת:
 הִנֵּה יוֹם יָבֵא. מַה זֶה הִנֵּה יוֹם
 בָּא? אֲלָא שְׁפַכְרָא בָּא טְרַם שְׁנַבְרָא
 הַעוֹלָם, וְהוּא הַיּוֹם שְׁבוּ יַעֲשֶׂה
 דִּין לְרְשָׁעִים, וְהוּא הַיּוֹם שְׁבוּ
 יִפְרַע הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְאוּתָם
 שְׁהִצִּיקוּ לְהֵם לְיִשְׂרָאֵל. הַיּוֹם הַזֶּה
 בָּא וְעוֹמֵד לְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, וּמְבַקֵּשׁ מְמַנּוֹ לַעֲשׂוֹת דִּין
 וּלְכַלּוֹת עוֹבְדֵי פּוֹכְכֵים וּמַזְלוֹת,
 וְנִתְּנָת לּוֹ רְשׁוּת, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (שם)
 וְאִסְפְּתִי אֵת כָּל הַגּוֹיִם אֶל יְרוּשָׁלַם
 לְמַלְחָמָה וְגו'.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, שְׁנֵי יָמִים הֵם
 לְקִדְשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֶחָד שְׂרוּי
 עִמּוֹ, וְאֶחָד בָּא לְפָנָיו, וּבְאֵלוֹ
 עוֹשֶׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרְבּוֹת
 עִם הַכֵּל. וּכְשֶׁבֵּא הַיּוֹם הַזֶּה לַעֲרֵף
 קָרְב, הוּא מְזַדְּוֵג עִם אוֹתוֹ יוֹם
 אַחַר, וְנוֹטֵל כְּלֵי זֵיִן עַל כְּלֵי זַיִנוֹ,
 וְעוֹרֵף קָרְב בְּכָלָם, בְּאוֹתָם רְמִים
 וְנִמּוּכִים. זֶהוּ שְׁפַתוּב (ישעיה ב) כִּי
 יוֹם לִי הוּא צְבָאוֹת עַל כָּל גְּאֹה וְרֵם
 וְעַל כָּל נֶשֶׂא וְשָׁפֵל.

(ב) כִּי יוֹם לִי צְבָאוֹת, עַל כָּל גְּאֹה וְרֵם וְעַל כָּל נֶשֶׂא וְשָׁפֵל.

רבי שמעון אָמר, וְאִשָּׁה כִּי יָזוּב זֹכֵב דָּמָה וְגוֹי. הֵינּוּ דִּכְתִּיב, (ישעיה לז) חָרֵב לִי מִלְּאָה דָם. מִלְּאָה דָם וְדָאֵי, שְׁכַתוּב כִּי יָזוּב זֹכֵב דָּמָה יָמִים רַבִּים. בְּלֹא עֵת נִדְתָּהּ, הֵינּוּ שְׁכַתוּב (דניאל ט) וַיִּשְׁקֹד ה' עַל הָרְעָה וַיְבִיֶּאֱהָ עֲלֵינוּ. דְּתַנִּינָן, קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲקָדִים פּוֹרְעָנוּתָא לְעֻלָּם, חֵיבִיבָא מְקַדְמִין פּוֹרְעָנוּתָא בְּחֻבִּיהוּן לְמִיתֵי לְעֻלָּמָא, אוֹ כִּי תָזוּב עַל נִדְתָּהּ. הֵינּוּ (ויקרא טו) וַיִּסְפְּתִי לַיִּסְרָה אֶתְכֶם. מַה זֶה וַיִּסְפְּתִי לַיִּסְרָה? אוֹסִיף דִּין עַל דִּין וְאֶתְנָן דָּם עַל דָּם יוֹתֵר עַל מַה שֵּׁישׁ בְּאוֹתָהּ הַחָרֵב לֵה' מִלְּאָה דָם.

בְּתוּב, לֹא אֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאֲדָמָה בְּעֵבוֹר הָאָדָם. מַה זֶה לֹא אֹסִיף? אֵלָּא, לֹא אֶתְנָן עוֹד תּוֹסַפְתָּ לְאוֹתָהּ חָרֵב, אֵלָּא כְּמוֹ שֵׁיכוּל הָעוֹלָם לְסַבַּל. וְהָרִי כְּתוּב וַיִּסְפְּתִי? אֵלָּא כְּתוּב לַיִּסְרָה, וְלֹא לְכָלוֹת. זֶהוּ שְׁכַתוּב אוֹ כִּי תָזוּב עַל נִדְתָּהּ.

כִּי יָמִי זֹכֵב טְמֵאתָהּ. מַה זֶה כָּל יָמִי זֹכֵב טְמֵאתָהּ? אֵלָּא שְׁהַרְשָׁעִים מִטְּמָאִים אֶת עַצְמָם בְּחֻטְאֵיהֶם וּמִטְּמָאִים מְקוּם אַחֵר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יט) כִּי אֶת מִקְדָּשׁ ה' טְמֵא. וּמַעֲוָרִים רוּחַ טְמָאָה עֲלֵיהֶם. וְלַעֲתִיד לְבֹא עֲתִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְטַהַר אֶת יִשְׂרָאֵל וּלְהַעֲבִיר אֶת אוֹתָהּ רוּחַ טְמָאָה מִן הָעוֹלָם, שְׁכַתוּב לֹא יוֹסִיף יָבֵא בָּךְ עוֹד עֶרֶל וְטָמֵא. וְכְתוּב וְאֶת רוּחַ הַטְּמָאָה אֲעִבִיר מִן הָאָרֶץ. מִן הָאָרֶץ וְדָאֵי. (מי שקא להטמא. מטמאים אותו ודאי).

רבי חזקיה היה יושב לפני רבי אלעזר. לילה אחד קמו בחצות הלילה לעסק בתורה. פתח רבי אלעזר ואמר, (קהלת ז) ביום טובה

עשה האלהים וגו'. ביום

רבי שמעון אָמר, וְאִשָּׁה כִּי יָזוּב זֹכֵב דָּמָה וְגוֹי. הֵינּוּ דִּכְתִּיב, (ישעיה לז) חָרֵב לִי מִלְּאָה דָם. מִלְּאָה דָם וְדָאֵי, דִּכְתִּיב כִּי יָזוּב זֹכֵב דָּמָה יָמִים רַבִּים. בְּלֹא עֵת נִדְתָּהּ, הֵינּוּ דִּכְתִּיב, (דניאל ט) וַיִּשְׁקֹד יְי' עַל הָרְעָה וַיְבִיֶּאֱהָ עֲלֵינוּ. דְּתַנִּינָן, קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲקָדִים פּוֹרְעָנוּתָא לְעֻלָּמָא, חֵיבִיבָא מְקַדְמִין פּוֹרְעָנוּתָא בְּחֻבִּיהוּן לְמִיתֵי לְעֻלָּמָא, אוֹ כִּי תָזוּב עַל נִדְתָּהּ. הֵינּוּ (ויקרא טו) וַיִּסְפְּתִי לַיִּסְרָה אֶתְכֶם, מַהוּ וַיִּסְפְּתִי לַיִּסְרָה. אוֹסִיף דִּינָא עַל דִּינָא, וְאֶתְנָן דָּמָא עַל דָּמָא, יִתִּיר עַל מַה דְּאִית בְּהוּא חָרֵב לִי מִלְּאָה דָם.

בְּתוּב, (בראשית ח) לֹא אוֹסִיף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאֲדָמָה בְּעֵבוֹר הָאָדָם. מַהוּ לֹא אוֹסִיף. אֵלָּא, לֹא אֶתְנָן עוֹד תּוֹסַפְתָּ לְהוּא חָרֵב, אֵלָּא כְּגוֹנוֹנָא דִּיכִיל עֻלָּמָא לְמַסְבַּל. וְהָא כְּתִיב וַיִּסְפְּתִי. אֵלָּא לַיִּסְרָה כְּתִיב, וְלֹא לְשִׁיפְּתָהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִּיב, אוֹ כִּי תָזוּב עַל נִדְתָּהּ.

כִּי יָמִי זֹכֵב טְמֵאתָהּ. מַהוּ כָּל יָמִי זֹכֵב טְמֵאתָהּ. אֵלָּא חֵיבִיבָא מְסַאֲבִין בְּחֻבִּיהוּן לְגַרְמִיהוּן, וּמְסַאֲבִין לְאַתֵּר אַחְרָא, כְּמַה דְּאֶתְ אָמַר, (במדבר יט) כִּי אֶת מִקְדָּשׁ יְי' טְמֵא. וְאֶתְעַר רוּחַ מְסַאֲבָא עֲלֵיהוּ. וּלְזַמְנָא דְּאֶתִי, זְמִין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַכָּאָה לְהוּ לַיִּשְׂרָאֵל וּלְאַעֲבָרָא לְהוּא רוּחָא מְסַאֲבָא מְעֻלָּמָא. דִּכְתִּיב, (ישעיה נב) לֹא יוֹסִיף יָבֵא בָּךְ עוֹד עֶרֶל וְטָמֵא. וְכְתִיב (זכריה יג) וְאֶת רוּחַ הַטְּמָאָה אֲעִבִיר מִן הָאָרֶץ. מִן הָאָרֶץ וְדָאֵי. (מאן דאתי לאסתמאבא מסאבין ליה ודאי).

רבי חזקיה היה יתיב קמיה רבי אלעזר, ליליא חד קמו בפלגות ליליא למלעי באורייתא. פתח רבי אלעזר ואמר, (קהלת ז) ביום טובה היה בטוב וגו' גם את זה לעומת זה

טובה היה בטוב, בזמנא דאסגי קדשא בריך
 הוא חסד בעלמא, בעי בר נש למיהך בשוקי
 ולא תחזא קמי כלא, דהא כד שארי טיבותא
 דקודשא בריך הוא בעלמא, בכלא שארי,
 ובכלא עביד טיבו ואסגי ליה בעלמא. ובגין
 כך, יתחזי בר נש באתגליא בשוקי, ויעביד
 טיבו דלשרי עליה טיבו אחרא. הדא הוא
 דכתיב ביום טובה היה בטוב. היה בטוב ודאי.
 וביום רעה ראה. לא כתיב וביום רעה היה
 ברע, אלא, ביום רעה ראה. דהא
 בשעתא דדינא תליא בעלמא, לא לבעי ליה
 לאיניש לאתחזא בשוקא (דף נ"ד ע"ב) ולמיהך
 יחידא בעלמא. דהא כד דינא שריא בעלמא,
 על כלא שארי. ומאן דפגע ביה, ואערע קמיה,
 יתדן בההוא דינא. וכדין פתיב, (משלי יג) ויש
 נספה בלא משפט. דהא משפט אסתלק
 מצדק, ולא שריין דא בדא על עלמא. ועל
 דא ראה. ראה והוי נטיר, אשגח ועיין לכל
 סטר. והוי ידע, דבכלהו שריא דינא, ולא
 תפוק לבר, ולא תתחזי בשוקא, בגין דלא
 ישרי עלך. מאי טעמא. בגין דגם את זה לעמת
 זה עשה האלהים. כמה דכד שארי טיבו
 בעלמא שארי על כלא, כך, כד שריא דינא
 בעלמא שארי על כלא, ומאן דאערע ביה
 אתפס.

תא חזי, כד דינא שריא בעלמא, כמה סיפין
 תליין, דנפקי מההוא חרב עלאה, וזקפין
 רישא וחמן דהא ההוא חרב עלאה סומקא,
 מלייא דמא בכל סטרין, פדין גזרין נימוסין.
 וכמה סיפיא אתערו, (ס"א בדין פסידן סיפין, וכמה נימוסין
 אתערו) כמה דאת אמר, (שיר השירים ג) איש חרבו
 על ירכו. וכתיב, (יהושע ה) וחרבו שלופה בידו.

מתחדדות חרבות, וכמה חקים מתעוררים) כמו שנאמר (שיר ג) איש חרבו על

היה בטוב וגו', גם את זה עמת
 זה עשה האלהים וגו'. ביום
 טובה היה בטוב - בזמן שמרבה
 הקדוש ברוך הוא חסד בעולם
 צריך אדם ללכת בשוקים
 ולהראות לפני הכל, שהרי
 כשמתחיל טובו של הקדוש ברוך
 הוא בעולם, הוא שורה בכל,
 ובכל הוא עושה טוב ומרבה
 אותו בעולם. ומשום כך יראה
 אדם בגלוי בשוקים, ויעשה טוב
 שישרה עליו טוב אחר. זהו
 שפיתוב (סם) ביום טובה היה
 בטוב. היה בטוב ודאי.

וביום רעה ראה. לא כתיב וביום
 רעה היה ברע, אלא ביום רעה
 ראה. שהרי בשעה שהדין תלוי
 בעולם, אין צריך לאדם להראות
 בשוק וללכת יחידי בעולם.
 שהרי כשדין שרוי בעולם, על
 הכל הוא שורה. ומי שפוגע בו
 ונפגש לפניו, ידון באותו הדין,
 ואז כתיב (משלי יג) ויש נספה בלא
 משפט. שהרי משפט הסתלק
 מצדק, ולא שורים זה עם זה על
 העולם. ועל כך ראה. ראה והיה
 שמור, השגח ועיין לכל צד והיה
 יודע שבכלם שרוי הדין, ואל
 תצא החוצה ואל תראה בשוק,
 כדי שלא ישרה עליך. מה
 הטעם? משום שגם את זה לעמת
 זה עשה האלהים. כמו
 שפשוורה הטוב בעולם, הוא
 שורה על הכל - כך כששורה
 הדין בעולם, הוא שורה על הכל,
 ומי שפוגש בו נתפס.

בא ראה, כשדין שרוי בעולם,
 כמה חרבות תלויות שיוצאות
 מאותה חרב עליונה, וזקפים
 ראש ורואים שהרי אותה חרב
 עליונה היא אדמה, מלאה דם
 בכל הצדדים, ואז גוזרים גזרות.
 וכמה מיני חרבות מתעוררים, (אז
 וכתוב (יהושע ה) וחרבו שלופה

בְּיָדוֹ. וְכֵלָם מְצוּיִים לְעִשׂוֹת דִּין. וּמֵי שְׂפוגֵשׁ בְּהֶם נְדוּק. כְּתוּב (בראשית ט) הִנֵּה נָא מֵצָא עֲבָדְךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ וּתְגַדֵּל חֶסֶדְךָ וְגו'. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁבְּכֹל מְקוֹם שֶׁהָדִין שְׂרוּי, בְּכֹל הוּא שׂוּרָה, בֵּין בְּעִיר בֵּין בְּמִדְבָּר וּסְבִיב הָעִיר.

עוֹד פִּתַּח וְאָמַר, (שיר ח) שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם עַל לִבְךָ וְגו'. שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם, כְּנִסְתֵי יִשְׂרָאֵל אָמְרָה אֵת זֶה לְקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם, מִי הוּא הַחוֹתֶם? זֶהוּ חוֹתֶם הַטְּבַעַת שֶׁל הָאֱמֶת. כַחוֹתֶם עַל לִבְךָ - זֶהוּ חוֹתֶם שֶׁל תְּפִלִּין שְׂמַנִּיחַ אָדָם עַל לְבוֹ. כַחוֹתֶם עַל זְרוּעֶךָ - זוֹ יָד בְּהֵה שְׂמַנִּיחַ בְּאוֹתָהּ זְרוּעַ. וּמִיָּהוּ? יִצְחָק. וּכְנִסְתֵי יִשְׂרָאֵל אוֹמְרָת, שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם. חוֹתֶם הֵיחָא צְרִיף לְהִיּוֹת! מַה זֶה כַחוֹתֶם? כְּאוֹתָן תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ שְׂמַבִּיא שְׂבַח לְכֹל הַגּוּף. וְעַל כֵּךְ תְּפִלִּין בְּזְרוּעַ, עַל הַלֵּב, וּבְזֵה נִמְצָא אָדָם שֶׁלֵּם כְּמוֹ שְׂלִמְעֵלָה.

בִּי עֲזָה כְמוֹת אֶהְבֶּה. מַה זֶה כִּי עֲזָה כְמוֹת? אֵלָּא לֹא נִמְצָאת קְשִׁיּוֹת בְּעוֹלָם כְּמוֹ פְרֻדַּת הַנֶּפֶשׁ מִהַגּוּף כְּשֶׁרוֹצִים לְהַפְרֵד. (ועל דא) כֵּךְ אֶהְבֶּת כְּנִסְתֵי יִשְׂרָאֵל לְקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁלֹּא נִפְרָדִים לְעוֹלָמִים, וּמִשּׁוּם כֵּךְ תְּפִלָּה שֶׁל יָד נִקְשֶׁרֶת בְּזְרוּעַ, לְקַיֵּם אֵת הַכְּתוּב, (שם ב) שְׂמַאלוֹ תַחַת לְרֹאשִׁי.

קָשָׁה כְּשֶׁאוֹל קִנְיָה. בְּכֹל דְרָגוֹת הַגִּיּוֹנָם אֵין קָשָׁה כְּמוֹ הַשְּׂאוֹל, שִׁיּוֹרֵד לְמִטָּה מִכֻּלָּם, פֶּרַט לְאוֹתָהּ מִדְרָגָה שְׁנִקְרָאת אֲבִדוֹן, וְזֶה וְזֶה הַשְּׂתַתְּפוּ כְּאַחַד, וְזֶה קָשָׁה לְרִשְׁעִים מִהַפֵּל. כֵּךְ קָשָׁה כְּשֶׁאוֹל קִנְיָה, שְׂאִין קִנְיָה אֵלָּא בְּאֶהְבֶּה, וּמִתּוֹף אֶהְבֶּה בְּאֶה קִנְיָה. וּמִי שְׂמַקְנָא לְאוֹתוֹ שְׂאוֹהֵב בְּיוֹתֵר, קָשָׁה לוֹ לְהַפְרֵד מִמֶּנּוּ מֵאוֹתָהּ דְרָגָה שְׁנִקְרָאת שְׂאוֹל, שֶׁהִיא קָשָׁה מִכֻּל דְרָגוֹת הַגִּיּוֹנָם.

לֹא אֵית קְשִׁיָּא כְּשֶׁאוֹל, דְנִחִית לְתַתָּא מִנְיָהוּ, בַּר הַהוּא דְרָגָא דְאֶקְרִי אֲבִדוֹן, וְדָא וְדָא אֲשַׁתְּפוּ כַחַד. וְדָא קְשִׁיָּא לְהוּ לְחִיבֵיָא מִכְּלָא. כֵּךְ, קָשָׁה כְּשֶׁאוֹל קִנְיָה, דְלִית קִנְיָה אֵלָּא בְּרַחֲמֵי מוֹתָא, וּמִגּוֹ רַחֲמֵי מוֹתָא אֲתִי קִנְיָה, וּמֵאֵין דְקִנְיָ לְהַהוּא דְרַחֲמִים יִתִּיר, קְשִׁיָּא לִיָּה לְאֶתְפָּרְשָׁא מִנְיָה מִהַהוּא דְרָגָא דְאֶקְרִי שְׂאוֹל, דְאִיהוּ קְשִׁיָּא מִכֻּל דְרָגִין דְגִיּוֹנָם.

וְכִלְהוּ מִשְׂתַּפְּחֵי לְמַעַבְדֵי דִינָא. וּמֵאֵין דִּיעַרְע בְּהוּ אֶתְזַק. כְּתִיב, (בראשית ט) הִנֵּה נָא מֵצָא עֲבָדְךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ וּתְגַדֵּל חֶסֶדְךָ וְגו'. מֵאֵין טַעַמָא, בְּגִין דְבְּכֹל אֶתֶר דְּדִינָא שְׂרָיָא בְּכֻלָּא שְׂרָיָא, בֵּין בְּמִתָּא בֵּין בְּמִדְבָּרָא וּבְכַסְתְּרָנָא דְמִתָּא.

הֵנוּ פִּתַּח וְאָמַר, (שיר השירים ח) שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם עַל לִבְךָ וְגו'. שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם, כְּנִסְתֵי יִשְׂרָאֵל אָמְרָה דָּא לְקוּדְשָׁא בְרוּךְ הוּא. שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם, מֵאֵין חוֹתֶם. דָּא חוֹתֶם דְּגוּשְׁפִּנְקָא דְקָשׁוּט. כַחוֹתֶם עַל לִבְךָ, דָּא חוֹתֶם שֶׁל תְּפִלִּין, דְאֵנְחַ בַּר נֶשׁ עַל לִבִּיהַ. כַחוֹתֶם עַל זְרוּעֶךָ, דָּא יָד בְּהֵה, דְמִנְחַ בְּהַהוּא זְרוּעַ, וּמִנּוּ יִצְחָק. וּכְנִסְתֵי יִשְׂרָאֵל קְאָמַר שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם, חוֹתֶם מִיבְעֵי לִיָּה, מֵאֵין כַחוֹתֶם. כְּאִינוּן תְּפִלִּין דְרִישָׁא, דְאֲתִי שְׂבַחָא לְכֹל גּוּפָא. וְעַל דָּא תְּפִלִּין בְּזְרוּעַ, עַל הַלֵּב, וּבְדָא אֲשַׁתְּכַח בַּר נֶשׁ שְׁלִים כְּגוּוֹנָא דְלְעִילָא.

בִּי עֲזָה כְמוֹת אֶהְבֶּה. מֵאֵין כִּי עֲזָה כְמוֹת. אֵלָּא לֹא אֲשַׁתְּכַח קְשִׁיּוֹתָא בְּעֻלְמָא, כְּמַה דְפִרְישׁוּ דְנִפְשָׁא מִגּוּפָא, כַּד בְּעִיִּין לְאֶתְפָּרְשָׁא. (ועל דא) כֵּךְ אֶהְבֶּת כְּנִסְתֵי יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְרוּךְ הוּא, דְלָא אֶתְפָּרְשֵׁן לְעֻלְמִין. וּבְגִין כֵּךְ תְּפִלָּה שֶׁל יָד, אֶתְקַשְׂרָא בְּזְרוּעַ, לְקַיֵּימָא דְכְּתִיב, (שיר השירים ב) שְׂמַאלוֹ תַחַת לְרֹאשִׁי.

קָשָׁה כְּשֶׁאוֹל קִנְיָה. בְּכֹל דְרָגִין דְגִיּוֹנָם,

רשפיה רשפי אש שלהבת יה. ומי היא שלהבת יה? זו אש שיוצאת מתוך שופר, כלולה מרוח ומים. ומתוך אותה השלהבת פשמתלהטת בכנסת ישראל, שורפת העולם בשלהבת בקנאה של הקדוש ברוך הוא. ובשעה שהיא מקנאה לו, אוי לפוגש בשלהבת, שהוא ישרף בהם.

עוד פתח ואמר, (שיר ח) מים רבים לא יוכלו לכבות וגו'. מים רבים - זו זרוע זמין שצריך לקשר בה קשר של תפלה על זרוע שמאל, לקים וימינו תחבקני. דבר אחר מים רבים - זהו הנהר העליון שממנו יוצאים נהרות לכל העברים, וכלם שופעים ונמשכים ממנו, כמו שנאמר (תהלים צ) מקלות מים רבים מאותם קולות של מים רבים שיוצאים ונמשכים ממנו, כמו שנאמר נשאו נהרות וגו'.

אם יתן איש את כל הון באתה באתה - שאוהבת כנסת ישראל את הקדוש ברוך הוא - יבזוז לו. בוז יבזוז לו?! בוז הנה צריך להיות! אלא אם יתן איש - זה הקדוש ברוך הוא. את כל הון ביתו, כמו שנאמר (משלי כד) כל הון יקר ונעים.

תוספתא

בוז יבזוז לו. מה זה בוז? יום שני ויום ששי ויום שביעי של סכות, שבהם היו מנסכים מים ויין של שבעת ימי הסכות, בהם היו מקריבים ישראל שבעים פרים לכפר על שבעים ממנים, כדי שלא ישאר העולם חרב מהם, זהו שכתוב ובחמשה עשר יום וגו' והקרבתם עלה אשה וגו'. (ע"כ תוספתא).

באתה - של כנסת ישראל אליו אותם מחנות שלמעלה לאותו הון

רשפיה רשפי אש שלהבת יה. ומאן איהו שלהבת יה, דא אשא דנפיק מגו שופר, כליל מרוחא ומיא. ומגו ההוא שלהובא כד מתלהטא בכנסת ישראל, אוקיד עלמא בשלהוביתא בקנאה דקודשא בריך הוא, ובשעתא דהיא מקנאה ליה, ווי דאערע בשלהוביתא, דאיהו יתוקד בהו.

הו פתח ואמר. (שיר השירים ח) מים רבים לא יוכלו לכבות וגו'. מים רבים דא דרועא ימינא, דבעי לקשרא ביה קשרא דתפלה על דרועא שמאלא, לקיימא וימינו תחבקני. דבר אחר, מים רבים, דא הוא נהר עלאה, דמניה נפקין נהרין לכל עבר, וכלהו נגדין ואתמשכן מניה. פמה דאת אמר, (תהלים צ) מקולות מים רבים מאינון קולות דמים רבים, דנפקן ואתמשכן מניה. ונהרות, פמה דאת אמר, נשאו נהרות וגו'.

אם יתן איש את כל הון באתה באתה, דרחים כנסת ישראל לקודשא בריך הוא, יבזוז לו. (שיר השירים ח) בוז יבזוז לו, יבזז מיבעי ליה, מאי יבזוז לו. אלא, אם יתן איש, דא קדשא בריך הוא. את כל הון ביתו, פמה דאת אמר (משלי כד) כל הון יקר ונעים.

תוספתא

בוז יבזוז לו. מאי בוז. יומא תננינא ויומא שתיתאָה ויומא שביעאה דסופות, דבהון הו מנסכי מים ויין דז' יומין דסופות, בהון הו מקריבין ישראל, שבעין פרים, לכפרא על שבעין ממנן, בגין דלא ישתאר עלמא חרוב מניהו, הדא הוא דכתיב, (במדבר כט) ובחמשה עשר יום וגו' והקרבתם עלה אשה וגו'. (ע"כ תוספתא).

באתה, דכנסת ישראל לגביה, ולא לאתקשרא בהדה, בוז יבזוז לו, ולא להתקשר עמה, בוז יבזוז לו - כל אותם אוכלוסים וכל

יָקָר, שֶׁהָרִי אֵין רְצוֹן לְכֻלָּם אֶלֶּא בְשַׁעֲהָ שְׁמַתְקַשְׂרֵת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמִתְעַשְׂרֵת עִמּוֹ, וְאֵז כָּל אוֹתָם הָאוֹכְלוֹסִים וְכָל אוֹתָם הַמַּחְנוֹת וְכָל הָעוֹלָמוֹת, כָּלָם בְּשִׁמְחָה, בְּאוֹר וּבְכִרְכוֹת, (וְעַל זֶה אָמַר) כְּתוּב שְׂמָאֵלוּ תַחַת לְרֵאשִׁי וַיִּמְיֵנוּ תַחֲבַקְנִי.

מִי שְׂמַנִּיחַ תְּפִלִּין, כְּשִׁמְנִיחַ תְּפִלָּה שֶׁל יָד, צָרִיף לְהוֹשִׁיט זְרוּעַ שְׂמָאֵל לְקַבֵּל אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְלִקְשֹׁר קֶשֶׁר עִם הַיָּמִין כְּדִי לְחַבֵּק אוֹתָהּ, לְקַיֵּם אֶת הַכְּתוּב, שְׂמָאֵלוּ תַחַת לְרֵאשִׁי וַיִּמְיֵנוּ תַחֲבַקְנִי. שִׁירָאָה הָאֵדָם כְּמוֹ שְׁלִמְעֵלָה וְלִהְתַּעֲטֹר בְּכָל, וְאֵז הָאֵדָם שָׁלֵם בְּכָל, בַּקְּדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹרָא עֲלָיו, (יִשְׁעִיָּה מֵט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

רַבִּי חֲזַקְיָה פֶתַח וְאָמַר, (תְּהִלִּים יז) שְׁמַעְהָ ה' צִדְקָה וְגו'. כְּמָה חֲבִיבָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁבָכַל זְמַן שְׁכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל בָּאָה לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזַדְמֵן כְּנֶגְדָּהּ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב שְׁמַעְהָ ה' צִדְקָה הַקְּשִׁיבָה רְנָתִי הָאֲזִינָה תְּפִלָּתִי. אָמַר דָּוִד, אֲנִי הִתְקַשְׂרָתִי עִם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁהִיא נִמְצָאת לִפְנֵיךְ, גַּם אֲנִי כָּךְ נִמְצָא. וּמִשׁוּם כֵּן, שְׁמַעְהָ ה' צִדְקָה - בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחֵר כֵּן - הַקְּשִׁיבָה רְנָתִי הָאֲזִינָה תְּפִלָּתִי.

בְּרֵא שְׁפָתֵי מֵרְמָה, מַה זֶה בְּלֹא שְׁפָתֵי מֵרְמָה? אֶלֶּא כֵּן שְׁנִינּוּ, כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁל תְּפִלָּה שְׂמוּצִיא אָדָם מִפִּיּו, עוֹלָה לְמַעְלָה וּבוֹקֵעַ רְקִיעִים, וְנִכְנָס לְמִקְוֵם שְׁוֹכְנֵס, וְשֵׁם נִבְחָן אוֹתוֹ הַדְּבוּר, אִם זֶה דְּבוּר דְּבוּר כְּשֶׁר וְאִם לֹא. אִם זֶה דְּבוּר כְּשֶׁר - מְכַנְסִים אוֹתוֹ לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ הַקְּדוֹשׁ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ. וְאִם לֹא -

כָּל אֵינּוֹן (דָּרְבַּנְ"ה ע"א) אוֹכְלוֹסִין וְכָל אֵינּוֹן מִשְׁרַיִין דְּלַעֲיֵלָא, לְהֵהוּא הוּן יָקָר, דִּהָא לִית רְעוּתָא לְכַלְהוּ אֶלֶּא בְשַׁעֲתָא דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִתְקַשְׂרָא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וּמִתְעַשְׂרָא בְּהַדְרָהּ, כְּדִין כָּל אֵינּוֹן אוֹכְלוֹסִין, וְכָל אֵינּוֹן מִשְׁרַיִין, וְכַלְהוּ עַלְמִין כְּלָהוּ בְּחֵדוֹ, בְּנִהְרֵוֹ, בְּבִרְכָאן, (עַל דָּא אָמַר) כְּתוּב שְׂמָאֵלוּ תַחַת לְרֵאשִׁי וַיִּמְיֵנוּ תַחֲבַקְנִי.

מֵאֵן דְּאֵנַח תְּפִלִּין, כְּדִ מְנַח תְּפִלָּה שֶׁל יָד, בְּעֵי לְאוּשְׁטָא דְרוּעָא שְׂמָאֵלָא, לְקַבֵּלָא לָהּ לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְלִקְשְׂרָא קֶשֶׁרָא עִם יְמִינָא, בְּגִין לְחַבֵּקָא לָהּ, לְקַיֵּימָא דְכְּתִיב, שְׂמָאֵלוּ תַחַת לְרֵאשִׁי וַיִּמְיֵנוּ תַחֲבַקְנִי. לְאַתְחַזְּאָה בְּרַ נְשׁ כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיֵלָא, וְלֵאֲתַעֲטְרָא בְּכֻלָּא, וְכְדִין בְּרַ נְשׁ שְׁלִים בְּכֻלָּא, בְּקְדוּשָׁה עֲלָאָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא קֶאֱרִי עֲלֵיהּ, (יִשְׁעִיָּה מֵט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר.

רַבִּי חֲזַקְיָה פֶתַח וְאָמַר, (תְּהִלִּים יז) שְׁמַעְהָ יי' צִדְקָה וְגו'. כְּמָה חֲבִיבָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, דְּבָכַל זְמַנָּא דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אֲתַת לְקָמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא אֲזַדְמֵן לְקַבֵּלָהּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב שְׁמַעְהָ יי' צִדְקָה הַקְּשִׁיבָה רְנָתִי הָאֲזִינָה תְּפִלָּתִי. אָמַר דָּוִד, אֲנָא אֲתַקְטְרָנָא בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. כְּמָה דִּהִיא אֲשַׁתְּכַחַת לְקַמְךָ, אֲנָא נְמִי הָכִי אֲשַׁתְּכַחַנָא. וּבְגִין כֵּן שְׁמַעְהָ יי' צִדְקָה בְּקְדָמִיתָא, וּלְבַתֵּר, הַקְּשִׁיבָה רְנָתִי הָאֲזִינָה תְּפִלָּתִי.

בְּרֵא שְׁפָתֵי מֵרְמָה. מָאִי בְּלֹא שְׁפָתֵי מֵרְמָה. אֶלֶּא הָכִי תְּנִינָן. כָּל מְלָה וּמְלָה דְּצִלּוֹתָא, דְּאֶפִּיק בְּרַ נְשׁ מִפּוּמִיָּה, סִלְקָא לַעֲיֵלָא וּבְקַעָא רְקִיעִין, וְעֵאלַת לְאַתֵּר דְּעֵאלַת, וְתַמָּן אֲתַבְחַנַּת הֵהִיא מְלָה, אִי הִיא מְלָה דְכְּשָׂרָא אִי לֹא, אִי

אִיהִי מְלָה דְכְּשָׂרָא עֲאֵלִין

לָהּ קָמִי מִלְפָּא קְדִישָׁא לְמַעַבְד רְעוּתָהּ. וְאִי לָאו, סָא טִיָּן לָהּ לְבַר, וְאַתְעַר בְּהֵיא מְלָה רוּחָא אַחְרָא.

וְהָא חֲזִי, כְּתִיב בֵּיהּ בְּיוֹסֵף, (תהלים קה) עֲנוּ בַכָּבֶל רְגְלוֹ וְגו'. עַד אֵימְתִי, עֲנוּ בַכָּבֶל רְגְלוֹ. עַד עַת בֹּא דְבָרוּ אֲמַרְת יי' צִרְפַּתְהוּ. עַד עַת בֹּא דְבָרוּ דִמְאָן. אֶלָּא עַד עַת בֹּא דְבָרוּ (דְּיוֹסֵף, וְאַתְבַּחֲיוּ) הֵיא מְלָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, אֲמַרְת יי' צִרְפַּתְהוּ. פְּדִין, שְׁלַח מִלָּךְ וַיִּתִּירָהוּ מוֹשֶׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ. אֲדַהֲכִי הוּא אַתָּא צִפְרָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב, (שמואל א כה) וְהִיתָה נֶפֶשׁ אֲדוֹנֵי צְרוּרָה בְּצְרוּר הַחַיִּים. נֶפֶשׁ אֲדֹנֵי, סָתָם. כְּמָה דְאַתָּא אָמַר, (תהלים כד) אֲשֶׁר לֹא נִשְׂא לְשׂוֹא נֶפֶשׁוֹ, הָא עֵינָא בְּצִפְרָא לְאַתְקִשְׂרָא כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל וְלֹא תַחֲבָרָא בְּבַעֲלָהּ, זַכָּאִין אֵינּוּן צְדִיקָא דְמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרֵייתָא בְּלִילְיָא, וְאַתָּאן לְאַתְקִשְׂרָא בֵּיהּ בְּקוּדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל. עַלֵּיהּוּ כְּתִיב, (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ וְאַמְךָ וְתַגְּל יוֹלְדֶתְךָ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר כְּתִיב, (ויקרא טו) וְהִזְרַתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטּוֹמְאֹתָם וְגו' בְּטִמְאָם אֶת מִשְׁכַּנֵּי אֲשֶׁר בְּתוֹכָם. וְהִזְרַתֶּם, כְּהֵאִי זֵר, דְּאִיהוּ זֵר מְפֻלְהוּ, וְלֹא אַתְחַבֵּר בְּמָה דְלִיתִיהּ דִּילֵיהּ. וְהָא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְמִסְתַּאבִּין בְּנֵי נִשְׂא לְתַתָּא, מְסַאבִּין לוֹן בְּכֻלָּא, וְהָא אַתְמַר. אֶבֶל, בְּשַׁעֲתָא דְרוּחַ מְסַאבָּא אַתְעַר (ס"א לַתַּתָּא, אַתְעַר רוּחַ וכו') חֲשַׁבְתוּן זֵר, אֶלָּא רוּחַ מְסַאבָּא דְלַתַּתָּא, אַתְעַר רוּחַ מְסַאבָּא אַחְרָא, וְאַתְיָהִיב לֵיהּ רְשׁוּתָא לְנַחְתָּא לְעֵלְמָא. מְאִי רְשׁוּתָא, רְשׁוּתָא דְקְדוּשָׁה דְהוּא נַחֲתִית וּמְחִי בֵּיהּ, לֹא אֲשַׁתְּכַח, וְאַסְתַּלֵּק, וּכְדִין אַתְגַּלְיָא דִּינָא, לְקַבְּלֵיהוּן דְחִיבִין, וְאוּסִיף דִּינָא עַל דִּינֵיהּ, וּכְדִין, תְּרִין רוּחִין מִשְׁתַּפְּחִין בְּעֵלְמָא, חַד, רוּחָא דְדִינָא, וְחַד, רוּחָא דְמְסַאבָּא.

מִסְטִים אוֹתוֹ הַחוּצָה, וּמִתְעוּרְרַת בְּאוֹתוֹ דְבוּר רוּחַ אַחְרָת.

וְכֹא רָאָה, בְּיוֹסֵף כְּתוּב, (שם קה) עֲנוּ בַכָּבֶל רְגְלוֹ וְגו'. עַד מְתִי עֲנוּ בַכָּבֶל רְגְלוֹ? עַד עַת בֹּא דְבָרוּ אֲמַרְת ה' צִרְפַּתְהוּ. עַד עַת בֹּא דְבָרוּ שֶׁל מִי? אֶלָּא עַד עַת בֹּא דְבָרוּ (שֶׁל יוֹסֵף וְנַבְחֻן) אוֹתוֹ דְבוּר. זְהוּ שְׁכַתוּב אֲמַרְת ה' צִרְפַּתְהוּ. וְאֵז - שְׁלַח מִלָּךְ וַיִּתִּירָהוּ מִשֶׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ. בֵּינַתִּים הִיָּה בֹא הַבְּקָר. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתוּב (שמואל א-כ) וְהִיתָה נֶפֶשׁ אֲדֹנֵי צְרוּרָה בְּצְרוּר הַחַיִּים. נֶפֶשׁ אֲדֹנֵי, סָתָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר (תהלים כד) אֲשֶׁר לֹא נִשְׂא לְשׂוֹא נֶפֶשׁוֹ וְהִי הַזְּמַן בַּבְּקָר לְקִשְׁרָא אֶת כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל וְלֹא תַחֲבָרָה לְבַעֲלָהּ. אֲשֶׁרִי הַצְּדִיקִים שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בְּתוֹרָה בְּלִילָהּ וּבְאִים לְהַתְקַשֵּׁר עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעִם כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל, עַלֵּיהֶם כְּתוּב (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ וְאַמְךָ וְתַגְּל יוֹלְדֶתְךָ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתוּב (ויקרא טו) וְהִזְרַתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטּוֹמְאֹתָם וְגו' בְּטִמְאָם אֶת מִשְׁכַּנֵּי אֲשֶׁר בְּתוֹכָם. וְהִזְרַתֶּם, כְּמוֹ הַזֵּר הַזֶּה, שֶׁהוּא זֵר מִכָּלֶם וְלֹא מִתְחַבֵּר בְּמָה שֶׁאֵינּוּ שְׁלוֹ.

וְכֹא רָאָה, בְּשַׁעֲתָא שְׁאֲנִישִׁים מִטּוֹמְאִים לְמַטָּה, מִטּוֹמְאִים אוֹתָם בְּכָל, וְהָרִי זֶה נֶאמַר. אֶבֶל בְּשַׁעֲתָא שְׁרוּחַ טְמָאָה מִתְעוּרְרַת (לְמַטָּה, מִתְעוּרְרַת רוּחַ וכו') נַחֲשַׁבְתֶּם כְּזֵר, אֶלָּא רוּחַ טְמָאָה שֶׁלְמַטָּה מִתְעוּרְרַת רוּחַ טְמָאָה אַחְרָת, וְנִתְנַת לָהּ רְשׁוּת לְרַדֵּת לְעוֹלָם. אֵיזוֹ רְשׁוּת? רְשׁוּת שֶׁל קְדוּשָׁה, שֶׁהִיָּה יוֹרֵד וּמְכָה בּוֹ, לֹא נִמְצָא וּמִסְתַּלֵּק, וְאֵז מִתְגַּלָּה הַדִּין כְּנִגְדֵי הַרְשָׁעִים, וּמְוִסִיף דִּין עַל דִּינּוֹ. וְאֵז שְׁתֵּי רוּחוֹת נִמְצְאוֹת בְּעוֹלָם, אַחַת רוּחַ הַדִּין, וְאַחַת רוּחַ הַטְּמָאָה.

רוּחָא דְדִינָא, וְחַד, רוּחָא דְמְסַאבָּא.

אמר רבי אלעזר, הצטרכתי כאן לומר דבר שלמדתי מאבי. בא ראה, כאן למדנו מנגע הבית, שפשוות טמאה שורה בבית והקדוש ברוך הוא רוצה לטהר אותו, שולח נגע צרעת בבית להלחם זה עם זה, ואותו הנגע לא סר מהבית. ואף על גב שרוח טמאה הסתלקה מאותו בית, עד שניתצו את הבית, האבנים והעצים והכל, אז נטהר המקום. כמו כן מי שנמצא ומעיר רוח טמאה ושורה עליו, כשרוצה הקדוש ברוך הוא לטהר את העולם, מתעוררת רוח דין קשה, ונמצאת בעולם, ושורה על אותה רוח טמאה, ונלחמות זו עם זו עד שתעבר מן העולם. ואותה רוח הדין הקשה לא מסתלקת ממקומה עד שניתץ את המקום, איברים ועצמות והכל, ואז נטהר העולם, ועוברות ממנו רוחות של טמאה, והעולם נמצא בטהר. ועד זה שנינו, הבא לטמא מטמאים אותו ודאי. אוי לאדם כששורה עליו רוח טמאה ונמצא עמה בעולם, שודאי ידע שהקדוש ברוך הוא רוצה לבערו מן העולם. אשרי הצדיקים שכלם קדושים ונמצאים בקדושה לפני המלך הקדוש, ושורה עליהם רוח קדושה בעולם הזה ובעולם הבא. פיון שפא הבקר, קמו והלכו.

עד שהיו הולכים, פתח רבי אלעזר ואמר, (בראשית לב) ויעקב הלך לדרפו ויפגעו בו מלאכי אלהים. ויעקב הלך לדרכו, שהיה הולך כנגד אביו.

בא ראה, כל זמן שיעקב נמצא אצל לבן, לא דבר עמו הקדוש ברוך הוא (ולא נמצא אצלו). ואם

אמר רבי אלעזר, אצטריכנא הכא למימר מלה דאוליפנא מאבא. תא חזי, הכא ילפינן מנגע דביתא. דכד רוחא מסאבא שריא בביתא וקודשא בריך הוא בעי לדפאה ליה, שדר נגע צרעת בביתא, לקטרגא דא בדא, וההוא נגע לא אעדי מביתא, ואף על גב דרוח מסאבא אסתלק מההוא ביתא, עד דינתצון ביתא, אבנין ואעין וכלא, פדין אתדכי אתרא.

בהאי גוונא, מאן דאסתאב ואתער רוחא מסאבא ושארי עלוי, פד בעי קדשא בריך הוא לדפאה עלמא, אתער רוח דינא תקיפא, ואשתכח בעלמא ושריא על ההוא רוח מסאבא, ומקטרגי דא בדא, עד (דף נ"ה ע"ב) דיתעבר מעלמא, וההוא רוחא דינא תקיפא, לא אסתלק מאתריה עד דינתין אתר, שייפין וגרמין וכלא, פדין אתדכי עלמא ואתעברו מגיה רוחין מסאבין, ועלמא אשתכח בדכיו. ועד דא תנינן, אתא לאסתאבא מסאבין ליה ודאי. ווי ליה לבר נש פד שארי עליה רוח מסאבא, ואשתכח ביה בעלמא, דודאי לינדע, דקודשא בריך הוא בעי לבערא ליה מן עלמא. זפאין אינון צדיקיא דכלהו קדישין, ואשתכחו בקדושה קמי מלכא קדישא, ושריא עליהו רוח קדישא, בהאי עלמא ובעלמא דאתי. פיון דאתא צפרא קמו אזלו.

עד דהוו אזלי, פתח רבי אלעזר ואמר, (בראשית לב) ויעקב הלך לדרפו ויפגעו בו מלאכי אלהים. ויעקב הלך לדרכו, דהיה אזיל לקבל אבוהי.

תא חזי, פל זמנא, דיעקב אשתכח לגביה דלבן לא מליל עמיה קדשא בריך

הוא, (ולא אשתכח לגביה) ואי תימא, והא כתיב, (בראשית לא) ויאמר יי' אל יעקב

בו? אלא הם באו מצד הגבורה, שכתוב מלאכי אלהים, וראה מצד אחר מלאכי רחמים, ונכללו בו רחמים ודין.

בא ראה, בראשונה מלאכי אלהים, זה אחד. אחר כך - ויקרא שם המקום ההוא מחננים, שנים. אחד מצד הדין, ואחד מצד הרחמים. מלאכים מן הצד הזה, ומלאכים מן הצד ההוא. ועל זה כתוב ויפגעו בו. בו דיןקא. ויאמר יעקב פאשר ראם, ראה אותם היה צריך להיות! מה זה ראם? אלא ראה אותם כלולים כאחד מדברים זה בזה, מחוברים זה בזה, ולכן כתוב ראם, וכלם באו ללוות אותו ולהצילו מיד עשו. כתוב בעשו, ויצא הראשון אדמוני. ויצא הראשון, אם תאמר שיעקב היה מטפה ראשונה - לא כך, שהרי כתוב ויצא הראשון, ולא כתוב ויצא ראשון. ומשום שיצחק בא מצד הדין הקשה, יצא עשו אדמוני, אדם. שאם יעקב היה בכור, אותה טפה ראשונה איך יצאה כך אדמה. אבל טפה שניה היה, ומשום כך לא יצא כך, שהרי אותה טפה היתה מצד הרחמים מצד זה ומצד זה.

והטפה של עשו לא היתה כמו הטפה של יעקב, שזה שלם וזה לא שלם. ובאותה שעה היה יצחק מכון בסיום הדין הקשה, שהוציא בצדו באורות חקוקים באיבריו, ומשום כך עשו זקמא שהתכה מהזקב.

ועל כך שנינו, שצריך אדם לכוון באותה שעה ברצון של רבנו, כדי שיוציא בנים קדושים לעולם. ואם תאמר שיצחק לא התפון - לא כך, אלא התפון

לאתפללא ביה. אלא אינון מסטרא דגבורה קאתיין, דכתיב מלאכי אלהים, וקמא מסטרא אחרא מלאכי דרחמי, ואתפללו ביה רחמי ודינא.

תא חזי, בקדמיתא, מחנה אלהים, זה חד. לבתר ויקרא שם המקום ההוא מחננים, תרי. חד מסטרא דדינא וחד מסטרא דרחמי, מלאכין מהאי גיסא, ומלאכין מהאי גיסא, ועל דא כתיב, ויפגעו בו. בו, דייקא. ויאמר יעקב פאשר ראם, ראה אותם מיבעי ליה, מאי ראם. אלא קמא לון פלילן פחדא, מתדבקן דא בדא, מתחפרן דא בדא, ועל דא כתיב ראם, וכלהו אתו לאוזפא ליה ולשיזבא ליה מידא דעשו.

כתיב ביה בעשו, (בראשית כה) ויצא הראשון אדמוני. ויצא הראשון, אי תימא, דיעקב טפה קדמאה הוה, לאו הכי, דהא כתיב, ויצא הראשון, ולא כתיב, ויצא ראשון. ובגין דיצחק אתי מסטרא דדינא קשיא, נפק עשו אדמוני, סומקא. דאי יעקב הוה בוכרא, ההיא טפה קדמאה היכי נפקא הכי סומקא. אבל טפה תניינא הוה, ובגין כך לא נפקא הכי, דהא מסטרא דרחמי הוה ההיא טפה, מהאי גיסא ומהאי גיסא.

וטפה דעשו לא הוה כטפה דיעקב, דדא שלים ודא לא שלים. ובההיא שעתא, יצחק הוה (דף נ"ו ע"ב) מכון בסיומא דדינא קשיא, דאפיק בסטרוי, בגליפוי טהירין בשייפוי, ובגין כך עשו, זוקמא דאתהתיף מדהבא.

ועל דא תנינן, דבעי בר נש לכונא בההיא שעתא, ברעותא דמאריה, בגין דיפיק בנין קדישין לעלמא. ואי תימא, יצחק לא אתפון. לאו הכי, אלא אתפון בקדושה, ואתפון בסיומא דההוא אתר,

וְאֶשְׁתַּכַּח בַּד נֶפֶק הִיא טָפָה קְדָמָאָה, בְּהֵוּא
 אַתְר מַמְשׁ, וְעַל דָּא כְּתִיב, כְּלוּ פְּאֲדַרְת שְׁעָר.
 תָּא חֲזִי, דְּוֹד בְּשִׁפִּירוּ דְּסוּמְקָא נֶפֶק, וְאֶתְאַחַד
 בְּקְדוּשָׁה דְּמֵאֲרִיָּה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמואל א
 טו) וְהוּא אֲדַמוּנִי עִם יִפְה עֵינַיִם וְטוֹב רְאִי. אָבֵל
 יַעֲקֹב בּוֹכְרָא הָוָה מְנִיָּה דְּעֵשׂוֹ, לָאוּ מְטָפָה,
 אֶלָּא דְּכוּוֹנָה דְּרַעוּתָא, בְּאִילָנָא עֲלָאָה רַבְרָבָא
 וְתַקִּיף, וְעֵשׂוֹ בְּהֵוּא אַתְר דְּסִיּוּמָא דְּכָלָא,
 וּבְגִין כְּף פְּתִיב, (עובדיה א) הִנֵּה קִטְן נִתְתִּיף בְּגוֹיִם
 בְּזוּי אֶתְהָ מָאָד.

רַבִּי יְהוּדָה הָוָה מִתְּנִי הָכִי. עֵשׂוֹ נִקְרָא רֵאשׁוֹן,
 דְּכְתִיב, (בראשית כה) וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אֲדַמוּנִי
 כְּלוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא אֶקְרִי רֵאשׁוֹן, דְּכְתִיב,
 (ישעיה מד) אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וְאֶת אַחֲרוֹנִים
 אֲנִי הוּא. וְזִמִּין לְאַתְפָּרְעָא רֵאשׁוֹן מֵרֵאשׁוֹן.
 וְלִמְבַנֵּי רֵאשׁוֹן, דְּכְתִיב, (ירמיה יז) כֶּסֶף כְּבוֹד מְרוֹם
 מֵרֵאשׁוֹן. וְלִזְמַנָּא דְּאֶתִי כְּתִיב, (ישעיה מא) רֵאשׁוֹן
 לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנֵּם וְלִירוּשָׁלַם מְבַשֵּׁר אֶתְּן.

תָּאנָא, זְמִינָא יְרוּשָׁלַם, לְמַהוּי שׁוּרְהָא לְעֵילָא
 וְלֵאֲתַקְרָבָא עַד פְּרִסֵי יִקְרָא דְּמִלְכָּא.
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (ירמיה ג) בָּעַת הִיא יִקְרָאוּ
 לִירוּשָׁלַם כֶּסֶף יִי. כְּדִין כְּתִיב, (ישעיה ל) וְהָיָה
 אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחֲמָה וְאוֹר הַחֲמָה יְהִיָּה
 שְׁבַעֲתַיִם. כְּדִין (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יִי
 אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. בְּרוּף יִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:
 יְמִלוּף יִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרִשְׁת אַחְרֵי מוֹת

וַיְדַבֵּר יִי אֶל מֹשֶׁה אַחְרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן
 וַגּוֹ'. (ויקרא טו) וַיֹּאמֶר יִי אֶל מֹשֶׁה. רַבִּי
 יְהוּדָה אָמַר, כִּיּוֹן דְּכְתִיב וַיְדַבֵּר יִי אֶל מֹשֶׁה,
 אָמַאי זְמַנָּא אַחְרָא וַיֹּאמֶר יִי אֶל מֹשֶׁה דְּכָר
 אֶל אֶהֱרֹן אַחִיף, דְּהָא בְּמִלוּלָא קְדָמָאָה סָגִי.
 אֶלָּא הָכִי תְּנִינָן, כְּתִיב, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר

בְּקְדוּשָׁה, וְהִתְכַּוֵּן בְּסִיּוּם שֶׁל אוֹתוֹ
 מְקוֹם, וְנִמְצָא כְּשִׁיזְעָא אוֹתָהּ
 טָפָה רֵאשׁוֹנָה בְּאוֹתוֹ מְקוֹם מַמְשׁ,
 וְלִכְּן כְּתוּב, כְּלוּ פְּאֲדַרְת שְׁעָר.

בֵּא רְאָה, דְּוֹד יֵצֵא בִּפְיֵי שֶׁל אָדָם,
 וְנִגְאָחוּ בְּקְדוּשַׁת רְבוּנוּ, וְעַל זֶה
 כְּתוּב (שמואל א-טו) וְהוּא אֲדַמוּנִי
 עִם יִפְה עֵינַיִם וְטוֹב רְאִי. אָבֵל
 יַעֲקֹב הָיָה כְּכוֹר מְעֵשׂוֹ, לָאוּ
 מְטָפָה, אֶלָּא שְׁכוּן אֶת הָרִצּוֹן לְעֵץ
 הָעֵלִיּוֹן הַגָּדוֹל וְהַתַּקִּיף, וְעֵשׂוֹ
 בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁל סִיּוּם הַכֹּל,
 וּמְשׁוּם כְּף כְּתוּב, (עובדיה א) הִנֵּה
 קִטְן נִתְתִּיף בְּגוֹיִם בְּזוּי אֶתְהָ מָאָד.
 רַבִּי יְהוּדָה הִיָּה שׁוּנָה כְּף. עֵשׂוֹ
 נִקְרָא רֵאשׁוֹן, שְׁכְּתוּב וַיֵּצֵא
 הָרֵאשׁוֹן אֲדַמוּנִי כְּלוּ. וְהַקְדוּשׁ
 בְּרוּף הוּא נִקְרָא רֵאשׁוֹן, שְׁכְּתוּב
 (ישעיה מד) אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן,
 (שם מא) וְאֶת אַחֲרֵנִים אֲנִי הוּא.
 וְעִתִּיד לְהַפְרַע רֵאשׁוֹן מֵרֵאשׁוֹן,
 וְלִבְנוֹת רֵאשׁוֹן, שְׁכְּתוּב (ירמיה יז)
 כֶּסֶף כְּבוֹד מְרוֹם מֵרֵאשׁוֹן.
 וְלְעִתִּיד לְבֵא כְּתוּב, (ישעיה מא)
 רֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנֵּם וְלִירוּשָׁלַם
 מְבַשֵּׁר אֶתְּן.

שְׁנֵינּוּ, עִתִּידָה יְרוּשָׁלַם לְהִיּוֹת
 חוּמְתָהּ לְמַעְלָה וְלְהִתְקַרֵּב עַד
 כֶּסֶף כְּבוֹד הַמֶּלֶךְ. זֶהוּ שְׁכְּתוּב
 (ירמיה ב) בָּעַת הִיא יִקְרָאוּ
 לִירוּשָׁלַם כֶּסֶף ה'. אִז כְּתוּב, (ישעיה
 ל) וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחֲמָה
 וְאוֹר הַחֲמָה יְהִיָּה שְׁבַעֲתַיִם. אִז,
 (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה ה' אֶחָד
 וּשְׁמוֹ אֶחָד. בְּרוּף ה' לְעוֹלָם אָמֵן
 וְאָמֵן. יְמִלֵף ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרִשְׁת אַחְרֵי מוֹת

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחְרֵי מוֹת
 שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן וַגּוֹ'. וַיֹּאמֶר ה' אֶל
 מֹשֶׁה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כִּיּוֹן
 שְׁכְּתוּב וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה, לְמַה
 פְּעַם אַחֲרַת וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה
 דְּכָר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיף, שְׁהָרִי
 בְּדַבְּרוֹ הָרֵאשׁוֹן מִסְּפִיק? אֶלָּא כְּף

שנינו, פתוב ויקרא אל משה וידבר ה' אליו. וכתוב (שמות כד) ואל משה אמר עלה אל ה'. והרי בארו את הדבר, כאן דרגה אחת, ואחר כך דרגה אחרת. אף כאן, וידבר ה' אל משה - דרגה אחת. ואחר כך, ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך - דרגה אחרת. והכל עולה במשקל אחד, ומשרש אחד התיחבר.

אחרי מות שני בני אהרן. רבי יצחק פתח, (תהלים ב) עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה. וכתוב (שם ק) עבדו את ה' בשמחה באו לפניו ברננה. הפסוקים הללו קשים זה על זה. אלא כך שנינו, עבדו את ה' ביראה - שכל עבודה שרוצה בן אדם לעבד לפני רבונו, בראשונה צריך יראה, לפחד ממנו. ומשום הפחד של אדונו ימצא אחר כך שיעשה בשמחה את מצוות התורה, ועל פן פתוב, (דברים י) מה ה' אליהך שאל מעמך כי אם ליראה.

וגילו ברעדה - שאסור לאדם לשמח יותר בעולם הזה. וזה בדברי העולם. אבל בדברי תורה ובמצוות התורה צריך לשמח. אחר כך ימצא אדם שיעשה בשמחה את מצוות התורה, שפתוב עבדו את ה' בשמחה.

רבי אבא אמר, עבדו את ה' ביראה - סוד הדבר הוא. עבדו את ה' ביראה, איזו יראה כאן? אלא כמו שבארנו, שפתוב (משלי א) יראת ה' ראשית דעת, וכתוב (תהלים קיא) ראשית חכמה יראת ה'. יראת ה' - כך נקרא הקדוש ברוך הוא. רבי אלעזר אמר, עבדו את ה' ביראה - מי שרוצה לעשות עבודת אדונו, מאיזה מקום מתחיל, ובאיזה מקום יכון את העבודה ליחד את שם רבונו? חזר ואמר, ביראה. ביראה היא הראשית, ממטה למעלה. (בא ראה בני אהרן הרי בארנו, והרי נתבאר הדבר).

וי' אליו. וכתוב, (שמות כד) ואל משה אמר עלה אל יי'. והא אוקמוה מלה, דהכא דרגא חד. ולבתר, דרגא אחרא. אוף הכא, וידבר יי' אל משה דרגא חד. ולבתר ויאמר יי' אל משה דבר אל אהרן אחיך, דרגא אחרא. וכלא, בחד מתקלא סלקא, ומן שרשא חד פלא אתחבר.

אחרי מות שני בני אהרן. רבי יצחק פתח, (תהלים ב) עבדו את יי' ביראה וגילו ברעדה. וכתוב, (תהלים ק) עבדו את יי' בשמחה באו לפניו ברננה. הני קראי קשיין אהדדי, אלא הכי תאנא, עבדו את יי' ביראה. דכל פולחנא דבעי בר נש למפלח קמי מאריה, בקדמיתא בעי יראה, לדחלא מגיה, ובגין דחלא דמאריה, ישתפח לבתר דייעביד בחדוותא פקודי אורייתא. ועל דא כתיב, (דברים י) מה יי' אליהך שואל מעמך כי אם ליראה.

וגילו ברעדה. דאסיר ליה לבר נש למחדי יתיר בעלמא דין. האי במלי דעלמא, אבל במלי דאורייתא ובפקודי דאורייתא, בעי למחדי. לבתר, ישתפח בר נש דייעביד בחדוותא פקודי אורייתא. דכתיב, עבדו את יי' בשמחה.

רבי אבא אמר, עבדו את יי' ביראה. (דף נ"ו ע"ב) ויאמר להוואבזאביראתיה אדהכא לפמה

דאוקימנא, דכתיב, (משלי א) יראת יי' ראשית דעת, וכתוב, (תהלים קיא) ראשית חכמה יראת יי'. יראת יי', קדשא בריך הוא הכי אקרי. רבי אלעזר אמר, עבדו את יי' ביראה, מאן דבעי למעבד פולחנא דמאריה, מאן אתר שארי, ובאן אתר יכוין פולחנא ליחדא שמא דמאריה. הדר ואמר ביראה, ביראה הוא שירותא, מתתא לעילא. (תא חזי בני אהרן הא אוקימנא וקא אתמר מלה).

בא ראה, מה כתוב פאן אחר מות, ואחר כך - דבר אל אהרן אחיד וגו' בזאת יבא אהרן? אלא מכאן הראשית להזהיר את הפהנים, כל מי שצריכים להזהר בזאת הזו, וזוהי יראת ה'.

דבר אחר אחר מות שני בני אהרן - רבי יוסי אמר, אחר מות נדב ואביהוא היה צריך להיות! מה הטעם שני בני אהרן, והרי ידוע שהיו בניו? אלא כך שנה, שעד פאן לא עמדו ברשותם, אלא ברשות אביהם, ומשום כך - בקרבנתם לפני ה' וימתו, שהם דחקו את השעה בחיי אביהם, והכל היה בשביל אותו חטא שעשו, שכתוב (במדבר א) בהקריכם אש זרה. ששנינו, במקום אחד כתוב בהקריכם אש זרה, ובמקום אחד כתוב בקרבנתם לפני ה'. וזה וגם זה היה, ומשום כך כתוב בני אהרן, וכתוב בקרבנתם.

אמר רבי חייא, יום אחד הייתי הולך בדרך ללכת אל רבי שמעון ללמד ממנו פרשת הפסח. פגשתי בהר אחד, וראיתי בקיעים וחורים בסלע אחד ושני אנשים בו. עד שהייתי הולך, שמעתי קול האנשים הללו שהיו אומרים, (תהלים מח) שיר מזמור לבני קרח גדול ה' ומהלל מאד וגו'. מהו שיר מזמור? אלא כך שנו משמו של רבי שמעון, שיר שהוא כפול, שיר דאיהו משבח משאר שירים, ועל שהוא משבח משאר השירים, פעמים נאמר בו שירה, וכן (שם צב) מזמור שיר ליום השבת. כמו כן שיר השירים אשר לשלמה, שירה למעלה משירה.

שיר מזמור, שירה של הקדוש ברוך הוא שמזמרים בני קרח (על) אותם שיושבים על פתח הגיהנם.

תא חזי, מה כתיב הכא אחרי מות, ולכתר דבר אל אהרן אחיד וגו' בזאת יבא אהרן, אלא מכאן, שירותא לאזהרא לכהני, כל מאן דבעיין לאזהרא בהאי זאת, ודא היא יראת ה'.

דבר אחר. אחרי מות שני בני אהרן. רבי יוסי אמר, אחרי מות נדב ואביהוא, מיבעי ליה, מאי טעמא שני בני אהרן, והא ידיע דבנוי הו'. אלא הכי תאנא, דעד פאן לאו ברשותיהו קיימי, אלא ברשותא דאבוהון, ובגין כך, בקרבנתם לפני ה' וימתו, דאינון דחקו שעמא בחיי דאבוהון, וכלא הוה, בגין ההוא חובא דעבדו, דכתיב (במדבר ג) בהקריכם אש זרה. דתנא, באתר חד, כתיב בהקריכם אש זרה, ובאתר חד כתיב, בקרבנתם לפני ה'. והאי והאי הוה, ובגין כך כתיב הכא בני אהרן, וכתיב בקרבנתם.

(תאנא) אמר רבי חייא, יומא חד הוינא אזיל בארחה, למיהו גביה דרבי שמעון, למילף מניה פרשתא דפסחא. ערעית בחד טורא, וחימנא בקיעין גומין בחד טינרא, ותרין גוברין בה. עד דהוינא אזיל, שמענא קלא דאינון גוברין, והוה אמרין, (תהלים מח) שיר מזמור לבני קרח גדול ה' ומהלל מאד וגו'. מאי שיר מזמור. אלא הכי תאנא משמיה דרבי שמעון, שיר דאיהו כפול, שיר דאיהו משבח משאר שירין, ועל דאיהו משבח משאר שירין, תרין זמנין אתמר ביה שירתא, וכן (תהלים צב) מזמור שיר ליום השבת. פהאי גוונא, (שיר השירים א) שיר השירים אשר לשלמה, שירתא לעילא מן שירתא.

שיר מזמור, שירתא דקודשא בריך הוא, דקא מזמרי בני קרח (על) אינון דיתבי, על

ומי הם? אחיהם שהם שיושבים בשערי הגיהנם. ועל כן השירה הזאת נאמרת ביום שני. קרבתי אליהם ואמרתי להם: מה עסקיכם במקום הזה? אמרו: סוחרים אנחנו, ושני ימים בשבוע אנו בדלים מהישוב ועוסקים בתורה, כי לא עוזבים אותנו בני אדם כל יום ויום.

אמרתי: אשרי חלקכם. עוד פתחו ואמרו, בכל זמן שצדיקים מסתלקים מן העולם, הדין מסתלק מן העולם, ומיתת הצדיקים מכפרת על חטאי הדור. ולכן פרשת בני אהרן קוראים אותה ביום הכפורים שתהיה כפרה על חטאי ישראל. אמר הקדוש ברוך הוא: התעסקו במיתת הצדיקים הללו, ויחשב לכם כאלו אתם מקריבים קרבנות ביום הזה לכפר עליכם. ששנינו, כל זמן שישראל יהיו בגלות ולא יקריבו קרבנות ביום הזה, ואת אותם שני שעירים לא יכולים להקריב, יהיה להם זכרון של שני בני אהרן, ויתכפר עליהם.

שכך למדתי, שכתוב (במדבר א) ואלה שמות בני אהרן הפהנים וגו'. וכתוב, הבכור נדב ואיתמר אלעזר ואיתמר. והיה צריך להיות! מה זה אלעזר ואיתמר? אלא שקול היה אביהוא פשני אחיו, ונדב כמו כלם.

ויש ששונים (את זה הפוק), הבכור נדב - זה לבדו, ואביהוא - לבדו, וכל אחד נחשב בעיניו לפשניהם, כמו אלעזר ואיתמר. אבל נדב ואביהוא לבדם שקולים היו פנגד שבעים סנהדרין, שהיו משמשים לפני משה. ומשום כך מיתתם מכפרת על ישראל. ועל זה כתוב, (ויקרא י) ואחיהם כל בית ישראל אותו שכל השבח והכבוד שלו (מה

פתחא דגיהנם. ומאן אינון, אהוהון דאינון דיתבי בתרעי דגיהנם. ועל דא, שירתא דא ביום שני אתמר. קריבנא גביהו, אמינא להו, מאי עסקייכו באתר דא. אמרו מזבני אנן, ותרי יומי בושבתא, בדילנא מישובא ונעסק באורייתא. בגין דלא שבקינן לן בני נשא, כל יומא ויומא. אמינא זכאה חולקיכוון.

הו פתחו ואמרו. בכל זמנא דצדיקיא מסתלקי מעלמא, דינא אסתלק מעלמא, ומיתתהון דצדיקיא מכפרת על חובי דרא. ועל דא פרשתא דבני אהרן, ביומא דכפורי קרינן לה, למהוי כפרה לחוביהון דישראל. אמר קדשא בריך הוא, אתעסקו במיתתהון דצדיקיא אלין, ויתחשב לכו כאלו אתון מקרבינן קרבנין פהאי יומא לכפרא עלייכו. דתנינן, כל זמנא דישראל יהון בגלותא, ולא יקרבו קרבנין פהאי יומא, ואינון תריין שעירין לא יכלין לקרבא, יהא להו דכרנא, דתרי בני אהרן, ויתכפר עלייהו.

דהכי אוליפנא, דכתיב, (במדבר ג) ואלה שמות בני אהרן הפהנים וגו'. וכתוב, הבכור נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר. ואלעזר ואיתמר מיבעי ליה, מהו אלעזר ואיתמר. אלא שקול הוה אביהוא כתרי אחוי. ונדב ככלהו.

ואית דמתני (לה אפכא) הבכור נדב, דא בלחודוי, ואביהוא בלחודוי, וכל חד אתחשיב בעיניה, פתרוייהו, פאלעזר ואיתמר. אבל נדב ואביהוא בלחודייהו, שקולין הו ל קבל שבעין סנהדרין, דהו משמשין קמי משה. ובגין כך, מיתתהון מכפרא על ישראל. ועל דא כתיב, (ויקרא י) ואחיהם כל בית ישראל יבכו את השרפה. ואמר רבי שמעון, הבכור נדב, יבכו את השרפה. ואמר רבי שמעון, הבכור נדב - כלומר,

כְּלוּמַר, הֵהוּא, דְּכָל שְׁבַחָא וְיִקְרָא דְלִיָּה (מֵה שְׁמִיָּה). נָדַב וְאַבְיָהוּא, עַל אַחַת כְּמַה, דְּהֵנִי תֵרִי, לָא אֲשַׁתְּכַחוּ כְּוַתִּיָּהוּ בִישְׂרָאֵל.

וַיְדַבֵּר יִי אֵל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן. רַבִּי (דף נ"ז ע"א) חִזְקִיָּה פָתַח וְאָמַר, (ישעיה כט) לָכֵן כֹּה אָמַר יִי אֵל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם וְגו'. הָאִי קָרָא קְשִׁיא, לָכֵן כֹּה אָמַר יִי אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם מִיבְעֵי לִיָּה. מְאִי, כֹּה אָמַר יִי אֵל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם.

אֲלֵא הָא אִוְקְמוּהּ וְהָא אַתְמַר, דִּיעֲקֹב פָּדָה אֶת אַבְרָהָם וְדָאִי. דְּבַהֲהִיא שַׁעְתָּא דְנַפְל

בְּגוּ נִוְרָא דְכַשְׂדָּאִי, דְּנִוּוּ דִינִיָּה (ס"ו וְאִמְרוּ קָמִי קְדָשָׁא בְרוּךְ הוּא, בְּגִין מְאִי יִשְׁתַּיִב הָא, זְכוּת אִבְהֹן לִית לִיָּה. אִמַר לִיָּהוּ, יִשְׁתַּיִב בְּגִין בְּנֵי, דְּהָכִי תִנְיָא, קָרָא מְזַבֵּי אַבָּא). אֲמַרוּ, הָא יִשְׁמַעְאֵל דְנַפְיָק מִנִּיָּה. אֲמַר קְדָשָׁא בְרוּךְ הוּא, הָא יִצְחָק, דִּיוֹשִׁיט קְדָלִיָּה עַל גְּבִי מְדַבְּחָא. אֲמַרוּ, הָא יַעֲשׂוּ דְנַפְיָק מִנִּיָּה. אֲמַר, הָא יַעֲקֹב, דְּאִיָּהוּ כּוּרְסִיא שְׁלִימָתָא, וְכָל בְּנוֹהֵי שְׁלִימִין קָמִאי. אֲמַרוּ, הָא וְדָאִי בּוֹזְכוּתָא דָּא יִשְׁתַּיִב אַבְרָהָם הָדָא הוּא דְכְתִיב, אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם.

לֹא עֲתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עֲתָה פָּנָיו יִחֲרוּ כִי בְרָאוֹתוֹ יִלְדִּיּוּ מַעֲשֵׂה יָדַי בְּקִרְבוֹ יִקְדִּישׁוּ שְׁמִי. מָאֵן אֵינֹנִי יִלְדִּיּוּ מַעֲשֵׂה וְגו'. אֵלִין אֵינֹנִי, חֲנֻנְיָה מִישָׂאֵל וְעֲזָרְיָה. דְּאִפִּילוּ גְרַמִּיָּהוּ לְגוּ נִוְרָא יִקְדָּשָׁא לְקָדְשָׁא שְׁמִיָּה לֹא עֲתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב מְאִי בְעֵי הָכָא יַעֲקֹב, וְהָא כְתִיב, (דניאל א) וַיְהִי בָהֶם מִבְּנֵי יְהוּדָה דְנִיָּאֵל חֲנֻנְיָה מִישָׂאֵל וְעֲזָרְיָה. בְּנֵי יְהוּדָה אֶקְרוּן, וּבְגִין כֹּף לֹא עֲתָה יְבוּשׁ יְהוּדָה מִיבְעֵי לִיָּה, מְאִי לֹא עֲתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב.

אֲלֵא הָכִי תִנְיָנִן. בְּהָאִי שַׁעְתָּא דְאִיכְפִיתוּ, לְמַנְפַּל בְּנוֹרָא, כָּל חַד אַרְיִים קְלִיָּה

שְׁמוֹ). נָדַב וְאַבְיָהוּא, עַל אַחַת כְּמַה וְכַמַּה, שְׁשֵׁנֵי אֵלֵּה לֹא נִמְצְאוּ כְמוֹתֵם בִּישְׂרָאֵל.

וַיְדַבֵּר ה' אֵל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן. רַבִּי חִזְקִיָּה פָתַח וְאָמַר, (ישעיה כט) לָכֵן כֹּה אָמַר ה' אֵל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם וְגו'. פְּסוּק זֶה הוּא קְשִׁיא. לָכֵן כֹּה אָמַר ה' אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם הִיָּה צְרִיף לְהִיּוֹת! מַה זֶה כֹּה אָמַר ה' אֵל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם?

אֲלֵא הָרִי פְרֻשׁוּהּ וְהָרִי נִתְבָּאֵר, שְׁיַעֲקֹב פָּדָה אֶת אַבְרָהָם וְדָאִי. שְׁבָאוֹתָהּ הַשְׁעָה שְׁנַפְל בְּתוֹף אֲשֶׁר הַפְּשָׁדִים, דְּנִוּוּ דִינֹו (ס"ו וְאִמְרוּ לְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: בְּשִׁבִיל מַה זֶה יִצְלַל? זְכוּת אֲבוֹת אֵין לֹחַ אִמַר לְהֶם: שְׁיִצְלַל בְּשִׁבִיל בְּנֵי, שְׁכַף שְׁנִינֵה, הֵבֵן מִזְבֵּחַ אֶת הָאֵב). אֲמַרוּ: הָרִי יִשְׁמַעְאֵל שְׁיַצָּא מִמְּנוּ. אֲמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: הָרִי יִצְחָק שְׁיִוֹשִׁיט צְוָאֵרוֹ עַל גְּבִי הַמְזֻבָּח. אֲמַרוּ: הָרִי עֲשׂוּ שְׁיַצָּא מִמְּנוּ. אֲמַר: הָרִי יַעֲקֹב שֶׁהוּא כְּפֵסָא שְׁלָם וְכָל בְּנֵי שְׁלָמִים לְפָנֵי. אֲמַרוּ: הָרִי וְדָאִי בּוֹזְכוּתוֹ שֶׁל זֶה יִצְלַל אַבְרָהָם. זֶהוּ שְׁכַתוּב, אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם.

לֹא עֲתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עֲתָה פָּנָיו יִחֲרוּ כִי בְרָאוֹתוֹ יִלְדִּיּוּ מַעֲשֵׂה יָדַי בְּקִרְבוֹ יִקְדִּישׁוּ שְׁמִי. מִי הֵם יִלְדִּיּוּ מַעֲשֵׂה וְגו'? אֵלֵּא הֵם חֲנֻנְיָה מִישָׂאֵל וְעֲזָרְיָה שֶׁהִפִּילוּ עֲצָמָם לְתוֹף כְּבָשָׁן הָאֲשֶׁר לְקָדְשׁ אֶת שְׁמוֹ. לֹא עֲתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב, מַה עוֹשֶׂה כָּאֵן יַעֲקֹב? וְהָרִי כְּתוּב (דניאל א) וַיְהִי בָהֶם מִבְּנֵי יְהוּדָה דְנִיָּאֵל חֲנֻנְיָה מִישָׂאֵל וְעֲזָרְיָה. בְּנֵי יְהוּדָה נִקְרָאוּ, וּמְשׁוּם כֹּף לֹא עֲתָה יְבוּשׁ יְהוּדָה הִיָּה צְרִיף לְהִיּוֹת, מַה זֶה לֹא עֲתָה יְבוּשׁ יַעֲקֹב?

אֲלֵא כֹף שְׁנִינֵה, בְּשַׁעֲהָ הַזֹּו שְׁנַכְפְּתוּ לְפַל בְּאֲשׁ, כָּל אַחַד

הרים קולו ואמר אל כל אותם עמים ומלכים ושרים. חנניה אמר, (תהלים קיח) 'י' לי לא אירא מה יעשה לי אדם ה' לי בעזרי ואני אראה בשנאי טוב לחסות בה' וגו'. מישאל פתח ואמר, (ירמיה ל) 'ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' וגו' פי אתך אני נאם ה' להושיעך פי אעשה וגו'. באותה שעה ששמעו כלם את שם יעקב, תמהו וצחקו בליצנות. עזריה פתח ואמר, (דברים ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד.

זהו שכתוב, (ישעיה מד) זה יאמר ליני אני לה' אני וגו'. זה יאמר לה' אני - זה חנניה. וזה יקרא בשם יעקב - זה מישאל. וזה יכתב ידו לה' ובשם ישראל יכנה - זה עזריה. באותה שעה כנס הקדוש ברוך הוא את הפמליא שלו, ואמר להם: באיזה דבור מאותם הדבורים שאמרו אלה השלשה אציל אותם? פתחו ואמרו, (תהלים 66) וידעו פי אתה שמך ה' לבדך עליון על כל הארץ.

באותה שעה אמר הקדוש ברוך הוא לפסא: כסא שלי, באיזה דבור מאותם הדבורים אציל את אותם הצדיקים? אמר לו: באותו הדבור שכלם צחקו עליו אציל אותם, לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו. כמו שעמד יעקב אצל אברהם באש, יקום עכשו אצל אלה. זהו שכתוב, כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם לא עתה יבוש יעקב וגו'. מהבושה של הליצנות. שנינו, כל אותם שצחקו מהדבור הזה, נשרפו באותה אש, והרג אותם שביב של אש. מה הציל את אלה? על שהיו מתפללים לפני הקדוש ברוך הוא ומיחדים שמו כראוי, ועל שמיחדים שמו כראוי, נצלו מאותה אש יוקדת.

ואמר, גבי כל אינון עמיין ומלכין ואפרכיא, חנניה אמר, (תהלים קיח) 'י' לי לא אירא מה יעשה לי אדם יי' לי בעוזרי ואני אראה בשונאי טוב לחסות ביני וגו'. מישאל פתח ואמר, (ירמיה ל) 'ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם יי' וגו' פי אתך אני נאם יי' להושיעך פי אעשה וגו'. בהיא שעתא, דשמעו פלהו שמה דיעקב, תוהו וחייכו בלצנותא. עזריה פתח ואמר, (דברים ו) שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד.

הדא הוא דכתיב, (ישעיה מד) זה יאמר ליני אני וגו'. זה יאמר לה' אני, דא חנניה, וזה יקרא בשם יעקב, דא מישאל, וזה יכתוב ידו ליני ובשם ישראל יכנה, דא עזריה, ביה שעתא כנש קדשא בריך הוא פמליא דיליה, אמר לון, במאן מלה, מאינון מלין דאמרו אלין תלתא, אשיזב לון. פתחו ואמרו, (תהלים 66) וידעו כי אתה שמך יי' לבדך עליון על כל הארץ.

בה שעתא אמר קדשא בריך הוא לכורסייא, פורסייא דילי, במאן מלה מאינון מלין, אשיזב לאינון צדיקיא. אמר ליה, בהיא מלה דכלהו חייכין בה, אשיזב לון, לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו. פמה דקאים יעקב לגבי דאברהם בנורא, יקום השתא לגבי אלין, הדא הוא דכתיב, כה אמר יי' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם לא עתה יבוש יעקב וגו'. מהאי פסופא דלצנותא.

תנא, פלהו דהוו חייכין ממלה דא, אתוקדו בההוא נורא, וקטל לון שביבא דנורא. מאן שזיב לאלין. על דהוו מצלן קמי קדשא בריך הוא ומיחדן שמייה פדקא יאות, ועל דמיחדן שמייה פדקא יאות, אשתיזבו מההוא נורא יקידתא.

תרי בני אהרן קריבו אשא נוקראה, דלא אתיחדו שמייה פדקא יאות, ואתוקדו בנורא. רבי יצחק אמר, פתיב, אחרי מות. וכתוב וימותו. פיון דאמר אחרי מות שני בני אהרן, לא ידענא, דהא וימותו. אלא הכי תנינן, תרי מיתות הוו, חד לפני יי. וחד, דלא הוו להו בנין, דכל מאן דלא זכי לבנין מית הוא. בגין כך, אחרי מות, וימותו.

שני בני אהרן הקריבו אש זרה, שלא יחדו אל שמו פראוי ונשרפו באש. רבי יצחק אמר, כתוב אחרי מות, וכתוב וימתו. פיון שאמר אחרי מות שני בני אהרן, לא ידענו שהרי וימתו? אלא כך שנינו, שתי מיתות היו, אחת לפני ה', ואחת שלא היו להם בנים. שכל מי שלא זוכה לבנים, הוא מת. משום כך, אחרי מות, וימתו.

רבי אבא אמר, מה שכתוב (במדבר א) וימת נדב ואביהוא לפני ה' בהקרבתם אש זרה לפני ה' במדבר סיני ובנים לא היו להם ויכהן אלעזר ואיתמר. מה זה לגבי זה, שכתוב ובנים לא היו להם ויכהן אלעזר ואיתמר? אלא סוד הדבר - זה שאמרתי, וימתו, שלא היו להם בנים. וכך זה ודאי. אבל לא כשאר בני העולם, אף על גב שלא נשאו, שהרי אלו לא מתו אלא מיתת עצמם, אבל מיתת נפשם לא מתו.

רבי אבא אמר, מאי דכתיב, (במדבר ג) וימת נדב ואביהוא לפני יי בהקריבם אש זרה לפני יי במדבר סיני ובנים לא היו להם ויכהן אלעזר ואיתמר. מאי דא לגבי דא, דכתיב, ובנים לא היו להם, ויכהן אלעזר ואיתמר. הא דאמינא, וימותו, דלא הוו להו בנין. והכי הוא ודאי. אבל לא כשאר בני עלמא, אף על גב דלא אנסיבו, דהא אלין לא מיתו אלא מיתת גרמיהון, אבל מיתת נפשהון לא מיתו.

מנא לן, דכתיב, (שמות ו) ואלעזר בן אהרן (דף נ"ז ע"ב) לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את פינחס אלה ראשי אבות הלויים למשפחותם. אלה, והא פנחס בלחודוי הוה. וכתיב, ראשי אבות הלויים, בגין כך, מיתת גרמיהון מיתו, מיתת נפשהון לא מיתו. אמר רבי אלעזר ודאי משמע אלה, ומשמע ראשי ובגין כך פתיב, (במדבר כה) פינחס בן אלעזר בן אהרן הפכה וכתוב ופינחס בן אלעזר בן אהרן הפכה הנה כהן בימים ההם, פנחס בן אלעזר הפכה מיבעי ליה, אלא בכל אתר דאתא פנחס בן אהרן הפכה פתיב, ואלעזר לא פתיב אלא אלעזר הפכה. דכתיב, (במדבר כז) ולפני אלעזר הפכה. (במדבר לא) ויאמר אלעזר הפכה וגו'. ועל דא מיתת

בנינו לנו? שכתוב (שמות ו) ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את פינחס אלה ראשי אבות הלויים למשפחותם. אלה, והרי פנחס לבדו הנה, וכתוב ראשי אבות הלויים. משום כך מתו מיתת עצמם, ומיתת נפשם לא מתו. אמר רבי אלעזר, ודאי משמע אלה, ומשמע ראשי.

ומשום כך פתוב, (במדבר כה) פינחס בן אלעזר בן אהרן הפכה, וכתוב ופינחס בן אלעזר בן אהרן הפכה הנה כהן בימים ההם. פנחס בן אלעזר הפכה הנה צריך להיות! אלא בכל מקום שבא פנחס, בן אהרן הפכה פתוב. ואלעזר לא כתוב, אלא אלעזר הפכה, שכתוב (שם כז) ולפני אלעזר הפכה. (שם לא) ויאמר אלעזר הפכה וגו'. ועל כן

מיתת עצמם מתו, ומיתת נפשם לא מתו.

ושנינו בסוד המשנה, שנים זוג - פן חס. והרי נתבאר, יו"ד קטנה בין אותיות פנחס, שהרי יו"ד כוללת שנים כאחד, וזהו סוד הדבר, וזה נתבאר.

רבי אלעזר שאל את אביו ואמר לו, והרי שנים הם ושנים היו, למה לא נמצאו שנים? אמר לו, שני חצאי גוף היו, שהרי לא נשארו, ומשום כך הם נכללו כאחד, שכתוב ותלד לו את פינחס אלה ראשי וגו'.

יו"ד של פנחס לא נתן בה לחבר האותיות, אלא בשעה שקנא לקדוש ברוך הוא וכא לישר את העקם, שראה את אות הברית הקדושה הזו שהכניס זמרי לרשות אחרת, ובמה שהתעקם בראשונה התפתקו פאן. בנכריה התעקמו בהתחלה, שכתוב בהקריבם אש זרה, וכאן בנכריה התפתקו, כמו שכתוב ובעל בת אל נכר. מה להלאה אש זרה, אף כאן גם אשה זרה.

מה נראה כאן? אלא בהתחלה הקריבו את הרחוקה, שכתוב בהקריבם אש זרה. אף כאן זמרי היה מקריב את הרחוקה, את שם המלך היה מקרב לרחוקה, מיד - (שם כה) וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הפהין ויקם מתוך העדה. כאן תקן את העקם שבראשונה, ואז נתנה יו"ד לשמו לחבר את האותיות כאחד והתבשר בשלום, שכתוב לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום. (בריתי ממש).

מה השלום כאן? אלא באותו הפתר חטאו בתחלה, באותו הפתר העירו קטטה בתחלה, ועכשו שתקן, כתוב הנני נתן לו כך נתנה יו"ד קטנה בשמו, שהרי

גרימיהון מיתו, מיתת נפשהון לא מיתו. ותנינן ברזא דמתניתין, תרי זוג, פן חס. והא אתמר, יו"ד זעירא ביני אתוון דפנחס. דהאי יו"ד פליל תרי כחדא, ודא הוא רזא דמלה, והא אתמר.

רבי אלעזר שאיל לאבוי, אמר ליה, והא תרי אינון ותרי הוו, אמאי לא אשתכחו תרי. אמר ליה, תרי פלגי גופא הוו, דהא לא אנסיבו, ובגין כך, בחד אתפלילו, דכתיב, ותלד לו את פינחס אלה ראשי וגו'.

יו"ד דפנחס, לא אתייהיב ביה לחברא אתוון, אלא בשעתא דקני לקודשא בריה הוא, ואתא לישרא עקימא, דחמא דהאי את ברית קדישא, עייל זמרי ברשותא אחרא. ובמה דאתעקם בקדמיתא, אתתקן הכא. בנוכראה אתעקם בקדמיתא, דכתיב, בהקריבם אש זרה, הכא בנוכראה, אתתקן, כמה דכתיב, (מלאכי ב) ובעל בת אל נכר. מה להלן אש זרה, אף כאן נמי אשה זרה.

מאי אתחזי הכא. אלא בקדמיתא רחיקא קריבו, דכתיב, בהקריבם אש זרה. אוף הכא זמרי, הוה קריב רחיקא, שמא דמלפא, הוה קריב גפי רחיקא, מיד, (במדבר כה) וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הפהין ויקם מתוך העדה. הכא אתקין עקימא דקדמיתא, כדין אתייהיב יו"ד בשמיה לחברא אתוון כחדא, ואתבשר בשלום, דכתיב, (במדבר כה) לכן אמור הנני נתן לו את בריתי שלום. (בריתי ממש).

מאי שלום הכא, אלא בההוא כתרא, חבו בקדמיתא, בההוא כתרא, אתערו קטטותא בקדמיתא, והשתא דאתתקן, כתיב הנני נתן לו את בריתי שלום. בריתי ממש, את בריתי שלום, בריתי ממש תהיה עמו בשלום, ומשום

היא מהאזותיות הקטנות, להראות שהרי תקן מה שהתעקם בתחלה, והרי השלימה עמו. בא רבי אלעזר ונשק ידו ואמר, ברוך הרחמן ששאלתי דבר זה ולא אבד ממני.

שנינו, אמר רבי יוסי, ביום הכפורים הנה תקנו לקרא פרשה זו, לכפר על ישראל בגלות, בשביל זה סדר היום הנה כאן הסתדר, ומשום שמיתת בני אהרן מכפרת על ישראל.

מכאן למדנו, כל אותו בן אדם שישורי רבוננו באים עליו - כפרת חטאיו הם. וכל מי שמצטער על יסורי הצדיקים, מעבירים חטאיהם מן העולם. ועל בן ביום הזה קוראים אחרי מות שני בני אהרן, שישמעו העם ויצטערו על אבדן הצדיקים, ויתכפרו להם חטאיהם. וכל מי שמצטער על אבדנם של הצדיקים או מוריד עליהם דמעות, הקדוש ברוך הוא מכריז עליו ואומר: (ישעיהו ו) וסר עונך וחסאתך תכפר. ולא עוד, אלא שלא ימותו בניו בימיו. ועליו פתוב, (שם ג) יראה זרע יאריך ימים וגו'.

ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בעת את אל הקדש וגו'. רבי שמעון פתח ואמר, (קהלת א) כל הנחלים הלכים אל הים והים איננו מלא וגו'. אמר רבי שמעון, תמהני על בני העולם, שהרי אין להם עינים לראות ולב להשגיח, ולא יודעים ולא שמים לבם להסתפל על רצון רבונם, איך ישנים ולא מתעוררים משנתם טרם יבא אותו היום שחשך ואפלה יכסו עליהם, ויתבע אותו בעל הפקדון מהם חשבון.

וקבלא, ויתבע ההוא (דף נ"ח ע"א) מאריה דפקדונא, חשבנא מנייהו.

תהא עמיה בשלום, ובגין כך, אתייהיב יו"ד זעירא בשמיה, דהא מאתון זעיראן היא, לאתחזאה דהא אתתקן מה דאתעקם בקדמיתא, והא אשלימת עמיה. אתא רבי אלעזר ונשיק ידוי. אמר, בריך רחמנא דשאלנא האי מלה, ולא אתאביד מנאי.

תאנא אמר רבי יוסי, בהאי יומא דכפורי, אתתקן למקרי פרשתא דא, לכפרא לישראל בגלותא, בגין דא, סדרא דיומא דא, הכא אסתדר, ובגין דמיתתהון דבני אהרן, מכפרא על ישראל.

מכאן אוליפנא, כל ההוא בר נש דיסורי דמאריה אתיין עליה, כפרה דחובוי אינון. וכל מאן דמצטער על יסוריהון דצדיקיא, מעבירין חובייהו דלהון מעלמא. ועל דא ביומא דא, קורין, אחרי מות שני בני אהרן, דישמעון עמא, ויצטערו על אבדן הצדיקיא, ויתכפר להון חובייהו. וכל דמצטער על אבדן הצדיקיא, או אחית דמעין עלייהו, קדשא בריך הוא מכריז עליה ואומר, (ישעיהו ו) וסר עונך וחסאתך תכפר. ולא עוד, אלא דלא ימותון בנוי ביומי. ועליה פתיב, (ישעיהו ג) יראה זרע יאריך ימים וגו'.

ויאמר יי' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש וגו'. (ויקרא טז) רבי שמעון פתח ואמר, (קהלת א) כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא וגו'. אמר רבי שמעון, תוהנא על בני עלמא, דהא לית להו עינין למחזי, ולבא לאשגחא, ולא ידעין, ולא שויין לפייהו לאסתפלא ברעותא דמאריהון, הין ניימין, ולא מתערי משנתיהו, עד לא ייתי ההוא יומא דחפי עלייהו חשוכא וקבלא, ויתבע ההוא (דף נ"ח ע"א)

וּבְרוּזָא פֶּל יוּמָא קָאָרִי עֲלֵייהוּ, וְנִשְׁמַתְהוּן,
 אֶסְהִידַת בַּהוּן בְּכָל יוּמָא וְלִילָא,
 אֲוִרֵיתָא רָאמַת קָלִין לְכָל עֶבֶר, מִכְרֻזַת
 וְאוּמְרַת, (משלי א) עַד מְתֵי פְתִים תֵּאָהֲבוּ פְתֵי (משלי
 ט) מִי פְתֵי יִסֵּר הִנֵּה חֲסֵר לֵב אֲמָרָה לוֹ. לְכוּ
 לַחֲמוּ בְלַחְמֵי וּשְׂתוּ בֵּינָן מִסְכְּתֵי. וְלִית מָאן
 דִּירְפִין אוּדְנִיָּה, וְלִית מָאן דִּיתְעַר לְבִיָּה.

וְהִכְרוּז בְּכָל יוֹם קוֹרָא עֲלֵיהֶם,
 וְנִשְׁמַתֶּם מֵעִידָה בְּהֶם בְּכָל יוֹם
 וְלִילָה, הַתּוֹרָה מְרִימָה קוּלוֹת לְכָל
 עֶבֶר, מִכְרֻזָּה וְאוּמְרַת: (משלי א) עַד
 מְתֵי פְתִים תֵּאָהֲבוּ פְתֵי. (שם ט) מִי
 פְתֵי יִסֵּר הִנֵּה חֲסֵר לֵב אֲמָרָה לוֹ
 לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמֵי וּשְׂתוּ בֵּינָן
 מִסְכְּתֵי. וְאִין מִי שִׁירְפִין אָנּוּן וְאִין
 מִי שִׁיעִיר אֶת לְבוֹ.

תָּא חֲזִי, זְמִינִין דְּרִי בְּתַרְאֵי דִּייתוּן, דִּיתְנַשִּׁי
 אֲוִרֵיתָא מִבִּינֵייהוּ, וְחַפִּימֵי לְבָא יתְפַנְשׁוּן
 לְאַתְרֵייהוּ, (ס"א לאַדְרָא קְדִישָׁא) וְלֹא יִשְׁתַּפַּח מָאן
 דְּסָגִיר וּפְתַח. וְוִי לְהֵהוּא דְרָא. וּמִפְּאָן
 וְלֵהֲלֵאָה, לֹא יְהֵא דְרָא כְּדָרָא דָא, עַד דְרָא
 דִּייתֵי מִלְּפָא מְשִׁיחָא, וּמִנְדַּעָא יתְעַר בַּעֲלָמָא,
 דְכְּתִיב, (ירמיה לא) פִּי כָלָם יִדְעוּ אוֹתֵי לְמִקְטָנָם
 וְעַד גְּדוּלָם.

בֹּא רֵאָה, עֲתִידִים הַדּוֹרוֹת
 הַאֲחֵרוֹנִים שְׂיָבֹאוּ שֶׁתִּשְׁכַּח תּוֹרָה
 מִבִּינֵיהֶם, וְחֲכָמֵי הַלֵּב יתְפַנְסוּ
 לְמִקּוּמָם (לְחַדְרָא קְדוֹשׁ), וְלֹא יִמְצֵא מִי
 שְׂפוּגָר וּפּוֹתַת. אוֹי לְאוֹתוֹ הַדּוֹר!
 וּמִפְּאָן וְהֵלֵאָה לֹא יְהִיָּה דוֹר כְּמוֹ
 הַדּוֹר הַזֶּה, עַד הַדּוֹר שְׂיָבֹא מְלֶךְ
 הַמְּשִׁיחַ, וְהַדְּעָה תתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם,
 שְׁכָתוּב (ירמיה לא) פִּי כָלָם יִדְעוּ
 אוֹתֵי לְמִקְטָנָם וְעַד גְּדוּלָם.

תָּא חֲזִי, פְּתִיב, (בראשית ב) וְנִהַר יוּצֵא מֵעֵדֶן.
 וְתַנִּינָן, מַה שְּׁמִיָּה דִּהֵהוּא נִהַר. אוּקִימָנָא
 יוּבַל שְׁמִיָּה, דְכְּתִיב, (ירמיה יז) וְעַל יוּבַל יִשְׁלַח
 שְׂרָשׁוֹ. וּבִסְפָרָא דְרַב הַמְּנוּנָא סָבָא, חֲיִים
 שְׁמִיָּה, דְּמִתְמָן נִפְקִין חֲיִים לְעֵלְמָא, וְאִינוּן
 אֶקְרוּן חֲיֵי מִלְּפָא. וְהֵא אוּקִימָנָא, הֵהוּא אֵילָנָא
 רַבָּא וְתַקִּיפָא, דְּמִזּוֹן לְכָלֵּא בֵּיהּ. אֶקְרִי עֵץ
 חֲיִים. אֵילָנָא דְנִטְע שְׂרָשׁוֹי בְּאִינוּן חֲיִים, וְכָלֵּא
 הוּא שְׂפִיר.

בֹּא רֵאָה, פְּתוּב (בראשית ב) וְנִהַר
 יוּצֵא מֵעֵדֶן. וְשִׁנִּינוּ, מַה שְּׁמוֹ שֶׁל
 אוֹתוֹ נִהַר? בְּאַרְנוֹ שְׁשִׁמוֹ יוּבַל,
 שְׁכָתוּב (ירמיה טז) וְעַל יוּבַל יִשְׁלַח
 שְׂרָשׁוֹ. וּבִסְפָרוֹ שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא
 סָבָא: חֲיִים שְׁמוֹ, שְׁמִשָּׁם יוּצְאִים
 חֲיִים לְעוֹלָם, וְהֵם נִקְרָאִים חֲיֵי
 הַמְּלָךְ. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ, אוֹתוֹ עֵץ
 גְּדוֹל וְחֲזָק שְׂבוֹי יֵשׁ מְזוֹן לְכָל
 נִקְרָא עֵץ הַחַיִּים. הָאֵילָן שְׁנִטְע
 שְׂרָשׁוֹי בְּאוֹתָם הַחַיִּים, וְהַכֹּל הוּא
 נְאֻה.

וְתַאנָּא, הֵהוּא נִהַר אֶפִּיק נַחֲלִין עֲמִיקִין,
 בְּמִשַּׁח רְבוּת, לְאַשְׁקָאָה גִּנְתָּא,
 וְלִרְוּוּאָה אֵילָנִין וְנִטְיַעִין, דְכְּתִיב (תהלים קד)
 יִשְׁפְּעוּ עֲצֵי יַיִ אֲרָזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע, וְאִינוּן
 נַחֲלִין, נִגְדִין וְאַתְמִשְׁכָּן וּמִתְפַּנְשִׁין בְּתַרִּין
 קְרִימִין (נ"א סְבִיב) וְאִינוּן בְּרִייתֵי (תרי) קְרִינָן לְהוּ,
 (מלכים א ז) זְכִי"ן וּבּוּע"ז, וְשְׂפִיר. וּמִתְמָן נִפְקִין
 פֶּל אִינוּן נַחֲלִין, וְשְׂרִינָן לּוֹן בְּחַד דְּרָגָא דְאַקְרִי
 צְדִיק, דְכְּתִיב, (משלי י) וְצְדִיק יִסּוּד עוֹלָם. וְכִלְהוּ אֲזִלִּין וּמִתְפַּנְשִׁין לְהֵהוּא

וְשִׁנִּינוּ, אוֹתוֹ הַנִּהַר הוּצֵא נַחֲלִים
 עֲמִיקִים בְּשִׁמְן הַמִּשְׁחָה, לְהִשְׁקוֹת
 אֶת הַגֵּן וְלְהַרְוֹת עֲצִים וְנִטְיַעוֹת,
 שְׁכָתוּב (תהלים קד) יִשְׁפְּעוּ עֲצֵי ה'ִ
 אֲרָזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע. וְאוֹתָם
 הַנַּחֲלִים שׁוֹפְעִים וְנִמְשְׁכִים
 וּמִתְפַּנְסִים לְשִׁנֵי עַמּוּדִים, וְאוֹתָן
 בְּרִיתוֹת (שְׂתִים) קוֹרָאִים לְהָן זְכִי"ן
 וּבּוּע"ז, וְנִפְּהָ. וּמִשּׁוּם יוּצְאִים פֶּל
 אוֹתָם נַחֲלִים, וּמִשְׂרִים אוֹתָם
 בְּדַרְגָּה אַחַת שְׁנִקְרָאת צְדִיק,

שְׁפָתוֹב (משלי י) וְצַדִּיק יִסֹּד עוֹלָם. וְכֻלָּם הוֹלְכִים וּמִתְכַּנְּסִים לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא יָם, וְהוּא יָם הַחֲכָמָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְגו'.

וְאִם תֹּאמַר שֶׁהָרִי מְגִיעִים לְמְקוֹם הַזֶּה וְלֹא שָׁבִים - כְּתוּב אַחַר כָּף, אֵל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הוֹלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים לְלֶכֶת, מִשּׁוּם שְׁאוֹתוֹ נִהַר לֹא פוֹסֵק לְעוֹלָמִים. הֵם שָׁבִים, לֹאִיזָה מְקוֹם הֵם שָׁבִים? לְאוֹתָם שְׁנֵי עֲמוּדִים, נֶצַח וְהוֹד. לְלֶכֶת, בְּצַדִּיק הַזֶּה, לְמַצָּא בְּרֻכּוֹת וּשְׂמֵחָה. וְזֶהוּ הַסּוּד שֶׁשְׁנֵינוּ, (תהלים קד) לְיוֹתֵן זֶה יִצְרָף לְשִׁחַק בּוֹ, זֶה צַדִּיק.

כִּלָּם אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּן לְתֵת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ. מִי זוֹ עֵתוֹ? (זו עתו של צדיק) זו הַגְּבִירָה, שֶׁנִּקְרָאת עֵתוֹ שֶׁל צַדִּיק, וּמִשּׁוּם כָּף כִּלָּם מִחֲכִים לְעֵתוֹ הַזֶּה. כָּל אֱלוֹ שְׁנוֹזְנִים לְמִטָּה, מְמָקוֹם זֶה נְזוּנִים, וְסוּד זֶה בְּאַרְנוֹ, (שם קמח) עֵינֵי כָל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ וְגו', כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ.

בֹּא רֵאָה, בְּשַׁעֲהָ שֶׁהַכֹּל הַזֶּה מְבֹשֵׁם אֵת עֵתוֹ וּמִתְחַבֵּר עִמוֹ, אֲזַי כָּל הַעוֹלָמוֹת בְּשִׂמְחָה וְכָל הַעוֹלָמוֹת בְּבְרֻכּוֹת, אֲזַי נִמְצָא שְׁלוֹם בְּעֵלְיוֹנִים וּבִתְחֻמוֹנִים, וּכְשֶׁגּוֹרְמִים רִשְׁעֵי הַעוֹלָם שֶׁשָּׁם לֹא נִמְצְאוֹת בְּרֻכּוֹת שֶׁל אוֹתָם הַנְּחָלִים, וְהַעֵת הַזֶּה יוֹנְקֵת מִצַּד הָאַחַר, אֲזַי מִתְעוֹרְרִים דֵּינִים בְּעוֹלָם וְלֹא נִמְצָא שְׁלוֹם. וּכְשֶׁרוֹצִים בְּנֵי הַעוֹלָם לְהִתְבַּרֵּךְ, לֹא יִכּוֹלִים, אֲלֵא רַק עַל יְדֵי הַכֹּהֵן, כְּדֵי שִׁיעוֹרֵר אֵת הַכֹּהֵן שֶׁלּוֹ וְתִתְבַּרֵּךְ הַגְּבִירָה, וְיִמְצְאוּ בְּרֻכּוֹת בְּכָל הַעוֹלָמוֹת.

שְׁנֵינוּ, בְּאוֹתָהּ שַׁעֲהָ בְקֵשׁ מִשָּׁה מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דְבָר זֶה. אָמַר לוֹ, אִם בְּנֵי הַעוֹלָם יִשׁוּבוּ לְפָנֶיךָ, עַל יְדֵי מִי מִתְבַּרְכִּים? אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלִי אַתָּה אוֹמֵר?! דְּבַר אֵל אַהֲרֹן אַחִיךָ, שֶׁתִּרֵי בִידוֹ מִסּוּרוֹת הַבְּרֻכּוֹת לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה.

וְכַד בְּעָאן בְּנֵי עֲלָמָא לְאַתְבְּרָכָא, לֹא יִכְלִין אֲלָא עַל יְדֵא דְכֹהֲנָא, בְּגִין דִּיתְעַר כְּתָרָא דִּילִיהּ, וְתִתְבַּרֵּךְ מִטְרוֹנִיתָא, וְיִשְׁתַּכְּחוּ בְּרַכָּאן בְּכָלֵהוּ עֲלָמִין.

תֵּאנָא, בַּהֲהִיא שַׁעֲתָא, בְּעָא מִשָּׁה קָמִי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, מְלָה דָא, אָמַר לִיהּ, אִי בְנֵי עֲלָמָא יְתוּבוּן קַמָךְ, עַל יְדֵי דְמֵאן מִתְבַּרְכָּאן. אָמַר

לִיהּ קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְלִי אֵת אוֹמֵר, דְּבַר אֵל אַהֲרֹן אַחִיךָ, דִּהָא בִּידִיהּ מְסִירָאן בְּרַכָּאן לְעִילָא וְתַתָּא.

אַתְר דְּאַקְרִי יָם, וְהוּא יָמָא דְחֲכָמָתָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְגו'.

וְאִי תִימָא, דִּהָא מָטוּ לְאַתְר דָּא, וּפְסָקִין, וְלֹא תִיִיבִין, לְבַתֵּר כְּתִיב, אֵל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הוֹלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים לְלֶכֶת, בְּגִין דִּהֵוּא נִהַרָא לֹא פְסִיק לְעֲלָמִין. הֵם שָׁבִים, לְאֵן אַתְר שָׁבִים, לְאִינוּן תְּרִין קִיִּימִין, נֶצַח וְהוֹד. לְלֶכֶת, בַּהֲאִי צַדִּיק, לְאַשְׁפַּחַא בְּרַכָּאן וְחִידוֹ. וְהֵינּוּ רָזָא דְתַנְיִנָן, (תהלים קד)

לְיוֹתֵן זֶה יִצְרָף לְשִׁחַק בּוֹ, דָּא צַדִּיק. כִּלָּם אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּן לְתֵת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ.

מֵאן עֵתוֹ. (דָּא עֵתוֹ דְצַדִּיק) דָּא מִטְרוֹנִיתָא, דְּאַקְרִי עֵתוֹ דְצַדִּיק, וּבְגִין כָּף כְּלָהוּ מִחֲפָאן לְהֵאִי עֵתוֹ, כְּלָהוּ דְאַתְזָנָן לְתַתָּא, מֵאַתְר דָּא אַתְזָנָן, וְרָזָא דָּא אוֹקִימָנָא, (תהלים קמח) עֵינֵי כָל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ וְגו' כְּמָה דְאוֹקִימָנָא.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דֵהֵאִי כָל, מְבֹשֵׁם לְעֵתוֹ, וּמִתְחַבֵּרָא עִמִּיהּ, כְּלָהוּ עֲלָמִין בְּחִידוֹ, כְּלָהוּ עֲלָמִין בְּבְרַכָּאן, כְּדִין שְׁלָמָא אֲשַׁתְּכַח בְּעֲלָאִי וְתַתָּאִי.

וְכַד גְּרַמִּין חֲיִיבֵי עֲלָמָא, דִּתְמָן לֹא אֲשַׁתְּכַחוּ בְּרַכָּאן דְּאִינוּן נְחָלִי, וְיִנְקָא, הֵאִי עֵת, מְסִטְרָא אַחֲרָא, כְּדִין דֵּינִין מִתְעַרִּין בְּעֲלָמָא, וּשְׁלָמָא לֹא אֲשַׁתְּכַח.

וְכַד בְּעָאן בְּנֵי עֲלָמָא לְאַתְבְּרָכָא, לֹא יִכְלִין אֲלָא עַל יְדֵא דְכֹהֲנָא, בְּגִין דִּיתְעַר כְּתָרָא דִּילִיהּ, וְתִתְבַּרֵּךְ מִטְרוֹנִיתָא, וְיִשְׁתַּכְּחוּ בְּרַכָּאן בְּכָלֵהוּ עֲלָמִין.

תֵּאנָא, בַּהֲהִיא שַׁעֲתָא, בְּעָא מִשָּׁה קָמִי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, מְלָה דָא, אָמַר לִיהּ, אִי בְנֵי עֲלָמָא יְתוּבוּן קַמָךְ, עַל יְדֵי דְמֵאן מִתְבַּרְכָּאן. אָמַר

לִיהּ קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְלִי אֵת אוֹמֵר, דְּבַר אֵל אַהֲרֹן אַחִיךָ, דִּהָא בִּידִיהּ מְסִירָאן בְּרַכָּאן לְעִילָא וְתַתָּא.

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיד וְאֵל יִבֵּא בְּכָל עַת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגו'. אָמַר רַבִּי אֲבָא, יֵשׁ זְמַנִּים לְפָנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁנִמְצָאִים רְצוּנוֹת וְנִמְצָאוֹת בְּרִכּוֹת וְלִבְקִשׁ בְּקִשּׁוֹת, וְלִפְעָמִים שְׂאִין נִמְצָאִים רְצוּנוֹת, וְאִין מְזַדְּמְנוֹת בְּרִכּוֹת, וְדִינִים הַקָּשִׁים מִתְעוֹרְרִים בְּעוֹלָם. וְלִפְעָמִים שֶׁהַדִּין תְּלוּי. בֵּא רֵאָה, יֵשׁ בְּשָׁנָה זְמַנִּים שְׁנִמְצָא רְצוֹן, וְיֵשׁ זְמַנִּים בְּשָׁנָה שֶׁהַדִּין נִמְצָא וְתְלוּי. יֵשׁ זְמַנִּים בְּחֻדְשֵׁי שְׁהַרְצוֹן נִמְצָא בָהֶם, וְיֵשׁ זְמַנִּים בְּחֻדְשֵׁי שְׁנִמְצָאִים דִּינִים, וְתְלוּיִים עַל הַכֹּל.

יֵשׁ זְמַנִּים בְּשָׁבוּעוֹת שְׁרָצוּנוֹת נִמְצָאִים, וְיֵשׁ זְמַנִּים בְּשָׁבוּעוֹת שְׁדִינִים נִמְצָאִים בְּעוֹלָם. וְיֵשׁ זְמַנִּים בְּיָמִים שְׁנִמְצָא רְצוֹן בְּעוֹלָם וְהַעוֹלָם מִתְבַּשֵּׂם. וְיֵשׁ זְמַנִּים בְּיָמִים שֶׁהַדִּינִים תְּלוּיִים וְנִמְצָאִים, וְאֶפְלוּ בְּשָׁעוֹת, וְעַל זֶה כָּתוּב (קהלת א) וְעַת לְכָל חִפְץ וְגו'. וְכָתוּב (תהלים טו) וְאֲנִי תַפְלְתִי לָךְ וְגו'. וְכָתוּב (ישעיה נח) דַּרְשׁוּ ה' בְּהִמְצָאוֹ. וְכָתוּב (תהלים י) לָמָּה ה' תַּעֲמֹד בְּרַחוֹק תַּעֲלִים לַעֲתוֹת בְּצָרָה. וְכָתוּב (ירמיה לא) מְרַחֵק ה' נְרָאָה לִי. וְלִפְעָמִים שֶׁהוּא קְרוֹב, שְׁכָתוּב (תהלים קמח) קְרוֹב ה' לְכָל קוֹרְאֵיו. מִשׁוּם כֶּף, וְאֵל יִבֵּא בְּכָל עַת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הָרִי בְּאַרְנוֹ הַדָּבָר בְּעַתּוֹ, וְכֵן הוּא וְדָאִי, וְכָאֵן הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא בֵּא לְהַזְהִיר אֶת אֶהֱרֹן שְׁלֵא יִטְעֵה בְּאוֹתוֹ חֲטָא שְׁטַעַנּוּ בְּנֵי, שֶׁהָרִי הָעַת הַזֶּה יְרוּעָה, כְּדִי שְׁלֵא יִטְעֵה לְחַבֵּר עַת אַחֲרַת לְמַלְךְ. זֶהוּ שְׁכָתוּב וְאֵל יִבֵּא בְּכָל עַת אֶל הַקֹּדֶשׁ. כְּלוּמַר, אַף עַל גַּב שִׁירָאָה זְמַן שְׁנִמְסָר לְיַד אַחַר לְהַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם וְיִמְסָר בְּיַדוֹ לְיַחַד בּוֹ לְקַרְבוֹ לְקֹדֶשׁ, שֶׁהָרִי אֲנִי וְשָׂמִי אֶחָד הוּא.

וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיד וְאֵל יִבֵּא בְּכָל עַת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגו'. אָמַר רַבִּי אֲבָא, זְמַנִּין אֵית קָמִי קֹדְשָא בְּרִיךְ הוּא, לְאַשְׁתַּכְּחָא רַעְוּוֹן, וְלֹא שְׁתַּכְּחָא בְּרַכָּאן, וְלִמְתַּבַּע בְּעוֹתִי, וְזְמַנִּין, דְּרַעְוּוֹן לֹא אֲשְׁתַּכְּחוּ, וּבְרַכָּאן לֹא מְזַדְּמָנִין, וְדִינִין קְשִׁיין מִתְעַרְיין בְּעֵלְמָא. וְזְמַנִּין דְּדִינָא תְלוּי. תָּא חֲזִי, זְמַנִּין אֵית בְּשַׁתָּא, דְּרַעְוּוּא אֲשְׁתַּכַּח. וְזְמַנִּין אֵית בְּשַׁתָּא, דְּדִינָא אֲשְׁתַּכַּח. וְזְמַנִּין אֵית בְּשַׁתָּא, דְּדִינָא אֲשְׁתַּכַּח וְתְלוּיָא. זְמַנִּין אֵית בְּיַרְחֵי דְרַעְוּוּא (דף נ"ח ע"ב) אֲשְׁתַּכַּח בְּהוּ. וְזְמַנִּין אֵית בְּיַרְחֵי, דְּדִינִין אֲשְׁתַּכְּחוּ, וְתְלוּיִין עַל כֹּלָא.

זְמַנִּין אֵית בְּשָׁבוּעֵי, דְּרַעְוּוֹן מִשְׁתַּכְּחִין, וְזְמַנִּין אֵית בְּשָׁבוּעֵי, דְּדִינִין מִשְׁתַּכְּחִין בְּעֵלְמָא. וְזְמַנִּין אֵית בְּיּוֹמֵי, דְּרַעְוּוּא אֲשְׁתַּכַּח בְּעֵלְמָא וְעֵלְמָא אֲתַבְּסָמָא. וְזְמַנִּין אֵית בְּיּוֹמֵי דְּדִינִין תְלוּיִין וּמִשְׁתַּכְּחִין, וְאֶפְלוּ בְּשַׁעֲתֵי. וְעַל דָּא כָּתוּב, (קהלת ג) וְעַת לְכָל חִפְץ וְגו'. וְכָתוּב, (תהלים טו) וְאֲנִי תַפְלְתִי לָךְ וְגו'. וְכָתוּב, (ישעיה נח) דַּרְשׁוּ יי' בְּהִמְצָאוֹ. וְכָתוּב, (תהלים י) לָמָּה יי' תַּעֲמֹד בְּרַחוֹק תַּעֲלִים לַעֲתוֹת בְּצָרָה. וְכָתוּב, (ירמיה לא) מְרַחֵק יי' נְרָאָה לִי. וְזְמַנִּין דְּאִיהוּ קְרוֹב, דְּכָתוּב, (תהלים קמח) קְרוֹב יי' לְכָל קוֹרְאֵיו. בְּגִין כֶּף, וְאֵל יִבֵּא בְּכָל עַת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הָא אוֹקִימָנָא. מְלָה בְּעַתּוֹ, וְהָכִי הוּא וְדָאִי, וְהָכֵא אֲתָא קֹדְשָא בְּרִיךְ הוּא לְאַזְהָרָא לְאַהֲרֹן, דְּלֹא יִטְעֵי בְּהוּא חוּבָא, דְּטַעַנּוּ בְּנוּי, דְּהָא הָאִי עַת יְדִיעָא, בְּגִין כֶּף לֹא יִטְעֵי לְחַבֵּרָא עַת אַחֲרָא, לְגַבֵּי מְלַכָּא. הָדָא הוּא דְכָתוּב, וְאֵל יִבֵּא בְּכָל עַת אֶל הַקֹּדֶשׁ. כְּלוּמַר, אַף עַל גַּב דִּיחָמִי עֵידִין, דְּאֲתַמְסָר בִּידָא אַחֲרָא, לְאַתְנַהֲגָא עֵלְמָא, וְיִתְמָסָר בִּידוּי לְיַיְחִיד בִּיהַ לְקַרְבָּא לִיהַ לְקוֹדְשָא, דְּהָא אֲנָא וְשָׂמִי

חד הוא. ובגניני כף, (ס"א לקרבא ליה לקודשא בריך הוא דהא מאי עת ודיע, בגין כף) ואל יבא בכל עת אל הקדש. ואי בעי למנדע במה ייעול. בזאת. בזאת יבא אהרן אל הקדש. דהאי זאת, היא עת דאחידת בשמי, בהאי י', דרשימא בשמי, ייעול אל הקדש. (אבל) ואל יבא בכל עת.

תאנא אמר רבי יוסי כתיב (קהלת א) את הכל עשה יפה יפה בעתו האי מלה אוקמה בוצינא (ס"א בשמא) קדישא והכי הוא דתנינא את הכל עשה יפה בעתו והכי הוא ודאי. את הכל ודאי. עשה יפה בעתו, דא בדא, ולא יתערבון אחרנין בינייהו. בעתו ממש, ולא באחרא. בגיני כף, אזהרותא לאהרן, ואל יבא בכל עת אל הקדש. אבל במה ייעול. בזאת, במה דאוקימנא, דכתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש. רבי אלעזר הוה יתיב קמי אבוי, אמר ליה, פתיב בכנישתא דקרח, (במדבר טו) ויאבדו מתוך הקהל, מאי ויאבדו. אלא כמה דכתיב, (ויקרא כג) והאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה. (ס"א כתיב בכני אהרן ויקרא י) ותצא אש מלפני יי' ותאכל אותם וימותו. וכתיב בכנישתא דקרח ואש יצאה מאת יי' ותאכל את החמשים וקאתים איש סלקא דעתך דשקילין דא כדא) אמר רבי שמעון, שאני אינון בני אהרן, דלא כתיב בהו אבדה, פאינון דכנישתא דקרח, דכתיב בהו, ויאבדו מתוך הקהל. וכתיב, (במדבר יז) הן גוענו אבדנו כלנו אבדנו. לאכללא אינון דאקריבו קטרת פוסמין, מאתן וחמשין, דאתאבידו ודאי, ואלין לא אתאבידו.

אמר ליה פתיב, ואל יבא בכל עת אל הקדש. וכתיב, בזאת יבא אהרן אל הקדש. פיון דאמר, ואל יבא בכל עת, אמאי לא כתיב, במה זמנא ייעול. אמר ליה (רבי) אלעזר, הא יבא בכל עת, למה לא כתוב באיזה זמן יפנס? אמר לו (רבי) אלעזר, הרי נאמר, ודבר אחד הוא,

ומשום כף, (לקרב אותו להקדוש בריך הוא. שרי העת הזו ידועה. משום כף) ואל יבא בכל עת אל הקדש. ואם רוצה לדעת במה יפנס - בזאת. בזאת יבא אהרן אל הקדש. שהזאת הזו היא עת שאחונה בשמי, ביי' הזו שרשומה בשמי יפנס אל הקדש, (אבל) ואל יבא בכל עת.

שנינו, אמר רבי יוסי, פתוב (קהלת א) את הכל עשה יפה בעתו. דכר זה בארו המנורה (בשם) הקדושה, וכף הוא ששנינו, את הכל עשה יפה בעתו, וכף הוא ודאי. את הכל ודאי. עשה יפה בעתו, זה עם זה, שלא יתערבו אחרים ביניהם. בעתו ממש, ולא באחר. משום כף אזהרה לאהרן, ואל יבא בכל עת אל הקדש. אבל במה יפנס? בזאת, כמו שבארנו, שפתוב בזאת יבא אהרן אל הקדש.

רבי אלעזר היה יושב לפני אביו. אמר לו, פתוב בעדת קרח, ויאבדו מתוך הקהל. מה זה ויאבדו? אלא כמו שפתוב, (במדבר טו) והאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה. (פתוב בכני אהרן, שם י) ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו. וכתוב בעדת קרח, ואש יצאה מאת ה' ותאכל את החמשים וקאתים איש. היעלה בדעתך ששקולים אלה כאלה? אמר רבי שמעון, שונים בני אהרן, שלא כתיב בהם אבדה כמותם של עדת קרח שפתוב בהם, ויאבדו מתוך הקהל, וכתוב (במדבר יז) הן גוענו אבדנו כלנו אבדנו. להכליל את אותם שהקריבו קטרת בשמים, מאתים וחמשים שאבדו ודאי, ואלה (קרב ואביהוא) לא אבדו. אמר לו, פתוב ואל יבא בכל עת אל הקדש. וכתוב בזאת יבא אהרן אל הקדש. פיון שאמר ואל יבא בכל עת, למה לא כתוב באיזה זמן יפנס? אמר לו (רבי) אלעזר, הרי נאמר, ודבר אחד הוא,

וזמן אחד הוא שידעו הפהנים.
אבל על מה שחטאו בניו רצה
להזהיר פאן, והרי זה נתבאר.
אמר לו, ואני כף סברתי, וכדי
לישב את הדבר רציתי.

אמר לו, אלעזר בני, בא ראה,
כל הקרבנות וכל העולות נחת
הם לקדוש ברוך הוא, אבל לא
היתה נחת כמו הקטרת הזו,
שהקטרת היא מעלה מהפל,
ומשום כף היו מכניסים אותה
לפני ולפנים בלחש, והרי זה
נתבאר. ומשום כף לא נענשו כל
בני האדם בשאר הקרבנות
והעולות כמו בקטרת, שכל
העבודה של הקדוש ברוך הוא
כאן נקשרת ונקטרת יותר מהפל,
ולכן נקראת קטרת. והרי נאמר,
(משלי כז) שמן וקטרת ישמח לב.

פתח רבי שמעון ודרש, (שיר השירים א) לריח
שמניך טובים וגו'. האי קרא אסתפלנא
ביה, והכי הוא. לריח, מאי ריח. ריח דקטרת
דאיהו דקיקא ומעליא ופנימאה מפלא, וכד
סליק ההוא ריח לאתקשרא, בההוא משח
רבות דנחלי מבועא, אתערו דא בדא ואתקטרו
כחדא. וכדין אינון משחן טבאן לאנהרא.
כמה דאת אמר, לריח שמניך טובים.

וכדין אתרק משחא מדרגא לדרגא, באינון
דרגין דאקרון שמא קדישא, הדא הוא
דכתיב, שמן תורק שמך על פן עלמות אהבוך.
מאי עלמות. כמה דאוקימנא עלמות, עולמות
ממש, דבר אחר על פן עלמות אהבוך. כמה
דאת אמר, (תהלים מו) על עלמות שיר. וכלא חד.
ובספרא דרב המנונא סבא כתיב, מאי
עולמות. כמה דאת אמר, (משלי לא)

ותתן טרף לביתה וחק (דף נ"ט ע"א) לנערותיה.
נערותיה הני עלמות, אהבוך, לברכא שמך,
העלמות. אהבוך, לברך את שמך ולזמר לפניך, ומשם יוצאות ברכות בכל התחתונים, ומתברכים

אתמר, ומלה חד הוא, וזמנא חד הוא הו
ידעי כהני. אבל על מה דחאבו בניו, בעא
לאזהרא הכא, והא אתמר. אמר ליה, ואנא
הכי סבירנא, ובגין לאתישבא מלה בעינא.
אמר ליה, אלעזר ברי תא חזי, כל קרבנין וכל
עלוון, נייחא הוא דקודשא בריך הוא,
אבל לא הוה נייחא, כמה דהאי קטרת, דקטרת
מעליא מפלא. ובגין כף, הוה מעלין ליה לגו
בגו, בלחישו. והא אתמר. ובגין כף, לא
אתענשו כל בני נשא בשאר קרבנין ועלוון
כמו בקטרת, דכל פולחנא דקודשא בריך הוא,
הכא אתקטר ואתקשר יתיר מפלא. ועל דא
אקרי קטרת. והא אתמר, (משלי כז) שמן וקטרת
ישמח לב.

פתח רבי שמעון ודרש, (שיר השירים א) לריח
שמניך טובים וגו'. האי קרא אסתפלנא
ביה, והכי הוא. לריח, מאי ריח. ריח דקטרת
דאיהו דקיקא ומעליא ופנימאה מפלא, וכד
סליק ההוא ריח לאתקשרא, בההוא משח
רבות דנחלי מבועא, אתערו דא בדא ואתקטרו
כחדא. וכדין אינון משחן טבאן לאנהרא.
כמה דאת אמר, לריח שמניך טובים.

וכדין אתרק משחא מדרגא לדרגא, באינון
דרגין דאקרון שמא קדישא, הדא הוא
דכתיב, שמן תורק שמך על פן עלמות אהבוך.
מאי עלמות. כמה דאוקימנא עלמות, עולמות
ממש, דבר אחר על פן עלמות אהבוך. כמה
דאת אמר, (תהלים מו) על עלמות שיר. וכלא חד.
ובספרא דרב המנונא סבא כתיב, מאי
עולמות. כמה דאת אמר, (משלי לא)

ותתן טרף לביתה וחק (דף נ"ט ע"א) לנערותיה.
נערותיה הני עלמות, אהבוך, לברכא שמך,
העלמות. אהבוך, לברך את שמך ולזמר לפניך, ומשם יוצאות ברכות בכל התחתונים, ומתברכים

וּלְזַמְרָא קַמְךָ, וּמִתְמַן אֲשַׁתְּכֶחַן בְּרִכָּאן בְּכֻלְהוּ תַּתְּאִי, וּמִתְבְּרִכִּין עֲלָאִין וְתַתְּאִין.

דְּבַר אַחַר עַל פֶּן עֲלָמוֹת אֶהְבוּךָ. שְׁפִיר הוּא מָאן דְּאָמַר. עַל מוֹת אֶהְבוּךָ, דְּהָא בְּמִלָּה דָּא מְאָרִי הוּן דְּדִינִין אֲתַבְּסָמֵן, וּבְגִין דְּהָא קְטֻרַת, אֲתַקְטֵר בְּמִשְׁחָא דְלַעֲיִלָּא יְתִיר, אֲתַחֲשָׁב קָמִיה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, מְכַל קְרַבְנִין וְעֵלוּן. אֲמַרְהָ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אֲנָא כְקֻטְרַת, וְאַנְתָּ כְּמִשְׁחָא, מְשַׁכְנִי אַחֲרֵיךָ נְרוּצָה וְגו'.

נְרוּצָה: כְּמָה דְאַתָּ אָמַר, עַל פֶּן עֲלָמוֹת אֶהְבוּךָ. אֲנָא וְכָל אוֹכְלוֹסִין, דְּהָא פְּלִהוּ בִי אַחֲרֵיךָ, וְעַל דָּא מְשַׁכְנִי, דְּהָא בִי תִלְיִין.

הַבִּיאֲנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרְיוֹ. אִם יִיעוֹל לִי מִלְּכָא בְּאֲדָרוֹי, נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בָךְ, אֲנָא וְכֻלְהוּ אוֹכְלוֹסִין. תָּאנָא, פְּלִהוּ אוֹכְלוֹסִין, בְּשַׁעֲתָא דְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל חֲדָאֵת וּמִתְבְּרַכָּא, פְּלִהוּ חֲדָאן, וְדִינָא לָא שְׂרִיא כְּדִין בְּעֵלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים צ) יִשְׁמַחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ.

הָאָרֶץ.

כִּי בְּעֵנָן אֲרָאָה עַל הַכְּפָרֶת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זָפְאִין אֵינּוּן צְדִיקָא, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרִיהוּן. וְתַנִּינָא, מֶלֶךְ בְּשֵׁר וְדָם, אִי בַר נֶשׁ רְכִיב עַל סוּסָא דִּילִיָּה, בַּר קְטָלָא הוּא, קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲרַפִּיב אֲלִיָּהוּ עַל דִּילִיָּה, דְכְּתִיב, (מלכים ב ב) וַיַּעַל אֲלֵיהוּ בַּסַּעֲרָה הַשָּׁמַיִם וְגו'.

הָכָא מְאִי כְּתִיב, וְלֹא יָמוֹת פִּי בְּעֵנָן אֲרָאָה עַל הַכְּפָרֶת. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֵיילִיָּה לְמִשְׁהָ בֵיה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות כד) וַיִּבֹא מִשְׁהָ בְּתוֹף הָעֲנָן, בְּתוֹף הָעֲנָן מִמֶּשׁ, פִּי בְּעֵנָן אֲרָאָה עַל הַכְּפָרֶת. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ד) וּבָרָא יְי' עַל פֶּל מְכוּן הַר צִיּוֹן וְעַל מִקְרָאֶיהָ עֲנָן יוֹמָם וְעֶשֶׂן. וְכְּתִיב, (שמות מ) פִּי עֲנָן יְי' עַל הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם.

עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

דְּבַר אַחַר עַל פֶּן עֲלָמוֹת אֶהְבוּךָ - יָפָה הוּא מִי שְׁאָמַר, עַל מוֹת אֶהְבוּךָ. שְׁהֲרִי בְּדְבַר הַזֶּה בְּעֲלֵי הַדִּינִים מִתְבַּשְׂמִים, וּבְשִׁבִיל שְׁהַקְטַרְתָּ הַזֶּה נִקְשַׁרְתָּ בְּשִׁמְן שְׁלַמְעֵלָה יוֹתֵר, נַחֲשַׁכְתָּ לְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַל הַקְרַבְנוֹת וְהַעוֹלוֹת. אֲמַרְהָ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל: אֲנִי כְקֻטְרַת וְאַתָּה כְּשִׁמְן, מְשַׁכְנִי אַחֲרֵיךָ נְרוּצָה וְגו'. נְרוּצָה, כְּמוֹ שְׁנָאֵמַר עַל פֶּן עֲלָמוֹת אֶהְבוּךָ, אֲנִי וְכָל הָאוֹכְלוֹסִים, שְׁהֲרִי כְּלָם אַחוּזִים בִּי, וְלִכְן מְשַׁכְנִי, שְׁהֲרִי בִי הֵם תְּלוּיִים.

הַבִּיאֲנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרְיוֹ. אִם יִכְנִיס אוֹתִי לְחֲדָרְיוֹ, נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בָךְ, אֲנִי וְכָל הָאוֹכְלוֹסִים. שְׁנִינּוּ, כָּל הָאוֹכְלוֹסִים בְּשַׁעֲהָ שְׁכָנְסַת יִשְׂרָאֵל שְׁמַחָה וּמִתְבְּרַכְתָּ, כְּלָם שְׁמַחִים, וְאִזּוּ הַדִּין לֹא שְׂרִוי בְּעוֹלָם. וְעַל זֶה כְּתוּב (תהלים צ) יִשְׁמַחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ.

כִּי בְּעֵנָן אֲרָאָה עַל הַכְּפָרֶת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲשַׁרְיָהֶם הַצְּדִיקִים שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּצָה בְּכַבּוּדָם. וְשְׁנִינּוּ, מֶלֶךְ בְּשֵׁר וְדָם, אִם אָדָם רוֹכֵב עַל סוּסוֹ, הוּא בֶן מוֹת, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הֲרַפִּיב אֶת אֲלֵיהוּ עַל שְׁלוֹ, שְׁכַתוּב (מלכים ב ב) וַיַּעַל אֲלֵיהוּ בַּסַּעֲרָה הַשָּׁמַיִם וְגו'. פֶּאן מַה כְּתוּב? וְלֹא יָמוֹת פִּי בְּעֵנָן אֲרָאָה עַל הַכְּפָרֶת. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַכְּנִיסוֹ לְמִשְׁהָ בּוּ, זֶהוּ שְׁכַתוּב (שמות כד) וַיִּבֹא מִשְׁהָ בְּתוֹף הָעֲנָן, בְּתוֹף הָעֲנָן מִמֶּשׁ, פִּי בְּעֵנָן אֲרָאָה עַל הַכְּפָרֶת. זֶהוּ שְׁכַתוּב, (ישעיה ד) וּבָרָא ה' עַל פֶּל מְכוּן הַר צִיּוֹן וְעַל מִקְרָאֶהָ עֲנָן יוֹמָם וְעֶשֶׂן. וְכְּתוּב, (שמות מ) פִּי עֲנָן ה' עַל הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם.

וְתֵאנֵא, הָאֵי דְכְתִיב, (שמות לד) וַיֵּרֶד יי' בְּעָנָן.
 בְּעָנָן אֲרָאָה עַל הַכַּפְּרֶת. תֵּאנֵא,
 אֲתֵר דְּהוּוּ שְׂרָאן אֵינּוֹן כְּרוּבִי, כְּמָה
 דְּאוּקִימָנָא, כְּרוּבִים עַל אֶת הוּוּ יִתְבִּין.
 וְתֵאנֵא, תְּלַת זְמַנִּין בְּיוֹמָא אֲתֵרְחִישׁ נִיסָא,
 בְּגַדְפִּייהוּ. בְּשַׁעֲתָא דְאַתְגְּלִי עַלִּייהוּ קִדְשָׁה
 דְּמִלְכָא, אֵינּוֹן מְגַרְמִייהוּ סְלִקִין גְּדַפִּייהוּ,
 וּפְרַסִין לוֹן, וְחַפִּיִין עַל פְּפוּרְתָא. לְבַתֵּר
 קְמִיטִין גְּדַפִּייהוּ, וְנֶאֱחִזִין בְּגַדְפִּייהוּ (כ"א
 וְנֶאֱחִזִין בְּגוּפִייהוּ) כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שמות כה) וְהָיוּ
 הַכְּרוּבִים פּוֹרְשֵׁי כְנָפִים לְמַעְלָה, פּוֹרְשֵׁי וְלֹא
 פּוֹרְשֵׁי. סוּכְכִים וְלֹא סוּכְכִים. דָּא בָּאֵת (כ"א
 בְּזֵאת) הוּוּ קְיִימִי וְחֻדְאֵן בְּשִׁכְיִנְתָּא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, מַה רִצָּה כָּאֵן, כִּי בְּעָנָן
 אֲרָאָה עַל הַכַּפְּרֶת, וְכַתּוּב בְּזֵאת לְבֵא
 אֲהָרֹן, וְהָרִי הִכְהֵן אֵינּוּ רֹאֵה אֶת
 הַשִּׁכְיָנָה בְּשַׁעֲהָ שְׁנַבְכֵס? אֵלֹא עָנָן הָיָה
 יוֹרֵד, וּכְשֶׁהִיָּה יוֹרֵד, מְגִיעַ עַל הַכַּפְּרֶת
 הַזֶּה וּמִתְעוֹרְרִים כְּנָפֵי הַכְּרוּבִים,
 וּמְקִישִׁים בְּהֵם וְאוֹמְרִים שִׁירָה.

וְאִיזוּ שִׁירָה אוֹמְרִים? (תהלים צו) כִּי גָדוֹל
 ה' וּמְהִלָּל מְאֹד נוֹרָא הוּא עַל כָּל
 אֱלֹהִים. זֶה כְּשִׁמְעִים אֶת כְּנַפֵּיהֶם.
 וּבְשַׁעֲהָ שְׁפוֹרְשִׁים אוֹתָן, אוֹמְרִים, כִּי
 כָּל אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים וְה' שָׁמַיִם
 עָשָׂה. כְּשִׁמְכִסִּים עַל הַכַּפְּרֶת,
 אוֹמְרִים, לִפְנֵי ה' כִּי בָא לְשַׁפֵּט הָאָרֶץ
 יִשְׁפֹּט תָּבֵל בְּצַדִּק, וְעַמִּים בְּמִישְׁרִים.
 וְקוֹלוֹתֵיהֶם הָיָה שׁוֹמֵעַ הִכְהֵן בְּמִקְדָּשׁ,
 אֲזַ שְׁם קִטְרֶת בְּמִקְוָמָה, וּמִתְכַּוֵּן בְּמָה
 שְׁמִתְכַּוֵּן, כְּדִי שְׁיִתְכַּבֵּר הַכֹּל (וקולותיהם).
 וְכַנְּפֵי הַכְּרוּבִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים,
 וְשָׂרִים שָׂרִים, מְכַסִּים לְכַפְּרֶת
 וּמַעֲלִים לָהֶם. זֶהוּ שְׁכַתּוּב סוּכְכִים.
 סוּכְכִים דְּוָקָא. וּמִנִּין לָנוּ שְׁקוֹלוֹתֵיהֶם
 נִשְׁמָעִים? כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר (יחזקאל א)
 וְאִשְׁמַע אֶת קוֹל וְגו'.

וְכַרְהוֹן הָיָה שְׁמַע כְּהֵנָּא בְּמִקְדָּשָׁא, כְּדִין שְׁוִי
 קִטְרֶת בְּאַתְרֵיהָ, וְאַתְכַּוֵּן בְּמָה דְאַתְכַּוֵּן,
 כְּדִין שְׁוִי. וְגַדְפֵי כְרוּבֵיָא, סְלִקִין וְנַחְתִּין, וְזַמְרֵי שִׁירָתָא, מְחַפִּיִין לְכַפּוּרְתָא
 וְסְלִקִי לָהּ. הָדָא הוּא דְכְתִיב סוּכְכִים. סוּכְכִים דִּיִּיקָא וּמִנָּא לָן דְקַלְהוֹן
 אֲשַׁתְּמַע, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (יחזקאל א) וְאִשְׁמַע אֶת קוֹל וְגו'.

אמר רבי יוסי, ועמים במישורים. מהו במישורים? כמו שנאמר מישורים אהבוד - להכליל שני כרובים, זכר ונקבה, מישורים ודאי. ועל זה, ועמים במישורים. וכתוב, (במדבר ז) וישמע את הקול מדבר אליו (נג) מבין שני הכרובים וידבר אליו. רבי יצחק אמר, מפאן למדנו, שבכל מקום שלא נמצא זכר ונקבה, אינו פדאי לראות פני שכינה. זהו שכתוב (תהלים קמ) ישבו ישרים את פניך, ושנינו, פתוב (דברים לב) צדיק וישר הוא, זכר ונקבה, אף פאן כרובים זכר ונקבה. ועליהם פתוב, (תהלים טז) אתה כוננת מישורים. ועמים במישורים. ומשום כך, (שמות כה) ופניהם איש אל אחיו, והרי בארנו.

שנינו שאמר רבי יוסי, פעם אחת היה צריך העולם למטר, באו לפני (הלכו אצל) רבי שמעון רבי ייסא ורבי חזקיה ושאר החברים. מצאוהו שקה הולך לראות את רבי פנחס בן יאיר, הוא ורבי אלעזר בנו. פיון שראה אותם, פתח ואמר, (תהלים קלג) שיר המעלות הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. מה זה שבת אחים גם יחד?

כמו שנאמר ופניהם איש אל אחיו. בשעה שהיו אחד עם אחד, משגיחים פנים בפנים, פתוב מה טוב ומה נעים. וכשהזכר מחזיר פניו מן הנקבה - אוי לעולם, שאז פתוב, (משלי יג) ויש נספה בלא משפט. בלא משפט ודאי. וכתוב (תהלים פט) צדק ומשפט מכון כסאך, שלא הולכים זה בלי זה. וכשמשפט מתרחק מצדק - אוי לעולם. (אז פתוב (משלי יג) ויש נספה בלא

משפט).

ועכשו ראיתי שאתם באתם על שהזכר לא שורה עם הנקבה.

אמר רבי יוסי, ועמים במישורים. מהו במישורים. כמה דאת אמר, מישורים אהבוד, לאכללא תרין כרובין, דכר ונוקבא, מישורים ודאי. ועל דא, ועמים במישורים. וכתוב, (במדבר ז) וישמע את הקול מדבר אליו מבין שני הכרובים וידבר אליו. רבי יצחק אמר, מפאן אוליפנא דבכל אתר דלא אשתכח דכר ונוקבא, לאו כדאי למחמי אפי שכינתא. הדא הוא דכתיב, (תהלים קמ) ישבו ישרים את פניך, ותנינן, פתיב, (דברים לב) צדיק וישר הוא, דכר ונוקבא, אוף הקא כרובים דכר ונוקבא. ועלייהו כתיב, (תהלים טז) אתה כוננת מישורים. ועמים במישורים. ובגיני פך, (שמות כה) ופניהם איש אל אחיו, והא אוקימנא. (דף נ"ט ע"ב).

תניא אמר רבי יוסי, זמנא חדא, הוה צריכא עלמא למטר, אתו לקמיה (ס"א אולו לנביה) דרבי שמעון, רבי ייסא ורבי חזקיה ושאר חברייה. אשפחוהו דהוה אזיל למחמי, לרבי פנחס בן יאיר, הוא ורבי אלעזר בריה. פיון דחמא לון, פתח ואמר, (תהלים קלג) שיר המעלות הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. מאי שבת אחים גם יחד.

כמה דאת אמר, ופניהם איש אל אחיו, בשעתא דהוו חד בחד משגיחין אנפין באנפין, פתיב, מה טוב ומה נעים. וכד מהדר דכורא אנפוי מן נוקבא, ווי לעלמא. פדיון פתיב, (משלי יג) ויש נספה בלא משפט. בלא משפט ודאי, וכתוב, (תהלים פט) צדק ומשפט מכון כסאך, דלא אזיל דא בלא דא, וכד משפט, מתרחק מצדק, ווי לעלמא. (פרין פתיב, (משלי יג) ויש נספה בלא משפט).

והשתא חמינא, דאתון אתיתון, על דכורא לא שריא בנוקבא, אמר, אי לדא

אמר, אם לשם זה באתם אלי - שבו, שהרי היום הסתכלתי, שיחזר הכל פנים בפנים לשרות. ואם לתורה באתם - שבו לפני. אמרו לו, לכל באנו לפני מורנו, ושתמט אחד מאתנו לבשר לאחינו שאר החברים, ואנו נשב לפני מורנו.

עד שהיו הולכים, פתח ואמר, (שיר א) שחורה אני ונאווה בנות ירושלים וגו'. אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא: שחורה אני בגלות, ונאווה אני במצוות התורה. שאף על פי שישאל בגלות, אין עוזבים אותם. פאהלי קדר, שאותם בני קטורה (הרים) שמקדמים פניהם תמיד, ועם כל זה - פיריעות שלמה, כאותו מראה השמים לטהר, שפתוב (תהלים קד) נוטה שמים פיריעה.

אל תראני שאני שחרחרת. מה הטעם (אני שחרחרת משום שזפתני) אל תראני? משום שאני שחרחרת. שזפתני השמש, שלא הסתכל עלי השמש להאיר לי כראוי. ומה ישראל אומרים? בני אמי נחרו בי. מי הם אותם בני אמי? אלו הממנים הגדולים המגנים על שאר העמים.

דבר אחר, בני אמי ממש, כמו שנאמר (איכה ב) השליף משמים ארץ וגו'. וכשהשליף משמים ארץ, שמני נטרה את הכרמים. מה הטעם? שפרמי שלי לא נטרתי. ושנינו, בני אמי ודאי הספימו עלי, כלומר, כשפרה ארץ משמים, כמו שבארנו, שפתוב (שמות ב) ותתצב אחתו מרחוק.

וכאן נאמר ודאי, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. ובהם בארנו (וכאן בארנו), גם יחד, כמו שנאמר (ויקרא כו) ואף גם זאת בהיותם, שבת אחים בכלל,

אתיתון גפאי תיבו. דהאי יומא אסתפלנא, דיתהדר כלא למשרי אנפין באנפין. ואי לאורייתא אתיתון, שרו גפאי. אמרו ליה, לכלא, קא אתינא לגבי דמר, ושתמיט חד מינן, לבשרא לאחנא, שאר חבריאי, ואנן נתיב לקמיה דמר.

עד דהוו אזלי, פתח ואמר, (שיר השירים א) שחורה אני ונאווה בנות ירושלים וגו'. אמרה כנסת ישראל קמי קדשא בריך הוא, שחורה אני בגלותא, ונאווה אני בפקודי אורייתא, דאף על גב דישאל בגלותא לא שבקי לון. פאהלי קדר, דאינון בני קטורה (ס"א טוריא), דאתקדרו אנפיהו תדירא, ועם כל דא כיריעות שלמה, פההוא חיזו שמיא למדכי, דכתיב, (תהלים קד) נוטה שמים פיריעה.

אל תראוני שאני שחרחרת. מאי טעמא (ס"א) אני שחרחרת בגין שזפתני) אל תראוני, בגין שאני שחרחרת. שזפתני השמש, דלא אסתכל בי שמשא, לאנהרא לי כדקא יאות. ישראל מה אינון אמרין. בני אמי נחרו בי. מאן אינון בני אמי, אלין רכרבין ממנן תריסין על שאר עמין. דבר אחר, בני אמי ממש. כמה דאת אמר, (איכה ב) השליף משמים ארץ וגו'. וכד

השליף משמים ארץ, שמוני נוטרה את הפרמים. מאי טעמא. בגין דכרמי שלי לא נטרתי. ותנינן, בני אמי ודאי אסתכמו עלי, כלומר, פד אתעדי ארץ, משמים, כמה דאוקימנא, דכתיב, (שמות ב) ותתצב אחותו מרחוק.

והכא אתמר ודאי, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. ובהו אוקימנא (נ"א) והכא אוקימנא, גם יחד. כמה דאת אמר (ויקרא כו) כמו שנאמר (ויקרא כו) ואף גם זאת בהיותם, שבת אחים בכלל,

שְׁלֹמֶעֱלָה, שְׁכַל הַשְּׁלִטוֹן נִמְצָא
בְּאוֹתוֹ מְקוֹם.

דְּבַר אַחַר הִנֵּה מַה טוֹב וּמַה נְעִים
וְגו' - אֵלּוּ אוֹתָם הַחֲכָרִים בְּשִׁעָה
שֶׁהֵם יוֹשְׁבִים כְּאֶחָד וְלֹא נִפְרָדִים
זֶה מִזֶּה, בְּהִתְחַלָּה הֵם נִרְאִים
אֲנָשִׁים עוֹרְכֵי קֶרֶב שְׂרוּצִים לְהִרְג
זֶה אֶת זֶה. אַחַר כֵּן חוֹזְרִים
לְאַהֲבָה וְאַחֲוָה. מַה אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא? הִנֵּה מַה טוֹב וּמַה
נְעִים שְׁבֵת אַחִים גַּם יַחַד. גַּם -
לְהַכְלִיל עִמָּהֶם שְׂכִינָה. וְלֹא עוֹד,
אֲלֹא שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַשֵּׁב
לְדַבְּרֵיהֶם, וַיֵּשׁ לוֹ נַחַת וְשִׂמְחָה
בָּהֶם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (מלאכי א) אֲז
נִדְּבָרוּ יִרְאֵי ה' אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ
וַיִּקְשֹׁב ה' וַיִּשְׁמַע וַיִּכְתַּב סֵפֶר
זְכָרוֹן לְפָנָיו וְגו'.

וְאַתֶּם הַחֲכָרִים שֶׁל כָּאן, כְּמוֹ
שֶׁהֵייתֶם בְּחִיבוֹת וְאַהֲבָה מִקִּדְּם
לְכֹן, כֵּן גַּם מִכָּאן וְלְהֵלָּא לֹא
תִפְרְדוּ זֶה מִזֶּה, עַד שֶׁהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא יִשְׂמַח עִמָּכֶם, יִקְרָא
עֲלֵיכֶם שְׁלוֹם, וַיִּמְצָא בְּגִלְגֶּלְכֶם
שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב, (תהלים
קכב) לְמַעַן אַחֵי וְרֵעֵי אֲדַבְּרָה נָא
שְׁלוֹם בְּךָ.

הֲרֵב. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, הִגִּיעוּ
לְבֵית רַבִּי פְּנַחֵס בֶּן יֶאִיר. יֶצֵא רַבִּי
פְּנַחֵס וְנִשְׁקוּ. אָמַר, זְכִיתִי לְנִשְׁק
אֶת הַשְּׂכִינָה. אֲשֶׁרִי חֲלָקִי. תִּקַּן
לָהֶם מַצְעֵי מִטּוֹת בְּקִשְׁרֵי קְלִיעָה.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַתּוֹרָה לֹא
צְרִיכָה כֵּן. הַעֲבִיר אוֹתָם, וַיִּשְׁבוּ.
אָמַר רַבִּי פְּנַחֵס, טָרֵם שְׁנֵאֲכַל
נִשְׁמַע מִבְּעַל הַתּוֹרָה דְּבַר, שֶׁהָרִי
רַבִּי שְׁמַעוֹן, כֹּל דְּבָרָיו הֵם בְּנִגְלָה,
הוּא אִישׁ שְׁלֵא פּוֹחַד מִמְּעֵלָה
וּמִמְטָה לוֹמֵר אוֹתָם. לֹא פּוֹחַד
מִמְּעֵלָה, שֶׁהָרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
הַסִּפִּים עַל יְדוֹ. וְלֹא פּוֹחַד מִמְטָה,
כְּמוֹ אַרְיָה שְׁלֵא פּוֹחַד מִבְּנֵי

וְאֵף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתָם, שְׁבֵת אַחִים בְּכָלֵל, בִּינוֹן
דְּכִתִּיב, גַּם, לְאַכְלֵלָא כָּל אֵינּוֹן דְּלַעֲיֵלָא, דְּכָל
שׁוֹלְטָנּוּתָא בְּהִיּוּא אַתְרַּא אֲשֶׁתְּכַח.

דְּבַר אַחַר. הִנֵּה מַה טוֹב וּמַה נְעִים וְגו'. אֵלִין
אֵינּוֹן חֲכָרִיָּא, בְּשִׁעָתָא דְּאֵינּוֹן יִתְבִּין
בְּחֻדָּא, וְלֹא מִתְפָּרְשֵׁן דָּא מִן דָּא. בְּקִדְמֵיתָא
אֲתַחֲזוֹן גּוּבְרֵי מְגִיחֵי קְרָבָא, דְּבָעוּ לְקֻטְלָא דָּא
לְדָא. לְבַתָּר, אֲתַהֲדְרוּ בְּרַחֲמֵימוּתָא דְּאַחֲוָה.
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַהוּ אוֹמֵר, הִנֵּה מַה טוֹב
וּמַה נְעִים שְׁבֵת אַחִים גַּם יַחַד. גַּם, לְאַכְלֵלָא
עִמָּהוֹן שְׂכִינָתָא. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אֲצִית לְמַלּוּלֵייהוּ, וַיִּנְיחָא לִיהּ וַחֲדֵי בְּהוּ.
הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (מלאכי א) אֲז נִדְּבָרוּ יִרְאֵי יי'
אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיִּקְשֹׁב יי' וַיִּשְׁמַע וַיִּכְתַּב סֵפֶר
זְכָרוֹן לְפָנָיו וְגו'.

וְאַתְּוֹן חֲכָרִיָּא דְּהָכָא, כְּמַה דְּהוּיִתּוֹן
בְּחִיבוֹתָא בְּרַחֲמֵימוּתָא, מִקְדַּמַּת דְּנָא,
הָכִי נָמִי, מִכָּאן וְלְהֵלָּא לֹא תִתְפָּרְשׁוֹן דָּא מִן
דָּא, עַד דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדֵי עִמָּכוֹן, וַיִּקְרֵי
עֲלֵיכוֹן שְׁלוֹם. וַיִּשְׂתַּפַּח בְּגִינֵיכוֹן שְׁלָמָא
בְּעֵלְמָא. הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (תהלים קכב) לְמַעַן אַחֵי
וְרֵעֵי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ.

אֲזָלוּ. עַד דְּהוּוּ אֲזָלִי, מְטוּ לְבִי רַבִּי פְּנַחֵס בֶּן
יֶאִיר. נִפְק רַבִּי פְּנַחֵס, וְנִשְׁקִיָּה. אָמַר,
זְכִינָא לְנִשְׁקָא שְׂכִינָתָא. זְכָאָה חוּלְקִי אֲתַקִּין
לְהוּ טִיקְלִי דְּעַרְסִי, קְפִטוּרִי דְּקִילְטָא. אָמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן, אוֹרִייתָא לֹא בְּעֵי הָכִי, אַעֲבַר
לְהוֹן, וַיִּתִּיבוּ. אָמַר רַבִּי פְּנַחֵס, עַד לֹא נִיכוּל,
נִשְׁמַע מִמְּאָרִיָּה דְּאוֹרִייתָא מְלָה. דְּהָא רַבִּי
שְׁמַעוֹן כֹּל מְלוּי בְּאַתְגְּלִיָּא אֵינּוֹן, אִיהוּ גְבֻרָא
דְּלֹא דְחִיל מְעִילָא וְתַתָּא, לְמִימַר לוֹן, לֹא דְחִיל
מְעִילָא, דְּהָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסַתְפֶּם (ד' ט')

י"ט (א"ר) בִּיה, לֹא דְחִיל מִתְתָּא, כְּפִאֲרִיָּה דְּלֹא דְחִיל מִבְּנֵי עָנָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן

הצאן. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו, עמד במקומך ואמר דבר חדש אל רבי פנחס ושאר החברים.

קם רבי אלעזר, פתח ואמר, וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו'. בפסוק הזה יש להסתפל, שנראה שהוא מיתר, שהרי כתוב אחריו, ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך. מכאן ראשית הפרשה, הפסוק הזה שלמעלה מה הוא, שכתוב וידבר ה' אל משה? מה הוא שאמר לו, ואחר כך ויאמר ה' אל משה?

אלא בשעתא דקודשא בריך הוא יתב קטרת בוסמין לאהרן, בעא, דלא ישתמש ביה בחייו בר נש אחרא. מאי טעמא. בגין דאהרן אסגי שלמא בעלמא. אמר ליה קדשא בריך הוא, את בעי לאסגאה שלמא בעלמא, על ידך יסגי שלמא לעילא, הא קטרת בוסמין, יהא מסור ביך מפאן ולהלאה, ובחייך לא ישתמש ביה בר נש אחרא. נדב ואביהוא אקדימו בחיי דאבוהון, לאקרבא מה דלא אתמסר להו. ומלה דא, גרים להון דטעו ביה.

ותאנא, משה הוה מהרהר, מאן גרם לון טעותא דא, והוה עציב. מה כתיב, וידבר יי' אל משה אחרי מות שני בני אהרן. ומה אמר ליה, בקרבתם לפני יי' וימותו. בהקריבם לא כתיב, אלא בקרבתם. אמר ליה קדשא בריך הוא למשה, דא גרמא להו, דדחקו שעתא בחיי אבוהון, וטעו בה, והיינו דכתיב, (ויקרא י) אשר לא צוה אותם, אותם לא צוה, אבל לאהרן צוה. ומה שני בני אהרן, על שדחקו את השעה בחיי אביהם גרמו לעצמם כל כך - אני כלפי אבא ורבי פנחס ושאר החברים על אחת כמה וכמה. בא

לרבי אלעזר בריה, אלעזר קום בקיומך, ואימא מלה חדתא, לגבי דרבי פנחס ושאר חברייה.

קם רבי אלעזר פתח ואמר, וידבר יי' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו'. האי קרא אית לאסתפלא ביה, דאתחזי דיתירא איהו. דהא כתיב בתריה, ויאמר יי' אל משה דבר אל אהרן אחיך. מכאן שירותא דפרשתא, האי קרא דלעילא, מאי הוא, דכתיב, וידבר יי' אל משה. מאי הוא דאמר ליה, ולבתר ויאמר יי' אל משה.

אלא בשעתא דקודשא בריך הוא יתב קטרת בוסמין לאהרן, בעא, דלא ישתמש ביה בחייו בר נש אחרא. מאי טעמא. בגין דאהרן אסגי שלמא בעלמא. אמר ליה קדשא בריך הוא, את בעי לאסגאה שלמא בעלמא, על ידך יסגי שלמא לעילא, הא קטרת בוסמין, יהא מסור ביך מפאן ולהלאה, ובחייך לא ישתמש ביה בר נש אחרא. נדב ואביהוא אקדימו בחיי דאבוהון, לאקרבא מה דלא אתמסר להו. ומלה דא, גרים להון דטעו ביה.

ותאנא, משה הוה מהרהר, מאן גרם לון טעותא דא, והוה עציב. מה כתיב, וידבר יי' אל משה אחרי מות שני בני אהרן. ומה אמר ליה, בקרבתם לפני יי' וימותו. בהקריבם לא כתיב, אלא בקרבתם. אמר ליה קדשא בריך הוא למשה, דא גרמא להו, דדחקו שעתא בחיי אבוהון, וטעו בה, והיינו דכתיב, (ויקרא י) אשר לא צוה אותם, אותם לא צוה, אבל לאהרן צוה. ומה תרין בני אהרן, על שדחקו שעתא בחיי אבוהון גרמו לגרמייהו כל כך, אנא לגבי אבא ורבי פנחס ושאר חברייה, על אחת

פְּמָה וְכַמָּה. אֶתָּא רַבִּי פִּנְחָס נִשְׁקִיָּה וּבִרְכִיָּה.
רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ג) הִנֵּה מִטָּתוֹ
שָׁלְשָׁלְמָה שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ וְגו'.

הִנֵּה מִטָּתוֹ שָׁלְשָׁלְמָה, מָאֵי מִטָּתוֹ. דָּא
כְּרִסִּי (ג"א ערסא) יִקְרָא דְמִלְפָּא, דְכָתִיב בֵּיהּ, (משלי
לא) בְּטַח בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ. שָׁלְשָׁלְמָה, מִלְפָּא דִּי
שָׁלְמָא כֻּלָּא דִּילֵיהּ הוּא. שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב
לָהּ, דְאֵתְאַחֲדָן בְּסִטְרָהּ מְדִינָא קִשְׂיָא,
וְאֶקְרוּן, שְׁתִּין פּוּלְסִי דְנוּרָא, (ס"א שתינו מוויניו זיוני
קשין) דִּיהוּא נַעַר, אֶתְלַבֵּשׁ בָּהּ.

מִימִינֵיהּ, שְׁנָנָא דְחֶרְפָּא תְקִיפָא, מִשְׁמְאֲלִיהּ
גּוּמְרֵי דְנוּרָא תְקִיפָא, דְמֵתְאַחֲדָא
בְּגִלְפִיּוֹ (ס"א בקלפיו), בְּשִׁבְעִין אֶלְף לְהֵטִי נוּרָא
דְאֶכְלָא, וְאֵינּוֹן שְׁתִּין מְזִינֵי זִיּוּנֵי קִשְׂיִין,
מְאֵינּוֹן גְּבוּרֵן תְקִיפֵן, דִּיהֵיָא גְבוּרָה עֲלָאָה
דְקוּדְשָׁא בְרִין הוּא. הָדָא הוּא דְכָתִיב מִגְּבוּרֵי
יִשְׂרָאֵל.

וְתֵאנָא, בְּהֵאֵי עֶרְסָא, מַה כְּתִיב בָּהּ, וְתִקֵּם
בְּעוֹד לִילָהּ, פֶּד יִנְקָא מִסְטְרָא
דִּימִינָא (ס"א מסטרא דדינא). וְתַתְּן טָרְף לְבֵיתָהּ. מָאֵי
טָרְף, פְּמָה דָּאת אָמַר (מיכה ה) וְטָרְף וְאֵין מְצִיל.
הָדָא הוּא דְכָתִיב פְּלִם אַחוּזֵי חֶרֶב מְלַמְדֵי
מְלַחְמָה, זְמִינִין בְּכָל אֶתְר לְמַעַבְד דִּינָא,
וְאֶקְרוּן מְאֵרֵי דִיבְכָא וִילָלָהּ.

אִישׁ חֶרְפוֹ עַל יָרְכוֹ. פְּמָה דָּאת אָמַר, (תהלים מה)
חֲגוֹר חֶרְפְּךָ עַל יָרֵךְ גְּבוּר. מִפְּחַד בְּלִילוֹת.
הָא אוּקְמוּהָ, מִפְּחַדְהָ דְגֵיהֶנּוּם וְכוּ' אֲבָל מִפְּחַד
בְּלִילוֹת, פְּלוּמַר, כֹּל דָּא מֵאֵן אֶתְר נְטֻלִין,
מִפְּחַד, מַהֵהוּא אֶתְר דְאֶקְרִי פְחַד, פְּמָה דָּאת
אָמַר (בראשית לא) וּפְחַד יִצְחָק הָיָה לִי. וַיִּשְׁבַּע
יַעֲקֹב בְּפְחַד אָבִיו יִצְחָק. בְּלִילוֹת, בְּזִמְנִין
דְאֵינּוֹן מִתְּפַקְדִין לְמַעַבְד דִּינָא.
וְתֵאנָא, כְּתִיב (משלי לא) זְמַמָּה שָׂדֶה וּתְקַחְהוּ.

רַבִּי פִּנְחָס, נִשְׁקוּ וּבִרְכוּ.
רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (שיר א)
הִנֵּה מִטָּתוֹ שָׁלְשָׁלְמָה שְׁשִׁים
גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ וְגו'. הִנֵּה מִטָּתוֹ
שָׁלְשָׁלְמָה, מִי זוֹ מִטָּתוֹ? זְהוּ כְּפִסָּא
(מטת) הַכְּבוֹד שֶׁל הַמְּלָךְ, שְׁכַתּוּב
בּוֹ (משלי לא) בְּטַח בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ.
שָׁלְשָׁלְמָה, הַמְּלָךְ שֶׁכֵּל הַשְּׁלוֹם
שָׁלוֹ הוּא. שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ,
שְׁנָאֲחֻזִים בְּצַדִּיהָ מִן הַדִּין הַקָּשֶׁה,
וְנִקְרָאִים שְׁשִׁים מַכּוֹת שֶׁל אֵשׁ
(ששים מזנינים בכלי זון קשים) שְׁאוֹתוֹ נַעַר
מִתְלַבֵּשׁ בָּהֶם.

מִימִינֵיהּ שְׁנִינּוֹת הַחֶרֶב הַקָּשֶׁה,
מִשְׁמְאֲלוֹ גְּחִלֵי אֵשׁ חֲזָקָה
שְׁאֲחֻזָּה בְּחִקְיֹתָיו (במקלותיה)
בְּשִׁבְעִים אֶלְף לְהֵטִי אֵשׁ אוֹכֵלֶת,
וְהֵם שְׁשִׁים מְזִינִים בְּכִלֵי זֶיֶן קִשְׁיִים
מֵאוֹתָן גְּבוּרֹת תְּקִיפּוֹת שֶׁל אוֹתָהּ
גְּבוּרָה עֲלִינָה שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. זְהוּ שְׁכַתּוּב מִגְּבֻרֵי יִשְׂרָאֵל.
וְלְכַדְנֹ, בְּמִטָּה הַזֹּאת מַה כְּתוּב
בָּהּ? וְתִקֵּם בְּעוֹד לִילָהּ, כְּאֶשֶׁר
יִנְקֶת מִצַּד הַיָּמִין (מצד הדין). וְתַתְּן
טָרְף לְבֵיתָהּ. מַה הַטָּרְף? כְּמוֹ
שְׁנָאֲמַר (מיכה ה) וְטָרְף וְאֵין מְצִיל.
זְהוּ שְׁכַתּוּב פְּלִם אַחוּזֵי חֶרֶב
מְלַמְדֵי מְלַחְמָה, זְמִינִים בְּכָל
מְקוֹם לַעֲשׂוֹת דִּין, וְנִקְרָאִים בְּעֵלֵי
כְּבָה וִילָלָהּ.

אִישׁ חֶרְפוֹ עַל יָרְכוֹ, כְּמוֹ שְׁנָאֲמַר
(תהלים מה) חֲגוֹר חֶרְפְּךָ עַל יָרֵךְ
גְּבוּר. מִפְּחַד בְּלִילוֹת, הֲרֵי פְרִשְׁוּהָ
מִפְּחַדְהָ שֶׁל גֵּיהֶנּוּם וְכוּ'. אֲבָל
מִפְּחַד בְּלִילוֹת, פְּלוּמַר, אֵת כֹּל
זֶה מֵאִיזָה מְקוֹם לוֹקְחִים? מִפְּחַד,
מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנָקְרָא פְחַד, כְּמוֹ
שְׁנָאֲמַר (בראשית לא) וּפְחַד יִצְחָק
הָיָה לִי. וַיִּשְׁבַּע יַעֲקֹב בְּפְחַד אָבִיו
יִצְחָק. בְּלִילוֹת, בְּזִמְנִים שֶׁהֵם מִנּוּ
לַעֲשׂוֹת דִּין.

וְלְכַדְנֹ, כְּתוּב (משלי לא) זְמַמָּה
שָׂדֶה וּתְקַחְהוּ. זְהוּ שְׁכַתּוּב (איוב
מ) וְכֹל חֵיט הַשָּׂדֶה יִשְׁחָקוּ שָׁם.

הָדָא הוּא דְכְתִיב, (איוב מ) וְכָל חַיַּת הַשָּׂדֶה יִשְׁחָקוּ שָׁם. וְעַל דָּא כְתִיב, (תהלים קד) זֶה הֵימָּן גְּדוֹל וְרַחֵב יָדָיִם וְגו' שָׁם אָנִיּוֹת יִהְלְכוּן וְגו', כְּמוֹ שְׁנֹאמַר (משלי לא) הֵיטָהּ כְּאָנִיּוֹת סוֹחֵר מִמְרַחֵק תְּבִיא לַחֲמָה. (משלי לא) הֵיטָהּ כְּאָנִיּוֹת סוֹחֵר מִמְרַחֵק תְּבִיא לַחֲמָה. מִמְרַחֵק וְדָאֵי. מְרִישָׁא דְמוֹחָא, וּמַעֲיִלָא דְרִישָׁא, תְּבִיא לַחֲמָה. עַל יְדָא דְצַדִּיק, כַּד מְזַדְדוּגְן כְּחַד, כְּדִין חִידוּ בְכֻלָּא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, לוֹיִתָן זֶה יִצְרָתָ לְשַׁחֵק בּוּ.

תְּאֵנָא, אֶלְפָּ וְחֲמֵשׁ מְאָה, מְאָרֵי תְרִיסִין, מְאָרֵי דְשׁוּלְטָנוּתָא, אֲתֵאֲחָדָן מְהָאֵי סְטָרָא, דְאֵינּוֹן גִּיבְרִין. בִּידוּי דְהָהוּא דְאֶקְרִי נְעַר, אַרְבַּע מִפְתָּחִין רַבְרָבָן. תְּנִינֵיא אֲזֵלִין תַּחְתּוֹת סְפִינָה, דְהָאֵי (דף ס' ע"ב) יִמָּא רַבָּא, לְאַרְבַּע זְוִיִּין. דָּא אֲזִיל לְסְטָרָא דָּא, וְדָא אֲזִיל לְסְטָרָא דָּא. וְכֵן כְּלָהוּ. אַרְבַּע חִיזוּ דְאֲנַפִּין אֲתַחְזִיין בְּהוּ, וְכַד אֲתַפְלִילִין כְּחַד, כְּתִיב, (יחזקאל א) וְדַמּוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, פְּנֵיהֶם דְכֻלָּא.

אֲפִי רַבְרָבִי, וְאֲפִי זוּטְרִי, כְּלִילִין כְּחַד לְעִילָא, תְרִי סְלָקִין וְשֵׁאטִין, וְתִרִין מְגֵרופִין בִּיְדֵיהוּ. אֶלְפָּ טוּרִין סְלָקִין וְעֵאֲלִין (ס"א אֲלִין מְסִירִין עֵאֲלִין וְסִלְקִין) בְּכָל יוֹמָא, מְשַׁקִּיּוּ דְהָהוּא יִמָּא, לְבִתְרָא, אֲתַעְקְרוּ מִנָּה, וְסִלְקִין לְיִמָּא אֲחֵרָא. לִית חֲשַׁבְנָא לְאֵינּוֹן דְאֲתֵאֲחָדָן בְּשַׁעְרָהָא, תְרִין בְּנִין יִנְקִין כָּל יוֹמָא, דְאֶקְרוּן מְאֲלִי אַרְעָא. וְדָא הוּא רְזָא דְסַפְרָא דְצַנִּיעוּתָא, דְכְתִיב, (יהושע ב) וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון מִן הַשְּׁטִים שְׁנַיִם אַנְשִׁים מִרְגְּלִים חֲרַשׁ לֵאמֹר. וְאֵלִין יִנְקִין מִתַּחְתּוֹת סְטְרֵי אֶבְרָהָא, תְרִין בְּנוֹת בְּתַחְתּוֹת רְגְלָהָא, (ס"א וְאֵלִין יִנְקוּן מִסְטָרָא דְאֶבְרָהָא, תְרִין בְּנוֹת בְּתַחְתּוֹתָהָא) וְעַל דָּא כְתִיב, (בראשית ו) וַיִּרְאוּ כְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם. וְאֵלִין מִתְאֲחָדָן בְּטָרְפֵי (ס"א כְּמוֹפְרֵי) דְהָיָא עֶרְסָא, וְדָא הוּא דְתַנְיָנָן, דְכְתִיב, (מלכים א א) אֲזַ תְּבַאנָה שְׁתֵּים נָשִׁים זָנוֹת אֶל הַמֶּלֶךְ. אֲזַ

וְעַל זֶה כְּתוּב, (תהלים קד) זֶה הֵימָּן גְּדוֹל וְרַחֵב יָדָיִם וְגו' שָׁם אָנִיּוֹת יִהְלְכוּן וְגו', כְּמוֹ שְׁנֹאמַר (משלי לא) הֵיטָהּ כְּאָנִיּוֹת סוֹחֵר מִמְרַחֵק תְּבִיא לַחֲמָה. מִמְרַחֵק וְדָאֵי. מְרִישָׁא דְמוֹחָא, וּמַעֲיִלָא דְרִישָׁא, תְּבִיא לַחֲמָה, עַל יְדֵי הַצַּדִּיק כְּשֶׁמְזַדְדוּגְיָם כְּאֶחָד, אֲזִי שְׂמַחָה בְּכָל. זֶהוּ שְׂכַתוּב לוֹיִתָן זֶה יִצְרָתָ לְשַׁחֵק בּוּ.

דְמַרְנּוּ, אֶלְפָּ וְחֲמֵשׁ מְאוֹת בְּעֵלֵי מַגְנִים בְּעֵלֵי הַשְּׁלֹטוֹן נְאֻחֲזִים מִהַצַּד הַזֶּה, שְׁהֵם גְּבוּרִים. בִּיְדֵי אוֹתוֹ שְׁנֹקְרָא נְעַר אַרְבַּעָה מִפְתָּחוֹת גְּדוּלִים. תְּנִינֵים שְׁהוֹלְכִים תַּחַת הַסְּפִינָה שֶׁל הֵימָּן הַגְּדוֹל הַזֶּה לְאַרְבַּע זְוִיּוֹת. זֶה הוֹלֵךְ לְצַד זֶה, וְזֶה הוֹלֵךְ לְצַד זֶה, וְכַךְ כָּלֵם. אַרְבַּעָה מְרִאֹת שֶׁל פְּנִים נִרְאִים בְּהֵם, וְכַשְׁנֹכְלָלִים כְּאֶחָד, כְּתוּב (יחזקאל א) וְדַמּוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, פְּנֵיהֶם שֶׁל כָּלֵם. פְּנִים גְּדוּלִים וּפְנִים קְטַנִּים כְּלוּלִים כְּאֶחָד לְמַעְלָה, שְׁנַיִם עוֹלִים וּמְשׁוּטָטִים, וּשְׁתֵּי מְגֵרְפוֹת בִּיְדֵיהֶם. אֶלְפָּ הָרִים עוֹלִים וְנִכְנָסִים (אֵלוּ מְכַסִּים נִכְנָסִים וְעוֹלִים) בְּכָל יוֹם מִהַשְּׁקָאֵת אוֹתוֹ הֵימָּן, אַחַר כֶּף נְעַקְרִים מִמֶּנָּה וְעוֹלִים לִים אַחַר. אִין חֲשַׁבּוֹן לְאוֹתָם הַנְּאֻחֲזִים בְּשַׁעְרוֹתֶיהָ, שְׁנַיִם בְּנִים יוֹנְקִים כָּל יוֹם, שְׁנֹקְרָאִים מְרְגְלֵי הָאָרֶץ, וְזֶהוּ סוּד שֶׁל סַפְרָא דְצַנִּיעוּתָא, שְׂכַתוּב (יהושע ב) וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון מִן הַשְּׁטִים שְׁנַיִם אַנְשִׁים מִרְגְּלִים חֲרַשׁ לֵאמֹר. וְאֵלוּ יוֹנְקִים מִתַּחַת צַדֵּי אֵיבְרֵיהָ. שְׁתֵּי בְנוֹת מִתַּחַת רְגְלֶיהָ, (וְאֵלוּ יוֹנְקִים מִצַּד אֶבְרָהָם, שְׁתֵּי בְנוֹת בְּתַחְתִּיהָ) וְעַל זֶה כְּתוּב (בראשית ו) וַיִּרְאוּ כְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם. וְאֵלוּ נְאֻחֲזִים בְּעֵלֵי (בְּצַפְרֵי) אוֹתָהָ מְטָה, וְזֶהוּ שְׁשִׁנְיָנוּ, שְׂכַתוּב (מלכים א-א) אֲזַ תְּבַאנָה שְׁתֵּים נָשִׁים זָנוֹת אֶל הַמֶּלֶךְ. אֲזַ תְּבַאנָה, וְלֹא

מקדם לכן. ובזמן שישראל
למטה, מחזירים ערך מאחר
הקדוש ברוך הוא, מה כתוב?
(ישעיה ג) עמי נגשיו מעולל ונשים
משלו בו. ודאי.

ביר שמאל שבעים ענפים
שמגדלים בין דגי הים, כלם
אדמים פשוטנה, ומעליהם ענף
אחד יותר אדם, זה עולה ויורד,
וכלם מתפסים בשערוותיה.

בעל הלשון הרע, כשיורד הנחש,
נעשה מקפץ על ההרים מדלג על
הסלעים, עד שימצא טרף שאחוז
בצפרנים, ויאכל. אז שוכף,
וחוזרת לשונו לטוב. אשריהם
ישראל שמזמנים לו טרפו. חוזר
למקומו (לאחריה), ונכנס לנקב
תהום רבה.

בשעורים (עולה עולם) בעלי
הרמחים והחרבות, שאין להם
חשבון, סביב אותם ששים
עליונים שסביב המטה הזו, אלה
אלפים ורבוא רבבות עומדים
בכל צד של המטה הזו למעלה,
וממנה נזונים, כלם מלפניה (וממנה
נזונים, כלם עובדים לה לפניה) לעמודו.

מתחת לכלם יוצאים כמה אלה
ורבבות שאין להם חשבון,
ויורדים ומשוטטים בעולם, עד
שתוקעים בעלי השופר
ומתפנסים, ואלה אחוזים בזהמת
הצפרנים.

המטה הזו כוללת אותם. רגלי
המטה הזו אחוזים בארבעת
צדדי העולם, כלם נכללים בכלל
שנמצא למעלה ונמצא למטה,
בשמים ממעל ועל הארץ מתחת,
ועל זה כתוב הנה. מה זה הנה?
משום שמזמנת לכלם, למעלה
ולמטה. ורשומה המטה הזו
מהכל, ונקראת אדנ"י, הרבון של
הכל, ורשומה בין חילוותיה.

משום כך הכהן צריך לכוון דברים
שלמעלה, ליחד את השם הקדוש

תבאנה, ולא מקדמת דנא, ובזמנא דישראל
לתתא, אהדרון קדל מבתר קדשא בריך הוא,
מאי כתיב, (ישעיה ג) עמי נגשיו מעולל ונשים
משלו בו. ודאי.

בירא שמאלא, שבעין ענפין, דמגדלין בין
נוני ימא, פלהו סומקי כוורדא. ועילא
מנהון, ענפא חד סומקא יתיר, דא סליק
ונחית. וכלהו אתחפין בשערהא.

מארי דלישנא בישא. פד נחית חויןא. אתעביד
מקפץ על טורין, מדלגא על טנרי. עד
דישפח טרפא, דאחיד בטופרי וייכול. פדין
שכיה, ואתחזר לישניה לטב. זפאין אינון
ישראל, דמזמנין ליה טרפיה. אהדר
לאתריה (ס"א לבתריה), עייל בנוקבא דתהומא
רבא.

בר (ס"א סליק סלקין) סלקין מארי דרומחין וסייפין,
דלית לון חשבנא, סוחרנייהו דאינון שתיין
עלאין, דסוחרניה דהאי ערסא, אלה אלפין,
ורבוא רבוון, קיימין בכל סטרא דהאי ערסא
לעילא. ומניה אתזנן, פלהו מקמיה (ס"א ומניה
אתנוני, ליה פלחין בולחו קמיה) יקומוון.

מתחות פלהו, נפקין כמה אלה ורבבון, דלית
לון חשבנא, ונחתין ושאטין בעלמא,
עד דתקעי מארי שופרא, ומתפנשי. והני
בזהמא דטופרי אחידן.

דא ערסא כליל לון, דא ערסא, רגלוהי אחידן
בארבע סטרי עלמא, פלא עאלין בכללא,
דאשתכח לעילא, ואשתכח לתתא, בשמים
ממעל, ועל הארץ מתחת, ועל דא כתיב הנה.
מאי הנה. בגין דזמינא לכלא לעילא ותתא.
ורשומא האי ערסא מפלא, אדנ"י אתקרי,
רבונא דכלא, רשימא בין חייליהא.

בגין כך, כהנא בעי לכוונא מלי דלעילא,

מִהֶמְקוֹם שְׁצָרֶיךָ לִיחָדוֹ, וְעַל זֶה שְׁנִינּוּ, כְּתוּב בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, בְּזֶה צָרֶיךָ לְקָרֵב קִדְשָׁהּ לַמִּקְוָה, מִהֶמְקוֹם הַזֶּה צָרֶיךָ אָדָם לִפְחַד מִלִּפְנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְעַל זֶה כְּתוּב, (דברים לד) לוֹ חֲכָמוֹ יִשְׁפִּילוּ זֹאת מִיַּד יִבְיִנוּ לְאַחֲרֵיכֶם. כְּלוּמַר, אִם יִסְתַּכְּלוּ בְּנֵי אָדָם בְּעֲנֹשׁ, אֵיךְ זֹאת אֲחוּזָה בֵּין חֵילוֹתֶיהָ, וְאֵיךְ הִתְמַנּוּ לִפְנֵיהָ כָּל אוֹתָם בְּנֵי הַחֵילוֹת, וְאוֹחֲזִים בַּעֲבוּרָהּ לְהַפְרֵעַ מִן הַרְשָׁעִים, מִיַּד יִבְיִנוּ לְאַחֲרֵיכֶם, וְיִשְׁמְרוּ אֶת מַעֲשֵׂיהֶם, וְלֹא יִחְטְאוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקֹּדֶשׁ.

עוֹד אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל אָדָם שְׂזוּכָה לְלַמַּד תּוֹרָה וְשׁוֹמֵר אֶת הַזֹּאת הַזֹּאת, הַזֹּאת הַזֹּאת שׁוֹמֵרֵת אוֹתוֹ וְכוּרְתֵת עִמּוֹ בְּרִית עַל בְּרִיתוֹ, שְׁלֹא תִסּוּר מִמֶּנּוּ וּמִבְּנָיו וּמִבְּנֵי בְּנָיו לַעוֹלָמִים. זֶהוּ שְׁכַתוּב (ישעיה נט) וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם וְגו'. יִשְׁבּוּ לְאָכֹל. עַד שְׁאֲכֹלוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לַחֲבָרִים, כָּל אֶחָד וְאֶחָד יֹאמַר דְּבַר תִּדְּשׁ בַּתּוֹרָה עַל הַשְּׁלַחֵן לִפְנֵי רַבִּי פְּנַחֵס.

פָּתַח רַבִּי חֲזַקְיָה וְאָמַר, ה' אֱלֹהִים נִתֵּן לִי לְשׁוֹן לַמּוֹדִים לְדַעַת לְעוֹת אֶת יַעֲף דְבַר וְגו'. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא הִתְרַצָּה בָּהֶם מִכָּל שְׂאֵר הָעַמִּים וְקָרָאם קֹדֶשׁ, שְׁכַתוּב קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לְה', וְנִתֵּן לָהֶם חֵלֶק לְהֶאֱחֹז בְּשֵׁם הַקֹּדֶשׁ. וּבִמָּה אֲחֹזוּ יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁם הַקֹּדֶשׁ? מִשׁוּם שְׂזוּכּוּ בַתּוֹרָה. שְׁכַל מִי שְׂאוּחֹז בַּתּוֹרָה, זוֹכֵה בְּקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא. (בבא קמא)

וְשְׁנִינּוּ לִפְנֵי מוֹרְנוּ, מֵה זֶה קֹדֶשׁ? שְׁלֵמוֹת הַכָּל שְׁנִקְרָאת הַחֲכָמָה הַעֲלִיּוֹנָה. וּמִהֶמְקוֹם הַזֶּה (שׁוֹפֵעַ שְׁמֹן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ בְּשִׁבְלִים יְדוּעִים לַמִּקְוָה שְׁנִקְרָא בִּיקָה עֲלִיּוֹנָה), וּמִשֵּׁם יוֹצְאִים מַעֲנִנּוֹת

לִיחָדָא שְׂמָא קִדְיִשָּׁא מֵאַתְר דְּבִבְעָא לִיחָדָא, וְעַל דָּא תְּנִינָן, כְּתִיב, בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, בְּהֵאֵי בְּעֵי לְקָרְבָא קִדְשָׁהּ לְאַתְרֵיהָ, מֵהֵאֵי אֶתְר, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְדַחֲלָא מִקְמֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים לב) לוֹ חֲכָמוֹ יִשְׁפִּילוּ זֹאת מִיַּד יִבְיִנוּ לְאַחֲרֵיכֶם. כְּלוּמַר, אִי יִסְתַּכְּלוּן בְּנֵי נֶשָׁא בְּעוֹנֵשָׁא, הֵיךְ אֲחִידַת זֹאת בֵּין חֵיילָהָא, וְהֵיךְ אֲתַמְנּוּ קָמָה כָּל אֵינוֹן בְּנֵי חֵיילִין, וְאֲחִידֵן בְּפוּלְחָנָא לְאַתְפְּרַעָא מִן חֵיבִיבָא, מִיַּד יִבְיִנוּ לְאַחֲרֵיכֶם, וְיִסְתַּמְרוּן עוֹבְדֵיהוֹן, וְלֹא יְחוּבוּן קְמֵי מַלְכָא קִדְיִשָּׁא.

הַזֶּה אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל בַּר נֶשׁ דְּזָכִי לְמִילָף אוֹרִייתָא, וְנָטִיר לָהּ לְהֵאֵי זֹאת, הֵאֵי זֹאת נְטִירַת לֵיהּ, וְגִזַּר עֲמִיהָ קִימָא עַל קִימָא דִּילֵיהּ, דְּלֹא יִתְעַדֵי מְגִינָה, וּמִן בְּנוּהֵי וּמִן בְּנֵי בְּנוּהֵי לְעֵלְמִין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה נט) וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם וְגו'. יִתְבוּ לְמִיכָל. עַד דְּאֲכֹלוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לַחֲבָרִיבָא, כָּל חַד וְחַד לִימָא מְלָה חֲדַתָּא דְאוֹרִייתָא, עַל פְּתוּרָא, לְקָמִיה דְרַבִּי פְּנַחֵס.

פָּתַח רַבִּי חֲזַקְיָה וְאָמַר, (ישעיה נ) יְי' אֱלֹהִים נִתֵּן לִי לְשׁוֹן לַמּוֹדִים לְדַעַת לְעוֹת אֶת יַעֲף דְבַר וְגו'. זַפְאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי בְּהוּ מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין, וְקָרָאן, קֹדֶשׁ. דְכְּתִיב, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לִי. וְיֵהִיב (דף ס"א ע"ב) לְהוּ חוּלְקָא, לְאַתְאֲחָדָא בְּשְׂמָא קִדְיִשָּׁא. וּבִמָּה אֲחִידוּ יִשְׂרָאֵל בְּשְׂמָא קִדְיִשָּׁא. בְּגִין דְּזָכוּ בְּאוֹרִייתָא, דְּכָל מָאן דְּזָכִי בְּאוֹרִייתָא זָכִי בֵיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (ג"א בבבא קמא)

וְתַנִּינָן קָמִיה דְּמַר, מָאֵי קֹדֶשׁ. שְׁלִימוּתָא דְכָלָא דְאֶקְרִי חֲכָמָה עֲלָאָה, וּמֵהֵאֵי אֶתְר (נגיד מִשְׁחַת רַבּוֹת קִדְיִשָּׁא בְּשִׁבְלִין יְדוּעֵן, לְאַתְר דְּאֶקְרִי בִיקָה עֲלָאָה), וּמִתְמַן נִפְקִין מְבוּעֵין וְנַחֲלִין לְכָל עֲבָר, עַד דְּמַטּוּ

לְהָאֵי זֹאת. (ומאמר דא אתער רוחא קדישא) **וְהָאֵי זֹאת כֵּד מִתְּבַרְכָּא, אֶקְרִי קֹדֶשׁ, וְאֶקְרִי חֲכָמָה, וְקָרָאן לִיה** (נ"א וְהָאֵי זֹאת כֵּד אֶתְבַּרְכָּא מֵאִתְר עֲלָאָה דא דאקרי קדש ואקרי חכמה קראן ליה) **רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. פְּלוּמְר, רוּחַ, מִהֵהוּא קֹדֶשׁ דְּלַעֲיָלָא. וְכֵד נִפְקִין וּמִתְעַרְיִן מִנְהָ רִזֵּי אוֹרֵייתָא, כְּדִין אֶתְקַרֵּי לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.**

וּבְשַׁעְתָּא דְּנִגִּיד הֵהוּא רְבוּת קְדִישָׁא, לְאִינוּן תְּרִין קַיִימִין, דְּאֶקְרוּן לְמוּדֵי ה', וְאֶקְרוּן צְבָאוֹת, אֶתְכַנְשׁ תַּמָּן, וְכֵד נִפְיָא מִתַּמָּן, בְּהֵהוּא דְּרָגָא דְּאֶקְרִי יְסוּד, לְהֵהוּא חֲכָמָה זַעֲרָא, כְּדִין אֶתְקַרֵּי לְשׁוֹן לְמוּדִים. וְנִפְיָא לְאֶתְעַרָא לְאִינוּן קְדִישֵׁי עֲלִיוֹנִים. כְּדִין כְּתִיב, יי' אֱלֹהִים נָתַן לִי לְשׁוֹן לְמוּדִים. וְלִמָּה. לְדַעַת לְעוֹת אֶת יַעֲף דְּבַר. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב הָאֵי לְבוּצִינָא קְדִישָׁא, רַבִּי שְׁמַעוֹן. וְעוּד דְּסָלִיק לִיה לְעִילָא לְעִילָא, בְּגִין כֶּף כָּל מְלוּי בְּאֶתְגַּלְיָא אֶתְמַרוּ, וְלֹא אֶתְכַסְיִין. עֲלִיהָ כְּתִיב, (במדבר יב) פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ וּמְרָאָה וְלֹא בְּחִידוֹת.

פְּתַח רַבִּי יִיסָא וְאָמַר, (מלכים א ה) **וַיְיָ נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה כִּפְּאֶשֶׁר דְּבַר לוֹ וַיְהִי שְׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה וְגו'.** וַיְיָ נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה, דָּא הוּא דְּתַנִּינָן, בְּיוֹמֵי דְּשִׁלְמָה מְלָכָא, קַיִימָא סִיְהָרָא בְּאֶשְׁלִמוֹתָא, כִּפְּאֶשֶׁר דְּבַר לוֹ, כְּמָה דְּאֶתְמַר לִיה, (דברי הימים ב א) **הַחֲכָמָה וְהַמְּדַע נָתַן לָךְ.**

וַיְהִי שְׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה. וְכִי מַה (בין) הָאֵי לְהָאֵי. אֶלָּא הֵכִי תַנִּינָן, וַיְיָ נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה. וְהָאֵי חֲכָמָה כְּמָאֵי אוּקִים לָהּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אוּקִים לָהּ בְּהָאֵי, בְּקַדְמִיתָא, דְּשִׁלְמָה עֲבַד דְּנַחֲתִית לְחִירָם מִהֵהוּא דְּרָגָא, דְּהָהוּא אָמַר, (יחזקאל כח) מוֹשֵׁב אֱלֹהִים יִשְׁבְּתִי וְגו', דְּתַנִּינָא, אוֹתָהּ בְּנָה בְּרַאשׁוֹנָה, שְׁשִׁלְמָה עָשָׂה שְׁהוּרִיד אֶת חִירָם מֵאוֹתָהּ דְּרָגָה, שְׁהִנָּה אוֹמַר (יחזקאל כח)

וּנְחִלִים לְכָל עֵבֶר, עַד שְׁמַגִּיעִים לְזֹאת הַזֶּה. וּבְמִקּוּם זֶה מִתְעַרְרַת רוּחַ קְדוּשָׁהוּ וְכִשְׁמֵתְבַרְכַת הַזֹּאת הַזֶּה, נִקְרָאת קֹדֶשׁ, וְנִקְרָאת חֲכָמָה, וְקוֹרְאִים לָהּ (וְהַזֹּאת הַזֶּה כִּשְׁמֵתְבַרְכַת מִקּוּם עֲלִיוֹן, זֶה שְׁנִקְרָא קֹדֶשׁ וְנִקְרָא חֲכָמָה, קוֹרְאִים לוֹ) רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. פְּלוּמְר, רוּחַ מֵאוֹתוֹ קֹדֶשׁ שְׁלִמְעֵלָה. וְכִשְׁיּוֹצְאִים וּמִתְעַוְרִים מִמֶּנָּה סוּדוֹת הַתּוֹרָה, אֲזַ נִקְרָאת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.

וּבְשַׁעָה שְׁשׁוּפַע אוֹתוֹ מִשְׁחַת קֹדֶשׁ לְאוֹתָם שְׁנֵי עֲמוּדִים, שְׁנִקְרָאִים לְמוּדֵי ה', וְנִקְרָאִים צְבָאוֹת, מִתְכַנְּס לְשָׁם, וְכִשְׁיּוֹצְא מִשָּׁם בְּאוֹתָהּ דְּרָגָה שְׁנִקְרָאת יְסוּד, לְאוֹתָהּ חֲכָמָה קְטַנָּה, אֲזַ נִקְרָאת לְשׁוֹן לְמוּדִים, וַיּוֹצֵאת לְהַעִיר אוֹתָם קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים. אֲזַ כְּתוּב, ה' אֱלֹהִים נָתַן לִי לְשׁוֹן לְמוּדִים. וְלִמָּה? לְדַעַת לְעוֹת אֶת יַעֲף דְּבַר. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן אֶת זֶה לְמַנּוּחָהּ הַקְדוּשָׁה, רַבִּי שְׁמַעוֹן. וְעוּד, שְׁהַעֲלָה אוֹתוֹ לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וּמִשׁוּם כֶּף כָּל דְּבָרָיו בְּנִגְלָה נֶאֱמָרִים, וְלֹא מְכַסִּים. עֲלִיו כְּתוּב, (במדבר יב) פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ וּמְרָאָה וְלֹא בְּחִידוֹת.

פְּתַח רַבִּי יִיסָא וְאָמַר, (מלכים א ה) **וַיְיָ נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה כִּפְּאֶשֶׁר דְּבַר לוֹ וַיְהִי שְׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה וְגו'.** וְה' נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה, זֶהוּ שְׁשִׁנִּינוּ, בְּיַמֵּי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ עֲמַדָה הַלְבָנָה בְּשִׁלְמוֹתָהּ, כִּפְּאֶשֶׁר דְּבַר לוֹ, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר לוֹ, הַחֲכָמָה וְהַמְּדַע נָתַן לָךְ.

וַיְהִי שְׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה. וְכִי מַה (בין) זֶה לְזֶה? אֶלָּא כֶּף שְׁנִינּוּ, וְה' נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה. וְאֶת הַחֲכָמָה הַזֶּה כְּמָה הָעֲמִיד אוֹתָהּ? אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָעֲמִיד אוֹתָהּ בְּנָה בְּרַאשׁוֹנָה, שְׁשִׁלְמָה עָשָׂה שְׁהוּרִיד אֶת חִירָם מֵאוֹתָהּ דְּרָגָה, שְׁהִנָּה אוֹמַר (יחזקאל כח)

מושב אלהים ישבתי וגו'.
שְׁלַמְדָנוּ שְׁחִירִים מְלֶךְ צוֹר עֲשֵׂה
עֲצָמוֹ אֱלֹהִים. אַחַר שְׁשֻׁלְמָה בָּא,
עֲשֵׂה לוֹ בְּחֻמְתּוֹ שִׁירָד מֵאוֹתָהּ
עֲצָה וְהוֹדָה לְשֻׁלְמָה. וּמִשׁוּם כִּף
פְּתוּב, (מלכים א-ה) וַיְהִי שְׁלוֹם בֵּין
חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה.

וַשְּׁנִינֵנו, אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי
יְהוֹדָה, שְׁשַׁלַּח לוֹ שָׂד אַחַד,
וְהוֹרִיד אוֹתוֹ לְשִׁבְעָה מְדוּרֵי
גִיְהֵנָם, וְהֶעֱלָה אוֹתוֹ וְשַׁלַּח לוֹ
פְּתָקִים בְּכָל יוֹם וַיּוֹם בְּיָדוֹ, עַד
שְׁחֹזַר וְהוֹדָה לְשֻׁלְמָה. וַשְּׁנִינֵנו,
שְׁלֹמֹה יָרַשׁ אֶת הַלְּבָנָה בְּכָל
הַצְּדָדִים, וּמִשׁוּם כִּף שְׁלַט בְּכָל
בְּחֻמְתּוֹ. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרַי יוֹחָאִי
שׁוֹלֵט בְּחֻמְתּוֹ עַל כָּל בְּנֵי
הָעוֹלָם, וְכָל אוֹתָם שְׁעוּלִים
בְּדַרְגוֹתָיו לֹא עוֹלִים אֶלָּא
לְהַשְׁלִים עִמּוֹ (אם לא שלמים עמו).

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (שיר ב) יוֹנְתִי
בְּחַגְוֵי הַסֵּלַע בְּסִתְרַי הַמְּדַרְגָּה וְגו' .
יוֹנְתִי - זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מַה יוֹנָה
לֹא עוֹזֶבֶת אֶת בֶּן זִוְגָהּ לְעוֹלָמִים,
כִּי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לֹא עוֹזֶבֶת אֶת
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָמִים.
בְּחַגְוֵי הַסֵּלַע - אֵלּוֹ תַלְמִידֵי
חֻמְתִּים, שְׁלֹא נִמְצְאוּ בְּמִנְחָה
בְּעוֹלָם הַזֶּה. בְּסִתְרַי הַמְּדַרְגָּה -
אֵלּוֹ תַלְמִידֵי חֻמְתִּים שְׁצִנּוּעִים,
שֶׁבָּהֶם חֲסִידִים יִרְאִי הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, שְׁשִׁכְנָה לֹא זָוָה מֵהֶם
לְעוֹלָמִים. אִזּוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
תּוֹבֵעַ אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּשִׁבְלֵם
וְאוֹמֵר, הֲרֵאִינִי אֶת מְרַאֲיֶךָ
הַשְּׂמִיעֵנִי אֶת קוֹלְךָ כִּי קוֹלְךָ עָרַב,
שְׂאִין קוֹל שְׁנֹשְׁמַע לְמַעְלָה, אֶלָּא
קוֹלֵם שֶׁל אֵלּוֹ הַעוֹסְקִים בְּתוֹרָה.
וְיִמְדְּנֵנו, כָּל אוֹתָם הַעוֹסְקִים
בְּתוֹרָה בְּלִילָה, הַדְּיוֹקָן שֶׁלָּהֶם
נִחְקָק לְמַעְלָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מִשְׁתַּעֲשַׂע בָּהֶם כָּל הַיּוֹם וּמִסְתַּכֵּל
בָּהֶם, וְאוֹתוֹ קוֹל (שֶׁל בָּאֵן) עוֹלָה וּבּוֹקֵעַ אֶת כָּל אוֹתָם רְקִיעִים עַד שְׁעוֹלָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,

חִירָם מְלֶךְ צוֹר עָבַד גְּרַמְיָה אֱלֹהִים. בְּתַר
דְּשֻׁלְמָה אֶתָּא, עָבַד לִיה בְּחֻמְתֵיהָ, דְּנַחֲתִית
מֵהָהוּא עֵיטָא, וְאוּדִי לִיה לְשֻׁלְמָה. וּבְגִין כִּף,
(מלכים א ה) וַיְהִי שְׁלוֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה.

וְתַנְיִנֵן, אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, דְּשִׁדְר
לִיה, חַד שִׁידָא, וְנַחֲתִית לִיד שְׁבַעָה
מְדוּרֵין דְּגִיְהֵנָם וְסַלְקִיָה, וְשִׁדְר לִיה פְּתָקִין
בְּכָל יוֹמָא וַיּוֹמָא בִּידֵיהָ, עַד דְּאַהֲדַר, וְאוּדִי
לִיה לְשֻׁלְמָה. וְתַנְיִנֵן. שְׁלֹמֹה יָרִית לָהּ לְסִיְהָרָא,
בְּכָל סְטְרוֹי. בְּגִין כִּף, בְּכָלָא שְׁלִיט בְּחֻמְתֵיהָ.
וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, שְׁלִיט בְּחֻמְתֵיהָ עַל
כָּל בְּנֵי עַלְמָא, כָּל אֵינּוֹן דְּסַלְקִין בְּדַרְגוֹי, לֹא
סַלְקִין אֶלָּא לֹא שְׁלֹמֹה עִמֵּיהָ. (ס"א א' לא שלמון עמיה).

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (שיר השירים ב) יוֹנְתִי בְּחַגְוֵי
הַסֵּלַע בְּסִתְרַי הַמְּדַרְגָּה וְגו' . יוֹנְתִי, דָּא
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, מַה יוֹנָה לָּא שְׁבַקְתָּ בֶּן זִוְגָהּ
לְעַלְמִין, כִּי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לָּא שְׁבַקְתָּ לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְעַלְמִין. בְּחַגְוֵי הַסֵּלַע, אֵלּוֹן תַּלְמִידֵי
חֻמְתִּים, דְּלֹא מִשְׁתַּפְּחִי בְּנִיחָא בְּעַלְמָא דִּין.
בְּסִתְרַי הַמְּדַרְגָּה, אֵלּוֹן תַּלְמִידֵי חֻמְתִּים,
הַצְּנֻעִין, דְּבַהוֹן חֲסִידִין דְּחֵלִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, דְּשִׁכְנִתָּא לָּא אַעֲדֵי מְנִיָּהּ לְעַלְמִין.
כְּדִין, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְּבַע בְּגִינֵיָּהּ לְכְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר, הֲרֵאִינִי אֶת מְרַאֲיֶךָ הַשְּׂמִיעֵנִי
אֶת קוֹלְךָ כִּי קוֹלְךָ עָרַב, דְּלִית קָלָא מִשְׁתַּמַּע
לְעִילָא, אֶלָּא קָלָא דְּאֵינּוֹן דְּמִתְּעַסְקֵי
בְּאוּרֵיָּתָא.

וְתַנְיִנֵן, כָּל אֵינּוֹן דְּמִתְּעַסְקֵי בְּאוּרֵיָּתָא,
בְּלִילָא, דְּיוֹקְנֵיהוֹן אֶתְחַקֵּק לְעִילָא
קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
מִשְׁתַּעֲשַׂע בָּהוּ כּוֹלֵיהָ יוֹמָא, וּמִסְתַּכֵּל בָּהוּ.
וְהָהוּא קָלָא, (דְּהָבָא) סַלְיָק וּבְקַע כָּל אֵינּוֹן
בָּהֶם, וְאוֹתוֹ קוֹל (שֶׁל בָּאֵן) עוֹלָה וּבּוֹקֵעַ אֶת כָּל אוֹתָם רְקִיעִים עַד שְׁעוֹלָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,

וְאִזּוּ כְּתוּב, כִּי קוֹלְךָ עָרַב וּמְרֵאִיךָ נֶאֱוָה. וְעַלְשׁוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חוֹקֵק אֶת דְּיוֹקְנוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן לְמַעְלָה, וְקוֹלוֹ לְמַעְלָה לְמַעְלָה עוֹלָה, וּמִתְעַטֵּר בַּכְּתָר הַקְּדוּשׁ, עַד שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְעַטֵּר בּוֹ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת וּמִשְׁתַּבַּח בּוֹ. עֲלֵיו כְּתוּב (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אֲתָה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְאֵר.

פֶּתַח רַבִּי חֲזִיָּא וְאָמַר, (קהלת א) מַה שְׁהִיָּה כְּכֹר הוּא וְאֲשֶׁר לֵהִיּוֹת וְגוֹ'. מַה שְׁהִיָּה כְּכֹר, הֵינּוּ מַה שְׁשִׁינּוּ, שְׁטָרִם בְּרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה, הִיָּה בּוֹרָא עוֹלָמוֹת וּמִחְרִיבֵם, עַד שֶׁעָלָה בְּרָצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבָרָא אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה וְנִמְלַךְ בַּתּוֹרָה. אִזּוּ הוּא הַתַּפְתָּן בְּתַקּוּנֵנוּ וְהַתְּעַטֵּר בְּעִטְרוֹתָיו, וּכְבֹרָא אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה, וְכָל מַה שְׁנִמְצָא בְּעוֹלָם הַזֶּה הָרִי הִיָּה לְפָנָיו (שְׁהִיר עֲלֵה מִלְּפָנָיו) וְהַתַּפְתָּן לְפָנָיו.

וְשִׁינּוּ, כָּל אוֹתָם מְנַהֲיֵי הָעוֹלָם שְׁנִמְצָאִים בְּכָל דוֹר וְדוֹר, טָרִם שְׁיָבֵאוּ לְעוֹלָם, הָרִי הֵיוּ עוֹמְדִים לְפָנָיו בְּדִיוֹקָן שְׁלֵהֶם. (וכר שנינו) אֶפְלוּ כָּל אוֹתָן נִשְׁמוֹת בְּנֵי הָאָדָם טָרִם שְׁיָרְדוּ לְעוֹלָם, כְּלָן חִקּוּקוֹת לְפָנָיו בְּרַקִּיעַ בְּאוֹתוֹ דְּיוֹקָן מִמֶּשׁ שֶׁהֵם בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְכָל מַה שְׁלוּמְדִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, הַכֹּל יָדְעוּ טָרִם בּוֹאִם לְעוֹלָם. וְשִׁינּוּ, זֶה בְּאוֹתָם צְדִיקֵי אָמֵת.

וְכָל אוֹתָם שְׂאִין נִמְצָאִים צְדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֶפְלוּ שֵׁם מִרְחָקִים מִלְּפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִכְנְסִים לְנֶקֶב תְּהוֹם רַבָּה, וְדוֹחֵקִים אֶת הַשְּׁעָה וְיוֹרְדִים לְעוֹלָם. וְאוֹתָהּ הַנְּשִׁמָּה שְׁלֵהֶם, הָרִי לְמַדְנּוּ, כְּמוֹ שֶׁהֵם קָשִׁי עָרַף בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּף הֵיוּ טָרִם בּוֹאִם לְעוֹלָם.

וְאֵת אוֹתוֹ חִלַּק קְדוּשׁ שְׁנַתָּן לָהֶם זִקְנוֹ אוֹתוֹ, וְהוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים

רְקִיעֵין, עַד דְּסָלִיק קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּדִין כְּתִיב, כִּי קוֹלְךָ עָרַב וּמְרֵאִיךָ נֶאֱוָה. וְהַשְׁתָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא חִקֵּק דְּיוֹקְנָא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן לְעִילָא וְקָלִיָּה לְעִילָא לְעִילָא סְלָקָא, וּמִתְעַטֵּרָא בְּכְתָרָא קְדִישָׁא, עַד דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְעַטֵּר בֵּיהּ בְּכָלְהוּ עֲלָמִין. וּמִשְׁתַּבַּח בֵּיהּ. עֲלִיָּה כְּתִיב, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אֲתָה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְאֵר.

פֶּתַח רַבִּי חֲזִיָּא וְאָמַר, (קהלת א) מַה שְׁהִיָּה כְּכֹר הוּא (נִקְרָא שְׁמוֹ ל"ג) וְאֲשֶׁר לֵהִיּוֹת וְגוֹ'. מַה שְׁהִיָּה כְּכֹר, הֵינּוּ דִתְנִינָן, עַד לָא בְּרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָאִי עֲלָמָא, הִוָּה בְּאִרֵּי עֲלָמִין וְחָרִיב לֹון, עַד (דף ט"א ע"ב) דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק בְּרַעוּתֵיהּ, לְמַבְרֵי הָאִי עֲלָמָא, וְאִמְלִיךְ בְּאוֹרֵייתָא. כְּדִין אֲתַתָּן הוּא בְּתַקּוּנֵנוּ, וְאֲתַעַטֵּר בְּעִטְרוֹי, וּכְבֹרָא הָאִי עֲלָמָא. וְכָל מַאי דְּאֲשְׁתַּכַּח בְּהָאִי עֲלָמָא, הָא הִוָּה קָמִיָּה, (וְהָא סָלִיק מִקָּמִיָּה) וְאֲתַתָּן קָמִיָּה.

וְחֵאנָא, כָּל אֵינּוֹן דְּבְרֵי עֲלָמָא, דְּאֲשְׁתַּכַּחוּ בְּכָל דְּרָא וְדָרָא, עַד לָא יִיתוּן לְעֲלָמָא, הָא הוּוּ קָמִיָּי קָמִיָּה בְּדִיוֹקְנֵיהוֹן. (וְהִכִּי תֵאנָא) אֶפְלוּ כָּל אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין דְּבְנֵי נְשָׂא, עַד לָא יִחַתּוּן לְעֲלָמָא, כְּלָהוּ גְלִיפִין קָמִיָּה בְּרַקִּיעַא, בְּהָהוּא דְּיוֹקְנָא מִמֶּשׁ, דְּאֵינּוֹן בְּהָאִי עֲלָמָא. וְכָל מַה דְּאוּלְפִין בְּהָאִי עֲלָמָא, כְּלָא יָדְעוּ עַד לָא יִיתוּן לְעֲלָמָא. וְתַנִּינָא, הָאִי בְּאֵינּוֹן זַפְּאֵי קְשׁוּט.

וְכָל אֵינּוֹן דְּלֵא מִשְׁתַּפְּחִין זַפְּאִין בְּהָאִי עֲלָמָא, אֶפְלוּ תַמָּן, מִתְרַחֲקִין מִקָּמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעָאֲלִין בְּנוֹקְבָא דְּתַהוּמָא רַבָּא, וְדַחֲקִין שְׁעַתָּא, וְנַחֲתִין לְעֲלָמָא. וְהִיָּא נִשְׁמַתָּא דְּלַהוֹן, הָא אוּלְפִנָא, כְּמָה דְּאֵינּוֹן קָשִׁי קְדָל בְּהָאִי עֲלָמָא, כְּךָ הוּוּ עַד לָא יִיתוּן לְעֲלָמָא, וְתַהוּא חוּלְקָא קְדִישָׁא דְּיַהֲב לֹון רָמָאן לֵיהּ,

ונטמאים באותו נקב תהום רבה, ונוטלים חלקם משם, ודוחקים את השערה ויורדים לעולם. אם זוכה אחר כך ושב בתשובה לפני רבונו - הוא נוטל את אותו חלק שלו ממש. זהו שכתוב, (קהלת ו) מה שהיה כבר (נקרא שמו) הוא, (שם א) ואשר להיות וגו' כבר היה.

בא ראה, לא נמצאו כמו בני אהרן בישראל, פרט למשה ואהרן, והם נקראו אצילי בני ישראל. ועל שטעו לפני המלך הקדוש מתו. וכי הקדוש ברוך הוא רצה לאבדם? והרי שנינו בסוד המשנה, שהקדוש ברוך הוא עושה חסד עם הכל, ואפלו את רשעי העולם אינו רוצה לאבדם, וצדיקי האמת הללו, היעלה על דעתך שנאבדו מן העולם?! איפה הזכות שלהם? איפה הזכות של אביהם, וזכותו של משה גם כן? ואיך הם נאבדו?

א"ל כן למדנו מהמאור הקדוש, שהקדוש ברוך הוא חס על פבדום, ונשרף גופם בפנים, ונשמתם לא נאבדה, והרי בארנו. ובה ראה, טרם שמתו בני אהרן, כתוב (שמות ו) ואלעזר בן אהרן לקח לו וגו', נקרא שמו פנחס, שהיה עתיד לתקן את העקם. זהו שכתוב ואשר להיות כבר היה.

ורמנו, כל צדיקי האמת טרם שיבאו לעולם, כלם מתקנים למעלה ונקראים בשמות.

ורשבי"י מיום שברא הקדוש ברוך הוא את העולם, היה מזמן לפני הקדוש ברוך הוא ונמצא עמו, והקדוש ברוך הוא קרא אותו בשמו, אשרי חלקו למעלה ולמטה, עליו כתוב (משלי ב) ישמח אביך ואמך. אביך - זה הקדוש ברוך הוא. ואמך - זו כנסת ישראל.

ואזלין ושאטין ואסתאבון, ביה הוא ניקבא דתהומא רבא, ונטלי חולקיהון מתמן, ודחקין שעתא ונחתי לעלמא. אי זכי לבתר, ותב בתיובתא קמי מאריה, הוא נטיל ההוא חולקא דיליה ממש, הדא הוא דכתיב, מה שהיה כבר (נקרא שמו) הוא ואשר להיות וגו' כבר היה.

תא חזי בני אהרן לא אשתכחו בישראל פוותיהו, בר משה ואהרן, ואינון אקרוין אצילי בני ישראל. ועל דטעו קמי מלפא קדישא, מיתו. וכי קדשא בריה הוא בעא לאובדא לון, והא תנינן ברזא דמתניתין, דקודשא בריה הוא עבד חסד בכלא, ואפילו ברשיעי עלמא לא בעי לאובדא לון. והני זפאי קשוט סלקא דעתך דאינון אתאבידו מעלמא, זכותא דלהון אן הוא. זכותא דאבוהון אן הוא. זכותא דמשה הכי נמי. ואינון היך אתאבידו.

א"ל הכי אוליפנא מבוצינא קדישא, דקודשא בריה הוא חס על יקרא דלהון, ואתוקד גרמיהון לגו, ונשמיתהון לא אתאבידו, והא אוקימנא. ותא חזי עד לא מיתו בני אהרן כתיב, (שמות ו) ואלעזר בן אהרן לקח לו וגו', אקרי שמייה פנחס, דהוה זמין לאתתקנא עקימא, הדא הוא דכתיב ואשר להיות כבר היה.

ותאנא, פלהו זפאי קשוט, עד לא ייתון לעלמא, פלהו אתתקנו לעילא,

ואקרוין בשמהון. ורבי שמעון בן יוחאי, מן יומא דברא קדשא בריה הוא עלמא, הוה אזדמן קמי קדשא בריה הוא, ואשתכח עמיה.

וקודשא בריה הוא קרי ליה בשמיה, זפאה חולקיה לעילא ותתא, עליה כתיב (משלי כג)

ישמח אביך ואמך, אביך: דא קדשא בריה הוא. ואמך: דא כנסת ישראל.

פָּתַח רַבִּי אָבָא וְאָמַר, (שיר א) עַד שְׁהַמְלִיךְ בְּמִסְבּוֹ נִרְדִּי נְתַן רִיחוֹ. אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה פָּרְשׁוּהוּ הַחֲבָרִים בְּשִׁעָה שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיָה נִמְצָא וּמִזְמָן בְּהַר סִינַי לְתַת תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל. נִרְדִּי נְתַן רִיחוֹ, יִשְׂרָאֵל נִתְּנוּ וְהַעֲלוּ רִיחַ טוֹב שֶׁעָמַד וְהִגָּן עֲלֵיהֶם לְדוֹרוֹ דוֹרוֹת, וְאָמְרוּ (בראשית א) כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. דָּבָר אַחֵר עַד שְׁהַמְלִיךְ בְּמִסְבּוֹ - בְּעוֹד שֶׁעָלָה מֹשֶׁה לְקַבֵּל תּוֹרָה מִהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּנְחַקְקָה בְּשָׁנֵי לוחות אֲבָנִים, עָזְבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת אוֹתוֹ רִיחַ טוֹב שֶׁהָיָה מִתְעַטֵּר עֲלֵיהֶם, וְאָמְרוּ לְעַגְלָה, אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל.

עֲכָשׁוּ פְּסוּק זֶה הוּא בְּסוּד הַחֲכָמָה. בֹּא רֵא, כְּתוּב (בראשית ב) וַיִּקְרָא יִצְחָק מַעֲדָן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. הַנִּקְרָא הַזֶּה הַתְּפִשֵׁט לְצַדִּדְיוֹ, בְּשִׁעָה שֶׁמְזַדְּדוּג עִמּוֹ בְּזוּיג שְׁלָם, כְּאֲשֶׁר הַעֲדָן הַזֶּה (וויג) בְּאוֹתוֹ נִתְּיב שְׁלֵא נִדְעָע לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות טז) נִתְּיב לֹא יָדְעוּ עֵיט. וְנִמְצָאוּ בְּרִצּוֹן שְׁלֵא נִפְרָדִים תְּמִיד אֶחָד מֵאֶחָד. אִזּוּ יוֹצְאִים מְעִינּוֹת וּנְחָלִים וּמַעֲטָרִים אֶת הַבֵּן הַקְדוֹשׁ בְּכָל אוֹתָם הַכְּתוּרִים, וְאִזּוּ כְּתוּב (שיר א) בְּעֶטְרָה שֶׁעֲטָרָה לוֹ אִמּוֹ. וּבְאוֹתָהּ שֶׁעָה יִרַשׁ אוֹתוֹ בֶּן יִרְשֵׁת אָבִיו וְאִמּוֹ, וְאִזּוּ הוּא הַשְׁתַּעֲשַׁע בְּאוֹתוֹ עֲנַג וְתַפְנוּקָה.

וְלִמְנוֹנוֹ, בְּשִׁעָה שֶׁהַמְלִיךְ הַעֲלִיזוֹן בְּתַפְנוּקֵי מַלְכִים יוֹשֵׁב בְּעֶטְרוֹתָיו, אִזּוּ כְּתוּב, עַד שְׁהַמְלִיךְ בְּמִסְבּוֹ נִרְדִּי נְתַן רִיחוֹ. זֶה הַיְסוּד שֶׁמוֹצֵיא בְּרִכּוֹת לְזוּג אֶת הַמְלִיךְ הַקְדוֹשׁ עִם הַגְּבִירָה (בְּדִרְגָּה הַזוֹ), וְאִזּוּ נִתְּנוֹת בְּרִכּוֹת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, (וּיוֹצֵאִים) וּמִתְבָּרְכִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. וְעַכְשָׁו הָרִי הַמְּאוֹר הַקְדוֹשׁ מִתְעַטֵּר בְּעֶטְרוֹת הַדִּרְגָּה הַזוֹ, הוּא וְהַחֲבָרִים מַעֲלִים תְּשֻׁבּוֹת

פָּתַח רַבִּי אָבָא וְאָמַר (שיר השירים א) עַד שְׁהַמְלִיךְ בְּמִסְבּוֹ נִרְדִּי נְתַן רִיחוֹ. הַאי קָרָא אוּקְמוּהָ חֲבָרִיָּא, בְּשִׁעָתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲשֶׁתְּכַח וְזִמִּין בְּטוֹרָא דְסִינַי, לְמִיָּהֵב אוּרִיָּתָא לְיִשְׂרָאֵל, נִרְדִּי נְתַן רִיחוֹ, יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה וְסִלְקוּ רִיחָא טַב, דְקָאִים וְאָגִין עֲלֵיהוּ לְדָרֵי דְרִין. וְאָמְרוּ, (שמות כד) כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר יי' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. דָּבָר אַחֵר עַד שְׁהַמְלִיךְ בְּמִסְבּוֹ, בְּעוֹד דְסִלְקֵי מֹשֶׁה לְקַבֵּל אוּרִיָּתָא מִקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאֶתְחַקֵּק בְּתַרִּי לִוְחֵי אֲבָנִין, יִשְׂרָאֵל שְׁבָקוּ הַהוּא רִיחָא טַבָּא דְהוּא מִתְעַטֵּר עֲלֵיהוּ, וְאָמְרוּ לְעַגְלָה, אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל.

הַשְׁתָּא הַאי קָרָא בְּרִצָּא דְחֲכָמָתָא הוּא, תָּא חֲזִי, כְּתִיב (בראשית ב) וַיִּקְרָא יוֹצְא מַעֲדָן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן, הַאי נִהְרָא אֲתַפְּשֵׁט בְּסִטְרוֹי, בְּשִׁעָתָא דְמְזַדְּדוּג עֲמִיהָ בְּזוּיגָא שְׁלָם, כְּדִין הַאי עֲדָן (וויג) בְּהַהוּא נִתְּיב, דְלֹא אֲתִידַע לְעִילָא וְתַתָּא, כְּמָה דְאֶתְ אָמַר (איוב כח) נִתְּיב לֹא יָדְעוּ עֵיט. וְאֲשֶׁתְּכַחוּ בְרַעוּתָא דְלֹא מִתְפָּרְשֵׁן תְּדִירָא חַד מִחַד. כְּדִין נִפְקִין מְבוּעִין וּנְחָלִין, וּמַעֲטָרִין לְבֵן קְדִישָׁא, בְּכָל אֵינוֹן כְּתָרִין, כְּדִין כְּתִיב (שיר השירים ג) בְּעֶטְרָה שֶׁעֲטָרָה לוֹ אִמּוֹ. וּבְהַהוּא שֶׁעָתָא יִרִית הַהוּא בֶּן אַחַסְנָתָא דְאָבוּי וְאִמִּיהָ, כְּדִין הוּא אֲשֶׁתַּעֲשַׁע, בְּהַהוּא עֲנוּגָא וְתַפְנוּקָא.

וְתָאנָא, בְּשִׁעָתָא דְמַלְכָּא עֲלָאָה בְּתַפְנוּקֵי מַלְכִין, יִתְיב בְּעֶטְרוֹי, כְּדִין כְּתִיב עַד שְׁהַמְלִיךְ בְּמִסְבּוֹ נִרְדִּי נְתַן רִיחוֹ. דָּא יְסוּד דְאִפִּיק בְּרַכָּאן לְאִזְדְּוּגָא מַלְכָּא קְדִישָׁא (דף ס"ב ע"א) בְּמִטְרוֹנִיתָא. (בְּהַא דְרִיָּא) וּכְדִין אֲתִיָּהֲבוֹן בְּרַכָּאן בְּכִלְהוֹ עֲלָמִין, (וּנִפְקִין) וּמִתְבָּרְכִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין. וְהַשְׁתָּא הָא בּוֹצִינָא קְדִישָׁא מִתְעַטֵּר בְּעֶטְרוֹי דְהַאי דְרָגָא, וְהוּא וְחֲבָרִיָּא סִלְקוּ

ממטה למעלה, והיא מתעטרת באותן התשבחות. עכשו יש להוציא ברכות לכל החברים ממעלה למטה בדרגה הקדושה הזו, ורבי אלעזר (שרבי אלעזר) בנו יאמר מאותם הדברים המעלים שלמד מאביו.

פתח רבי אלעזר ואמר, (בראשית כט) וירא והנה באר בשדה וגו', ונאספו שמה כל העדרים וגו'. יש להסתפל בפסוקים הללו, והם בסוד החכמה שלמדתי מאבא, וכך למדתי: וירא והנה באר בשדה, איזו באר? זהו שכתוב (במדבר כא) באר חפרוה שרים פרוה נדיבי העם. והנה שם שלשה עדרים צאן רבצים עליה, אלו הם נצח סוד יסוד, שאלו הם הרובצים עליה ועומדים עליה. ומאלה מתמלאת הבאר הזו בברכות.

כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים, שיהי מהבאר הזו נזונים עליונים ותחתונים (עלמות תחתונים), וכלם מתברכים באחד. והאבן גדולה על פי הבאר, זהו הדין הקשה שעומד עליה מהצר האחר להניק לה (ממנה). ונאספו שמה כל העדרים, אלו הם ששת כתרי המלך שכלם מתפנסים ומשפיעים ברכות מראש המלך ומריקים לתוכה. וכשכלם מתברכים באחד להריק בה, אז פתוב וגללו את האבן מעל פי הבאר, מנדיין (גוללים) את אותו הדין הקשה ומעבירים אותו ממנה.

והשקו את הצאן, מריקים ברכות מאותה באר לעליונים ולתחתונים. אחר כך - והשיבו את האבן על פי הבאר למקמה. ושב אותו הדין למקומו, משום שצריך לו לבשם את העולם ולתמן העולם. ועכשו הרי הקדוש ברוך הוא מריק עליכם ברכות ממעין הנחל, ומכם מתברכים

תשבחן מתתא לעילא, והיא מתעטרא באינון תשבחן. השתא אית לאפקא ברכאן לכלהו חבריאי מעילא לתתא, בהאי דרגא קדישא, ורבי אלעזר (ס"א רבי אלעזר) בריה ליקא מאינון מלין מעליין דאוליף מאבוי.

פתח רבי אלעזר ואמר, (בראשית כט) וירא והנה באר בשדה וגו'. ונאספו שמה כל העדרים וגו'. הני קראי אית לאסתפלא בהו, וברזא דחכמתא אינון, דאוליפנא מאבא, והכי אוליפנא, וירא והנה באר בשדה, מאן באר. דא הוא דכתיב, (במדבר כא) באר חפרוה שרים פרוה נדיבי העם. והנה שם שלשה עדרים צאן רובצים עליה, אלין אינון נצח הוד יסוד, דאלין אינון רביעין עלה, וקיימין עלה, ומאלין אתמליא ברכאן ההיא באר.

כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים, דהא מן האי באר אתזנו עלאין ותתאין (נ"א עלמין תתאין), ומתברכאן פלהו פחדא. והאבן גדולה על פי הבאר, דא הוא דינא קשיא, דקיימא עלה מסטרא אחרא לניקא לה (נ"א מינה). ונאספו שמה כל העדרים, אלין אינון שית כתרי מלפא, דמתפנשי כלהו, ונגדי ברכאן מרישא דמלפא, ומריקן בה. וכד אתחבראן פלהו כחדא לארקא בה, פתיב וגללו את האבן מעל פי הבאר, מנדיין (ס"א מנדיין) לההוא דינא קשיא, ומעברן ליה מינה. והשקו את הצאן, מריקין ברכאן מההיא באר, לעלאין ותתאין לבתר והשיבו את

האבן על פי הבאר למקומה. תב ההוא דינא לאתריה, בגין דאצטריך ליה לבשמא עלמא, ולתקנא עלמא. והשתא הא קדשא בריך הוא אריק עלייכו ברכאן, ממבוועא דנחלא, ולתמן העולם. ועכשו הרי הקדוש ברוך הוא מריק עליכם ברכות ממעין הנחל, ומכם מתברכים

וּמְנַיִיכוּ כָּל בְּנֵי דְרָא מִתְּפָרְכִין. זַפְאָה חוּלְקִיכוֹן
בְּעֵלְמָא דִין, וּבְעֵלְמָא דְאִתִּי עַלְיִיכוּ כְּתִיב, (ישעיה
ד) וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךָ.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים קמט) יַעֲלוּ
חֲסִידִים בְּכָבוֹד יִרְנְנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם
וְגו', תֵּאֲנָא בְּתַלְיִסַר מְכִילָן, אֲתַקְשֵׁר קִשְׂרָא
דְּמַהִימְנוּתָא, לְאִשְׁתַּפְּחָא בְּרַכָּאן לְכֹלָא. וְכָל
מַהִימְנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּתַלְתָּא
אֲסִתִּימוּ. וְעַל הָאֵי, בְּתַלְיִסַר מְכִילָן, אֲוִרִיתָא
מִתְעַטְרָא, כְּמָה דְאֻקִּימְנָא מְקַל וְחוּמְר
וּמַגְזֵרָה שְׁוֵה וְכוּ', וְכַמָּה זְמַנִּין אֻקִּימְנָא הָאֵי.
וּשְׁמָא קְדִישָׁא בְּהָאֵי מִתְעַטְרָא.

תָּא חֲזִי, בְּהָאֵי שַׁעְתָּא דְבַעָא יַעֲקֹב, דִּיתְפָּרְכוּן
בְּנוֹי בְּשָׁמָא (ס"א בְּקִשְׂרָא) דְּמַהִימְנוּתָא. מַה
כְּתִיב, (בראשית מט) כָּל אֱלֹהֵי שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל שָׁנִים
עָשָׂר וְזֹאת, הָא תְּלִיסַר, דְּאִשְׁתַּתַּף עִמָּהוּן
שְׁכִינְתָּא, וְאִתְקִימוּ בְּרַכָּאן. וְהֵינְנוּ דְכְּתִיב,
אִישׁ אֲשֶׁר כִּבְרַכְתּוּ בְּרַךְ אוֹתָם. מְאִי כִּבְרַכְתּוּ.
בְּהָאֵי דֹגְמָא דְלַעִילָא, כִּבְרַכְתּוּ דְכָל מְכִילָא
וּמְכִילָא.

וְתֵאֲנָא, כָּל אֵינּוֹן מְכִילִין סְלָקִין, וּמִתְעַטְרִין
וְנִיחִין בְּרִישָׁא חֲדָא, וְתַמָּן מִתְעַטְרָא
רִישָׁא דְמַלְפָּא, הַהוּא דְאֶקְרִי בְּדַרְגָּא עֲלָאָה
דְּחֲסִידוּת. וְחֲסִידִים, יִרְתִּין כָּל הַהוּא כְּבוֹד
דְּלַעִילָא, דְכְּתִיב יַעֲלוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד, בְּהָאֵי
עֵלְמָא. יִרְנְנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם בְּעֵלְמָא דְאִתִּי.
רוּמְמוֹת אֵל בְּגֵרוֹנָם, דִּידְעִין לְקִשְׂרָא קִשְׂרָא
דְּמַהִימְנוּתָא פְּדָקָא יְאוּת, וְכַדִּין חֲרִב פִּיפִיּוֹת
בְּיָדָם. מְאֵן חֲרִב פִּיפִיּוֹת. דָּא הוּא חֲרִב לָהּ,
חֲרַבָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. פִּיפִיּוֹת: לְהִיטָא
בְּתַרִּין דִּינִין. וְלָמָּה. לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בְּגוֹיִם וְגו'.
וְהָא רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יֶאֱרִי, כְּתָרָא דְחֶסֶד, רִישָׁא
עֲלָאָה. בְּגִין כֹּהֵן כְּבוֹד דְלַעִילָא יִרִית, וְהוּא

כָּל בְּנֵי הַדּוֹר. אֲשֶׁרִי חֲלַקְכֶם
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, עֲלֵיכֶם
כְּתוּב (ישעיה נד) וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי ה'
וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךָ.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים
קמט) יַעֲלוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יִרְנְנוּ
עַל מִשְׁכְּבוֹתָם וְגו'. לְמַדְנוּ, בִּי"ג
מִדּוֹת נִקְשֵׁר קִשְׂרָא הָאֲמוּנָה,
שִׁימְצָאוּ בְּרֻכּוֹת לְכֹל. וְכָל אֲמוּנָתוֹ
שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִסְתָּרוֹ
בְּשֵׁלֶשׁ. וְעַל זֶה בְּשֵׁלֶשׁ עֲשָׂרָה
מִדּוֹת מִתְעַטְרַת הַתּוֹרָה, כְּמוֹ
שֶׁבְּאַרְנוֹ מְקַל וְחוּמְרָה וּמַגְזֵרָה שְׁוֵה
וְכוּ', וְכַמָּה פְּעָמִים בְּאַרְנוֹ אֵת זֶה,
וְהֵשֵׁם הַקְּדוֹשׁ מִתְעַטֵּר בָּזֶה.

בֵּא רְאֵה, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׂרָצָה
יַעֲקֹב שִׁיתְפָּרְכוּ בְּנוֹי בְּשֵׁם (בְּקִשְׂרָא)
הָאֲמוּנָה, מַה כְּתוּב? (בראשית מט)
כָּל אֱלֹהֵי שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל שָׁנִים עָשָׂר
וְזֹאת - הֲרִי שְׁלֹשָׁה עָשָׂר,
שֶׁהִשְׁתַּתַּפָּה עִמָּהֶם שְׁכִינָה
וְהִתְקַיְּמוּ הַבְּרֻכּוֹת. וְהֵינְנוּ שְׁכִינְתּוֹ
אִישׁ אֲשֶׁר כִּבְרַכְתּוּ בְּרַךְ אוֹתָם. מַה
זֶה כִּבְרַכְתּוֹ? בְּאוֹתָהּ דְּגָמָא שֶׁל
מַעְלָה, כִּבְרַכְתָּהּ שֶׁל כָּל מַדָּה
וּמַדָּה.

וְלִמְדֵנוּ, כָּל אוֹתָן מִדּוֹת עוֹלוֹת
וּמִתְעַטְרוֹת וְנִחוֹת בְּרִאשׁ אַחַד,
וְשֵׁם מִתְעַטֵּר רִאשׁ הַמְּלָךְ, אוֹתוֹ
שֶׁנִּקְרָא בְּדַרְגָּה עֲלִיוֹנָה שֶׁל
חֲסִידוּת, וְהַחֲסִידִים יוֹרְשִׁים כָּל
אוֹתוֹ הַכְּבוֹד שֶׁלְמַעְלָה, שְׁכִינְתּוֹ
יַעֲלוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד - בְּעוֹלָם
הַזֶּה, יִרְנְנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם -
בְּעוֹלָם הַבָּא. רוּמְמוֹת אֵל בְּגֵרוֹנָם
- שִׁיּוּדָעִים לְקִשְׂרָא אֵת קִשְׂרָא
הָאֲמוּנָה בְּרִאשׁוֹ, וְאֵז חֲרִב פִּיפִיּוֹת
בְּיָדָם. אֵיזוֹ חֲרִב פִּיפִיּוֹת? זֹהִי
חֲרִב לָהּ, חֲרַבּוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. פִּיפִיּוֹת - לוֹהֵטֶת בְּשֵׁנֵי
דֵינִים. וְלָמָּה? לַעֲשׂוֹת נְקָמָה
בְּגוֹיִם וְגו'.

וְהֲרִי רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יֶאֱרִי, כְּתָר
הַחֶסֶד, הֲרִאשׁ הַעֲלִיּוֹן, מִשׁוּם כֹּהֵן

יִרְשׁ אֶת הַכְּבוֹד שֶׁלְמַעְלָה, וְהוּא
קָשֶׁר קָשֶׁר עֲלִיּוֹן, קָשֶׁר קְדוּשׁ,
קָשֶׁר הָאֱמוּנָה. אֲשֶׁרִי חִלְקוּ
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. עַל
הַשְּׁלֶחֶן הַזֶּה נֹאמֵר, (יחזקאל מא) זֶה
הַשְּׁלֶחֶן אֲשֶׁר לְפָנָי ה'. קָם רַבִּי
פְּנַחֵס וְנָשַׁק לוֹ וּבִרְךָ אוֹתוֹ, וְנָשַׁק
לְרַבִּי אֶלְעָזָר וּלְכָל הַחֲבָרִים וּבִרְךָ
אוֹתָם. נִטַּל פּוֹס וּבִרְךָ.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים כג) תַּעֲרֹף לְפָנָי
שְׁלֶחֶן נֶגֶד צַרְרֵי וְגו'. לְשִׁבּוֹ (שְׁמַחוּ)
שֵׁם כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם, וְהָיוּ כָּל
הַחֲבָרִים שְׂמֵחִים בְּדַבְרֵי תוֹרָה,
וְשִׂמְחָתוֹ שֶׁל רַבִּי שְׂמֵעוֹן הִיְתָה
רַבָּה. לָקַח רַבִּי פְּנַחֵס אֶת רַבִּי
אֶלְעָזָר, וְלֹא עָזַב אוֹתוֹ כָּל אוֹתוֹ
הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה, וְהָיָה שְׂמֵחַ
עִמּוֹ. קָרָא עָלָיו, (ישעיה נח) אִז
תִּתְעַנֵּג עַל ה'. כָּל הַשְּׂמֵחָה וְהַעֲנֵג
הַיְתָר הַזֶּה - שֶׁל חִלְקֵי הוּא, (על

זֶה שְׂעֵמִי הוּא, עַל זֶה כְּתוּב (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי
הַעַם שִׂכְּבָה לוֹ וְגו') עֲתִידִים בְּאוֹתוֹ
עוֹלָם לְהַכְרִיז עָלַי: אֲשֶׁרִי חִלְקָה
רַבִּי פְּנַחֵס, שְׂאִתָּה זְכִיתָ לְכָל זֶה,
שְׁלוֹם לָךְ וְשְׁלוֹם לְעוֹזְרֶךָ כִּי עֲזָרְךָ
אֶלְהִיךָ. הַשְּׂפִימוּ לְלַכְתּוֹ. קָם רַבִּי
פְּנַחֵס וְאָחַז בְּרַבִּי אֶלְעָזָר, וְלֹא
הִשְׁאִיר אוֹתוֹ לְלַכְתּוֹ. לָוָה רַבִּי
פְּנַחֵס אֶת רַבִּי שְׂמֵעוֹן וּבִרְכוּ, וְאֶת
כָּל הַחֲבָרִים. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים,
אָמַר לָהֶם רַבִּי שְׂמֵעוֹן לְחֲבָרִים,
(תהלים קיט) עֵת לַעֲשׂוֹת לָה'.

בָּא רַבִּי אַבָּא וְשָׂאל, כְּתוּב וְנִתַּן
אֶהְרֵן עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים גְּרֻלוֹת
וְגו'. הַגְּרֻלוֹת הַלְלוּ לָמָּה? וְאֶהְרֵן
לָמָּה לוֹ לִתַּת גְּרֻלוֹת? וְהַפְּרָשָׁה
הַזֹּאת לָמָּה? וְהָרִי לְמַדְנֵנוּ לְפָנָי
מִוִּרְנוֹ אֶת סֵדֶר הַיּוֹם, וְהָרִי רוּצִים
לְדַעַת.

פְּתַח רַבִּי שְׂמֵעוֹן וְאָמַר, (בראשית מב)
וַיִּקַּח מֵאֵתָם אֶת שְׂמֵעוֹן וַיֹּאסֶר
אוֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם. וְכִי מָה רָאָה יוֹסֵף
לְקַחְתָּ אֶת שְׂמֵעוֹן עִמּוֹ יוֹתֵר
מֵאֲחֵיו? אֵלָּא אָמַר יוֹסֵף בְּכָל מְקוֹם שְׂמֵעוֹן (ולוֹ) הוּא (הֵם) פְּתִיחַת הַדִּין, וְאוֹתָהּ הִשְׁעָה שֶׁהִלְכְּתִי

קָשֶׁר קָשֶׁר עַלְמָה, קָשֶׁר קְדִישָׁא, קָשֶׁר
דְּמַהִימְנוּתָא. זַפְּאָה חוּלְקִיה בְּעַלְמָא דִּין
וּבְעַלְמָא דְאַתִּי. עַל הָאֵי פְתוּרָא אֲתִמֵּר, (יחזקאל
מא) זֶה הַשְּׁלֶחֶן אֲשֶׁר לְפָנָי יי'. קָם רַבִּי פְּנַחֵס,
וְנָשַׁק לֵיהּ, וּבִרְךָ לֵיהּ, וְנָשַׁק לְרַבִּי אֶלְעָזָר,
וּלְכָלֵהוּ חֲבָרֵיִיא, וּבִרְךָ לוֹן, נִטַּל פּוֹסָא וּבִרְךָ.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים כג) תַּעֲרֹף לְפָנָי שְׁלֶחֶן נֶגֶד
צוֹרְרֵי וְגו', יִתְבוּ (ס"א ח"ד) תַּמָּן, כָּל הַהוּא
יוֹמָא, וְהוּוּ חֲבָרֵיא כְּלֵהוּ חֲדָאן (דף ט"ב ע"ב) בְּמַלְי
דְּאוּרֵיִיתָא, וְחֲדוּתָא דְרַבִּי שְׂמֵעוֹן הָוָה סְגִי.
נִטַּל רַבִּי פְּנַחֵס לְרַבִּי אֶלְעָזָר, וְלֹא שִׁבְקִיה כָּל
הַהוּא יוֹמָא וְכָל לַיְלָא, וְהוּוּ חֲדֵי עַמִּיה, קָרָא
עָלֵיהּ, (ישעיה נח) אִז תִּתְעַנֵּג עַל יי', כָּל חֲדוּתָא
וְעִנּוּגָא יִתִּירָא דָא דְחוּלְקֵי הוּא, (על דָא דְעַמִּי הוּא עַל

דָא כְּתִיב (תהלים קמ"ד) אֲשֶׁרִי הַעַם שִׂכְּבָה לוֹ וְגו') זְמִינִין בְּהַהוּא
עַלְמָא לְאַכְרִיזָא עָלֵי, זַפְּאָה חוּלְקֵךָ רַבִּי פְּנַחֵס,
דְּאַנְתָּ זְכִיתָ לְכָל הָאֵי, (דברי הימים א יב) שְׁלוֹם לָךְ
וְשְׁלוֹם לְעוֹזְרֶךָ כִּי עֲזָרְךָ אֶלְהִיךָ. אֲשִׁפִּימוּ
לְמִיזַל, קָם רַבִּי פְּנַחֵס וְאָחִיד בֵּיהּ בְּרַבִּי אֶלְעָזָר,
וְלֹא שִׁבְקִיה לְמִיְהָךְ. אוֹזִיף רַבִּי פְּנַחֵס לְרַבִּי
שְׂמֵעוֹן וּבִרְכִיהּ, וּלְכָלֵהוּ חֲבָרֵיִיא. עַד יִהְיוּ
אֲזִלֵי אָמַר לָהֵו רַבִּי שְׂמֵעוֹן לְחֲבָרֵיִיא, (תהלים קיט)

עַת לַעֲשׂוֹת לַיי'.

אָתָּא רַבִּי אַבָּא וְשָׂאִיל, כְּתִיב וְנִתַּן אֶהְרֵן עַל
שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים גְּרֻלוֹת וְגו'. הֲנִי עַדְבִּין
לָמָּה. וְאֶהְרֵן לָמָּה לֵיהּ לְמִיְהַב עַדְבִּין. וּפְרָשְׁתָּא
דָא לָמָּה. וְהָא אוּלְפִנָּא קָמִי דְמַר סְדָרָא
דְיוֹמָא, וְהָאֵי בְּעִינָא לְמַנְדַּע.

פְּתַח רַבִּי שְׂמֵעוֹן וְאָמַר, (בראשית מב) וַיִּקַּח מֵאֵתָם
אֶת שְׂמֵעוֹן וַיֹּאסֶר אוֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם. וְכִי
מָה חָמָא יוֹסֵף לְמִיְסַב לְשְׂמֵעוֹן עַמִּיה יִתִּיר
מֵאֲחֵוּהִי. אֵלָּא, אָמַר יוֹסֵף, בְּכָל אֲתֵר
מֵאֲחֵיו? אֵלָּא אָמַר יוֹסֵף בְּכָל מְקוֹם שְׂמֵעוֹן (ולוֹ) הוּא (הֵם) פְּתִיחַת הַדִּין, וְאוֹתָהּ הִשְׁעָה שֶׁהִלְכְּתִי

שְׁמַעוֹן (ולוי) פְּתִיחוּתָא דְדִינָא אִיהוּ (אוינו), וְהֵיא שְׁעֵתָא דְאִזְלִנָא מֵאֲבָא לְגַבֵּייהוּ דְאָחִי, שְׁמַעוֹן פְּתַח בְּקִדְמִיתָא בְּדִינָא, הָדָא הוּא דְכֹתִיב, (בראשית לו) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו הִנֵּה בַעַל הַחֲלוּמוֹת הַלְזָה בָּא וְעַתָּה לְכוּ וְגו'. אַחַר כֵּךְ בְּשִׁכְם, (בראשית לד) וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב שְׁמַעוֹן וְלוֹי, כָּלֶם בְּדִין הָיוּ. טוֹב לְקַחַת אֶת זֶה, וְלֹא יַעִיר קִטְטָה עִם כָּל הַשְּׂבָטִים. בְּדִינָא הוּוּ. טַב לְמִסְבַּ דָּא, וְלֹא יִתְעַר קִטְטוּתָא בְּכֻלְהוּ שְׂבָטִין.

וְתַנְיִן, מָאי קָא חָמָא שְׁמַעוֹן לְאִזְדוּגָא בְּלוֹי יִתִּיר מִכְּלָא. וְהָא רְאוּבֵן הָוֵה אַחוּהַ וְסַמְיָ לִיה, אֶלָּא שְׁמַעוֹן חָמָא וַיַּדַּע דְלוֹי מִסְטָרָא דְדִינָא קִשְׂיָא יִתִּיר אֲתַאֲחַד. אָמַר נִתְעַרְבַּ חַד בְּחַד וְאֲנִן נִחְרִיב עֲלֵמָא. מָה עֲבַד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נָטַל לִיה לְחוּלְקִיהָ לְלוֹי, אָמַר מִכָּאן וְלְהִלָּאָה שְׁמַעוֹן לִיתִיב בְּקוּפְטִירָא בְּהִידִיהַ בְּלַחֲדוּי.

תַּאנָּא בְּסְטָרָא דְאִמָּא, תַּרְיִן גְּרַדִּינֵי טְהִירִין (כ"א תריסין) אֲתַאֲחַדְדֵן בִּידָא שְׁמַאֲלָא, וְהָא אִוְקִימָנָא דְאִינוּן מְאֲלִילֵי אַרְעָא בְּכָל יוּמָא וַיּוּמָא, וְהֵינּוּ רְזָא דְכֹתִיב, (יהושע ב) שְׁנַיִם אַנְשִׁים מְרַגְלִים.

וְתַאנָּא, זַפְאָה חוּלְקִיהוּן דְיִשְׂרָאֵל יִתִּיר מִכָּל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְדַפְאָה לְהוּ, וְלִרְחֵמָא עַלֵּיהוּ, דְאִינוּן חוּלְקִיהַ וְעַדִּבִּיהַ, הָדָא הוּא דְכֹתִיב (דברים לב) כִּי חָלַק יְיָ עִמּוֹ וְגו', וְכֹתִיב (דברים לב) יִרְפִּיבְהוּ עַל בְּמַתִּי אַרְצָן. עַל בְּמַתִּי אַרְצָן דִּיִּיקָא. דְהָא אִינוּן אֲתַאֲחַדְדֵן לְעִילָא לְעִילָא. וְעַל דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְחִימוּתָא דִּילֵיהַ אֲתַדְבֵּק בְּהוּ, הָדָא הוּא דְכֹתִיב, (מלאכי א) אֶהְבַּתִּי אֶתְכֶם אָמַר יְיָ, וְכֹתִיב (דברים ז) כִּי מֵאֲהַבַת יְיָ אֶתְכֶם וְגו', וּמִגּוֹ רְחִימוּתָא יִתִּירָא דְרַחֲמִים לְהוּ, יֵהֵב לֹוּן יוּמָא

מֵאֲבִי אֶל אָחִי, שְׁמַעוֹן פְּתַח בְּרֵאשׁוֹנָה בְּדִין, זְהוּ שְׁפָתוֹב (שם לו) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו הִנֵּה בַעַל הַחֲלוּמוֹת הַלְזָה בָּא וְעַתָּה לְכוּ וְגו'. אַחַר כֵּךְ בְּשִׁכְם, (שם לד) וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב שְׁמַעוֹן וְלוֹי, כָּלֶם בְּדִין הָיוּ. טוֹב לְקַחַת אֶת זֶה, וְלֹא יַעִיר קִטְטָה עִם כָּל הַשְּׂבָטִים.

וְשַׁנְיָנוּ, מָה רָאָה שְׁמַעוֹן לְהַזְדוּגָא עִם לְוִי יוֹתֵר מִכֻּל, וְהָרִי רְאוּבֵן הָיָה אָחִיו וְסַמְיָ לּוֹ? אֶלָּא שְׁמַעוֹן רָאָה וַיַּדַּע שְׁלוֹי בָּא מִצַּד הַדִּין, וְשְׁמַעוֹן נֶאֱחָז יוֹתֵר בְּצַד הַדִּין הַקָּשָׁה. אָמַר, נִתְעַרְבַּ אַחַד עִם אַחַד, וְאֲנִן נִחְרִיב אֶת הָעוֹלָם. מָה עֲשֵׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? נָטַל לְחַלְקוֹ אֶת לְוִי וְאָמַר: מִכָּאן וְהִלָּאָה שְׁיִשְׁבַּ שְׁמַעוֹן עִם שְׁלֹשֶׁת הַגְּבוּרָה עִמּוֹ לְבַדוּ.

לְמַדְנֵנוּ, בְּצַד הָאֵם שְׁנֵי שׁוּמְרִים חוֹקְרֵי דִין (מגנים) אַחֲזוּזִים בְּיַד שְׁמַאל, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ שְׁהֵם מְרַגְלִים אֶת הָאָרֶץ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וְהֵינּוּ סוּד הַפְּתוּב, (יהושע ב) שְׁנַיִם אַנְשִׁים מְרַגְלִים.

וְשַׁנְיָנוּ, אֲשֶׁרֵי חֲלַקְסָם שַׁל יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִכָּל הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְטַהַר אוֹתָם וְלִרְחַם עֲלֵיהֶם, שְׁהֵם חֲלָקוּ וְגוּרְלוּ. זְהוּ שְׁפָתוֹב (דברים לב) כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ וְגו'. וְכֹתוֹב (שם) יִרְפְּבֵהוּ עַל בְּמַתִּי אַרְצָן. עַל בְּמַתִּי אַרְצָן דְּוִקָא, שְׁהָרִי הֵם אַחֲזוּזִים לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְעַל כֵּן אֶהְבַּתוּ שַׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִדְבַקַת בְּהֶם. זְהוּ שְׁפָתוֹב (מלאכי א) אֶהְבַּתִּי אֶתְכֶם אָמַר ה', וְכֹתוֹב (דברים ז) כִּי מֵאֲהַבַת ה' אֶתְכֶם וְגו'. וּמִתּוֹךְ הָאֶהְבָּה הִיִּתְרָה שְׁאוּהַב אוֹתָם, נִתֵן לָהֶם יוֹם אַחַד בְּשַׁנָּה לְטַהַר אוֹתָם וְלִזְכוֹת אוֹתָם מִכָּל חֲטָאֵיהֶם, שְׁפָתוֹב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה

חַד בְּשַׁתָּא לְדַכָּאָה לְהוּ,

וּלְזַפָּאָה לְהוּ מִכָּל חוֹבֵיהוֹן, דְּכַתִּיב, (ויקרא טו) כִּי בְיוֹם הַזֶּה וּגְו'. בְּגִין דִּיהוֹן זַפָּאִין בְּעֶלְמָא דִּין, וּבְעֶלְמָא דְאַתִּי, וְלֹא יִשְׁתַּפַּח בְּהוּ חוֹבָא. וְעַל דָּא בְיוֹמָא דָּא, מִתְעַטְרִין יִשְׂרָאֵל, וְשִׁלְטִין עַל כְּלָהוּ גְרַדִּינִין, וְעַל כְּלָהוּ טְהִירִין.

תַּאנָּא (ויקרא טז) וְנָתַן אֶהְרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גְּרָלוֹת. וְנָתַן אֶהְרֹן, בְּגִין דְּאַתִּי מִסְטָרָא דְחֶסֶד. עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים, עַל דִּיִּיקָא, בְּגִין דְּתַתְּבַסֵּם מְטְרוֹנִיתָא. גּוֹרֵל אֶחָד לִיָּי' וּגּוֹרֵל אֶחָד לְעִזָּאזֵל וְהָא תְרִין שְׁעִירִין אֵינוֹן, אֲמַאי חַד לִיָּי'. אֲלֹא אָמַר קֹדֶשׁא בְרִיךְ הוּא, יִתִּיב הָאִי גַבָּאִי, וְחַד זִיזֵל וְיִשׁוּט בְּעֶלְמָא, דְּאֵלְמַלִּי תְרוּיֵיהוּ מְזִדְּוֹגֹן, לֹא יְכִיל עֶלְמָא לְמִסְבַּל.

נָפַק הָאִי, אֲזִיל וְשָׂאט בְּעֶלְמָא, וְאַשְׁפַּח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּכַמְה פּוֹלְחָנִין, בְּכַמְה דְּרַגִּין, בְּכַמְה נְמוּסִין טְבֹן, לֹא יְכִיל לְהוּ, כְּלָהוּ שְׁלָמָא בִּינְיֵיהוּ, לֹא יְכִיל לְמִיעַל בְּהוּ בְּדִלְטוֹרָא. (אול וְשָׂאט בְּעֶלְמָא, וְאַשְׁפַּח לְיִשְׂרָאֵל כְּהַאי גּוֹנָא) (נ"א יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא אוּף חַבִּי כְהַאי גּוֹנָא) הָאִי שְׁעִירָא אַחְרָא שְׁלַחִין לִיָּה בְּמִטּוֹלָא דְכָל חוֹבֵיֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל.

תַּאנָּא, כְּמָה חֲבִילִי טְרִיקִין מְזִדְּוֹגֹן (נ"א מְזִדְּמִנֹן), דְּאֵינוֹן תַּחוֹת יָדֵיהּ, וּמְמַנֵּן לְאַלְלָא אֲרַעָא, עַל כָּל אֵינוֹן (דף ס"ג ע"א) דְּעֶבְרִין עַל פְּתַגְמֵי אוּרִיתָא. וְהָהוּא יוֹמָא, לֹא שְׁכִיחַ דִּילְטוֹרָא (ס"א פְּטָרָא) לְמַלְלָא בְּהוּ בִישְׂרָאֵל. כַּד מְטָא הָאִי שְׁעִירָא לְגַבֵּי טוֹרָא, כְּמָה חִידוּ עַל חִידוּ מִתְבַּסְּמִין כְּלָהוּ בֵיהּ. וְהָהוּא גְרַדִּינָא דְנַפְיָק, אֶהְדֵּר וְאָמַר תּוֹשְׁבַחְתָּא דִּישְׂרָאֵל, קְטִיגוֹרָא אַתְעֵבִיד סְנִיגוֹרָא.

וְהָא חֲזִי, לָאוּ דָּא בְּלַחֲדוּדֵי הוּא, אֲלֹא בְכָל אַתְר דְּבַעֲיִין יִשְׂרָאֵל לְאַתְדַּכְפָּא מִחוֹבֵיֵיהוּ, קֹדֶשׁא בְרִיךְ הוּא יְהִיב לוֹן עֵיטָא לְקִשְׂרָא מְאִרֵי דְדִינָא, וְלְבַסְמָא לְהוּ בְּאֵינוֹן קְרַבְנִין וְעֶלְוֹן, דְּקַרְבִּין קָמֵי

וּגְו', כְּדִי שִׁיְהִיו צְדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, וְלֹא יִמְצָא בָהֶם חֶטָּא. וְעַל כֵּן בְּיוֹם הַזֶּה מִתְעַטְרִים יִשְׂרָאֵל וְשׁוֹלְטִים עַל כָּל חוֹקְרֵי הַדִּין וְעַל כָּל הַרוֹחוֹת. לְמַדְנֵוּ, וְנָתַן אֶהְרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גְּרָלוֹת. וְנָתַן אֶהְרֹן, מִשׁוּם שְׂכָא מְצַד חֶסֶד. עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים, בְּדִיוֹק עַל, כְּדִי שְׁתַּתְּבַּשֵּׁם הַגְּבִירָה. גּוֹרֵל אֶחָד לַה' וּגּוֹרֵל אֶחָד לְעִזָּאזֵל, וְהָרִי שְׁנֵי שְׁעִירִים הֵם. אֲזַ לְמָה אֶחָד לַה' ? אֲלֹא אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: יִשָּׁב זֶה אֲצִלִּי, וְאֶחָד יִלְךְ וְיִשׁוּט בְּעוֹלָם, שְׂאֵלְמָלֵא שְׁנֵיהֶם מְזִדְּוֹגִים, לֹא יְכוּל הַעוֹלָם לְסַבַּל. יֵצֵא זֶה, הוֹלֵךְ וּמְשׁוֹטֵט בְּעוֹלָם, וּמוֹצֵא אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכַמְה עֲבוּדוֹת, בְּכַמְה דְּרַגּוֹת, בְּכַמְה הַנְּהַגוֹת טוֹבוֹת, וְלֹא יְכוּל לְהֶסֶם בֵּין כְּלָם שְׁלוֹם, וְלֹא יְכוּל לְהַכְּנִס עִמָּהֶם בְּמַלְשֵׁינוֹת. (הוֹלֵךְ וּמְשׁוֹטֵט בְּעוֹלָם וּמוֹצֵא אֶת יִשְׂרָאֵל בְּצוּרָה חַזָּה) (אף יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה כִּף בְּצוּרָה חַזָּה) אֶת הַשְּׁעִיר הַאֲחֵר שׁוֹלְחִים אוֹתוֹ עִם מְשָׂא שֶׁל כָּל חֶטְאֵי יִשְׂרָאֵל. לְמַדְנֵוּ, כְּמָה קְבוּצוֹת מַחְבָּלִים מְזִדְּוֹגִים (מְזִדְּמִנִים), שְׁהֶם תַּחַת יָדוֹ, וּמְמַנִּים לְרַגְלָא אֶת הָאֲרִץ עַל כָּל אוֹתָם שְׁעוֹבְרִים עַל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, וְאוֹתוֹ יוֹם לֹא מְצוּי הַמַּלְשִׁין (פְּתוּחִין) לְדַבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל. כְּשִׁמְגִיעַ הַשְּׁעִיר הַזֶּה אֶל הָהָר, כְּמָה שְׁמַחָה עַל שְׁמַחָה מִתְבַּשְּׂמִים כְּלָם בּוֹ. וְאוֹתוֹ שׁוֹמֵר שְׂיוּצָא, חוֹזֵר וְאוֹמֵר אֶת תְּשׁוּבַתְּהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הַקְּטוּגוֹר נַעֲשֶׂה סְנִיגוֹר. וְכֹא רָאָה, לֹא זֶה לְכַדוּ הוּא, אֲלֹא בְּכָל מְקוֹם שְׁרוּצִים יִשְׂרָאֵל לְהַטְהֵר מִחֶטְאֵיהֶם, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן לָהֶם עֲצָה לְקַשֵּׁר אֶת בְּעָלֵי הַדִּין וּלְבַשֵּׁם אוֹתָם בְּאוֹתָם

לְקִשְׂרָא מְאִרֵי דְדִינָא, וְלְבַסְמָא לְהוּ בְּאֵינוֹן קְרַבְנִין וְעֶלְוֹן, דְּקַרְבִּין קָמֵי

קדשא בריך הוא, וכדין לא יכלין לאבאשא. וההוא יומא יתיר על כלא, כמה דמבסמין ישראל לתתא לכלא, הכי מבסמין לכל אינון דאית להו דלטורא (כ"א פטרא) וכלא קרבנא הוא ופולחנא דקודשא בריך הוא.

תאנא, בההיא שעתא דכתיב, ולקח אהרן את שני השעירים וגו', מתעריין אינון בההוא יומא לעילא, ובעיין לשלטה (נ"א לשטאה) ולמיפק בעלמא. פיון דכהנא מקרב אליו לתתא, מתקרבין אינון לעילא. פדין עדבין סלקין בכל סטרין, פהנא יהב עדבין לתתא, פהנא יהיב עדבין לעילא. כמה דחד אשתאר ביה בקודשא בריך הוא לתתא. וחד אפקין ליה ליההוא מדפרא, הכי נמי לעילא, חד אשתאר ביה בקודשא בריך הוא, וחד נפיק ושט בעלמא, ליההוא מדפרא עלאה, וחד בחד מתקשר.

בתיב (ויקרא טז) וסמך אהרן את שתי ידו על ראש השעיר החי והתודה עליו וגו'. בגין כך וסמך אהרן את שתי ידו, דקודשא בריך הוא יסתבם על ידו. על ראש השעיר החי, החי דייקא, לאכללא ההוא דלעילא. והתודה עליו את כל עונות, (ויקרא ה) כמה דכתיב (ויקרא ה) והתודה אשר חטא עליה. ואוקימנא עליה, דאתדפי בר נש ואשתאר עליה פל ההוא חובא. אוף הכי והתודה עליו, בתר דאודי פהנא בגינייהו דישראל, עליו: פלומר, ישתארוון פלהו עליו.

אמר ליה רבי אבא, אי הכי והא כתיב ולא יזבחו עוד את זבחיהם לשעירים, אמר ליה שאני הקא, דהתם לשעירים הוו קרבין קרבנא, ובגין כך לא כתיב ולא יזבחו עוד את ששם לשעירים היו מקריבים קרבן, ומשום כך לא כתוב ולא

קרבנות ועולות שקרבים לפני הקדוש ברוך הוא, ואז לא יכולים להרע. ואותו יום יותר על הכל, כמו שישראל מבשמים למטה את הכל, כך מבשמים את כל אלו שלהם יש הלשנה (פתחון), והכל הוא קרבן ועבודה של הקדוש ברוך הוא.

למדנו, באותה שעה שכתוב ולקח אהרן את שני השעירים וגו', הם מתעוררים באות יום למעלה ורוצים לשלט (לשטוח) ולצאת לעולם. פיון שהכהן מקריב את אלו למטה, אז נקריבים אותם שלמעלה, ואז עולים הגורלות בכל הצדדים. הכהן נותן גורלות למטה, הכהן נותן גורלות למעלה. כמו שאחד נשאר עם הקדוש ברוך הוא למטה, ואת האחד מוציאים לאותו המדבר, כך גם למעלה אחד נשאר עם הקדוש ברוך הוא, ואחד יוצא לשוטט בעולם לאותו המדבר העליון, ואחד נקשר באחד.

כתוב וסמך אהרן את שתי ידו על ראש השעיר החי והתודה עליו וגו'. משום כך וסמך אהרן את שתי ידו, שהקדוש ברוך הוא הסכים על ידו. על ראש השעיר החי, החי דנקא, להכליל אותו שלמעלה.

והתודה עליו את כל עונות, כמו שכתוב (ויקרא ה) והתודה אשר חטא עליה. ובארנו עליה, שנטהר האדם ונשאר עליה כל אותו החטא. אף כאן והתודה עליו, אחר שהתודה הכהן בעבורם של ישראל - עליו, פלומר, פלם ישארו עליו.

אמר לו רבי אבא, אם כך, כתוב ולא יזבחו עוד את זבחיהם לשעירים. אמר לו, כאן שונה, יזבחו עוד את זבחיהם שעירים,

אֵלָא לְשַׁעֲרִים, שְׁשָׁם לְשַׁעֲרִים
הָיוּ עוֹשִׂים פְּלִחָן וְשִׁלְטוֹן, וְכֵאֵן
- וְנִשָּׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל
עֹנֹתָם, וְהִקְרִיב אֵינּוּ נַעֲשֶׂה אֵלָא
לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. בֵּא וּרְאֵה
שְׁבַגְלָל הַקְּרָבָן מִתְּבַשְּׂמִים
עָלֵינוּ וְתַחְתּוֹנִים וְהַדִּין לֹא
שׁוֹלֵט וְשׁוֹרֵה עַל יִשְׂרָאֵל.

לְמַדְנֵנוּ, וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עֵתִי
הַמְּדַבְּרָה. מֵהוּ אִישׁ עֵתִי? אֵלָא
סוּד הַדְּבָר כִּף הוּא - בְּכָל מָה
שְׁנַעֲשֶׂה, צָרִיךְ אָדָם מְזַמֵּן לְאוֹתוֹ
דְּבָר. יֵשׁ אָדָם שֶׁהַבְּרָכָה מִתְקַיֶּמֶת
עַל יְדוֹ יוֹתֵר מֵאַחֵר. בֵּא וּרְאֵה מָה
כְּתוּב בְּכֹהֵן, טוֹב עֵינָן הוּא יְבָרֵךְ,
אֶל תִּקְרִי יְבָרֵךְ אֵלָא יְבָרֵךְ, כִּי הוּא
מְזַמֵּן שְׁתַּתְקִים בְּרָכָה עַל יְדוֹ בְּזָה.

(וְשׁוֹרֵה הַבְּרָכָה בַּהֲשִׁיחָתוֹ)

וְיֵשׁ אָדָם שֶׁמְזַמֵּן שְׁתַּתְקִימוּ עַל
יְדוֹ קְלָלוֹת, וּבְכָל מָה שְׁתַּתְּבוּנָן
יְבֹאוּ קְלָלוֹת וּמְאָרָה וּבַעֲתָהּ, כְּמוֹ
בְּלַעַם שֶׁנִּקְרָא רַע עֵינָן, שֶׁהָיָה
מְזַמֵּן לְכָל רַע וְלֹא הָיָה מְזַמֵּן
לְטוֹב, וְאֵף עַל גַּב שְׁבָרָךְ, בְּרַכְתּוֹ
אֵינָהּ בְּרָכָה וְלֹא הַתְקִימָה.
וּכְשֶׁהָיָה מְקַלְלֵל, כָּל מָה שֶׁקָּלַל
הַתְקִימִים, וְאֶפְלוּ בְּרַגַע אֶחָד, וְעַל
זֶה כְּתוּב (בַּמְדַּבֵּר כֹּד) שְׁתָּם הָעֵינָן.
בְּכָל מְקוֹם שֶׁעֵינּוּ שְׁלֹטָה -
הַתְקַלְלֵל.

בֵּא וּרְאֵה מָה כְּתוּב, (שם) וַיִּשֶׁת
אֶל הַמְּדַבֵּר פְּנֵיו, כְּדֵי שְׁתַּעֲוֹרֵר
מֵאוֹתוֹ צַד שֶׁהוּא שׁוֹלֵט שָׁם, וַיָּבֵא
בְּהַשְׁנָה עַל יִשְׂרָאֵל. מָה כְּתוּב
בְּפִקְחֵינִים? (מְשָׁלִי כֵב) טוֹב עֵינָן הוּא
יְבָרֵךְ, שֶׁהוּא הָיָה מְזַמֵּן לְזֶה
וְשׁוֹרֵה בְּרָכָה בַּהֲשִׁיחָה שְׁלוֹ. וְעַל
זֶה שְׁנִינּוּ, יִסְטָה אָדָם אֶפְלוּ
מִמְּאָה דְרָכִים וְלֹא יִפְגַּשׁ אָדָם
שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֵינָן רַעָה.

בְּפִרְ נֵשׁ דְּאִית לִיה עֵינָא

זְבַחֵיהֶם שְׁעִירִים, אֵלָא לְשַׁעֲרִים, דְּהָתָם
לְשַׁעֲרִים הָווּ עַבְדֵי פּוֹלְחָנָא, וְשׁוֹלְטָנוּתָא.
וְהָכָא וְנִשָּׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֹנֹתָם,
וְקָרְבָּנָא לָא אֶתְעַבִּיד אֵלָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
תָּא חֲזִי, דְּבִגְיֵי קְרָבָנָא מִתְּבַסְּמָן עַלְאִין
וְתַתְאִין, וְדִינָא לָא שְׂרִיא וְשִׁלְטָא עַלְיֵיהּ
דְּיִשְׂרָאֵל.

תָּאנָא, וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עֵתִי הַמְּדַבְּרָה. מֵהוּ
אִישׁ עֵתִי. אֵלָא רִזָּא דְּמַלְהָ הָכִי הוּא
(דף ס"ג ע"ב) בְּכָל מָה דְּאֶתְעַבִּיד, בְּעֵי בַר נֵשׁ זְמִין
לְהֵיבָא מַלְהָ. אִית בַּר נֵשׁ דְּבִרְכָתָא אֶתְקִיִּים
עַל יְדֵיהּ יַתִּיר מֵאַתְרָא. תָּא חֲזִי, מָה כְּתִיב בֵּיהּ
בְּכֹהֵנָא, (מְשָׁלִי כֵב) טוֹב עֵינָן הוּא יְבָרֵךְ, אֶל תִּקְרִי
יְבָרֵךְ, אֵלָא יְבָרֵךְ, בְּגִין דְּהוּא הָוָה זְמִין
דִּיתְקִיִּים בְּרַכְתָּא עַל יְדֵיהּ בְּהָאִי. (ס"א וְשָׂרִי בְּרַכְתָּא
בְּאֲשִׁיחָתָא דִּילֵיהּ).

וְאִית בַּר נֵשׁ דְּהוּא זְמִין לְאֶתְקִיִּמָא לְוֹטִין עַל
יְדֵיהּ, וּבְכָל מָה דְּיִשְׁגַּח לִיתֵי לְוֹטִיָּא
וּמְאָרָה וּבַעֲיָתָא כְּגוֹן בְּלַעַם, דְּאֶקְרִי רַע עֵינָן,
דְּהָוָה זְמִין בְּכָל בֵּישׁ, וְלֹא הָוָה זְמִין לְטָב. וְאֵף
עַל גַּב דְּבָרָךְ, בְּרַכְתִּיהָ לָא בְּרַכְתָּא, וְלֹא
אֶתְקִיִּים. וְכַד הָוָה לָיִט, כָּל מָאן דְּלָיִט
אֶתְקִיִּים, וְאֶפְלוּ בְּרַגַעַא חֲדָא, וְעַל דָּא כְּתִיב,
(בַּמְדַּבֵּר כֹּד) שְׁתָּם הָעֵינָן. בְּכָל אֶתְר דְּעֵינִיָּה שְׁלֹטָא
אֶתְלַטְיָא.

תָּא חֲזִי מָה כְּתִיב. (בַּמְדַּבֵּר כֹּד) וַיִּשֶׁת אֶל הַמְּדַבֵּר
פְּנֵיו, בְּגִין דִּיתְעַר מֵהָהוּא סְטָרָא הָהוּא
דְּשִׁלְטָא תַּמָּן, וַיִּיתֵי בְּדִלְטוֹרָא עַלְיֵיהּ
דְּיִשְׂרָאֵל. מָה כְּתִיב בְּהוּ בְּכֹהֵנִי, (מְשָׁלִי כֵב) טוֹב
עֵינָן הוּא יְבָרֵךְ, דְּהוּא הָוָה זְמִין בְּהָאִי, וְשָׂרִי
בְּרַכְתָּא בְּאֲשִׁיחָתָא דִּילֵיהּ. וְעַל דָּא תְּנִינָן,
יִסְטִי בַר נֵשׁ אֶפְלוּ מִמְּאָה אַרְחִין, וְלֹא יֶאֱרַע
בֵּישָׁא.

אף פאן, ושלח ביד איש עתי, דהוא זמין להאי. ורשים להאי, וכהנא הוה אשתמודע ביה, חד עינא יתיר מאחרא פורתא. סורטא דעל עינא אתחפיא בשערין סגיאין. מפחלא עינא, ולא מסתפל במישר. האי הוא בר נש זמין להאי, וכדקא חזי ליה. ועל דא כתיב ביד איש עתי.

בגוש חלב הוה אדם, שבכל מקום שמפה בידו, הוה מת, ולא היו אנשים מתקרבים אליו. בסוריה הוה אדם, שבכל מקום שבו הסתפל, אפלו לטוב, הכל התהפך לרע. יום אחד הוה איש אחד הולך בשוק, והיו פניו מאירות. בא אותו איש והסתפל בו, ונבקעה עינו. משום כך לכל הוה אדם מוכן, לזה ולזה. ועל זה פתוב טוב עין הוא יברך, אל תקרי יברך אלא יברך.

ולמדנו, האיש הזה שהיה הולך למדבר, כשהגיע שם אותו שער, הוה עולה לקר, ודוחה אותו בשתי ידי, ולא הוה מגיע לחצי הקר עד שנעשה איברים איברים, ואותו איש הוה אומר: כך ימחו עונות עמך וגו'. ומשום שעולה אותו קטגור ונעשה סגור של ישראל, אז הקדוש ברוך הוא, את כל חטאי ישראל וכל מה שפתוב באותם פתקים שלמעלה להזכיר את חטאי בני האדם, הוא נוטל אותם וזורק אותם כמו זה למקום שנקרא מצולות ים. זהו שפתוב (מיכה ז) ותשליך במצלות ים כל חטאתם.

רעיא מהימנא

מצוה זו, שיעבד הכהן הגדול את עבודת אותו היום כמו שצריך, ושלח שער לעזאזל. הסוד הזה כמו שנאמר, כדי שיפרד מהעם

אוף הקא ושלח ביד איש עתי, דהוא זמין להאי. ורשים להאי, וכהנא הוה אשתמודע ביה, חד עינא יתיר מאחרא פורתא. סורטא דעל עינא אתחפיא בשערין סגיאין. מפחלא עינא, ולא מסתפל במישר. האי הוא בר נש זמין להאי, וכדקא חזי ליה. ועל דא כתיב ביד איש עתי.

בגוש חלבא הוה בר נש, דבכל אתר דמחי בידוי, הוה מית, ולא הוו בני נשא מקרבין בהדיה. בסוריא הוה בר נש, דבכל אתר דאסתפל אפילו לטב, פלא אתהפך לביש. יומא חד הוה חד בר נש אזיל בשוקא, והווי אנפוי נהירין. אתא ההוא בר נש ואסתפל ביה, ואתבקע עיניה. בגין כך, בכלא הוה בר נש זמין, להאי ולהאי. ועל דא כתיב טוב עין הוא יבורך, אל תקרי יבורך אלא יברך.

ותאנא, האי בר נש דהוה אזיל למדברא, פד מטא ביה בההוא שעירא הוה סליק לטורא, ודחי ליה בתרין ידוי. ולא הוה נחית לפלגות טורא, עד דאתעביד שייפין שייפין. והוה בר נש הוה אמר, כך ימחו עונות עמך וכו'. ובגין דסליק ההוא קטיגוריא ואתעביד סניגוריא דישראל, כדין קדשא בריהו הוא, כל חובייהו דישראל, וכל מה דכתיב באינון פתקין דלעילא, לאדפרא חובייהו דבני נשא, נטיל לון ורמי לון פהאי גוונא, לאתר דאתקרי מצולות ים. הדא הוא דכתיב, (מיכה ז) ותשליך במצולות ים כל חטאתם.

רעיא מהימנא

פקודא דא, למפלח כהנא רבא פולחנא דההוא יומא כמה דאצטריך, ולמשלח שער לעזאזל. ודא

דא כמה דאת אמר, בגין לאתפרשא מעמא קדישא, ולא יתבע חוביהון קמי מלכא. ולא

יְקַטְרַג עַל־יְהוּ, דְּהָא לִית לִיה תְּקִיפּוּ וְשׁוֹלְטָנוּ, (בה) בַּר
בַּד אֶתְקַף רׁוּגְזָא מְלַעֲיָלָא, וּבַהֲהוּא דוֹרוּנָא אֶתְהַפֵּף לְבַתֵּר
אֶפּוֹטְרוֹפּוֹסָא עַל־יְהוּ, וְעַל דָּא אֶתְדַחֲקִיא מְקַמֵּי מְלָבָא.
וְהָא אוּקְיָמְנָא, בְּגִין דְּאִיהוּ קִץ כָּל בְּשָׂר.

וְעָמָא קְדִישָׁא יְהִיבִין לִיה כְּמָה דְּאַצְטְרִיף לִיה שְׁעִיר,
וְרִזָּא דָּא (בראשית כז) הֵן עֲשׂוּ אַחֵי אִישׁ שְׁעִיר. כְּמָה
דְּאִיהוּ בִסְטֵר דְּקְדוּשָׁה דְּכַר וְנוֹקְבָא, אוּף הָכִי בִסְטֵר
מְסַאֲבוּ דְּכַר וְנוֹקְבָא. מִתְּלָא אַמְרִי, לְכַלְבָּא אַרְמֵי לִיה
גְּרָמָא, יִלְחֹף עַפְרָא דְּרַגְלָף.

שְׂאֵלוּ לְכֵן זִמְנָא, מַהוּ לְסְרוּסֵי כַלְבָּא. אָמַר לָהֶם, (ויקרא
כב) וּבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ, כָּל שְׂבָאֲרֻצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ.
כְּמָה דְּאַצְטְרִיף עַלְמָא לְהָאֵי, הָכִי אַצְטְרִיף עַלְמָא לְהָאֵי.
וְעַל דָּא אֶתְמַר, (בראשית א) וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד דָּא מְלֶאֱךָ הַמּוֹת.
לִית לְבַטְלָא לִיה מִן עַלְמָא, עַלְמָא אַצְטְרִיף לִיה, אַף עַל
גַּב דְּכַתִּיב בֵּיה, (ישעיה נו) וְהַכְּלָבִים עֲזִי נִפְשׁ לֹא יִדְעוּ
שְׂבַעָה וְגו', לֹא יִתְבַטְלוּן מִן עַלְמָא. כִּלְא אַצְטְרִיף טוֹב
וְרַע.

וּבְגִינֵי כֵּף אִית לֵן בְּיוֹמָא דָּא לְמַרְמֵי לִיה גְּרָמָא לְכַלְבָּא,
עַד דְּאִיהוּ גְּרִיר, יִיעוּל מָאן דְּיִיעוּל לְגִבֵי הֵיכְלָא
דְּמְלָכָא, וְלִית מָאן דְּיִמְחֵי בִידוּי. לְבַתֵּר יִכְשַׁפֵּשׁ לִיה
בְּזַנְבֵיה.

מַה פְּתִיב וְהַתְּוֹדָה עֲלֵיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּכְתִיב
וּנְשָׂא הַשְּׁעִיר עֲלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵם. כִּינּוּן דְּאִיהוּ חֲמֵי
הָאֵי שְׁעִיר. תִּיאוּבְתִיָּה לְגַבִּיָּה, וְלֹא שְׂתַכְלֵלָא בְּהִדְיָה, וְלֹא
יִדַע מַאיִנּוּן חוּבִין דְּקָא נְטִיל שְׁעִיר. תֵּב לְגַבִּיָּהוּ דְּיִשְׂרָאֵל,
חֲמֵי לֹוּן בְּלֹא חוּבִין, בְּלֹא פְּשָׁעִין, דְּהָא כְּלָהוּ שְׂרָאן
בְּרִישָׁא דְּשְׁעִיר, סְלִיק לְעִילָא, וְשַׁבַּח לֹוּן קָמֵי קְדֻשָׁא בְּרִיף
הוּא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא חֲמֵי סְהִדוּתָא דְּהוּא מְקַטְרָגָא,
וְהוּאִיל וְתִיאוּבְתִיָּה לְרַחֲמָא עַל עֲמִיָּה, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ
יִדַע כָּל עוֹבְדָא, חָס עַל־יְהוּן דְּיִשְׂרָאֵל.

הַקְּדוּשׁ וְלֹא יִתְבַע אֶת חֲטָאֵיהֶם
לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ וְלֹא יִקְטָרַג עַל־יָהֶם,
שְׁתֵּרֵי אֵין לוֹ תִקְף וְשִׁלְטוֹן (בה)
אֵלָא רַק כְּשִׁמְתַחֲזַק הִרְגֵז
מְלַמְעָלָה, וּבִאֲוֹתוֹ דוֹרוּן מִתְהַפֵּף
אֲחֵר כְּף לְאַפּוֹטְרוֹפּוֹס עַל־יָהֶם,
וְעַל כֵּן נִדְחָה מְלַפְנֵי הַמֶּלֶךְ. וְהֵרִי
בְּאַרְנוּ, מִשּׁוּם שֶׁהוּא קִץ כָּל בְּשָׂר.
וְהָעַם הַקְּדוּשׁ נִתְנַיִם לוֹ כְּמוֹ
שֶׁהוּא צְרִיף שְׁעִיר, וְסוּד זֶה -
(בראשית כז) הֵן עֲשׂוּ אַחֵי אִישׁ שְׁעִיר.

כְּמוֹ שֶׁהוּא בְּצַד הַקְּדוּשָׁה זָכַר
וְנִקְבָּה, אַף כְּף בְּצַד הַשְּׂמָאָה זָכַר
וְנִקְבָּה. מְשַׁל אוּמְרִים, זָרַק עֲצָם
לְכַלְב, וְהוּא יִלְחֹף אֶת עַפְרָא רַגְלָף.
שְׂאֵלוּ אֶת כֵּן זִמְנָא, הָאֵם לְסְרוּסֵי
כַלְב? אָמַר לָהֶם, (ויקרא כב)
וּבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ, כָּל
שְׂבָאֲרֻצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ. כְּמוֹ
שֶׁהָעוֹלָם צְרִיף אֶת זֶה, כְּף צְרִיף
הָעוֹלָם אֶת זֶה. וְעַל זֶה נֶאֱמַר,
(בראשית א) וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד - זֶה
מְלֶאֱךָ הַמּוֹת, אֵין לְבַטְלוֹ מִן
הָעוֹלָם, שֶׁהָעוֹלָם צְרִיף אוֹתוֹ. אַף
עַל גַּב שְׂפָתוֹב בּוֹ (ישעיה נב)
וְהַכְּלָבִים עֲזִי נִפְשׁ לֹא יִדְעוּ
שְׂבַעָה וְגו', לֹא יִתְבַטְלוּ מִן
הָעוֹלָם. הַפַּל צְרִיף, טוֹב וְרַע.
וּבְמִשּׁוּם כְּף יֵשׁ לָנוּ בְּיוֹם הַזֶּה לְזָרַק
עֲצָם לְכַלְב, עַד שֶׁהוּא גּוֹרֵר, יִכְנַס
מִי שִׁיכְנַס לְהֵיכַל הַמֶּלֶךְ, וְאֵין מִי
שִׁימְחָה בִּידוּ. אֲחֵר כְּף יִכְשַׁפֵּשׁ
בְּזַנְבוֹ.

מַה פְּתוּב? וְהַתְּוֹדָה עֲלֵיו אֶת כָּל
עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּכְתוּב וּנְשָׂא
הַשְּׁעִיר עֲלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵם. כִּינּוּן
שֶׁהוּא רוּאָה אֶת הַשְּׁעִיר הַזֶּה,
תְּשׁוּקָתוֹ אֵלָיו וְלֹהֲתַתְּקֵן עִמּוֹ,
וְלֹא יוֹדַע מֵאוֹתָם הַחֲטָאִים
שֶׁנוֹטֵל הַשְּׁעִיר. הוּא שָׁב אֵל
יִשְׂרָאֵל, רוּאָה אוֹתָם בְּלֵי חֲטָאִים,
כְּמוֹ שֶׁהוּא יוֹדַע מֵאוֹתָם לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא. וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּאָה אֶת עֲדוּת אוֹתוֹ הַמְקַטְרָג, וְהוּאִיל וְתְשׁוּקָתוֹ לְרַחֵם עַל עִמּוֹ, אַף
עַל גַּב שֶׁהוּא יוֹדַע אֶת כָּל הַמַּעֲשָׂה, הוּא חָס עַל יִשְׂרָאֵל.

והב"ל שורה על זה, כְּדִי שְׁלֹא יַעֲוֹר אֶת סוּד הַדִּין מִלְּמַעְלָה, וְזֶה יִתְחַזַּק וְיִשְׁמְדוּ בְּנֵי הָעוֹלָם, שֶׁהֵרִי זֶה בָּא מִצַּד הַדִּין הַקָּשָׁה, וְאִם זֶה יִתְעוֹרֵר, הוּא מִתְעוֹרֵר בְּחֻטְאֵי בְּנֵי הָאָדָם, שֶׁהֵרִי אֵין לוֹ הַתְּעוֹרְרוֹת לַעֲלוֹת לְמַעְלָה לְעוֹרֵר דִּין קָשָׁה רַק מִשּׁוּם חֻטְאֵי בְּנֵי אָדָם. שֶׁהֵרִי בְּשִׁעָה שְׂאָדָם עוֹשֶׂה חֻטָּא, זֶה מִתְאַסֵּף, וְכַמָּה אֲלָפִים מְסִיעִים שְׁלוֹ, וּמִתְכַנְסִים שֵׁם וְנוֹטְלִים אוֹתוֹ וְעוֹלִים לְמַעְלָה. הַרְחַמֵּן יִצְיַלְנוּ. וְעַל הַכֹּל נוֹתֵן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲצָה לְיִשְׂרָאֵל לְהַנְצִיל מִכָּל הַצְּדָדִים, וְעַל זֶה פְּתוּב, (תהלים קמח) אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁפְכָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁהִי אֱלֹהֵינוּ.

(עד כאן הרעיא מהימנא.)

לְמַדְנֵנוּ וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי שְׁעִירֵי עִזִּים לַחֲטָאתָא. וּמֵאֵת עֲדַת, כְּדִי שִׁיְהִיָּה מִכָּלֵם וְיִתְפַּכֵּר לְכָלֵם, שֶׁהֵרִי כָּל חֻטְאֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּאֵן תְּלוּיִים, וְכָלֵם מִתְפַּכְּרִים בְּזֶה, וְלֹא מִסְפִּיק מֵאִישׁ אֶחָד. וּמֵאִיזָה מְקוֹם נִלְקָחִים? מֵאוֹתָן קְפוֹת שֶׁבְּעֲזָרָה נוֹטְלִים שְׂכָר, וּמִבֵּיֵאִים אוֹתָם מֵאוֹתָם דְּמִים שֶׁהִיוּ מִכָּלֵם.

וְאוֹתוֹ הַשְּׁעִיר הַאֲחֵר, שֶׁהִיָּה נִשְׂאָר לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עוֹשִׂים אוֹתוֹ חֲטָאת בְּרָאוּנוּ. וְהֵרִי בְּאַרְנוֹ בְּאִיזָה מְקוֹם הִיָּה נִקְשָׁר. וְאֲחֵר כֶּף מִקְרִיבִים אֶת אֱלֹהִים, וְהַכֹּל מִתְבַּשְּׂמִים, וְיִשְׂרָאֵל נִשְׂאָרִים צְדִיקִים לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִכָּל הַחֻטְאִים שֶׁעָשׂוּ וְחֻטְאוֹ לְפָנָיו. זֶהוּ שֶׁפְּתוּב כִּי בְיוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם וְגו'.

עוֹד אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, (בראשית כו) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֵל רַבְקָה אִמּוֹ הֵן עָשׂוּ אֲחֵי אִישׁ שְׁעִיר וְאֲנֹכִי אִישׁ חֶלֶק. מַה הוּא רוֹמֵז? אֵלֹא וְדֹאֵי שֶׁעָשׂוּ אִישׁ שְׁעִיר, וְהוּא מֵאוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא שְׁעִיר, שֶׁהֵרִי מֵאוֹתוֹ צַד הוּא בָּא. וְאֲנֹכִי אִישׁ חֶלֶק - אִישׁ מֵאוֹתוֹ שֶׁחֶלֶק לְכָל שְׂאָר הָעַמִּים

וְכֹלֵא שְׂרִיָּא בְּדָא, בְּגִין דְּלֹא יִתְעַר רְזָא דְדִינָא מִלְּעִילָא, וְיִתְקַף הָאִי וְיִשְׁתַּצוֹן בְּנֵי עֲלָמָא, דְּהָא דָּא מִסְטְרָא דְדִינָא קִשְׂיָא קָא אָתִי. וְאִי יִתְעַר הָאִי, בְּחוּבֵי בְּנֵי אֲנָשָׁא אֲתַעַר. דְּהָא לִית לִיה אֲתַעַרוּ לְסִלְקָא לְעִילָא לְאֲתַעַרָא דִינָא קִשְׂיָא בַר בְּדִיל חוּבֵי בְּנֵי נָשָׂא. דְּהָא בְּשִׁעָתָא דְבַר נָשׁ עֲבִיד חוּבָא, אֲתַפְנֵשׁ הָאִי, וְכַמָּה אֲלָף סִייעֵן דִּילִיָּה, וּמִתְפַּנְפִּי תַמְן, וְנִטְלִי לִיָּה, וְסִלְקִי לְעִילָא רַחֲמֵנָא לִישׁוּבָן. וְעַל כֹּלֵא יְהִיב קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא עֵיטָא לְיִשְׂרָאֵל לְאֲשַׁתְּזָבָא מִכָּל סְטְרִין. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁפְכָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁיְיִ אֱלֹהֵינוּ. (ע"כ רעיא מהימנא.)

וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי שְׁעִירֵי עִזִּים לַחֲטָאתָא, וּמֵאֵת עֲדַת, בְּגִין דְּיִהִי מִכָּלֵהוּ, וְיִתְפַּכֵּר לְכָלֵהוּ. דְּהָא כָּל חוּבֵיָּהוּ דְבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵכָא תְּלוּיָן, וְכֹלֵהוּ מִתְפַּכְּרֵי בְּדָא. (דף ט"ד ע"א) וְלֹא סָגִי מִכָּל נֶשׁ חַד. וּמֵאֵן אֲתַר אֲתַנְסִיבוּ מֵאִינוֹן קוּפִין דְּבְּעֲזָרָה נִטְלִין אֲגָרָא, וְאִיִּתִּי לְהוּ מֵאִינוֹן דְּמִי דְּהוּ מִכָּלֵהוּ.

וְתַהוּא שְׁעִירָא אֲחֵרָא, דְּהוּהָ אֲשַׁתְּאָר לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, עֲבָדִין לִיָּה חֲטָאתָא בְּקַדְמִיתָא. וְהָא אוֹקִימְנָא בְּאֵן אֲתַר הוּהָ מִתְקַשְׂרָא. וְלְבַתַּר דָּא מִתְקַרְבִּין הֵנִי, וּמִתְבַּסְּמִין כֹּלֵא, וְאֲשַׁתְּאָרוּ יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא, מִכָּל חוּבִין דְּעַבְדוּ וְחָבוּ קָמִיָּה. הַדָּא הוּא דְכְּתִיב כִּי בְיוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם וְגו'.

הֵן אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, (בראשית כו) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֵל רַבְקָה אִמּוֹ הֵן עָשׂוּ אֲחֵי אִישׁ שְׁעִיר וְאֲנֹכִי אִישׁ חֶלֶק. מָאִי קָא רְמִיזָא, אֵלֹא וְדֹאֵי עָשׂוּ אִישׁ שְׁעִיר, הוּא מִהֵהוּא דְאֲקָרִי שְׁעִיר, דְּהָא מִהֵהוּא סְטְרָא אָתִי. וְאֲנֹכִי אִישׁ חֶלֶק: גְּבַר מִהֵהוּא דְפְּלִיג לְכָל שְׂאָר עַמִּין רַבְּרִבִּין מְמַנָּן.

שֶׁנִּקְרָא שְׁעִיר, שֶׁהֵרִי מֵאוֹתוֹ צַד הוּא בָּא. וְאֲנֹכִי אִישׁ חֶלֶק - אִישׁ מֵאוֹתוֹ שֶׁחֶלֶק לְכָל שְׂאָר הָעַמִּים

ממנים גדולים, שכתוב (דברים ד) אשר חלק ה' אליהם אתם, וכתוב (שם לב) כי חלק ה' עמו וגו'. עוד איש חלק, משני שעירים, ונשאר אחד. שהכהן חלק אותם - אחד לחלקו, ואחד לקדוש ברוך הוא. למה? כדי שיטען על כתפו את כל חטאי יעקב, שכתוב ונשא השעיר עליו את כל עונותם, עונות תם.

למדנו, באותו יום כמה פתחים פתוחים פנגד ישראל לקבל תפלותיהם. אשרי חלקם של ישראל, שהרי הקדוש ברוך הוא רוצה לטהר אותם ולזכות אותם, זהו שכתוב כי ביום הזה וגו'. ביום הזה מתעטר הכהן בכמה עטרות. ביום הזה עבודת הכהן נכבדה וגדולה מפל העבודות. לכלם נותן חלק באותם הקרבנות של הקדוש ברוך הוא. ביום הזה מתעטר (מתעורר) החסד בעולם על ידי הכהן, מקריב את הקרבנות על חטאי העם, על חטאו בראשונה, ואחר כך על חטאי העם. הוא מקריב עולות עליו ועל העם, והרי בארנו את הדברים.

עד שהיו הולכים, ישבו בשדה אחת והתפללו. ירד ענן אחד של אש והקיף אותם. אמר רבי שמעון, הריני רואה שרצונו של הקדוש ברוך הוא פאן. גשב. ישבו והיו אומרים דברי תורה. פתח ואמר, (משלי כה) מים קרים על נפש עיפה ושמועה טובה מארץ מרחק, הא סתפלגא במלוי דשלמה מלפא, וכלהו (ס"א) בחכמהא) בחכמה אמן.

הא חזי תלת ספרין דחכמתא אפיק שלמה לעלמא, וכלהו בחכמתא עלאה. שיר השירים חכמה, קהלת תבונה, ומשלי דעת. לקבל תלת אליו, עבד תלת ספרים. שיר דעת. פנגד שלשת אלה עשה שלשה ספרים. שיר השירים

דכתיב, (דברים ד) אשר חלק יי' אליהם אותם, וכתוב (דברים לב) כי חלק יי' עמו וגו'. תו איש חלק, מתרי שעירים ואשתאר חדא. דכהנא פליג לה, חד לחולקיה, וחד לקודשא בריה הוא. אמאי. בגין דיטעין על כתפוי כל חובוי דיעקב, דכתיב ונשא השעיר עליו את כל עונותם, עונות תם.

תאנא, בההוא יומא כמה פתחין פתיחין לקבליהון דישראל לקבלא עלותיהון. זפאה חולקיהון דישראל, דהא קדשא בריה הוא בעא לזפאה לון, ולדפאה לון, הדא הוא דכתיב כי ביום הזה יכפר וגו'. בהאי יומא אתעטר פהנא בכמה עטרין. בהאי יומא פולחנא דכהנא יקירא ורב מפל פולחנין. לכלא יתב חולקא באינון קרבנין דקודשא בריה הוא. בהאי יומא אתעטר (ס"א) חסד בעלמא על ידא דכהנא, מקרב קרבנין על חוביהון דעמא. על חוביה בקדמיתא, ולבתר על חוביהון דעמא. מקרב עלוון עליה ועל עמא והא אוקימנא מלי.

עד דהו אולי, יתבו בחד חקל, וצלו. נחת חד עננא דאשא, ואסחר לון. אמר רבי שמעון, הא חמינא דקודשא בריה הוא רעותא דיליה הכא. גייתב. יתבו והו אומרי מלי דאורייתא. פתח ואמר, (משלי כה) מים קרים על נפש עיפה ושמועה טובה מארץ מרחק, הא סתפלגא במלוי דשלמה מלפא, וכלהו (ס"א) בחכמהא) בחכמה אמן.

הא חזי תלת ספרין דחכמתא אפיק שלמה לעלמא, וכלהו בחכמתא עלאה. שיר השירים חכמה, קהלת תבונה, ומשלי דעת. לקבל תלת אליו, עבד תלת ספרים. שיר דעת. פנגד שלשת אלה עשה שלשה ספרים. שיר השירים

השירים פנגד חכמה הכי הוא. קהלת לקבל תבונה, הכי הוא. משלי לקבל דעת. במאי אתחזי. אלא כל אינון קראי בתרי גוויי אינון, רישא וסיפא תרי גוויי אתחזיין. וכד מסתפלי קראי, דא כליל בדא, ודא כליל בדא, בגין כף שקיל לקבליה דדעת.

האי קרא לאו רישיה סיפיה ולא סיפיה רישיה. וכד אסתפלנא ביה, פלא כליל חד בחד, בין מסיפיה לרישיה, בין מרישיה לסיפיה. שמועה טובה מארץ מרחק מים קרים על נפש עיפה ושמועה טובה מארץ מרחק, ודא ודא נייחא דרוחא, כמה דהאי נייחא דרוחא, כף האי נייחא דרוחא.

עד דהוו יתבי, אתא חד בר נש, אמר, אנתו דרבי שמעון אתסיאת ממרעהא. וחבריאי שמעו קלא, דקוידשא בריה הוא שבק לאינון חובי דדרא. אמר רבי שמעון, הא אתקיים הכא קרא, ושמועה טובה מארץ מרחק, הכי הוא נייחא דרוחא, כמו מים קרים על נפש עיפה. אמר להו נקום ונזיל דקוידשא בריה הוא ארחיש לן בנסין.

פתח ואמר, מים קרים על נפש עיפה, דא אורייתא. דכל מאן דזכי למלעי באורייתא, ומרוי נפשא מנה, מה כתיב ושמועה טובה מארץ מרחק. קדשא בריה הוא אכריז עליה כמה טבאן לאוטבא ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי. הדא הוא דכתיב, ושמועה טובה, מאן אתר מארץ מרחק, מאתר דקוידשא בריה הוא הנה רחיק מגיה בקדמיתא, מאתר דהנה בר נש בדכבו עמיה בקדמיתא, דכתיב, וארץ מתקוממה לו, מההוא אתר (דף ט"ד)

תבונה כף הוא. משלי פנגד דעת. במה זה נראה? אלא כל אותם הפתובים הם בשני גוויי, ראש וסוף, שני גוויי נראים. וכשמסתפלים בפתובים, זה כלול בזה וזה כלול בזה, משום כף שקול פנגד הדעת.

הפסוק הזה אין ראשו סופו ואין סופו ראשו, וכשהסתפלתי בו, הכל כלול אחד עם אחד, בין מסופו לראשו, בין מראשו לסופו. שמועה טובה מארץ מרחק מים קרים על נפש עיפה. מים קרים על נפש עיפה ושמועה טובה מארץ מרחק, וזה וזה נחת רוח. כמו שזה נחת רוח, כף זה נחת רוח.

עד שהיו יושבים, בא איש אחד ואמר, אשתו של רבי שמעון נרפאה מחלה. והחברים שמעו קול, שהקדוש ברוך הוא מחל לאותם חטאי הדור. אמר רבי שמעון, הרי התקיים כאן הפסוק, ושמועה טובה מארץ מרחק, כף זה נחת רוח, כמו מים קרים על נפש עיפה. אמר להם, נקום ונלך, שהקדוש ברוך הוא מרחיש לנו נסים.

פתח ואמר, מים קרים על נפש עיפה - זו התורה. שכל מי שזוכה לעסק בתורה ומרוה ממנה את הנפש, מה כתוב? ושמועה טובה מארץ מרחק. הקדוש ברוך הוא מכריז עליו כמה טובות להיטיב לו בעולם הזה ובעולם הבא. זהו שכתוב ושמועה טובה. מאיזה מקום? מארץ מרחק, ממקום שהקדוש ברוך הוא הנה רחוק ממנו בתחלה, ממקום שהיה אדם בשנאה עמו בתחלה, שכתוב (איוב ב) וארץ מתקוממה לו, מאותו מקום שמקדימים לו

ע"ב (א) מקדימין ליה שלם, הדא הוא דכתיב, מארץ מרחק. וכתוב (ירמיה לא)

שְׁלוֹם, זֶהוּ שְׁפָתוֹב מֵאַרְץ מִרְחֶק.
וְכַתוּב, (ירמיה לא) מִרְחֹק ה' נִרְאָה
לִי וְאַהֲבַת עוֹלָם אֶהְבְּתִיךָ עַל כֵּן
מִשְׁכַּתִּיךָ חֶסֶד.

וַיֵּצֵא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'
וַיִּכְפֹּר עָלָיו. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח
וְאָמַר, (תהלים ג) מִזְמוֹר לְאֶסְפָּה אֶל
אֱלֹהִים ה' דָּבַר וַיִּקְרָא אֶרֶץ
מִמְזַרְח שֶׁמֶשׁ עַד מְבֹאוֹ. לְמַדְנֹו,
אֶלְף וַחֲמִשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים רַבּוּא
בְּעַלִי שִׁירָה מִזְמָרִים לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא כְּשֶׁמְאִיר הַיּוֹם. וְאֶלְף וַחֲמִשׁ
מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים וְשִׁמוֹנֶה
בְּצֻהָרִים. וְאֶלְף וַחֲמִשׁ מֵאוֹת
וְתִשְׁעִים אֶלְף רַבּוּא בְּאוֹתָהּ שְׁעָה
שֶׁנִּקְרָאת בֵּין הָעַרְפִּים.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כְּשֶׁמְאִיר הַיּוֹם,
כָּל אוֹתָם בְּעַלִי יִכְבֶּה מִשְׁבָּחִים
בְּדַבְרֵי תִשְׁבָּחוֹת כְּנֶגֶד הַבְּקָר הַזֶּה.
(כְּשֶׁמִּתְעוֹרֵר) שְׁכֶשֶׁמִּתְעוֹרֵר הַבְּקָר
הַזֶּה, כָּלֶם מִתְבַּשְׂמִים, וְהֵדִין
שׁוֹכֵף, וְאוֹמְרִים תִּשְׁבָּחוֹת. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב (איובלט) בְּרֶן יַחַד כְּכַבִּי בְקָר
וַיִּרְעִעו כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. וְאוֹתוֹ זְמַן
(אֲמוּנָה) שְׁמִחָה וּבְרִכּוֹת נִמְצְאִים
בְּעוֹלָם, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְעִיר
אֶת אַבְרָהָם לְהַחֲיוֹתוֹ, וּמִשְׁתַּעֲשֵׂעַ
עִמּוֹ וּמְשַׁלֵּטוֹ בְּעוֹלָם. וּמִנֵּין לָנוּ
שֶׁהַבְּקָר הַזֶּה הוּא שֶׁל אַבְרָהָם?
שְׁפָתוֹב (בראשית יט) וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם
בַּבְּקָר.

בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁל בֵּין הָעַרְפִּים, כָּל
אוֹתָם אֶלְף וַחֲמִשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים
אֶלְף רַבּוּא בְּעַלִי יִלְלָה נִקְרָאִים,
וּמְזָמְרִים בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, וְהַקְטָטָה
שׁוֹרָה בְּעוֹלָם. וְאוֹתָהּ שְׁעָה
הַהֲתַעוֹרְרוֹת שֶׁמְעִיר הַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת יִצְחָק, וְעוֹמֵד וְדִן
אֶת הָרָשָׁעִים שְׁעוֹבְרִים עַל דְּבָרֵי
הַתּוֹרָה, וְשֶׁבְעָה נִהְרֹת אֵשׁ
זוֹרְמִים וַיּוֹצֵאִים וְחָלִים עַל רֵאשִׁי
הָרָשָׁעִים, וְשִׁלְהָבוֹת גְּחָלִים שֶׁל
אֵשׁ מִתְעוֹרְרוֹת מִמְּעַלָּה לְמַטָּה.
וְהַיּוֹם פּוֹנֶה, וְרָשָׁעִי הַגִּיהֵנִם צוֹנְחִים

מִרְחֹק יִי נִרְאָה לִי וְאַהֲבַת עוֹלָם אֶהְבְּתִיךָ עַל
כֵּן מִשְׁכַּתִּיךָ חֶסֶד. (כאן חסד).

וַיֵּצֵא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יִי וַיִּכְפֹּר עָלָיו.
(ויקרא ט"ז) רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים ג)

מִזְמוֹר לְאֶסְפָּה אֶל אֱלֹהִים יִי דָבַר וַיִּקְרָא אֶרֶץ
מִמְזַרְח שֶׁמֶשׁ עַד מְבֹאוֹ. תֵּאֵנָה, אֶלְף וַחֲמִשׁ
מֵאָה וַחֲמִשִּׁין רַבּוּא מְאִרֵי שִׁירָתָא, מִזְמָרִין
לְקוֹדֶשׁא בְרִיךְ הוּא, כַּד נִהִיר יְמִמָּא. וְאֶלְף
וַחֲמִשׁ מֵאָה וְאַרְבָּעִין וְתִמְנִיָּא בְּטִיְהֵרָא. וְאֶלְף
וַחֲמִשׁ מֵאָה וְתִשְׁעִין אֶלְף רַבּוּא בְּהֵיא שְׁעָתָא
דְּאֶקְרֵי בֵּין הָעַרְפִּים.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כַּד נִהִיר יְמִמָּא, כָּל אֵינוֹן מְאִרֵי
דִּיבְכָא, מִשְׁבָּחֶן בְּמַלִי תִשְׁבָּחֶן, לְקַבְּלֵיהּ
דְּהֵאֵי בְקָר. (ס"א כד אתער, רבד) דְּכַד אֲתַעֵר הֵאֵי בְקָר,
כִּלְהוּ מִתְבַּסְּמִין, וְדִינָא אֲשֶׁתְּכִיךָ, וְאֶמְרִין
תִּשְׁבָּחֶן. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (איוב לח) בְּרֶן יַחַד
כְּכַבִּי בְקָר וַיִּרְעִעו כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. וְהֵהוּא זְמַנָּא,
(הִימְנוּתָא) חֲדוּתָא וּבְרַפְאֵן מִשְׁתַּפְּחִין בְּעַלְמָא,
וְקוֹדֶשׁא בְרִיךְ הוּא אֲתַעֵר לְאַבְרָהָם לְאַחֲיָא
לֵיהּ, וְאַשְׁתַּעֲשֵׂעַ בֵּיהּ, וְאַשְׁלִטֵיהּ בְּעַלְמָא.
וּמְנָא לָן דְּהֵאֵי בְקָר דְּאַבְרָהָם הוּא. דְּכְּתִיב
(בראשית יט) וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבְּקָר.

בְּהֵהוּא זְמַנָּא דְּבֵין הָעַרְפִּים, כָּל אֵינוֹן אֶלְף
וַחֲמִשׁ מֵאָה וְתִשְׁעִין אֶלְף רַבּוּא מְאִרֵי
דִּילְלָה אֶקְרוּן, וּמִזְמָרִין בְּהֵיא שְׁעָתָא,
וּקְטָטוּתָא שְׁרִיָּא בְּעַלְמָא, וְהֵהִיא שְׁעָתָא
אֲתַעֲרוּתָא דְּאֲתַעֵר קְדֶשׁא בְרִיךְ הוּא לְיִצְחָק,
וְקָם וְדָאִין לְחִיבֵיָּא דְּעַבְרִין עַל פְּתַגְמֵי
אוֹרִייתָא, וְשֶׁבְעָה נִהִירֵי אֲשָׁא נִגְדִין וְנִפְקִין
וְחָלִין עַל רִישֵׁיהוֹן דְּרִישֵׁיעֵיָּא, וְשִׁלְהוּבֵי
גוּמְרִין דְּנוֹרָא מִתְעֲרִין מְעִילָא לְתַתָּא, וְכַדִּין
תַּב אַבְרָהָם לְאַתְרֵיהּ. כְּמָה דְּאֵתָּ אָמַר, (בראשית

וְאֵז שֶׁב אַבְרָהָם לְמַקְוֹמוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַאֲבָרְהָם שָׁב לְמַקְוֹמוֹ.

ואומרים: (ירמיהו 1) אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב. ואותה שעה צריך אדם להזהר בתפלת המנחה.

בזמן שמגיע הלילה, אותם אלה וחמש מאות וארבעים ושמונה נקראים מחוץ לפרכת ואומרים שירה. אז מתעוררים הדינים שלמטה, והולכים ומשוטטים בעולם, ואלה אומרים שירה עד שנחלק הלילה משמרת וחצי. אחר שנחלק הלילה, מזדמנים כל האחרים כאחד ואומרים תהלות, כמו שנאמר (ישעיהו 5) ותהלות ה' יבשרו. רבי יהודה אמר, כשנמצא רצון בבקר, תהלות ה' מבשרים.

רבי יוסי אמר, אחר שרוח הצפון התעוררה בחדות הלילה והלכה לה, מבשרים תהלות עד שיבא הבקר, ומתעורר הבקר הזה, ואז שמחה וברכות נמצאים בעולם. למדנו, אמר רבי אבא, כלם כף, ומעל כלם שלשה שרים. באותה שעה שמתעורר הבקר הזה ומעוררים תשבחות על כל אותם אלה וחמש מאות וחמשים רבוא, מתמנה עליהם ממנה אחד, ושמו הימן. כנגד שלמטה, ותחת ידו שרים ממנים עליהם לתקן שיר. באותה שעה שמתעורר זמן של בין הערבים ומזמרים כל אותם אלה וחמש מאות ותשעים אלה רבוא בעלי היילה, מתמנה עליהם ממנה אחד, ושמו ידותון. כנגד שלמטה, ותחת ידו ממנים עליהם שרים לתקן אותו הזמר, כמו שנאמר (שם כה) זמיר עריצים. באותה שעה שמגיע הלילה, מתעוררים כל אותם שמחוץ לפרכת, ואז הכל שוכף, ופתח לא נמצא, והדינים שלמטה

(ח) ואברהם שב למקומו. ויומא אתפני, וחיבי גיהנם צווחין ואמריין (ירמיהו 1) אוי לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב. וההיא שעתא, בעי בר נש לאזדהרא, בצלותא דמנחה.

בזמנא דמטי ליליא אינון אלה וחמש מאה וארבעין ותמניא, אקרון מברא לפרוכתא, ואמריין שירתא. פדין דינין דלתתא מתעריין, ואזליין ושאטיין בעלמא, ואליין אמריין שירתא. עד דיתפליג ליליא משמרה ופלגא. בתר דיתפליג ליליא מזדמני כלהו אחריני כחדא, ואמרי תהלות, כמה דאת אמר (ישעיהו 5) ותהלות יי' יבשרו. רבי יהודה אמר פד רעוא אשתכח בצפרא, תהלות יי' מבשריין.

רבי יוסי אמר, בתר דרוחא דצפון אתער בפלגות ליליא ואזיל ליה, תהלות מבשרי, עד דייתי צפרא, ואתער האי בקר, פדין חדותא וברפאן אשתכח בעלמא.

תאנא, אמר רבי אבא, פלהו הכי, ועילא מנהון סרכין תלתא. בההיא שעתא דאתער האי בקר, ומתעריין תשבחין, כל אינון אלה וחמש מאה וחמשים רבוא, אתמנא עלייהו חד ממנא, והימן שמייה לקבליה דלתתא, ותחות ידיה סרכין ממנן עלייהו לאתקנא שירתא. בההיא שעתא דאתער זמנא דבין הערבים, וזמריין כל אינון אלה וחמש מאה ותשעים אלה רבוא מארי דילה, אתמנא עלייהו חד ממנא וידותון שמייה, לקבליה דלתתא, ותחות ידיה סרכין ממנן עלייהו, לאתקנא ההוא זמרא, כמה דאת אמר (ישעיהו כה) זמיר עריצים.

בההיא שעתא דמטי ליליא, מתעריין כל אינון דמברא לפרוכתא, פדין שכיף פלא, ופטר א לא אשתכח, ודינין דלתתא מתעריין,

פלהו אתמנן פחדא, אליין

מתעוררים, כלם מתמנים פֿאָד אֵלֶּה עַל אֵלֶּה, עַד שְׁנַחֲלֵק הַלִּילָה. אַחַר שְׁנַחֲלֵק הַלִּילָה וְכֵלָם מִתְכַּנְּסִים, מִתְמַנֶּה עֲלֵיהֶם מִמְּנָה אֶחָד וּמְכַנֵּס אֶת כָּל הַמַּחְנוֹת, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (במדבר י) מֵאֶסֶף לְכָל הַמַּחְנוֹת וְגו', וְשֵׁמוֹ אֶסֶף, כִּנְגֹד שְׁלֹמֹה, וְתַחַת יָדוֹ כָּל אוֹתָם שָׂרִים מְמַנִּים וּמְבַשְּׂרִים תְּהִלּוֹת. עַד שָׁבָא הַבְּקָר. פִּיּוֹן שָׁבָא הַבְּקָר, קָם אוֹתוֹ וְעָר וְיוֹנֵק מִשְׂדֵי אָמוֹ לְטֹהַר אוֹתָם, וְנִכְנַס לְשִׁמְשׁ. כִּשְׁמַתְעוֹרֵר הַבְּקָר, אִזּוּ הִיא עֵת רִצּוֹן שְׁמִדְבַּרְת הַגְּבִירָה עִם הַמְּלָךְ, וְהַמְּלָךְ מוֹשֵׁף מִמְּנֹו חוֹט אֶחָד שֶׁל בְּרָכוֹת וּפְוֹרֵס עַל הַגְּבִירָה וְעַל אוֹתָם שְׁמִזְדוּגִים עִמָּה. מִי הֵם שְׁמִזְדוּגִים עִמָּה? אוֹתָם שְׁמִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה בַּלִּילָה, כִּשְׁנַחֲלֵק.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֲשֶׁרִי חֲלָקוֹ שֶׁל מִי שָׁבָא עִם הַגְּבִירָה בְּשַׁעַה שְׁבָאָה לְקַבֵּל אֶת פְּנֵי הַמְּלָךְ לְדַבֵּר עִמָּה, וְנִמְצָא עִמָּה, בְּשַׁעַה שְׁהַמְּלָךְ מוֹשִׁיט אֶת יָמִינוֹ לְקַבֵּל אֶת הַגְּבִירָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים קלט) אִשָּׁא כִנְפֵי שַׁחַר אֲשַׁכְּנָה בְּאַחֲרִית יָם. מִי אַחֲרִית הַיָּם? אוֹתָהּ שַׁעַה אַחֲרִית שֶׁל אוֹתוֹ יָם הִיא. שְׁכַשְׁנַחֲלֵק, הִיטָה רֵאשִׁית, וְהִיטָה דִין, וְעָכְשׁוּ הָאַחֲרִית הוּא שְׁלָה, שְׁמִסְתַּלְקִים דִּינִיָּה, וְנִכְנַסְת לְכַנְפֵי הַמְּלָךְ הִיא וְכָל אוֹתָם שְׁמִזְדוּגִים עִמָּה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב אֲשַׁכְּנָה בְּאַחֲרִית יָם.

וְכַמְדֵּנוּ, כָּל אוֹתָם שְׁמִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה בְּשַׁעַה שְׁנַחֲלֵק הַלִּילָה, מִשְׁתַּתְּפִים עִם הַשְּׂכִינָה. וְכִשְׁבָּא הַבְּקָר וְהַגְּבִירָה מִתְחַבְּרַת עִם הַמְּלָךְ, הוּא נִמְצָא עִמָּה עִם הַמְּלָךְ, וְהַמְּלָךְ פּוֹרֵס עַל כָּלָם אֶת כִּנְפָיו. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שם מב) יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֲסֵדוֹ וּבְלִילָה שִׁירָה עִמִּי וְגו'.

עַל אֵלֶּיךָ, עַד דְּאֶתְפְּלִיג לִילְיָא. בְּתַר דְּאֶתְפְּלִיג לִילְיָא, וּמִתְכַּנְּשֵׁי כְּלָהוּ, אֶתְמַנָּא עֲלֵייהוּ חַד מְמַנָּא וְכַנְיֵשׁ לְכָל מִשְׂרֵיין, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר (במדבר י) מֵאֶסֶף לְכָל הַמַּחְנוֹת וְגו', וְאֶסֶף שְׂמִיָּה, לְקַבְּלִיהָ דְּלִתְתָּא, וְתַחֲוֹת יָדֶיהָ כָּל אֵינוֹן סְרַכִּין מְמַנֵּן, וּמְבַשְּׂרֵי תְּהִלּוֹת.

עַד דְּאֶתִּי צְפָרָא, פִּיּוֹן דְּאֶתִּי צְפָרָא, קָם הֵהוּא נַע"ר, יוֹנֵק מִשְׂדֵי אִמִּיהָ, לְדַכָּאָה לָהּ, וְעַל לְשִׁמְשָׁא. פֶּד אֶתְעַר בְּקָר, כְּדִין הִיא שְׁעֵתָא דְּרַעוּא, דְּאֶשְׁתַּעֵי מְטְרוֹנִיתָא בְּמִלְכָּא, וּמִלְכָּא מְשִׁיף מִנִּיהָ חַד (דף ס"ה ע"א) חוֹטָא דְּבַרְכָּאן וּפְרִיס עַל מְטְרוֹנִיתָא, וְעַל אֵינוֹן דְּמִזְדוּגִי לָהּ. מֵאֵן אֵינוֹן דְּמִזְדוּגִי עִמָּה. אֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא בְּלִילְיָא, פֶּד אֶתְפְּלִג.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, זַכָּאָה חוֹלְקִיהָ מֵאֵן דְּאֶתִּי עִם מְטְרוֹנִיתָא, בְּשַׁעֲתָא דְּאֶתְתָּ לְקַבְּלָא אֲנִפֵי מִלְכָּא, לְאֶשְׁתַּעֵי בִּיהָ. וְאֶשְׁתַּכַּח עִמָּה. בְּשַׁעֲתָא דְּאוֹשִׁיט מִלְכָּא יְמִינָא, לְקַבְּלָא לְמְטְרוֹנִיתָא. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים קלט) אִשָּׁא כִנְפֵי שַׁחַר אֲשַׁכְּנָה בְּאַחֲרִית יָם. מֵאִי אַחֲרִית יָם. הִיא שְׁעֵתָא אַחֲרִית דֶּהֱהוּא יָם הוּא. דְּכַד אֶתְפְּלִג, שִׁירוֹתָא הָוָה, וְדִינָא הָוָה, וְהַשְׁתָּא אַחֲרִית הוּא דִּילָהּ, דְּמִסְתַּלְקִין דִּינָהָא. וְעַלְתַּת בְּגַדְפוּי דְּמִלְכָּא, הִיא וְכָל אֵינוֹן דְּמִזְדוּגִין לָהּ, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב אֲשַׁכְּנָה בְּאַחֲרִית יָם.

וְתַנָּא, כָּל אֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא בְּשַׁעֲתָא דְּאֶתְפְּלִיג לִילְיָא. אֶשְׁתַּתַּף בְּשַׁכְּנִיתָא. וְכַד אֶתִּי צְפָרָא, וּמְטְרוֹנִיתָא אֶתְחַבְּרַת עִם מִלְכָּא, הוּא אֶשְׁתַּכַּח עִמָּה עִם מִלְכָּא. וּמִלְכָּא פְרִיס עַל כְּלָהּ גַּדְפוּי, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה יי' חֲסֵדוֹ וּבְלִילָה שִׁירָה עִמִּי וְגו'.

תַּאנָא, בַּהֵיא שַׁעְתָּא, אַבְהֵן מִזְדַּמְנִין
בַּמְטְרוֹנִיתָא, וְקַדְמִין לְאַשְׁתַּעֲי
בַּהֲדָה, וְלֹאֲתַחֲבָרָא עִמָּה. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
מְלִיל עִמָּה בַּהוּ. וְהוּא קָאֲרִי לָהּ לְפָרְסָא לָהּ
גְדַפּוּלִי, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים א) מִזְמוֹר לְאַסָּף
אֶל אֱלֹהִים יְיָ דִּבֵּר וַיִּקְרָא אֶרֶץ וְגו'. אֵל : דָּא
נְהִירוּ דְחֻכְמָתָא, וְאִקְרִי חֻסְדָּא. אֱלֹהִים : דָּא
גְבוּרָה. יְהוֹ"ה : דָּא שְׁלִימוּ דְכֻלָּא, רַחֲמֵי. וְעַל
דָּא, דִּבֵּר וַיִּקְרָא אֶרֶץ וְגו'.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָוָה יְתִיב קָמִיה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבּוּי,
אָמַר לִיה, הָא תְּנִינָן אֱלֹהִים בְּכָל אֲתַר
דִּינָא הוּא. יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. אֵית אֲתַר
דְּאִקְרִי אֱלֹהִים, פְּגוֹן (בראשית טו) אֲדַנְיִי יְהוֹ"ה.
אֲמַאי אִקְרִי אֱלֹהִים, וְהָא אֲתָוּן רַחֲמֵי אֵינוֹן
בְּכָל אֲתַר.

אָמַר לִיה, הֲכִי הוּא כְּתִיב בִּקְרָא, דְכַתִּיב, (דברים
ד) וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם וְהַשְּׁבוֹת אֶל לְבַבְךָ פִּי יְיָ
הוּא הָאֱלֹהִים, וְכַתִּיב (מלכים א יח) יְיָ הוּא
הָאֱלֹהִים. אָמַר לִיה מְלָה דָּא יַדְעָנָא, דְבַאֲתַר
דָּאֵית דִּינָא, אֵית רַחֲמֵי. וְלִזְמָנָא, בַּאֲתַר דָּאֵית
רַחֲמֵי, אֵית דִּינָא. אָמַר לִיה תָּא חֲזִי דְהֲכִי הוּא,
יְהוֹ"ה בְּכָל אֲתַר רַחֲמֵי. וּבְשַׁעְתָּא דְמַהֲפְכֵי
חֲזִיבִיא רַחֲמֵי לְדִינָא, כְּדִין פְּתִיב יְהוֹ"ה, וְקָרִינָן
לִיה אֱלֹהִים.

אַבְרָם תָּא חֲזִי רְזָא דְמְלָה, תְּלַת דְרַגִּין אֵינוֹן,
וְכָל דְרַגָּא וְדְרַגָּא בְלַחוּדוּי, וְאַף עַל גַּב
דְּכֻלָּא חַד, וּמַתְקָשְׁרִי בְּחַד, וְלֹא מַתְפָּרְשִׁי דָּא
מִן דָּא. תָּא חֲזִי, כְּלָהוּ גְטִיעֵן, וְכָל אֵינוֹן בּוֹצִינִין
(דמלתקטין) כְּלָהוּ נְהִירִין וּמַתְלַהֲטִין וּמַשְׁתַּקְּיִין
וּמַתְפָּרְכָּאן, מַהֵהוּא נַהֲרָא דְנָגִיד וְנָפִיק, דְּכֻלָּא
כְּלִיל בֵּיה, (תרי נוסחתי) וְכֻלָּא דְכֻלָּא בֵּיה.
וְהֵאֵי נַהֲרָא אֲתַקְרִי א"ם לְגַנְתָּא, וְעֵילָא מַגְנָתָא,
בְּגִין דְעַדָּן מַשְׁתַּתֵּף בַּהֲדָה, וְלֹא פְרִישׁ מִנָּה. וּבְגִין כַּךְ, כָּל מְבוֹעֵין

לְמַדְנֵי, בְּאוֹתָהּ שַׁעָה הָאֲבוֹת
מִזְדַּמְנִים עִם הַגְּבִירָה, וּמְקַדְיָמִים
לְדַבֵּר עִמָּה וְלִהַתְחַבֵּר עִמָּה,
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְדַבֵּר עִמָּה
עֲלֵיהֶם, וְהוּא קוּרָא לָהּ לְפָרְסָא
עֲלֵיהָ אֵת כְּנַפְיָו. זֶהוּ שְׁכַתוּב (שם
ג) מִזְמוֹר לְאַסָּף אֶל אֱלֹהִים ה' דִּבֵּר
וַיִּקְרָא אֶרֶץ וְגו'. אֵל - זֶה אוֹר
הַחֻכְמָה, וְנִקְרָא חֻסְדָּא. אֱלֹהִים -
זוֹ גְבוּרָה. יְהוָה - זוֹ שְׁלֹמוֹת הַכֹּל,
רַחֲמִים. וְעַל זֶה - דִּבֵּר וַיִּקְרָא אֶרֶץ
וְגו'.

רַבִּי אֶלְעָזָר הִזִּה יוֹשֵׁב לְפָנָי רַבִּי
שְׁמַעוֹן אַבּוּי. אָמַר לוֹ, הֲרִי שְׁנִינוּ
אֱלֹהִים בְּכָל מְקוֹם הוּא דִּין. יו"ד
ה"א וְא"ו ה"א. יֵשׁ מְקוֹם שְׁנִקְרָא
אֱלֹהִים, כְּמוֹ אֲדַנְיִי יְהוֹ"ה. לְמָה
נִקְרָא אֱלֹהִים, וְהֲרִי אוֹתִיּוֹת
הַרַחֲמִים הֵן בְּכָל מְקוֹם?

אָמַר לוֹ, כִּף זֶה פְּתוּב בַּמְקָרָא,
שְׁכַתוּב (דברים ד) וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם
וְהַשְּׁבוֹת אֶל לְבַבְךָ פִּי ה' הוּא
הָאֱלֹהִים, וְכַתוּב (מלכים-א יח) ה'
הוּא הָאֱלֹהִים. אָמַר לוֹ, דִּבֵּר זֶה
יַדְעָתִי, שְׁבַמְקוֹם שֵׁישׁ דִּין יֵשׁ
רַחֲמִים, וְלִפְעָמִים בְּמְקוֹם שֵׁישׁ
רַחֲמִים יֵשׁ דִּין. אָמַר לוֹ, בַּא וְרָאָה
שְׁפָכָה זֶה, יְהוֹ"ה בְּכָל מְקוֹם
רַחֲמִים. וּבְשַׁעָה שְׁמַהֲפָכִים
הַרְשָׁעִים רַחֲמִים לְדִין, אִזּוּ פְתוּב
יְהוֹ"ה, וְקוּרָאִים אוֹתוֹ אֱלֹהִים.
אַבְרָם בַּא רָאָה סוּד הַדְּבָר, שֶׁלֶשׁ
דְרַגּוֹת הֵן, וְכָל דְרַגָּה וְדְרַגָּה
לְבַדָּה, וְאַף עַל גַּב שֶׁהַכֹּל אֶחָד
וּמְקָשְׁרִים בְּאֶחָד, וְלֹא נִפְרָדִים זֶה
מִזֶּה. בַּא רָאָה, כָּל הַנְּטִיעוֹת וְכָל
הַמְּאוּרוֹת (שמתלקטים) כְּלָם מְאִירִים
וּמַתְלַהֲטִים וְנִשְׁקִים וּמַתְפָּרְכִים
מְאוּתוֹ נִהַר שְׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא שֶׁהַכֹּל
כְּלוּל בּוֹ, וּבּוֹ כָּלֵל הַכֹּל.

וְהַנְּהַר הַזֶּה נִקְרָא א"ם לְגִן וּמַעַל
לְגִן, מִשּׁוּם שֶׁעַדָּן מַשְׁתַּתֵּף עִמָּה

בְּגִין דְעַדָּן מַשְׁתַּתֵּף בַּהֲדָה, וְלֹא פְרִישׁ מִנָּה. וּבְגִין כַּךְ, כָּל מְבוֹעֵין

וְלֹא נִפְרָד מִמֶּנָּה. וּמִשּׁוּם כֶּף כָּף
הַמְעִינֹת יוֹצְאִים וְשׁוֹפְעִים
וְנוֹשְׁקִים לְכָל עֶבֶר וּפּוֹתְחִים בָּהּ
פְּתוּחִים, וְעַל כֵּן רַחֲמִים נִמְצְאוּ
מִמֶּנָּה, וְרַחֲמִים פְּתוּחִים בָּהּ.
וּמִשּׁוּם שְׁקוּרָאִים לָהּ אִם, נִקְבְּהָ
גְבוּרָה, וְדִין יוֹצֵא מִמֶּנָּה. נִקְרֵאת
רַחֲמִים לְבִדְהָ, הִרִי מִצְדֵיהָ
מִתְעוֹרְרִים דֵּינִים, וּמִשּׁוּם כֶּף
כְּתוּב בְּרַחֲמִים וְנִקְוֵד בְּדִין.
הָאוֹתִיּוֹת בְּרַחֲמִים, וְנִשְׁפָּע דִּין
מִצְדָּה, כְּמוֹ כֵן יְהו"ה, הִנֵּה דְרָגָה
אֲחַת.

דְּרָגָה שְׁנִיָּה - מִצְד הִרְאֵשׁוּנָה הַזֹּה
יוֹצֵאת וּמִתְעוֹרְרֵת דְּרָגָה אַחֶרֶת
שְׁנִקְרֵאת גְבוּרָה, וְזֶה נִקְרֵא
אֱלֹהִים בְּאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ מִמֶּשׁ.
וְהִרְאֵשִׁית (אחת) הִיא מִזְעִיר אֲנִפִּין,
וְכֹו נֶאֱחָזָה. וּמִשּׁוּם שְׁנֵאֱחָזָה (יד)
בְּזֶה כְּתוּב ה' הָאֱלֹהִים, כִּי ה' הוּא
הָאֱלֹהִים, בְּאֵלוֹ הָאוֹתִיּוֹת, וְהוּא
אֶחָד, וְזוֹהִי דְרָגָה שְׁנִיָּה.

דְּרָגָה שְׁלִישִׁית - צָדֵק. כְּתוּב
אֶחָרוֹן, הִרִי בֵּית דִּין שֶׁל הַמֶּלֶךְ.
וְלִמְדֵנוּ אֲדִנְיָ כֶּף כְּתוּב וְכֶף
נִקְרֵא, וְכִנְסֵת יִשְׂרָאֵל נִקְרֵאת בְּשֵׁם
הַזֶּה, וְהֵשֵׁם הַזֶּה בְּמָקוֹם הַזֶּה
נִשְׁלַם, וְאֵלוֹ הֵן שְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת
שְׁנִקְרֵאוֹת בְּשֵׁמוֹת הַדִּין, וְהַכֹּל
נִקְשֵׁר אֶחָד עִם אֶחָד בְּלִי פְרוּד,
כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ.

אָמַר לוֹ, אִם נוֹחַ לִפְנֵי אָבָא, הִרִי
שְׁמַעְתִּי עַל זֶה, שְׁכַתּוּב (שמות א)
אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה, וְלֹא עוֹמֵד בּוֹ.
אָמַר לוֹ, אֲלַעְזֹר בְּנִי, הִרִי פְּרִשׁוּיָה
הַחֲבָרִים, וְעַכְשָׁו בְּדַבָּר אֶחָד הַכֹּל
נִקְשֵׁר.

וְכֹוּד הַדְּבָר כֶּף הוּא. אֶהְיֶה, זֶה
כִּלְלֵי שֶׁל הַכֹּל. שְׁפָשְׁבִילִים
סְתוּמִים וְלֹא מִתְפָּרְשִׁים, וְכִלְלוּלִים
בְּמָקוֹם אֶחָד, אִזּוּ נִקְרֵא אֶהְיֶה,
הַכִּלְלֵי שֶׁל הַכֹּל, סְתוּם וְלֹא נִגְלָה.
אֲחֵר שְׁיִצְאָה מִמֶּנּוּ רֵאשִׁית וְאוֹתוֹ
נִהַר עֶבֶר לְמִשְׁךָ אֵת הַכֹּל, אִזּוּ

נִפְקִין וְנִגְדִין וְאֲשֶׁתְּקִיין לְכָל עֶיבָר. וּפְתַחֲחִין
בָּהּ פְּתִיחִין, וְעַל דָּא רַחֲמֵי מִנָּה מִשְׁתַּכְּחִין,
וְרַחֲמִין פְּתִיחִין בָּהּ.

וּבְגִין דְּקָרִינָן לָהּ אִם, נִוְקְבָא גְבוּרָה, וְדִינָא
מִנָּה נְפִיק. אֶקְרִי רַחֲמֵי בְּלַחֲוֹדָהָ, הָא
מְסֻטְרָהָ דִּינִין מִתְעַרְרִין. וּבְגִין כֶּף כְּתִיב
בְּרַחֲמֵי, וְנִקְוֵד בְּדִינָא. אֲתוּוֹן בְּרַחֲמֵי, וְאֲתַנְגִּיד
דִּינָא מְסֻטְרָהָ, כְּגוּוֹנָא דָא יְהו"ה, הִיא דְרָגָא
חַד.

דְּרָגָא תְּנִינָא, מְסֻטְרָא דְהִיא קְדַמָּא, נְפִיק
וְאֲתַעַר דְּרָגָא אַחֶרָא אֶקְרִי גְבוּרָה, וְהִיא
אֶקְרִי אֱלֹהִים, בְּאֵלִין אֲתוּוֹן מִמֶּשׁ. וְשִׁירוּתָא
(חד) מִזְעִיר אֲנִפִּין הוּא, וּבִיָּה אֲתַאֲחִיד. וּבְגִין
דְּאֲתַאֲחִיד (א) בְּהִיא, כְּתִיב יי' הוּא הָאֱלֹהִים,
כִּי יי' הוּא הָאֱלֹהִים, בְּאֵלִין אֲתוּוֹן, וְהוּא חַד,
וְדָא הוּא דְרָגָא תְּנִינָא.

דְּרָגָא תְּלִיתָאָה, צָדֵק. כְּתוּב בְּתַרְאָה, הִיא בִּי
דִינָא דְמִלְכָא. וְתַאנָא אֲדִנְיָ הִכִּי כְתִיב,
וְהִכִּי אֶקְרִי, וְכִנְסֵת יִשְׂרָאֵל בְּהִיא שְׁמָא אֲתַקְרִי.
וְהִיא שְׁמָא בְּאֲתַר דָּא אֲשֶׁתְּלִים. וְאֵלִין אִינוּן
תְּלַת דְּרָגִין, דְּאֶקְרוּן בְּשֵׁמֵהוֹן דְּדִינָא. וְכִלְלָא
מִתְקַשֵּׁר חַד בְּחַד בְּלֵא פְרוּדָא, כְּמָה
דְּאוּקִימָנָא.

אָמַר לִיָּה, אִי נִיחָא קַמִּיהָ דְּאָבָא, הָא שְׁמַעְנָא
בְּהִיא, דְּכְתִיב, (שמות א) אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה,
וְלֹא קִימָא בִּיָּה. אָמַר לִיָּה אֲלַעְזֹר בְּרִי, הָא
אוּקְמוּיָה חֲבַרְיָא, וְהִשְׁתָּא בְּחַד מְלָה אֲתַקְשֵׁר
כִּלְלָא. (דף ס"ה ע"ב).

וְרָזָא דְמְלָה הִכִּי הוּא. אֶהְיֶה, דָּא כִלְלָא דְכִלְלָא.
דְּכַד שְׁבִילִין סְתִימִין וְלֹא מִתְפָּרְשִׁין,
וְכִלְלִין בְּחַד אֲתַר. כְּדִין אֶקְרִי אֶהְיֶה, כִּלְלָא
כִּלְלָא, סְתִים וְלֹא אֲתַגְלִיָּא.

כְּתוּב דְּנִפְק מִנָּה שִׁירוּתָא, וְהוּא נִהַר אֲתַעַבְר

נקרא אשר אהיה. כלומר, על פן אהיה, אהיה מזמן להמשיך ולהוליד הכל. אהיה - כלומר, עכשו אני הוא הפלל של הכל, הפלל של כל פרט. אשר אהיה - שהתעברה האם, ועתידה להוציא את כל הפרטים ולגלות את השם העליון.

אחר כך רצה משה לדעת מהו פרט הדבר, עד שפרש ואמר אהיה (יהוה) - זהו פרט. וכאן לא כתוב אשר אהיה. ומצאתי בספרו של שלמה המלך, אשר - בקשר של עדון הממשלה נמצאת בחברותא עליונה, כמו שנאמר (בראשית ל) באשרי פי אשרוני בנות, אהיה עתידה להוליד.

בא וראה איך יורד מדרגה לדרגה להודיע את סוד השם הקדוש (להראות את הקדוש ברוך הוא) למשה. בראשונה אהיה, הפלל של הכל, הנסתר שלא התגלה כלל, כמו שאמרנו. וסימן - (משלי ח) ואהיה אצלו אמון וגו', וכתוב (איוב כח) לא ידע אנוש ערפה וגו'. אחר כך הוציא (סוד של הראשית העליונה, תחלת הכל) אותו הנקה, האם העליונה שהתעברה ועתידה להוליד. ואמר אשר אהיה, עתידה להוליד ולתקן הכל. אחר כך התחילה להוליד, ולא כתוב אשר, אלא רק אהיה. כלומר, עכשו יוציא ויתפקן הכל.

אחר שהפל יצא וכל אחד ואחד התפקן במקומו, עזב את הכל ואמר יהו"ה. זה פרט, וזה הקיום. ובאותה שעה ידע משה את סוד השם הקדוש הנסתר והנגלה, ונדבק במה שלא נדבקו שאר בני העולם. אשרי חלקו. בא רבי אלעזר ונשק ידו.

אמר לו, אלעזר בני, מכאן

לאמשכא פלא, פדין אקרי אשר אהיה. כלומר, על פן אהיה, אהיה זמין לאמשכא ולאולדא כלא. אהיה: כלומר, השתא אנא הוא כלל פלא, כללא דכל פרטא. אשר אהיה: דאתעברת אימא, וזמינת לאפקא פרטין בלהו, ולא תגלייא שמא עלאה.

לבתר בעא משה למנדע פרטא דמלה מאן הוא, עד דפריש ואמר אהיה (ס"א יהוה), דא הוא פרטא, והכא לא כתיב אשר אהיה. ואשפחנא בספרא דשלמה מלכא, אשר: בקיטורא דעדונא קסטירא בחברותא עלאה אשתכת. כמה דאת אמר, (בראשית ל) באשרי כי אשרוני בנות, אהיה זמינא לאולדא.

תא חזי היך נחית מדרגא לדרגא, לאודעא רזא דשמא קדישא (לאסחאה קדשא בריוף הוא) למשה. בקדמיתא אהיה, כללא דכלא, סתים דלא אתגלייא כלל, כמה דאמינא. וסימן, (משלי ח) ואהיה אצלו אמון וגו', וכתוב (איוב כח) לא ידע אנוש ערפה וגו'. לבתר אפיק (הוא דשירותא עלאה, ראשיתא דכלא) ההוא נהרא, אימא עלאה, אתעברת, וזמינא לאולדא. ואמר אשר אהיה, זמינא לאולדא, ולתקנא פלא. לבתר שארי לאולדא, ולא כתיב אשר, אלא אהיה: כלומר, השתא יפיק ויתפקן פלא.

בתר דנפיק פלא, ואתפקן כל חד וחד באתריה, שבק פלא, ואמר יהו"ה. דא פרטא, ודא קיומא. ובההיא שעתא ידע משה, רזא דשמא קדישא, סתים וגליא ואתדבק מה דלא אתדבקו שאר בני עלמא, זכאה חולקיה.

אתא רבי אלעזר ונשיק ידוי. אמר ליה, אלעזר בני, מכאן ולהלאה, אזדהר דלא למכתב שמא קדישא, אלא כדקא

והלאה הזהר שלא לכתב את השם הקדוש אלא פראוי. שכל מי שלא ידע לכתב את השם

הקדוש פראוי וְלְקַשֵּׁר אֶת קֶשֶׁר
הָאֻמוֹנָה קֶשֶׁר שֶׁל אֶחָד עִם אֶחָד
כְּדִי לִיחַד אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, כְּתוּב
עָלָיו (במדבר טו) כִּי דָבַר ה' בְּזֶה וְאֶת
מִצְוֹתוֹ הִפְּרָה תִּפְּרָת וְגו' .
אִפְלוּ שֶׁהַחֲסִיר דְּרָגָה אַחַת או
קֶשֶׁר אֶחָד מֵאוֹת אַחַת מֵהֶן .

בא ראה, י' בראשונה - הפלל
שֶׁל הַלֵּל, נִסְתַּר מִכָּל הַצְּדִידִים,
הַשְּׁבִילִים לֹא נִפְתַּחְתִּים, הַפְּלֵל שֶׁל
זָכַר וְנִקְבָּה. קוֹצוּ שֶׁל יו"ד
שֶׁלְמַעֲלָה רוֹמְזוּ לְאַיִן. אַחַר כֵּךְ י'
שְׁמוּצִיָּאָה אֶת אוֹתוֹ הַנֶּהָר
שֶׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא מִמֶּנּוּ, וְלִהְתַּעֲבֹר
מִמֶּנּוּ ה', בְּזֶה כְּתוּב (בראשית ב) וְנֶהָר
יֵצֵא מֵעֵדֶן. יֵצֵא וְלֹא יָצָא. מִשׁוּם
כֵּךְ לֹא צָרִיךְ לְהִפְרֹד מִמֶּנּוּ. וּמִשׁוּם
כֵּךְ כְּתוּב רַעֲיָתִי.

ואם תאמר, כתוב נהר, משמע
אֶחָד, וְהָרִי פֶּאֶן שְׁלֵשָׁה? זֶה כֵּךְ
וְדַאי. י' מוֹצִיָּאָה שְׁלֵשָׁה,
וּבְשֵׁלֶשָׁה הַפֵּל נִכְלָל. י' מוֹצִיָּאָה
לְפָנֶיהָ אוֹתוֹ נֶהָר, וְשְׁנֵי בָנִים
שְׁמֹנִיקָה הָאֵם, וְהִתְעַבְּרָה מֵהֶם,
וּמוֹצִיָּאָה אוֹתָם אַחַר כֵּךְ. ה' -
כִּמוֹ כֵּן ה', וְהֵם בָּנִים תַּחַת הָאֵב
וְהָאֵם.

אחר שהולידה, הוציאה בן זכר,
וְשָׁמָּה אוֹתוֹ לְפָנֶיהָ, וְצָרִיךְ לְכַתֵּב
ו', וְזֶה יוֹרֵשׁ אֶת נַחֲלַת הָאֵב
וְהָאֵם, וְיֹורֵשׁ שְׁנֵי חֲלָקִים, וּמִמֶּנּוּ
נִזְוֹנֵית הַבַּת. וְעַל כֵּן צָרִיךְ לְכַתֵּב
אַחַר כֵּךְ ו"ה כְּאַחַד, כִּמוֹ שֶׁה"א
רֵאשׁוֹנָה י"ה כְּאַחַד, וְלֹא צָרִיךְ
לְהִפְרִידֵם. אֵף פֶּאֶן ו"ה כְּאַחַד,
וְלֹא צָרִיךְ לְהִפְרִידֵם. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ
אֶת הַדְּבָרִים. וְהַדְּבָרִים הִלְלוּ
עוֹלָם לְמִקּוֹם אַחַר. אֲשֶׁרֵי חֲלָקִים
שֶׁל הַצְּדִיקִים שְׂיֹודְעִים אֶת
הַסּוּדוֹת הָעֲלִיוֹנִים שֶׁל הַמְּלָךְ
הַקְּדוֹשׁ וְרֵאוּיִים לְהוֹדוֹת לוֹ. זֶהוּ
שְׁכַתוּב (תהלים קמ) אֵךְ צְדִיקִים יוֹדוּ
לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנִיךָ.

למדנו, אמר רבי יהודה, (שם א) אל

יאות. דכל מאן דלא ידע למכתב שמא קדישא
כדקא יאות, ולקשרא קשרא דמהימנותא
קשרא דחד בחד, בגין ליחדא שמא קדישא.
עליה כתיב, (במדבר טו) כִּי דָבַר יי' בְּזֶה וְאֶת מִצְוֹתוֹ
הִפְּרָה תִּפְּרָת וְגו' . אִפְלוּ דְגָרַע חַד דְּרָגָא,
או חד קשרא, מאת חד מנייהו.

תא חזי, י' בקדמיתא, כללא דכלא, סתים
מכל סטרין, שבילין לא מתפתחין, כללא
דדכר ונוקבא. קוצא דיו"ד דלעילא, רמיזא
לאינן. לבתר, י' דאפיק ההוא נהרא דנגיד
ונפיק מניה, ולא תעברא מניה ה', בהאי כתיב
(בראשית ב) וְנֶהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן. יוֹצֵא וְלֹא יָצָא. בְּגִין
כֵּךְ לֹא בְעֵינָא לְאַתְפָּרְשָׁא מִנִּיהָ. וּבְגִין כֵּךְ כְּתִיב
רַעֲיָתִי.

ואי תימא נהר כתיב, משמע חד, והא הכא
תלת. הכי הוא ודאי, י' אפיק תלתא,
ובתלתא אתפלל כלא. י' אפיק לקמיה ההוא
נהר, ותרין בנין דינקא להו אימא, ואתעברת
מנייהו, ואפיק לון לבתר. ה': פגוונא דא ה',
ואינון בנין תחות אבא ואימא.

בתר דאולידת, אפיקת בן דכר, ושוייה לקמה,
ובעי למכתב ו', והאי ירית אחסנתא
דאבא ואימא, וירית תרין חולקין, ומניה אתון
ברתא. ועל דא, בעי למכתב לבתר, ו"ה כחדא
כמה דה"א קדמאה י"ה כחדא, ולא בעי
לאפרשא לון, אוף הכא ו"ה כחדא, ולא בעי
לאפרשא לון. והא אוקימנא מלי. ולא תר
אחרא סלקין הגי מלי. זפאה חולקיהון
דצדיקיא, דידיעין רזין עלאין דמלפא קדישא,
ויתחזון לאודאה ליה, הדא הוא דכתיב, (תהלים
קמ) אֵךְ צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת
פְּנִיךָ.

תאנא אמר רבי יהודה, (תהלים נ) אל אלהים יי'

אֱלֹהִים דְּבַר וַיִּקְרָא אֶרֶץ. שְׁלֹמוֹת
הַכֹּל, שְׁלֹמוֹתָם שֶׁל הָאֲבוֹת
הַקְּדוּשִׁים. דְּבַר וַיִּקְרָא אֶרֶץ,
לְהַמְצִיא עִם כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל
בְּשִׁלְמוֹת וּבְשִׁמְחָה. וּמֵאִיזָה
מְקוֹם הוּא נִמְצָא עִמָּה? חֲזוּר
וְאָמַר, מִצִּיּוֹן מְכַלֵּל יְפִי אֱלֹהִים
הוֹפִיעַ.

לְמַדְנֵנוּ, כְּשֶׁרָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְבְרֹא אֶת הָעוֹלָם שְׁלֵמָטָה,
עָשָׂה הַכֹּל כְּמוֹ שְׁלֵמָעֵלָה. עָשָׂה
יְרוּשָׁלַיִם מְרֻכָּז כָּל הָאֶרֶץ, וּמְקוֹם
אֶחָד שֶׁנִּקְרָא צִיּוֹן עָלֶיהָ,
וּמֵהַמְקוֹם הַזֶּה מִתְּבָרְכָת.
וּבְמְקוֹם הַזֶּה שֶׁל צִיּוֹן מִתְחִיל
הָעוֹלָם לְהִבְנוֹת, וּמִמֶּנּוּ נִבְנְהָ. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב, אֵל אֱלֹהִים ה' דְּבַר וַיִּקְרָא
אֶרֶץ מִמְזֻרַח שְׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ.
וּמֵאִיזָה מְקוֹם? מִצִּיּוֹן מְכַלֵּל יְפִי
אֱלֹהִים הוֹפִיעַ. כְּלוּמַר, מִצִּיּוֹן,
שֶׁהִיא שְׁלֹמוֹת שֶׁל הַיְפִי שֶׁל
הָעוֹלָם, אֱלֹהִים הוֹפִיעַ. בֹּא רְאֵה,
לֹא הִתְבָּרְכָה יְרוּשָׁלַיִם אֲלָא רַק
מִצִּיּוֹן. וְצִיּוֹן מִלְמַעְלָה, וְהַכֹּל
נִקְשֵׁר אֶחָד עִם אֶחָד.

לְמַדְנֵנוּ אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וַיִּצָּא
אֶל הַמְּזֻבַּח אֲשֶׁר לְפָנָיו ה' וְכִפֹּר
עָלָיו. אֶל הַמְּזֻבַּח סָתָם. (בְּבִבְלוֹ)
כְּמוֹ שֶׁנַּעֲשֶׂה לְמַטָּה, נַעֲשֶׂה
לְמַעְלָה, וְהַכֹּל נִקְשֵׁר אֶחָד בְּאֶחָד.
וְלְמַדְנֵנוּ, כְּמוֹ שֶׁבִּיּוֹם הַזֶּה מְכַפֵּר
הַכֹּהֵן לְמַטָּה, כִּף גַּם לְמַעְלָה.
וְכִשְׁהִכְהֵן שְׁלֵמָטָה מְסַדֵּר אֶת
עֲבוֹדָתוֹ, כִּף גַּם הַכֹּהֵן שְׁלֵמָעֵלָה
(בְּבִבְלוֹ) לֹא נִמְצָא לְמַעְלָה עַד
שֶׁנִּמְצָא לְמַטָּה. וּמִמַּטָּה מִתְחִילָה
לְעֲלוֹת קְדֻשַׁת הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, וְכֹל
הָעוֹלָמִים נִמְצָאִים אֶחָד לְפָנָיו
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲלֵמָלָא הָיוּ
יְוֹדְעִים יִשְׂרָאֵל לְמָה צִוָּה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא עַל יִשְׂרָאֵל לְהוֹכִיחַ
אוֹתָם יוֹתֵר מִכָּל שְׁאֵר הָעַמִּים,
גְּבַה מֵהֶם אֶחָד מִמָּאָה. לְמַדְנֵנוּ

דְּבַר וַיִּקְרָא אֶרֶץ. שְׁלִימוֹ דְכֻלָּא, שְׁלִימוֹ דְאֲבָהֵן
קְדִישֵׁי. דְּבַר וַיִּקְרָא אֶרֶץ, לְאַשְׁתַּכְחָא בְּכְנֻסַת
יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלְמוֹ בְּחִדּוּתָא. וּמֵאָן אֶתֵּר הוּא
אַשְׁתַּכַּח עִמָּה. הֲדַר וְאָמַר, מִצִּיּוֹן מְכַלֵּל יוֹפִי
אֱלֹהִים הוֹפִיעַ.

תַּאנָּא פַּד בְּעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַבְרִי עֲלֵמָא
דְלִתְתָא, כְּלָא כְּגוּוֹנָא דְלַעִילָא עֲבַד לִיה.
עֲבַד יְרוּשָׁלַיִם, אִמְצָעִיתָא דְכָל אֶרְעָא. וְאֶתֵּר
חַד דְאֶקְרִי צִיּוֹן, עָלָה. וּמֵהֵאֵי אֶתֵּר מִתְּבָרְכָא.
וּבְהֵאֵי אֶתֵּר דְצִיּוֹן שְׁאֲרֵי עֲלֵמָא לְאַתְּבִנָּאָה,
וּמִנִּיהַ אֶתְבְּנִי. הֲדָא הוּא דְכְתִיב, אֵל אֱלֹהִים
יְי' דְבַר וַיִּקְרָא אֶרֶץ מִמְזֻרַח שְׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ.
וּמֵאָן אֶתֵּר. מִצִּיּוֹן מְכַלֵּל יוֹפִי (דף ט"ו ע"א) אֱלֹהִים
הוֹפִיעַ. כְּלוּמַר, מִצִּיּוֹן דֵּהוּא שְׁלִימוֹ דְיוֹפִי
דְעֲלֵמָא, אֱלֹהִים הוֹפִיעַ. תָּא חֲזִי, לֹא אֶתְבָּרְכָא
יְרוּשָׁלַם, אֲלָא מִצִּיּוֹן. וְצִיּוֹן מֵעִילָא, וְכֻלָּא חַד
בְּחַד אֶתְקִשֵׁר.

תַּאנָּא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וַיִּצָּא אֶל הַמְּזֻבַּח אֲשֶׁר
לְפָנָיו יְי' וְכִפֹּר עָלָיו. אֶל הַמְּזֻבַּח סָתָם.
(בְּבִבְלוֹ) כְּמָה דְאַתְעֲבִיד לְתַתָּא, אֶתְעֲבִיד לְעִילָא,
וְכֻלָּא אֶתְקִשֵׁר חַד בְּחַד. וְתַאנָּא, כְּמָה דְבְהֵאֵי
יוֹמָא מְכַפֵּר כְּהֵנָּא לְתַתָּא, הֲכִי נְמִי לְעִילָא.
וְכַד כְּהֵנָּא דְלְתַתָּא מְסַדֵּר פּוּלְחָנִיהַ, כְּהֵנָּא
דְלַעִילָא הֲכִי נְמִי, (בְּבִבְלוֹ) לֹא אֶשְׁתַּכַּח לְעִילָא,
עַד דְאַשְׁתַּכַּח לְתַתָּא. וּמִתַּתָּא שְׁאֲרֵי לְסִלְקָא
קְדָשָׁה דְמִלְפָּא עֲלָאָה, וּמִשְׁתַּכְחִין כְּלָהוּ עֲלִמִין
חַד קָמִיהַ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲלֵמָלָא הָווּ יְדְעֵי יִשְׂרָאֵל
אִמָּאֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְקִיד עַלִייהוּ
דְיִשְׂרָאֵל, לְאוֹכְחָא לְהוּ יִתִּיר מִכָּל שְׁאֵר עַמִּין,
יְנַדְעוּן דֵּהֵא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁבִיק דִיִּידִיהַ,
וְלֹא גְבִי מְנַהוֹן חַד מִמָּאָה. תַּאנָּא, קְדָשָׁא בְּרִיךְ
יְדְעוּ שְׁהָרֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִשְׁאִיר אֶת שְׁלוֹ, וְלֹא

שְׁלֶקְדוּשׁ-בְּרוּף-הוּא יֵשׁ כַּמָּה
מִרְפָּבוֹת וְכַמָּה חֲזִלוֹת וְכַמָּה
שְׁלִיטִים מְמַנִּים שְׁנַמְצָאִים
בְּעִבּוּדָתוֹ, כְּשׁוֹמֵן אֶת יִשְׂרָאֵל
בְּעוֹלָם הַזֶּה הַכְּתִירִים בְּכַתְרִים
קְדוּשִׁים כְּמוֹ שְׁלַמְעֵלָה, הַשְּׂרָה
אוֹתָם בְּאַרְץ הַקְּדוּשָׁה כְּדִי
שִׁימְצָאוּ בְּעִבּוּדָתוֹ, וְקָשֶׁר אֶת כָּל
הָעֲלִיּוֹנִים עִם יִשְׂרָאֵל.

וּשְׂמֻחוֹת לֹא נִכְנָסוֹת לְפָנָיו,
וְעִבּוּדָה לֹא נַעֲשִׂית לְפָנָיו
לְמַעַלָּה, עַד שִׁישְׂרָאֵל עוֹשִׂים
לְמַטָּה. כָּל זְמַן שִׁישְׂרָאֵל נִמְצָאִים
בְּעִבּוּדַת רְבוּנָם לְמַטָּה, כִּף גַּם
לְמַעַלָּה. (בבבול) בְּזִמְנֵי שִׁישְׂרָאֵל
מִבְּטָלִים אֶת הָעִבּוּדָה לְמַטָּה, הֵם
מִבְּטָלִים לְמַעַלָּה, וְהָעִבּוּדָה לֹא
נִמְצָאֵת לֹא לְמַעַלָּה וְלֹא לְמַטָּה.
וְעַל שִׁישְׂרָאֵל בְּטָלוּ אֶת עִבּוּדָתוֹ
שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא כְּשֶׁהָיוּ
שְׂרוּיִים בְּאַרְץ, כִּף גַּם לְמַעַלָּה,
כָּל שָׁפָן אַחַר כִּף.

אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא: יִשְׂרָאֵל,
אִם אַתֶּם יוֹדְעִים כַּמָּה אוֹכְלוֹסִים
וְכַמָּה חֲזִלוֹת מִתְּעַכְבִּים
בְּשִׁבְלֵיכֶם, תִּדְעוּ שְׂאִינְכֶם כְּדָאִים
לְעַמֵּד בְּעוֹלָם אִפְלוּ שְׁעָה אַחַת,
וְעַל כָּל זֶה מָה כְּתוּב? (ויקרא כו)
וְאִף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתֶם בְּאַרְץ
אִיבִיהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְגו'. (משום
כִּף) וַיֵּצֵא אֶל הַמִּזְבֵּחַ, אֶל הַמִּזְבֵּחַ
סֵתֶם, אֲשֶׁר לְפָנֵי ה' סֵתֶם. וְכִפֵּר
עָלְיוֹ אַחַר כִּף, וַיֵּצֵא וַעֲשֵׂה אֶת
עֲלָתוֹ וְאֶת עֲלַת הָעֵם וְגו'. וְכִפֵּר
עָלָיו, מָה זֶה אוֹמֵר? אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, לְהַעִיר חֶסֶד בְּעוֹלָם בְּתַחֲלָה.
לְמַדְנֵנוּ, וְכִפֵּר עַל הַקְּדֻשׁ מִטְּמֵאת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מָה זֶה וְכִפֵּר עַל
הַקְּדֻשׁ? אֵלָּא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
הָרִי שְׁנִינֵנו שְׁהַרְשָׁעִים עוֹשִׂים פָּגָם
לְמַעַלָּה, וּמַעוֹרְרִים דִּינִים,
וְגוֹרְמִים לְטֵמָא הַמְּקַדֵּשׁ. וְהַנְחָשׁ
הַקָּשָׁה מִתְחִיל לְהַגְלוֹת, וְאִזּוֹ
מִתְעוֹרְרִים דִּינִים בְּעוֹלָם, וּבַיּוֹם הַזֶּה צְרִיף הַכֹּהֵן לְטַהֵר אֶת הַכֹּל וְלְהַתְעַטֵּר (לעזר) הַכֹּהֵן הַקְּדוּשׁ

הוּא כַּמָּה רְתִיכִין, כַּמָּה חֲזִילִין אֵית לֵיה, כַּמָּה
שׁוֹלְטָנִין מְמַנֵּן מִשְׁתַּפְּחִין בְּפוֹלְחָנֵיה, כַּד זְמִין
לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּהַאי עֲלָמָא, אַכְתָּר לֹון בְּכַתְרִין
קְדִישִׁין כְּגוֹוֵנָא דְלַעִילָא, אֲשֶׁרִי לֹון בְּאַרְעָא
קְדִישָׁא, בְּגִין דִּישְׁתַּכְחוּ בְּפוֹלְחָנֵיה, קָשִׁיר
לְכַלְהוּ עֲלָאִי בְּהוּ בִישְׂרָאֵל.

וְחֲרוּזֵן לֹא עָאֲלִין קַמֵּיה, וּפוֹלְחָנָא לֹא אֲתַעְבִּיד
קַמֵּיה לְעִילָא, עַד דִּישְׂרָאֵל עֲבָדִין
לְתַתָּא. כָּל זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל מִשְׁתַּפְּחִין בְּפוֹלְחָנֵיה
דְּמֵאֲרִיהוֹן לְתַתָּא, הַכִּי נָמִי לְעִילָא. (בבבול)
בְּזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל בְּטָלִי פוֹלְחָנָא לְתַתָּא. בְּטָלִי
לְעִילָא, וּפוֹלְחָנָא לֹא אֲשַׁתְּכַח לֹא לְעִילָא וְלֹא
לְתַתָּא. וְעַל דִּישְׂרָאֵל בְּטָלוּ פוֹלְחָנָא דְקוּדְשָׁא
בְּרִיף הוּא כַּד שְׂאָרֵן בְּאַרְעָא, הַכִּי נָמִי לְעִילָא,
כָּל שָׁפָן לְבַתָּר.

אָמַר קְדֻשָׁא בְּרִיף הוּא, יִשְׂרָאֵל אֵי אַתּוֹן יוֹדְעִין,
כַּמָּה אוֹכְלוֹסִין, כַּמָּה חֲזִילִין, מִתְּעַכְבִּין
בְּגִינֵיכֹו, תַנְדָּעוֹן דְלִית אַתּוֹן כְּדָאִי לְמִיקָם
בְּעֲלָמָא, אִפְלוּ שְׁעַתָּא חֲדָא. וְעַם כָּל דָּא מָה
כְּתִיב, (ויקרא כו) וְאִף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתֶם בְּאַרְץ
אִיבִיהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גַעַלְתִּים וְגו', (בגין
כִּף) וַיֵּצֵא אֶל הַמִּזְבֵּחַ, אֶל הַמִּזְבֵּחַ סֵתֶם, אֲשֶׁר
לְפָנֵי יְי' סֵתֶם. וְכִפֵּר עָלָיו לְבַתָּר, וַיֵּצֵא וַעֲשֵׂה
אֶת עוֹלָתוֹ וְאֶת עוֹלַת הָעֵם וְגו'. וְכִפֵּר עָלָיו
מָאִי קָא מִיִּירִי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לְאַתְעָרָא חֶסֶד
בְּעֲלָמָא בְּקַדְמִיתָא.

תַּאנָּא, כְּתִיב וְכִפֵּר עַל הַקְּדֻשׁ מִטְּמֵאוֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. מָאִי וְכִפֵּר עַל הַקְּדֻשׁ. אֵלָּא
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָא תְּנִינֵן, חֲזִיבְיָא עֲבָדִין
פְּגִימוֹתָא לְעִילָא, וּמִתְעָרִין דִּינִין, וְגַרְמִין
לְאַסְתָּאבָא מְקַדְשָׁא. וְחֻזָּא תְּקִיפָא שְׂאֲרִי
לְאַתְגַּלְאָה. וְכַדִּין דִּינִין מִתְעָרִין בְּעֲלָמָא,
מִתְעוֹרְרִים דִּינִים בְּעוֹלָם, וּבַיּוֹם הַזֶּה צְרִיף הַכֹּהֵן לְטַהֵר אֶת הַכֹּל וְלְהַתְעַטֵּר (לעזר) הַכֹּהֵן הַקְּדוּשׁ

שלו, שהוא ראש המלך, פדי שיבא המלך לשרות עם הגבירה. וכשראש המלך נוסע, הכל נוסע, ויבא להודווג עם הגבירה ולעורר שמחה וברכות בעולם. (כדי שיבא המלך להודווג עם הגבירה ולעורר שמחה וברכות בעולם. וכשראש המלך נוסע, הכל נוסע.)

נמצא שכל השלום (השלמות) שלמעלה ולמטה תלויה בכהן. שאם הוא מעורר את הכתר שלו, הכל מתעורר והכל נמצא בשלמות, ועל זה כתוב וכפר על הקדש. בראשונה וכפר על הקדש, להרבות שלום בעולם ולהרבות שמחה בעולם. וכששמחת הזווג נמצאת עם המלך והגבירה, כל השמשים וכל בני ההיכל, כלם נמצאים בשמחה (וכל שמחת העולם). וכל החטאים שחטאו לפני המלך, מתכפרים להם. זהו שכתוב מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו. ומשום כך כתוב, וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו. בשעה שנוכנס לזוג אותם, ובשעה שמזדווגים המלך עם הגבירה, אותה שעה - וכפר בעדו ובעד ביתו.

למדנו, וכל אדם לא יהיה באהל מועד. רבי יצחק פתח, (שם) וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק וגו', והפסוק הזה פרושהו. בא וראה, בשעה שישאל בגלות, כביכול הקדוש ברוך הוא עמהם בגלות, שהרי השכינה לא זזה מהם לעולמים. בא ראה, בזמן שישאל נמצאו בגלות בכל, השכינה שרתה ביניהם ושבה עמהם מן הגלות, ובזכות אותם הצדיקים שנשארו בארץ, שרתה בארץ ולא זזה מהם לעולמים. אמר רבי יהודה, שחזרה הגבירה עם המלך, וחזר הכל בסעודת השמחה של המלך, משום כך נקראו אנשי כנסת

ובהאי יומא, בעי כהנא לדכאה כלא, ולא תעטרא (ס"א ולא תערא) כתרא קדישא דיליה, דהיא רישא דמלפא. בגין דייתי מלפא לאשראה במטרוניתא, וכד רישא דמלפא נטיל, כלא נטיל, וייתי לאזדווגא במטרוניתא ולא תערא חידו וברכאן בעלמא. (ס"א בגין דייתי מלפא לאזדווגא במטרוניתא ולא תערא חידו וברכאן בעלמא, וכד רישא דמלפא נטיל כלא נטיל.)

אשתבח דכל שלמא (נ"א שלימו) דעילא ותתא, בכהנא תליא. דאי אתער כתרא דיליה, כלא אתער וכלא בשלימו אשתבח. ועל דא כתיב וכפר על הקדש. בקדמיתא וכפר על הקדש. לאסגאה שלמא בעלמא, ולאסגאה חידו בעלמא. וכד חידו דזווגא אשתבח במלפא ובמטרוניתא, כל שמשין, וכל בני היכלא, פלהו אשתכחו בחידו (וכל חידו דעלמא). וכל חובין דחבו קמי מלפא, אתכפר להו. הדא הוא דכתיב, מכל חטאתיכם לפני יי' תטהרו. ובגין כך כתיב וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו. בשעתא דעאל לזווגא להו, ובשעתא דמזדווגין מלפא ומטרוניתא, ההיא שעתא וכפר בעדו ובעד ביתו.

תאנא, (ויקרא טז) וכל אדם לא יהיה באהל מועד, רבי יצחק פתח, (ויקרא כו) וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק וגו', והאי קרא אוקמוה. תא חזי, בשעתא דישאל בגלותא, כביכול קדשא בריך הוא עמהון בגלותא, דהא שכינתא לא אתעדי מנייהו לעלמין. תא חזי, בזמנא דישאל אשתכחו בגלותא דבבל, שכינתא בינייהו שריא, ותאבת עמהון מן גלותא. ובזכות אינון צדיקיא (ד)

שחזרה הגבירה עם המלך, וחזר הכל בסעודת השמחה של המלך, משום כך נקראו אנשי כנסת

הגדולה, פְּנִסַת הַגְּדוּלָה וְדַאי.
לְמַדְנֵנוּ, בְּכֹל זְמַן שִׁישְׁרָאֵל
בְּגִלּוֹת, אִם הֵם צְדִיקִים - הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא מְקַדְּמֵם לְרַחֵם עֲלֵיהֶם
וּלְהוֹצִיאֵם מִהַגְּלוּת, וְאִם הֵם
אֵינֶם צְדִיקִים - הוּא מְעַכֵּב אוֹתָם
בְּגִלּוֹת עַד אוֹתוֹ זְמַן שְׁנַגְזֹר.
וּכְשֶׁמִּגִּיעַ הַזְּמַן וְהֵם אֵינֶם רְאוּיִים
- הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁגֵּיחַ עַל
כְּבוֹד שְׁמוֹ, וְאֵינוֹ שׁוֹכַח אוֹתָם
בְּגִלּוֹת. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְזִכְרָתִי אֶת
בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְגו'. אֵלוֹ הָאֲבוֹת
שֶׁל הַכֹּל, סוּד הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ.

רַבִּי חִיָּיא אָמַר, מָה הַטַּעַם יַעֲקֹב
רִאשׁוֹן פֶּאן? אֵלָּא מִשּׁוּם שִׁיעֲקֹב
הוּא כָּלֵל הָאֲבוֹת, וְהוּא הָעֵץ
הַקְּדוּשׁ. מִשּׁוּם כֶּן ו' שֶׁל הַשֵּׁם
הַקְּדוּשׁ אַחֲוִיָּה בּוֹ, וְכֶן קוֹרְאִים
יַעֲקֹב בּוֹ. רַבִּי יֶצְחָק אָמַר, וְאִ"ו
בְּאוֹתִיּוֹתָיו שֶׁלֵּשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת,
שִׁירֵשׁ יִרְשָׁה שֶׁל שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר
מַעֲיָנוֹת שֶׁל הַמַּעֲזֵן הַנִּסְתָּר
הַקְּדוּשׁ.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, וְאִ"ו לְמָה כּוֹלֵלֶת
ו' א' ו'? אֵלָּא, ו' שִׁיּוּשֵׁב עַל
הַפֶּסַע, כְּמוֹ שְׁנָאֲמַר (יחזקאל א) וְעַל
דְּמוֹת הַפֶּסַע דְּמוֹת כְּמַרְאֵה אָדָם
עָלָיו מְלַמְעֵלָה. א' נִסְתָּרֶת בְּתוֹכוֹ
וְלֹא מְגֵלָה, וְזֶהוּ שְׁכַתוֹב (בראשית
כב) בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם ה', מִשּׁוּם כֶּן
כְּתוּב, וְלֹא נִקְרָא אַחֲרוֹן כָּלֵל שֶׁל
הִרְאשׁוֹן. הָאֲחֲרוֹן, הָרִי בְּאֲרָנוֹ (י'
אַחֲרוֹנָה כָּלֵל שֶׁל ו' ראשונה, ו' אַחֲרוֹנָה) זֶה
יְהִי יְסוּד, שֶׁהוּא סִיּוּם הַגּוֹף
וְהַכָּלֵל שְׁלוֹ. וְעַל כֵּן כְּלוּלוֹת
הָאוֹתִיּוֹת זֹז עִם זֹז - וְאִ"ו, רִאשׁ
וְסִיּוּם, כְּמוֹ שְׁבָאֲרָנוּ.

וְלְמַדְנֵנוּ, שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת הֵן, כְּמוֹ זֶה
וְאִ"ו שְׁאֲמַרְנוּ, נו"ן אָף כֶּן. וְאָף
עַל גַּב שְׁבָאֲרוֹ אֶת הַדְּבָר, נו"ן כֶּן

דְּאִשְׁתָּאֲרוּ בְּאַרְעָא, שְׁאֲרַת בְּאַרְעָא, וְלֹא
אַעֲדֵי מִנִּיּהוּ לְעֵלְמִין. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
דְּאִתְהַדְרַת מִטְרוּנִיתָא בְּמַלְכָּא, וְאִתְהַדְרַת כְּלָא
בְּהַלּוּלָא דְּמַלְכָּא, בְּגִין כֶּן אַקְרוּן אַנְשֵׁי כְּנַסַּת
הַגְּדוּלָה, כְּנַסַּת הַגְּדוּלָה וְדַאי.

וְתַאנָּא, בְּכֹל זְמַנָּא דִּישְׁרָאֵל בְּגִלּוֹתָא, אִי אֵינּוּן
זְכָאִין, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַקְדִּים
לְרַחֵמָא עֲלֵיהוּ, וְלֹאֲפַקָּא לֹוּן מְגִלּוֹתָא. וְאִי
אֵינּוּן לֹא זְכָאִין, מְעַכֵּב לֹוּן בְּגִלּוֹתָא, עַד הֵהוּא
זְמַנָּא דְּאַתְגְּזֹר. וְכַד מְטָא זְמַנָּא, וְאֵינּוּן לֹא
אַתְחַזִּין, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁגַּח לִיקְרָא
דְּשְׁמִיָּה, וְלֹא אַנְשֵׁי לְהוּ בְּגִלּוֹתָא, הַדָּא הוּא
דְּכַתִּיב וְזִכְרָתִי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְגו'. אֵלִין
אַבְהֵן דְּכָלָּא, רְזָא דְּשְׁמָא קְדִישָׁא.

רַבִּי חִיָּיא אָמַר, מָאִי טַעֲמָא יַעֲקֹב קְדַמְאָה
הָכָּא. אֵלָּא, בְּגִין דִּיעֲקֹב כָּלֵלָּא דְּאַבְהֵן,
וְהוּא אֵילָנָא קְדִישָׁא. בְּגִין כֶּן, ו' דְּשְׁמָא
קְדִישָׁא בִּיהַ אַחֲדָא, וְהַכִּי קְרִינֵן יַעֲקֹב בּוֹ.
רַבִּי יֶצְחָק, אָמַר וְאִ"ו בְּאַתּוּוֹי תְּלִיסַר מְכִילָן,
דִּירִית יְרוּתָא דְּתְּלִיסַר מְבוּעֵין דְּמְבוּעָא סְתִימָא
קְדִישָׁא.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, וְאִ"ו אֲמַאי כָּלִיל ו' א' ו'.
אֵלָּא, ו' דִּיתִיב עַל כּוֹרְסִיָּיא, כְּמָה דְּאַתְּ
אַמַר (יחזקאל א) וְעַל דְּמוֹת הַפֶּסַע דְּמוֹת כְּמַרְאֵה
אָדָם עָלָיו מְלַמְעֵלָה. א' סְתִימָא בְּגִיָּיה וְלֹא
אַתְגְּלִיָּיא, וְדָא הוּא דְּכַתִּיב, (בראשית כב) בִּי
נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם יי', בְּגִין כֶּן כְּתִיב, וְלֹא אַקְרִי,
בְּתַרְאָה, כָּלֵלָּא דְּקְדַמְאָה. בְּתַרְאָה, הָא
אוּקִימָנָא (נ"א ו' בְּתַרְאָה כָּלֵלָּא דו' כְּמַמָּה ו' בְּתַרְאָה) דָּא יְהִי ו'
יְסוּד, דְּאֵיהוּ סִיּוּמָא דְּגוּפָא, וְכָלֵלָּא דִּילִיָּה.
וְעַל דָּא כָּלִילָן אַתְּוּן דָּא בְּדָא, וְאִ"ו, רִישָׁא
וְסִיּוּמָא, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא.

וְתַאנָּא, תְּרִין אַתְּוּן אֵינּוּן, כְּהֵאִי גְוּוֹנָא וְאִ"ו דְּאַמִּנָּא, נו"ן אוּף הַכִּי. וְאָף

מתפרשת: נ' כפופה זו הגבירה. וסמוכה לה ו', שהוא יסוד, פדי שתתברך ממנו. ו' פשוטה, זו התפשטות התפארת. ולכן כלולות האותיות ונאחזות זו בזו. ואם תאמר, למה מחזיר ו' פניו מנו"ן כפופה, ומחזיר פניו אל הן הפשוטה. אלא בשביל כבוד המלך הוא מחזיר פניו כנגד המלך.

ולמדנו, מ"ם לא כוללת בתוכה אות אחרת, (משום) אלא מ' פתוחה, מ' סתומה. מ' פתוחה - שהוא כשהזכר מתחבר עמה. מ' סתומה - יוכל. שהרי נסתרים דרכיה ואף על גב שלפעמים מתפשטים, ויש ששונים בזה, כמו שנגמר (שיר ד) גן נעול אחתי כלה גל נעול מעין חתום.

אמר רבי יצחק, בשעה שהמלך הקדוש זוכר את ישראל בעבור שמו וחוזרת הגבירה למקומה, (א) כתוב וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש. כך הכהן, בשעה שנגנס ליחד את השם הקדוש ולכפר בקדש, לזוג את המלך עם הגבירה, כתוב וכל אדם לא יהיה באהל מועד וגו'. למדנו, רבי יהודה אמר, הכהן מעורר שלום בעולם, למעלה ולמטה. ולמדנו, נכנס בדרגה אחת, רוחץ גופו. יוצא מדרגה זו לדרגה אחרת, רוחץ גופו. אוזח שלום בזה ובזה. קדש ידיו, ומתברכים פאחד. ובפל צריך להראות מעשה, וצריך להראות לבושו שיתלבש כגון שהמעשה יתכונן, עד שיסדר הכל כמו שצריך, ויתברכו עליונים ותחתונים.

למדנו, רבי שמעון פתח, (ה) יו"ד בחקיקותיו, אותיות בצדדים

על גב דאוקמוה מלה, נו"ן הכי מתפרשא: נ' כפופה, דא מטרוניתא. וסמיכא לה ו', דאיהו יסוד, בגין לאתברכא מניה. ו' פשוטה, אתפשטותא דתפארת. ועל דא כלילן אתוון, ומתאחדן דא בדא. ואי תימא, אמאי אהדר ו' אנפוי מנו"ן כפופה, ואהדר אנפוי לגבי ו' פשוטה. אלא בגין יקרא דמלכא, אהדר אנפוי לקבליה דמלכא.

ותאנא, מ"ם לא כליל בגויה את אחרא, (בגין) אלא מ' פתוחה, מ' סתומה. מ' פתוחה: דהוא כד דכר אתחבר עמה. מ' סתומה: יוכלא. דהא סתימין ארחהא ואף על גב דמתפשטין לזמנין, ואית דמתני בהאי כמה דאת אמר (שיר השירים ד) גן נעול אחתי כלה גל נעול מעין חתום.

אמר רבי יצחק, בשעתא דמלכא קדישא אדפר להו לישראל בגין שמיה, ואהדרת מטרוניתא לאתרהא, (בגין) פתיב, וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש. כך פהנא, בשעתא דעאל ליחדא שמא קדישא, ולכפרא בקודשא, לזווגא למלכא במטרוניתא. פתיב וכל אדם לא יהיה באהל מועד וגו'.

ותאנא, רבי יהודה אמר, פהנא אתער שלמא בעלמא, לעילא ותתא. ותניא עאל בדרגא חד, אסחי גופיה. נפיק מהאי דרגא, לדרגא אחרא אסחי גופיה. אחיד שלמא בהאי ובהאי, קדש ידיו, ומתברכאן פחדא. ובכלא בעי לאחזאה עובדא, ובעי לאחזאה לבושו, דיתלבש כגוונא דעובדא דיתפון, עד דיסדר כלא כמה דאצטריך, ויתברכון עלאי ותתאי. ותאנא רבי שמעון, פתח (ה) יו"ד בגליפוי,

אתוון בסטרין, אתקשרן ביו"ד. יו"ד אזיל ליו"ד. (ליו"ד) יו"ד סליק

התקשרו ביו"ד. יו"ד הולף ליו"ד וליו"ו. יו"ד עולה ביו"ד. יו"ד הולף ליו"ו, מתכנסים בה'. ומכונן את הדעת, ומתחברים ה' עם ו'א"ו.

ה' עליונה אוחות שְעָרִיהָ (בשְעָרֶיהָ) בחקוקי תכסיסים, אוחות בהארת אֶלֶף וחמש מאות ושבעים אכסדרות נסתרות. עולה ה', ומתעטרת חמשים פעמים לחמשים שְעָרִים עמודים שְעוּמָדִים. כְּשֶׁמֶתְגַלֵּף בְּעֶטְרוֹתָיו, מאירים פְּנֵי הַמֶּלֶךְ, וא"ו מתפשטת לשבעים וששים חקיקות.

מְעַטְרַת ה' אֶת ו' (כ"א מתעטר ביו"ד, ה' לו') בשבעים אֶלֶף וחמש מאות כתרים שמתעטרים בכתר אחד. זהו שְפָתוֹב (שפתוב) בְּעֶטְרָה שְעֶטְרָה לו' אמו. ו' בשני ראשים, ראש הגלגלת חקוק הראש שלו, קוץ אחד למעלה וקוץ אחד למטה, וי' יודדת לו', חקיקת החקיקות בתוכם, שבעים פנים של עטרות ממעלה למטה. בו טסים גביעים ופרחים, זה עולה וזה יורד, ונחנקים אחד עם אחד.

נְקֻשְׁרַת י' עם ה', ה' עם ו', ו' עם ה' (ו' בה/ ה' בו/ ו' בה). זה אָחוֹז בְּזֵה, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (בראשית מט) וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קִשְׁתּוֹ וַיִּפְּזוּ זְרוּעֵי יָדָיו מִיַּדֵּי אֲבִירֵי יַעֲקֹב. וְכַתוּב, (במדבר כד) אֵיתָן מוֹשֶׁבֶךְ וְשֵׁים בְּסֻלַּע קִנְיָן. אֵז הַכֹּל מִתְקַשֵּׁר אֶחָד עִם אֶחָד, זֶה עִם זֶה, מְאִירִים הַמִּפְתָּחוֹת וּמְאִירִים כָּל הַפְּנִים. אֵז כָּלֵם נוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם וּמִזְדַּעְזְעִים וְאוֹמְרִים: בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

הַקּוֹל נִקְשֵׁר עִם הַכֶּהֱן, וְהוּא מְשִׁיב אֲלֵיהֶם וְאוֹמֵר תְּטֹהְרוּ. תְּטֹהְרוּ אֵין אוֹמְרִים שָׁאֵר הַכֶּהֱנִים וְהָעַם, פָּרַט לַכֶּהֱן הַגְּדוֹל, כְּשֶׁנִּקְשֵׁר בּוֹ אוֹתוֹ הַקּוֹל.

בְּיו"ד. יו"ד אֲזִיל לְיו"ו, מִתְכַּנְּשֵׁי בַה'. וּמְכוֹנֵן דְּעַתָּא, אֶתְחַבֵּר ה' בְּוֹא"ו.

ה' עֲלָאָה אֶחִיד תְּרַעוּי (כ"א בתרעו"י) בְּגִלּוּפֵי תְכַסִּיטִין, אֶחָדָא בְּנֵהִירוֹ אֶלֶף וְחֲמֵשׁ מְאָה וְשִׁבְעִין אַכְסַדְרִין סְתִימִין. סְלִיק ה', וְאֶתְעַטֵּר חֲמִשִּׁין זְמַנִּין, לְחֲמִשִּׁין תְּרַעִין קְיִימִין דְּקִיִּימִין, כִּד אֶתְגַּלֵּף בְּעֶטְרוֹי, נִהְרִין אֲנַפִּין דְּמִלְכָּא, וְא"ו אֶתְפָּשֵׁט לְשִׁבְעִין וְתָרִין גְּלִיפִין.

מְעַטֵּר ה' לו', (כ"א מתעטר ביו"ד, ה' לו') בְּע' אֶלֶף וְה' מְאָה כְּתָרִין, דְּמִתְעַטְרִין בְּחַד כְּתָרָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ג) בְּעֶטְרָה, שְעֶטְרָה לו' אמו. ו' בְּתָרִין רִישִׁין, רִישָׁא דְגוּלְגֻלְתָּא גְּלִיפָא רִישָׁא, קוֹצָא חַד לְעִילָא, וְקוֹצָא חַד לְתַתָּא, וי' נְחִית לו', (כ"א וא"ו נחית לוא"ו) גְּלִיפָא דְגִלּוּפִין בְּגוּיִיהוּ, שְׁבַעִין אֲנַפִּין דְּעֶטְרִין מְעִילָא לְתַתָּא. בִּיה טַאסִין גְּבִיעִין וּפְרַחִין, דָּא סְלִיק, וְדָא נְחִית מִתְגַּלְפִין חַד בְּחַד.

אֶתְקַשֵּׁר י' בַּה', ה' בּו', ו' בַּה'. (כ"א ו' בה/ ה' בו/ ו' בה) דָּא אֶחִיד בְּדָא, כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (בראשית מט) וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קִשְׁתּוֹ וַיִּפְּזוּ זְרוּעֵי יָדָיו מִיַּדֵּי אֲבִירֵי יַעֲקֹב. וְכַתִּיב, (במדבר כד) אֵיתָן מוֹשֶׁבֶךְ וְשֵׁים בְּסֻלַּע קִנְיָן. כְּדִין אֶתְקַשֵּׁר (דף ס"ז ע"א) כְּלָא חַד בְּחַד, דָּא בְּדָא, נִהְרִין מִפְתָּחִין, וְנִהְרִין אֲנַפִּין כְּלָהוּ, כְּדִין כְּלָהוּ נְפֻלִין עַל אֲנַפִּייהוּ, וּמִזְדַּעְזְעִין, וְאֲמַרִי בְרִיךְ שְׁמָא יְקָרָא מַלְכוּתֵיהָ לְעָלָם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין.

קָרָא מִתְקַשֵּׁר עֲמִיהָ דְכַהֲנָא, וְהוּא אֶתִיב לְגַבְיִיהוּ. וְאָמַר תְּטֹהְרוּ. תְּטֹהְרוּ לָא אֲמַרִין שָׁאֵר פְּהַגִי וְעַמָּא, בַּר כַּהֲנָא רַבָּא, כִּד אֶתְקַשֵּׁר בִּיה הַהוּא קָלָא.

מְשִׁיב אֲלֵיהֶם וְאוֹמֵר תְּטֹהְרוּ. תְּטֹהְרוּ אֵין אוֹמְרִים שָׁאֵר הַכֶּהֱנִים וְהָעַם, פָּרַט לַכֶּהֱן הַגְּדוֹל, כְּשֶׁנִּקְשֵׁר בּוֹ אוֹתוֹ הַקּוֹל.

דְּמַדְנוּ, מְכַל חֲטָאֲתִיכֶם לְפָנֵי ה'.
כִּיּוֹן שְׁכָתוּב מְכַל חֲטָאֲתִיכֶם,
לְמָה לְפָנֵי ה'? אֵלָא אָמַר רַבִּי
יִצְחָק, לְפָנֵי ה' מִמֶּשׁ.

שְׁשֻׁנֵינוּ, מֵרֵאשׁ חֲדָשׁ הַסְּפָרִים
פְּתוּחִים וְהַדְּיָנִים דְּנִים. בְּכָל יוֹם
וְיוֹם בְּתֵי הַדִּין נִמְסְרִים לְהַפְתָּח
לְדִין, עַד אוֹתוֹ יוֹם שְׁנִקְרָא תַשְׁעָה
לְחֲדָשׁ. בְּאוֹתוֹ יוֹם כָּל הַדְּיָנִים
עוֹלִים לְכַעַל הַדִּין וּמִתְקַנִּים כְּסָא
עֲלִיּוֹן שֶׁל רַחֲמִים לְמַלְךְ הַקְּדוֹשׁ.
בְּאוֹתוֹ יוֹם צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה
לְשִׁמְח בְּשִׂמְחָה לְפָנֵי אֲדוֹנָם
שְׁעֵתִיד לְיוֹם אַחַר לְשִׁבְתָּ עֲלֵיהֶם
בְּכֶסֶף הַקְּדוֹשׁ שֶׁל רַחֲמִים, בְּכֶסֶף
שֶׁל וְתַרְנוּת.

וְכָרְ אֹתָם הַסְּפָרִים הַפְּתוּחִים
לְפָנֵינוּ וּכְתוּבִים לְפָנֵינוּ אֶת כָּל
אֹתָם הַחֲטָאִים, הוּא מְזַכֵּה אוֹתָם
וּמְטַהֵר אוֹתָם מִכָּלֶם. זֶהוּ שְׁכָתוּב
מְכַל חֲטָאֲתִיכֶם לְפָנֵי ה' תְּטַהֲרוּ.
לְפָנֵי ה' מִמֶּשׁ. אוֹתָם שְׂאוּמְרִים
אֶת הַפְּסוּקָה, אוֹמְרִים עַד כָּאֵן וְלֹא
יִתֵּר. וְאֵין רְשׁוּת לְאַחַר לֹאמַר
תְּטַהֲרוּ, אֵלָא הִכְהֵן הַגְּדוֹל
שְׁעוֹבֵד אֶת הַעֲבוּדָה, וְקוֹשֵׁר אֶת
הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ בְּפִיו. וּכְשֶׁהִיָּה
נִקְשֵׁר וּמִתְבָּרֵךְ בְּפִיו, אוֹתוֹ קוֹל
יִוֵּרֵד וּמִכָּה בּוֹ, וּמֵאִירָה הַמְּלָה
בְּפִי הִכְהֵן, וְאוֹמַר תְּטַהֲרוּ. עַבְד
עֲבוּדָה, וּמִתְבָּרְכִים כָּל אוֹתָם
הַעֲלִיּוֹנִים שְׁנִשְׂאָרוּ.

אַחַר כֶּף רוּחֵץ גּוֹפוֹ וּמְקַדֵּשׁ יָדָיו
לְהַפְנֵס לְעֲבוּדָה קְדוּשָׁה אַחֲרָת.
עַד שִׁיתַּכּוֹן לְהַפְנֵס לְמִקּוֹם אַחַר
עֲלִיּוֹן קְדוֹשׁ מִהַכֵּל. שְׁלֹשׁ שׁוּרוֹת
מְקִיפּוֹת אוֹתוֹ; שֶׁל אֲחִיו הַכְּהֻנִּים,
וְלוֹיִם, וּמִכָּל שְׂאֵר הָעָם. (בְּרִכּוֹת
לְפָנֵינוּ) זֹקְפִים יָדַיִם עֲלֵיו בְּתַפְלָה,
וְקוֹשֵׁר שֶׁל זֶהָב תְּלוּי בְּרַגְלוֹ. נוֹטֵל
שְׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת, וְכֹלֵם עוֹמְדִים
בְּמִקּוּמָם וְלֹא הוֹלְכִים אַחֲרָיו. (הִיָּה

מְקַטֵּיר קְטָרֶת).

הוֹלֵךְ שְׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת אַחֲרוֹת,

תֵּאנָא, מְכַל חֲטָאֲתִיכֶם לְפָנֵי יי', כִּיּוֹן דְּכָתִיב
מְכַל חֲטָאֲתִיכֶם, אִמְאִי לְפָנֵי יי'. אֵלָא
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לְפָנֵי יי' מִמֶּשׁ.

דְּתַנָּא, מְרִישָׁא דִּירְחָא סְפָרִין פְּתִיחִין, וְדִינֵי
דִּינִין. בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בְּתֵי דִינִין
אֲתַמְסְרִין, לְאַתְפַּתְחָא בְּדִינָא, עַד הֵהוּא יוֹמָא
דְּאִקְרִי תַשְׁעָה לִּירְחָא. בְּהֵהוּא יוֹמָא, סְלִקִין
דִּינִין כְּלָהוּ לְמֵאִרֵי דְדִינָא, וּמִתְקַנִּי כּוֹרְסֵיָא
עֲלָאָה דִּרְחֵמֵי, לְמַלְכָּא קְדִישָׁא. בְּהֵהוּא יוֹמָא
בְּעָאן יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, לְמַחְדֵי בְּחֲדוּוֹתָא
לְקַדְמוֹת מְאִרִיהוֹן, דְּזַמִּין לְיוֹמָא אַחֲרָא,
לְמִיתַב עֲלֵיהוּ בְּכוֹרְסֵיָא קְדִישָׁא דִּרְחֵמֵי,
בְּכוֹרְסֵיָא דְוֹתְרַנּוֹתָא.

וְכָרְ אֵינּוֹן סְפָרִין דְּפְתִיחִין קָמִיָה, וּכְתִיבִין
קָמִיָה כָּל אֵינּוֹן חוֹבִיִן, הוּא מְזַכֵּי לוֹן,
וּמְדַכֵּי לוֹן מְכַלְהוּ, הֵדָּא הוּא דְכָתִיב מְכַל
חֲטָאֲתִיכֶם לְפָנֵי יי' תְּטַהֲרוּ. לְפָנֵי יי' מִמֶּשׁ,
אֵינּוֹן דְּאִמְרִין קָרָא, עַד הֵכָּא אִמְרִין, וְלֹא יִתֵּיר.
וְלִית רְשׁוּ לְאַחֲרָא דְלִימָא תְּטַהֲרוּ, אֵלָא כְּהֵנָּא
רַבָּא, דְּפִלַּח פּוֹלְחָנָא, וְקוֹשֵׁר שְׂמָא קְדִישָׁא
בְּפוּמִיָה, וְכַד הָוָה אֲתַקְשֵׁר וּמִתְבָּרֵךְ בְּפוּמִיָה,
הֵהוּא קָלָא נְחִית וּבִטְשׁ בֵּיה, וְאַתְנַהִיר מְלָה
בְּפוּמִיָה דְכְּהֵנָּא, וְאוֹמַר תְּטַהֲרוּ. פִּלַּח פּוֹלְחָנָא,
וּמִתְבָּרְכִין כָּל אֵינּוֹן עֲלֵאִין דְּאִשְׁתְּאָרוּ.

וְלְבָתַר אֲסַחֵי גּוֹפִיָה, וְקַדֵּשׁ יָדָיו, לְאַעֲלָא
בְּפוֹלְחָנָא אַחֲרָא קְדִישָׁא. עַד דִּיתַכּוֹן
לְמִיעַל לְאַתַר אַחֲרָא עֲלָאָה, קְדִישָׁא מְכַלָּא.
תֵּלַת שׁוּרִין סְחָרִין לִיה, כְּהֵנִי אַחֲוִי, וְלִיּוֹאֵי,
וּמִכָּל שְׂאֵר עֲמָא כְּלָהוּ. (בְּרַבָּאן קָמִיָה) זֹקְפִין יָדָיו
עֲלֵיהּ בְּצִלוֹתָא וְקוֹטְרָא דְדַהֲבָא זֹקְפָא בְּרַגְלֵיהּ.
נְטִיל תֵּלַת פְּסִיעֵן, וְכִלְהוּ קְרִימִין בְּקִיּוּמֵיהוּ,
וְלֹא נְטִלִין בְּתַרִיָה (הֵוָה אִקְטִיר קְטָרֶת).

נְטִיל תֵּלַת פְּסִיעֵן אַחֲרוֹן, (רְשִׁימָא בְּלָפָא) אֲסַחַר

(רשומה בלב) מקיף את מקומו. הולך שלש פסיעות, וסותם את עיניו ונקשר למעלה. נכנס למקום שנכנס, שומע קול כנפי הכרובים שמזמרים ומקישים בכנפים הפרושות למעלה. היה מקטיר את הקטרת, ושוכך קול כנפיהם ונדבקים בלחש.

אם הפהן זוכה, שהרי למעלה נמצא בשמחה - אף כאן באותה שעה יוצא רצון האור המתבשם מריחות של הרי אפרסמון טהור שלמעלה, והולך בכל אותו המקום. נכנס הריח לשני נקבי חטמו, ולבו מתישב. אז הכל הוא בלחש, ולא נמצא שם פתחון פה. פותח הפהן את פיו בתפלה ברצון, בשמחה, ומתפלל את תפלתו.

אחר שסיים, זוקפים הכרובים כמו מקדם את כנפיהם ומזמרים. אז יודע הפהן שהיה רצון, ועת שמחה לכל, והעם יודעים שתפלתו התקבלה, כמו שכתוב (ישעיה א) אם יהיה חטאיכם כשנים כשולג ילבינו. והוא שב לאחוריו ומתפלל לתפלתו. אשרי חלקו של הפהן, שהרי על ידו שמחה על שמחה נמצאת באותו יום למעלה ולמטה. על אותה שעה פתוב, (תהלים קמד) אשרי העם שפכה לו אשרי העם שה' אלהיו. והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי בעשור תענו את נפשתיכם וגו'. רבי חייא פתח, (ישעיה כו) נפשי אויתך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך וגו'. נפשי אויתך בלילה, נפשי אותך בלילה היה צריך להיות! מהו נפשי אויתך? אף רוחי בקרבי אשחרך, ישחרך היה צריך להיות! אלא כך למדנו, הקדוש ברוך הוא הוא רוח והנפש של הכל, וישואל

לדוכתיה. נטיל תלת פסיען, אסתים עינין, ואתקשר לעילא. עאל לאתר דעאל, שמע קול גדפי דכרוביאי מזמרין, ואקישן גדפין פרישאן לעילא. הוה אקטיר קטורת, משתככא קול גדפייהו ובלחישו אתדבקן.

אי פהנא זכי, דהא לעילא בחידו אשתכח, אוף הכא בההיא שעתא נפיק רעוא דנהורא, מתבסמא מריחין דטורי אפרסמונא דכיא דלעילא, ואזלא בכל ההוא אתר, אעיל ריחא בתרי נוקבי דחוטמיה, ואתישבא לבא. כדין פלא הוא בלחישו, ופטרא לא אשתכח תמן. פתח פהנא פומיה בצלותא ברעותא בחדוותא, וצלי צלותיה.

בתר דסיים, זקפין פרוביאי כמלקדמין גדפייהו, ומזמרין. כדין ידע פהנא דרעותא הו, ועידן חדוותא לכלא, ועמא ידעין דאתקבל צלותיה, כמה דכתיב, (ישעיה א) אם יהיו חטאיכם כשנים כשולג ילבינו. והוא תב לאחוריה, וצלי צלותיה. זכאה חולקיה דכהנא, דהא על ידוי חידו על חידו אשתכח ההוא יומא לעילא ותתא, על ההיא שעתא כתיב, (תהלים קמד) אשרי העם שפכה לו, אשרי העם שיי' אלהיו.

והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי בעשור לחדש תענו את נפשתיכם וגו'. (ויקרא ט"ז) רבי חייא פתח, (ישעיה כו) נפשי אויתך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך וגו'. נפשי אויתך בלילה. נפשי אותך בלילה מיבעי ליה, מאי נפשי אויתך. אף רוחי בקרבי אשחרך, ישחרך מיבעי ליה. אלא הכי תאנא, קדשא בריך הוא רוחא ונפשא דכלא, וישואל אמרי נפשי ורוחי אנת. בגין כן

אומרים: נפשי ורוחי אָתָּה. משום כִּן אֵייתָךְ לְדַבֵּק בְּךָ, וְאַשְׁחַרְךָ לְמִצָּא אֶת רְצוֹנְךָ.

רבי יוסי אָמַר, בְּשִׁעָה שְׁאָדָם יִשֵּׁן בְּמִטָּתוֹ, יוֹצֵאת נַפְשׁוֹ, עוֹלָה וּמַעֲרִידָה בָּאָדָם עַל כָּל מַה שֶּׁעָשָׂה בְּכָל הַיּוֹם. הַגּוֹף אוֹמֵר לְנַפֵּשׁ: נַפְשִׁי אֵייתָךְ בְּלִילָה, אֵף רוּחִי בְּקֶרְבִי אֲשַׁחְרְךָ.

דְּבַר אַחַר נַפְשִׁי אֵייתָךְ, אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נַפְשִׁי אֵייתָךְ בְּלִילָה, בְּעוֹד דְּאֵנָּא בְּגָלוּתָא בִּינִי עִמְמִיָּא, וּמְנוּעָה נַפְשִׁי מִכָּל רַע (וְשִׁבְעָה נַפְשִׁי מִכָּל הַבְּזוּיוֹת) שְׁקִשׁוּרָה בִּין הָעַמִּים, נַפְשִׁי אֵייתָךְ, כְּדִי לְשׁוּב לְמִקּוּמִי. אֵף רוּחִי בְּקֶרְבִי אֲשַׁחְרְךָ, כְּלוּמַר, אֵף עַל גַּב שְׁהִים מְשַׁעְבְּדִים אֶת בְּנֵי כָּל שִׁעְבוּדָא, רוּחַ הַקֹּדֶשׁ לֹא זָוָה מִמֶּנִּי כְּדִי לְשַׁחַר אוֹתָךְ וְלַעֲשׂוֹת מַצּוּוֹתֶיךָ.

רבי יצחק אָמַר, אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא: בְּעוֹד שְׁנַפְשִׁי בִי, אֵייתָךְ בְּלִילָה. מַה הַטַּעַם בְּלִילָה? אֵלֹא מִשׁוּם שְׁהַנַּפֵּשׁ הַזֶּה בַּשַּׁעַה הַזֶּה צְרִיכָה לְחַמֵּד אוֹתָךְ. אֵף רוּחִי בְּקֶרְבִי אֲשַׁחְרְךָ, כְּאֲשֶׁר מִתְעוֹרְרָת בִּי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, אֲשַׁחְרְךָ בְּהִתְעוֹרְרוֹת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ.

בִּי כְּאֲשֶׁר מִשְׁפִּטֶיךָ לְאַרְץ, בְּזָמַן שֶׁהַמִּשְׁפָּט יוֹרֵד לְאַרְץ לְבַשֵּׁם אֶת הָעוֹלָם, אִזְ צָדֵק לְמַדּוֹ יִשְׁבִּי תִבֵּל. כְּלוּמַר, יְכוּלִים לְסַבֵּל אֶת הַדִּין שֶׁל צָדֵק, וְלֹא יִשְׁמַד הָעוֹלָם מִמֶּנּוּ. מִתִּי צָדֵק לְמַדּוֹ יִשְׁבִּי תִבֵּל? כְּאֲשֶׁר מִשְׁפִּטֶיךָ לְאַרְץ. רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, נַפְשִׁי אֵייתָךְ בְּלִילָה - זֶה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. אֵף רוּחִי בְּקֶרְבִי אֲשַׁחְרְךָ - זֶה הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא.

רַבִּי אָבָא הִיא הִיא יוֹשֵׁב לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּחֻצוֹת הַלֵּילָה לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה. קָמוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אָבָא עִמֵּיהּ. פָּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תְּהִלִּים מ"ב) כְּאִלְ

אוֹתִיתִיךָ לְאֲדַבְּקָא בְּךָ, וְאַשְׁחַרְךָ לְאַשְׁכְּחָא רַעוּתְךָ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּשִׁעָתָא דְּבַר נֶשׁ נְאִים בְּעַרְסִיהּ. נַפְקָא נַפְשִׁיהּ, סִלְקָא וְאַסְהִידַת בֵּיהּ בְּבַר נֶשׁ, עַל כָּל מַה דְּעֵבַד בְּכָל יוֹמָא. גּוֹפָא אָמַר לְנַפְשָׁא, נַפְשִׁי אֵייתָךְ בְּלִילָה, (דף ס"ז ע"ב) אֵף רוּחִי בְּקֶרְבִי אֲשַׁחְרְךָ.

דְּבַר אַחַר נַפְשִׁי אֵייתָךְ, אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נַפְשִׁי אֵייתָךְ בְּלִילָה, בְּעוֹד דְּאֵנָּא בְּגָלוּתָא בִּינִי עִמְמִיָּא, וּמְנוּעָה נַפְשִׁי מִכָּל פִּישָׁתָא (נ"א וְרוּיָנָא נַפְשִׁי מִכָּל פִּישָׁתָא) דְּקוּטְרָא בְּנִי עִמְמִיָּא, נַפְשִׁי אֵייתָךְ, בְּגִין לְאַתְבָּא לְאַתְרִי. אֵף רוּחִי בְּקֶרְבִי אֲשַׁחְרְךָ, כְּלוּמַר, אֵף עַל גַּב דְּאֵינּוֹן מְשַׁעְבְּדִין לְבְּנֵי כָּל שִׁעְבוּדָא, רוּחָא קְדִישָׁא לֹא אֲתַעְדִּי מִנְאִי, בְּגִין לְמַשְׁחַר לָךְ, וְלְמַעַבַּד פְּקוּדֵיךָ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּעוֹד דְּנַפְשִׁי בִי, אֵייתָךְ בְּלִילָה. מָאִי טַעְמָא בְּלִילָה, אֵלֹא בְּגִין דֵּהֲאִי נַפֵּשׁ בְּהֵאִי שִׁעָתָא, אֲצִטְרִיךְ לְחַמְדָּא לָךְ. אֵף רוּחִי בְּקֶרְבִי אֲשַׁחְרְךָ, כִּד אֲתַעַר בִּי רוּחָא קְדִישָׁא, אֲשַׁחְרְךָ בְּאַתְעָרוּתָא לְמַעַבַּד רַעוּתְךָ. כִּי כְּאֲשֶׁר מִשְׁפִּטֶיךָ לְאַרְץ בְּזָמַנָּא דְּמִשְׁפָּט נַחִית בְּאַרְעָא, לְבַשְׁמָא עַלְמָא, פְּדִין צָדֵק לְמַדּוֹ יוֹשְׁבֵי תִבֵּל. כְּלוּמַר יְכַלִּין לְמַסְבֵּל דֵּינָא דְּצָדֵק, וְלֹא יִשְׁתַּצִּי עַלְמָא מִנִּיהּ. אֵימְתִי צָדֵק לְמַדּוֹ יוֹשְׁבֵי תִבֵּל, כְּאֲשֶׁר מִשְׁפִּטֶיךָ לְאַרְץ. רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, נַפְשִׁי אֵייתָךְ בְּלִילָה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. אֵף רוּחִי בְּקֶרְבִי אֲשַׁחְרְךָ, דָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

רַבִּי אָבָא הָוָה יְתִיב קָמִיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּפִלְגּוֹ לֵילִיָּא, לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא. קָמוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אָבָא עִמֵּיהּ.

הַלֵּילָה לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה. קָמוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אָבָא עִמֵּיהּ. פָּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תְּהִלִּים מ"ב) כְּאִלְ

תַּעֲרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם כִּן נִפְשֵׁי
תַּעֲרַג אֲלֵיךְ אֱלֹהִים. הַפְּסוּק הַזֶּה
פָּרְשׁוּהוּ הַחֲבָרִים, אֲשֶׁרֵיהֶם
יִשְׂרָאֵל מִכָּל הָעַמִּים, שֶׁהַקְּדוּשָׁה
בְּרוּךְ הוּא נָתַן לָהֶם תּוֹרָה קְדוּשָׁה
וְהוֹרִישׁ לָהֶם נִשְׁמוֹת קְדוּשׁוֹת
מִמָּקוֹם קְדוּשׁ כְּדֵי לַעֲשׂוֹת
מִצְוֹתָיו וְלַהֲשַׁתֵּעֵשׂ בַּתּוֹרָה.
שְׁכַל מִי שֶׁמִּשְׁתַּעֲשֵׂע בַּתּוֹרָה, לֹא
פוֹחַד מִכָּל, שְׁכָתוֹב (תהלים קט) לְוֹלֵי
תּוֹרָתְךָ שֶׁעֲשֵׂי אֲז אֲבֹדְתִי בְּעֵנִי.
מִי הֵם שֶׁעֲשֵׂעִי תּוֹרָה. שֶׁהַתּוֹרָה

נִקְרָאת שֶׁעֲשׂוּעִים, שְׁכָתוֹב (משלי
ח) וְאֶהְיֶה שֶׁעֲשׂוּעִים יוֹם יוֹם. וְזֶהוּ
שֶׁשְׁנִינוּ שֶׁהַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא פֹא
לַהֲשַׁתֵּעֵשׂ עִם הַצְּדִיקִים בְּגוֹן
עֵדוֹן. מַה זֶה לַהֲשַׁתֵּעֵשׂ? כְּדֵי
לְשַׁמַּח עִמָּהֶם, שֶׁשְׁנִינוּ, אֲשֶׁרֵי
הַצְּדִיקִים, שְׁכָתוֹב בָּהֶם (ישעיה נח)
אֲז תִּתְעַנֵּג עַל ה', כְּדֵי לַהֲתַעֲנֵג
מֵאוֹתָה הַשְּׂקָאָה שֶׁל הַנַּחֵל, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר וְהַשְּׂבִיעַ בְּצַחְצְחוֹת
נִפְשָׁךְ. בְּכִיכּוֹל מִשְׁתַּעֲשֵׂע הַקְּדוּשָׁה
בְּרוּךְ הוּא בָּהֶם מֵאוֹתָה הַשְּׂקָאָה
הַנַּחֵל שְׁבֵה מִתְעַנֵּגִים הַצְּדִיקִים,
וְעַל כֵּן פֹא לַהֲשַׁתֵּעֵשׂ עִם
הַצְּדִיקִים. וְכַל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל
בַּתּוֹרָה, זוֹכֵה לַהֲשַׁתֵּעֵשׂ עִם
הַצְּדִיקִים מֵאוֹתָה הַשְּׂקָאָה הַנַּחֵל.

רַעִיָא מְהִימָנָא (רועה הנאמן)
אָמַר הַרּוּעָה הַנֶּאֱמָן, בְּאוֹתוֹ זְמַן
בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה הִלְלוּ, בְּעֵלֵי
הַחֲכָמָה הַעֲלִינָה, בְּעֵלֵי קַבְלָה,
בְּעֵלֵי רְזִי תּוֹרָה, הַשְּׂעָה דְחוּקָה
לָהֶם. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר פְּאִיל תַּעֲרַג עַל
אֲפִיקֵי מַיִם, שְׁאוֹתָם אֲפִיקֵי מַיִם
שֶׁל הַתּוֹרָה אֶל הַשְּׂכִינָה. וְאִין
תּוֹרָה אֶלָּא עֲמוּד הָאֲמִצְעִי, שִׁיְהִי
אֲפִיקֵי הַמַּיִם הִלְלוּ בְּצַעַר, בְּגִוּוֹן
וּבְעֵנִי, וְאֵלוֹ הֵם חֲבָלִים, צִירִים
שֶׁל יוֹלְדָה, שִׁיְהִי הַשְּׂכִינָה, שְׁבֵה
נֶאֱמַר (משלי כג) וְתִגַּל יוֹלְדָתְךָ.
וּבְאוֹתָם הַחֲבָלִים תִּהְיֶה בְּצַעַר
שְׁלָהֶם.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים מב) פְּאִיל תַּעֲרַג
עַל אֲפִיקֵי מַיִם כִּן נִפְשֵׁי תַעֲרוּג אֲלֵיךְ אֱלֹהִים.
הַי קָרָא אוּקְמוּהָ חֲבָרִיָא, זְכָאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל
מִכָּל עַמִּין, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהִי לִוּן
אוּרִייתָא קְדִישָׁא, וְאוּרִית לִוּן נִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין
מֵאַתֵּר קְדִישָׁא, בְּגִין לְמַעַבַּד פְּקוּדֵי,
וְלֹא שְׁתַּעֲשֵׂע בְּאוּרִייתָא, דְּכָל מָאן
דֹּא שְׁתַּעֲשֵׂע בְּאוּרִייתָא, לֹא דְחִיל מִכְּלָא.
דְּכָתִיב, (תהלים קט) לְוֹלֵי תּוֹרָתְךָ שֶׁעֲשׂוּעִי אֲז
אֲבֹדְתִי בְּעֵנִי.

מָאן אִינוּן שֶׁעֲשׂוּעִי. אוּרִייתָא. דְּאוּרִייתָא
שֶׁעֲשׂוּעִים אֲקָרִי, דְּכָתִיב, (משלי ה) וְאֶהְיֶה
שֶׁעֲשׂוּעִים יוֹם יוֹם. וְדָא הוּא דְתַנִּינָן, קְדִישָׁא
בְרִיךְ הוּא אֲתִי לַאֲשַׁתֵּעֵשׂא עִם צְדִיקֵיָא
בְּגִנְתָא דְעֵדוֹן. מָאִי לַאֲשַׁתֵּעֵשׂא. בְּגִין לְמַחְדֵי
בְּהוּ. דְתַנִּינָן, זְכָאִין אִינוּן צְדִיקֵיָא, דְכָתִיב בְּהוּ,
(ישעיה נח) אֲז תִּתְעַנֵּג עַל יי', בְּגִין לַאֲתַעֲנֵגָא
מֵהוּא שְׁקִיּו דְנַחֵלָא, כְּמָה דְאֵתָא אָמַר (ישעיה נח)
וְהַשְּׂבִיעַ בְּצַחְצְחוֹת נִפְשָׁךְ. בְּכִיכּוֹל, קְדִישָׁא
בְרִיךְ הוּא מִשְׁתַּעֲשֵׂע בְּהוּ, מֵהוּא שְׁקִיּו
דְנַחֵלָא, דְמִתְעַנֵּגִי בְּהוּ צְדִיקֵיָא. וְעַל דָּא אֲתִי
לַאֲשַׁתֵּעֵשׂא עִם צְדִיקֵיָא. וְכַל מָאן דֹּא שְׁתַּדֵּל
בְּאוּרִייתָא, זְכִי לַאֲשַׁתֵּעֵשׂא עִם (דף ט"ז פ"א ע"א)
צְדִיקֵיָא, מֵהוּא שְׁקִיּו דְנַחֵלָא.

רַעִיָא מְהִימָנָא

אָמַר רַעִיָא מְהִימָנָא, בְּהוּא זְמַנָא, אֵלִין מְאִרֵי מִתְנִיתִין
מְאִרֵי חֲכָמָתָא עֲלָאָה, מְאִרֵי קַבְלָה, מְאִרֵי רְזִי תּוֹרָה,
שְׁעָתָא דְחִיקַת לִוּן. וְהַי אִיְהוּ דְאָמַר פְּאִיל תַּעֲרוּג עַל
אֲפִיקֵי מַיִם, דְאִינוּן אֲפִיקֵי מַיִם דְאוּרִייתָא לְגַבֵּי שְׂכִינְתָא.
וְלִית תּוֹרָה, אֶלָּא עֲמוּדָא דְאֲמִצְעִיתָא. דִּיהוּן אֵלִין אֲפִיקֵי
מַיִם, בְּצַעֲרָא בִיגוּנָא בְּעֵנוּתָא, וְאֵלִין אִינוּן חֲבָלִים צִירִין
דְיוֹלְדָה, דְאִיְהִי שְׂכִינְתָא, דְאֵתְמַר בָּהּ, (משלי כג) וְתִגַּל
יוֹלְדָתְךָ. וּבְאִינוּן חֲבָלִים, תְּהֵא בְצַעֲרָא דְלְהוּן.

ובאותם חבלים שצוּעַקַת בָּהֶם, מתעוררים שבעים סנהדרין שלמעלה, עד שיתעורר קולה עד יהו"ה, ומיד - (תהלים כט) קול ה' יחלל אילות, שהם בעלי המשנה, בתולדות אחריה רעותיה, לְכֹלֵם יְהִיָּה חֵיל פִּיּוּלְדָּה מִמֶּשׁ בְּדַחְקִים שֶׁהַשְּׁעָה דוֹחֶקֶת אוֹתָם בְּכֹמָה נְשִׁיכוֹת שֶׁל יֶצֶר הָרַע, שֶׁל נַחַשׁ שְׁנוּשֵׁף אוֹתָם בְּכֹמָה דַּחְקִים. בְּאוֹתוֹ זְמַן נִפְתַּחַת לְהוֹלִיד אֶת הַמְּשִׁיחַ, מִשׁוּם הַחֲבָלִים וְהַדַּחְקִים שֶׁל הַצְּדִיקִים, וּבְעֲלֵי מִדּוֹת וּבְעֲלֵי רָזִים שֶׁל הַתּוֹרָה, בְּעֲלֵי בִשֶׁת וְעֲנוּה, בְּעֲלֵי יְרָאָה וְאַהֲבָה, בְּעֲלֵי חֶסֶד, אֲנָשֵׁי חֵיל יְרָאֵי אֱלֹהִים, אֲנָשֵׁי אֱמֶת, שׁוֹנְאֵי כְּצַע, שֶׁדַּחְקָה אוֹתָם הַשְּׁעָה. וְזֶהוּ שְׁבָאוֹהָ בְּעֲלֵי הַמְּשִׁנָּה, דוֹר שֶׁבֶן דוֹר בָּא, אֲנָשֵׁי חֵיל יְסוּכְבוּ מֵעִיר לְעִיר וְלֹא יְחוּנְנוּ, וְיִרְאֵי חֶטָּא יִמְאַסּוּ, וְחֻכְמַת סוֹפְרִים תִּסְרַח, וְתִהְיֶה הָאֱמֶת נְעֻדְרַת, וְהַגֶּפֶן בְּיֹקֵר.

ובאותם חבלים שצוּעַקַת בָּהֶם, מתעוררים שבעים סנהדרין שלמעלה, עד שיתעורר קולה עד יהו"ה, ומיד - (תהלים כט) קול ה' יחלל אילות, שהם בעלי המשנה, בתולדות אחריה רעותיה, לְכֹלֵם יְהִיָּה חֵיל פִּיּוּלְדָּה מִמֶּשׁ בְּדַחְקִים שֶׁהַשְּׁעָה דוֹחֶקֶת אוֹתָם בְּכֹמָה נְשִׁיכוֹת שֶׁל יֶצֶר הָרַע, שֶׁל נַחַשׁ שְׁנוּשֵׁף אוֹתָם בְּכֹמָה דַּחְקִים. בְּאוֹתוֹ זְמַן נִפְתַּחַת לְהוֹלִיד אֶת הַמְּשִׁיחַ, מִשׁוּם הַחֲבָלִים וְהַדַּחְקִים שֶׁל הַצְּדִיקִים, וּבְעֲלֵי מִדּוֹת וּבְעֲלֵי רָזִים שֶׁל הַתּוֹרָה, בְּעֲלֵי בִשֶׁת וְעֲנוּה, בְּעֲלֵי יְרָאָה וְאַהֲבָה, בְּעֲלֵי חֶסֶד, אֲנָשֵׁי חֵיל יְרָאֵי אֱלֹהִים, אֲנָשֵׁי אֱמֶת, שׁוֹנְאֵי כְּצַע, שֶׁדַּחְקָה אוֹתָם הַשְּׁעָה. וְזֶהוּ שְׁבָאוֹהָ בְּעֲלֵי הַמְּשִׁנָּה, דוֹר שֶׁבֶן דוֹר בָּא, אֲנָשֵׁי חֵיל יְסוּכְבוּ מֵעִיר לְעִיר וְלֹא יְחוּנְנוּ, וְיִרְאֵי חֶטָּא יִמְאַסּוּ, וְחֻכְמַת סוֹפְרִים תִּסְרַח, וְתִהְיֶה הָאֱמֶת נְעֻדְרַת, וְהַגֶּפֶן תִּפְּן פְּרִיָּה, וְהַיִּזְן בְּיֹקֵר.

ובאותם חבלים שצוּעַקַת בָּהֶם, מתעוררים שבעים סנהדרין שלמעלה, עד שיתעורר קולה עד יהו"ה, ומיד - (תהלים כט) קול ה' יחלל אילות, שהם בעלי המשנה, בתולדות אחריה רעותיה, לְכֹלֵם יְהִיָּה חֵיל פִּיּוּלְדָּה מִמֶּשׁ בְּדַחְקִים שֶׁהַשְּׁעָה דוֹחֶקֶת אוֹתָם בְּכֹמָה נְשִׁיכוֹת שֶׁל יֶצֶר הָרַע, שֶׁל נַחַשׁ שְׁנוּשֵׁף אוֹתָם בְּכֹמָה דַּחְקִים. בְּאוֹתוֹ זְמַן נִפְתַּחַת לְהוֹלִיד אֶת הַמְּשִׁיחַ, מִשׁוּם הַחֲבָלִים וְהַדַּחְקִים שֶׁל הַצְּדִיקִים, וּבְעֲלֵי מִדּוֹת וּבְעֲלֵי רָזִים שֶׁל הַתּוֹרָה, בְּעֲלֵי בִשֶׁת וְעֲנוּה, בְּעֲלֵי יְרָאָה וְאַהֲבָה, בְּעֲלֵי חֶסֶד, אֲנָשֵׁי חֵיל יְרָאֵי אֱלֹהִים, אֲנָשֵׁי אֱמֶת, שׁוֹנְאֵי כְּצַע, שֶׁדַּחְקָה אוֹתָם הַשְּׁעָה. וְזֶהוּ שְׁבָאוֹהָ בְּעֲלֵי הַמְּשִׁנָּה, דוֹר שֶׁבֶן דוֹר בָּא, אֲנָשֵׁי חֵיל יְסוּכְבוּ מֵעִיר לְעִיר וְלֹא יְחוּנְנוּ, וְיִרְאֵי חֶטָּא יִמְאַסּוּ, וְחֻכְמַת סוֹפְרִים תִּסְרַח, וְתִהְיֶה הָאֱמֶת נְעֻדְרַת, וְהַגֶּפֶן תִּפְּן פְּרִיָּה, וְהַיִּזְן בְּיֹקֵר.

ובאותם חבלים שצוּעַקַת בָּהֶם, מתעוררים שבעים סנהדרין שלמעלה, עד שיתעורר קולה עד יהו"ה, ומיד - (תהלים כט) קול ה' יחלל אילות, שהם בעלי המשנה, בתולדות אחריה רעותיה, לְכֹלֵם יְהִיָּה חֵיל פִּיּוּלְדָּה מִמֶּשׁ בְּדַחְקִים שֶׁהַשְּׁעָה דוֹחֶקֶת אוֹתָם בְּכֹמָה נְשִׁיכוֹת שֶׁל יֶצֶר הָרַע, שֶׁל נַחַשׁ שְׁנוּשֵׁף אוֹתָם בְּכֹמָה דַּחְקִים. בְּאוֹתוֹ זְמַן נִפְתַּחַת לְהוֹלִיד אֶת הַמְּשִׁיחַ, מִשׁוּם הַחֲבָלִים וְהַדַּחְקִים שֶׁל הַצְּדִיקִים, וּבְעֲלֵי מִדּוֹת וּבְעֲלֵי רָזִים שֶׁל הַתּוֹרָה, בְּעֲלֵי בִשֶׁת וְעֲנוּה, בְּעֲלֵי יְרָאָה וְאַהֲבָה, בְּעֲלֵי חֶסֶד, אֲנָשֵׁי חֵיל יְרָאֵי אֱלֹהִים, אֲנָשֵׁי אֱמֶת, שׁוֹנְאֵי כְּצַע, שֶׁדַּחְקָה אוֹתָם הַשְּׁעָה. וְזֶהוּ שְׁבָאוֹהָ בְּעֲלֵי הַמְּשִׁנָּה, דוֹר שֶׁבֶן דוֹר בָּא, אֲנָשֵׁי חֵיל יְסוּכְבוּ מֵעִיר לְעִיר וְלֹא יְחוּנְנוּ, וְיִרְאֵי חֶטָּא יִמְאַסּוּ, וְחֻכְמַת סוֹפְרִים תִּסְרַח, וְתִהְיֶה הָאֱמֶת נְעֻדְרַת, וְהַגֶּפֶן תִּפְּן פְּרִיָּה, וְהַיִּזְן בְּיֹקֵר.

ובאותם חבלים שצוּעַקַת בָּהֶם, מתעוררים שבעים סנהדרין שלמעלה, עד שיתעורר קולה עד יהו"ה, ומיד - (תהלים כט) קול ה' יחלל אילות, שהם בעלי המשנה, בתולדות אחריה רעותיה, לְכֹלֵם יְהִיָּה חֵיל פִּיּוּלְדָּה מִמֶּשׁ בְּדַחְקִים שֶׁהַשְּׁעָה דוֹחֶקֶת אוֹתָם בְּכֹמָה נְשִׁיכוֹת שֶׁל יֶצֶר הָרַע, שֶׁל נַחַשׁ שְׁנוּשֵׁף אוֹתָם בְּכֹמָה דַּחְקִים. בְּאוֹתוֹ זְמַן נִפְתַּחַת לְהוֹלִיד אֶת הַמְּשִׁיחַ, מִשׁוּם הַחֲבָלִים וְהַדַּחְקִים שֶׁל הַצְּדִיקִים, וּבְעֲלֵי מִדּוֹת וּבְעֲלֵי רָזִים שֶׁל הַתּוֹרָה, בְּעֲלֵי בִשֶׁת וְעֲנוּה, בְּעֲלֵי יְרָאָה וְאַהֲבָה, בְּעֲלֵי חֶסֶד, אֲנָשֵׁי חֵיל יְרָאֵי אֱלֹהִים, אֲנָשֵׁי אֱמֶת, שׁוֹנְאֵי כְּצַע, שֶׁדַּחְקָה אוֹתָם הַשְּׁעָה. וְזֶהוּ שְׁבָאוֹהָ בְּעֲלֵי הַמְּשִׁנָּה, דוֹר שֶׁבֶן דוֹר בָּא, אֲנָשֵׁי חֵיל יְסוּכְבוּ מֵעִיר לְעִיר וְלֹא יְחוּנְנוּ, וְיִרְאֵי חֶטָּא יִמְאַסּוּ, וְחֻכְמַת סוֹפְרִים תִּסְרַח, וְתִהְיֶה הָאֱמֶת נְעֻדְרַת, וְהַגֶּפֶן תִּפְּן פְּרִיָּה, וְהַיִּזְן בְּיֹקֵר.

ובאינון חבלים צוּעוֹת בְּהוֹן, אֲתַעֲרַת שְׁבַעִין סְנֵהֲדַרִּין דְּלַעֲלִיא, עַד דִּיתַעַר קוֹל דִּילָה עַד יְהוֹנָה, וּמִיַּד (תהלים כט) קול יי' יחולל אילות, דְּאִינוֹן מְאִרֵי מִתְּנִיתִין, (תהלים מה) בתולדות אחריה רעותיה, פְּלִהוֹן יְהוֹן לֹון חֵיל פִּיּוּלְדָּה מִמֶּשׁ, בְּדַחְקִין, דְּדַחְקָא לֹון שְׁעָתָא, בְּכֹמָה נְשִׁיכוֹן דִּיֶּצֶר הָרַע, דִּתּוּא דְּנִשְׁיָד לֹון בְּכֹמָה דִּתְּקִין.

בְּהוּא זְמַנָּא אֲתַפְתַּחַת לְאוּלְדָּא מְשִׁיחָא, בְּגִין חֲבָלִים וְדוֹחְקִים דְּצַדִּיקִים, וּמְאִרֵי מִדּוֹת, וּמְאִרֵי רִזִין דְּאוּרִייתָא, מְאִרֵי בּוֹשֶׁת וְעֲנוּה, מְאִרֵי יְרָאָה וְאַהֲבָה, מְאִרֵי חֶסֶד, אֲנָשֵׁי חֵיל יְרָאֵי אֱלֹהִים, אֲנָשֵׁי אֱמֶת, שׁוֹנְאֵי כְּצַע, דְּדַחְקָא לֹון שְׁעָתָא. וְהֵאֵי הוּא דְּאוּקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְּנִיתִין, דוֹר שֶׁבֶן דוֹר בָּא, אֲנָשֵׁי חֵיל יְסוּכְבוּ מֵעִיר לְעִיר וְלֹא יְחוּנְנוּ, וְיִרְאֵי חֶטָּא יִמְאַסּוּ, וְחֻכְמַת סוֹפְרִים תִּסְרַח, וְתִהְיֶה הָאֱמֶת נְעֻדְרַת, וְהַגֶּפֶן תִּפְּן פְּרִיָּה, וְהַיִּזְן בְּיֹקֵר.

ובאינון קלין דִּיהֵיבַת, דְּאִינוֹן שְׁבַעִין, לְקַבֵּל שְׁבַעִין תִּיבִין דִּיעֲנֹד יי' בְּיוֹם צָרָה, אֲתַפְתַּחַת רַחֲמָה, דְּאִיהֵי תְּרִין, כְּלִילָא מִתְּרִין בִּיתִין, לְאוּלְדָּא תְּרִין מְשִׁיחִין, וְאֲעִילַת רִישָׁה בֵּין בְּרַפְּהָא, דְּאִיהוּ רִישָׁא דִּילָה, עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא. תְּרִין שׁוֹקְהָא, נְצַח וְהוֹד, תְּרִין נְבִיאִים. מִתְּמָן אוּלִידַת תְּרִין מְשִׁיחִין. בְּהֵיא זְמַנָּא וַיַּחֲשׂוּף יַעֲרוֹת, יִתְעַבֵּר נַחַשׁ מִעֲלָמָא (ע"כ רעיא מהימנא).

תְּאֵנָא, כְּאִיל תְּעֵרוּג עַל אֲפִיקֵי מַיִם, דָּא כְּנִסְתִּישְׂרָאֵל. כְּמָה דְּאֵת אָמֵר, (תהלים כב) אֵילוֹתֵי לְעִזְרַתִּי חוֹשָׁה. תְּעֵרוּג עַל אֲפִיקֵי מַיִם, וְדָאֵי לְאֲשַׁתְּקִיא מִשְׁקִיו דְּמְבוּעֵי דִּנְחֻלָּא, עַל יְדֵי דְּצַדִּיק. תְּעֵרוּג: כְּמָה דְּאֵת אָמֵר, (שיר השירים) לְעֵרוּגַת הַבוֹשֶׂם, כֵּן נִפְשֵׁי תְּעֵרוּג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים. לְאֲשַׁתְּקִיא מְנַךְ, בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְּאֵתִי.

מְבוּעֵי נְחֻלָּא מְאֵן אִינוֹן. מְבוּעָא חַד לְעִילָא, דְּכַתִּיב, (בראשית ב) וְנָהַר יוֹצֵא מִעֵדֶן

לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן וְגו'. וּמִתְּמָן נְגִיד וְנִפְיָק, וּמִשְׁקֵי גִנְתָּא, וְכֹל אִינוֹן נְחֻלִין,

הנחל על ידי הצדיק. תערג, כמו שנאמר (שיר 1) לערגות הבשם. פן נפשי תערג אליך אלהים, לקבל ממך השקאה בעולם הזה ובעולם הבא.

מעינות הנחל מי הם? מעין אחד למעלה, שכתוב (בראשית 6) ונהר יצא מעדן להשקות את הגן וגו', ומשם שופע ויוצא ומשקה את הגן. כל אותם הנחלים שופעים ויוצאים ומתכנסים לשני מעינות שנקראים נצח והוד, ואלו נקראים אפיקי מים, באותה דרגה של צדיק, שממנו שופע ויוצא ונשקה הגן. משום כך איל וצבי נמצאים כאחד, (איל וצבי נקראים עשרת יוסוד) צדק וצדיק.

דמדנו, כתוב קול ה' יחולל אילות. אילות, אילות, כתוב חסר, זו אילות השדה (נ"א זו אילות השחר) (ד"א אילות השדה). אילות השדה, ששנינו, בחצות הלילה, בשעה שהקדוש ברוך הוא נכנס לגן עדן להשתעשע עם הצדיקים, הקול הזה יוצא ומכאיב לכל אותן האילות שסביב הפסא הנכבד הקדוש, זהו שכתוב (שיר 1) ששים גברים סביב לה. דבר אחר יחולל אילות - כמו שנאמר (איוב 1) חללה ידו נחש ברח. ויחשוף יערות, כמו שנאמר (שמואל א-ד) ביערת הדבש, וכתוב (שיר 7) אכלתי יערי עם דבשי, ומיניקה אותם כמו אם שמיניקה את הפגים.

אמר לו רבי אבא, (ישעיה 1) נפשי אויתך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך. הנה צריך להיות נפשי אויתך בלילה! אשחרך?! ישחרך הנה צריך להיות! אמר לו, הרי

פרשונה, כמו שנאמר (איוב 1) אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש. בא ראה, הנפש והרוח נודעות (בפגשות) (משתתפות) כאחד לעולמים. למדנו, עבודה שלמה שצריך אדם לעבד את הקדוש ברוך הוא, כמו שלמדנו ואהבת את ה' אלהיך, שיאהב את הקדוש ברוך הוא אהבת נפש ממש, וזוהי אהבה שלמה, אהבת נפשו ורוחו. כמו שאלה נדבקים בגוף, והגוף

נגדין ונפקין ומתפנשין בתרי מבויעין, דאקרון נצח והוד, ואלין אקרון אפיקי מים, בההוא דרגא וצדיק, דמניה נגיד ונפיק ומשתקיא גנתא. בגין כך איל וצבי פחדא משתכחי, (נ"א איל וצבי אקרון עשרת יוסוד) צדק וצדיק.

תאנא, פתיב (תהלים 137) קול יי' יחולל אילות, אילות, אילות פתיב חסר, דא אילות השדה (נ"א דא אילות השחר). (ד"א אילות השדה), דתניא, בפלגות ליליא, בשעתא דקודשא בריך הוא עאל לגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא, האי קול נפיק, וכאיב כל אינון אילתא דסחרני כורסייא יקירא קדישא, הדא הוא דכתיב, (שיר השירים 1) ששים גבורים סביב לה. דבר אחר יחולל אילות, כמה דאת אמר (איוב 1) חללה ידו נחש ברח. ויחשוף יערות כמה דאת אמר.

(שמואל א 1) ביערת הדבש, וכתיב (שיר השירים 7) אכלתי יערי עם דבשי, וינקא להו כאמא דינקא לבגין.

אמר ליה רבי אבא, (ישעיה 1) נפשי אויתך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך, נפשי אויתך בלילה מיבעי ליה. אשחרך, ישחרך מיבעי ליה. אמר ליה הא אוקמוה, (בראשית 1) כמה דאת אמר (איוב 1) אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש.

תא חזי נפשא ורוחא אשתמודע (ס"א אשתעי) (ס"א אשתתפי) פחדא לעלמין. תנא פולחנא שלימתא דבעי בר נש למפלח לקודשא בריך הוא, כמה דתנינן (דברים 1) ואהבת את יי' אלהיך וגו'. דירחים ליה לקודשא בריך הוא

פרשונה, כמו שנאמר (איוב 1) אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש. בא ראה, הנפש והרוח נודעות (בפגשות) (משתתפות) כאחד לעולמים. למדנו, עבודה שלמה שצריך אדם לעבד את הקדוש ברוך הוא, כמו שלמדנו ואהבת את ה' אלהיך, שיאהב את הקדוש ברוך הוא אהבת נפש ממש, וזוהי אהבה שלמה, אהבת נפשו ורוחו. כמו שאלה נדבקים בגוף, והגוף

אוהב אותם, כף ידבק אדם לאהב את הקדוש ברוך הוא אהבת נפשו ורוחו לדבק בו. זהו שכתוב נפשי אויתך בלילה, (כלומר) נפשי ממש.

אף רוחי בקרבי אשחרך, אתדבק בך אהבה רבה בלילה, שצריך אדם מאהבתו של הקדוש ברוך הוא לעמד בכל לילה להשתדל בעבודתו עד שיתעורר הבקר, וימשך עליו חוט של חסד. ששנינו, אשרי חלקו של אותו אדם שאוהב את הקדוש ברוך הוא אהבה כזו, וצדיקי האמת הללו שאוהבים את הקדוש ברוך הוא כף, העולם מתקיים בעבורם, ושולטים על כל הגזרות הקשות שלמעלה ולמטה.

(דיא) (כדי שיתקום העולם בעבורם).

למדנו, אותו צדיק שנדבק ברוחו ונפשו למעלה במלך הקדוש באהבה כראוי, שולט בארץ שלמטה, וכל מה שגזור על העולם מתקיים. מנין לנו? מאליהו, שכתוב (מלכים א' יז) ח' ה' אשר עמדתי לפניו אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי.

בא ראה, בשעה שבאות הנשמות הקדושות ממעלה למטה, ואותם צדיקי העולם שולפים אותם מהמלך ומהגבירה, מעטים הם. שבאותה שעה שירדת, עומדת לפני המלך, ורצונו של המלך להתבונן בה, כמו שבארנו, בשעה שנושב הקדוש ברוך הוא רוח בכל חיל וחיל של השמים, כל החילות נעשים, ועומדים במקומם. זהו שכתוב וברוח פיו כל צבאם. ומהן מתעכבות עד שהקדוש ברוך הוא מוריד אותן למטה.

רחימותא דנפש ממש, ודא הוא רחימותא שלימתא, רחימותא דנפשיה ורוחיה. כמה דאתדבקו אלין בגופא, וגופא רחים לון. (פ"א ג"ו) כף יתדבק בר נש לרחמא ליה לקודשא בריה הוא, רחימותא דנפשיה ורוחיה, לאדבקא ביה. הדא הוא דכתיב נפשי אויתך בלילה (כלומר) נפשי ממש.

אף רוחי בקרבי אשחרך, אתדבקא בך ברחימותא סגיא, בלילה. דבעי בר נש מרחימותא דקודשא בריה הוא, למיקם בכל ליליא, לאשתדלא בפולחניה, עד דיתער צפרא, ויתמשך עליה חוטא דחסד. דתניא, זכאה חולקיה דההוא בר נש דרחימותא דא רחים ליה לקודשא בריה הוא, והגי (א"י) זכאי קשוט דמרחמין ליה לקודשא בריה הוא הכי, עלמא מתקיימא בגיניהון, ושלטין על כל גזירין קשין דלעילא ותתא. (נ"א דיא) (ג"ו דוחמנים עלמא בגיניהון).

תאנא, ההוא זכאה דאתדבק ברוחיה ונפשיה לעילא, במלכא קדישא, ברחימותא כדקא יאות. שליט בארעא דלתתא, וכל מה דגזר על עלמא אתקיים. מנא לן, מאליהו. דכתיב, (מלכים א' יז) ח' יי' אשר עמדתי לפניו אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי.

תא חזי, בשעתא דאתין נשמתין קדישין מעילא לתתא, ואינון זכאי עלמא משלפי להו ממלכא ומטרוניתא, זעירין אינון, דבההוא שעתא דנחית, קיימא קמי מלכא, ורעותא דמלכא לאסתכלא בה, כמה דאוקימנא, בשעתא דנשב קדשא בריה הוא רוחא בכל חילא וחילא דשמיא, פלהו חזילין אתעבידו, וקיימי בקיומיהו, הדא הוא דכתיב (תהלים לב) וברוח פיו כל צבאם. ומנייהו אתעכבו עד דקודשא בריה הוא (דף פ"ח ע"ב) אחית להו לתתא.

וְלַמְדָּנוּ, מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם הֵן עוֹמְדוֹת לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִתְעַפְּבוֹת עַד שֶׁמִּגִּיעַ הַזְּמַן לַהוֹרֵד אוֹתָן לָאָרֶץ, וְאֵלּוּ שׁוֹלְטוֹת לַמַּעֲלָה וּלְמַטָּה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב חֵי ה' אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לִפְנָיו. אֲשֶׁר אֲנִי עוֹמֵד לֹא כְּתוֹב, אֲלֵא אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי. אַחַר כֵּן חוֹזְרֵת לְמִקוּמָהּ וְנִכְנַסְתָּ לְחִדְרָהּ, וְאוֹתָן אַחֲרוֹת לֹא עוֹלוֹת עַד שִׁמּוֹתוֹ, כִּי לֹא עֲמַדוּ קֹדֶם כְּאוֹתָן הָאַחֲרוֹת. וּמִשּׁוּם כֵּן אֵלֶיהוּ נַעֲשֶׂה שְׁלִיחַ, מִלְּאָף לַמַּעֲלָה, וְאֵלּוּ שְׁמַתְדַּבְּקִים יוֹתֵר לְמַלְאָךְ.

מִצָּאֵנוּ בְּסִפְרוֹ שֶׁל אָדָם הֵרָאשׁוֹן, שְׁכַל הַרוּחוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁלְמַעֲלָה עוֹשׂוֹת שְׁלִיחוֹת, וְכֵלֶן בָּאוֹת מִמָּקוֹם אֶחָד. שֶׁנִּשְׁמַתְיָהֶם שֶׁל הַצְּדִיקִים הֵן מִשְׁתֵּי דְרָגוֹת שְׁכָלוֹת בְּאַחַת, וּמִשּׁוּם כֵּן עוֹלוֹת יוֹתֵר, וְדוֹרְגָתָן יִתְרָה, וְכֵן זֶה. וְכֵן אוֹתָן שֶׁהֵיוּ טְמוּנוֹת שָׁם, יָרְדוּ וְעָלוּ בְּחִיָּהֶן, כְּמוֹ חֲנוּף שֶׁלֹּא נִמְצָאָה בּוֹ מִיתָה. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ הַדְּבָר הַזֶּה בְּחֲנוּף וְאֵלֶיהוּ. וְלַמְדָּנוּ, מֵאֵה וְעֲשִׂירִים וְחֲמִשָּׁה אֲלֶף דְּרָגוֹת (לְצְדִיקִים) הֵן לְנִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים שֶׁעָלוּ בְּרִצּוֹן בְּטָרֶם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִזְמַן אוֹתָן לְעוֹלָם הַזֶּה בְּכָל דוֹר וָדוֹר, וְעוֹלוֹת וְטוֹסוֹת בְּעוֹלָם, וְנִקְשְׁרוֹת לְצִרּוֹר הַחַיִּים. וְעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְחַדֵּשׁ בְּהֵן אֵת הָעוֹלָם. עֲלֵיהֶם כְּתוּב (ישעיה סו) כִּי כְּאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה וְגו'.

הַעֲנֵנוּ אֵת נִפְשׁוֹתֵיכֶם, נִפְשׁוֹתֵיכֶם הוּא אָמַר, כִּי יִשְׂרָאֵל נִמְצָאִים צְדִיקִים לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ הַקְּדוֹשׁ, וְיִהְיֶה הַרְצוֹן שֶׁלָּהֶם אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלַהֲדַבֵּק בּוֹ כְּדִי שִׁתְּכַפֵּר לָהֶם חֲטָאִים. וְלָכֵן, מִי שְׁאוּכַל וְשׁוֹתֵה בְּתִשְׁעֵי וּמַעֲנֵג אֵת נִפְשׁוֹ בְּמֵאֵל וּבְמִשְׁתָּהּ, נִמְצָא בְּעֵשִׂירֵי עֲנֵוֵי נִפְשׁ בְּשְׁנֵי חֲלָקִים, וְנִמְצָא כְּאֵלּוּ הַתְּעֵנָה תִּשְׁעֵי

וְתֵאנָא, מִיּוֹמָא דְאַתְבְּרִי עֲלֵמָא, קִיִּימֵי קָמִיהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַתְעַפְּבוּ עַד דְמִטָּא זְמַנָּא לְאַחְתָּא לֹוֹן בְּאַרְעָא, וְאַלִּין שְׁלִיטוּ לְעֵילָא וְתַתָּא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב חֵי יי' אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לִפְנָיו, אֲשֶׁר אֲנִי עוֹמֵד לֹא כְּתִיב, אֲלֵא אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי. לְבַתֵּר אֶהְדֵּר לְאַתְרֵיהּ, וְסָלִיק לְאַדְרֵיהּ, וְאַיְנוּן אַחֲרַנִּין לֹא סָלְקִין עַד דִּימּוֹתוֹן. בְּגִין דְלֹא קִיִּימוּ קוּדֶם לָכֵן פְּאַיְנוּן אַחֲרַנִּין. וּבְגִין כֵּן אֵלֶיהוּ אֲתַעֲבִיד שְׁלִיחָא, מִלְּאָכָא לְעֵילָא, וְאַלִּין דְמַתְדַּבְּקֵן יִתִּיר לְמַלְכָּא. אֲשַׁבְּחָנָא בְּסִפְרָא דְאָדָם קוּדְמָאָה דְכָל רוּחִין קוּדְשִׁין דְלְעֵילָא, עֲבָדִין שְׁלִיחוֹתָא, וְכֵלְהוּ אֲתִינִין מֵאַתֵּר חַד. דְנִשְׁמַתְהוֹן דְצְדִיקֵי אֵי מִתְרֵי דְרָגִין דְכִלְיָן בְּחַד, וּבְגִין כֵּן סָלְקִין יִתִּיר, וְדוֹרְגֵיהוֹן יִתִּיר, וְהָכִי הוּא. וְכָל אֵינּוֹן דְהוּוּ טְמִירִין תְּמָן, נְחַתּוּ וְסָלְקוּ בְּחִיָּהוֹן, כְּגוֹן חֲנוּף דְלֹא אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ מִיתָה. וְהָא אוֹקִימָנָא מְלָה דָא, בְּחֲנוּף וְאֵלֶיהוּ.

וְתֵאנָא מֵאֵה וְעֲשִׂרִין וְחֲמִשׁ אֲלֶף דְרָגִין (לְצְדִיקֵי) לְנִשְׁמַתְהוֹן דְצְדִיקֵי אֵי, סָלְקוּ בְּרַעוּתָא, עַד לֹא אֲתַבְּרִי עֲלֵמָא, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזַמְנָא לָהּ בְּעֲלֵמָא דִּין, בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, וְסָלְקִין וְטָאסִין עֲלֵמָא, וּמִתְקַשְׁרֵי בְּצִרּוּרָא דְחַיִּי, וְזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחַדְתָּא עֲלֵמָא בְּהוּ, עֲלֵיָהּ כְּתִיב, (ישעיה סו) כִּי כְּאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה וְגו'.

הַעֲנֵנוּ אֵת נִפְשׁוֹתֵיכֶם, (ויקרא ט"ז) נִפְשׁוֹתֵיכֶם קָאָמַר, בְּגִין דִּישְׂרָאֵל מִשְׁתַּכְּחִין קָמִי מִלְּכָא קוּדְשָׁא וְזַפְאִין, וְיִהְיֶה רַעוּתָא דְלָהוֹן לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹאֲתַדְבְּקָא בֵּיהּ, בְּגִין דִּיתְכַפֵּר לָהּ חוּבֵיָהּ. וְעַל דָּא, מָאֵן דְאָכַל וְשָׁתִי בְּתִשְׁעָא, וּמַעֲנָנָא נִפְשֵׁיהּ בְּמִיכָלָא אֵת נִפְשׁוֹ בְּמֵאֵל וּבְמִשְׁתָּהּ, נִמְצָא בְּעֵשִׂירֵי עֲנֵוֵי נִפְשׁ בְּשְׁנֵי חֲלָקִים, וְנִמְצָא כְּאֵלּוּ הַתְּעֵנָה תִּשְׁעֵי

ועשירי. את נפשתיכם - להכליל את הכל, גוף ונפש, ולהפנע ביום הזה, כדי לכפר על חטאם.

דמננו, כי ביום הזה יכפר עליכם. ביום הזה?! היום הזה היה צריך להיות! אלא ביום הזה דוקא, שבו מתגלה העתיק הקדוש לכפר על חטאי כלם.

דבר אחר תענו את נפשתיכם - רבי אבא פתח ואמר, (קהלת ט) עיר קטנה ואנשים בה מעט וגו'. עיר קטנה, הרי פרושה. אבל עיר קטנה, כמו שנגאמר (ישעיה כו) עיר עז לנו ישועה ישית חומות וחל וגו'. וכתוב (דושע יא) ולא אבוא בעיר. עיר קטנה, קטנה היא, שיהא אחרונה מהכל ותחתונה מהכל. חומותיה גדולות, חזקות, קדושות, נקראת עיר הקדש. ואנשים בה מעט, מעטים אותם שזוכים לפגס לתוכה ולשרות בה, כמו שנגאמר (תהלים כד) מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו וגו'. ועל זה אנשים בה מעט.

ובא אליה מלך גדול - זה הקדוש ברוך הוא, להודג עמה ולשרות בה. וסבב אתה, כמו שנגאמר (זכריה ב) ואני אהיה לה נאם ה' חומת אש סביב וגו'. ובנה עליה מצודים גדלים, שפנה חומותיה גדולים וחזקים, נאים ויפים (מכל אבנים קרות) וקדושים. ונקראת עיר הקדש, ואת כל כבוד המלך הכניס לתוכה. ומשום כך היא לבדה כלולה מכל עטרות המלך, וכל עטרות המלך מתעטרים בה. משום כך כתוב, ואנשים בה מעט.

ומצא בה איש מספן (ח) חכם, זהו שכתוב נקי כפים ובר לבב. מספן, כמו שנגאמר (שמות א) ויבן

ומשתייא, אשתכח בעשיראה ענויא דנפשא בתרין חולקין, ואשתכח פאלו אתעני תשיעאה ועשיראה. את נפשותיכם: לאכללא כלא, גופא ונפשא, ולא תפנעא בהאי יומא, לאתפפרא על חוביהון.

תאנא פי ביום הזה יכפר עליכם. ביום הזה היום הזה מיבעי ליה. אלא ביום הזה דייקא, דביה אתגלי עתיקא קדישא, לכפרא על חוביהון דכלא.

דבר אחר תענו את נפשותיכם. רבי אבא פתח ואמר, (קהלת ט) עיר קטנה ואנשים בה מעט וגו'. עיר קטנה, היא אוקמוה. אבל עיר קטנה, כמה דאת אמר, (ישעיה כו) עיר עז לנו ישועה ישית חומות וחיל וגו'. וכתוב (דושע יא) ולא אבא בעיר. עיר קטנה, זעירא היא, דהיא בתראה מפלא, תתאה מכלא, שורוי רברבין תקיפין, קדישין, עיר הקדש אקרי. ואנשים בה מעט, זעירין אינון דזפאן לסלקא לגווה, ולמשרי בה, כמה דאת אמר (תהלים כד) מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו וגו'. ועל דא אנשים בה מעט.

ובא אליה מלך גדול, דא קדשא בריך הוא. לאזדווגא בה, ולמשרי בה, וסבב אותה, כמה דאת אמר (זכריה ב) ואני אהיה לה נאם ה' חומת אש סביב וגו'. ובנה עליה מצודים גדולים, דבנה שורוי, רברבין תקיפין יאנאן ושפירין (ס"א מכל אבניו וקרוין) קדישין. עיר הקדש אקרי, וכל יקרא דמלפא עייל בגווה. ובגין כך, היא בלחודהא כלילא מפל עטרי דמלפא, וכל עטרי מלפא בה מתעטרין. בגין כך, ואנשים בה מעט פתיב.

ומצא בה איש מספן וחכם, הדא הוא דכתיב,

(תהלים טו) נקי כפים ובר לבב. מספן: פמה דאת אמר (שמות א) ויבן ערי

ערי מסכנות לפרעה, מתעטר בעטרין תקיפין, בעטרי אורייתא, בעטרי פקודי אורייתא דמלפא. וחקם, דזכי בה בהאי חכמה. וחקם, דהוא חפים יתיר מפלא לעיינא בפולחנא דמאריה, בגין למזפי בה, ולאעלא בה. הדא הוא דכתיב, ומלט הוא את העיר בחכמתו. ומלט: פמו (שמואל א כ) אמלטה נא ואראה את אחי, (בראשית יט) אמלטה נא שמה. אף כאן, ומלט הוא את העיר בחכמתו.

ואדם לא זכר את האיש המספן והוא. ואדם לא זכר, לעשות מצוות התורה, להשתדל בתורה כאותו איש עני שהתחבר בכל פדי לזכות בה. (קהלת ט) ואמרתי אני טובה חכמה מגבורה. שהרי באותו עולם לא נותנים רשות להפנס, פרט לאותם צדיקי אמת, אלו שמשתדלים בתורה ימים ולילות, ומתעטרים במצוות התורה בעולם הזה להפנס בהם לעולם הבא.

וחכמת המספן בזויה ודבריו אינם נשמעים. שהרי בני אדם אינם מסתכלים עליו, ולא רוצים להתחבר עמו ולהקשיב לדבריו. שלמדנו, כל מי שמקשיב לדברי התורה, אשריו בעולם הזה, וכאלו קבל תורה מסיני. ואפלו מפל אדם גם כן צריך לשמע דברי תורה. ומי שמרפין אזניו כנגדו, נותן כבוד למלך הקדוש ונותן כבוד לתורה. עליו פתוב, היום הזה נהיית לעם לה' אלהיך. למדנו, יום אחד היו הולכים החברים עם רבי שמעון. אמר רבי שמעון, ראיתי שהעמים הללו פלם עליונים, וישראל תחתונים מפלם. מה הטעם? משום שהמלך שלח ממנו את

מסכנות לפרעה, מתעטר בעטרין תקיפין, בעטרי אורייתא, בעטרי פקודי אורייתא דמלפא. וחקם, דזכי בה בהאי חכמה. וחקם, דהוא חפים יתיר מפלא לעיינא בפולחנא דמאריה, בגין למזפי בה, ולאעלא בה. הדא הוא דכתיב, ומלט הוא את העיר בחכמתו. ומלט: פמו (שמואל א כ) אמלטה נא ואראה את אחי, (בראשית יט) אמלטה נא שמה. אף הכא ומלט הוא את העיר בחכמתו.

ואדם לא זכר את האיש המספן והוא, ואדם לא זכר, למעבד פקודי אורייתא, לאשתדל באורייתא, כהוא גבר מספנא דאתחבר בכלא, (דף ט"ט ע"א) בגין למזפי בה. (קהלת ט) ואמרתי אני טובה חכמה מגבורה. דהא בההוא עלמא, לא יהבין רשו למיעל, בר הגני זפאי קשוט, הגני דמשתדלי בה באורייתא יומא ולילי, ומתעטרי בפקודי אורייתא בהאי עלמא, למיעל בהו לעלמא דאתי.

וחכמת המספן בזויה ודבריו אינם נשמעים. דהא בני נשא לא מסתכלין ביה, ולא בעאן לאתחברא ביה, ולאצית למלוי. דתנא, כל מאן דאצית למלוי דאורייתא, זפאה הוא בהאי עלמא, וכאלו קביל תורה מסיני. ואפילו מפל בר נש נמי בעי למשמע מלוי דאורייתא. ומאן דארכין אודניה לקבליה, יהיב יקרא למלפא קדישא, ויהיב יקרא לאורייתא. עליה פתיב, (דברים כז) היום הזה נהיית לעם לי' אלהיך.

תאנא, יומא חד הו אולי חבריא עמיה דרבי שמעון, אמר רבי שמעון, חמינא אלין עמין בלהו עלאי, וישראל תתאי מפלהו, מאי טעמא. בגין דמלפא אשדר מטרוניתא מינה, ואעיל אמהו באתרהא (פלומר שפחה). כמה דאת אמר, (משלי ל) תחת שלש רגזה

הגבירה, והכניס אמה במקומה
(בלומר שפחה), כמו שנאמר, (משלי ל)
תחת שלוש רגזה ארץ וגו'. תחת
עבד פי ימלוך וגו'. ושפחה פי
תירש גברתה. מי השפחה? זוהי
כתר הנכרי, שהרג הקדוש ברוך
הוא הבכור שלהם במצרים,
שפתוב (שמות יא) עד בכור השפחה
אשר אחר הרחמים. אחר הרחמים
היא היתה יושבת בראשונה,
ועכשו השפחה הזו תירש
גברתה.

בכה רבי שמעון ואמר, מלך בלי
גבירה לא נקרא מלך. מלך
שנדבק בשפחה, באמה (שלה) של
הגבירה, איפה כבודו? ועתיד
קול לבשר לגבירה ולומר: (זכריה
ט) גילי מאד בת ציון הריעי בת
ירושלם הנה מלכך יבוא לך צדיק
ונושע הוא. כלומר, צדיק הוא
נושע, פי הנה רוכב עד עכשו
במקום שאינו שלו, במקום נכרי,
ומיניק אותו.

ועל זה פתוב עני ורכב על חמור.
עני (שלא) הנה בראשונה, ורכב על
חמור, כמו שבארנו, אותם
כתרים תחתונים של עמים עובדי
עבודה זרה שהרג הקדוש ברוך
הוא את הבכור שלהם במצרים.
זהו שפתוב (שמות יא) וכל בכור
בהמה, והרי בארנו הדברים.
כבכול צדיק ונושע הוא, הוא
ודאי יותר מהכל. פי עד עכשו
שרוי צדיק בלי צדק. ועכשו
שידווגון כאחד, צדיק ונושע הוא,
שהרי אינו יושב בצד האחר.
למדנו, (ישעיה נז) הצדיק אבד ואין
איש שם על לב וגו'. פסוק זה
קשה. הצדיק אבד? ! נאבד הנה
צריך להיזות! מה זה אבד? אלא
אבד ממש. ומה אבד? אבד
לגבירה, ונדבק במקום אחר,
שנקרא שפחה.

שפתוב (משלי י) וצדיק יסוד עולם,

ארץ וגו'. תחת עבד פי ימלוך וגו'. ושפחה
כי תירש גבירתה. מאן שפחה. היא כתרא
נוכרא, דקטיל קדשא בריה הוא בוכרא דלהון
במצרים. דכתיב (שמות יא) עד בכור השפחה אשר
אחר הרחמים. אחר הרחמים הות יתבא
בקדמיתא, והשתא, האי שפחה תירש
גבירתה.

בכה רבי שמעון ואמר, מלפא בלא
מטרוניתא, לא אקרי מלפא. מלפא
דאתדבק בשפחה באמהו (דילה) דמטרוניתא,
אן הוא יקרא דיליה. וזמינא קלא לבשרא
למטרוניתא, ולימא (זכריה ט) גילי מאד בת ציון
הריעי בת ירושלם הנה מלכך יבוא לך צדיק
ונושע הוא. כלומר, צדיק הוא נושע, בגין
דהוה רכיב עד השתא באתר דלאו דיליה,
באתר נוכראה, ויניק ליה.

ועל דא כתיב עני ורכב על חמור, עני (דלא)
הוה בקדמיתא, ורכב על חמור, כמה
דאוקימנא, אינון כתרין תתאין דעמין עובדי
עבודה זרה, דקטיל קדשא בריה הוא בוכרא
דלהון במצרים, הדא הוא דכתיב, (שמות יא) וכל
בכור בהמה, והא אוקימנא מלי. פביכול צדיק
ונושע הוא, הוא ודאי יתיר מפלא. בגין דעד
השתא שארי צדיק בלא צדק. והשתא
דיזדווגון פחדא, צדיק ונושע הוא, דהא לא
יתיב בסטרא אתרא. תאנא, (ישעיה נז) הצדיק
אבד ואין איש שם על לב וגו', האי קרא
קשיא, הצדיק אבד, נאבד מיבעי ליה, מהו
אבד. אלא אבד ממש, ומאי אבד. אבד
למטרוניתא, ואתדבק באתר אתרא, דאקרי
שפחה.

אמר רבי יצחק לרבי שמעון, אי ניחא קמי

אמר רבי יצחק לרבי שמעון, אם נוח לפני מורי, זה ששנינו

יש מי שאומר שעל שבעה עמודים עומד העולם, ויש מי שאומר על עמוד אחד עומד העולם, איך הדברים מתישבים? אומר לו, הכל הוא דבר אחד, שהרי שבעה הם, ובהם יש עמוד אחד שנקרא צדיק, ועומדים עליו, והעולם מתקים על זה. וכשהעולם מתקים עליו, כאלו שהתקים על כל השבעה, ועל פן כתוב וצדיק יסוד עולם, והרי בארנו את הדברים בכמה מקומות.

ולמדנו, השפחה הזו עתידה לשלט בארץ הקדושה שלמטה, כמו שהיתה הגבירה שולטת בראשונה, שכתוב צדק ילין בה, ועליו שפחה כי תירש גברתה, בכל. ועתיד הקדוש ברוך הוא להשיב את הגבירה למקומה בבראשונה, ואז של מי היא השמחה? הוי אומר, שמחת המלך ושמחת הגבירה. שמחת המלך, משום שישב אותה ויפרד מן השפחה כפי שאמרנו. ושמחת הגבירה, פי תשוב להדרוג עם המלך. זהו שכתוב גילי מאד בת ציון וגו'.

בא ראה, כתוב והיתה זאת לכם לחקת עולם. והיתה לכם הנה צריך להיות! מה זה זאת? זה שאמרנו, לחקת עולם. בכל מקום ומקום חקת עולם נקראת, גזרת המלך, שמכניס את כל הנהגותיו במקום הנה ומסתיר אותם, כמו שמסתיר הכל באוצר אחד. חקת עולם ודאי. בזאת הזו רשם וחקק את כל הגנזים שלו ואת כל המטמונים שלו.

בחדש השביעי בעשור לחדש. בעשור בדיוק, כמו שבארנו. תענו את נפשתיכם, ודאי כך זה, והרי נאמר נפשתיכם ודאי. שהרי בנפש תלוי הדבר, ומשום כך

דמו, הא דתנינן, דכתיב (משלי י) וצדיק יסוד עולם, מאן דאמר, דעל שבעה קיימין קיימא עלמא. ומאן דאמר, על חד קיימא עלמא, הוי מתנישבין מלי. אומר ליה, פלא מלה חד הוא, דהא שבעה אינון ובהו אית חד קיימא, דאקרי צדיק, וקיימי עליה, ועלמא בהאי אתקיימא. וכד אתקיימא עלמא עליה, פאלו אתקיימא על פלהו שבעה. ועל דא כתיב, וצדיק יסוד עולם. והא אוקיימנא מלי בכמה אתר.

ותאנא, האי שפחה זמינא לשלטאה בארעא קדישא דלתתא, כמה דהות

מטרוניתא שלטא בקדמיתא, דכתיב (ישעיה א) צדק ילין בה, והשפא שפחה פי תירש גבירתה בכלא. וזמין קדשא בריך הוא, לאתבא למטרוניתא לאתרהא כקדמיתא, וכדין ממאן הוא חדוותא, הוי אימא חדוותא דמלפא, וחדוותא דמטרוניתא. חדוותא דמלפא, בגין דיתוב לה ויתפרש משפחה, בדקא אמינא. וחדוותא דמטרוניתא, בגין דתיתוב לאזדווגא במלפא, הדא הוא דכתיב גילי מאד בת ציון וגו'.

תא חזי, פתיב והיתה זאת לכם לחקת עולם. והיתה לכם מיבעי ליה, מאי זאת. הא דאמרן, לחקת עולם. בכל אתר ואתר חקת עולם אתקרי, גזרה דמלפא, דעייל כל נמוסוי באתר דא, ואסתים לון, פמאן דסתים פלא, באסקופא חדא. חקת עולם ודאי. בהאי זאת (דף ס"ט ע"ב) רשים וחקק כל גניזין דיליה, וכל טמירין דיליה.

בחדש השביעי בעשור לחדש. (ויקרא ט"ז) בעשור דייקא, כמה דאוקיימנא. תענו את נפשתיכם, ודאי הכי הוא, והא אתמר נפשתיכם ודאי. דהא בנפשא תליא מלתא,

אכילה פך, אכילה ושתיה מתשיעה, יתיר מיום אחר. ואף על גב שהדבר הזה נאמר בגון אחר, והכל יפה, וזה וזה דבר אחד, וכל אחד במקומו, וכך זה.

ולמדנו, ביום הזה כל השמחה וכל האור וכל הסליחה של העולמות, כלם תלויים באם העליונה, שכל המעצמות שופעים ויוצאים ממנה, ואז מאירים כל אותם מאורות, ומאירים באור ובשמחה, עד שהכל מתבשם. ואז כל אותם הדינים נמצאים באור, והדין לא נעשה, ועל פן תענו את נפשתיכם.

אמר רבי אבא, הרי מורנו באר אותה מגוף המשנה - לא גלו ישראל מארצם עד שכפרו בקדוש ברוך הוא, שכתוב (שמואל ב ב) אין לנו חלק בדוד ולא נחלה (לעו) בכך ישי, והרי נאמר. פסוק אחר מצאנו על זה, שכתוב (מלכים א יא) ראה ביתך דוד. אמר לו, כך זה ודאי, בית דוד נקרא, כמו שכתוב (ישעיה ה) בית יעקב לכו ונלכה באור ה'. בית יעקב, כמו שנאמר (שם ט) ובית תפארתו אפאר. לכו ונלכה באור ה', שכתוב ונהר יצא מעדן להשקות את הגן, ונטע את הגן הזה להשתעשע בו עם הצדיקים, שבו הם שרויים.

למדנו, פתוב אף בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפרים הוא וגו' ועניתם את נפשתיכם. וכתוב והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי וגו'. מה שכתוב אף, מה הוא רוצה כאן? אמר לו, זה בא למעט, שכיון שאמר ועניתם את נפשתיכם בתשעה לחדש, אמר (אחר כך) אף בעשור, והנה צריך להיות אף עשור! שבעשור הדבר תלוי.

מבתיכם, ושנינו אף - חלק, חצי

ובגין פך, אכילה ושתיה מתשיעה, יתיר מיום אחר. ואף על גב דהאי מלה אתמר בגוונא אחרא, וכלא שפיר, והאי והאי מלה חדא, וכל חד באתריה, והכי הוא.

והאנא, בהאי יומא, כל חידו, וכל נהירו, וכל ותרנותא דעלמין, כלהו תליין באימא עלאה, דכל מבוועין נגדין ונפקין מנה. וכדין נהירין כל אינון בוצינין, ונהרין בנהירו בחדוותא, עד דמתבסם כלא. וכדין כל אינון דינין אשתכחו בנהירו, ודינא לא אתעביד, ועל דא תענו את נפשתיכם.

אמר רבי אבא, הא אוקים לה מו, מן גופא דמתניתא, לא גלו ישראל מארצם, עד

שכפרו בקודשא בריך הוא. דכתיב, (שמואל ב ב) אין לנו חלק בדוד ולא נחלה בכך ישי, והא אתמר. קרא אחרניא אשפחנא בהאי, דכתיב, (מלכים א יב) ראה ביתך דוד. אמר ליה, הכי הוא ודאי, בית דוד אקרי, כמה דכתיב, (ישעיה ב) בית יעקב לכו ונלכה באור יי'. בית יעקב, כמה דאת אמר (ישעיה ט) ובית תפארתו אפאר. לכו ונלכה באור יי', דכתיב, (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, ונטע האי גן לאשתעשעא ביה עם צדיקייא, דביה שריין.

תאנא, פתיב אף בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפרים הוא וגו' ועניתם את

נפשתיכם. וכתיב והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי וגו'. אף דכתיב, מאי קא בעי הכא. אמר ליה, למעוטא קא אתיא. דכיון דאמר ועניתם את נפשתיכם בתשעה לחדש, אמר (לבתר) אף בעשור. אף עשור מיבעי ליה, דבעשור תליא מלתא.

אמר ליה אי הכי, (שמות יב) אף ביום הראשון

אמר לו, אם פך, (שמות יב) אף ביום הראשון תשביתו שאר

אָסור בַּאֲכִילַת חֶמֶץ וְחֻצֵי מִתָּר. אָף כָּאֵן אָף בְּעֶשׂוֹר לַחֲדָשׁ, אָמַר שְׁחֻצֵי אָסוֹר בַּמְּלֶאכָה (בַּאֲבִילָה) וְחֻצֵי מִתָּר. אָמַר לוֹ, אָף כָּאֵן בּוֹעֲנִיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם זֶה תְּלוּי, שְׁהָרִי עֲנׁוּי לֹא נִמְצָא אֶלָּא מִחֻצוֹת הַיּוֹם וְאֵילָף, וְיָפָה הוּא אָף חֶלֶק בּוֹעֲנִיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתוּב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם וְגו'. אָכַפֵּר עֲלֵיכֶם הֲיֵה צָרִיף לְהִיּוֹת! אֶלָּא יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם - לְהַכְלִיל אֶת הַיּוֹבֵל שְׁשׁוּפֵעַ מַעֲנִיּוֹת לְהַשְׁקוֹת בַּיּוֹם הַזֶּה לְכָל עֶבֶר לְרוּוֹת אֶת הַכֹּל וְלְהַשְׁקוֹת אֶת הַכֹּל. זֶה עֲלֵיכֶם, כְּלוֹמַר עֲבוּרְכֶם, לְטַהַרְכֶם בַּיּוֹם הַזֶּה, שְׁכַתוּב לְפָנַי ה' תְּטַהֲרוּ, וְלֹא יִשְׁלַט עֲלֵיכֶם הַדִּין.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֲשֶׁרִיחֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתְּרַצָּה בְּהֶם וְרוּצָה לְטַהֵר אוֹתָם שְׁלֹא יִמְצָא בְּהֶם חֻטָּא, כְּדִי שְׂיִהְיוּ בְּנֵי הַיִּכְלוֹ וְיִדְוְרוּ בְּהִיכְלוֹ.

וְלַעֲתִיד לְבֹא כְּתוּב, (יחזקאל לו) וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים קל) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעַמְמָקִים קָרָאתִיךָ ה'. שְׁנִינּוּ, בְּשַׁעַה שְׁכָרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, רְצָה לְבְרָא אָדָם. נִמְלָף בְּתוֹרָה. אָמְרָה לְפָנָיו: תְּרַצָּה לְבְרָא הָאָדָם הַזֶּה? ! עֲתִיד הוּא לְחַטָּא לְפָנֶיךָ וְעֲתִיד הוּא לְהַרְגִּיז לְפָנֶיךָ. אִם תַּעֲשֶׂה לוֹ כַּמַּעֲשׂוּי, תְּרִי הָעוֹלָם לֹא יוּכַל לַעֲמֹד לְפָנֶיךָ, כֹּל שֶׁכֵּן אוֹתוֹ הָאִישׁ. אָמַר לָהּ: וְכִי לְחַנּוּם נִקְרָאתִי (שמות לד) אֵל רַחוּם וְחַנוּן אַרְךָ אַפִּים?

וְטָרַם שְׁכָרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, בְּרָא תְּשׁוּבָה. אָמַר לָהּ לְתְּשׁוּבָה: אֲנִי רוּצָה לְבְרָא אָדָם בְּעוֹלָם, עַל מְנַת שְׁכָשְׁיִשׁוּבוֹ אַרְךָ אַפִּים?

וְטָרַם שְׁכָרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, בְּרָא תְּשׁוּבָה. אָמַר לָהּ לְתְּשׁוּבָה: אֲנִי רוּצָה לְבְרָא אָדָם בְּעוֹלָם, עַל מְנַת שְׁכָשְׁיִשׁוּבוֹ אַרְךָ אַפִּים?

תְּשׁוּבָתוֹ שְׁאֹר מִבְּתִיכֶם, וְתַנִּינָן אָף חֶלֶק, חֻצֵי אָסוֹר בַּאֲכִילַת חֶמֶץ, וְחֻצֵי מוֹתָר. אוֹף הָכָא אָף בְּעֶשׂוֹר לַחֲדָשׁ, אִימָא דְחֻצֵי אָסוֹר בַּמְּלֶאכָה (נ"א בַּאֲבִילָה), וְחֻצֵי מוֹתָר. אָמַר לִיהּ אוֹף הָכָא בּוֹעֲנִיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם תְּלוּי, דְּהָא עֲנׁוּי לֹא אֲשַׁתְּכַח אֶלָּא מִפְּלִגּוֹת יוֹמָא וְלְהַלְאָה, וְשִׁפִּיר הוּא אָף חֶלֶק בּוֹעֲנִיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתוּב, (ויקרא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם וְגו'. אָכַפֵּר עֲלֵיכֶם מִיבְעֵי לִיהּ. אֶלָּא יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם, לְאֶכְלָלָא יוּבְלָא, דְּנִגִּיד מְבוּעֵי לְאֲשַׁקְאָה בְּהַאי יוֹמָא לְכָל עֵיבָר, לְאֶרוּאָה כְּלָא, וְלֹא שְׁקָאָה כְּלָא. וְדָא עֲלֵיכֶם, כְּלוֹמַר, בְּגִינִיכוּן לְדַכָּאָה לְכוּן בְּהַאי יוֹמָא, דְּכְתוּב לְפָנַי יְי' תְּטַהֲרוּ. וְלֹא יִשְׁלוּט עֲלֵיכוֹ דִּינָא.

רַבִּי יְהוּדָה, אָמַר זְכָאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי בְּהוּ, וּבְעֵי לְדַכָּאָה לְהוּ, דְּלֹא יִשְׁתַּפַּח בְּהוּ חוּבָה, בְּגִין דִּיהוֹן בְּנֵי הַיִּכְלִיָּה, וְיִדְוְרוּן בְּהִיכְלִיָּה. וְלִזְמַנָּא דְאַתִּי כְּתוּב, (יחזקאל לו) וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְגו'.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים קל) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעַמְמָקִים קָרָאתִיךָ יְי'. תַּנִּינָן, בְּשַׁעֲתָא דְבְרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, בְּעָא לְמַבְרֵי בְּרַנְשׁ, אֲמַלִּיךְ בְּאוּרִייתָא, אָמְרָה קַמִּיהּ, תְּבַעֵי לְמַבְרֵי הַאי בְּרַנְשׁ, זְמִין הוּא לְמַחֲטֵי קַמִּי, זְמִין הוּא לְאַרְגָּזָא קַמִּי. אִי תַעֲבִיד לִיהּ כְּעוּבְדוּי, הָא עֲלֵמָא לֹא יְכִיל לְמִיקָם קַמִּי, כֹּל שֶׁכֵּן הֵהוּא בְּרַנְשׁ. אָמַר לִיהּ, וְכִי לְמַגְנָא אֲתַקְרִינָא, (שמות לד) אֵל רַחוּם וְחַנוּן אַרְךָ אַפִּים.

וְעַד לֹא בְרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, בְּרָא תְּשׁוּבָה, אָמַר לָהּ לְתְּשׁוּבָה, אָנָּא בְּעִינָא לְמַבְרֵי בְּרַנְשׁ בְּעֵלְמָא, עַל מְנַת דְּכַד יְתוּבוּן לָךְ מַחוּבִּיחוּן, דְּתַהְוֵי זְמִינָא

לך מחטאיהם, שתהיי עתידה לעזוב את חטאיהם ולכפר עליהם. ובכל שעה ושעה, התשובה זמינה לאנשים, וכשאנשים שבים מחטאיהם, התשובה הזו שבה לקדוש ברוך הוא, והוא מכפר על הפל, והדינים נכנעים, וכלם מתבשמים, ואדם נטהר מחטאו. מתי נטהר אדם מחטאו? בשעה שנכנס לתשובה הזו כראוי. רבי יצחק אמר, ששב לפני המלך העליון ומתפלל תפלה מעמק הלב. זהו שפתוב ממעמקים קראתיך ה'.

רבי אבא אמר, ממעמקים קראתיך ה', מקום גנוז הוא למעלה, והוא עמק הבאר, ומזה יוצאים נחלים ומעינות לכל עבר, ואתו עמק העמקים נקרא תשובה. ומי שרוצה לשוב ולהטהר מחטאיו, מהעמק הזה הוא צריך לקרא לקדוש ברוך הוא. זהו שפתוב ממעמקים קראתיך ה'.

למדנו, בשעה שהיה אדם חוטא לפני רבונו ומקריב קרבנו על המזבח, והכהן מכפר עליו, ומבקש בקשתו עליו, מתעוררים רחמים, והדינים מתבשמים, והתשובה מריקה ברכות במעינות ששופעים יוצאים, וכל המאורות מתברכים כאחד, והאדם נטהר מחטאו.

בא ראה, הקדוש ברוך הוא הוציא עשרה כתרים, עטרות קדושות למעלה, שהתעטר בהם ומתלבש בהם, והוא זה הם, והם זה הוא, כשלהבת האחוזה בגחלת, ואין שם פריד. כנגד זה יש עשרה כתרים שאינם קדושים למטה, והם אחוזה בזהמת הצפרן של עטרה קדושה שנקראת חכמה, ועל כן נקראו חכמות.

למשבק חוביהו, ולכפרא עליהו. ובכל שעתא ושעתא תשובה זמינא לגבי בני נשא, וכד בני נשא תייבין מחוביהו, האי תשובה תבת לגבי קדשא בריך הוא, וכפר על פלא, ודינין אתפפין, ומתבסמן בלהו, ובר נש אתדכי מחוביה.

אימתי אתדכי בר נש מחוביה בשעתא דעאל בהאי תשובה כדקא חזי. רבי יצחק אמר, דתב קמי מלפא עלאה, וצלי (דף ע"ו א) צלותא מעומקא דלבא, הדא הוא דכתיב ממעמקים קראתיך יי'.

רבי אבא אמר, ממעמקים קראתיך יי', אתר גניז הוא לעילא, והוא עמיקא דבירא, ומהאי נפקין נחלין ומבויעין לכל עיבר, וההוא עמיקא דעמיקתא אקרי תשובה. ומאן דבעי לאתבא ולא תדכא מחובי, בהאי עומקא אצטריך למקרי לקודשא בריך הוא, הדא הוא דכתיב ממעמקים קראתיך יי'.

תאנא, בשעתא דהוה בר נש חב קמי מאריה, וקריב קרבניה על מדבחא, וכהנא מכפר עליה, ובעי בעותיה עליה, מתערין רחמי, ודינין מתבסמן, ותשובה אריק ברכאן, במבויעין דנגדין ונפקין, ומתברכין בלהו בוצינין פחדא, ובר נש אתדכי מחוביה.

תא חזי, קדשא בריך הוא, אפיק עשר כתרין, עטרין קדישין לעילא, דאתעטר בהו, ומתלבש בהו, והוא אינון, ואינון הוא, כשלהובא דאחידא בגומרא, ולית תמן פרידא. לקביל דנא, אית עשר כתרין דלא קדישין לתתא, ואינון אחידן בזהמא דטופרא דחד עטרא קדישא, דאקרי חכמה. ועל דא אקרון חכמות.

וְתֵאנָא, עֲשֶׂרָה זַיְנֵי חֻכְמוֹת אֵלִין נַחְתוּ לְעֻלְמָא.
 וְכִלְהוּ אִסְתְּאָבוּ (ס"א אשתאבו) בְּמִצְרַיִם,
 בַּר מַחַד דְּאִתְפְּשֵׁט בְּעֻלְמָא, וְכִלְהוּ זַיְנֵי חֻרְשֵׁי
 אֵינּוֹן, וּמִנֵּיהוּ יִדְעֵי מִצְרַיִם חֻרְשִׁין, עַל כָּל
 בְּנֵי עֻלְמָא. וְכַד מִצְרַאֲי בְּעָאן לְמַעְבַּד פְּנוּפְיָא
 בְּחֻרְשֵׁיהוּ לְעוֹבְדֵיהוֹן, הוּוּ נִפְקֵי לְחֻקְלָא
 לְטוּרֵי רְמָאֵי, וְדִבְחִין דְּבַחִין, וְעַבְדִּין גּוּמִין
 בְּאַרְעָא, וְסַחְרִין הֵהוּא דְמָא סוֹחְרַנְיָה דְהַנִּי
 גּוּמִין, וְשָׂאָר דְמָא מִתְפַּנְפִּי בְהֵהוּ גּוּמִין,
 וּבְשָׂרָא שׁוּין עֲלֵיהוּ. וְקַרְבִּין קַרְבְּנֵיהוֹן, לְאֵינּוֹן
 זַיְנִין בִּישִׁין, וְאֵינּוֹן זַיְנִין בִּישִׁין מִתְפַּנְשִׁין
 וּמִתְקַרְבִּין פְּחָדָא, וּמִתְפַּיִסִין בְּהַדִּיָּהוּ בְּהֵהוּ
 טוּרָא.

וּמִתְפַּיִסִים עִמָּם בְּאוֹתוֹ הֵהָר.
 וְיִשְׂרָאֵל שְׁהִיּוּ מִשְׁעַבְדִּים לָהֶם,
 הִיּוּ מִתְקַרְבִּים לָהֶם, וְלִמְדוּ מֵהֶם,
 וְהִיּוּ טוֹעִים אַחֲרֵיהֶם. וְהֵינּוּ מַה
 שְׁכַתּוּב, כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם
 אֲשֶׁר יִשְׁבַּתֶּם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ
 וְכַמַּעֲשֵׂה אֶרֶץ כְּנַעַן וְגו'. וְכַתּוּב
 וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זְבַחֵיהֶם
 לְשַׁעִירִים וְגו'. לְמַדְנּוּ, בְּשַׁעֲה
 שְׁהִיּוּ מִקְרִיבִים לָהֶם עַל גְּבִי
 הַשְּׂדֵה וְהִיּוּ מִזְמִנִים אוֹתוֹ הַדָּם
 וּמִקְרִיבִים קַרְבְּנוֹתֵיהֶם, הִיּוּ
 מִתְפַּנְסִים כָּל אוֹתָם מִינֵם רַעִים,
 וְרוֹאִים אוֹתָם כְּמוֹ הַשַּׁעִירִים,
 כְּלָם מְלֹאִים בְּשַׁעַר, וּמוֹדִיעִים
 לָהֶם מַה שֶּׁהֵם רוֹצִים.

בֵּא רָאָה, מַה פְּתוּב בְּיַצְחָק?
 (בראשית כו) וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב אֶל יַצְחָק
 אָבִיו וַיִּמְשָׁהוּ. אָמַר, זֶה לֹא חֶסֶד
 (כֹּאן לֹא מִתְעוֹרֵר), אֵלֶּא מִטַּל הַשָּׁמַיִם
 שְׁנוּזַל עַל הָאָרֶץ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
 וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ, בְּכָל הוּא בְּרַף
 אוֹתוֹ. מַה הַטַּעַם? כִּי רָאָה אוֹתוֹ
 עִם שַׁעַר. אָמַר, שְׁכַדִּי לְהַעֲבִיר
 אֶת זֶה, צְרִיף וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ, וְלֹא
 זִהְמַת הָאָרֶץ, שְׁהִרִי זִהְמָה הִיא
 שֶׁל הָאָרֶץ, וְכִשְׁטַל הַשָּׁמַיִם וּמַגֵּד הָאָרֶץ מִתְחַבְּרִים, עוֹבְרַת הַזִּהְמָה הַזֹּאת.

וְיִשְׂרָאֵל הֵהוּוּ בְּשַׁעֲבוּדֵיהוֹן, הוּוּ מִתְקַרְבִּין
 לָהוֹן, וְאוֹלְפוּ מִנֵּיהוּ, וְהוּוּ טַעְאָן
 בְּתַרְיָיהוּ, וְהֵינּוּ דְכְּתִיב כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם
 אֲשֶׁר יִשְׁבַּתֶּם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וְכַמַּעֲשֵׂה אֶרֶץ
 כְּנַעַן וְגו', וְכְּתִיב וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זְבַחֵיהֶם
 לְשַׁעִירִים וְגו'. תֵּאנָא, בְּשַׁעֲתָא דְהוּוּ מִקְרִבִּין
 לָהוֹן עַל גְּבִי חֻקְלָא, וְהוּוּ מִזְמִנֵי הֵהוּא דְמָא,
 וּמִקְרִבֵי קַרְבְּנֵיהוּ, הוּוּ מִתְפַּנְפִּי כָּל אֵינּוֹן זַיְנִין
 בִּישִׁין, וְחֻמָּאן לָהוֹן כְּגוּוֹנָא דְשַׁעִירִים, כְּלָהוּ
 מְלִיִין שַׁעֲרָא, וּמוֹדְעֵי לָהּ מַה דְאֵינּוֹן בַּעֲיִין.
 תָּא חַזִּי, יַצְחָק מַה כְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית כו) וַיִּגַּשׁ
 יַעֲקֹב אֶל יַצְחָק אָבִיו וַיִּמְשָׁהוּ, אָמַר, דָּא
 לֹא אִתְעֵדִי (ס"א חָכָא לֹא אִתְעֵר), אֵלֶּא מִטַּלֵּא דְשָׁמַיָּא
 דְנִגִּיד עַל אֶרְעָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וּמִשְׁמַנֵּי
 הָאָרֶץ, בְּכָלֵּא בְּרַכִּיָּה. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְחֻמָּא
 לִיָּה בְּשַׁעֲרָא, אָמַר לְמַעְבַּר דָּא, וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ
 אֲצַטְרִיף, וְלֹא זוֹהֻמָּא דְאַרְעָא, דְהֵאִי זוֹהֻמָּא
 הוּא דְאַרְעָא, וְכַד טַלָּא דְשָׁמַיָּא וּמַגִּידָא דְאַרְעָא
 מִתְחַבְּרָאן אִתְעַבְּרָא הֵאִי זוֹהֻמָּא.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, בְּתַרְיִיתָא דְאִינוּן כְּתָרִין תַּתְּאִין
 דְּלֹא קְדִישֵׁין הָאֵי הוּא, הָדָא הוּא דְכְתִיב,
 (דברים יח) וְדוֹרַשׁ אֶל הַמַּתִּים, וְדָא הוּא עֲשִׂירָאָה
 דְּכֻלָּא. דִּתְנִיא אָמַר רַבִּי יֶצְחָק אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 נִפְשָׁתָא דְרִשְׁעִיאָא אֵלִין אִינוּן מְזִיקִין דְּעֵלְמָא.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֵי הָכִי טַב לְהוּ לְחֵיִיבִיא
 דְּאֵתְעַבְדִּין מְזִיקִין בְּעֵלְמָא, אָן הוּא
 עוֹנֵשָׂא דְגִיּהֲנָם. אָן הוּא בִישָׂא דְזְמִינָא לְהוּ
 בְּהוּא עֵלְמָא. אָמַר רַבִּי חֵיִיא, הָכִי תְנִינָן, וְהָא
 אוּקְמִינָא מְלִי, נִפְשָׁתָא דְרִשְׁעִיאָא בְּשַׁעְתָּא
 דְּנִפְקִין מְעֵלְמָא, כְּמָה גְרִדִּינִי נְמוּסִין מְזַדְּמִי
 לְקַבְּלָא לְהוּ, וְלֹא עֵלְאָה לְהוּ לְגִיּהֲנָם, וְעֵא לִין
 לְהוּ בְתֵלֶת דִּינִין בְּכָל יוֹמָא, בְּגִיּהֲנָם. לְבַתָּר
 מְזַדְּוֹגִי בְהוּ, וְאִזְלִין וְשָׂאטִין בְּעֵלְמָא, וּמְטַעֲן
 לְהוּ לְרִשְׁעִיאָא, לְאִינוּן דְקָא אֶסְתִּים תְּשׁוּבָה
 מְקַמֵּייהוּ. לְבַתָּר תִּיבִין לְהוּ לְגִיּהֲנָם,
 וְאֵתְסַאבִּין (נ"א וְאֵתְדִינִין) תַּמָּן, וְכֹךְ בְּכָל יוֹמָא.
 לְבַתָּר דְּאִזְלִין בְּהוּ, וְשָׂאטִין בְּהוּ בְּעֵלְמָא,
 מְהַדְרִין לְקַבְּרִייהוּ, וְחַמָּן תּוֹלְעָתָא
 דְּגוּפָא מְנַקְרִי בְּשָׂרָא וּמִתְאַבְּלָן עֲלִייהוּ, וְאִינוּן
 חֲרָשִׁין הוּוּ אִזְלִי לְבִי קַבְּרִי, וְחֲרָשִׁי בְּחֲרָשִׁייהוּ,
 וְעַבְדִּין חַד צֵלְמָא דְּבֵר נֶשׁ, וְדַבְּחִין קַמִּיה חַד
 צְפִירָא. לְבַתָּר עֵא לִין לְהוּא (דף ע"ב) צְפִירָא,
 בְּהוּא קַבְּרָא, וְהוּא צֵלְמָא מְתַבְּרִין (כ"א מְדַבְּרִין)
 לִיה לְאַרְבַּע סְטָרִין, וּמְעֵלִין לִיה לְאַרְבַּע זִיּוּוִין
 דְּקַבְּרָא. פְּדִין מְחָרְשִׁי בְּחֲרָשִׁייהוּ, וּמִתְכַּנְּפִי
 אִינוּן כְּנוּפִי, וְאִינוּן זִינִין בִּישֵׁין, וּמִיִּיתִין הֵיא
 נִפְשָׁתָא, וְעֵאל בְּקַבְּרָא וּמִשְׁתַּעֵי בְּהַדְרִייהוּ.
 אָמַר רַבִּי יֶצְחָק, וְזָפֵאִין אִינוּן צְדִיקִיאָא בְּעֵלְמָא
 דִּין, וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי, דְּהָא כְּלָהוּ קְדִישֵׁין.
 גּוּפָא דְלָהוּן קְדִישָׂא. נִפְשָׂא דְלָהוּן קְדִישָׂא.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, הָאֵתְרוּן שְׁל
 אוּתָם הַכְּתָרִים הַתְּחַתּוּנִים שְׂאִינָם
 קְדוּשִׁים, זֶהוּ הוּא מָה שְׂכַתּוּב
 (דברים י) וְדוֹרַשׁ אֶל הַמַּתִּים, וְזֶהוּ
 הַעֲשִׂירִי שֶׁל הַכֹּל. שְׁלַמְדְּנוּ, אָמַר
 רַבִּי יֶצְחָק אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 נִפְשוֹת הַרְשָׁעִים אֵלוֹ הֵם מְזִיקֵי
 הָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִם כֹּךְ טוֹב
 לְרִשְׁעִים שׁוֹנְעִים מְזִיקִים
 בְּעוֹלָם, אֵיפֹה הוּא עוֹשֶׂה הַגִּיּהֲנָם?
 אֵיפֹה הֵרַע שַׁעְתִּיד לָהֶם בְּעוֹלָם
 הַהוּא? אָמַר רַבִּי חֵיִיא, כֹּךְ שְׂנִינּוּ,
 וְהָרִי בְּאַרְנוּ אֶת הַדְּבָרִים. נִפְשוֹת
 הַרְשָׁעִים בְּשַׁעֲה שׁוֹיִצְאִים מִן
 הָעוֹלָם, כְּמָה שׁוֹמְרֵי הַחֻקִּים
 מְזַדְּמִינִים כְּנִגְדָם וְלֹהֲכִנִּסָם
 בְּגִיּהֲנָם, וּמְכַנְּסִים אוֹתָם
 בְּשִׁלְשָׁה דִינִים בְּכָל יוֹם בְּגִיּהֲנָם.
 אַחַר כֹּךְ מְזַדְּוֹגִים עִמָּם, וְהוֹלְכִים
 וּמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם, וּמְטַעֲים אֶת
 הַרְשָׁעִים לְאוֹתָם שׁוֹסְתָמָה
 מִלְּפָנֵיהֶם הַתְּשׁוּבָה. אַחַר כֹּךְ
 מְשִׁיבִים אוֹתָם לְגִיּהֲנָם, וְנִטְמָאִים
 (וְנִדְוָמִים) שָׁם, וְכֹךְ בְּכָל יוֹם.

אַחַר שְׁהוֹלְכִים עִמָּם וּמְשׁוֹטְטִים
 עִמָּם בְּעוֹלָם, מְחַזְרִים לְקַבְּרִיהֶם,
 וְרוֹאִים אֶת הַתּוֹלַעַת שֶׁל הַגּוֹף
 מְנַקְרֶת אֶת הַבָּשָׂר וּמִתְאַבְּלִים
 עֲלֵיהֶם, וְאוֹתָם מְכַשְּׁפִים הִיוּ
 הוֹלְכִים לְבֵית הַקְּבָרוֹת וּמְכַשְּׁפִים
 בְּכַשְׁפֵיהֶם, וְעוֹשִׂים צֵלָם אַחַד שֶׁל
 הָאֵדָם, וְזוֹבְחִים לְפָנָיו שְׁעִיר
 אֶחָד. אַחַר כֹּךְ מְכַנְּסִים אוֹתוֹ
 הַשְּׁעִיר לְאוֹתוֹ קַבְּרִי, וְאֵת אוֹתוֹ
 צֵלָם מְשַׁבְּרִים (מְנַהֲיִים) אוֹתוֹ
 לְאַרְבַּע צְדָדִים, וּמְכַנְּסִים אוֹתוֹ
 לְאַרְבַּע זְוִיּוֹת הַקְּבָרִי, וְאִז
 מְכַשְּׁפִים בְּכַשְׁפֵיהֶם, וּמְכַנְּסִים
 אוֹתָם כְּנוּסִים וְאוֹתָם מִינִים רְעִים,
 וּמְבִיאִים אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ, וּמְכַנְּסִים
 לְקַבְּרִי וּמְדַבְּרִים עִמָּם.

אָמַר רַבִּי יֶצְחָק, אֲשֶׁרִי הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הֵזָה וּבְעוֹלָם הַבָּא, שְׁהָרִי כֹלָם קְדוּשִׁים. גּוּפָם קְדוּשָׁה.
 נִפְשָׁם קְדוּשָׁה. רוּחָם קְדוּשָׁה. נִשְׁמָתָם קְדוּשָׁה. שְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת הֵן כְּמוֹ שְׁלַמְעֵלָה. שְׁשִׁנִּינוּ,

אמר רבי יהודה, פתוב (בראשית א) תוצא הארץ נפש חיה, זוהי נשמה (עליונה) של אדם הראשון (עליון). בא ראה, שלש דרגות הן, ונדבקו כאחת - נפש, רוח, נשמה. והעליונה מהן - נשמה. שאמר רבי יוסי, בכל האנשים יש נפש, ויש נפש עליונה מהנפש. זכה אדם בנפש הזו - מריקים עליו עטרה אחת שנקראת רוח. זהו שכתוב (ישעיה

לב) עד יערה עלינו רוח ממרום. אז מתעורר אדם בהתעוררות אחרת עליונה, להסתכל בנימוסי המלך הקדוש. זכה אדם באותה הרוח - מעטרים אותו בכתר קדוש עליון שכולל הכל, שנקרא נשמה, שנקראת נשמת אלוה. וכמדנו בסוד הסודות, בתוך הסודות של ספרו של שלמה המלך, הפסוק הזה שכתוב (קהלת ד) ושבח אני את המתים שפכר מתו, כיון שכתוב ושבח אני את המתים, למה שפכר מתו? אלא שפכר מתו בעולם הזה בעבודת רבונם.

ושם פתוב, שלשה מדורים עשה הקדוש ברוך הוא לצדיקים, אחד

(שזכו אותם צדיקים שלא נאכרו מהעולם הזה, וכך צריך) לנפשות אותם הצדיקים שלא הסתלקו מהעולם הזה ומצויים בעולם הזה. וכשהעולם צריך רחמים, ואותם החיים יושבים בצער, הם מתפללים עליהם תפלה, והולכים ומודיעים את הדבר לאותם ישגי חברון, ומתעוררים ונכנסים לגן העדן של הארץ, ששם רוחות הצדיקים מלבשות בעטרות אור, ומתעצבים עם, וגוזרים גזרה, והקדוש ברוך הוא עושה את רצונם וחס על העולם.

ואותן נפשות הצדיקים נמצאות

רוחא דלהון קדישא. נשמתא דלהון קדש קדשים. תלת דרגין אינון, פגוונא דלעילא. דתניא אמר רבי יהודה, פתיב (בראשית א) תוצא הארץ נפש חיה, דא היא נשמתא (עלאה) דאדם קדמאה (עלאה). תא חזי, תלת דרגין אינון, ואתדבקו כחד, נפש, רוח, נשמה. ועלאה מנייהו, נשמה.

דאמר רבי יוסי, בכלהו בני נשא אית נפש, ואית נפש עלאה מנפש. זכה בר נש ביהאי נפש, מריקין עליה עטרא חד, דאקרי רוח. הדא הוא דכתיב, (ישעיה לב) עד יערה עלינו רוח ממרום. פדין אתער בר נש באתערוותא אחרא עלאה, לאסתכלא בנמוסי מלכא קדישא. זכה בר נש ביה ביהווא רוחא, מעטרין ליה בכתרא קדישא עלאה, דכליל פלא, דאקרי נשמה. דאתקרי נשמת אלוה.

ותאנא פרזא דרזין, בגו רזין דספרא דשלמה מלכא. האי קרא, דכתיב, (קהלת ד) ושבח אני את המתים שפכר מתו, כיון דכתיב ושבח אני את המתים, אמאי שפכר מתו. אלא שפכר מתו בהאי עלמא, בפולחנא דמאריהון.

ותמן פתיב, תלת מדורין עבד קדשא בריך הוא לצדיקייא, חד (ס"א דוכו אינון צדיקייא דלא

אישתצאו מהאי עלמא וכך אצטרף) לנפשאן דאינון צדיקייא, דלא אסתלקו מהאי עלמא, ושכיחין בהאי עלמא. וכך אצטרף עלמא רחמין, ואינון חייין יתבין בצערא, אינון מצלו צלותא עלייהו, ואזלין ומודעין מלה לאינון דמיכין דחברון, ומתערין, ועאלין לגן עדן דארעא, דתמן רוחיהון דצדיקייא, מתלבשן בעטרין דנהורא, ואתיעטו בהו, וגזרין גזרה, וקודשא בריך הוא עביד רעותא דלהון, וחס על עלמא. ואינון נפשן דצדיקייא, משתפחין בהאי עלמא, לאגנא על חייא, והאי

בעולם הזה להגן על החיים, וזו נקראת נפש, וזו לא מסתלקת (אבדת) מן העולם הזה, ומצויה בעולם הזה כדי להסתכל ולרעות ולהגן על הדור. וזהו שאמרו החכמים, שהמתים יודעים בצערו של העולם. וענש הרשעים שבארץ הוא בזה, שכתוב ונכרתה הנפש ההיא מעמיה.

והמדור השני הוא גן העדן שבארץ, בו עשה הקדוש ברוך הוא מדורים עליונים נכבדים, כמו שהעולם הזה וכמו שהעולם העליון, והיכלות בשני גנים שאין להם חשבון, ואילנות ועשבים וריחות שעולים בכל יום. ובמקום הזה שורה אותו שנקראת הרוח של אותם הצדיקים, והמדור של אותה רוח שבו שורה, וכל רוח ורוח מתלבשת בלבוש נכבד כמו של העולם הזה, וכמו של אותו עולם עליון.

המדור השלישי, אותו מדור קדוש עליון שנקרא צרור החיים, ששם מתעדנת אותה דרגה עליונה קדושה שנקראת נשמה, וזו דבקה להתענג בענג העליון. עליה כתוב, (ישעיה נח) אז תתענג על ה' והרפכתיו וגו'.

על ה' והרפכתיו וגו'. ורמזנו, בשעה שצריך העולם רחמים ואותם צדיקים זכאים, אותה הנפש שנמצאת בעולם להגן על העולם, הנפש עולה והולכת ומשוטטת בעולם ומודיעה לרוח, והרוח עולה ומתעטרת ומודיעה לנשמה, והנשמה לקדוש ברוך הוא, ואז חס הקדוש ברוך הוא על העולם. אז יורדת ממעלה למטה, והנשמה מודיעה לרוח, והרוח מודיעה לנפש.

ובבב"ר שבת ושבת וראש חדש, כלם מתחברות ומתעטרות כאחד, עד שמזדוגות לבא להשתחוות

אקרי נפש, ודא לא אסתלקא (ס"א אשתמי) מהאי עלמא, ושכיחא בהאי עלמא, לאסתכלא ולמנדע ולאגנא על דרא. והאי הוא דאמרו חבריאי, דמתי ידעי בצערא דעלמא. ועונשא דחייבין די בארעא, בהאי הוא, דכתיב ונכרתה הנפש ההיא מעמיה.

ומדורא תניינא הוא גן עדן די בארעא. ביה עבד קדשא בריך הוא מדורין עלאין יקירין, פגוונא דהאי עלמא, וכגוונא דעלמא עלאה. והיכלין בתרין גוונין, דלית להון חשבנא, ואילנין ועשבין וריחין דסלקין בכל יומא. ובהאי אתר שארי ההוא דאקרי רוח דאינון צדיקייא, ומדורא דההוא רוחא ביה שארי. וכל רוח ורוח מתלבשא בלבוש יקירא, פגוונא דהאי עלמא, וכגוונא דההוא עלמא עלאה.

מדורא תליתאה, ההוא מדורא עלאה קדישא דאיתקרי צרורא דחיי. דתמן מתעדנא ההוא דרגא עלאה קדישא, דאקרי נשמה. והאי אתדבק לאתענגא בעדוונא עלאה. עליה כתיב, (ישעיה נח) אז תתענג על יי' והרפכתיו וגו'.

ותאנא, בשעתא דאצטריך עלמא רחמי, ואינון צדיקייא זכאין. ההוא נפש דאשתפחא בעלמא, לאגנא על עלמא. נפש סליק ואזיל ושאט בעלמא, ומודע לרוח. ורוח סליק ואתעטר, ומודע לנשמה. ונשמה לקודשא בריך הוא. וכדין חס קדשא בריך הוא על עלמא. כדין נחתא מעילא לתתא, נשמה אודע לרוח, ורוח אודע לנפשא.

ובבב"ר שבתא ושבתא, וריש ירחא, פלהו, מתחברין ומתעטרין כחד, עד דאזדווגו

למלך העליון. ואחר כך חוזרות למקומן. זהו שכתוב (שם טו) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר וגו'.

ובשעה שהעולם צריך רחמים, והחיים הולכים ומודיעים לנפשות הצדיקים ובוכים על קבריהם, אותם שראויים להודיע להם. מה הטעם? כי שמים רצונם להדבק נפש בנפש, אז מעוררים את נפשות הצדיקים, ומתכנסים והולכים ומשוטטים לישני חברון, ומודיעים להם את צער העולם. וכלם נכנסים לאותו פתח גן העדן ומודיעים לרוח. ואותן רוחות שמתעטרות בגן עדן, הולכים ביניהן מלאכים עליונים, וכלם מודיעים לנשמה. והנשמה מודיעה לקב"ה, וכלם מבקשים רחמים על החיים, והקדוש ברוך הוא חס על העולם בעבורם. ועל זה אמר שלמה, ושבת אני את המתים שפבר מתו וגו'.

אמר רבי חייא, תמהני אם יש מי שיודע להודיע למתים פרט לנו. אמר רבי אבא, הצער מודיע להם, התורה מודיעה להם. שהרי בשעה שאין מי שמכיר את זה, מוציאים את התורה סמוך לקברים, והם מתעוררים על התורה על מה גלתה לאותו מקום, ואז דומה מודיע להם. אמר רבי יוסי, והם יודעים שהרי העולם בצער, והחיים לא ראויים ולא יודעים להודיע להם. באותה שעה כלם צווחים על שהתורה נקלתה וגלתה לאותו מקום. אם בני אדם שבים ובוכים בלב שלם ושבים לפני הקדוש ברוך הוא, אז כלם מתכנסים ומבקשים רחמים ומודיעים לאותם ישני חברון, ונכנסים ומודיעים לרוח שפגן עדן, כמו שאמרנו.

אורייתא על מה אתגלייא לההוא אתר, פדין דומה אודע להון. אמר רבי יוסי, ואינון ידעי דהא עלמא בצערא, וחייא לא אתחזון, ולא ידעי לאודעא להו. ביה שעתא פלהון צווחין על אורייתא דאתקלנא ואתגלייא לההוא אתר. אי בני נשא תייבין ובכאן בלבא שלים, ותייבין קמי קדשא בריה הוא, פלהו מתפנשי, ובצאן רחמי, ומודיעין לאינון דמיכי חברון, ועאלין ומודיעין לרוח דפגן עדן, פמה דאמרן.

למייתי לסגדא למלכא עלאה. ולבתר תייבין לאתרייהו. הדא הוא דכתיב, (ישעיה טו) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר וגו'.

ובשעתא דאצטריך עלמא רחמי, וחייא אזלי ומודיעי להו לנפשיהו דצדיקייא, ובכאן על קברייהו, אינון דאתחזו לאודעא להו. מאי טעמא. דשוין רעותא דלהון לאתדבקא נפשא בנפשא, (דף ע"א ע"א) פדין אתערין נפשיהו דצדיקייא, ומתפנפי ואזלין ושאטין לדמיכי חברון, ומודיעי להו צערא דעלמא. וכלהו עאלין פההוא פתחא דגן עדן, ומודיעי לרוח. ואינון רוחין דמתעטרן בגן עדן, מלאכי עלאין אזלי ביניהו. וכלהו מודיעין לנשמה. ונשמה אודעת לקודשא בריה הוא, וכלהו בצאן רחמי על חיינ, וחס קדשא בריה הוא על עלמא בגיניהון. ועל דא אמר שלמה, ושבת אני את המתים שפבר מתו וגו'.

אמר רבי חייא, תוהנא אי אית מאן דיידע לאודעא להו למתייא, בר אנן. אמר רבי אבא, צערא מודעא להו. אורייתא מודעא להו. דהא בשעתא דלית מאן דיידע בהאי, אפקי אורייתא סמוך לקברי, ואינון מתערי, על

אורייתא על מה אתגלייא לההוא אתר, פדין דומה אודע להון. אמר רבי יוסי, ואינון ידעי דהא עלמא בצערא, וחייא לא אתחזון, ולא ידעי לאודעא להו. ביה שעתא פלהון צווחין על אורייתא דאתקלנא ואתגלייא לההוא אתר. אי בני נשא תייבין ובכאן בלבא שלים, ותייבין קמי קדשא בריה הוא, פלהו מתפנשי, ובצאן רחמי, ומודיעין לאינון דמיכי חברון, ועאלין ומודיעין לרוח דפגן עדן, פמה דאמרן.

ואם הם לא שבים בלב שלם לבקש ולככות על צער העולם - אוי להם! שפלים מתכנסים לריק ואומרים: מי גרם לתורה הקדושה לגלות על ידיהם בלי תשובה? וכלם באים לחדש (להחיות) חטאיהם. משום כך אל ילכו לשם בלי תשובה ובלי תענית לבקש בקשה לפניהם. רבי אבא אמר, (הבל על שלש) בלי שלש תעניות. רבי יוסי אמר, אפלו אחת ובאותו יום, ובלבד שהעולם ישב בצער יתר, אז כלם מזדווגים לבקש רחמים על העולם.

רמדנו, אמר רבי יהודה, יום אחד היו הולכים רבי חזקיה ורבי ייסא בדרך. פגעו בגוש חלב, והיה חרב. ישבו סמוך לבית הקברות, ובדי רבי ייסא היה מקל (קשר) של ספר תורה שנקרע. בעוד שישבו, רעש קבר אחד לפניהם וצוח: אוי אוי! שהרי העולם מצוי בצער. הרי התורה גלתה לכאן, או שהחיים באו לצחק עלינו ולבייש אותנו בבושה בתורתם! הנדעזעו רבי חזקיה ורבי ייסא.

אמר רבי חזקיה, מי אתה? אמר לו: אני מת, והרי התעוררתי לספר התורה. שפעם אחת היה העולם יושב בצער, ובאו לכאן החיים לעורר אותנו עם ספר תורה, ואני וחברי הקדמנו אל ישי חברון, וכשהתחברו בגן עדן עם רוחות הצדיקים, נמצא לפניהם, שאותו ספר תורה שהביאו לפנינו אותם החיים היה פסול ומשקר בשם המלך, על שנמצאה וא"ו יתרה באותו פסוק של (ויקרא יא) ושסעת שסע שתי פרסות, ואמרו, שהואיל ושקרו בשם המלך, שלא ישבו אליהם, ודחו אותי ואת החברים שלי מבית הישיבה.

ואי אינון לא תייבין בלבא שלים למבעי ולמבפי על צערא דעלמא. ווי להון, דכלהו מתפנפי לריקא אמרי מאן גרם לאורייתא קדישא דאתגלייא על ידיהו בלא תשובה. וכלהו אתאן לאתחדתא (ס"א לאברא) חובייהו בגיני כך לא יתכון תמן בלא תשובה ובלא תעניתא למבעי בעותא קמייהו. רבי אבא אמר, (ס"א בלא אתלת) בלא תלת תעניתא. רבי יוסי אמר, אפילו חד, ובההוא יומא, ובלבד דעלמא יתיב בצערא טפי, כדין פלהו מזדווגי למבעי רחמין על עלמא.

תאנא, אמר רבי יהודה, יומא חד הוה אזלי רבי חזקיה ורבי ייסא באורחא, ערעו בגוש חלב, והוה חריב, יתבו סמיך לבי קברי, ורבי ייסא הוה בידיה חד חוטרא (ס"א חוטרא) דספר תורה דאקרע, עד דיתבו אתרגיש חד קברא קמייהו, וצווח ווי ווי, דהא עלמא בצערא שכיח, הא אורייתא הכא דאתגלייא, או חייא אתו לחייכא עלן, ולכספא בכסופא עלן באורייתיהו. אזדעזעו רבי חזקיה ורבי ייסא.

אמר רבי חזקיה מאן את. אמר ליה מיתא אנא, והא אתערנא לגבי ספר תורה. דזמנא חדא הוה יתיב עלמא בצערא, ואתו חייא הכא, לאתערא לן בספר תורה, ואנא וחבראי אקדימנא לגבי דמיכי חברון, וכד אתחברו בגן עדן ברוחיהון דצדיקייא, אשתכח קמייהו, דההוא ספר תורה דאייתו לקמן אינון חייא, הוה פסול ומשקר בשמא דמלפא, על דאשתכח וא"ו יתיר בההוא קרא (ויקרא יא) דושסעת שסע שתי פרסות, ואמרו דהואיל ושקרו בשמא דמלפא דלא יתובון לגביהון, ודחו לי ולחבראי בההוא שעטא מפי מתיבתא.

עד שזקן אחד שהיה ביניהם הלך והביא את ספרו של רב המנונא סבא, ואז התעורר רבי אלעזר בן רבי שמעון, שהיה קבור עמו, והלך וביקש בגן עדן עליהם, ונרפא העולם. ואז התירו לנו, ומאותו יום שהעלו את רבי אלעזר מבית הקברות הזה ונתנו לאביו, אין מי שיתעורר לעמד לפני ישגי חרון, שאנו פוחדים מאותו היום שדחו אותי ואת חברי ועכשו באתם אלינו עם ספר תורה עמכם, אמרנו שהרי העולם מצוי בצער. ועל פן הודעונו, שאמרנו: מי יקדים להודיע לאתם צדיקי אמת ישגי חרון? נשמט רבי ייסא עם אותו חלק של ספר תורה. אמר רבי חזקיה, חס ושלום אין העולם בצער, ואנו לא באנו לכך.

קמו רבי חזקיה ורבי ייסא והלכו. אמרו, ודאי בשעה שצדיקים לא נמצאים בעולם, העולם אינו מתקיים אלא בשביל המתים. אמר רבי ייסא, בשעה שהעולם צריך את המטר, למה הולכים אצל המתים, והרי כתוב (דברים יח) ודרש אל המתים, ואסור? אמר לו, עד כאן לא ראתי כנף צפור העדן. ודרש אל המתים, דוקא אל המתים. שהם רשעי העולם שהם מעמים עובדי עבודה זרה שנמצאים תמיד עם המתים. אבל ישראל, שהם צדיקי אמת, עליהם קרא שלמה, (קהלת) ושבח אני את המתים שפבר מתו, בזמן אחר ולא עכשו. שפבר מתו, ועכשו הם חיים.

ועוד, ששאר העמים, כשהם באים למתייהם, הם באים עם כשפים לעורר עליהם מינים רעים. וכשישראל באים למתייהם, באים בכמה תשובה לפני הקדוש ברוך הוא, בשברון

עד דחד סבא דהוה בינייהו, אזל ואיתי ספרא דרב המנונא סבא, וכדין אתער רבי אלעזר ברבי שמעון, דהוה קביר עמנא, ואזל ובקע בגן עדן עלייהו, ואתסי עלמא, כדין שארו לן, ומן ההוא יומא דסליקו ליה לרבי אלעזר מבי קברא דא, ואתייהב לגבי אבוה, לית מאן דאתער למיקם קמייהו דדמיכי חברון, דמסתפינא מן ההוא יומא דדחו לי ולחברי. והשתא אתיתון לגבן, וספר תורה גביכון, אמינא דהא עלמא בצערא אשתכח. ועל דא אזדעזענא, דאמינא מאן יקדים לאודעא לאינון זכאי קשוט דמיכי חברון, אשתמיט רבי ייסא בההוא קיטרא דספר תורה. אמר רבי חזקיה, חס ושלום לית עלמא בצערא, ואנו לא אתינון להאי.

קמו רבי חזקיה ורבי ייסא ואזלו. אמרי, ודאי בשעתא דזכאין לא אשתכחו בעלמא, עלמא לא מתקיימא אלא בגיניהון דמתתיא. אמר רבי ייסא, בשעתא דאצטריך עלמא למטרא, אמאי אזלינן לגביהון דמתתיא, והא כתיב (דף ע"א ע"ב) (דברים יח) ודורש אל המתים ואסור. אמר ליה עד כאן לא חמיתא גדפא דצפרא דעדן. ודורש אל המתים, אל המתים דייקא. דאינון חייבי עלמא, דאינון מעמיין עובדי עבודה זרה, דאשתכחו תדיר מתים. אבל ישראל דאינון זכאי קשוט, שלמה קרא עלייהו (קהלת ד) ושבח אני את המתים שפבר מתו, בזמנא אחרא ולא השתא. שפבר מתו, והשתא אינון חייין.

ועוד, דשאר עמין פד אתאן למתייהון, אתיין בתרשין, לאתערא עלייהו זינין בישין. וכד ישראל אתאן למתייהון, אתיין בכמה תשובה לקמי קדשא בריך הוא. בתבירו

לב ובתענית כנגדו, והפל כְּדִי שְׁנִשְׁמֹת הַקְּדוּשִׁים יִבְקָשׁוּ רַחֲמִים לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲלֵיהֶם, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חֹס עַל הָעוֹלָם בְּעִבּוּרָם.

וְעַל זֶה שְׁנִינוּ, צְדִיק, אֵף עַל גַּב שְׁנַפְטָר מִהָעוֹלָם הַזֶּה, לֹא מִסְתַּלֵּק וְלֹא נֶאֱכָד מִכָּל הָעוֹלָמוֹת, שֶׁהָרִי בְּכָל הָעוֹלָמוֹת הוּא נִמְצָא יוֹתֵר מִבְּחִיּוֹ, שֶׁבְּחִיּוֹ נִמְצָא בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּלִבְדוֹ, וְאַחַר כֵּן נִמְצָא בְּשִׁלְשָׁה עוֹלָמוֹת וּמִזְמָן אֲלֵיהֶם, שְׁפָתוֹב (שיר א) עֲלֵמוֹת אֲהַבּוּד, אֵל תִּקְרִי עֲלֵמוֹת אֲלֹא עוֹלָמוֹת. אֲשֶׁרִי חֲלַקְם.

לְמַדְנֵנוּ, פְּתוּב (שמואל א-כח) וְהִיִּתְהָ נֶפֶשׁ אֲדֹנִי צְרוּרָה בְּצִרוּר הַחַיִּים. וְהִיִּתְהָ נֶפֶשׁ אֲדֹנִי? ! נִשְׁמַת אֲדֹנִי הִיָּה צְרִיף לְהִיּוֹת! אֲלֹא כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ, שְׁאֲשֶׁרִי חֲלַקְם שֶׁל הַצְּדִיקִים שֶׁהִפֵּל נֶקֶשׁר זֶה עִם זֶה, נֶפֶשׁ בְּרוּחַ, וְרוּחַ בְּנִשְׁמָה, וְנִשְׁמָה בְּקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. נִמְצָא שֶׁהִנְפֵּשׁ צְרוּרָה בְּצִרוּר הַחַיִּים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זֶה שְׁאֲמַרוּ הַחֲבֵרִים, גְּלוּתוֹ שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה אֶפְלוּ מִבֵּית כְּנֶסֶת לְבֵית כְּנֶסֶת אַחַר אֶסוּר, וְכָל שֶׁפֶן לְרַחוּב. לְמָה לְרַחוּב? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ, כְּדִי שִׁתְּעוֹרְרוּ עֲלֵינוּ וְיִבְקָשׁוּ רַחֲמִים עַל הָעוֹלָם. אָמַר רַבִּי אֲבָא, כְּשֶׁשְׂכִינָה גִלְתָּה כֵּן גַּם מִמְּקוֹם לְמִקוֹם, עַד שְׁאֲמַרְהָ (ירמיה ט) מִי יִתְּנֵנִי בַּמַּדְבָּר מְלוֹן אוֹרְחִים וְגו', אֵף פֶּאֶן בְּרֵאשׁוֹנָה מִבֵּית כְּנֶסֶת לְבֵית כְּנֶסֶת, אַחַר כֵּן לְרַחוּב, אַחַר כֵּן בַּמַּדְבָּר מְלוֹן אוֹרְחִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּנִי בְּכָל פּוֹחַדִּים וְלֹא מַעֲבִירִים אֶפְלוּ מִבֵּית כְּנֶסֶת לְבֵית כְּנֶסֶת, כָּל שֶׁפֶן זֶה.

לְמַדְנֵנוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן

דְּלִבָּא, בְּתַעֲנִיתָא לְקַבְּלִיהָ, וְכֹלָא בְּגִין דְּנִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין יִבְעוּן רַחֲמֵי לְקַמֵּי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא עֲלֵיהוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא חַיִּים עַל עֲלָמָא בְּגִינְהוּן.

וְעַל דָּא תְּנִינָן, צְדִיקָא אֵף עַל גַּב דְּאִתְּפֹטֵר מֵהַאי עֲלָמָא, לֹא אִסְתַּלֵּק וְלֹא אִתְּאָבִיד מִכְּלָהוּ עֲלָמִין, דְּהָא בְּכָלְהוּ עֲלָמִין אִשְׁתַּכַּח יְתִיר מְחִיּוֹ. דְּבְחִיּוֹי אִשְׁתַּכַּח בְּהַאי עֲלָמָא בְּלַחֲדוּי, וְלִבְתַּר אִשְׁתַּכַּח בְּתַלַּת עֲלָמִין, וְזִמִּין לְגַבְיֵיהוּ, דְּכְתִיב, (שיר השירים א) עֲלֵמוֹת אֲהַבּוּד, אֵל תִּקְרִי עֲלֵמוֹת, אֲלֹא עוֹלָמוֹת. זַפְּאָה חוֹלְקִיהוּן.

תְּאֵנָא, פְּתִיב (שמואל א כח) וְהִיִּתְהָ נֶפֶשׁ אֲדוֹנִי צְרוּרָה בְּצִרוּר הַחַיִּים, וְהִיִּתְהָ נֶפֶשׁ אֲדוֹנִי, נִשְׁמַת אֲדוֹנִי מִיבְעֵי לִיה. אֲלֹא כְּמָה דְּאֲמַרְן, דְּזַפְּאָה חוֹלְקִיהוּן דְּצְדִיקְיָא דְּכֹלָא אִתְּקַשְׁר דָּא בְּדָא, נֶפֶשׁ בְּרוּחַ, וְרוּחַ בְּנִשְׁמָה, וְנִשְׁמָה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא. אִשְׁתַּכַּח דְּנֶפֶשׁ צְרוּרָה בְּצִרוּר הַחַיִּים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הַאי דְּאֲמַרוּ חֲבֵרַיָּא, גְּלוּתָא דְּסֵפֶר תּוֹרָה אֶפְלוּ מִבֵּית כְּנִישְׁתָּא לְבִי כְּנִישְׁתָּא אַחְרָא אָסִיר. וְכָל שֶׁפֶן לְבִי רַחוּב, אֲמַאי לְבִי רַחוּב. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּמָה דְּאֲמַרְן, בְּגִין דִּיתְעַרוּן עֲלֵיהּ וְיִתְבַּעוּן רַחֲמֵי עַל עֲלָמָא. אָמַר רַבִּי אֲבָא, שְׂכִינְתָּא כַּד אִתְּגַלְיָא הָכִי נְמִי מְאֵתֵר לְאַתֵּר, עַד דְּאֲמַרְהָ (ירמיה ט) מִי יִתְּנֵנִי בַּמַּדְבָּר מְלוֹן אוֹרְחִים וְגו' אוּף הָכָא בְּקִדְמִיתָא מִבֵּית כְּנִישְׁתָּא לְבִי כְּנִישְׁתָּא, לְבִית לְבִי רַחוּב, לְבִית בַּמַּדְבָּר מְלוֹן אוֹרְחִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּנִי בְּכָל מִסְתַּפּוּ וְלֹא קָא עֲבָרִי אֶפְלוּ מִבֵּית כְּנִישְׁתָּא לְבִי כְּנִישְׁתָּא, כָּל שֶׁפֶן הַאי.

תְּנִיָּא, אָמַר לְהוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחֲבֵרַיָּא, בְּיוֹמָי לֹא יִצְטָרְכוּן בְּנֵי עֲלָמָא

לחברים, בְּיָמֵי לֹא יִצְטָרְכוּ בְּנֵי
הָעוֹלָם אֶת זֶה. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי
הַצְּדִיקִים מְגַנְיִים עַל הָעוֹלָם
בְּחַיֵּיהֶם, וּבְמִיתָתָם יוֹתֵר
מִבְּחַיֵּיהֶם. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (ישעיה לז)
וּגְנוּתֵי עַל הָעִיר הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָהּ
לְמַעַנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי. וְאֵלּוּ
בְּחַיֵּיו לֹא כְתוּב. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
מֵה שׁוֹנֵה כָּאֵן שְׂכָתוֹב לְמַעַנִי
וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי, שְׂשָׁקוּל זֶה
לְזֶה? אֲלֵא מִשּׁוּם שְׁדוּד זָכָה
לְהִקְשֵׁר לְמַרְכָּבָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל
הָאֲבוֹת, וּמִשּׁוּם כֶּף הַכֹּל אַחַד.
כְּרוּף הוּא לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי
עוֹלָמִים.

בְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר
יִשְׁכַּתְּם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ. רַבִּי יִצְחָק
פְּתַח, (תהלים קב) לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם
ה' וַתִּהְלֹתוּ בִּירוּשָׁלַם. שֵׁם שִׁנְיָנו,
הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ נִסְתָּר וּנְגַלָה.
וַתְּתוֹרָה, שֶׁהִיא הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ
הַעֲלִיּוֹן, נִסְתָּרָה וּנְגַלִּית. וְכֹל
פְּסוּק שֶׁבְּתוֹרָה, וְכֹל פְּרָשָׁה שֶׁל
הַתּוֹרָה, נִסְתָּר וּנְגַלָה.

שְׁלֹמֹדְנוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
מִחֻצְפֹתָה שֶׁל צְדִיקָה אַחַת יִצְאוּ
כַּמָּה טוֹבוֹת לְעוֹלָם, וּמִי הִיא?
תָּמַר, שְׂכָתוֹב (בראשית לח) וַתֵּשֶׁב
בְּפֶתַח עַיִנִים. אָמַר רַבִּי אַבָּא,
פְּרָשָׁה זוֹ מוֹכִיחָה שֶׁהַתּוֹרָה
נִסְתָּרָה וּנְגַלִּית. וְהָרִי הַסְּתַפְלָתִי
בְּכֹל הַתּוֹרָה וְלֹא מִצְאֵתִי מְקוֹם
שֶׁנִּקְרָא פֶתַח עַיִנִים, אֲלֵא הַכֹּל
נִסְתָּר, וְסוּד הַסּוּדוֹת הוּא.

וְלִמְדוּנוּ, מֵה רֵאֲתָה הַצְּדִיקָת הַזֹּאת
לְמַעֲשֵׂה הַזֶּה? אֲלֵא הַכִּיָּרָה בְּבֵית
חֲמִיָּה אֶת דְּרָכֵי הַקְּדוֹשׁ כְּרוּף
הוּא, אִיךְ מְנַהִיג אֶת הָעוֹלָם עִם
בְּנֵי הָאָדָם. וּמִשּׁוּם שֶׁהִיא הַכִּיָּרָה,
הַקְּדוֹשׁ כְּרוּף הוּא הַקִּים אֶת
הַדָּבָר עַל יְדָה. וְזֶה הוֹלֵךְ כְּמוֹ
שֶׁשִּׁנְיָנו, מְזַמְּנָת הִיָּתָה בַּת שֶׁבַע
מִשְׁשֵׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית לְהִיּוֹת אָמוֹ

לְהָאִי. אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי, צְדִיקָתָא מְגַנִּינִין עַל
עֲלָמָא בְּחַיֵּיהוֹן, וּבְמִיתָתְהוֹן יוֹתֵר מִחַיֵּיהוֹן.
הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה לז) וּגְנוּתֵי עַל הָעִיר
הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָהּ לְמַעַנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי,
וְאֵילוּ בְּחַיֵּיהוּ לֹא כְּתִיב. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מָאִי
שָׁנָא הָכָא דְכְּתִיב לְמַעַנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי,
דְּשָׁקִיל הָאִי לְגַבִּי הָאִי. אֲלֵא, בְּגִין דְּדוּד זָכָה
לְאַתְקִשְׂרָא בְּרִתִּיכָא קְדִישָׁא דְאַבְהֵתָא, וּבְגִין
כֶּף כְּלָא חַד, בְּרִיף הוּא לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֲלָמִיא.
בְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁכַּתְּם בָּהּ לֹא

תַעֲשׂוּ, (ויקרא יח) רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (תהלים
קב) לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם יְי' וַתִּהְלֹתוּ בִּירוּשָׁלַם.
תָּמַן תְּגִינּוּ, שְׁמָא קְדִישָׁא סְתִים וּגְלִיא.
וְאוֹרִייתָא דְהִיא שְׁמָא קְדִישָׁא עַלְאָה, סְתִים
וּגְלִיא. וְכֹל קְרָא דְבְּאוֹרִייתָא, וְכֹל פְּרָשָׁתָא
דְּאוֹרִייתָא, סְתִים וּגְלִיא.

דְּתַנָּא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִחֻצְפֹתָא דְצְדִיקָת
חָדָא, נִפְקֵן כַּמָּה טְבָאן לְעֵלְמָא. וּמֵאֵן
הִיא. תָּמַר. דְכְּתִיב, (בראשית לח) וַתֵּשֶׁב בְּפֶתַח
עַיִנִים. אָמַר רַבִּי אַבָּא, פְּרָשָׁתָא דָּא מוֹכַח,
דְּאוֹרִייתָא סְתִים וּגְלִיא. וְהָא אִסְתַּפְּלָנָא
בְּאוֹרִייתָא כְּלָא, וְלֹא אִשְׁכַּחנָא אֶתְר דְּאִקְרִי
פֶתַח עַיִנִים, אֲלֵא כְּלָא סְתִים, וְרָזָא דְרָזִין הוּא.
וְתַנָּא, מָאִי חֲמָאֵת צְדִיקָת זוֹ לְעוֹבְדָא דָּא. אֲלֵא
יְדַעַת בְּבֵיתָא דְחַמּוּהִי אֶרְחוּי דְקוּדְשָׁא
כְּרִיף הוּא, הִיךְ מְדַבֵּר הָאִי עֲלָמָא עִם בְּנֵי נְשָׂא.
וּבְגִין דְהִיא יְדַעַת, קְדִישָׁא כְּרִיף הוּא אוּקִים
מְלָה עַל יְדָהָא. וְאִזְלָא הָא כַּמָּה דְתַנִּינָן,
אִזְדַּמְּנַת הוֹת בַּת שֶׁבַע מִשְׁשֵׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית
לְמַהוּי אֲמִיָּה דְשְׁלָמָא מְלָכָא. אוּף הָכָא
אִזְדַּמְּנַת הוֹת תָּמַר לְדָא, מִיּוֹמָא דְאַתְבְּרִי
עֲלָמָא.

שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ. אִף כָּאֵן מְזַמְּנַת הִיָּתָה תָּמַר לְכַף מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם.

והשב בפתח עינים, מאן פתח עינים כמה דאת אמר, (בראשית יח) והוא יושב פתח האהל. וכתוב, (שמות יב) ופסח יי' על הפתח. וכתוב (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק וגו'. עינים - שכל עיני העולם מצפים לפתח הזה. אשר על דרך תמנתה, מה זה תמנתה? כמו שנאמר (במדבר יב) ותמונת ה' יביט. וכך בארנו, תמר הקימה הדבר למטה, והפריחה פרחים ונצנצה ענפים לתתא, ופרחת פרחין, ואניצת ענפין ברזא דמהימנותא.

ויהודה עוד רד עם אל ועם קדושים נאמן (הושע יב). ויראה יהודה ויחשבה לזונה וגו'. כמו שנאמר (משלי ל) פן דרך אשה מנאפת. פי כסתה פניה, ובארנו פי כסתה פניה, כמו שנאמר אכלה ומחתה פיה, שרפה את העולם בשלהבותיה, ואמרה לא פעלתי און. מה הטעם? משום פי כסתה פניה, ואין מי שידע דרכיה להנצל ממנה. ויט אליה אל הדרך, אל הדרך ממש, לחבר לכן באדם. ויאמר הבה נא אבוא אליך וגו', הרי בארנו הבה בכל מקום.

ויהודה עוד רד עם אל ועם קדושים נאמן. (הושע יב) ויראה יהודה ויחשבה לזונה וגו'. פן דרך אשה מנאפת. פי כסתה פניה, ואוקימנא כי כסתה פניה, כמה דאת אמר, אכלה ומחתה פיה, אוקידת עלמא בשלהובוי, ואמרה לא פעלתי און. מאי טעמא. בגין פי כסתה פניה, ולית מאן דיידע אורחא, לאשתזבא מנה. ויט אליה אל הדרך, אל הדרך ממש, לאתחברא חוורא בסומקא. ויאמר הבה נא אבא אליך וגו', הא אוקימנא הבה בכל אתר.

בי לא ידע פי כלתו היא. פי כלתו היא של העולם, מתרגמים: אשר השמדת העולם היא. מה הטעם לא ידע? משום שהאירו פניה לקבל ממנו, והזדמנה לבשם ולרחם על העולם. פי כלתו היא - זו פלה ממש, שכתוב (שיר ד) אתי מלבנון פלה.

מתרגמינן ארי שצייתא דעלמא היא. מאי טעמא לא ידע. בגין דהא מנהרן אנפחא, לקבלא מניה, ואזדמנא לאתבסמא ולרחמא עלמא כי כלתו היא, דא פלה ממש, דכתוב, (שיר השירים ד) אתי מלבנון פלה.

והאמר מה תתן לי כי תבא אלי. השתא כלה בעיא תכשיטה. ויאמר אנכי אשלח גדי עזים מן הצאן. למלך שהיה לו בן משפחה אחת שהלך בהיכל, רצה המלך לשאת גבירה עליונה ולהכניסה להיכלו. אמרה: מי

והאמר מה תתן לי כי תבא אלי. השתא כלה בעיא תכשיטה. ויאמר אנכי אשלח גדי עזים מן הצאן. למלך דהוה ליה ברא מאמהו חדא, ואזיל בהיכלא, בעא מלכא לאתנסבא במטרוניתא עלאה, ולאעלאה

בהיכליה. אמרה מאן יהיב ליה בהיכליה דמלכא (נ"א מאן יהיב ליה לדין בהיכליה

דמלכא. אמר מלכא), אמר מפאן ולהלאה אשדר ואתריף לברא דאמהו מהיכלא דילי. כן נמי הכא, אנכי אשלח גדי עזים מן הצאן. והא אוקימנא, בלא תבשל גדי. וכל אינון בסטרא דבכור בהמה קא אתו. ועל דא לא כתיב אנכי אתן, אלא אנכי אשלח, אתריף ואשדר ליה, דלא ישתפח בהיכלי.

ותאמר אם תתן ערבון עד שלחך. אלין אינון סימנין דמטרוניתא, דאתברכא מן מלכא בזווגהא. ויאמר מה הערבון אשר אתן לך, ותאמר חותמך ופתילך ומטף. אלין אינון (ג"א סמרי) קטרי עלאי, תכשיטה דכלה אתברכא מתלתא אלין, נצח הוד יסוד, וכלא אשתכח בתלתא אלין וכלה (ס"א מנצח הוד יסוד) מהכא מתברכא. מיד ויתן לה ויבא אליה ותהר לו. ויהי כמשלש חדשים. מאן משלש חדשים. בתר דיתלתון ירחיא, והא תלתא ירחין אוקימנא. והכא כמשלש חדשים, דשאר ירחא רביעאה לאתערא דינין בעלמא בחובי בני נשא, והיא נקא מסטרא אחרא. פדין, ויוגד ליהודה לאמר זנתה תמר פלתך, הא פלה בסטרא אחרא אשתכחת. מה כתיב, הוציאונה. פמה דכתיב, (איכה ב) השליף משמים ארץ תפארת ישראל. ותשרף, בשלהובי טיהרא בגלותא.

מה פתיב, היא מוצאת, לאתמשכא בגלותא. והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו. לאיש אשר אלה ממנו לא כתיב, אלא לאיש אשר אלה לו. דיליה סימנין אלין משתפחין, אנכי הרה. מיד ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני. צדקה ודאי, ושמא גרים. מאן גרים לה, שמא דא. הדר ואמר ממני, דכתיב, צדקה ממני. צדקה ודאי, והשם גורם. מה גרם לה? השם

נתן את זה בתוך היכל המלך? (מי נתן את זה בהיכל המלך? אמר המלך) אמר: מפאן והלאה אשלח ואגרש את בן השפחה מהיכלי. כן גם כאן, אנכי אשלח גדי עזים מן הצאן. והרי בארנו בלא תבשל גדי. וכל אותם שמצד בכור הבהמה הם באו. ועל כן לא כתוב אנכי אתן, אלא אנכי אשלח, אגרש ואשלח אותו שלא ימצא בהיכלי.

ותאמר אם תתן ערבון עד שלחך. אלו הם סימני הגבירה שהתברכה מהמלך בזווגה. ויאמר מה הערבון אשר אתן לך, ותאמר חתמך ופתילך ומטף. אלו הם (צדדי) הקשרים העליונים, תכשיטיה של הפלה מתברכים משלשת אלה, נצח הוד יסוד, והכל נמצא בשלשת אלה, והפלה (מנצח הוד יסוד) מתברכת מפאן. מיד - ויתן לה ויבא אליה ותהר לו.

ויהי כמשלש חדשים. מה זה משלש חדשים? אחר שישלשו החדשים, והרי שלשה חדשים בארנו. וכאן כמשלש חדשים, שהתחיל החדש הרביעי לעורר דינים בעולם מחטאי בני אדם, והיא יונקת מצד האחר. אז - ויגד ליהודה לאמר זנתה תמר פלתך. הרי פלה בצד האחר נמצאת. מה פתוב? הוציאונה, כמו שכתוב, (איכה ב) השליף משמים ארץ תפארת ישראל. ותשרף, בשלהבת הצהרים בגלות.

מה פתוב? היא מוצאת, להמשך לגלות. והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו. לא כתוב לאיש אשר אלה ממנו, אלא לאיש אשר אלה לו. שלו הסימנים הללו המצויים, אנכי הרה. מיד - ויכר יהודה ויאמר הנה. חזר ואמר, ממני, שכתוב כי

(תהלים יא) **פִּי צִדִּיק יִי צְדָקוֹת אָהֵב יִשְׂרָאֵל יַחֲזוּ פְּנִימוֹ. צְדָקָה: צְדָק ה', דְּמִמְּנֵי נִטְלָת שְׁמָא דָא. מִמְּנֵי יִרְתָּא. מִמְּנֵי אֲשַׁתְּכַחַת.**

צִדִּיק ה' צְדָקוֹת אָהֵב יִשְׂרָאֵל יַחֲזוּ פְּנִימוֹ. צְדָקָה - צְדָק ה', שְׁמִמְּנֵי נִטְלָה אֶת הַשֵּׁם הַזֶּה. מִמְּנֵי יִרְשָׁה, מִמְּנֵי נִמְצָאת.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מָאִי טַעְמָא חֲמִיָּה כְּתִיב בְּאַתְרַּחְדָּה, יְהוּדָה בְּאַתְרַּחְדָּה. אָמַר לִיה, כִּלְאֵי אֲתַקְטֵר דָּא בְּדָא. חֲמִיָּה, בְּאַתְרַּחְדָּה עֲלָאָה תְּלִי.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מָה הַטַּעַם כְּתוּב חֲמִיָּה בְּמִקּוּם אַחַד, וַיְהוּדָה בְּמִקּוּם אַחֵר? אָמַר לוֹ, הַכֹּל נִקְשָׁר זֶה עִם זֶה. חֲמִיָּה תְּלוּי בְּמִקּוּם עֲלִיּוֹן.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, פְּרִשְׁתָּא דָּא אוּקְיָמְנָא בְּרִזָּא עֲלָאָה, בְּכַמְהָ גּוֹוִינִין. כִּד יִסְתַּפְּלוּן מְלִי, מִינְהָ יִשְׁתַּמַּע רִזִּין דְּאוּרְחוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדִינּוּי בְּכָל אֲתַר. וְהִיא יִדְעַת וְאֶקְדִּימַת גְּרַמָּאָה לְמַלְּהָ דָּא, לְאַשְׁלֵמָא אוּרְחוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דִּינִפְקוּ מִינְהָ מַלְכִין שְׁלִיטִין, וְזַמְיָנִין לְשִׁלְטָאָה עַל עֲלָמָא. וְרוּת פְּהֵאִי גּוֹוִנָּא עֲבַדַּת.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הַפְּרָשָׁה הַזֹּאת בְּאַרְנוֹ בְּסוּד עֲלִיּוֹן בְּכַמְהָ גּוֹוִינִים. כְּשֵׁיִתְבַּוְנָנוּ בַּדְּבָרִים, מִמְּנֵה יִשְׁמַעוּ הַסּוּדוֹת שֶׁל דְּרָכֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְדִינּוּי בְּכָל מְקוּם. וְהִיא יִדְעָה וְהֶקְדִּימָה עֲצֻמָּה לְדַבֵּר הַזֶּה, לְהַשְׁלִים אֶת דְּרָכֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא פְּדֵי שְׂיָצְאוּ מִמְּנֵה מַלְכִים שְׁלִיטִים, שְׁעֲתִידִים לְשַׁלֵּט עַל הָעוֹלָם. וְרוּת עֲשֵׂתָה כְּגוֹן זֶה.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, פְּרִשְׁתָּא דָּא בְּרִזָּא דְּחַכְמָתָא דְּאוּרִייתָא אֲתַקְשָׁרָא, וְכִלְאֵי סְתִים וְגִלְיָא. וְאוּרִייתָא כִלְאֵי פְּהֵאִי גּוֹוִנָּא אֲשַׁתְּכַחַת. וְלִית לָךְ מְלָה בְּאוּרִייתָא, דִּלְאֵי רְשִׁים בְּהָ שְׁמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, דְּסְתִים וְגִלְיָא. (דף ע"ב ע"ב) בְּגִינֵי כַךְ, סְתִימֵי דְּאוּרִייתָא, קְדִישֵׁי עֲלִיּוֹנִין יִרְתִּין לָהּ, וְאַתְגַּלְיָא בְּשָׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא. כְּגוֹוִנָּא דָּא כְּתִיב, (תהלים קב) לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם יְיָ וְתִהְלֶתוּ בִּירוּשָׁלַם, דְּהָא בְּצִיּוֹן בְּמִקְדָּשָׁא, שְׂרִי לְאַדְפְּרָא שְׁמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא חֲזִי. וְלִבְר בְּכִינּוּיּוֹ. וְעַל דָּא כִלְאֵי סְתִים וְגִלְיָא. תְּאַנָּא, כֹּל מָאן דִּגְרַע אֶת חַד מְאוּרִייתָא. אוּ יוֹסִיף אֶת חַד בְּאוּרִייתָא, כְּמָאן דְּמִשְׁקַר בְּשְׁמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה דְּמִלְכָּא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, פְּרָשָׁה זוֹ נִקְשָׁרָה בְּסוּד חַכְמַת הַתּוֹרָה, וְהַכֹּל נִסְתַּר וְנִגְלָה. וְכֹל הַתּוֹרָה מְצוּיָה כְּגוֹן זֶה, וְאִין לָךְ דְּבַר בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא רְשׁוּם בּוֹ הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הָעֲלִיּוֹן שְׁנִסְתַּר וְנִגְלָה. מִשׁוּם כִּף הַנְּסֻתָרוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה, קְדוּשִׁים עֲלִיּוֹנִים יוֹרְשִׁים אוֹתָם, וְנִגְלִית לְשָׂאָר בְּנֵי הָעוֹלָם. כְּמוֹ כֵּן כְּתוּב, (תהלים קב) לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם ה' וְתִהְלֶתוּ בִּירוּשָׁלַם. שְׂהֲרֵי בְּצִיּוֹן בְּמִקְדָּשׁ מִתַּר לְהַזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ פְּרָאוּי, וּבַחֲזִין בְּכִנּוּיּוֹ. וְלִכְּן הַכֹּל נִסְתַּר וְנִגְלָה. לְמַדְנּוּ, כֹּל מִי שְׁגוֹרַע אוֹת אַחַת מִהַתּוֹרָה אוּ מוֹסִיף אוֹת אַחַת לַתּוֹרָה, כְּמִי שְׁמִשְׁקַר בַּשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַמֶּלֶךְ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, עוֹבְדָא דְּמִצְרַיִם פְּלַחִין לְשַׁפְּחָה, כְּמָה דְּאוּקְיָמְנָא. עוֹבְדָא דְּכְנַעַן, פְּלַחִין לְהַהוּא דְּאַקְרִי (שמות יב) שְׁבִי אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר. וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ט) אָרוּר כְּנַעַן כְּתוּב, (בראשית ט) אָרוּר כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאַחֵיו. מִשׁוּם

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מַעֲשֵׂה שֶׁל מִצְרַיִם שְׁעוֹבְדִים לְשַׁפְּחָה, כְּמוֹ שְׁבַאֲרָנוּ. מַעֲשֵׂה שֶׁל כְּנַעַן שְׁעוֹבְדִים לְאוֹתוֹ שְׁנִקְרָא (שמות יב) שְׁבִי אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר. וְעַל זֶה כִּף כְּלָם מַכְתִּיבִים (מְכַרְכִּים) (מְכַוְּבִים)

בדברים קדושים, ועושים מעשים (ערוה) בכל. משום כך, כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה וגו'. רבי יהודה אמר, שעושים דינים (מינים) רעים לשלט (לטמא) על הארץ, כמו שנאמר ולא תטמא את אדמתך. וכתוב ותטמא הארץ.

כמעשה ארץ מצרים וגו'. רבי חייא פתח, (איוב לח) לאחז בכנפות הארץ וגו'. למדנו, עתיד הקדוש ברוך הוא לטהר את ארצו מפל טמאת העמים עובדי עבודה זרה שטמאו אותה, כמי שאחז בטליתו ומנער את הטנפת ממנה. וכל אותם שנקברו בארץ הקדושה, לזרק אותם החוצה, ולטהר את הארץ מהצד האחר (קדוש אחר), כפיכחל שהיתה מזינה את שאר גדולי העמים ולקבל את טמאתם ולהנהיגם, ועתיד לטהר אותה ולהעבירם החוצה. רבי שמעון היה מטהר את (הרי) שוקי טבריה, וכל שהיה שם מת, היה מעלה אותו ומטהר את הארץ. למדנו, פתח ותבאו ותטמאו את ארצי וגו'. אמר רבי יהודה, אשרי חלקו של מי שזוכה בחייו להשרות מדורו בארץ הקדושה. שכל מי שזוכה לה, זוכה להשפיע מטל השמים שלמעלה שיורד על הארץ. וכל מי שזוכה להקשר בחייו בארץ הקדושה הזו, זוכה להקשר אחר כך לארץ הקדושה העליונה.

וכר מי שלא זוכה בחייו, ומביאים אותו להקבר שם, עליו פתח ונחלתי שמתם לתועבה. רוחו יצאה ברשות נכריה אחרת, וגופו בא פחת רשות הארץ הקדושה כפיכחל, עשה קדש חל, וחל קדש. וכל מי שזוכה להוציא

עבד עבדים יהיה לאחיו. בגין כך פלהו מכתובין (ס"א מברבי) (ס"א מברבי) במלין קדישין, ועבדין עובדין (ס"א ערוה) בכלא. בגיני כך כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה וגו'. רבי יהודה אמר, דעבדין דינין (ס"א וינין) בישין לשלטא על (ג"א לכאבא) ארעא, כמה דאת אמר ולא תטמא את אדמתך. וכתוב ותטמא הארץ. כמעשה ארץ מצרים וגו', (ויקרא יח) רבי חייא פתח, (איוב לח) לאחז בכנפות הארץ וגו', תאנא, זמין קדשא בריה הוא לדכאה לארעיה, מפל מסאבותא דעמין עובדי עבודה זרה, דסאיכו לה. פהאי מאן דאחיד בטליתיה, ואנער טנופא מניה. וכל אינון דאתקברו בארעא קדישא, למשדי לון לבר, ולדכאה ארעא קדישא מסטרא אחרא (ס"א קדישא אחרא), כפיכחל דהוה מתזנא לשאר רברבי עמין, ולקבלא מסאבותא דלהון, ולדפרא לון. וזמין לדכאה לה ולאעברא לון לבר.

רבי שמעון הוה מדפי טורי (ס"א שוקי) דטבריא, וכל דהוה תמן מית, הוה סליק ליה, ומדפי ארעא. תאנא, פתיב (ירמיה ב) ותבאו ותטמאו את ארצי וגו', אמר רבי יהודה, זכאה חולקיה מאן דזכי בחייו למשרי מדורא בארעא קדישא. דכל מאן דזכי לה, זכי לאנגדא מטלא דשמיא דלעילא, דנחית על ארעא. וכל מאן דזכי לאתקשרא בחייו בהאי ארעא קדישא, זכי לאתקשרא לבתר בארעא קדישא עלאה.

וכר מאן דלא זכי בחייו, ומייתין ליה לאתקברא תמן, עליה פתיב, (ירמיה ב) ונחלתי שמתם לתועבה. רוחיה נפיק ברשותא נוכראה אחרא, וגופיה אתי תחות רשותא דארעא קדישא, כפיכחל עביד קדש חול, וחול קדש. וכל מאן דזכי

דארעא קדישא, כפיכחל עביד קדש חול, וחול קדש. וכל מאן דזכי

נשמתו בארץ הקדושה, מתכפרים חטאיו, וזוכה להקשר תחת כנפי השכינה, שפתוב (דברים 33) וכפר אדמתו עמו. ולא עוד, אלא אם זוכה בחייו, זוכה למשך עליו רוח קדשה תמיד, וכל מי שיושב ברשות אחרת, נמשכת עליו רוח אחרת נכריה.

למדנו, כשעלה רב המנונא סבא לשם, היו עמו שנים עשר בני הישיבה שלו. אמר להם, אם אני הולך לדרך הזה, לא על שלי אני עושה, אלא כדי להשיב הפקדון לבעליו. שנינו, כל אותם שלא זכו לזה בחייהם, הם משיבים את פקדון רבונם לאחר.

אמר רבי יצחק, משום כך, כל מי שמעביר מאותם מינים רעים או רשות אחרת לארץ, הארץ נטמאת. אוי לאותו האיש! אוי לנפשו! שהרי הארץ הקדושה לא תקבל אותו אחר כך, עליו פתוב (תהלים קד) 'תמו חטאים מן הארץ - בעולם הזה ובעולם הבא. ורשעים עוד אינם - בתחית המתים. אז - ברכי נפשי את ה' הללויה.

את משפטי תעשו ואת חקתי תשמרו ללכת בהם וגו' (ויקרא יח) רבי אבא אמר, אשרי חלקם של ישראל, שהקדוש ברוך הוא התרצה בהם מפל העמים עובדי עבודה זרה, ובשביל אהבתו עליהם נתן להם הנהגות אמת, נטע בהם את עץ החיים והשרה שכנתו ביניהם. מה הטעם? משום שישראל רשומים ברשם קדוש בבשרם, ונודעים שהם שלו, (ונודעים) מבני היכלו.

ומשום כך, כל אותם שלא רשומים ברשם הקדוש בבשרם, הם אינם שלו, ונודעים שכלם מצד הטמאה הם באים, ואסור להודיעם דברי תורה, כי התורה

למיפק נשמתיה בארעא קדישא, אתכפרו חובוי, וזכי לאתקשרא תחות גדפוי דשכינתא, דכתיב, (דברים לב) וכפר אדמתו עמו. ולא עוד אלא אי זכי בחייו, זכי לאתמשכא עליה רוחא קדישא תדיר, וכל מאן דיתב ברשותא אחרא, אתמשך עליה רוחא אחרא נוכראה.

תאנא, בד סליק רב המנונא סבא להתם, הוה עמיה תריסר בני מתיבתא דיליה, אמר לון, אי אנא אזיל לארחא דא, לאו על דידי קא עבידנא, אלא לאתבא פקדונא למאריה. תנינן כל אינון דלא זכו להאי פחיו, אתיבין פקדונא דמאריהון לאחרא.

אמר רבי יצחק, בגיגי כף, כל מאן דאעבר מאינון זנין פישין, או רשותא אחרא בארעא, ארעא אסתאבת, ווי ליה לההוא גבר, ווי לנפשיה, דהא ארעא קדישא לא מקבלא ליה לבתר. עליה פתיב, (תהלים קד) 'תמו חטאים מן הארץ, בעולם הזה, ובעולם הבא, ורשעים עוד אינם, בתחית המתים, כדין ברכי נפשי את יי' הללויה.

את משפטי תעשו ואת חקתי תשמרו ללכת בהם וגו' (ויקרא יח) רבי אבא אמר, זכאה חולקא דישראל, דקודשא ברוך הוא אתרעי בהו מפל עמין עובדי עבודה זרה, ובגין רחימותא דיליה עליהו, יהיב לון נימוסין דקשוט, נטע בהו אילנא דחיי, אשרי שכינתא ביניהו. מאי טעמא. בגין דישראל רשימין ברשימא קדישא בבשריהון. ואשתמודען דאינהו דיליה, (אשתמודען) מבני היכליה.

ובגיגי כף, כל אינון דלא רשימין ברשימו קדישא (דף ע"ג ע"א) בבשריהון לאו אינון דיליה, ואשתמודען דכלהו מסטרא להתחבר עמהם ולדבר עמם בדברי הקדוש ברוך הוא, ואסור

כּלָּה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכָל אוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה נִקְשְׁרָת לְשֵׁם הַקְּדוּשׁ. וְכָל מִי שֶׁלֹּא רָשׁוּם בְּרָשֶׁם הַקְּדוּשׁ בְּכַשְׂרוֹ, אֲסוּר לְהוֹדִיעוֹ דְּבַר תּוֹרָה, וְכָל שֶׁפָּן לְהִתְעַסֵּק (לְהִסְתַּכֵּל) עִמּוֹ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתַח, (שְׁמוֹת יב) זֹאת חֻקַּת הַפֶּסַח כָּל בֶּן נֹכַר לֹא יֵאכַל בוֹ, וְכֹתוּב וְכָל עֶבֶד אִישׁ וְגוֹ', וְכֹתוּב תּוֹשֵׁב וְשֹׁכֵיר לֹא יֵאכַל בוֹ. וּמָה פֶּסַח שֶׁהוּא בֶּשֶׂר לְמַאֲכָל, עַל שְׁנֵרְמִזוֹ בְּדַבַּר קְדוּשׁ אֲסוּר לְכָל אֱלֹהִים לְאָכַל בוֹ וּלְתַתּ לָהֶם לְאָכַל עַד שִׁימּוּלוֹ - הַתּוֹרָה שֶׁהִיא קְדוּשׁ קְדוּשִׁים (שֶׁל קְדוּשִׁים), הַשֵּׁם הַעֲלִיּוֹן שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה.

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׂאל אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן אָבִיו. אָמַר לוֹ, הֲרֵי שְׁנִינּוּ שְׁאֲסוּר לְלַמֵּד תּוֹרָה לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת, וַיִּפְּהוּ הַעִירוֹ הַחֲבָרִים מִכָּבֵל, שֶׁכֹּתוּב לֹא עֲשֵׂה כֵן לְכָל גּוֹי. אָבֵל פִּינּוֹן שְׁאֲמַר מֵגִיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב, לְמָה חִקְיוֹ וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל? אָמַר לוֹ, אֶלְעָזָר, בֵּא רָאָה, אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁחִלַּק הַעֲלִיּוֹן הַקְּדוּשׁ הַזֶּה נִטַע בְּהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁכֹּתוּב פִּי לִקַּח טוֹב נִתְּתִי לָכֶם, וְלֹא לְעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה.

וּכְמוֹשׁ שֶׁהִיא גְנוּזָה עֲלִיוֹנָה נִכְבְּדָה, שְׁמוֹ מִמֶּשׁ, הַתּוֹרָה כְּלָה נִסְתָּר וְנִגְלָה בְּסוּד שֶׁל שְׁמוֹ, וְעַל כֵּן יִשְׂרָאֵל הֵם בְּשֵׁפְתֵי דְרָגוֹת, נִסְתָּר וְנִגְלָה. שְׁשִׁינּוּ, שֶׁלֹּשׁ דְּרָגוֹת הֵן שְׁנִקְשְׁרוֹת זוֹ בְּזוֹ: הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, תּוֹרָה וְיִשְׂרָאֵל. וְכָל אַחַת דְּרָגָה עַל דְּרָגָה, נִסְתָּר וְנִגְלָה. הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דְרָגָה עַל דְּרָגָה, נִסְתָּר וְנִגְלָה. הַתּוֹרָה גַּם כֵּן נִסְתָּר

בְּרוּךְ הוּא דְרָגָה עַל דְרָגָה,

דְּמִסְאָבוּתָא אֲתִינן, וְאֲסִיר לְאַתְחַבְּרָא בְּהוּ, וְלֹא שְׁתַּעֲי בַּהֲדִיּהוּ, בְּמַלּוּי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאֲסִיר לְאוּדְעָא לְהוּ מְלִי דְאוּרִייתָא, בְּגִין דְאוּרִייתָא כְּלָא שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכָל אֶת דְאוּרִייתָא, מִתְקַשְׂרָא בְּשְׁמָא קְדִישָׁא. וְכָל מָאן דְלֹא אֲתַרְשִׁים בְּרִשְׁמֵי קְדִישָׁא בְּכַשְׂרִיהּ, אֲסִיר לְאוּדְעָא לִיהּ מְלָה דְאוּרִייתָא. וְכָל שֶׁפָּן לְאַשְׁתַּדְּלָא (ג"א לְאַסְתַּכֵּלָא) בֵּיהּ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתַח, (שְׁמוֹת יב) זֹאת חֻקַּת הַפֶּסַח כָּל בֶּן נֹכַר לֹא יֵאכַל בוֹ, וְכֹתִיב וְכָל עֶבֶד אִישׁ וְגוֹ'. וְכֹתִיב תּוֹשֵׁב וְשֹׁכֵיר לֹא יֵאכַל בוֹ. וּמָה פֶּסַחָא דְאִיהוּ בֶּשֶׂרָא לְמִיכָלָא, עַל דְאַתְרַמִּיז בְּמְלָה קְדִישָׁא, אֲסִיר לְכָל הַגִּי לְמִיכַל בֵּיהּ, וְלִמְיַהֵב לְהוּ לְמִיכַל, עַד דְאַתְגָּזְרוּ. אוּרִייתָא דְהִיא קְדוּשׁ קְדוּשִׁים (דְּקְדוּשִׁיָא) שְׁמָא עֲלָאָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה.

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׂאִיל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָבִיהִי, אָמַר לִיהּ, הָא תְּנִינָן אֲסוּר לְלַמֵּד תּוֹרָה לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת, וְשִׁפִּיר אֲתַעְרוּ חֲבָרִיָא דְכָבֵל, דְכֹתִיב, (תְּהִלִּים קמז) לֹא עֲשֵׂה כֵן לְכָל גּוֹי, אָבֵל פִּינּוֹן דְאֲמַר מֵגִיד דְבָרָיו לְיַעֲקֹב, אֲמַאי חִקְיוֹ וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל. אָמַר לִיהּ, אֶלְעָזָר תָּא חֲזִי, זַפְאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּחֻוּלְקָא עֲלָאָה קְדִישָׁא דָא נִטַע בְּהוּ קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְכֹתִיב, (מְשָׁלִי י) פִּי לִקַּח טוֹב נִתְּתִי לָכֶם, וְלֹא לְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה.

וּבְגִין דְאִיהִי גְנִיזָא עֲלָאָה יְקִירָא, שְׁמִיהּ מִמֶּשׁ, אוּרִייתָא כְּלָא סְתִים וְגִלְיָא, בְּרִזָּא דְשְׁמִיהּ. וְעַל דָּא, יִשְׂרָאֵל בְּתַרְיִן דְרָגִין אֵינּוֹן, סְתִים וְגִלְיָא, דְתַנִּינָן תְּלַת דְרָגִין אֵינּוֹן מִתְקַשְׂרִין דָּא בְּדָא, קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוּרִייתָא, וְיִשְׂרָאֵל. וְכָל חַד, דְרָגָא עַל דְרָגָא, סְתִים וְגִלְיָא. קְדִישָׁא

סְתִים וְגִלְיָא. אורֵייתָא הָכִי נָמִי סְתִים וְגִלְיָא. יִשְׂרָאֵל הָכִי נָמִי דְרָגָא עַל דְרָגָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים קמז) מְגִיד דְבָרָיו לְיַעֲקֹב חֲקָיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל. שְׁתֵי דְרָגוֹת הֵן - יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל, אַחַד גִּלְוֵי וְאַחַד נִסְתָּר. מַה זֶה אוֹמֵר? אֵלָּא כָּל מִי שֶׁנִּמְוֵל וְנִרְשָׁם בְּשֵׁם (בְּרִשָׁם) הַקְּדוֹשׁ, נוֹתְנִים לוֹ בְּאוֹתָם דְבָרִים שֶׁהִתְגַּלוּ בַתּוֹרָה, כְּלוּמֵר, מוֹדִיעִים לוֹ בְּרָאשֵׁי אוֹתוֹת וּבְרָאשֵׁי פְרָקִים, נוֹתְנִים עָלָיו חֻמְרָה שֶׁל מִצְוֹת הַתּוֹרָה, וְלֹא יוֹתֵר, עַד שִׁיתְעַלֶּה לְדְרָגָה אַחֲרָת. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב מְגִיד דְבָרָיו לְיַעֲקֹב (לְיַעֲקֹב יִפְחֵ). אֲבָל חֲקָיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא בְּדְרָגָה יוֹתֵר עָלְיוֹנָה, וְכָתוּב (בְּרָאשִׁית לֵב) לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב וְגו'. חֲקָיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל, אֵלּוּ סוּדוֹת הַתּוֹרָה וְהַנְּהֻגוֹת הַתּוֹרָה וְסִתְרֵי תּוֹרָה, שֶׁלֹּא יִצְטָרְכוּ לְגִלּוֹת אֵלָּא לְמִי שֶׁהוּא בְּדְרָגָה יוֹתֵר עָלְיוֹנָה כְּרֵאוּי.

מָאִי קָא מִיִּירֵי. אֵלָּא כָּל מָאֵן דְּאַתְגָּזֵר וְאַתְרָשִׁים בְּשִׁמָּא (נ"א בְּרִשׁוּמָא) קְדִישָׁא, יְהִיבִין לִיהּ בְּאִינוּן מְלִין דְּאַתְגָּלִיין בְּאוֹרֵייתָא, כְּלוּמֵר, מוֹדִיעִין לִיהּ בְּרִישֵׁי אַתּוּן, בְּרִישֵׁי פְרָקִין, יְהִיבִין עָלֶיהּ חוּמְרָא דְפִקוּדֵי אוֹרֵייתָא, וְלֹא יִתִּיר, עַד דִּיסְתַּלַּק בְּדְרָגָא אַחֲרָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב מְגִיד דְבָרָיו לְיַעֲקֹב (לְיַעֲקֹב שְׁפִיר). אֲבָל חֲקָיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ בְּדְרָגָא עֲלָאָה יִתִּיר. וְכָתִיב (בְּרָאשִׁית לֵה) לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב וְגו'. חֲקָיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל, אֵלּוּ רְזֵי אוֹרֵייתָא וְנִמְוֹסֵי אוֹרֵייתָא, וְסִתְרֵי אוֹרֵייתָא, דְּלֹא יִצְטָרְכוּן לְגִלּוֹתָא אֵלָּא לְמָאֵן דְּאִיהוּ בְּדְרָגָא עֲלָאָה יִתִּיר בְּדָקָא חֲזִי.

זֶמַּה לְיִשְׂרָאֵל הָאִי, לְעִמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה, וְכָל מִי שֶׁלֹּא נִמְוֵל וְנוֹתְנִים לוֹ אִפְלוּ אוֹת קִטְנָה שֶׁל הַתּוֹרָה, כְּאֵלוּ הַחֲרִיב עוֹלָם וּמִשְׁקֵר בְּשִׁמּוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהִכֵּל תְּלוּי בְּזָה, וְזֶה בְּזָה נִקְשָׁר, שֶׁכְּתוּב (יִרְמִיָּה לֵב) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמֵם וְלַיְלָה חֻקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי. בָּא רָאָה, כְּתוּב וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מִשֶּׁה לְפָנַי לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל. לְפָנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שָׁם, אֲבָל לְשֶׁאֵר הָעַמִּים לֹא שָׁם. מִשׁוּם כֶּף דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (ויקרא ב) וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמֵר. וְכֵן כָּלֵם. יְנוּחוּ אֲבוֹת הָעוֹלָם, הֵם הִלֵּל וְשִׁמְאִי, שֶׁכֶּף אִמְרוּ לְאוּנְקְלוֹס, וְלֹא הוֹדִיעוּ לוֹ דְּבַר תּוֹרָה עַד שֶׁנִּמְוֵל. וְכֹא רָאָה, הַדְּבָר הַרְאִשׁוֹן שֶׁל

חֻקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי. תָּא חֲזִי, כְּתִיב (דְּבָרִים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מִשֶּׁה לְפָנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לְפָנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שָׁם, אֲבָל לְשֶׁאֵר עַמִּין לֹא שָׁם. בְּגִין כֶּף דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (ויקרא כ) וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמֵר. וְכֵן כָּלֵהוּ. יְנוּחוּן אֲבָהֶן דְּעֲלָמָא, אִינוּן הִלֵּל וְשִׁמְאִי, דְּהָכִי אִמְרוּ לְאוּנְקְלוֹס, וְלֹא אוֹדְעוּ לִיהּ מְלָה דְּאוֹרֵייתָא עַד דְּאַתְגָּזֵר.

וְתָא חֲזִי, מְלָה קְדָמָא דְּאוֹרֵייתָא, דִּיהִבִין לִינוּקֵי, אֶל"ף בֵּי"ת, דָּא מְלָה

התורה שנותנים לתינוקות אל"ף בי"ת, זה דבר שאין בני העולם יכולים להשיג בשכלם ולהעלותו ברצון, וכל שפן לדבר אותו בפיהם, ואפלו מלאכים עליונים ועליוני העליונים אין יכולים להשיג, כי הם נסתרות השם הקדוש. ואלף וארבע מאות וחמש רבבות של עולמות, כלם תלויים בקוצו של אל"ף, ושבעים ושנים שמות קדושים חקוקים באותיותיו רשומים, שעמדו בהם עליונים ותחתונים, שמים וארץ, וכסא הכבוד של המלך, תלויים מצד אחד לצד אחד, שפשיטות האלף קיומם של כל העולמות, ותומכים של עליונים ותחתונים בסוד החכמה.

ושבירים נסתרים ונהרות עמקים ועשר אמירות, כלם יוצאים מאותו קוץ פחתון שפחת האלף. מכאן והלאה מתחיל להתפשט אלף בבי"ת, ואין חשבון לחכמה שנתקנה פאן.

משום כך התורה היא הקיום של הכל ואמונת הכל, לקשר קשר של האמונה זה עם זה פראוי. ומי שנמול, נקשר באותו קשר האמונה. ומי שלא נמול ולא נקשר בו, כתוב בו (ויקרא כב) וכל זר לא יאכל קדש. (שמות יב) ערל לא יאכל בו. שהרי התעוררה רוח הטמאה שמצדו, וכא להתערב בקדשה. ברוב הרחמן שהפריד את ישראל בניו, רשומים ברשם קדוש, מהם ומזהמתם. עליהם כתוב, (ירמיה ב) ואנכי נטעתיה שורק פלה זרע אמת. ומשום כך, (מיכה ז) תתן אמת ליעקב, ולא לאחר. תורת אמת, לזרע אמת. בא רבי אלעזר ונשקו על ידו.

רבי חזקיה אמר, פתוב (שמואל א יב) כי לא יטש את עמו בעבור שמו וגו'. כי לא יטש ה' את

דלא יכלין בני ע'למא לאדבקא בסוכלתנו, ולסלקא ליה ברעותא, ופל שפן למלא בפומיהון. ואפילו מלאכי עלאי, ועלאי דעלאי, לא יכלין לאדבקא, בגין דאינון סתימין דשמא קדישא. ואלף וארבע מאה וחמש רבבן דעלמין, פלהו תליין בקוצא דאל"ף, ושבעין ותריין שמהן קדישין גליפין באתווי רשימין, דקיימו בהו עלאי ותתאי, שמיא וארעא, וכורסייא יקרא דמלכא, תליין מסטרא חדא לסטרא חדא, דפשיטותא דאלף, קיומא דעלמין פלהו, וסמכין דעלאין ותתאין ברזא דחכמתא.

ושבירין סתימין, ונהרין עמיקין, ועשר אמירן, פלהו נפקין מההוא קוצא תתאה דתחות אלף. מכאן ולהלאה שארי לאתפשטא אלף בבי"ת. ולית חשבון לחכמתא דהכא אתגליה.

בגני (דף ע"ג ע"ב) פך, אורייתא קיומא דכלא, ומיהימנותא דכלא, לקשרא קשרא דמהימנותא דא בדא פדקא חזי. ומאן דאתגזר, אתקשר בההוא קשרא דמהימנותא. ומאן דלא אתגזר, ולא אתקשר ביה, כתיב ביה, (ויקרא כב) וכל זר לא יאכל קדש. (שמות יב) וכל ערל לא יאכל בו. דהא אתער רוח מסאבא דמסטריה, ואתי לאתערבא בקדושה. בריף רחמנא, דפריש לישראל בנוי, רשימין ברשימא קדישא, מנייהו ומזוהמא דלהון. עלייהו כתיב, (ירמיה ב) ואנכי נטעתיה שורק פלה זרע אמת. ובגני כף, (מיכה ז) תתן אמת ליעקב, ולא לאחרא. תורת אמת, לזרע אמת. אתא רבי אלעזר ונשקיה על ידו.

רבי חזקיה אמר, פתוב (שמואל א יב) כי לא יטש

רבי חזקיה אמר, פתוב (שמואל א יב) כי לא יטש ה' את עמו בעבור שמו וגו'. כי לא יטש ה' את

עמו, מה הטעם בעבור שמו הגדול? כי הכל נקשר זה עם זה. ובמה נקשרו ישראל בקדוש ברוך הוא? באותו רשם קדוש שנקרשם בכשרם, ומשום כך לא יטש ה' את עמו. ולמה? בעבור שמו הגדול שנקרשם בהם.

למדנו, התורה נקראת ברית, והקדוש ברוך הוא נקרא ברית, והרשם הקדוש הזה נקרא ברית. ולכן הכל נקשר זה עם זה ולא נפרד זה מזה. אמר לו רבי ייסא, תורה וישראל - יפה, אבל הקדוש ברוך הוא מנין לנו שנקרא ברית? אמר לו, שכתוב (תהלים קו) ויזכר להם בריתו, והרי נודע, והרי נתבאר.

ואת חקתי תשמרו (ויקרא יח). חקתי - אלו הן הנהגות המלך. משפטי - אלו הן גזרות התורה. רבי יהודה אמר, כל אותן הנהגות שנקראות צדק, נקראו חקתי, והן גזרת המלך. ובכל מקום שנקרא משפט, הן נקראות דינו של המלך, שהוא המלך הקדוש, הקדוש ברוך הוא המלך שכל השלום שלו, שהוא המלך הקדוש במקום ששני חלקים אחוזים זה עם זה. ועל זה כתוב, (תהלים פט) צדק ומשפט מכון כסאך, והם דין ורחמים. ומשום כך חק ומשפט. ועל זה כתוב, (שם קמז) חקיו ומשפטיו לישראל. לישראל ולא לשאר העמים.

מה פתוב אחריו? לא עשה כן לכל גוי. ושנינו, אף על גב שנמול ולא עשה את מצוות התורה, הרי הוא כמו גוי בכל, ואסור ללמדו דברי תורה. ועל זה שנינו, (שמות כ) מזבח אבנים, זה מזבח אבנים ממש. והרי קשי הלב עומד במקומו, והזהמה לא פסקה ממנו.

וזהו לא אתפסק מניה.

י' את עמו בעבור שמו וגו', כי לא יטש י' את עמו, מאי טעמא בעבור שמו הגדול. בגין דכלא אתקשר דא בדא, ובמה אתקשרו ישראל בקודשא ברוך הוא. בההוא רשימא קדישא דאתרשים בבשריהון. ובגניי כן, לא יטש י' את עמו. ולמה. בעבור שמו הגדול דאתרשים בהו.

תאנא, אורייתא אקרי ברית, וקודשא ברוך הוא אקרי ברית. והאי רשימא קדישא אקרי ברית. ועל דא כלא אתקשר דא בדא, ולא אתפרש דא מן דא. אמר ליה רבי ייסא, אורייתא וישראל שפיר. אבל קדשא ברוך הוא מנלן דאקרי ברית. אמר ליה דכתיב, (תהלים קו) ויזכור להם בריתו, והא אתיידע, והא אתמר.

ואת חקתי תשמרו, חקותי: (ויקרא יח) אלין אינון נמוסי מלפא. משפטי: אלין אינון גזרי אורייתא, רבי יהודה אמר, כל אינון נמוסין מאתר דאקרי צדק, אקרון חקותי, ואינון גזרת מלפא. ובכל אתר דאקרי משפט אקרון דינא דמלפא, דאיהו מלפא קדישא, קדשא ברוך הוא, מלפא דשלמא כלא דיליה הוא. דהוא מלפא קדישא, באתר דתרין חולקין אחידן דא בדא. ועל דא פתיב, (תהלים פט) צדק ומשפט מכון כסאך, ואינון דינא ורחמי. ובגניי כן חק ומשפט. ועל דא כתיב (תהלים קמז) חקיו ומשפטיו לישראל. לישראל ולא לשאר עמין.

בתריה מה כתיב, לא עשה כן לכל גוי. ותנינן, אף על גב דאתגזר ולא עביד פקודי אורייתא, הרי הוא כגוי בכלא, ואסיר למילף ליה פתגמי אורייתא. ועל דא תנינן (שמות כ) מזבח אבנים, דא מזבח אבנים ממש. והא קשיו דלביה באתריה קיימא, וזוהמא לא אתפסק מניה.

משום כך לא עולה בידו אותה מילה ולא מועילה לו. ועל זה כתוב, כי חרבך הנפת עליה ותחללה. משום כך, לא עשה כן לכל גוי סתם. ומשפטים כל ידעום, לעולם ולעולמי ועולמים. דבר אחר (קטז), לא נותנים להם כל שפן סודות תורה ונהגות התורה. וכתוב (דברים לב) כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו, (תהלים קמד) אשרי העם שפכה לו אשרי העם שה' אלהיו.

משנה, בדרכי האורות העליונים. ארבעה מפתחות נעשו לארבעת צדדי העולם, ובכוניותיהם נמצאים אחד לצד ארבעה, וארבעה לצד אחד. נחקקים (בחלק) בגון אחד. באותו גון, תכלת וארגמן וצבע זוהר ולבן ואדם. זה נכנס לגון של חברו, ושל רשום בו.

ארבעה ראשים עלו כאחד, ובדיקון אחד נדבקים. ראש אחד עולה מתוך הרחצה שרוחץ. שתי אילות קצובות בשעור אחד עולות מאותה רחצה, שכתוב (שיר ד) פעדר הקצובות שעלו מן הרחצה. בשער שלהם מראה של אבן טובה של ארבעה גונים. ארבע כנפים שמכסות על הגוף, וידיים קטנות תחת כנפיהם. וחמש בחמש חקוקים. טסים (שואפים) למעלה למעלה מן ההיכל, שהוא יפה תאר ונאה למראה.

עלם אחד ילד יוצא שנון חרב, שמתהפכת לגברים ולנקבות. לוקחים מדידת האיפה בין שמים ובין ארץ. לפעמים לוקחים (עולים) לה בכל העולם, וכל המדידות מודדים בה, שכתוב איפת צדק וגו'.

מראה אחד של בדולח עומד על חרב אחת, בראש אותו ילד (חרב)

בגני כף, לא סליק בידיה ההוא גזירו, ולא מהניא ליה. ועל דא כתיב, (שמות כ) כי חרבך הנפת עליה ותחללה. בגני כף, לא עשה כן לכל גוי סתם. ומשפטים כל ידעום לעלם ולעלמי עלמין. מלה אחרא (נ"א ועדא), לא יבהינן להו, כל שפן רזי אורייתא, ונמוסין דאורייתא. וכתיב, (דברים לב) כי חלק יי' עמו יעקב חבל נחלתו, (תהלים קמד) אשרי העם שפכה לו אשרי העם שיי' אלהיו.

מתניתין, בנמוסי טהירין. ארבע מפתחין שויין לארבע סטרי עלמא. בזוייתהון אשתכחו. חד לסטר ארבע, וארבע לסטר חד. אתגלפן (ס"א אתפלגן) בחד גוונא. בהוא גוונא, תכלא, וארגוונא וצבע זהורי, וחוורא, וסומקא. דא עייל בגוונא דחבריה, ודידיה ביה רשים.

ארבע רישין פחדא אסתליקו, ובחד דיוקנא מתדבקן. חד רישא אסתליק, מגו סחיו דאסתחי. תרי איילתא קציבין בשיעורא חד, סלקן מההוא סחיותא, דכתיב, (שיר השירים ד) פעדר הקצובות שעלו מן הרחצה. בשערא דלהון, חיזו דאבן טבא דארבע גוונין.

ארבע גדפין דכסיין על גופא, וידין זעירין תחות גדפייהו. וחמש בחמש גליפן. טאסין (ס"א שאפין) לעילא לעילא מהיכלא, דשפירא בריוא ונאה למחזי.

חד עולים רביא, נפיק שגן חרבא, דמתהפכא לגוברין לנוקבין. נטלין למשיחא דאיפה בין שמיא ובין ארעא. לזמנין נטלין (ס"א עולין) לה בכל עלמא, וכל משיחין בה משיחין, דכתיב, (ויקרא יט) איפת צדק וגו'.

חד חיזו דבדולחא, קיימא על חרבא חד, ברישא דההוא רביא (נ"א חרבא) מלהטא

מלהט אדם מתוך הבדולח. שני צדדים מצד זה ומצד זה, נראית אותה החרב ברשמים עמקים, גבר אחד תקיף, סלם שעומד בשלשה עשר עולמות חגור אותה החרב לעשות נקמות, ועמו חגורים ששים אחרים, כלם מחלפים (מלמדי) (שולפי) מנצחי קרב. זהו שכתוב (תהלים מה) חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך. וכתוב (שיר ג) כלם אחזי חרב מלמדי מלחמה וגו'. בכמה גונים מתהפכים פניהם, שאין מפיר אותם פרט לתולעת אחת ששטה (שורה) בין דגי הים, כל האבנים שעוברות עליהם נבקעות.

באותו זמן הקול שיוצא מאותם חגורי החרב, מבקע שמונה עשר הרים גדולים, ואין מי שיפזין אזניו. כל העולם סתומי עינים, אטומי לב, אין מי שישגיח, שהרי הבנון סתור כשעושים מעשים שאינם פשרים, סוטים מדרך תקינה, הימין סרה והשמאל שולטת, ואז מצויות עריות. אוי לרשעים שגורמים את זה בעולם, שהרי אין מתברכים למעלה עד שיכלו אותם למטה. זהו שכתוב (תהלים קד) ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את ה' הללויה.

(עד כאן)

ערות אביך וערות אמה לא תגלה. רבי תניא פתח, (שיר ב) כתפוח בעצי היער פן דודי בין הבנים וגו'. את הפסוק הזה בארו החברים, אבל כמה חביבה פנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא שהיא משבחת אותו בזה. כאן יש להתבונן, למה היא משבחת אותו כתפוח ולא בדבר אחר, או בגונים או בריח או בטעם?

אבר הואיל וכתוב תפוח, בכל היא משבחת אותו - בגונים, בריח, ובטעם. מה תפוח הוא

סומקא מגו בדולחא. (דף ע"ד ע"א) תרין סטרין מהאי גיסא ומהאי גיסא, אתחזי ההוא חרבא, ברשימין עמיקין, חד גבר תקיף, סולמא דקיימא בי"ג עלמין. חגיר ההוא חרבא, למעבד נוקמין. עמיה חגירין שתין אתרנין, פלהו משתלחפי (נ"א מתילפי) (ס"א משלפי) נצחין קרבא, הדא הוא דכתיב, חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך. וכתוב (שיר השירים ג) כלם אחזי חרב מלומדי מלחמה וגו'. בכמה גוונים מתהפכין אנפיהו, לית דיידע לון, בר חד תולעתא דשאט (ס"א דשאר) בין נוני ימא, כל אבנין דאעבר עלייהו מתבקעין.

בהוא זמנא, קלא דנפיק מאינון דחגירי חרבא, מבקע תמניסר טורין רברבין, ולית מאן דירכין אודניה. פלהו עלמא סתימין עיינין, אטימין לפא, לית מאן דישגח דהא בנינא לסתור פד עבדין עובדן דלא מתפשרן, סאטין מארחא דתקנא, ימינא אעדי, ושמאלא שלטא, פדין עריין אשתכחו. ווי לחיביא דגרמין דא בעלמא, דהא לא מתברכין לעילא, עד דישתצון אינון לתתא. הדא הוא דכתיב, (תהלים קד) ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את יי' הללויה. (ע"ב).

ערות אביך וערות אמה לא תגלה. (ויקרא ח"י) רבי תניא פתח. (שיר השירים ב) כתפוח בעצי היער פן דודי בין הבנים וגו'. האי קרא אוקמוה חברייא, אבל כמה חביבה פנסת ישראל קמי קדשא בריך הוא. דהיא משבחת ליה בהאי. הכא אית לאסתפלא, אמאי משבחת ליה בתפוח, ולא במלה אחרא, או בגונון או בריחא או בטעמא.

אבר הואיל וכתוב תפוח, בכלא היא משבחת ליה, בגונון, בריחא, ובטעמא. מה

רפואה לכל - אף הקדוש ברוך הוא רפואה לכל. מה תפוח נמצא בגוונים, כמו שבארנו - אף הקדוש ברוך הוא נמצא בגוונים עליונים. מה תפוח יש בו ריח דק מכל שאר העצים - אף הקדוש ברוך הוא כתוב בו וריח לו כלבנון. מה תפוח טעמו מתוק - אף הקדוש ברוך הוא כתוב בו חכו ממתקים.

והקדוש ברוך הוא משבח את כנסת ישראל כמו שושנה, והרי בארנו את הדברים למה כמו שושנה, והרי נתבאר. רבי יהודה אמר, בשעה שמתרבים צדיקים בעולם, כנסת ישראל מעלה ריחות טובים, ומתברכת מן המלך הקדוש, ופניה מאירים. ובזמן שמתרבים הרשעים בעולם, כביכול אין כנסת ישראל מעלה ריחות טובים, וטועמת מהצד האחר המר, אז כתוב (איכה ב) השליך משמים ארץ וגו', ופניה חשוכים.

רבי יוסי אמר, בשעה שמתרבים צדיקים בעולם, כתוב (שם ב) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. ובזמן שמתרבים רשעים בעולם, כתוב השיב אחר ימינו. רבי חזקיה אמר מפאן, (משלי יז) ונרגן מפריד אלוף, כלומר, מפריד את המלך מהגבירה. זהו שכתוב ערות אביך וערות אמה לא תגלה.

רבי אלעזר היה יושב לפני אביו. אמר לו, אם פרקליט יש בעולם, הוא נמצא עם הגבירה. ואם יש בעולם קטגור, הוא נמצא עם הגבירה. למה? אמר לו, למלך שניה לו בן מן הגבירה - כל זמן שאותו הבן עושה את רצון המלך, המלך שם מדורו עם

תפוח הוא אסוותא לכלא, אוף קדשא בריך הוא אסוותא לכלא. מה תפוח אשתכח בגווי, כמה דאוקימנא, אוף קדשא בריך הוא אשתכח בגוויין עלאין. מה תפוח אית ביה ריחא דקיק מכל שאר אילני, אוף קדשא בריך הוא כתיב ביה (הושע יד) וריח לו כלבנון. מה תפוח טעמיה מתיקא, אוף קדשא בריך הוא כתיב ביה (שיר השירים ה) חכו ממתקים.

וקודשא בריך הוא משבח לה לפנסת ישראל בשושנה, והא אוקימנא מלי, אמאי כשושנה, והא אתמר. רבי יהודה אמר, בשעתא דאסגיא זכאי בעלמא, כנסת ישראל סלקא ריחין טבין, ומתברכא ממלכא קדישא, ואנפקא נהירין. ובזמנא דאסגיא חייבין בעלמא, כביכול כנסת ישראל לא סלקא ריחין טבין, ואטעמת מסטרא אחרא מריא. פדין, כתיב (איכה ב) השליך משמים ארץ וגו', ואנפקא חשוכן.

רבי יוסי אמר, בשעתא דאסגיא זכאין בעלמא, כתיב (שיר השירים ב) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. ובזמנא דאסגיא חייבין בעלמא, כתיב (איכה ב) השיב אחר ימינו. רבי חזקיה אמר מהכא, (משלי טז) ונרגן מפריד אלוף, כלומר פריש מלכא מן מטרוניתא, הדא הוא דכתיב ערות אביך וערות אמה לא תגלה.

רבי אלעזר הוה יתיב קמי אבוי, אמר ליה, אי פרקליטא בעלמא במטרוניתא אשתכח, ואי קטיגוריא בעלמא במטרוניתא אשתכח, אמאי ליה, למלכא דהוה ליה בר ממטרוניתא, כל זמנא דההוא ברא עביד רעותא דמלכא, מלכא עביד מדוריה במטרוניתא. וכל זמנא דלא הוה

ההוא בר עביד רעותא

דמלפא, מלפא פריש מדוהגברה. וכל זמן שחזרונתא

בך קדשא בריך הוא ופנסת ישראל, כל זמנא דישראל עבדין רעותא דקודשא בריך הוא, קדשא בריך הוא שוי מדוריה בכנסת ישראל. וכל זמנא דישראל לא עבדין רעותא דקודשא בריך הוא, קדשא בריך הוא לא שוי מדוריה בכנסת ישראל. מאי טעמא. בגין דישראל הוא ברא בוכרא דקודשא בריך הוא, דכתיב, (שמות ד) בני בכורי ישראל. אמא, דא היא כנסת ישראל דכתיב, (משלי יא) ואל תטוש תורת אפך.

תא חזי, כל זמנא דישראל רחקין מהיכלא דמלפא, כפיכול מטרוניתא אתרחקת עמהון. מאי טעמא. בגין דמטרוניתא לא אקדימת קיסטא להאי בר, לאלקאה ליה, למיהו באורח מישר. בגין דמלפא לא אלקי לבריה לעלמין. אלא שביק פלא בידא דמטרוניתא, לאנהגא היכלא, ולא לקאה ברה, ולדברא ליה באורח קשוט, לקבליה דמלפא.

(דף ע"ד ע"ב.)

ורזא דמלה דכתיב, (משלי לא) דברי למואל מלך משא אשר יסרתו אמו (אמו ודאי), דא בת שבע, והא אתמר כתיב, (משלי י) משלי שלמה בן חכם ישמח אב ובן פסיל תוגת אמו. תוגת אמו ודאי. חמי מה כתיב, בן חכם ישמח אב, בעוד דהאי בר אזיל באורח מישר, והוא חפימא, ישמח אב (בלל), דא מלפא קדישא לעילא. ישמח אב סתם. אשתכח האי בר באורחא תקלא, מה כתיב ובן פסיל תוגת אמו. תוגת אמו ודאי, דא כנסת ישראל. ורזא דמלה כתיב, (ישעיה ג) ובפשעכם שלחה אמכם.

תא חזי, לא אשתכח חדוותא קמי קדשא בא ראה, לא נמצאת שמחה לפני הקדוש ברוך הוא כמו

וסוד הדבר - שכתוב (משלי לא) דברי למואל מלך משא אשר יסרתו אמו, (אמו ודאי) זו בת שבע, והרי נאמר הכתוב (שם י) משלי שלמה בן חכם ישמח אב ובן פסיל תוגת אמו. תוגת אמו ודאי. ראה מה כתוב, בן חכם ישמח אב. בעוד שהבן הזה הולך בדרך ישרה והוא חכם - ישמח אב (בלל), זה המלך הקדוש למעלה. ישמח אב סתם. נמצא הבן הזה בדרך פושלת - מה כתוב? ובן פסיל תוגת אמו. תוגת אמו ודאי, זו כנסת ישראל. וסוד הדבר כתוב, (ישעיה ג) ובפשעכם שלחה אמכם.

היום שעלה שלמה לחכמה ואמר

שיר השירים. אז האירו פני הגבירה, ובא המלך להשרות את מדורו עמה. זהו שכתוב (מלכים א-ד) ותרב חכמת שלמה וגו'. מה זה ותרב? שעלה היפי של הגבירה והתגדלה בדרגותיה על כל שאר הדרגות, כי המלך שם את מדורו עמה. וכל כך למה? כי הוציאה את הבן החכם הזה לעולם (למלך).

ובשהוציאה את שלמה, היא הוציאה לכל ישראל, וכלם היו בדרגות עליונות צדיקים כשלמה (בשלוש), שהקדוש ברוך הוא שמח בהם, והם בו. וכיום שתקן שלמה את הבית למטה, תקנה הגבירה בית למלך, ושמו מדורם יחד, והאירו פניה בשמחה ושלמות. אז נמצאה שמחה לכל, למעלה ולמטה. וכל כך למה? כי כתוב משא אשר יסרתו אמו, שהנהיגה אותו לרצון המלך.

ובשהבן הזה, כמו שאמרנו (שצריך), אינו מתנהג לרצון המלך, אז זו ערות הפל, ערות כל הצדדים, שהרי המלך פורש מהגבירה, והגבירה התרחקה מהיכלו, ומשום כך זוהי ערות הפל. וכי אין זו ערוה, מלך בלי גבירה, וגבירה בלי מלך? ועל זה כתוב, ערות אביך וערות אמן לא תגלה אמן היא. אמן היא ודאי, ושורה עמן. משום כך לא תגלה ערותה.

רבי שמעון הקיש ידיו ובכה ואמר: אוי אם אמר ואגלה סוד, אוי אם לא אמר, שיאבדו החברים דבר. (יחזקאל יא) אהה ה' אלהים פלה אפה עשה את שארית ישראל. מה זה אהה? ומה זה פלה אפה עשה? אלא סוד הדבר - בזמן שה' תחתונה

ברוך הוא, כיומא דסליק שלמה לחכמתא, ואמר שיר השירים. פדין נהירו אנפוי דמטרוניתא, ואתי מלפא למשרי מדוריה עמה. הדיא הוא דכתיב, (מלכים א ה) ותרב חכמת שלמה וגו'. מאי ותרב. דסלקא שפירו דמטרוניתא, ואתרביאת בדרגהא על כל שאר דרגין, בגין דמלפא שוי מדוריה בה. וכל כך למה. בגין דאפיקת ברא חפימא דא לעלמא.

(נ"א למלכא)

וכד אפיקת ליה לשלמה, לכל ישראל אפיקת, וכלהו הוו בדרגין עלאין זפאין כשלמה (ס"א בשלמא). דקודשא בריך הוא חדי בהו, ואינון ביה. וביומא דשכלל שלמה ביתא לתתא, אתקינת מטרוניתא ביתא למלפא. ושוי מדוריהון פחדא, ונהירו אנפיהא בחדנה שלימו. פדין אשתכח חדוותא לכלא, לעילא ותתא. וכל כך למה. בגין דכתיב, משא אשר יסרתו אמו, דדברת ליה לרעותא דמלפא.

וכד האי בר פמה דאמינא, (ס"א דאצטרף) לא אתדבר לרעותיה דמלפא. פדין היא ערייתא דכלא, ערייתא דכל סטרין דהא מלפא פריש ממטרוניתא, ומטרוניתא אתרחקת מהיכליה, ובגין כך ערייתא היא דכלא. וכי לא ערייתא הוא, מלפא בלא מטרוניתא, ומטרוניתא בלא מלפא. ועל דא כתיב, ערות אביך וערות אמן לא תגלה אמן היא ודאי, ושריא עמן, בגיני כך לא תגלה ערותה.

רבי שמעון אקיש ידיו ובכה, ואמר ווי אי אימא וגלינא רזא, ווי אי לא אימא, דייבדון חבריאי מלה. (יחזקאל יא) אהה יי' אלהים פלה אפה עושה את שארית ישראל. מאי אהה. ומאי כלה אפה עושה. אלא רזא דמלה, בזמנא דה' תתא אתתרכת

התגִּרְשָׁה מֵהִיכַל הַמִּלְךְ, ה' אַחֲרַת
עֲלִיֹנָה מוֹנַעַת בְּרִכְתָּהּ, וְאֵז
פְּתוּב, אָהָה פְּלָה אֶתָּה עֹשֶׂה.
מִשׁוּם שֶׁכִּשְׂהִיא (הה' הוֹאֵת) נִמְנַעַת
מִבְּרִכּוֹת, ה' אַחֲרַת מוֹנַעַת אוֹתָם
מֵהַפֵּל. מָה הַטַּעַם? כִּי בְּרִכּוֹת
אֵינָן מְצוּיֹת, אֲלֵא בְּמָקוֹם
שְׁשׁוּרִים זָכַר וְנִקְבָּה.

וְעַל זֶה פְּתוּב, (ירמיה כה) ה' מְמַרֵּם
יִשְׂאָג וּמִמְעוֹן קָדְשׁוֹ יִתֵּן קוּלוֹ
יִשְׂאָג יִשְׂאָג עַל גְּוָהוּ. עַל גְּוָהוּ
מִמֶּשׁ. זֶה הַגְּבִירָה, וְזֶהוּ וְדָאִי.
וּמָהוּ אוֹמֵר? אוֹי שְׁהַחֲרַבְתִּי אֶת
בֵּיתִי וְכוּ'. בֵּיתִי זֶהוּ זְוִיג הַגְּבִירָה.
וְזֶהוּ וְדָאִי עֲרֹת אֲבִיךָ וְעֲרֹת אִמְךָ
לֹא תִגְלַח. שְׁהָרִי מִכָּל הַצְּדָדִים זֶה
עֲרוּהָ, וְאֵז, לְבָשׁוּ שָׁמַיִם קִדְרוֹת
וְשָׁק הוֹשֵׁם פְּסוּתָם, שְׁהָרִי מְקוֹם
יְרֻשַׁת הַבְּרִכּוֹת שֶׁל מַעֲיָנוֹת
הַנְּחָלִים שְׁהָיוּ שׁוֹפְעִים וּמִשְׁקִים
פְּרָאוֹי, נִמְנָעוּ.

שְׁנֵינּוּ, כִּשְׁנִפְרַד הַמִּלְךְ מִן הַגְּבִירָה
וְאֵינָן בְּרִכּוֹת מְצוּיֹת, אֵז נִקְרָא וְיִי.
מָה הַטַּעַם וְיִי? שְׁלִמְדָנוּ, רֹאשׁ
הַיְסוּד י', שְׁהָרִי יְסוּד הוּא ו'
קְטָנָה, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא ו'
גְּדוּלָה עֲלִיֹנָה. וְלָכֵן פְּתוּב וְיִי,
שְׁתֵּי וְיִיִּים פְּאָחֵד. וְהִרְאֵשׁ שֶׁל
הַיְסוּד הַזֶּה הוּא י'. וּכְשֶׁמִּתְרַחֶקֶת
הַגְּבִירָה מִן הַמִּלְךְ וְהַבְּרִכּוֹת
נִמְנָעוֹת מִן הַמִּלְךְ, וְהַזְוִיג לֹא
נִמְצָא בְּרֹאשׁ הַיְסוּד, נוֹטֵל ו'
הַעֲלִיֹן אֶת הִרְאֵשׁ הַזֶּה שֶׁל
הַיְסוּד, שְׁהוּא י', וּמִשְׁפִּיעוֹ אֵלָיו,
וְאֵז הוּא וְיִי, וְיִי לְכָל, לְעֲלִיֹנִים
וְלַתַּחְתּוֹנִים.

וְעַל זֶה שְׁנֵינּוּ, מִיּוֹם שֶׁחֲרָבָה
יְרוּשָׁלַיִם לֹא נִמְצְאוּ בְּרִכּוֹת
בְּעוֹלָם, וְאֵינָן לָךְ יוֹם שֶׁלֹּא מְצוּיִים
בּוֹ קְלָלוֹת, שְׁהָרִי הַבְּרִכּוֹת
מְנוּעוֹת בְּכָל יוֹם. אָמַר לוֹ, אוֹ כָּף:
אוֹי, אוֹ הוֹי. (אוֹ וְהָ) מָה הוּא?
אָמַר לוֹ, כִּשְׁהַדְבַר תְּלוּי בַתְּשׁוּבָה
וְלֹא שְׁבִים, אֵז ה' הַעֲלִיֹנָה נוֹטֵלֶת

מֵהִיכָל דְּמִלְכָּא, ה' אַחֲרָא עֲלָאָה בְּגִינָה מוֹנַעַת
בְּרִכְתָּא. וּכְדִין פְּתִיב, אָהָה פְּלָה אֶתָּה עוֹשֶׂה.
בְּגִין דְּכַד אֵיהִי (נ"א הָאִי ה') אֶתְּמוֹנַעַת מִבְּרִכְאָן, ה'
אַחֲרָא מוֹנַעַת לוֹן מִכְּלָא. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין
דְּבִרְכָּאָן לֹא מִשְׁתַּפְּחִי, אֲלֵא בְּאַתְרֵי דְּשְׁרִיין דְּכַר
וְנוֹקְבָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ירמיה כה) יִי מְמַרֵּם יִשְׂאָג וּמִמְעוֹן
קָדְשׁוֹ יִתֵּן קוּלוֹ שְׂאָג יִשְׂאָג עַל גְּוָהוּ. עַל
גְּוָהוּ מִמֶּשׁ. דָּא מְטְרוֹנִיתָא, וְדָא הוּא וְדָאִי.
וּמָאִי אוֹמֵר. אוֹי שְׁהַחֲרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי וְכוּ'.
בֵּיתִי זְוִיגָא דְּמְטְרוֹנִיתָא. וְדָא הוּא וְדָאִי, עֲרֹת
אֲבִיךָ וְעֲרֹת אִמְךָ לֹא תִגְלַח. דְּהָא מִכָּל סְטָרִין
עֲרִייתָא הוּא. וּכְדִין, (ישעיה ג) לְבָשׁוּ שָׁמַיִם קִדְרוֹת
וְשָׁק הוֹשֵׁם פְּסוּתָם דְּהָא אֶתְרֵי אַחְסָנַת בְּרִכְאָן
דְּמִבּוּעִין דְּנַחְלִין דְּהוּוּ נְגִידִין וְשְׁקִיין בְּדָקָא
חֲזוּ, אֶתְמוֹנָעוּ.

תְּנִינָן, פֶּד אֶתְפָּרֵשׁ מִלְכָּא מִמְטְרוֹנִיתָא, וּבִרְכָּאָן
לֹא מִשְׁתַּפְּחִין, כְּדִין אֲקָרִי וְיִי. מָאִי
טַעְמָא וְיִי. דְּתִנָּא, רִישָׁא דִּיְסוּד י', דְּהָא יְסוּד
ו' זְעִירָא הוּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא ו' רְבִרְבָּא
עֲלָאָה. וְעַל דָּא כְּתִיב ו' תְּרִין וְיִין כְּחָדָא,
וְרִישָׁא דְּהָאִי יְסוּד י' הוּא. וְכַד אֶתְרַחֶקֶת
מְטְרוֹנִיתָא מִמִּלְכָּא, וּבִרְכָּאָן אֶתְמוֹנָעוּ מִמִּלְכָּא,
וְזְוִיגָא לֹא אֶשְׁתַּכַּח בְּרִישָׁא דִּיְסוּד, נְטִיל ו'
עֲלָאָה לְהָאִי רִישָׁא דִּיְסוּד דְּהוּא י', וְנְגִיד לִיָּה
לְגַבִּיָּה, כְּדִין הוּא וְיִי, וְיִי לְכָלָא, לְעֲלָאִין
וְתַתְּאִין.

וְעַל דָּא תְּנִינָן, מִיּוֹמָא דְּאֶתְחַרִּיב יְרוּשָׁלַם,
בְּרִכְאָן לֹא אֶשְׁתַּכַּחוּ בְּעֲלָמָא, וְלִית לָךְ
יוֹם דְּלֹא אֶשְׁתַּכַּח בֵּיָה לְוֹטִין, דְּהָא בְּרִכְאָן
אֶתְמוֹנָעוּ בְּכָל יוֹם. אָמַר לִיָּה, אִי הָכִי, אוֹי
אוֹ הוֹי, (נ"א אוֹ וְהָ) מָהוּ.

אָמַר לִיָּה, פֶּד מְלָה תִלְיָא בַתְּשׁוּבָה, וְלֹא

אוֹתָם וּמִשְׁפִּיעָה לְאָדָם וְי' אֵלֶיהָ, כִּי לֹא שָׁבִים, וְאָז נִקְרָא הוּא. הוּא כִּשְׁהַסְתַּלֵּק הַמֶּלֶךְ לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה, וְצוּחִים בְּנֵי אָדָם וְאֵין מִשְׁגִּיחַ בָּהֶם. וְאוֹתוֹ הַעֲלִיּוֹן אֶהְיֶה הוּא הַשְּׁמִיר, מַעַלָּה לּו', וְי' אֵלָיו, כִּי לֹא הִתְקַבְּלָה תְּפִלָּתוֹ, אָז נִקְרָא אוֹי, שְׁהָרִי א' עוֹלָה לּו' וְי', (שְׁהֵיא א' עוֹלָה לַח' לּו' לִי) וְאָז אֵין מְצוּיָה תְּשׁוּבָה, וְלִכְּן הִסְתַּלְּקָה מִהָאוֹתִיּוֹת הַלָּלוּ ה', שְׁהָרִי לֹא תָלוּי בַתְּשׁוּבָה.

וְדָא' כִּשְׁהַתְּרַבּוּ יוֹתֵר חֲטָאֵי הָעוֹלָם, וְתְשׁוּבָה הֵיחָה תְּלוּיָה בְּרֵאשׁוֹנָה וְלֹא רְצוֹ, אֲזַי הִסְתַּלְּקָה ה', וְא' הַעֲלָתָה אֶת ר' וְי' וְד' אֵלָיו, וְנִקְרָא אוֹי. וְכִשְׁחֲרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְהַתְּשׁוּבָה הִסְתַּלְּקָה (וְלֹא מַעַלָּה), אֲזַי צָוַחוּ וְאָמְרוּ, (יִרְמִיָּה ו') אוֹי לָנוּ כִּי פָּנָה הַיּוֹם. מַה זֶה כִּי פָּנָה הַיּוֹם? זֶהוּ הַיּוֹם הַעֲלִיּוֹן, שְׁנִקְרָא תְּשׁוּבָה, שְׁהַסְתַּלֵּק וְעֵבֶר וְלֹא מְצוּי. אוֹתוֹ הַיּוֹם שְׁנִדְעָה, לְפִשְׁט הַיָּמִין כְּנֶגֶד הַרְּשָׁעִים, וְהָרִי הַתְּפִנָּה מִהַכֵּל וְלֹא נִמְצָא, וְלִכְּן אָמְרוּ אוֹי וְלֹא הוּא. כִּי יָנְטוּ צִלְלֵי עָרֵב, שְׁהָרִי נִתְּנָה רְשׁוּת לְגִדּוּלֵי הַמְּמַנִּים שֶׁל שְׂאֵר הָעַמִּים לְשַׁלֵּט עֲלֵיהֶם.

לְמַדְנֵנוּ, עֲלָתָה ו' לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה, וְהַיִּכְלֵל נִשְׂרָף, וְהָעָם גָּלָה, וְהַגְּבִירָה גִּרְשָׁה, וְהַבַּיִת נִחְרַב. אַחַר כֵּן שְׁיָרַד וְי' לְמִקְוָמוֹ, הַשְּׁגִיחַ עַל בֵּיתוֹ וְהֵנָּה חֲרַב, בְּקֶשׁ אֶת הַגְּבִירָה, וְהֵנָּה הִתְרַחֲקָה וְהִלְכָה. רָאָה אֶת הַיִּכְלוֹ, וְהֵנָּה נִשְׂרָף. בְּקֶשׁ אֶת הָעָם, וְהֵנָּה גָּלָה. רָאָה אֶת בְּרֻכּוֹת הַנְּחָלִים הַעֲמֻקִּים שְׁהָיוּ שׁוֹפְעִים, וְהֵנָּה נִמְנָעוּ. וְאָז כְּתוּב, (יִשְׁעִיָּה כב) וַיִּקְרָא ה' אֱלֹהִים צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא לְבָכִי וּלְמִסְפַּד וּלְקִרְחָה וּלְחִגּוֹר שָׁק. וְאָז לְבָשׁוּ שָׁמַיִם קְדְרוֹת.

תֵּיבִינְךָ, כְּדִין ה' עֲלָאָה נְטִיל לֹון, וְאֲנִגִּיד לְאָדָם וְי', לְגַבְיָהּ, (דף ע"ה ע"א) בְּגִין דְּלֹא תֵיבִינְךָ, כְּדִין אֶקְרִי הוּא. הוּא כַּד אִסְתַּלֵּק מִלְּפָא לְעֵילָא לְעֵילָא, וְצוּחִין בְּנֵי נָשָׂא וְלֹא אֲשַׁגַּח בָּהוּ. וְהָהוּא עֲלָאָה אֶהְיֶה טְמִירָא, סָלִיק לּו', וְי' לְגַבְיָהּ, בְּגִין דְּלֹא אִתְקַבֵּיל צְלוּתֵיהָ, כְּדִין אֶקְרִי אוֹי, דְּהָא א' סָלִיק לְגַבְיָהּ דְּו' וְי'. (ס"א דְּהוּא א' סָלִיק נְבִיחָה לַח' לּו' לִי) וְכִדִּין תְּשׁוּבָה לֹא אֲשַׁתְּכַח. וְעַל דָּא אִסְתַּלֵּק מֵאֵלִין אֲתוּוֹן ה', דְּהָא בַתְּשׁוּבָה לֹא תִלְיָא.

וְדָא' כַּד אֲסַגִּיאוּ חוּבֵי עֲלָמָא טְפִי, וְתְשׁוּבָה הוּא תְּלוּיָא בְּקַדְמִיתָא, וְלֹא בְּעוֹ, כְּדִין אִסְתַּלֵּק ה', וְא' סָלִיק לּו' יו"ד לְגַבְיָהּ, וְאֶקְרִי אוֹי. וְכַד חֲרִיב בֵּי מִקְדָּשָׁא, וְתְשׁוּבָה אִסְתַּלְּקָת (וְלֹא מַעַלָּה), כְּדִין צָוַחוּ וְאָמְרוּ, (יִרְמִיָּה ו') אוֹי לָנוּ כִּי פָּנָה הַיּוֹם. מַאי כִּי פָּנָה הַיּוֹם. דָּא הוּא יוֹמָא עֲלָאָה, דְּאֶקְרִי תְּשׁוּבָה, דְּאִסְתַּלֵּק וְאִתְעַבֵּר, וְלֹא שְׁכִיחַ. הַהוּא יוֹמָא דְּאִשְׁתְּמוּדַע, לְפִשְׁטָא יְמִינָא לְקַבְּלָא חֲיִיבִין, וְהָא אִתְפְּנִי מִכְּלָא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח, וְעַל דָּא אָמְרוּ אוֹי, וְלֹא הוּא. כִּי יָנְטוּ צִלְלֵי עָרֵב, דְּהָא אִתְיִיחֵיב רְשׁוּ לְרַבְרַבֵּי מְמַנִּין דְּשְׂאֵר עַמִּין, לְמַשְׁלֵט עֲלֵיהוּ.

הַתַּנְאָה, סָלִיק ו' לְעֵילָא לְעֵילָא, וְהַיִּכְלָא אֲתוּקַד, וְעַמָּא אֲתַגְּלִי, וּמְטָרוֹנִיתָא אֲתַתְּרַכַת, וּבֵיתָא אֲתַחְרַבַת. לְבַתָּר כַּד נִחִית וְי' לְאַתְרֵיהָ, אֲשַׁגַּח בְּבֵיתָהּ וְהָא אִתְחַרֵיב, בְּעֵי לְמְטָרוֹנִיתָא, וְהָא אִתְרַחֲקַת וְאִזְלַת. חֲמָא לְהַיִּכְלִיָּה, וְהָא אֲתוּקַד. בְּעָא לְעַמָּא, וְהָא אֲתַגְּלִי. חֲמָא לְבַרְפָּאן דִּנְחַלִין עֲמִיקִין דִּהוּוּ נִגְדִין, וְהָא אֲתַמְנָעוּ. כְּדִין כְּתִיב, (יִשְׁעִיָּה כב) וַיִּקְרָא יְי' אֱלֹהִים צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא לְבָכִי וּלְמִסְפַּד וּלְקִרְחָה וּלְחִגּוֹר שָׁק. וְכִדִּין לְבָשׁוּ שָׁמַיִם קְדְרוֹת.

אָזוֹ וְה' (י"ח) נִמְשְׁכוּ אֶחָד פִּנְגָד הָאֶחָד, וְהוּא הַעֲלִיזוּנָה הַשְּׂפִיעָה אֶת הַמַּעֲיִנוֹת לְצַד הָאֶחָד, וְהַבְּרוּכוֹת לֹא נִמְצְאוּ, שֶׁהָרִי לֹא נִמְצְאוּ הַזִּכָּר וְהַנְּקִיבָה וְלֹא שְׂרִיִים כְּאֶחָד. אִזִּי שָׂאג יִשְׂאָג עַל נוֹהוּ. בְּכָה רַבִּי שְׂמַעוֹן, וּבְכָה רַבִּי אֶלְעָזָר. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּכִיָּה תְקוּעָה בְּלִבִּי מִצַּד אֶחָד, וְשִׂמְחָה בְּלִבִּי מִצַּד אֶחָד, שֶׁהָרִי שְׂמַעְתִּי דְבָרִים שְׁלֹא שְׂמַעְתִּי עַד עַתָּה. אֲשֶׁרִי חֲלָקִי! עֲרוֹת אֵשֶׁת אָבִיךָ לֹא תִגְלֶה. מִי זֶה אֵשֶׁת אָבִיךָ? אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, הָרִי שְׂנִינּוּ, כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה נִסְתָּר וְנִגְלָה, כְּמוֹ שֶׁהָשֵׁם הַקָּדוֹשׁ נִסְתָּר וְנִגְלָה, הַתּוֹרָה שֶׁהִיא שֵׁם קָדוֹשׁ, כִּף גַּם נִסְתָּר וְנִגְלָה. כָּאֵן הַכֹּל בְּנִגְלָה, יְדִיעָה נִסְתָּרָת כְּמוֹ שְׂבָאֲרָנוּ.

וְהַפְּסוּק הַזֶּה הוּא כִּף: אֵשֶׁת אָבִיךָ - לְמַדְנּוּ, כָּל זְמַן שֶׁהִגְבִּירָה נִמְצְאוֹת עִם הַמֶּלֶךְ וְהִיא מִיִּנְיָה אוֹתָךְ, נִקְרָאת אִמָּךְ. בַּעֲת שְׂגִלְתָּה עִמָּךְ וְהִתְרַחַקָה מִן הַמֶּלֶךְ, הִיא נִקְרָאת אֵשֶׁת אָבִיךָ. אֵשֶׁת הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ לֹא נִפְטָרָת בְּגִירוּשִׁין מִמֶּנּוּ, הִיא וְדָאִי אֲשֶׁתּוֹ, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (שם) כֹּה אָמַר ה' אִי זֶה סֵפֶר בְּרִיתוֹת אִמְכֶם אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיהָ. אֵלָּא וְדָאִי שֶׁהִיא אֵשֶׁת הַמֶּלֶךְ, אִף עַל גַּב שְׂגִלְתָּה.

וְכֵן צִוָּה עָלֶיךָ פְּעָמִים - כְּשִׁישָׁבָה עִם הַמֶּלֶךְ בְּזוּוֹג אֶחָד, וְנִקְרָאת אִמָּךְ, שְׂפָתוֹב עֲרוֹת אִמָּךְ לֹא תִגְלֶה, אֵל תַּעֲשֶׂה שִׁיתְרַחֲקוּ זֶה מִזֶּה וְתִשְׁלַח עַל חֲטָאָךְ, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב וּבְכַפְשֵׁיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם. וְאֶחָד כְּשֶׁהִיא בְּגִלוֹת עִמָּךְ וְנִגְלְתָה מִהִיכַל הַמֶּלֶךְ, וְנִקְרָאת אֵשֶׁת הַמֶּלֶךְ. אִף עַל גַּב שֶׁהִתְרַחַקָה מִמֶּנּוּ, אֵל תַּעֲשֶׂה כְּדִי שְׂתוּזוּ מִבִּינְךָ וְיִשְׁלֹטוּ בְּךָ

כְּדִין וְה' (ס"א ו') אֶתְנַגִּיד חַד לְקַבִּיל חַד. וְהוּא עֲלָאָה, נִגִּיד מִבּוּעֵי לְסִטְרָא אֶחְרָא, וּבְרַפָּאן לֹא מִשְׂתַּפְּחִין. דְּהָא דְכָר וְנוֹקְבָא לֹא אֲשַׁתְּכְחוּ, וְלֹא שְׂרִיִין כְּחֵדָא. כְּדִין (יְרֵמִיָּה כ"ה) שָׂאג יִשְׂאָג עַל נוֹהוּ. בְּכָה רַבִּי שְׂמַעוֹן, וּבְכָה רַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּכִיָּה תְקוּעָה בְּלִבָּאִי מִסִּטְרָא חֵדָא, וְחֵדוֹתָא בְּלִבָּאִי מִסִּטְרָא אֶחְרָא. דְּהָא שְׂמַעְנָא מְלִין, דְּלֹא שְׂמַעְנָא עַד הַשְּׂתָא, וְכָאָה חוֹלְקִי.

עֲרוֹת אֵשֶׁת אָבִיךָ לֹא תִגְלֶה, (ויקרא ח"י) מָאן אֵשֶׁת אָבִיךָ. אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, הָא תְּנִינּוּ, כָּל מְלוֹי דְּאוּרִייתָא סְתִים וְגִלְיָא, כְּמָה דְּשָׂמָא קְדִישָׁא סְתִים וְגִלְיָא, אוּרִייתָא דְּהִיא שְׂמָא קְדִישָׁא, הֲכִי נְמִי סְתִים וְגִלְיָא. הֲכָא כְּלָא בְּאֶתְגִּלְיָא, יְדִיעָא סְתִים כְּמָה דְּאוּקִימָנָא.

וְהָאִי קָרָא הֲכִי הוּא, אֵשֶׁת אָבִיךָ: תָּאנָא, כָּל זְמַנָּא דְּמִטְרוּנִיתָא אֲשַׁתְּכַחַת בְּמִלְפָּא, וְיִנְקָא לָךְ, אִקְרִי אִמָּךְ. הַשְּׂתָא דְּאֶתְגִּלְיָא עִמָּךְ וְאֶתְרַחַקַת מִן מִלְפָּא, אֵשֶׁת אָבִיךָ אֶתְקִרִי. אֲנָתוּ הִיא דְּמִלְפָּא קְדִישָׁא לֹא אֶתְפָּטַרַת בְּתִרוּכִין מְנִיָּה, אֲנָתִיָּה הִיא וְדָאִי. כְּמָה דְּכִתִּיב, (ישעיהו) כֹּה אָמַר יי' אִי זֶה סֵפֶר בְּרִיתוֹת אִמְכֶם אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיהָ. אֵלָּא וְדָאִי אֲנָתוּ הִיא דְּמִלְפָּא, אִף עַל גַּב דְּאֶתְגִּלְיָא.

וְעַל דָּא פְּקִיד עָלָה תְּרִי זְמַנִּי, כִּד יִתְבָּא בְּמִלְפָּא בְּזוּוֹגָא חַד, וְאֶתְקִרִי אִמָּךְ, דְּכִתִּיב עֲרוֹת אִמָּךְ לֹא תִגְלֶה, לֹא תַעֲבִיד דִּיתְרַחֲקוּן דָּא מִן דָּא, וְתִשְׁתַּלַּח עַל חוּבְךָ, כְּמָה דְּכִתִּיב, (ישעיהו) וּבְכַפְשֵׁיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם. וְחַד, כִּד הִיא בְּגִלוֹתָא עִמָּךְ, וְאֶתְגִּלְיָא מִהִיכַל דְּמִלְפָּא, וְאֶתְקִרִי אֲנָתוּ דְּמִלְפָּא. אִף עַל גַּב דְּאֶתְרַחַקַת מְנִיָּה לֹא תַעֲבִיד בְּגִין דְּתַעֲדִי מִבִּינְךָ, וְיִשְׁלֹטוּן בְּךָ שְׂנָאָךְ, וְלֹא תִסְתַּמְרַר עֲלֶךָ בְּגִלוֹתָא. הֲדָא הוּא דְּכִתִּיב עֲרוֹת אֵשֶׁת אָבִיךָ

בְּךָ שְׂנָאָךְ, וְלֹא תִסְתַּמְרַר עֲלֶךָ בְּגִלוֹתָא. הֲדָא הוּא דְּכִתִּיב עֲרוֹת אֵשֶׁת אָבִיךָ

שונאיך, ולא תשמר עליך בגלות. זהו שכתוב ערות אשת אביך לא תגלה. מה הטעם? משום פי ערות אביך הוא. אף על גב שהתרחקה מן המלך, בה השגחת המלך תמיד, וצריך להשמר כנגדה יותר ולא תחטא אליה.

רבי שמעון פתח, (דברים כג) כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחנה להצילך וגו'. כי ה' אלהיך - זו השכינה שנמצאת עם ישראל, וכל שכן בגלות, להגן עליהם תמיד מכל הצדדים ומכל שאר העמים כדי שלא ישמידו את ישראל.

שדמדנו, לא יכולים שונאייהם של ישראל להזיק להם עד שישראל מחלישים פת השכינה מלפני גדולי הממנים של שאר העמים, ואז יכולים להם שונאי ישראל ושולטים עליהם וגוזרים עליהם כמה גזרות רעות. וכשהם שבים אליה, היא משברת הכח והתקף של שונאי ישראל ונפרעת להם מן הכל.

ועל פן והיה מחניף קדוש, שצריך אדם שלא יטמא בחטאיו ויעבר על דברי תורה. שאם הוא עושה כף, מטמאים אותו, כמו שכתוב ונטמתם בם, בלי א'. ולמדנו, מאתים ארבעים ושמונה איברים בגוף, וכלם נטמאים כשהוא נטמא. כלומר, כשהוא רוצה להטמא.

ועל פן והיה מחניף קדוש. מה זה מחניף? אלו הם איברי הגוף. ולא יראה כף ערות דבר, מה זה ערות דבר? ערוה נכריה שזה (שוא) דבר רמז, לדבר הזה, כמו שבארנו. שאם כף, ושב מאחריך ודאי. ועל פן ערות אשת אביך לא תגלה. מה הטעם? משום שכתוב ערות אביך הוא, כמו שבארנו.

לא תגלה. מאי טעמא. בגין פי ערות אביך היא. אף על גב דאתרחקת מן מלפא, אשגחיתא דמלפא בה תדירא, ובעינא לאסתמרא לקבלה יתיר, ולא תיחוב לגבה.

רבי שמעון פתח, (דברים כג) כי יי' אלהיך מתהלך בקרב מחנה להצילך וגו'. כי יי' אלהיך: דא שכינתא, דאשתכחת בהו בישראל, ופל שפן בגלותא, לאגנא עליהו תדירא מפל סטרין, ומפל שאר עמין, דלא ישיצון להו לישראל.

דתנא, לא יכלין (דף ע"ה ע"ב) שנאיהון דישראל לאבאשא להו, עד דישראל מחלישין חילא דשכינתא מקמי רבבי ממנן דשאר עמין. כדין יכלין להון שנאיהון דישראל, ושלטין עלייהו, וגזרין עלייהו כמה גזירין בישין. וכד אינון תייבין לקבלה, היא מתברת חילא ותוקפא דכל אינון ממנן רבבין, ותברת חילא ותוקפא דשנאיהון דישראל, ואתפרעא להו מפלא.

ועל דא והיה מחניף קדוש, דבעי בר נש דלא יסתאב בחובוי, ויעבר על פתגמי אורייתא. דאי עביד הכי, מסאבין ליה, כמה דכתיב ונטמתם בם, בלא א'. ותאנא, מאתן ותמניא וארבעין שייפין בגופא, וכלהו אסתאבן, פד איהו אסתאב. כלומר, פד בעי לאסתאבא.

ועל דא, והיה מחניף קדוש. מאי מחניף, אלין אינון שייפי גופא. ולא יראה כף ערות דבר, מאי ערות דבר. ערייתא נוכראה דהאי (ס"א דסו) דבר רמז, כמה דאוקימנא. דאי הכי, ושב מאחריך ודאי. ועל דא ערות אשת אביך לא תגלה. מאי טעמא. בגין דכתיב ערות אביך היא, כמה דאוקימנא.

למדנו, על שלשה דברים מתעכבים ישראל בגלות: על שעושים קלון בשכינה בגלות, ומחזירים פניהם מהשכינה, ועל שמטמאים את עצמם לפני השכינה, ואת כלם בארנו במשנתנו.

רבי אבא היה הולך לקפוטקיא, והיה עמו רבי יוסי. עד שהיו הולכים, ראו איש אחד שהיה בא עם רשם אחד בפניו. אמר רבי אבא, נסטה מהדרך הזו, שהרי פניו של זה מעידים עליו שעבר על ערוה של התורה, כי כף רשום בפניו. אמר לו רבי יוסי, אם הרשם הזה היה לו כשהיה תינוק, איזו ערוה תמצא בו? אמר לו, אני רואה בפניו שמעידים על ערוה של התורה.

קרא לו רבי אבא, אמר לו, אמר דברך, הרשם הזה שבפניך מה זה? אמר להם, בכקשה מכס, אל תענישו יותר את אותו אדם, שהרי חטאיו גרמו לו. אמר רבי אבא, מהו? אמר לו, יום אחד הייתי הולך בדרך אני ואחותי, ושהינו במלון אחד ושתיתי יין, וכל אותו הלילה אחזתי באחותי. בבקר קמנו, ובעל בית המלון התקוטט עם איש אחד, ונכנסתי בניגהם, וקשרו אותי זה מצד זה וזה מצד זה, והרשם הזה היה נכנס למח, ונצלת על ידי רופא אחד שיש בתוכנו.

אמר לו, מי הרופא? אמר לו, זה רבי שמלאי. אמר לו, איזו רפואה נתן לך? אמר לו, רפואת הנפש. ומאותו יום חזרתי בתשובה. ובכל יום אני רואה את פני במראה אחת, ואני בוכה לפני הקדוש ברוך הוא, שהוא רבון העולמים, על אותו החטא,

תאנא, על תלת מלין מתעכבין ישראל בגלותא. על דעבדין קלנא בשכינתא בגלותא. ומהדרי אנפיהו מן שכינתא, ועל דמסאבי גרמייהו קמי שכינתא. וכלהו אוקימנא במתניתא דילן.

רבי אבא, הוה אזיל לקפוטקיא, והוה עמיה רבי יוסי. עד דהוו אזלי, חמו חד בר נש, דהוה אתי, ורשימא חד באנפוי. אמר רבי אבא, נסטי מהאי אורחא, דהא אנפוי דדין אסהידו עליה, דעבר בערייתא דאורייתא, בגיני כף אתרשים באנפוי. אמר ליה רבי יוסי, אי האי רשימא הוה ליה פד הוה ננוקא, מאי ערייתא אשתכח ביה. אמר ליה, אנא חמינא באנפוי, דאסהידו בערייתא דאורייתא.

קרא ליה רבי אבא, אמר ליה אימא מלה, האי רשימא דאנפך, מה הוא. אמר לון, במקוטא מנייכו, לא תענשו יתיר להווא בר נש, דהא חובי קא גרמו ליה. אמר רבי אבא מהו. אמר ליה, יומא חד הוינא אזיל בארחה אני ואחתי, שרינא בחד אושפיזא, ורוינא חמרא, וכל ההוא ליליא אחידנא באחתי. בצפרא קמנא, ואושפיזאי קטט בחד גברא, עיילנא בינייהו, וקטרו לי דא מהאי גיסא, ודא מהאי גיסא, ורשימא דא הוה עייל לבי מוחא, ואשתזבנא על ידא דחד אסייא דאית בגוון.

אמר ליה, מאן הוא אסייא. אמר ליה, רבי שמלאי הוא. אמר ליה מאי אסוותא ירב לך. אמר ליה אסוותא דנפשא. ומההוא יומא אהדרנא בתשובה. ובכל יומא חזינא אנפאי בחד חיזו, ובכינא קמי קדשא בריך הוא, דהוא רבון עלמין על ההוא חובה.

ומאינון דמעין אסחינא אנפאי. אמר רבי אבא, אי לאו דאתמנע מנך

ומאותן דמעות רחצתי פני. אמר רבי אבא, אם לא שנמנעה ממך תשובה, הייתי מעביר מפניך את אותו הרשם, אבל אני קורא עליך, (ישעיהו ו) וסר עונך וחסאתך תכפר. אמר לו, אמר שלש פעמים. אמר לו שלש פעמים והרשם עבר.

אמר רבי אבא, ודאי אדונך רצה להעבירו ממך, שודאי נמצאת בתשובה. אמר לו, נדרתי מהיום הזה לעסק בתורה יומם ולילה. אמר לו, מה שמך? אמר לו, אלעזר. אמר לו, אל עזר, ודאי שהשם גורם שאלקיך סיע לך והיה בעזרך. שלח אותו רבי אבא וברך אותו.

בפעם אחרת היה רבי אבא הולך אל רבי שמעון, נכנס לעירו, מצא אותו שהיה יושב ודורש (תהלים צ) איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת. איש בער לא ידע וגו', פמה טפשים אותם בני העולם שלא משגיחים ולא יודעים ולא מסתכלים לדעת את דרכי הקדוש ברוך הוא על מה הם עומדים בעולם, מי מעכב אותם לדעת? טפשותם, כי לא עוסקים בתורה. שאלו עוסקים בתורה, היו יודעים את דרכי הקדוש ברוך הוא.

וכסיל לא יבין את זאת, שלא מתבונן ולא יודע ההנהגות של זאת בעולם. (שאף על צא) שדן את העולם בדיניו ורואים את דיניה של זאת הזו שמגיעים לכני אדם שהם צדיקים, ולא מגיעים על הרשעים החיבים שעוברים על דברי התורה, שפתיב בפרוח רשעים כמו עשב וגו'. שאת העולם הזה הם יורשים אותו בכל צדדיו, והדינים לא מגיעים אליהם בעולם הזה. ואלמלא שדוד המלך הודיע אותו בסוף הכתוב, לא היינו יודעים, שפתיב להשמדם עדי עד, להשמדם

תשובה, אעברנא מאנפך ההוא רשימא. אבל קרינא עליך, (ישעיהו ו) וסר עונך וחסאתך תכפר. אמר ליה, תלת זמנין אימא. אמר ליה תלת זמנין, ואתעבר רשימא.

אמר רבי אבא, ודאי מארך הא בעא לאעברא מנה, דודאי בתשובה אשתכחת. אמר ליה, נדרנא מהאי יומא לאתעסקא באורייתא יממא ולייליא. אמר ליה, מה שמך. אמר ליה אלעזר. אמר ליה אל עזר, ודאי שמא גרים, דאלהך סייעך, והוה בסעדה, שדריה רבי אבא וברכיה.

לזמנא אחרא, הוה רבי אבא אזיל לגבי רבי שמעון, עאל במאתיה, אשפחיה דהוה יתיב ודריש, (תהלים צב) איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת. איש בער לא ידע וגו', פמה טפשין אינון בני עלמא, דלא משגיחין ולא ידעין ולא מסתכלין למנדע אורחוי דקודשא בריך הוא, על מה קיימין בעלמא. מאן מעכב להו למנדע, טפשותא דלהון. בגין דלא משתדלי באורייתא, דאילו הו משתדלי באורייתא ינדעון אורחוי דקודשא בריך הוא. וכסיל לא יבין את זאת, דלא מסתכל ולא ידע (דף ע"ו ע"א) נימוסי דזאת בעלמא. (דאף על

צ) דדאין עלמא בדינוי וחמאן לדינוי דהאי זאת, דמטאן על בני נשא דאינון זפאין, ולא מטאן על רשיעיא חייבין, דעברין על פתגמי אורייתא, דכתיב, (תהלים צב) בפרוח רשעים כמו עשב וגו'. דהאי עלמא ירתין ליה בכל סטרוי, ודינין לא מטון עלוי בהאי עלמא. ואלמלא דדוד מלכא אודעיה בסופיה דקרא, לא ידעין, דכתיב להשמדם עדי עד, לשיצאה להון מההוא עלמא, ולמהוי עפרא תחות שדוד המלך הודיע אותו בסוף הכתוב, לא היינו יודעים, שפתיב להשמדם עדי עד, להשמדם

מאותו העולם, ושיהיו עפר תחת רגלי הצדיקים, שפתיב (מלאכי א) ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם.

עוד פתח ואמר, (איוב טז) ויגם בי כחשי יענה. במה מדבר? אלא אשרי חלקו של אדם שמשתדל בתורה לדעת את דרכי הקדוש ברוך הוא. שכל מי שמשתדל בתורה, כאלו השתדל בשמו ממש. מה שמו של הקדוש ברוך הוא עושה הנגהגות, אף התורה גם כן. בא וראה, מי שעובר על דברי תורה, התורה עולה ויורדת ועושה באדם רשומים בפניו, כדי שישתכלו בו עליונים ותחתונים, וכלם שופכים קללות על ראשו.

ורמזנו, כל אותם עיני ה' שהולכים ומשוטטים בעולם לדעת את דרכי בני אדם, כלם זוקפים עינים ומסתכלים בפני אותו האיש, ורואים אותם, וכלם פותחים עליו: וי וי. אוי לו בעולם הזה, ואוי לו בעולם הבא. הסתלקו מסביב לפלוני, שהרי עדות בפניו, ורוח טמאה שורה עליו. וכל אותם ימים שנמצא רשם בפניו לעדות, אם מוליד בן, הוא שולף לו רוח מצד הטמאה, ואלו הם הרשעים של הדור, עני הפנים, שרבונו עוזב אותם בעולם הזה להשמידם לעולם הבא.

שנינו, הצדיק הזכאי הזה שמשתדל בתורה יומם ולילה, הקדוש ברוך הוא מושף עליו חוט אחד של חסד ונרשם לו בפניו, ומאותו רשם פוחדים עליונים ותחתונים. כך גם מי שעובר על דברי תורה, מושכים עליו רוח טמאה ונרשם לו בפניו, וממנו בורחים עליונים ושעבר על דברי תורה ועל מצוות

רגליהון דצדיקייא, דכתיב, (מלאכי ג) ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם.

הו פתח ואמר, (איוב טז) ויגם בי כחשי יענה. במאי קא מיירי. אלא, זכאה חולקיה דבר נש דאשתדל באורייתא, למנדע אורחוי דקודשא בריך הוא. דכל מאן דאשתדל באורייתא, כאלו אשתדל בשמיה ממש. מה שמיה דקודשא בריך הוא עביד נימוסין. אוף אורייתא הכי נמי. תא חזי, האי מאן דעבר על פתגמי אורייתא, אורייתא סלקא ונחתא ועבדא ביה נש רשימין באנפוי, בגין דיסתכלון ביה עלאי ותתאי, וכלהו אושדן לווטין על רישיה.

ותאנא, כל אינון עיני יי, דאזלין ושאטין בעלמא למנדע אורחוי דבני נשא, כלהון זקפין עינין, ומסתכלין באנפוי דההוא בר נש, וחקמן להו, וכלהו פתחין עליה ווי ווי. ווי ליה בהאי עלמא, ווי ליה בעלמא דאתי. אסתלקו מסוחרניה דפלניא, דהא סהדותא באנפוי, ורוחא דמסאבא שריא עלוי. וכל אינון יומין דאשתכח רשימו באנפוי לסהדותא, אי אוליד בר, אשליף ליה רוחא מסטרא דמסאבא. ואלין אינון חייבי דרא, תקיפי אנפין, דמאריהון שביק להון בהאי עלמא, לשיצאה להו בעלמא דאתי.

תנינן, האי צדיקא זכאה דאשתדל באורייתא יממא וליליא, קדשא בריך הוא משיף עליה חד חוטא דחסד, ואתרשים ליה באנפוי, ומההוא רשימא דחלי עלאי ותתאי. הכי נמי מאן דעבר על פתגמי אורייתא, משכאן עליה רוחא דמסאבא, ואתרשים ליה באנפוי, ומגניה ערקין עלאי ותתאי. וכלא מכרזי עליה, ותחתונים. וכלם מכריזים עליו: הסתלקו מסביב לפלוני,

רבננו. אוי לו ואוי לנפשו! הרי שלף ריח טמאה שנמצאת עמו והורישו לבנו, וזהו שהקדוש ברוך הוא אין לו בו חלק, ועוזב אותו להשמידו לעולם הבא.

אמר לו רבי אבא, יפה אמרת, אבל מנין לך את זה? אמר לו, כף למדתי, ולמדתי שהירשה הרעה הזו יורשים כל בניו, אם לא שישבו, שהרי אין דבר שעומד לפני תשובה. ואני כף למדתי, שרפואה זו נתנו לי פעם אחת, שהייתי רשום בפני, ויום אחד הייתי הולך בדרך ופגשתי צדיק אחד, ועל ידו עבר ממנו אותו הרשם. אמר לי, מה שמך? אמרתי לו, אלעזר, וקרא עלי אלעזר אחר. אמר לו, ברוך הרחמן שראיתי אותך וזכיתי לראותך בזה. אשרי חלקך בעולם הזה ובעולם הבא. (אמר

11) אני הוא שפגשתי כף.

השתטח לפניו והביאו לביתו. התקין לפניו חלת (טרבוסא) לחם ובשר של עגלה משלשת. אחר שאכלו, אמר לו אותו האיש: רבי, אמר לי דבר אחד, פרה אדמה יש לי, אמו של העגל שאת בשרו זה עתה אכלנו, ויום אחד טרם שהתעברה והולידה, הלכתי אחריה למרעה במדבר, בעוד שאני מנהיג אותה עבר לפני איש אחד, אמר לי, מה שמה של הפרה הזו? אמרתי, מיום שנולדה לא קראתי בשם. אמר לי, היא נקראת בת שבע אם שלמה, אם תזכה לכפרה. ואני, בעוד שהחזרתי את ראשי, לא ראיתי אותו, וצחקתי מאותו הדבר.

ועכשיו שזכיתי בתורה, התעוררתי על הדבר ההוא,

אסתלקו מסחרניה דפלגיא, דעבר על פתגמי אורייתא, ועל פקודי דמאריה, ווי ליה, ווי לנפשיה. האי אשליף רוחא דמסאבא, דאשתכח עמיה, ואורית ליה לבריה, והאי הוא דקודשא בריך הוא לית ליה ביה חולקא, ושביק ליה, לשיצאה ליה לעלמא דאתי.

אמר ליה רבי אבא, שפיר קאמרת, מנא לך האי. אמר ליה הכי אוליפנא. ואוליפנא, דהאי ירותא בישא, אחסינון בלהו בנוי, אי לא יתובון, דהא לית מלה קיימא קמי תשובה. ואנא הכי אוליפנא, דאסותא דא יתבו לי זמנא חדא, דהוינא רשים באנפאי, ויומא חד הוינא אזיל באורחא, ואערענא בחד זפאה, ועל ידוי אתעבר מנאי ההוא רשימא. אמר לי, מה שמך. אמר ליה אלעזר, וקרי עלי אלעזר אחרא. אמר ליה, בריך רחמנא, דחמינא לך, וזכינא למחמי לך בהאי. זפאה חולקך בעלמא דין ובעלמא דאתי, (אמר ליה) אנא הוא דאערענא לך.

אשתטח קמיה, אייתיה לביתיה, אתקין קמיה קורטיסא (כ"א טרבוסא) דנהמא, ובשרא דעגלא תליתאה. בתר דאכלו, אמר ליה ההוא גברא, רבי, אימא לי חד מלה, חדא תורתא סומקא אית לי, אימא דעגלא דבישרא דא דאכילנא, ויומא חד עד לא אתעברת ואולידת, אזילנא בתראה למרעא למדברא, עד דדברנא לה אעבר קמאי חד גברא, אמר ליה, מה שמה דתורתא דא. אמינא, מן יומא דאתיילידת לא קרינא לה בשמא. אמר ליה, בת שבע אם שלמה אתקרי, אי תזכה לכפרה. ואנא בעוד דאהדרנא רישאי, לא חמינא ליה, וחיכנא מההוא מלה. (דף ע"ו ע"ב)

והשתא דזכינא באורייתא, אתערנא על ההיא, ומן יומא דאתפטר

ומיום שנפטר מכאן רבי שמלאי, לא היה איש שיאיר לנו בתורה כמותו, ואני פחדתי לומר דבר תורה שלא למדתי. והדבר הזה שהסתפלתי שדבר חכמה הוא, ולא ידעתי. אמר לו, ודאי שזהו דבר חכמה, ורמז עליון הוא למעלה ולמטה.

אבל תא חזי, בת שבע אתקרי ממש ברזא דחכמתא. בגין כך פתיב בה פלא בשבע. שבע פרות. שבע שרפות. שבע הזאות. שבע כבוסים. שבע טמאים. שבע טהורים. שבע כהנים. ומשה ואהרן בחדש בון, שכתוב וידבר ה' אל משה ואהרן וגו'. ויפה אמר אותו האיש שאמר בת שבע, והכל הוא סוד של חכמה. אמר לו, ברנף הרחמן ששמעתי דבר זה, ברנף הוא, שהרי הקדים לי שלום בראשונה לזכות לזה, שכתוב (ישעיה נז) שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר ה'. כשאני הייתי רחוק, הקדים לי הקדוש ברנף הוא שלום להיות קרוב. קרא עליו רבי אבא, (שמואל א כה) אתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום.

ערות אחות אביך לא תגלה. רבי חייא פתח, ואיש אשר יקח את אחת או בת אביו או בת אמו וראה את ערותה וגו'. שם שנינו, מאה ושלשים שנה פרש אדם מאשתו ולא היה מוליד. משהרג קין את הבל לא רצה אדם להזדווג עם אשתו. רבי יוסי אמר, משעה שנגזרה עליו ועל כל העולם מיתה. אמר, למה אני אוליד לבהלה? מיד פרש מאשתו.

ושתי רוחות נקבות היו באות ומדווגות עמו והולידו. ואותם שהולידו היו המזיקים של

רבי שמלאי מהכא, לא הוה בר נש דיננהיר לן באורייתא כוותיה. ואנא דחילנא למימר מלה דאורייתא דלא אוליפנא. ומלה דאסתפלנא דמלה דחכמתא היא, ולא ידענא. אמר ליה, ודאי מלה דחכמתא היא, ורמיזא עלאה היא לעילא ולתתא.

אבל תא חזי, בת שבע אתקרי ממש ברזא דחכמתא. בגין כך פתיב בה פלא בשבע. שבע פרות. שבע שרפות. שבע הזאות. שבע כבוסים. שבע טמאים. שבע טהורים. שבע כהנים. ומשה ואהרן בחושבנא דהא פתיב, וידבר יי' אל משה ואהרן וגו'. ושפיר קאמר ההוא גברא, דאמר בת שבע, וכלא רזא דחכמתא היא.

אמר ליה, ברנף רחמנא דשמענא מלה דא. ברנף הוא דהא אקדים לי שלום בקדמיתא, למזפי להאי. דכתיב (ישעיה נז) שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר יי'. אנא פד הוינא רחוק, קדשא ברנף הוא אקדים לי שלום למהוי קרוב. קרא עליה רבי אבא, (שמואל א כה) אתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום.

ערות אחות אביך לא תגלה. (ויקרא ח"י) רבי חייא פתח, ואיש אשר יקח את אחת או בת אמו וראה את ערותה וגו'. תמן תנינן, מאה ותלתין שנין, אתפרש אדם מאתתיה, ולא הוה אוליד. מדקטל קין להבל, לא בעא אדם לאזדווגא באתתיה. רבי יוסי אמר, משעתא דאתגזר עליה ועל כל עלמא מיתה, אמר, אמאי אנא אוליד לבעתותא. מיד אתפרש מאתתיה.

ותרין רוחין נוקבין, הוו אתיין ואזדווגן עמיה, ואולידו. ואינן דאולידו הוו מזיקין

דעלמא, ואקרוין נגעי בני אדם. ואלין סאטן לבני אדם, ושריין בפתחא

העולם, ונקראים נגעי בני אדם, ואלה מסיתים בני אדם ושורים בפתח הפית ויבבורות ובכתי הפסא. ועל כן בן אדם שנמצא בפתח ביתו השם הקדוש שדי בכתרים עליונים, פלם בורחים ומתרחקים ממנו. זהו שכתוב (תהלים צא) ונגע לא יקרב באהלך. מה זה ונגע לא יקרב? אלו נגעי בני אדם.

והכדנו, בשעה שירד אדם בדיוקן עליון, בדיוקן קדוש, וראו אותו עליונים ותחתונים, פלם קרבו אליו והמליכוהו על העולם הזה. לאחר שבא הנחש על חנה והטיל בה זמה, אחר כך הולידה את קין, ומשם (מתקס) נתחזבו כל דורות הרשעים בעולם. ומדור השדים והרוחות משם נמצאו, ומצדו. ומשום כך כל השדים והרוחות, חצי יש בהם מבני אדם שלמטה, וחצי ממלאכים עליונים שלמעלה. וכן כשנולדו מאדם אותם אחרים, פלם נמצאו כגון זה - חצי מהתחתונים, וחצי מהעליונים.

אחר שנולדו מאדם, (חזרו לו קצת מאותן רוחות שיצאו מתשוקתו בחלום) הוליד מאותן רוחות בנות שדומות ליפי העליונים וליפי התחתונים, ועל זה כתוב, (בראשית ו) ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה וגו', וטעו כלם אחריהן. וזכר אחד נמצא שבא לעולם מרוחו של צד קין, וקראו לו תובל קין, ונקבה אחת יצאה עמו, והיו הבריות טועים אחריה, ונקראת נעמ"ה. ממנה יצאו רוחות ושדים אחרים, והם תלויים באויר ומודיעים דברים לאותם אחרים שמצויים למטה. ותובל קין הנה הוציא פלי זין להרג לעולם, ונעמה הזו התרעשה ברגשה, ונדבקה

דביתהא, ובכיראי, ובכתי כסאי. ועל דא בר נש, דאשתכח בפתחא דביתהא שמא קדישא שדי בכתרין עלאין, פלהו ערקאן ואתרחקו מניה, הדא הוא דכתיב, (תהלים צא) ונגע לא יקרב באהלך. מאי ונגע לא יקרב. אלין נגעי בני אדם.

והאנא, בשעתא דנחת אדם בדיוקנא עלאה, בדיוקנא קדישא, וחמו ליה עלאי ותתאי, פלהו קריבו גפיה, ואמלכוהו על האי עלמא. בתר דאתא חויא על חנה, ואטיל בה זוהמא, לבתר אולידת קין. מתמן (ס"א נתיחסו) נתחייבו כל דרין חייבין דעלמא. ומדורא דשדין ורוחין, מתמן אשתכחו, ומסטרוי. ובגיגי פה כל רוחין ושדין, פלגותא אית בהו מבני נשא דלתתא, ופלגותא ממלאכי עלאי דלעילא. וכן פד אתיילידו מאדם אינון אחרנין, פלהו אשתכחו כהאי גוונא, פלגו מתתאי, ופלגו מעלאי.

בתר דאתיילידו מאדם, (ס"א אהדרו ליה קצת מאינון רוחין דנפקו מתאובתיה בחלמא) אוליד מאינון רוחי בנתו, דדמן לשפירו דעלאי, ולשפירו דתתאי. ועל דא כתיב, (בראשית ו) ויראו בני האלהים את בנות האדם פי טובות הנה וגו', וטעו פלא בתרייהו. וחד דכורא אשתכח, דאתא לעלמא מרוחיה דסטרא דקין, וקרין ליה תובל קין. וחדא נוקבא נפקת עמיה, והו ברין טעאן בתראה, ואתקרי נעמ"ה. מינה נפקו רוחין ושדין אחרנין. ואינון תליין באוירא, ואודעין מלין לאינון אחרנין דשכיחין לתתא.

ודא תובל קין, אפיק זייגי קטולא לעלמא, ודא נעמה אתרגישת בריגשהא, ואתדפקת בסטרהא. ועד כען קיימא,

בצדקה. ועד עכשו היא קימת, ומדורה בין שאון הים הגדול, ויוצאת וצוחקת עם בני אדם, ומתחממת מהם בחלום באותה השוקה של אדם, ונדבקת בו. תשוקה היא נוטלת, ולא יותר. ומאותה תשוקה היא מתעברת, ומוציאה מינים אחרים לעולם. והבנים הללו שמולידה מבני אדם נמצאים כנגד נקבות בני האדם, ומתעברות מהם ומולידות רוחות, וכלם הולכים אל לילית הראשונה, והיא מגדלת אותם. והיא יוצאת לעולם ורוצה תינוקותיה. ורואה תינוקות של בני אדם ונדבקת להם להרג אותם, ולהשאב לרוחות תינוקות בני האדם, והולכת עם אותה הרוח (תינוק), ומזדמנים שם שלש רוחות קדושות, וטסים לפניה, ונוטלים ממנה אותה הרוח (תינוק), ומניחים אותה לפני הקדוש ברוך הוא, ושם נחקקים (לומדים) לפניו.

משום כך התורה מזכירה את בני האדם, והתקדשותם והייתם קדושים, ודאי. אם נמצא אדם קדוש, לא פוחד ממנה, שאז מזמין הקדוש ברוך הוא את אותם שלשת המלאכים הקדושים שאמרנו, ושומרים את אותו התינוק, והיא לא יכולה להרע לו. זהו שכתוב לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלה. מה הטעם לא תאנה אליך רעה? משום שכי מלאכיו יצוה לך. וכתוב פי כי חשק ואפלטוהו. שאם אדם לא נמצא קדוש, ושולף רוח מצד הטמאה, אזי היא באה וצוחקת עם אותו תינוק. ואם היא הורגת אותו, היא נשאבת לאותה הרוח ולא זזה ממנה לעולמים. ואם תאמר, אותם האחרים שהרגה אותם והזדמנו לפניה הם אותם שלשה קדושים, ונוטלים ממנה אותה

ומדורה בין ריגשי ימא רבא, ונפקת וחיבת בכני נשא, ואתחממת מנייהו בחלמא, בההוא תיאובתא דבר נש, ואתדבקת ביה. תיאובתא נטלת ולא יתיר. ומההוא תיאובתא אתעברת, ואפיקת זינין אחרנין לעלמא.

ואלין בנין דאלידת מבני נשא, משתפחין לקבלי נוקבי בני נשא, ומתעברין מנייהו, ואולידין רוחין, וכלהו אזלין ללילית קדמיתא, והיא מגדלת לון. והיא נפקת לעלמא, ובעיא (דף ע"ד ט"ז) רבייהא, וחת רביי בני נשא, ואתדבקת בהו, לקטלא להו, ולאשתאבא ברוחייהו דרביי בני נשא והיא אזלת בההוא רוחא (נ"א רביא), ואזדמנן תמן תלת רוחין קדישין, וטאסין קמה, ונטלין ההוא רוחא (נ"א רביא) מנה, ומניחין ליה קמי קדשא בריה הוא, ותמן מתגלפי (ס"א מהאלפי) קמיה.

בניי פך אורייתא אזהרת להו לבני נשא, והתקדשתם והייתם קדושים ודאי. אי אשתכח בר נש קדישא, לא מסתפי מינה, דכדין זמין קדשא בריה הוא לאלין תלת מלאכין קדישין דאמרן, ונטרין ליה לההוא רביא, והיא לא יכלא לאבאשא ליה, הדא הוא דכתיב, (תהלים צא) לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלה. מאי טעמא לא תאנה אליך רעה. בגין פי מלאכיו יצוה לך, וכתיב (תהלים צ) פי כי חשק ואפלטוהו.

דאי בר נש לא אשתכח קדישא, ואשליף רוחא מסטרא דמסאבא, כדין היא אתיא וחיבת ביה בההוא רביא. ואי קטילת ליה, אשתאבת בההוא רוחא, ולא תעדי מגיה לעלמין. ואי תימא אינון אחרנין, דקטילת לון, ואזדמנו קמה אינון תלתא קדישין, ונטלין מנה ההוא אותם האחרים שהרגה אותם והזדמנו לפניה הם אותם שלשה קדושים, ונוטלים ממנה אותה

הרוח, הרי לא נמצאו בצד הטמאה, למה היא שולטת להרג אותם? אלא זה כשהאיש הזה אינו מתקדש, אבל לא מתפונן להטמא ולא נטמא, פי כף היא יכולה לשלט בגוף ולא ברוח.

ולפעמים נמצא שיוצאת נעמה לעולם להתחמם עם בני אדם, ונמצא אדם בקשר (בקשרו) של תשוקה עמה, ומתעורר משנתו, ואוחז באשתו ושוכב עמה, והרצון שלו באותה תשוקה שהיתה לו בחלומו, אז אותו הבן שמוליד בא מצדה של נעמה, שהרי בתשוקה שלה זה נמצא. כשיוצאת ליליית ורואה אותו, היא יודעת הדבר ונקשרת בו, ומגדלת אותו כמו האחרים בני נעמה, ונמצאת עמו זמנים רבים ולא הורגת אותו.

והו איש, שפכל לבנה ולבנה נחסר, ולא מתאיאשת ממנו לעולמים, שהרי בכל לבנה ולבנה כשהיא מתחדשת בעולם, ליליית יוצאת, ופוקדת על כל אלה שהיא מגדלת וצוחקת בהם, ואז אותו האיש פגום באותו זמן. אשריהם הצדיקים שמתקדשים בקדשת המלך, עליהם כתוב, (ישעיה טו) והנה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו וגו'.

את הדברים הללו גלה שלמה המלך בספרו של אשמדאי המלך, ומצאנו בו אלה וארבע מאות וחמשה מיני טמאה שנטמאים בהם בני אדם. את זה גלה אשמדאי למלך שלמה.

אוי להם לבני אדם, שפכלם אטומים וסתומי עינים, ולא יודעים ולא שומעים ולא משגיחים איך הם עומדים בעולם. והנה עצה ורפואה

רוחא, הא לא בסטרא דמסאבא אשתכחו, אמאי שלטא לקטלא להו. אלא, האי כד בר נש לא אתקדש, אבל לא אתפונן לאסתאבא ולא אסתאב, בגין כף יכלא לשלטאה בגופא, ולא ברוחא.

וזמנין אשתכח דנפקת נעמה לעלמא, לאתחממא מבני נשא, ואשתכח בר נש בקשרא (נ"א בקשריא) דתיאובתא עמה, ואתער משנתיה, ואחיד באנתתיה, ושכיב עמה, ורעותא דיליה בההוא תיאובתא דהוה ליה בחלמיה, כדין ההוא בר דאוליד, מסטרא דנעמה קא אתיא, דהא בתיאובתא דילה אשתכח האי, כד נפקא ליליית וחקמת ליה, ידעת מלה, והיא אתקטרת ביה, ומגדלת ליה פאינון אחרנין בנוי דנעמ"ה, ואשתכחת עמיה זמנין סגיאין, ולא קטלא ליה.

האי הוא בר נש, דבכל סיהרא וסיהרא אתפגים, ולא אתיאשא מגייה לעלמין, דהא בכל סיהרא וסיהרא כד אתחדשא בעלמא, ליליית נפקא, ופקדא על כלהו דהיא מגדלת, וחייבא בהו, וכדין ההוא בר נש פגים בההוא זמנא, זפאין אינון צדיקיא, דמתקדשי בקדושה דמלפא, עלייהו כתיב (ישעיה טו) והנה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו וגו'.

מלין אלין גלי שלמה מלפא, בספרא דאשמדאי מלפא, ואשפחנא ביה אלה וארבע מאה וחמש זיני מסאבותא, דמסתאבי בהו בני נשא. דגלי דא אשמדאי לשלמה מלפא.

ווי להו לבני נשא, דכלהו אטימין וסתימין עיינין, ולא ידעין, ולא שמעין, ולא משגיחין, הוה קיימין בעלמא. והא עיטא ואסוותא קמיהו, ולא מסתפלין. דהא לא יכלין בני נשא לאשתזבא,

ואסוותא קמיהו, ולא מסתפלין. דהא לא יכלין בני נשא לאשתזבא,

לפניהם, ואינם מסתכלים. שהרי אין אנשים יכולים להנצל אלא בעצה של התורה, שפיתוב (דברים) כי יהיה בך איש אשר לא טהור מקרה לילה. אשר לא יהיה טהור דוקא, מקרה לילה דוקא, והרי בארנו את הדברים בעצת התורה הקדושה. שפך פתוב בתורה הקדושה, והתקדשתם והייתם קדשים פי אני ה' אלהיכם.

למדנו, אחר שהסתלקו קין והבל, חזר אדם לאשתו, והתלבש ברוח אחרת, והוליד את שתי מלאכים בעולם, והגדיל הקדוש ברוך הוא את החסד בעולם, ולכל אחד נולדה עמו נקבה, שיתושב העולם כמו שלמעלה. והרי פרשה החברים בסתם משנה, שפיתוב ואיש אשר יקח את אחותו פת אביו או בת אמו וגו', חסד הוא. חסד הוא ודאי. ואחר ששרה החסד, יצאו גזעים ושרשים מתחת למעלה, ונפרדו הענפים, והקרוב התרחק. אז גדל הענף ויבא להתחבר בזווג אחד עם האילן. זה בראשונה, וזה בסתור העולם, משום שפיתוב (תהלים פב) אמרתי עולם חסד יבנה. אבל מפאן והלאה, אנשים שימצאו בו - ונכרתו לעיני בני עמם.

למדנו, ערות אחות אביך, כמו שנתגלה בנסתר. פתוב (הושע יד) כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם וגו'. אשרי חלקם של הצדיקים שיוצעים דרכי הקדוש ברוך הוא והולכים בהם ונודעים אליהם. אשרי חלקם.

למדנו, התעברת ה' עליונה באהבה וחביבות שאין נפרד ממנה יו"ד לעולמים. התעברת והוציאה וא"ו, אחר כך עמד לפניה והיניקה אותו, וזו (דוד בועלם)

אלא בעיטא דאורייתא. דכתיב, (דברים כג) פי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה. אשר לא יהיה טהור דייקא, מקרה לילה דייקא, והא אוקימנא מלי, בעיטא דאורייתא קדישא. דהכי כתיב באורייתא קדישא, והתקדשתם והייתם קדושים פי אני יי' אלהיכם.

תאנא, בתר דאסתלקו קין והבל, אתהדר אדם לאנתתיה, ואתלבש ברוחא אחרא, ואוליד לשת. מפאן אתייחסו דרי דצדיקייא בעלמא. ואסגי קדשא בריך הוא חסד בעלמא, ובכל חד אתיילידת נוקבא עמיה, לאתיישבא עלמא כגוונא דלעילא. והא אוקמוה חברייא בסתימאה דמתניתין, דכתיב, (ויקרא כ) ואיש אשר יקח את אחותו פת אביו או בת אמו וגו', חסד הוא. חסד הוא ודאי, ובתר דשאר חסד, גזעין ושרשין נפקין מתחות לעילא, ואתפרשן ענפין, וקריב אתרחק. כדין ענפא אסגי, ואתי לאתחברא בזווגא חד באילנא. האי בקדמיתא, האי בסתימא דעלמא. בגין דכתיב, (תהלים פט) אמרתי עולם חסד יבנה. אבל מפאן ולהלאה בני נשא דישתכחון ביה, ונכרתו לעיני בני עמם. (דף ע"ז ע"ב).

תאנא, ערות אחות אביך, פמה דאתגלייא בסתימא. פתיב, (הושע יד) כי ישרים דרכי יי' וצדיקים ילכו בם וגו', זפאה חולקיהון דצדיקייא, דידיעי ארחוי דקודשא בריך הוא, ואזלין בהו, ואשתמודען גפניהו. זפאה חולקיהון.

תאנא, אתעברת ה"א עלאה ברחימותא וחביבותא דלא מתפרש מנה יו"ד לעלמין. אתעברת ואפיקת וא"ו, לבתר קאים קמה, וינקה ליה. ודא (נ"א ודאין בעלמא) וא"ו כד

הוא"ו כְּשִׁינְאָה, בַּת זִוְגוֹ יִצְחָק
עִמּוֹ. בֵּא הַחֹסֵד וְהַתְּעוֹרֵר אֵלָיו,
וְהַפְּרִיד אוֹתָם, וְיִצְאוּ גִזְעִים
מִתַּחַת לַמַּעֲלָה, וְהַתְּפַשְׁטוּ עֲנָפִים
וְהַתְּרַבּוּ, וְנִעְשְׂתָה ה"א תַּחְתּוֹנָה.
וְהַתְּרַבְּתָה בַּעֲנַפֶּיהָ לַמַּעֲלָה
לַמַּעֲלָה, עַד שֶׁהִזְדוּגָה בְּאֵילָן
הָעֵלְיוֹן, וְהַתְּחַבְּרוּ וְא"ו עִם ה"א.
מִי גֵרָם לָהֶם? חֹסֵד הוּא. חֹסֵד

הוּא וְדָאִי. שְׁחַבְּרָם כְּאַחַד.
י"ד עִם ה"א עֲלִיוֹנָה, אֵינן תְּלוּי
חִבּוּרָן בְּחֹסֵד, אֲלָא חִבּוּרָן תְּלוּי
בְּמִזְלָה, וְחִבְיָבוּתָן, שְׁלֵא נִפְרְדוּת
לְעוֹלָמִים. יו"ד נִקְשְׂרַת לַה"א,
וְה"א נִקְשְׂרַת לְא"ו, וְא"ו
נִקְשְׂרַת בְּה"א, וְה"א נִקְשְׂרַת
בְּכָל. וְהַכֹּל הוּא קֶשֶׁר אֶחָד וְדָבָר
אֶחָד. לֹא נִפְרְדוּת זֶה מִזֶּה
לְעוֹלָמִים. כְּפִיכּוֹל מִי שְׁגוּרָם אֵת
הַפְּרוּד, כְּפִאֵלוֹ חָרִיב עוֹלָם, וְנִקְרָא
עָרוֹת הַכֹּל.

וְלַעֲתִיד לְבֹא עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְהִשָּׁב שְׂכִינָה לְמִקּוּמָה,
וְשִׁמְצָא הַכֹּל בְּזוּוּג אֶחָד, שְׁכַתּוּב
(זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד
וְשִׁמּוֹ אֶחָד וְגו'. וְאִם תֹּאמַר,
עַכְשָׁיו אֵינּוּ אֶחָד? לֹא, שְׁהָרִי
עַכְשָׁיו הִרְשָׁעִים שֶׁל הָעוֹלָם גָּרְמוּ
שְׁלֵא יִמְצָא אֶחָד, שְׁהָרִי הַגְּבִירָה
הַתְּרַחֵקָה מִן הַמַּלְאָךְ, וְלֹא נִמְצְאוּ
בְּזוּוּג. הָאִם הָעֲלִיוֹנָה הַתְּרַחֵקָה
מִהַמַּלְאָךְ וְלֹא מִיְנִיקָה אוֹתוֹ.

כִּי מַלְאָךְ בְּלִי גְבִירָה לֹא מִתְעַטֵּר
בְּעִטְרוֹתָיו עִמָּה (שֶׁל הָאִם) כְּמוֹ
בְּרֵאשׁוֹנָה כְּשֶׁהַתְּחַבְּרָ עִם
הַגְּבִירָה, שְׁעֵטְרָה אוֹתוֹ בְּכִמָּה
עִטְרוֹת, בְּכִמָּה זְהָרִים בְּעִטְרוֹת
קְדוּשׁוֹת עֲלִיוֹנוֹת, שְׁכַתּוּב (שִׁיר א)
צְאִינָה וְרֵאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמַלְאָךְ
שְׁלֵמָה וְגו', שֶׁהִזְדוּגָה עִם הַגְּבִירָה,
אִז עֵטְרָה אוֹתוֹ הָאִם הָעֲלִיוֹנָה
כְּרֵאוּי. וְכַעַת שְׁאִין נִמְצָא הַמַּלְאָךְ
עִם הַגְּבִירָה, אִזִּי הָאִם הָעֲלִיוֹנָה
נוֹטֶלֶת אֵת כְּתָרָה (עִטְרוֹתָה) וּמוֹנַעַת

נִפְקָא, בַּת זִוְגוֹ נִפְקָא עִמָּיה. אֲתִיָּא חֹסֵד אֲתַעֲר
גְּבִיָּה, וּפְרִישׁ לוֹן, וְנִפְקוּ גִזְעִין מִתַּחַת לַעֵילָא,
וְאֲתַפְּשְׁטוּ עֲנָפִין, וְאֲסַגִּיאוּ, וְאֲתַעֲבִידַת ה"א
תַּתָּא. וְאֲתַרְבִּיאַת בַּעֲנַפָּהָ לַעֵילָא לַעֵילָא,
עַד דְּאִזְדוּגַת בְּאֵילָנָא עֲלָא, וְאֲתַחְבְּרוּ וְא"ו
עִם ה"א, מָאן גָּרִים לוֹן. חֹסֵד הוּא. חֹסֵד הוּא
וְדָאִי. דְּחַבְּרָ לוֹן כְּחָדָא.

י"ד עִם ה"א עֲלָא. לֹא תִלְיָא חִבּוּרָא דְלַהוֹן
בְּחֹסֵד, אֲלָא בְּמִזְלָא תִלְיָא חִבּוּרָא דְלַהוֹן,
וְחִבְיָבוּתָא דְלַהוֹן, דְּלֹא מִתְפָּרְשִׁין לְעֵלְמִין.
י"ד אֲתַקְשֵׁר בְּה"א, וְה"א אֲתַקְשֵׁר בְּא"ו,
וְא"ו אֲתַקְשֵׁר בְּה"א, וְה"א אֲתַקְשֵׁר בְּכָלָא.
וְכָלָא חֵד קְשׁוּרָא הוּא, וְחֵד מְלָה. לֹא אֲתַפְּרָשׁוּ
דָא מִן דָא לְעֵלְמִין. כְּפִיכּוֹל, מָאן דְּגָרִים
פְּרוּדָא, כְּפִאֵלוֹ חָרִיב עֲלָמָא, וְאֲקָרִי עָרִייתָא
דְּכָלָא.

וְלִזְמַנָּא דְאֲתִי, זְמִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֲתַבָּא
שְׂכִינְתָא לְאֲתַרְהָא, וְלֹא שְׁתַּפְּחָא כְּלָא
בְּזוּוּגָא חֵד דְכְּתִיב (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי'
אֶחָד וְגו'. וְאִי תִימָא הַשְׁתָּא לָאו הוּא אֶחָד.
לֹא, דְהָא הַשְׁתָּא חֲיִיבִי עֲלָמָא גְרָמוּ, דְלֹא
אֲשְׁתַּכַּח חֵד. דְהָא מְטְרוֹנִיתָא אֲתַרְחַקַת מִן
מַלְכָּא, וְלֹא מְשַׁתְּפַחִי בְּזוּוּגָא. אִמָּא עֲלָא
אֲתַרְחַקַת מִן מַלְכָּא וְלֹא יִנְקָא לִיה.

בְּגִין דְּמַלְכָּא בְּלֹא מְטְרוֹנִיתָא, לֹא מִתְעַטֵּר
בְּעִטְרוֹי עִמָּה (ס"א דִּאִמָּא), כְּמָה בְּקַדְמִיתָא
כַּד אֲתַחְבְּרָ בְּמְטְרוֹנִיתָא, דְעֵטְרָא לִיה, בְּכִמָּה
עִטְרִין, בְּכִמָּה זְהִירִין בְּעִטְרִין קְדִישִׁין עֲלָאִין.
דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) צְאֲנָה וְרֵאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן
בְּמַלְאָךְ שְׁלֵמָה וְגו', דְאִזְדוּגָה בְּמְטְרוֹנִיתָא, כְּדִין
עֵטְרָא לִיה אִימָא עֲלָא כְּדָקָא יֵאוֹת. וְהַשְׁתָּא
דְלֹא אֲשְׁתַּכַּח מַלְכָּא בְּמְטְרוֹנִיתָא, כְּדִין אִימָא
עֲלָא נֹטֶלֶת כְּתָרָה (נ"א עִטְרוֹתָה) וּמוֹנַעַת מִגְּבִיָּה

מבויעי דנחלין, ולא אשתכח בקשורא חד. כפיכול לא אשתכח חד.

ובזמנא דתיתוב מטרוניתא לאתר היכלא, ומלפא יזדווג עמה בזווגא חד. פדין, יתחבר פלא פחדא, בלא פרודא, ועל דא כתיב, ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד. ביום ההוא: בזמנא דיתוב מטרוניתא להיכלא, פדין פלא אשתכח חד בלא פרודא. וכדין (עובדיה א) ועלו מושיעים בהר ציון לשפט וגו'.

דתנא, אמר רבי שמעון, לא תיעול מטרוניתא בחדוותא בהיכליה עד דיתדן מלכותא דעשו, ותיסב מניה נוקמין דגרמא כל האי. לבתר תזדווג במלפא, ויהא חדו שלים, הדא הוא דכתיב, ועלו מושיעים בהר ציון לשפט את הר עשו בקדמיתא, ולבתר והיתה ליי' המלוכה. מאן מלוכה, דא מטרוניתא. הדא הוא דכתיב, והיתה ליי' המלוכה. ולבתר דיזדווגן פחדא, מה כתיב. והיה יי' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד.

ערות אחי אביך לא תגלה. (ויקרא ח"י) תאני רבי יהודה, דא ישראל לתתא. ואחות אמר: דא ירושלם דלתתא. דבחובין אלין, יגלון ישראל ביני עממייא, ויתחריב ירושלם לתתא. ועל דא תנינן, רחימותא דקודשא בריה הוא דקרא לישראל אחים, שנאמר (תהלים קכב) למען אחי ורעי אדברה נא וגו'. (ואוקימנא מילין ותמן ס"א מילי תמן) בת בנה ובת בתה ואח על גב דאינון באתגלייא ובאתבסריא וכן בתריה. דהא עלמא איצטרוד לון, ואינון ישובא דעלמא כמה דכתיב (משלי כ"ז) רעד ורע אביך) והאי רזא דמלה. דאמר רבי שמעון.

ממנו את מעינות הנחלים, ולא נמצא בקשר אחד. כפיכול אינו בנמצא אחד.

ובזמן שתשוב הגבירה למקום היכלה והמלך יזדווג עמה בזווג אחד, אז יתחבר הפל כאחד בלי פרוד. ועל זה כתוב, ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. ביום ההוא, בזמן שתשוב הגבירה להיכל, אז הפל ימצא אחד בלי פרוד. ואז - (עובדיה א) ועלו מושיעים בהר ציון לשפט וגו'. שלמדנו, אמר רבי שמעון, לא תפגס הגבירה בשמחה להיכלו עד שתדון מלכות עשו ותקח ממנו נקמות שגרמה כל זה. אחר כך תזדווג עם המלך ותהיה שמחה שלמה. זהו שכתוב ועלו מושיעים בהר ציון לשפט את הר עשו - בראשונה, ואחר כך - והיתה לה המלוכה. מי המלוכה? זו הגבירה. זהו שכתוב והיתה לה המלוכה. ואחר שיזדווגו כאחד מה כתוב? והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

ערות אחי אביך לא תגלה, שנה רבי יהודה - זהו ישראל למטה. ואחות אמר - זו ירושלים שלמטה. בחטאים הללו יגלו ישראל לבין העמים ותחרב ירושלים למטה. ועל זה שנינו, אהבת הקדוש ברוך הוא שקרא לישראל אחים, שנאמר (תהלים קכב) למען אחי ורעי אדברה נא וגו'. (ובארנו הדברים, ושם (דברים שם) בת בנה ובת בתה. ואף על גב שהם בנגלה ובנסתר וכן אחריו. שהרי העולם צריך להם, והם ישוב העולם, כמו שכתוב (משלי כז) רעד ורע אביך) וזה סוד הדבר. שאמר רבי שמעון.

אמר רבי יהודה, אם אחי, למה רעי? ואם רעי, למה אחי? אלא

אמר רבי יהודה, אי אחי למה רעי, ואי רעי למה אחי. אלא תאנא, ההוא

למדנו, אותו דבר שלא סר לעולמים נקרא רע, כמו שנאמר רעך ורע אביך אל תעזוב. וזהו סוד הדבר שאמר רבי שמעון, האם העלינוה נקראת רעה, פי לא וזה אהבת האב ממנה לעולמים. והאם התחתונה נקראת פלה, ונקראת אחות, כמו שבארנו (שיר ח) אחות לנו קטנה. והינו סתם משנה שלנו, שכתוב כאן ערות אחותך בת אביך או בת אמה. פיון שאמר בת אביך, מה זה או בת אמה? אלא, אם היא נמצאת מצד האב, נקראת חכמה. ואם מצד האם, נקראת בינה. ועל כל פנים, בין כך ובין כך, היא נמצאת מהאב והאם. שהרי יו"ד אינה וזה מה לעולמים. וזהו סוד הדבר, מולדת בית - מצד האב. או מולדת חוץ - מצד האם.

רבי אבא אמר, (משלי כד) בחכמה יבנה בית. מי הבית שנובנה בחכמה? הוי אומר זה הנהר שיוצא מעדן. משום כך מולדת בית או מולדת חוץ, כשצאה מו', כמו שכתוב (בראשית ב) עצם מעצמי ובשר מבשרי. וכתוב ויקח אחת מצלעותיו, וזהו מולדת חוץ, ממקום של זעיר אנפין נמצא, כמו שנתבאר.

וע"ז אמר רבי יהודה, ישראל לקודשא בריהו הוא, שלא סרה אהבתם לעולמים. ירושלים שלמטה נקראת אחות אמה, כמו שכתוב (תהלים קכב) ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה יחדו וגו'. מה זה שחברה לה יחדו? פדי שיזדווג עמה המלך משה צדדים, בכל צדדי המלך, בדרגת הצדיק, וכל פתרי המלך שכלולים בו. והינו שחברה לה יחדו.

מלה דלא אתעדי לעלמין, אקרי רע, כמה דאת אמר רעך ורע אביך אל תעזוב. והאי רזא דמלה דאמר רבי שמעון, אימא עלאה, רעיא אקרי, בגין דלא אתעדי רחמיותא דאבא מנה (דף ע"ח ע"א) לעלמין. ואימא תתאה כלה אקרי, ואקרי אחות, כמה דאוקימנא (שיר השירים ח) אחות לנו קטנה.

והיינו סתם מתניתא דילן, דכתיב הכא, ערות אחותך בת אביך או בת אמה, פיון דאמר בת אביך, מאי או בת אמה. אלא, אי מסטרא דאבא אשתכחת, חכמה אתקרי. ואי מסטרא דאימא, בינה אתקרי. ועל כל פנים בין האי ובין האי, מאימא ואבא אשתכחת. דהא יו"ד לא אתעדי מן ה' לעלמין. ודא הוא רזא דמלה, מולדת בית: מסטרא דאבא. או מולדת חוץ: מסטרא דאימא.

רבי אבא אמר, (משלי כד) בחכמה יבנה בית, מאן הוא בית דאתבני בחכמה. הוי אימא דא נהר דנפיק מעדן, בגיגי כך מולדת בית. או מולדת חוץ. פד נפקת מן ו', כמה דכתיב, (בראשית ב) עצם מעצמי ובשר מבשרי. וכתוב (בראשית ב) ויקח אחת מצלעותיו, ודא הוא מולדת חוץ, מאתר דזעיר אנפין אשתכח, כמה דאתמר.

וע"ז אמר רבי יהודה, ישראל אחין אקרין לקודשא בריהו הוא, דלא אעדי רחמיותא דלהון לעלמין. ירושלים דלתתא אחות אמה אתקרי, כמה דכתיב, ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה יחדו וגו'. מאי שחברה לה יחדו. בגין דאזדווג בה מלפא משית סטרין, בכל סטרי מלפא, בדרגא דצדיק, וכל פתרי מלפא כלילן ביה. והיינו שחברה לה יחדו.

רבי יצחק אָמר, (תהלים קכב) שָׁשׁם עָלוּ שְׁבֻטִים
 שְׁבֻטֵי יְהוּ. מָאן שְׁבֻטִים. אֵלֶיךָ תִּירֶסר
 תַּחֲוִמֵיךָ, דְּמִתְפָּרְשֵׁן מִהֵוּא אֵילָנָא רַבָּא
 וְתַקִּיף, דְּאֶחְסִין לֹון מִסְטָרָא דְאַבָּא וְאִימָא.
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב שְׁבֻטֵי יְהוּ, מִשְׁפַּר סֵהוּדוּתָא,
 דְּאַסְהִיד בְּרָא קְדִישָׁא (נ"א דְאַסְהִיד אַבָּא וְאִימָא בְּבִרָא קְדִישָׁא)
 דְּכְּתִיב שְׁבֻטֵי יְהוּ עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל, וְאִינוּן נְהָרִין
 עֲמִיקִין, דְּנִגְדִין וְאַתְמַשְׁכֵּן מִן יְהוּ. וְכֹלָא (ס"א
 וְכָל כֶּד לְמַח). לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יְיָ. (ס"א וּבְנִין כֶּד) כִּי שָׁמָּה
 יִשְׁבוּ כְּסָאוֹת לְמִשְׁפַּט כְּסָאוֹת לְבֵית דָּוִד,
 לְאַחְסָנָא מְלָכוּתָא קְדִישָׁא הוּא וּבְנוֹי לְדָרֵי
 דְרִין, וְדָא הִיא שִׁירְתָּא דְאַמֵּר דָּוִד עַל מְלָכוֹ
 עֲלָאָה קְדִישָׁא.

רבי חזקיה אָמר, פְּלָא בְרִזָּא עֲלָאָה הוּא,
 לְאַחְזָאָה דְמָאן דְּפָגִים לְתַתָּא, פָּגִים
 לְעֵילָא. עֲרוֹת פְּלַתְף לֹא תַגְלָה, דְּתַנְיֵן עוֹנְתָן
 שֶׁל תַּלְמִידֵי חֻכְמִים מִשְׁבֶּת לְשֶׁבֶת. בְּגִין דִּידְעִין
 רִזָּא דְמָלָה, וּיְכוּוֹנוּן לְבָא, וְיִשְׁתַּפַּח רְעוּתָהוּן
 שְׁלִים. וּבְנִין דְּאוּלִּידוּ אַקְרוּן בְּנִין דְּמִלְכָּא. וְאִי
 אֵלֶיךָ פְּגִימוּ מָלָה לְתַתָּא, כְּבִיכּוֹל פְּגַמִּין אִינוּן
 בְּכֹלָה דְלְעֵילָא, כְּדִין כְּתִיב עֲרוֹת פְּלַתְף לֹא
 תַגְלָה. דָּא בְּגִין אִינוּן דִּידְעִין אוֹרְחִין
 דְּאוֹרֵייתָא. שְׂאָר עֲמָא הֵהוּא דְאַתְגַּלְיָא, פְּלַתְף
 מִמֶּשׁ, וּבְחוּבָא דָּא שְׁכִינְתָּא אֶסְתַּלְקַת
 מִבִּינְיָהוּ.

תַּאנָּא, אַתְגַּלִּיף שְׁמָא קְדִישָׁא בְּסִטְרִין יְדִיעֵן,
 בְּאַתּוּן רְשִׁימִין דְּעֵשְׂרִין וְתִרִין (ס"א)
 בָּא, א' בִּי, י' בְּב, ב' בִּי, י' בָּא, ב' בְּה, ו' בְּג, י' בְּה, ה' בִּי, ג'
 בְּה, ה' בְּד, אלו השני נוסחאות מצאנו בהעתקות אשר לפנינו) י' בָּא,
 א' בִּי, י' בְּב, ב' בִּי, י' בָּא, ב' בְּה, ו' בְּג, ו' בְּה, י' בִּי,
 י' בְּג, ה' בִּי, ג' בְּה, ה' בְּד, י' בָּא, א' בִּי.
 י' בְּב, ב' בִּי, י' בָּא, ה' בְּג, יו"ד בְּה"א, יו"ד בְּגִימ"ל, ה"א
 בְּיו"ד גִּימ"ל בְּה"א, ה"א בְּדל"ת. פְּלָהוּ מִתְגַּלְפֵי בְּיו"ד,
 יו"ד סְלִיק לֹון.

רבי יצחק אָמר, שָׁשׁם עָלוּ
 שְׁבֻטִים שְׁבֻטֵי יְהוּ. מִי הַשְׁבֻּטִים?
 אֵלוּ שְׁנַיִם עֶשֶׂר תַּחֲוִמִים
 שֶׁנִּפְרְדִים מֵאוֹתוֹ אֵלֶיךָ גְּדוֹל וְחֹזֵק
 שִׁירֵשׁ אוֹתָם מִצַּד הָאֵב וְהָאִם.
 זֶהוּ שְׁפָתוֹב שְׁבֻטֵי יְהוּ, מִיפֵי
 הַעֲדוּת שְׁמַעִיד הַבֵּן הַקְּדוֹשׁ,
 (שְׁמַעִיד אַבָּא וְאִמָּא בֶּן הַקְּדוֹשׁ) שְׁפָתוֹב
 שְׁבֻטֵי יְהוּ עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל, וְהֵם
 נְהָרוֹת עֲמֻקִים שְׁשׁוּפְעִים
 וְנִמְשָׁכִים מִן יְיָ. וְהַכֵּל (וְכָל כֶּד
 לְמַח) לְהוֹדוֹת לְשֵׁם ה'. כִּי שָׁמָּה
 יִשְׁבוּ כְּסָאוֹת לְמִשְׁפַּט כְּסָאוֹת
 לְבֵית דָּוִד, לְרִשְׁתָּא אֶת הַמְּלָכוּת
 הַקְּדוֹשָׁה הוּא וּבְנָיו לְדוּרֵי דוֹרוֹת,
 וְזוּהִי הַשִּׁירָה שְׂאָמֵר דָּוִד עַל
 הַמְּלָכוּת הַעֲלִינָה הַקְּדוֹשָׁה.

רבי חזקיה אָמר, הַפֵּל בְּסוּד
 עֲלִיּוֹן הוּא, לְהִרְאוֹת שְׁמֵי שְׁפּוּגִים
 לְמַטָּה - פּוּגִים לְמַעְלָה. עֲרוֹת
 פְּלַתְף לֹא תַגְלָה, שְׁשִׁנּוּ, עוֹנְתָן
 שֶׁל תַּלְמִידֵי חֻכְמִים מִשְׁבֶּת
 לְשֶׁבֶת. מִכִּיּוֹן שִׁיּוּדְעִים אֶת סוּד
 הַדְּבַר וּיְכוּוֹנוּ אֶת הַלֵּב, וְיִמְצָא
 רְצוֹנָם שְׁלָם, וְהַבְּנִים שְׁמוּלִידִים
 נִקְרָאִים הַבְּנִים שֶׁל הַמְּלָךְ. וְאִם
 אֵלָה פּוּגַמִים דְּבַר לְמַטָּה, כְּבִיכּוֹל
 הֵם פּוּגַמִים בְּכֹלָה שְׁלִמְעֵלָה, וְאִז
 כְּתוּב עֲרוֹת פְּלַתְף לֹא תַגְלָה. זֶה
 בְּשִׁבְלֵי אֵלוּ שִׁיּוּדְעִים אֶת דִּינֵי
 הַתּוֹרָה. שְׂאָר הָעָם אוֹתוֹ
 שְׁבַנְגְלָה, פְּלַתְף מִמֶּשׁ, וּבְחֻטָּא
 הַזֶּה הַשְׁכִּינָה מִסְתַּלְקַת מִבִּינְיָהם.
 לְמַדְנֵנוּ, נַחֲקֵק הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ
 בְּצִדְדִים יְדוּעִים, בְּאוֹתֵיּוֹת
 רְשׁוּמוֹת שֶׁל עֵשְׂרִים וּשְׁתַּיִם (י' בָּא/
 א' בִּי, י' בְּב, ב' בִּי, י' בָּא, ב' בְּה, ו' בְּג, ו' בְּה, י' בִּי,
 י' בְּג, ה' בִּי, ג' בְּה, ה' בְּד, י' בָּא, א' בִּי.
 י' בְּב, ב' בִּי, י' בָּא, ה' בְּג, יו"ד בְּה"א, יו"ד בְּגִימ"ל, ה"א
 בְּיו"ד גִּימ"ל בְּה"א, ה"א בְּדל"ת. פְּלָן נַחֲקֵקוֹת בְּיו"ד, יו"ד מַעְלָה
 אוֹתָן.

ה"א פלולה ביו"ד, ממנו יוצאת, אז מעטרים את האבות. נפתחת ה"א בנחלים שלה, ומעטרת את ראש הו', ששם שרונים האבות. ו' כוללת שש אותיות, ואת כלם כוללת יו"ד. יו"ד נחלקת בגלופיה, ועולה להתעטר בשפתים עשרה אותיות אחרות, ממנו יוצאות עשר אמירות בגלופים שלו, וכלם שבילים של הדרך העליונה, (של דרכי התורה) הנכבדה מהכל. אזי ה"א אחרת נכללת מכלם, חקוקה מצד מתיח (מתמידת) טמיר להוליד למטה.

נחקקו (נחלקו) כלם בארבעים ושנים אותיות, ואת כלם פרשנו במשנתנו, וכלם עולים לראש המלה.

שבע שבתות שלמות מתפרשות בשבעים אותיות. שבעים ושנים עליו, והן עלו באות ו' (יו"ד), ושמות בפרשת ויהי בשלח פרעה בפסוק ויסע ויבא ויט. כשהשכינה נוטלת ושבעה ושומים נרשמו בה, מתעלות שבע מנהג במעשים ושומים. למדנו שהתעלו האותיות ברשמים ידועים ודרכים סתומות, פרט לצדיקי אמת, עמודי העולם.

אמר רבי שמעון לרבי אלעזר, בא ראה, עשרים ושנים האותיות שחקוקות בתורה, פלן מתפרשות (מאלו) בעשר האמירות הללו, כל אמירה ואמירה מאותן העשר, שהן כתרי המלה, פלן חקוקות באותיות ידועות (אחרות). משום כך השם הקדוש מתכסה באותיות אחרות, וכל אמירה מלה לאמירה יותר עליונה את אותיותיה, משום שנקללות זו עם זו. ולכן את השם הקדוש חקקנו אותו באותיות אחרות, משום שהתכסו זו בזו וזו בזו, עד שפלן נקשרות כאחת.

ה"א פליל ביו"ד, מניה נפקת, פדין מעטרין לאבנה. אתפתחת ה"א בנחלוי, ואעטר לרשא דו', דתמן שריין אבנה.

ו' פליל שית אתוון, וכלהו כליל יו"ד. י' אתגליף בגלופוי, וסליק לאתעטרא בתריסר אתוון אתרנין, מניה נפקו עשר אמירן בגלופוי, וכלהו שבילין דאורחא עלאה, (ס"א דאורחן דאורייתא) יקרא דכלא. פדין ה"א אתרא אתפלילת מן פלהו, גליפא מסטרא מתיחא (ס"א מתיחא) טמירא, לאולדא לתתא.

אתגריפו (ס"א אתפליגו) פלהו בארבעין ותריין אתוון, וכלהו פרישנא במתניתא דידן, וכלהו סלקן ברישא דמלכא.

שבע שבתין שלימין, מתפרשין בשבעין אתוון. שבעין ותריין אסתלקו, ואסתלקו באות ו' (ס"א יו"ד), רשימן בפ' ויהי בשלח פרעה בקרא ויסע ויבא ויט. פד נוטלת שכינתא, ושבעה רשימין אתרשימו ביה, שבעה אסתלקו (דף ע"ח ע"ב) מניה, בעובדין רשימין. תאנא, אסתלקו אתוון ברשימין ידיען, וארחין סתימין, בר לזכאי קשוט, סמכי עלמא.

אמר רבי שמעון לרבי אלעזר, תא חזי, הגי עשרין ותריין אתוון דגליפין באורייתא, פלהו מתפרשן בהגי (נ"א מאלין) עשר אמירן. כל אמירה ואמירה מאלין עשר, דאינון פתרי מלכא כלהו גליפין באתוון ידיען (ד"א אתרנין), בגיני כך שמה קדישא אתכפטיא באתוון אתרנין, וכל אמירה, אוזיף לאמירה עלאה מנה אתווי, בגין דאתפליל האי בהאי. ועל דא שמה קדישא, גליפנא ליה באתוון אתרנין, בגין דאתכפטיין דא בדא, ודא בדא, עד דמתקשרן פלהו כחדא.

ומי שרוצה לדעת את צרופי השמות הקדושים, שידע את אותן האותיות הרשומות בכל כתר וכתר, ואז ידע ויתקיים בכל והרי חקקנו אותם בכל אותן האותיות שרשומות וידועות בכל כתר וכתר מהספר העליון של שלמה. וכך עלה בנינו, והחברים חקקו אותם, (ולחברים ג'ינו אותם) ויפה הוא. שהרי כל כתר וכתר מלווה לחברו את אותיותיו, כמו שבארנו, ולפעמים שלא צריך אלא באותיות אותם שרשומים בו. וכלם ידועים לחברים, והרי בארנו אותם.

אשרי הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, שהקדוש ברוך הוא רוצה בכבודם ומגלה להם סודות עליונים של שמו הקדוש, שלא גלה לעליונים קדושים, ועל זה יכל משה להתעטר בין קדושים, וכלם לא יכלו להתקרב אליו, כאש יוקדת וגחלי אש. שאם לא כן, מי היה לו למשה לעמד ביניהם? אלא אשרי חלקו של משה, שהרי כשהתחיל לדבר עמו הקדוש ברוך הוא, רצה לדעת את שמו הקדוש (שמותיו הקדושים), נסתר ונגלה, בכל אחד ואחד פראוי, ואז נדבק וידע יותר מכל בני העולם.

בא ראה, בפעם שעלה משה לתוף הענן הנכבד, נכנס לבין קדושים. פגע בו מלאך אחד בשלהבות אש, בעינים לוחטות, וכנפיו שורפות. רצה לשאף אותו לתוכו. ושם אותו מלאך גבריאל (גוריא"ל) (גורנא"ל). אז הזכיר משה שם קדוש אחד שהיה חקוק עם שתיים עשרה אותיות, והודיעו והתרגש, עד שעלה משה ביניהם, וכן לכל אחד ואחד. אשרי חלקו, והרי בארנו את הדברים.

ומאן דבעי למנדע צרופי שמחן קדישין, לינדע אינון אתוון דרשימין בכל כתר וכתרא, וכדין לינדע ויתקיים בכלא. והא גליפנא לון, בכל אינון אתוון דרשימין וידיען בכל כתר וכתרא, מספרא עלאה דשלמה. והכי סליק פידן, וחבריאי גליפין לון, (ס"א ולחבריאי גליפין לון) ושפיר הוא, דהא כל כתר וכתרא אוזיף לחבריה אתווי, פמה דאוקימנא, ולזמנין דלא אצטריף אלא, באתווי אינון דרשימין ביה. וכלהו ידיען לגבי חבריאי והא אוקימנא לון.

זבאין אינון צדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי, דקודשא בריך הוא בעי ביקריהון, ומגלי להון רזין עלאין דשמייה קדישא, דלא גלי לעלאין קדישין, ועל דא יכיל משה, לאתעטרא בניי קדישין, וכלהו לא יכלי למקרב בהדיה, פנורא יקידתא, וגומרי דאשא. דאי לאו הכי, מאן הוה ליה למשה, למיקם בינייהו. אלא זכאה חולקא דמשה, דהא כד שארי למלא עמיה קדשא בריך הוא, בעא למנדע שמייה קדישא (ס"א שמוי קדישין), סתים וגליא, בכל חד וחד פדקא חזי, וכדין אדפק וידע יתיר מפל בני עלמא.

תא חזי, בשעתא דסליק משה גו עננא יקירא, עאל ביני קדישין. פגע ביה חד מלאכא בשלהובי נורא, בעינין מלהטן, וגדפוי מוקדן, בעא לשאפא ליה בגווייה. וההוא מלאכא גבריאל (ס"א גוריא"ל) (ס"א גורנא"ל) שמייה, פדין אדפר משה חד שמא קדישא. דהוה גליף בתריסר אתוון, ואזדעזע ואתרגש, עד דסליק משה בינייהו. וכן לכל חד וחד, זכאה חולקיה והא אוקימנא מלי.

עֲרוֹת אִשָּׁה, וּבִתָּהּ לֹא תִגְלֶה. לְמַדְנֵנוּ, בְּתַקּוּנֵי הַגְּבוּרָה בְּאַרְנוֹ אֶת הַעֲרִיּוֹת הַלְלוּ, אִף עַל גַּב שֵׁהֶם (עֲרִיּוֹת הֵם) בְּנִגְלָה וּבִנְסֻתָּר, וְשֵׁם בַּת בְּנֵה וּבַת בִּתָּהּ. שֶׁהָרִי הָעוֹלָם צָרִיךְ אוֹתָם, וְהֵם יִשׁוּבוּ שֶׁל עוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. וּמִי שֶׁמְגַלֶּה עֲרוֹה אַחַת מֵהֶן, אוֹי לוֹ וְאוֹי לְנַפְשׁוֹ, שֶׁהָרִי גֹלָה בְּשִׁבִיל זֶה עֲרִיּוֹת אַחֲרוֹת.

וְלְמַדְנֵנוּ, הַדְּבוּר הָאֲחֵרוֹן שֶׁל עֶשֶׂר הָאֲמִירוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה - (שְׁמוֹת ט) לֹא תַחֲמֹד אֶשֶׁת רֵעֶךָ, כִּי זֶהוּ הַכֶּלֶל שֶׁל כָּלֶם. וּמִי שֶׁחֹמֵד אִשָּׁה אַחֶרֶת כְּאִלוֹ עֵבֶר עַל כָּל הַתּוֹרָה. בְּרָם, אֵינן דְּבָר שֶׁעוֹמֵד לִפְנֵי תְּשׁוּבָה, וְכָל שֶׁפֶן אִם קָבַל עָנְשׁוֹ כְּמוֹ דְּוֹד הַמֶּלֶךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, שְׁנִינֵנוּ, כָּל מִי שֶׁחֻטָּא וּפְרַשׁ מְאוֹתוֹ חֻטָּא, הַתְּשׁוּבָה מוֹעִילָה לוֹ יוֹתֵר. וְאִם לֹא, לֹא עוֹלָה בְּיָדוֹ תְּשׁוּבָה וְלֹא מוֹעִילָה לוֹ. אִם כֵּן, אַז אֵיךְ דְּוֹד לֹא פְרַשׁ מִבַּת שְׁבַע לְאַחַר מִכָּן? אָמַר לוֹ, בַּת שְׁבַע הִיְתָה שְׁלוֹ, וְאֵת שְׁלוֹ הוּא לָקַח, שֶׁהָרִי מַת בְּעִלָּה.

שְׁלֵמְדֵנוּ, מְזַמְנֵת הִיְתָה בַת שְׁבַע לְדוֹד מִיּוֹם שֶׁנִּכְרָא הָעוֹלָם, וּמָה עָכַב אוֹתוֹ? שֶׁנִּשְׂא אֶת בִּתּוֹ שֶׁל שְׁאוּל הַמֶּלֶךְ, וְאוֹתוֹ יוֹם נִשְׂא אוֹתָהּ אוֹרְיָה בְּרַחֲמִים, אִף עַל גַּב שֶׁלֹּא הִיְתָה שְׁלוֹ. אַחַר כֵּן בֵּא דוֹד וְנִטַּל אֶת שְׁלוֹ. וְעַל שְׁדוֹד דְּחִיק אֶת הַשְּׁעָה לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַרְג אֶת אוֹרְיָה וְלַעֲשׂוֹת כֵּן, הִרַע לִפְנֵינוּ, וְהַעֲנִישׁ אֶת דְּוֹד, שֶׁהָרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה לְהַשִּׁיבָה לְדוֹד, לְקַיֵּם לוֹ אֶת הַמְּלָכוֹת הַקְּדוֹשָׁה הַעֲלִיּוֹנָה. וּכְשֶׁהַשְּׁתוּקָה, לְשִׁלּוֹ הַשְּׁתוּקָה.

לְמַדְנֵנוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מָהוּ שֶׁפְּתוּב אֲנִי ה' - אֲנִי ה' עֲתִיד לִתֵּן שֶׁכָּר טוֹב לְצַדִּיקִים מִן הַרְשָׁעִים. אֲנִי ה' עֲתִיד לְהַפְרֵע מִן הַרְשָׁעִים

עֲרוֹת אִשָּׁה, וּבִתָּהּ לֹא תִגְלֶה. תָּאנָא, בְּתַקּוּנֵי מְטָרוֹנִיתָא אוֹקִימָנָא אֵלִין עֲרִיין, אִף עַל גַּב דְּאִינוּן (נ"א עֲרִיין אִינוּן) בְּאַתְגְּלִיָּא וּבִסְתִימָא, וְתַמָּן בַּת בְּנֵה וּבַת בִּתָּהּ. דְּהָא עֲלָמָא אֲצִטְרִיךְ לוּן, וְאִינוּן יִשׁוּבָא דְעֲלָמָא, כְּמָה דְּאוֹקִימָנָא. וּמֵאֵן דְּגַלִּי חַד עֲרִייתָא מִנֵּיהּ, וְוִי לִיה, וְוִי לְנַפְשִׁיה, דְּהָא גַלִּי בְּגִין דָּא עֲרִיין אַחֲרֵינוּן.

וְתַנִּיא מְלָה בְּתַרְאָה דְעֶשֶׂר אֲמִירֵין דְּאוֹרִייתָא, (שְׁמוֹת ט) לֹא תַחֲמֹד אֶשֶׁת רֵעֶךָ, בְּגִין דְּהָא כָּלְלָא דְכָלְהוּ. וּמֵאֵן דְּחֻמֵּי אֲתַתָּא אַחֲרָא, כְּאִלוֹ אֲעַפְר עַל אוֹרִייתָא כְּלָא. בְּרָם לֹא אִית מְלָה דְקִימָא קָמִי תְּשׁוּבָה. וְכָל שֶׁפֶן אִי קָבִיל עוֹנְשִׁיהּ כְּדוֹד מְלָכָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תְּנִינֵן, כָּל מָאן דְּחָב וְאֲתַפְרַשׁ מֵהֵהוּא חוּבָא, תְּשׁוּבָה קָא מְעֻלִּיא לִיה טְפִי. וְאִי לָאו, לֹא סָלִיק בְּיַדִּיה תְּשׁוּבָה, וְלֹא מְעֻלִּיא לִיה. אִי הָכִי, דְּוֹד הִיךְ לֹא אֲתַפְרַשׁ מִבַּת שְׁבַע לְבַתֵּר. אָמַר לִיה, בַּת שְׁבַע דִּידִיה הוֹת, וְדִידִיה נְטִיל, דְּהָא מִית בְּעִלָּה.

דְּתַנִּיא, אֲזַדְמַנַּת הוֹת בַּת שְׁבַע לְדוֹד, מִיּוֹמָא דְּאַתְבְּרִי עֲלָמָא, וּמָה עַכְבָּא לִיה. דְּנִטַּל בְּרַתִּיה דְּשְׁאוּל מְלָכָא, וְהֵהוּא יוֹמָא נְטִיל לָה אוֹרְיָה בְּרַחֲמִי, אִף עַל גַּב דְּלֹא הוֹת דִּילִיה. לְבַתֵּר אֲתָא דוֹד, וְנִטִּיל דִּילִיה, וְעַל דְּדוֹד דְּחִיק שְׁעַתָּא קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַטְלָא לְאוֹרְיָה וְלְמַעַבְד הָכִי, אֲבָאִישׁ קָמִיה, וְאַעֲנֵשׁ לִיה לְדוֹד, דְּהָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא לְאַתְבָּא לִיה לְדוֹד, לְקִימָא לִיה מְלָכוֹתָא קְדִישָׁא עֲלָאָה. וְכַד תָּאב, לְדִידִיה תָּאב.

תָּאנָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מָאִי דְכָתִיב אֲנִי יי'. אֲנִי יי': עֲתִיד לִיתֵן שֶׁכָּר טוֹב לְצַדִּיקִים לְעֲתִיד לְבָא. אֲנִי יי' עֲתִיד לְהַפְרֵע מִן הַרְשָׁעִים לְעֲתִיד לְבָא. אִינוּן דְּכָתִיב בְּהוּ (יִשְׁעִיה טו)

לְעֵתִיד לְבָא, אוֹתָם שְׁפָתוֹב בְּהֵם
הַפְּשָׁעִים בִּי. פְּתוּב אֲנִי ה', וְכְתוּב
(דברים לב) אֲנִי אֲמִית וְאֲחִיָּה. אֶף עַל
פִּי שְׁאֲנִי בְּמִדַּת הַרְחָמִים,
הַרְשָׁעִים הוֹפְכִים אוֹתִי לְמִדַּת
הַדִּין. שְׁלַמְדֵנוּ, שֵׁם מְלֵא - ה'
אֱלֹהִים. זְכוּ - ה', וְאִם לֹא -
אֱלֹהִים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
הַרְשָׁעִים עוֹשִׂים פָּגָם לְמַעֲלָה.
אֵיזָה פָּגָם? כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ פָּגָם
מִמֶּש, וְהָרִי נִתְבָּאָר.

לְמַדְנֵנוּ, פְּתוּב וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַת
טְמֵאָתָה לֹא תִקְרַב לְגַלּוֹת עֲרוֹתָה.
שְׁנָה רַבִּי יְהוּדָה, דוֹר שְׁרַבִּי
שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאִי שְׂרוּי בְּתוֹכוֹ,
כָּלֶם צְדִיקִים, חֲסִידִים, כָּלֶם הֵם
יְרֵאֵי חֲטָא, וְשִׁכְנָה שׁוֹרָה
בִּינֵיהֶם, מַה שְּׂאִין כֵּן בְּדוֹרוֹת
אַחֲרֵים. מִשׁוּם כֵּן הַדְּבָרִים הִלְלוּ
מִתְפָּרְשִׁים וְלֹא נִטְמָנִים. בְּדוֹרוֹת
אַחֲרֵים לֹא כֵן, וְדְבָרִים שֶׁל סוּדוֹת
עֲלִיוֹנִים לֹא יְכוּלִים לְגַלּוֹת,
וְאוֹתָם שִׁיּוּדְעִים פּוֹחֲדִים.
שְׁפָאֲשֶׁר הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
סוּד הַפְּסוּק הַזֶּה, עֵינֵי כָל
הַחֲבָרִים נִכְעָו דְּמַעוֹת, וְכָל
הַדְּבָרִים שְׁאֵמַר הָיוּ בְּעֵינֵיהֶם
גְּלוּיִים, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (במדבר יב) פֶּה
אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ וּמְרָאָה וְלֹא
בְּחִידוֹת.

שְׂיוֹם אֶחָד שְׂאֵל רַבִּי יִיסָא, אָמַר,
בִּיעֵצָה שֶׁל אֲמַת (מִדָּה) שִׁיעֵצָה מַעוֹף
שְׁשֵׁרוּי (שְׁנִירָק) בְּאוּר, וְהִתְבַּקְּעָה
לְאַרְבָּעָה צְדָדִים, שְׁנַיִם עוֹלָם
מֵהֶם, וְאֶחָד מִתְנַמֵּף, וְאֶחָד רוֹבֵץ
בְּמַרְבֵּץ (מִבּוֹעֵי הַמַּעוֹן) שֶׁל הַיָּם
הַגְּדוֹל. אָמַר רַבִּי אַבָּא, עֲשִׂית
לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן קֹדֶשׁ חַל, שְׁהָרִי
כְּתוּב פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ. אָמַר
לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, טָרַם שֶׁתְּתַבַּקֵּעַ
הַבִּיעֵצָה, תִּסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם. וְכֵן
הָיָה בְּאֲדָרָא שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן.

וְיֵאִירוֹ דְּבַרְיָה. אַחַר שֶׁנִּפְטַר רַבִּי

הַפּוֹשְׁעִים בִּי. פְּתִיב אֲנִי יי', וְכְתִיב (דברים לב) אֲנִי
אֲמִית וְאֲחִיָּה. אֶף עַל פִּי (דף ע"ט ע"א) שְׁאֲנִי בְּמִדַּת
הַרְחָמִים, הַרְשָׁעִים הוֹפְכִים אוֹתִי לְמִדַּת הַדִּין.
דְּתַנָּיָא, שֵׁם מְלֵא: יי' אֱלֹהִים. זְכוּ יי', וְאִי לֹא
אֱלֹהִים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חִיָּבִין עַבְדֵי
פְּגִימוֹתָא לְעִילָא. מָאִי פְּגִימוֹתָא. כְּמָה
דְּאוּקִימָנָא פְּגִימוֹתָא מִמֶּש, וְהָא אֲתַמַּר.

תַּאנָּא פְּתִיב וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַת טְמֵאָתָה לֹא תִקְרַב
לְגַלּוֹת עֲרוֹתָה, תְּנִי רַבִּי יְהוּדָה, דְּרָא
דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי שְׂאִרִי בְּגִיָּה, כְּלָהּ
זְפִאִין, חֲסִידִין, כְּלָהּ דְּחֲלִי חֲטָאָה נִינְהוּ.
שְׁכִינְתָא שְׂרִיא בִּינֵיהוּ, מַה דְּלִית בֶּן בְּדָרִין
אַחַרְנִין. בְּגִינֵי כֵן מִילִין אֵינוֹן מִתְפָּרְשִׁין, וְלֹא
אַחַרְנִין. בְּדָרִין אַחַרְנִין לֹא הָכִי, וּמִלִין דְּרִזִּי
עֲלָאָה לֹא יְכַלִּין לְגַלְּאָה, וְאֵינוֹן דִּידְעֵי מִסְתַּפּוּ.
דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן כַּד הָוָה אָמַר רִזָּא דְהָאֵי קְרָא,
חֲבַרְיָא כְּלָהּ עֵינֵיהוֹן נִבְעִין דְּמַעִין, וְכְלָהּ
מִילִין דְּאָמַר הוּוּ בְּעֵינֵיהוּ גְלִיזִין, כְּמָה דְכְּתִיב,
(במדבר יב) פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ וּמְרָאָה וְלֹא
בְּחִידוֹת.

דְּיוֹמָא חַד שְׂאִיל רַבִּי יִיסָא אָמַר, בִּיעֵצָא
דְּקוּשְׁטָא (ס"א דְּקוּשְׁטָא), דְּנַפְקָא מַעוֹפָא
דְּשְׂרִיא (ס"א דְּשְׂרִיא) בְּנִירָא, וְאַתְבַּקֵּעַ לְאַרְבַּע
סְטָרִין. תְּרִין סְלָקִין מִנֵּיהוּ, וְחַד מְאִיף, וְחַד
רַבִּיעַ בְּרַבִּיעֵא (ס"א נְבִיעֵי נְבִיעֵא) דְּיִמָּא רַבָּא. אָמַר
רַבִּי אַבָּא, עַבְדַּת קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, קֹדֶשׁ
חוּל, דְּהָא כְּתִיב פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ. אָמַר
לֵיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, עַד לֹא יִתְבַּקֵּעַ בִּיעֵצָא, תִּסְתַּלַּק
מַעֲלָמָא. וְכֵן הָוָה בְּאֲדָרָא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן.

תַּאנָּא, בְּיוֹמוֹי דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן הָוָה אָמַר בַּר נֶשׁ
לְחַבְרִיָּה, פֶּתַח פִּיךָ וְיֵאִירוֹ דְּבַרְיָה. בְּתַר

לְמַדְנֵנוּ, בִּימֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה אוֹמֵר אָדָם לְחַבְרוֹ: פֶּתַח פִּיךָ

דשכיב רבי שמעון, הווי אמרי (קהלת ה) אל תתן את פיד לחטיא את בשרך.

תניא אמר רבי שמעון, אי בני עלמא מסתפלן במה דכתיב באורייתא, לא ייתון לארגזא קמי מאריהון. תאנא, פד מתערין דינין קשיין לאחתא בעלמא, ואל אשה בנדת טמאתה וגו', הכא כתיב (תהלים כה) סוד יי ליראיו, ובאדרא (ס"א ובהאי דרא) קדישא אתמר, הכא אצטריכנא לגלאה, דהא לאתר דא אסתלק.

דחנינן, בשעתא דחויא תקיפא דלעילא אתער, בגין חובי עלמא, שארי ואתחבר עם נוקבא, ואטיל בה זוהמא, אתפרש דכורא מינה, בגין דהא אסתאבת, ואתקריאת מסאבא, ולא אתחזי לדכורא למקרב בהדה, דווי אי אסתאב הוא בהדה, בזמנא דאיהי אסתאבת.

ותאנא, מאה ועשרין וחמש זיני מסאבותא נחתו לעלמא, דמתאחדן מסטרא דחויא תקיפא, ושבעה ועשרין רברבין מנייהו, מתאחדן בנוקבי, ואתדבקן בהו. ווי למאן דיקרב בהדה בההוא זמנא, דמאן דיקרב בהדה, אחזי פגימותא לעילא, דהא בחובא דא, אתער חויא תקיפא לעילא, ואשדי זוהמא באתר דלא אצטריף, ואתחבר בנוקבא, ואתרבי שעריה לדכורא, בנוקבא אסתאבת, ושערהא רבא, וטופרהא סגיאנו, וכדין דינין שריין לאתערא בעלמא, ויסתאבון פלא. הדא הוא דכתיב, (במדבר יט) כי את מקדש יי טמא, מקדש יי אסתאב, בחובייהו דבני נשא.

תאנא, מאי דכתיב, (בראשית א) ואיבה אשית בינך ובין האשה, ארבעה ועשרים זיני

שמעון, היו אומרים: (קהלת ה) אל תתן את פיד לחטיא את בשרך. למדנו, אמר רבי שמעון, אם בני העולם מסתפלים במה שכתוב בתורה, לא יבאו להרגיז לפני רבונם. למדנו, לשמתעוררים הדינים הקשים לרדת לעולם, ואל אשה בנדת טמאתה וגו'. כאן כתוב (תהלים כה) סוד ה' ליראיו, ובאדרא (ובדור הזה) הקדושה נאמר, כאן הצטרכנו לגלות, שהרי למקום הזה הסתלק.

ששנינו, בשעה שהנחש התקף של מעלה התעורר בשביל חטאי בני האדם, התחיל להתחבר עם נקבה והטיל בה זחמה, נפרד ממנה הזכר, משום שהרי נטמאה ונקראת טמאה, ואין ראוי לזכר לקרב אליה. שאזי אם הוא נטמא עמה בזמן שהיא טמאה.

ולמדנו, מאה עשרים וחמשה מיני טמאה ירדו לעולם שצחוזים מצדו של הנחש החזק, ושבעה ועשרים גדולים מהם נאחזים בנקבות ונדבקים בהם. אזי למי שיקרב אליה באותו זמן, שמי שיקרב עמה, מראה פגם למעלה, שהרי בחטא הזה מתעורר הנחש הקשה למעלה ומטיל זחמה במקום שלא צריך, ומתחבר עם הנקבה, וגדלות שערותיו של הזכר, והנקבה נטמאת, ושערה גדול וצפרניה גדולות, ואז הדינים שורים להתעורר בעולם ונטמאים הפל. זהו שכתוב (במדבר יט) כי את מקדש ה' טמא, מקדש ה' נטמא בחטאי בני האדם.

למדנו, מה שכתוב (בראשית א) ואיבה אשית בינך ובין האשה, ארבעה ועשרים מיני טמאה הטיל הנחש בנקבה כשהתחבר

מסאבותא אטיל חויא בנוקבא, פד אתחבר עמה, פחושפן ואיבה, ועשרין

עמה, כחשבון ואיבה, ועשרים וארבעה מינים (דינים) מתעוררים למעלה, ועשרים וארבעה למטה. ושער גדול וצפונים גדולות, ואז מתעוררים הדינים בכל. ולמדנו, כשרוצה אשה להטהר, צריכה לספר אותו שער שגדל ביום שהיא טמאה, ולספר את צפניה, וכל אותה זממה שבהן. שלמדנו בסודות הטמאה, שזממת הצפונים מעוררת זממה אחרת, ומשום כך צריכים גניזה, ומי שמעבירם לגמרי, כאלו העיר חסד בעולם. שלמדנו, אין צריך אדם לתת זכר למינים רעים. ששנינו, אלף וארבע מאות וחמשה מינים רעים נאחזים באותה הזממה שהטיל הנחש החזק, וכלם מתעוררים באותה זממת הצפונים.

ואפילו מי שרוצה, יעשה בהם כשפים לבני אדם, משום אותם שתלויים בהם. ומי שמעבירם, כאלו הרבה חסד בעולם, ודינים רעים לא נמצאים, ותעבר אותה זממה וצפניה שרשומות בה. שלמדנו, מי שדורך ברגלו או בנעלו עליהן, יכול להנזק. ומה בשיווי השירים של הזממה שלמעלה כך - אשה שמקבלת ומתחברת עם הנחש והטיל בה זממה על אחת כמה וכמה. אוי לעולם שמקבל ממנה אותה זממה. משום כך, ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב.

אמר רבי שמעון, אמר הקדוש ברוך הוא: הביאו עלי כפרה בראש חדש. עלי ודאי, כדי שיעבר אותו הנחש ויתבשם מי שצריך. עלי, כמו שכתוב (ישעיהו) שרפים עמדים ממעל לו. ועל זה כתוב בקרח, (במדבר טו) הנעדים על ה', שבגללם מתעורר מי שמתעורר שפא מצדם. אף כאן

וארבע זינין (ס"א דינין) מתעריין לעילא, ועשרין וארבע לתתא. ושערא רבא, וטופריין סגיא, וכדין דינין מתעריין בכלא. ותאנא כד בעת אתתא לאתדכאה, בעיא לספרא ההוא שערא דרבי ביומא דאיהי מסאבא, ולספרא טופרהא, וכל ההוא זוהמא די בהון.

דתאנא ברזי דמסאבותא, זוהמא דטופריין, יתער זוהמא אחרא, ובגיני כן, בעיין גניזא, ומאן דאעבר לון לגמרי, כאלו אתער חסד בעלמא. דתניא לא לבעי ליה לאיניש למיהב דוכרנא לזינין בישין. דתניין אלה וארבע מאה וחמש זינין בישין, מתאחדן בההוא זוהמא, דאטיל חוץ תקיפא, וכלהו מתעריין בההוא זוהמא דטופריין.

ואפילו מאן דבעי, יעביד בהו חרשין לבני נשא, משום אינון דתליין בהו, ומאן דאעבר (דף ע"ט ע"ב) לון, כאלו אסגי חסד בעלמא, ודינין בישין לא משתכחין. ויעבר ההוא זוהמא וטופרהא דרשים ביה. דתניא, מאן דדריך ברגליה, או במסאניה עליהו, יכיל לאתזקא. ומה בהאי שיווי דשיווי דזוהמא דלעילא כן, אתתא דמקבלא ואתחברת בחוץ, ואטיל בה זוהמא, על אחת כמה וכמה. ווי לעלמא דמקבלא מינה מההוא זוהמא, בגיני כן ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב.

אמר רבי שמעון, אמר קדשא בריך הוא, הביאו עלי כפרה בראש חדש. עלי ודאי, בגין דיתעבר ההוא חוץ, ויתבסם מאן דבעיא. עלי: כמה דכתיב, (ישעיהו) שרפים עומדים ממעל לו. ועל דא כתיב בקרח, (במדבר טו) הנעדים על יי', דבגיניהון אתער מאן דאתער דאתי מסטרייהו. אוף הכא הביאו עלי

הביאו עלי כפרה, עלי ממש, עלי ממש, כדי שיתבשם ויעבר ולא ימצא הנחש במקום ששורה. וכל כך למה? על שמעטתי את הירח ושולט בה מי שלא צריך. ומשום כך פתוב, ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב.

אשרי הדור שרבי שמעון בן יוחאי שרוי בתוכו. אשרי גורלו בין עליונים ותחתונים. עליו כתוב (קהלת) אשריך ארץ שמלכך בן חורים. מהו בן חורים? שזקף ראש לגלות ולפרש דברים ואינו פוחד. כזה שהוא בן חורין, ויאמר מה שהוא רוצה ולא פוחד. מי זה מלכך? זה הוא רבי שמעון בן יוחאי, בעל התורה, בעל החכמה. שפשהיה רבי אבא והחברים רואים את רבי שמעון, היו רצים אחריו ואומרים: (הושע יא) אחרי ה' ילכו פאריה ישאג.

אמר רבי שמעון, כתוב (ישעיה סו) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו. למה שקול זה בזה? אלא הכל בדרגה אחת עולה. זה מזדוג עם זה, ושמחה של זה עם זה לא נמצאת, אלא כשמתגלה העתיק הקדוש, אז זוהי חדות הכל. ושנינו, כתוב (תהלים צב) מזמור שיר ליום השבת, ליום השבת ממש. השבח שמשבח הקדוש ברוך הוא, אזי נמצאת שמחה, ונשמה מתוספת. שהרי העתיק התגלה, והזדוג יודמן.

אף כך בחדוש הלבנה, שהרי מאיר השמש בשמחת האור של העתיק למעלה. משום כך הקרבן הזה הוא למעלה, כדי שהכל יתבשם ותמצא שמחה בעולם, ועל כן הביאו עלי כפרה, דבר מדויק.

דמדנו, כתוב (במדבר כח) עלת שבת בשבתו על עלת התמיד, שצריך

כפרה, עלי ממש. בגין דיתבסם ויתעבר ולא אשתכח חויה באתר דשארין. וכל כך למה. על שמעטתי את הירח, ושלטא בה מאן דלא אצטריך. ובגין כך פתיב ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב.

זבאה דרא, דרבי שמעון בן יוחאי שארין בגויה. זבאה עדביה בין עלאין ותתאין. עליה פתיב, (קהלת י) אשריך ארץ שמלכך בן חורין. מהו בן חורין. דזקף רישא לגלאה, ולפרשא מלין ולא דחיל. פהאי דאיהו בן חורין, ויימא מאי דבעיא ולא דחיל. מהו מלכך. דא הוא רבי שמעון בן יוחאי, מאריה דאורייתא, מאריה דחכמתא. דכד הוה רבי אבא וחברייה חמאן לרבי שמעון, הוה רהטי אבתריה, ואמרי, (הושע י) אחרי יי' ילכו פאריה ישאג.

אמר רבי שמעון, פתיב (ישעיה סו) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו, אמאי שקיל דא בדא. אלא כלא בחד דרגא סליקו, דא אזדוג בדא. וחדוותא דדא בדא לא אשתכח, אלא כד אתגלי עתיקא קדישא, וכדין חדוותא דכלא. ותנינו, פתיב (תהלים צב) מזמור שיר ליום השבת, ליום השבת ממש. שבחא דקא משבח קדשא בריך הוא. כדין חדוותא אשתכח, ונשמתא אתוספת. דהא עתיקא אתגלי וזוגא יודמן.

אוף הכי בחדותי סיהרא, דהא נהיר לה שמשא בחדוותא דנהירו דעתיקא לעילא. בגיני כך האי קרבנא הוא לעילא, בגין דיתבסם כלא, וישתכח חדוותא בעלמא, ועל דא הביאו עלי כפרה, דייקא מלה.

תאנא, פתיב (במדבר כח) עולת שבת בשבתו על עולת התמיד, דבעי לכונא לבא

לְעִילָא לְעִילָא, יְתִיר מְשָׁאר יוּמִין. וְעַל דָּא עַל
 עוֹלַת הַתְּמִיד דֵּי יִיקָא. תְּנִיָּא, כְּתִיב בְּחֻנָּה (שמואל
 א א) וַתִּתְפַּלֵּל עַל יְיָ, עַל דֵּי יִיקָא, בְּגִין דְּבִנְיָן
 בְּמִזְלָא קְדִישָׁא תְּלִיין, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא וְלִית
 לָךְ מְלָה בְּאוּרֵייתָא, אוּ אֵת זְעִירָא בְּאוּרֵייתָא.
 דְּלֹא רְמִיזָא בְּחֻכְמָתָא עֲלָאָה, וְתְּלִיין מְנִיָּה תְּלִי
 תְּלִין רְזִין דְּחֻכְמָתָא עֲלָאָה, הָדָא הוּא דְּכְתִיב,
 (שיר השירים ה) קוּוּצוֹתָיו תִּלְתְּלִים, וְהָא אֲתָמֵר.

רְבִי יוֹסִי אֲשַׁפְּחִיָּה לְרַבִּי אַבָּא, דְּהָוָה יְתִיב
 וְקֹאֲרִי, הָאִי קָרָא דְּכְתִיב, (תהלים נה) הַשְּׁלֹף
 עַל יְיָ יְהִבֶּךָ, עַל דֵּי יִיקָא, דְּהָא מְזוּנִי בְּמִזְלָא
 תְּלִיין. רְבִי יְהוּדָה הָוָה קֹאֲרִי, (תהלים לב) עַל זֹאת
 יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסִיד אֵלֶיךָ לְעֵת מְצָא. עַל זֹאת
 וְדָאִי. לְעֵת מְצָא, הָא אוּקִימָנָא. אֲבָל לְעֵת
 מְצָא, כְּמָה דְּכְתִיב, (ישעיה נה) דְּרָשׁוּ יְיָ בְּהַמְצָאוֹ
 קְרָאוּהוּ בְּהִיּוֹתוֹ קְרוּב. דְּבַר אַחַר לְעֵת מְצָא,
 בְּשַׁעֲתָא דְּנִהְרִין נְגִדִין וְאַתְמִשְׁכָּאן, וּמְסַתְּפִקִי
 אֲבָהֶן, וּמְתַבְּרָכָאן כְּלָא. רַק לְשִׁטְף מִים רַבִּים,
 מֵאן שִׁטְף מִים רַבִּים, דָּא עַמִּיקָא דְּמַבּוּעִין
 וְנִהְרִין, דְּמֵאן יִזְכָּה לִיָּהּ, וּמֵאן יִזְכָּה לְקִרְבָּא
 וּלְסִלְקָא תַּמָּן. הָדָא הוּא דְּכְתִיב בֵּיהּ, (תהלים לב)
 רַק לְשִׁטְף מִים רַבִּים אֵלָיו לֹא יִגִּיעוּ דְּהָא לָא
 זַכָּאן, וְלֹא יִכְלִין.

רְבִי יִצְחָק אָמֵר, כְּתִיב (תהלים כז) אַחַת שְׂאֵלְתִי
 מֵאֵת יְיָ אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ וְגו'. זַכָּאִין אֵינּוּן
 צְדִיקֵיָּא, דְּכְמָה גְּנִיזִין עֲלָאִין טְמִירִין לְהוּ
 בְּהִיּוּא עֲלֵמָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁתְּעִשְׁע
 בְּהוּ בְּאֵינּוּן עֲלֵמִין, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא בְּנַעַם יְיָ,
 וְהָא אֲתָמֵר. רְבִי חִזְקִיָּה אָמֵר מִהֲכָא, (ישעיה סד)
 עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלְתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה
 לוֹ. יַעֲשֶׂה, תַּעֲשֶׂה מִיבְעֵי לִיָּהּ. אֲלֵא יַעֲשֶׂה
 וְדָאִי, הֵינּוּ (ישעיה לח) יוֹסִיף עַל יְמִידָה חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה
 לְהִיּוֹת! אֲלֵא יַעֲשֶׂה וְדָאִי. הֵינּוּ (שם לח) יוֹסִיף עַל יְמִידָה חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה. וְהֵינּוּ הַשְּׁלֹף עַל ה' יְהִבֶּךָ.

לְכוּן אֵת הַלֵּב לְמַעֲלָה לְמַעֲלָה
 יוֹתֵר מִבְּשָׁאר הַיָּמִים. וְעַל זֶה עַל
 עֲלַת הַתְּמִיד דְּוָקָא. לְמַדְנוּ, כְּתוּב
 בְּחֻנָּה (שמואל א-א) וַתִּתְפַּלֵּל חֻנָּה עַל
 ה', עַל דְּוָקָא, מְשׁוּם שֶׁהַבְּנִים
 תְּלוּיִים בְּמִזְלֵי הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ
 שְׂבָאֲרָנוּ. וְאֵין לָךְ דְּבַר בְּתוֹרָה אוּ
 אוֹת קְטֻנָּה בְּתוֹרָה שְׁלֹא רְמוּזָה
 בְּחֻכְמָה הַעֲלִיּוֹנָה, וְתְּלוּיִים מִמְּנָה
 תְּלִי תְּלִים שֶׁל סוּדוֹת הַחֻכְמָה
 הַעֲלִיּוֹנָה. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (שיר ה)
 קוּוּצוֹתָיו תִּלְתְּלִים, וְהָרִי נִתְבָּאֵר.
 רְבִי יוֹסִי מְצָא אֵת רְבִי אַבָּא שְׁהִיָּה
 יוֹשֵׁב וְקוֹרָא אֵת הַפְּסוּק שְׁכַתּוּב,
 (תהלים נה) הַשְּׁלֹף עַל ה' יְהִבֶּךָ, עַל
 דְּוָקָא. שְׁהִיָּה מְזוּנֹת תְּלוּיִים
 בְּמִזְלֵי רְבִי יְהוּדָה הִיָּה קוֹרָא, (שם
 לב) עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסִיד אֵלֶיךָ
 לְעֵת מְצָא. עַל זֹאת וְדָאִי. לְעֵת
 מְצָא, הָרִי בְּאֲרָנוּ. אֲבָל לְעֵת מְצָא,
 כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (ישעיה נה) דְּרָשׁוּ ה'
 בְּהַמְצָאוֹ קְרָאוּהוּ בְּהִיּוֹתוֹ קְרוּב.
 דְּבַר אַחַר לְעֵת מְצָא - בְּשַׁעֲ
 שְׁנֵהֲרוֹת שׁוֹפְעִים וְנִמְשָׁכִים,
 וְהָאֲבוֹת נְהַיִים, וְהַכֵּל מִתְּבָרְכִים.
 רַק לְשִׁטְף מִים רַבִּים, מִי זֶה
 הַשִּׁטְף מִים רַבִּים? זֶהוּ עַמִּיקָא
 הַנְּחָלִים וְהַנְּהָרוֹת, שְׁמִי יִזְכָּה לוֹ
 וּמִי יִזְכָּה לְהִתְקַרֵּב וְלַעֲלוֹת לְשָׁם.
 זֶהוּ שְׁכַתּוּב בּוֹ, (תהלים לח) רַק
 לְשִׁטְף מִים רַבִּים אֵלָיו לֹא יִגִּיעוּ,
 שְׁהִיָּה לֹא זוֹכִים וְלֹא יִכְוִלִים.

רְבִי יִצְחָק אָמֵר, כְּתוּב (שם כז) אַחַת
 שְׂאֵלְתִי מֵאֵת ה' אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ
 וְגו'. אֲשֶׁרִיָּהּ הַצְּדִיקִים שְׁכַמָּה
 גְּנִיזִים עֲלִיּוֹנִים שְׁמוּרִים לָהֶם
 בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, שֶׁהַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ
 הוּא מְשַׁתְּעִשְׁע עִמָּם בְּאוֹתָם
 הָעוֹלְמוֹת, כְּמוֹ שְׂבָאֲרָנוּ בְּנַעַם ה',
 וְהָרִי נִתְבָּאֵר. רְבִי חִזְקִיָּה אָמֵר,
 מִכָּאֵן (ישעיה סד) עֵין לֹא רָאָתָה
 אֱלֹהִים זוּלְתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לוֹ.
 יַעֲשֶׂה! תַּעֲשֶׂה הִיָּה צְרִיף
 לְהִיּוֹת! אֲלֵא יַעֲשֶׂה וְדָאִי. הֵינּוּ (שם לח) יוֹסִיף עַל יְמִידָה חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה. וְהֵינּוּ הַשְּׁלֹף עַל ה' יְהִבֶּךָ.

וְכַתוּב וַתִּתְפַּלֵּל עַל ה'. וְהַפֶּל אַחַד.

אֲשֶׁר חִלְקָם שֶׁל הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. עֲלֵיהֶם כְּתוּב (תהלים ה) וַיִּשְׁמְחוּ כָּל חוֹסֵי כֶּף לְעוֹלָם וַיִּנְנוּ וַתִּסֶּף עֲלֵימוֹ וַיַּעֲלֶצּוּ בֶּךָ אֶהְבִּי שְׂמֶךָ. וְכַתוּב (שם קמ) אַךְ צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָיִם אֶת פְּנֵיךָ. וְכַתוּב (שם ט) וַיִּבְטְחוּ בֶּךָ יוֹדְעֵי שְׂמֶךָ כִּי לֹא עֲזַבְתָּ דְרָשֶׁךָ ה'. בְּרוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יִמְלֹךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשֵׁת קְרוּשִׁים

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל כָּל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם. רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח, (תהלים לב) אֵל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפָרֵד אֵין הַבֵּין וְגו'. בְּכֹמָה פְּעָמִים הַתּוֹרָה מְעִידָה בְּבְנֵי אָדָם, כְּמָה פְּעָמִים הִיא מְרִימָה קוֹלוֹת לְכָל הַצְּדִיקִים לְהַעֲרִי אוֹתָם, וְכֹלָם רְדוּמִים בְּשִׁנָּה בַחֲטָאִיהֶם (בְּחֻרְיָהוּם), אֵינָם מְסַתְּפִלִים וְאֵינָם מְשַׁגְּיחִים בְּאֵיזָה פְּנִים יַעֲמְדוּ לְיוֹם הַדִּין הַעֲלִיּוֹן, כְּשִׁיתְּבַע אוֹתָם הַמְּלַךְ הַעֲלִיּוֹן עַל עֲלֻבוֹן הַתּוֹרָה שְׂצוּעָקָת כְּנַגְדָם, וְאֵינָם מְחַזְרִים פְּנִיהֶם מוֹלָה, שְׂכֹלָם פְּגוּמִים בְּכָל, שְׂאֵינָם יוֹדְעִים אֶת אֲמוּנַת הַמְּלַךְ הַעֲלִיּוֹן, אוֹי לָהֶם וְאוֹי לְנַפְשָׁם!

שְׁהַרִי הַתּוֹרָה מְעִידָה בּו וְאוֹמַרְתָּ, (משלי ט) מִי פְתִי יִסֵּר הַנֶּה חֲסֵר לֵב וְאִמְרָה) אִמְרָה לוֹ. מָה זֶה חֲסֵר לֵב? שְׂאֵין בּו אֲמוּנָה. שְׂמִי שְׂאֵינוֹ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, אֵין בּו אֲמוּנָה וּפְגוּם הוּא מְהַכֵּל. (וְאִמְרָה) אִמְרָה לוֹ? ! אוֹמְרָה לוֹ הִנֵּה צְרִיף לְהִיּוֹת, כְּמוֹ שְׂנַאֲמֵר (תהלים מב) אוֹמְרָה לֹא לֹא

לֹא סִלְעִי, מָהוּ אִמְרָה. אֶלָּא לְאֶכְלָלָא וְלֵאֲתוּסְפָא אוֹרֵייתָא דְלַעֲיָלָא,

שְׁנָה. וְהֵינְנוּ הַשְּׁלֹף עַל ה' יְהִבֵּךְ. וְכַתִּיב וַתִּתְפַּלֵּל עַל יי. וְכֹלָא חַד.

וְכֹאֵה חוֹלְקֵיהוֹן דְּצְדִיקַיָּא, בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא (דף פ' ע"א) דְּאֵתִי, עֲלֵייהוּ כְּתִיב וַיִּשְׁמְחוּ כָּל חוֹסֵי כֶּף לְעוֹלָם וַיִּנְנוּ וַתִּסֶּף עֲלֵימוֹ וַיַּעֲלֶצּוּ בֶּךָ אוֹהְבֵי שְׂמֶךָ. וְכַתִּיב (תהלים קמ) אַךְ צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָיִם אֶת פְּנֵיךָ. וְכַתִּיב (תהלים ט) וַיִּבְטְחוּ בֶּךָ יוֹדְעֵי שְׂמֶךָ כִּי לֹא עֲזַבְתָּ דוֹרְשֶׁךָ יי. בְּרוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יִמְלֹךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשֵׁת קְרוּשִׁים

וַיְדַבֵּר יי אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. (ויקרא ט) דַּבֵּר אֶל כָּל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יי אֱלֹהֵיכֶם. רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח, (תהלים לב) אֵל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפָרֵד אֵין הַבֵּין וְגו'. בְּכֹמָה זְמַנִּין אוֹרֵייתָא אֶסְהִידַת בְּהוּ בְּבְנֵי נְשָׂא, כְּמָה זְמַנִּין אַרְיִמַת קְלִין, לְכָל סְטָרִין לְאַתְעָרָא לָהוּ, וְכִלְהוּ דְּמִיכִין בְּשִׁינְתָא בְּחוּבֵיהוֹן (ס"א בְּחֻרְיָהוּן), לֹא מְסַתְּפִלִין, וְלֹא מְשַׁגְּיחִין, בְּהִיף אֲנַפִּין יְקוּמוּן לְיוֹמָא דְּדִינָא עֲלָאָה, כַּד יִתְבַּע לוֹן מְלָפָא עֲלָאָה עֲלֻבוֹנָא דְּאוֹרֵייתָא, דְּצוּוחַת לְקַבְלֵיהוֹן, וְלֹא אֶהְדְּרוּ אֲנַפִּין לְקַבְלָהּ, דְּכִלְהוּ פְּגִימִין בְּכֹלָא, דְּלֹא יַדְעוּ מְהִימְנוּתָא דְּמְלָפָא עֲלָאָה, וְוִי לוֹן, וְוִי לְנַפְשָׁהוֹן.

דְּהָא אוֹרֵייתָא בִּיה אֶסְהִידַת, וְאִמְרַת (משלי ט) מִי פְתִי יִסֵּר הַנֶּה חֲסֵר לֵב (ס"א וְאִמְרָה) אִמְרָה לוֹ. מָהוּ חֲסֵר לֵב. דְּלִית לֵיה מְהִימְנוּתָא, דְּמֵאֵן דְּלֹא אֶשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא, לָאו בִּיה מְהִימְנוּתָא, וּפְגִיָּם הוּא מְפִלָּא (ס"א וְאִמְרָה) אִמְרָה לוֹ, אוֹמְרָה לוֹ מִיבְעִי לֵיה, כְּמָה דְּאֵת אִמֵּר (תהלים מב) אוֹמְרָה

לֹא לֹא סִלְעִי, מָהוּ אִמְרָה. אֶלָּא לְאֶכְלָלָא וְלֵאֲתוּסְפָא אוֹרֵייתָא דְלַעֲיָלָא,

סלעי. מה זה אמרה? אלא להכליל ולהוסיף את התורה שלמעלה, שהיא קוראת לו חסר לב, פגום מהאמונה.

שכך שנינו, שכל מי שלא משתדל בתורה, אסור לו להתקרב אליו, להשתתף עמו ולעשות עמו סחורה, וכל שפן ללכת עמו בדרך, שהרי אין בו אמונה. (ועל זה) שנינו, כל אדם שהולך בדרך ואין עמו דברי תורה, מתחייב בנפשו. כל שפן מי מתחבר בדרך עם מי שאין בו אמונה, שלא מחשיב את כבוד אדונו ואת שלו, שלא חס על נפשו.

רבי יהודה אומר, מי שלא חס על נפשו, איך ישלף נפש פשרה לבנו? אמר רבי אלעזר, תמהני על הדור, והרי הדבר נאמר וכו'. ועל זה כתוב אל תהיו פסוס כפרד אין הבין. אשריהם הצדיקים שמשתדלים בתורה ויודעים את דרכי הקדוש ברוך הוא, ומקדשים את עצמם בקדשת המלך, ונמצאים קדושים בכל, ומשום כך שולפים רוח של קדש מלמעלה, וכל בניהם הם צדיקי אמת, ונקראים בני המלך, בנים קדושים.

אוי להם לרשעים, שכלם חצופים ומעשיהם חצופים, ומשום כך יורשים בניהם נפש חצופה מצד הטמאה, כמו שכתוב ונטמתם בם. בא להטמא - מטמאים אותו. אל תהיו פסוס כפרד, שהם בעלי זנות (של טמאה) על הכל. אין הבין, שלא ישתדלו אנשים בדרך הזו. שאם כך, כתוב כאן אין הבין, וכתוב שם (ישעיה) וכתובים עזי נפש לא ידעו שבועה והמה רעים לא ידעו הבין. מה הטעם? משום שלא ידעו הבין.

דהיא קרייה ליה חסר לב, פגים ממהימנותא. דהבי תנינן, כל מאן דלא אשתדל באורייתא, אסיר למקרב לגביה, לאשתתפא בהדיה, ולמעבד ביה סחורתא, וכל שפן למהך עמיה באורחא. דהא לית ביה מהימנותא. (ועל דא) תנינן כל בר נש דאזיל באורחא, ולית עמיה מלי דאורייתא, אתחייב בנפשיה. כל שפן מאן דאזדווג באורחא, עם מאן דלית ביה מהימנותא, דלא חשיב ליקרא דמאריה ודידיה דלא חס על נפשיה.

רבי יהודה אומר, מאן דלא חס על נפשיה, היך ישלוף נפשא דכשרא לבריה. אמר רבי אלעזר, תוהנא על דרא, והא אתמר מלה וכו'. ועל דא כתיב אל תהיו פסוס כפרד אין הבין. זכאין אינון צדיקיא, דמשתדלי באורייתא, וידעין אורחוי דקודשא בריך הוא, ומקדשי גרמייהו בקדושא דמלכא, ואשתכחו קדישין בכלא, ובגין כך משלפי רוחא דקודשא מלעילא, ובנייהו כלהו זכאי קשוט, ואקרוין בני מלכא בנין קדישין.

ווי להון לרשיעייא, דכלהו חציפין, ועובדייהו חציפין. בגיני כך ירתין בנייהו נפשא חציפא, מסטרא דמסאבא. כמה דכתיב ונטמתם בם, אתא לאסתאבא, מסאבין ליה. אל תהיו פסוס כפרד, דאינון מארי זנותא (פ"א דמסאבותא) על כלא. אין הבין, דלא ישתדלון בני נשא באורחא דא, דאי הכי, כתיב הכא אין הבין, וכתיב התם (ישעיה נז) והכלבים עזי נפש לא ידעו שבועה והמה רעים לא ידעו הבין. כלומר יהון מזדמנין אינון דאקרוין עזי נפש. מאי טעמא. משום דלא ידעו הבין.

כלומר, יהיו מזדמנים אותם שנקראים עזי נפש. מה הטעם? משום שלא ידעו הבין.

וְהָמָּה רוּעִים, מָה זֶה רוּעִים? אֵלּוּ אוֹתָם הַמּוֹכִילִים וְהַמְנַהֲיָגִים אֶת הָאָדָם לְגִיהֵנּוּם. לֹא יָדְעוּ שְׂבָעָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ל) לְעֵלּוּקָה שְׁתִּי כְּנֹת הַבַּיִת הַבֵּי. מִשּׁוּם כִּף שֶׁהֵם הַבַּיִת, לֹא יָדְעוּ שְׂבָעָה. כֹּלָם לְדַרְכָם פָּנוּ אִישׁ לְבַצְעוֹ מִקְצָהוֹ. דִּהָא תִּירִי דְגִייהֵנּוּם אֵינּוּן. וְכֹל דָּא מֵאֵן גָּרִים לְהוּ. בְּגִין דְּלֹא אֶתְקַדְּשׁוּ בַּהֲוָא זְווגָא כְּמָה דְּאַצְטְרִיף. וְעַל דָּא כְּתִיב, קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יי'. אָמַר קְדוֹשׁ בְּרִיךְ הוּא, מְכַל שְׂאֵר עַמִּין לֹא רְעִיתִי לְאַדְבָּקָא בִּי, אֲלֵא יִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּינִי, אֲתוּן, וְלֹא שְׂאֵר עַמִּין. (ועל דָּא כְּתִיב הָכָא קְדוֹשׁ) בְּגִין כִּף, (קְדוּשִׁים תִּהְיוּ דִּיקָא).

קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה'. רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח, (ישעיה יח) הוּי אֲרַךְ צִלְצַל כְּנַפְיָם וְגו'. וְכִי מִשּׁוּם שֶׁהִיא אֲרַךְ צִלְצַל כְּנַפְיָם נִמְצָא בָּהּ קְנִטוּרָה, שְׂכַתוּב הוּי אֲרַךְ? אֲלֵא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעָה שֶׁבְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם וְרָצָה לְגַלּוֹת עֲמֻקּוֹת מִתּוֹךְ הַהֶסְתֵּר, וְאוֹר מִתּוֹךְ הַחֲשֵׁכָה, הִיוּ כְּלוּלִים זֶה עִם זֶה. וּמִשּׁוּם כִּף מִתּוֹךְ הַחֲשֵׁכָה יֵצֵא אוֹר, וּמִתּוֹךְ הַהֶסְתֵּר יֵצֵא וְהַתְּגַלָּה הַעֲמֻקָּה, וְזֶה יֵצֵא מִזֶּה. שְׂמִתּוֹךְ הַטּוֹב יֵצֵא הָרַע, וּמִתּוֹךְ הָרַע יֵצֵא הַטּוֹב דִּין, וְהַכֹּל נִכְלָל זֶה בְּזֶה - יֵצֵר טוֹב וְיֵצֵר רַע, יְמִין וְשְׂמָאל, יִשְׂרָאֵל וְשְׂאֵר הָעַמִּים, לְכֹן וְשִׁחַר, וְהַכֹּל תְּלוּי הָאֶחָד בְּאֶחָד.

רַבִּי מְרִנּוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֹּל הָעוֹלָם כְּלוֹ לֹא נִרְאָה, אֲלֵא בְּעִטְרָה אַחַת הַמְּדַבְּקָת (הַזְּוֹהַר) בְּקִשְׁרֵיו. כְּשֶׁנֶּדּוֹן הָעוֹלָם בְּדִין, הוּא נִדּוֹן כְּלוֹל בְּרַחֲמִים. וְאִם לֹא, אֵין הָעוֹלָם כְּלוֹל לְעַמְד רַגַע אֶחָד, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ אֶת הַדְּבָרִים, כְּמוֹ שְׂכַתוּב (שם כו) כִּי כְּאִשֶׁר מִשְׁפָּטִיף לְאַרְץ צָדֵק לְמַדּוֹ יוֹשְׁבֵי תַבַּל.

וְהָמָּה רוּעִים, מָאי (דף פ' ע"ב) אֵלּוּן אֵינּוּן מְדַבְּרֵי וּמְנַהֲגֵי לְבַר נָשׁ בְּגִייהֵנּוּם. לֹא יָדְעוּ שְׂבָעָה, כְּמָה דָּאֵת אָמַר (משלי ל) לְעֵלּוּקָה שְׁתִּי כְּנֹת הַבַּיִת הַבֵּי, בְּגִין כִּף דְּאֵינּוּן הַבַּיִת הַבֵּי, לֹא יָדְעוּ שְׂבָעָה. כֹּלָם לְדַרְכָם פָּנוּ אִישׁ לְבַצְעוֹ מִקְצָהוֹ. דִּהָא תִּירִי דְגִייהֵנּוּם אֵינּוּן. וְכֹל דָּא מֵאֵן גָּרִים לְהוּ. בְּגִין דְּלֹא אֶתְקַדְּשׁוּ בַּהֲוָא זְווגָא כְּמָה דְּאַצְטְרִיף. וְעַל דָּא כְּתִיב, קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יי'. אָמַר קְדוֹשׁ בְּרִיךְ הוּא, מְכַל שְׂאֵר עַמִּין לֹא רְעִיתִי לְאַדְבָּקָא בִּי, אֲלֵא יִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּינִי, אֲתוּן, וְלֹא שְׂאֵר עַמִּין. (ועל דָּא כְּתִיב הָכָא קְדוֹשׁ) בְּגִין כִּף, (קְדוּשִׁים תִּהְיוּ דִּיקָא).

קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יי'. (ויקרא יט) רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח, (ישעיה יח) הוּי אֲרַךְ צִלְצַל כְּנַפְיָם וְגו'. וְכִי בְּגִין דְּהִיא אֲרַךְ צִלְצַל כְּנַפְיָם, קְנִטוּרָא בִּיהּ אֲשַׁתְּכַח, דְּכְתִיב הוּי אֲרַךְ. אֲלֵא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעָתָא דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרָא עֲלֵמָא, וּבְעָא לְגַלְּאָה עֲמִיקְתָּא מִגּוֹ מְסַתְּרָתָא, וּנְהוּרָא מִגּוֹ חֲשׂוּכָא, הוּוּ כְּלִילָן דָּא בְּדָא, וּבְגִין כִּף, מִגּוֹ חֲשׂוּכָא נִפְקַת נְהוּרָא, וּמִגּוֹ מְסַתְּרָתָא, נִפְקַת וְאֶתְגַּלְּיָא עֲמִיקָא, וְדָא נִפְקַת מִן דָּא. דְּמִגּוֹ טַב, נִפְקַת בִּישׁ. וּמִגּוֹ רַחֲמִי, נִפְקַת דִּינָא. וְכֹלָא אֶתְכְּלִיל דָּא בְּדָא. יֵצֵר טוֹב וְיֵצֵר רַע, יְמִינָא וְשְׂמָאלָא, יִשְׂרָאֵל וְשְׂאֵר עַמִּין, חוּר וְאוּכָם, וְכֹלָא חַד בְּחַד תְּלִיָא.

תַּאנָּא אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֹּל עֲלֵמָא כְּלֵהוּ לֹא אֶתְחַזִּי, אֲלֵא בְּחַד עֲטִירָא דְּקוֹטְפָא (ס"א דְּקוֹטְפָא) בְּקִיטְרוּי. כַּד אֶתְדַּן עֲלֵמָא בְּדִינָא כְּלִיל בְּרַחֲמֵי אֶתְדַּן. וְאִי לֹא, לֹא יְכִיל עֲלֵמָא לְקִימָא, אֲפִילוּ רַגְעָא חָדָא, וְהָא אוּקִימָנָא מְלִי, כְּמָה דְּכְתִיב, (ישעיה כו) כִּי כְּאִשֶׁר מִשְׁפָּטִיף לְאַרְץ צָדֵק לְמַדּוֹ יוֹשְׁבֵי תַבַּל.

וְתֵאנָא בַּהֲהוּא זְמַנָּא דְדִינָא תְלִיא בְּעֵלְמָא,
 וְצָדֵק אֲתַעֲטָרָא בְּדִינֵי, כְּמָה מְאָרִי
 גְּדַפִּין מִתְעָרִי, לְקַבְּלִי מְאָרִי דְדִינָא קְשִׁיא,
 לְשִׁלְטָאָה בְּעֵלְמָא. פְּרִסִין גְּדַפִּין מִהֲאִי סְטָרָא,
 וּמִהֲאִי סְטָרָא, לְאַשְׁתַּחְוָא (כ"א לְאַשְׁתַּחְוָא) בְּעֵלְמָא.
 כְּדִין מִתְעָרִין גְּדַפִּין לְמַפְרֵס לֹוֹן, וְלְאַשְׁתַּאֲבָא
 (נ"א וְלְאַשְׁתַּחְוָא) בְּדִינָא קְשִׁיא, וְשִׁאטִין בְּעֵלְמָא
 לְאַבְאָשָׂא. כְּדִין כְּתִיב, הוּי אֶרֶץ צִלְצֵל כְּנַפְיָם.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, חֲמִינָא בְּנֵי עֵלְמָא
 בְּחֲצִיפוּתָא, בְּרֵי אֵינֹון זְכָאִי קְשׁוּט.
 וּבְגִין כֶּן, כְּבִיכּוּל, כֵּלָא הֲכִי אֲשַׁתְּכַח, אֲתָא
 לְאַתְדַּכְּאָה, מְסִיעֵין לִיה. אֲתָא לְאַסְתַּאֲבָא,
 כְּמָה דְאֹוקִימָנָא, וְנִטְמַתָּם בָּם.

רַבִּי יוֹסִי הָוָה אָזִיל בְּאוֹרְחָא, פִּגַע בֵּיה רַבִּי
 חֲזִיא, אָמַר לִיה הֲאִי דְאֹוקְמוּהָ חֲבֵרִיָּיא,
 דְכְתִיב בְּעֵלִי, (שְׁמוּאֵל א ג) וְלִכְן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עֲלִי
 אִם יִתְפַּכֵּר עֹון בֵּית עֲלִי בְּזִבְחַ וּמִנְחָה עַד עוֹלָם.
 בְּזִבְחַ וּמִנְחָה אֵינֹו מִתְפַּכֵּר, אָבַל מִתְפַּכֵּר הוּא
 בְּדַבְרֵי תוֹרָה. אָמַאי. בְּגִין דְדַבְרֵי תוֹרָה, סִלְקִין
 עַל כָּל קְרַבְנִין דְּעֵלְמָא. כְּמָה דְאֹוקְמוּהָ דְכְתִיב,
 (ויקרא ז) זֹאת הַתּוֹרָה לְעוֹלָה לְמִנְחָה וְלַחֲטָאֵת
 וְלְאָשֶׁם וְלְמִלוּאִים, שְׁקִיל אוֹרִיָּיתָא לְקַבִּיל כָּל
 קְרַבְנִין דְּעֵלְמָא. אָמַר לִיה, הֲכִי הוּא וְדָאִי,
 דְכָל מָאן דְאַשְׁתַּדַּל בְּאוֹרִיָּיתָא, אָף עַל גַּב
 דְאַתְגָּזַר עָלֵיה עוֹנָשָׁא מְלַעֲיָלָא, נִיחָא לִיה מְכָל
 קְרַבְנִין וְעֵלְוֹון, וְהוּא עוֹנָשָׁא אֲתַקְרַע. (ויגין דלעי
 כה לשמה, קרשא ברין הוא אתפיים בהריח).

וְתָא חֲזִי, לָא אֲתַדְכִּי בַר נֶשׁ לְעֵלְמִין, אֵלָא
 בְּמִלִין דְאוֹרִיָּיתָא. בְּגִינֵי כֶּן מְלִין
 דְאוֹרִיָּיתָא לָא מְקַבְּלִין טוּמְאָה, בְּגִין דְאִיהִי
 (משלי ג) קִיָּימָא לְדַכְּאָה לְאֵלִין מְסַאֲבִי, וְאַסְוּוּתָא
 בְּאוֹרִיָּיתָא אֲשַׁתְּכַח. דְכְתִיב, רַפְאוֹת תְּהִי לְשַׁרְךָ
 לְטַהַר אֶת אֱלוֹי הַטְּמֵאִים, וְהִרְפוּאָה נִמְצָאת בַּתּוֹרָה, שְׁכַתּוּב

יְשִׁבֵי תְבַל.
 וְלְמַדְנֵנוּ, בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׁהִדִין תְּלוּי
 בְּעוֹלָם וְצָדֵק מִתְעַטֵּר בְּדִינֵי, כְּמָה
 בְּעֵלִי כְּנַפִּים מִתְעוֹרְרִים כְּנֶגֶד
 בְּעֵלִי הִדִין הִקְשָׁה לְשִׁלְט
 בְּעוֹלָם. פּוֹרְשִׁים כְּנַפִּים מִהֲצַד
 הַזֶּה וּמִהֲצַד הַזֶּה לְהִשְׁתַּטַּח
 (לְהִשְׁתַּחְוָא) בְּעוֹלָם. אִז מִתְעוֹרְרוֹת
 הַכְּנַפִּים לְפָרֵשׁ אוֹתָן וְלְהִשְׁאָב
 (וְלְהִשְׁתַּחְוָא) בְּדִין הִקְשָׁה, וּמְשׁוֹטְטוֹת
 בְּעוֹלָם לְהִרְעֵ. אִז כְּתוּב, הוּי אֶרֶץ
 צִלְצֵל כְּנַפְיָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, רְאִיתִי בְּנֵי
 הָעוֹלָם בְּחֲצִפָּה, פָּרַט לְאוֹתָם
 צְדִיקֵי הָאֱמַת. וּמְשׁוּם כֶּן,
 כְּבִיכּוּל, הַכֵּל כֶּן נִמְצָא. כָּא
 לְהִטְהַר - מְסִיעֵין אוֹתוֹ. כָּא
 לְהִטְמָא - כְּמוֹ שְׁבַאֲרֵנוּ וְנִטְמַתָּם
 בָּם.

רַבִּי יוֹסִי הָוָה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ, פִּגַשׁ
 בּוֹ רַבִּי חֲזִיא. אָמַר לוֹ, זֶה שְׁבַאֲרוֹ
 הַחֲבֵרִים, שְׁכַתּוּב בְּעֵלִי (שְׁמוּאֵל א-
 א) וְלִכְן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עֲלִי אִם
 יִתְפַּכֵּר עֹון בֵּית עֲלִי בְּזִבְחַ
 וּבְמִנְחָה עַד עוֹלָם, בְּזִבְחַ וּמִנְחָה
 אֵינֹו מִתְפַּכֵּר, אָבַל מִתְפַּכֵּר הוּא
 בְּדַבְרֵי תוֹרָה. לְמָה? מְשׁוּם
 שְׁדַבְרֵי תוֹרָה עוֹלִים עַל כָּל
 הַקְּרַבְנוֹת שְׁבַעֲוֹלָם, כְּמוֹ שְׁבַאֲרוּהָ
 שְׁכַתּוּב, (ויקרא ז) זֹאת הַתּוֹרָה לְעֹלָה
 לְמִנְחָה וְלַחֲטָאֵת וְלְאָשֶׁם
 וְלְמִלוּאִים, שְׁקוּלָה הַתּוֹרָה כְּנֶגֶד
 כָּל הַקְּרַבְנוֹת שֶׁל הָעוֹלָם. אָמַר
 לוֹ, כֶּן זֶה וְדָאִי, שְׁכָל מִי
 שְׁמַשְׁתַּדַּל בַּתּוֹרָה, אָף עַל גַּב
 שְׁנִגְזַר עָלָיו עֹנָשׁ מְלַמְעָלָה, נוֹחַ
 לוֹ מְכָל הַקְּרַבְנוֹת וְהָעוֹלוֹת,
 וְאוֹתוֹ הָעֹנָשׁ נִקְרַע. (ומשום ששוסק בה

לשמה, הקדוש ברין הוא מתפייס עמו).
 וְכֵּן רְאָה, הָאָדָם לָא נִטְהַר
 לְעוֹלָמִים, אֵלָא בְּדַבְרֵי תוֹרָה.
 מְשׁוּם כֶּן דְבַרֵי תוֹרָה לָא מְקַבְּלִים
 טְמָאָה, מְשׁוּם שְׁהִיא עוֹמֶדֶת
 (משלי ג) רַפְאוֹת תְּהִי לְשַׁרְךָ וְשִׁקּוּי

לְעֶצְמוֹתֶיךָ. וְהִטְהַרְהָ נִמְצָאת בַּתּוֹרָה, שְׁפָתוֹב (תהלים יט) 'יֵרָאת ה' טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד. מֵה זֶה עוֹמֶדֶת לְעַד? שְׁעוֹמֶדֶת תָּמִיד בְּאוֹתָהּ טְהוֹרָה, וְלֹא יִזְוֶה מִמֶּנָּה לְעוֹלָמִים.

אָמַר לוֹ, 'יֵרָאת ה' כְּתוֹב, וְלֹא תוֹרָה. אָמַר לוֹ, כִּי הוּא וַדָּאי, שְׁתֵּרֵי הַתּוֹרָה בָּאָה מִצַּד הַגְּבוּרָה. אָמַר לוֹ, וּמִשָּׁם יֵצֵא? ! מִכָּאן יֵצֵא! שְׁפָתוֹב רֵאשִׁית חֲכָמָה 'יֵרָאת ה', וְכְתוֹב 'יֵרָאת ה' טְהוֹרָה. וְתוֹרָה נִקְרָאת קִדְשָׁה, שְׁפָתוֹב כִּי קִדּוּשׁ אֲנִי ה', וְזוֹ הַתּוֹרָה שֶׁהִיא הַשֵּׁם הַקִּדּוּשׁ הָעֲלִיוֹן. וְעַל כֵּן, מִי שֶׁשָּׂמַתְדֵּל בֵּה נִטְהָר, וְאַחַר כֵּן מִתְקַדֵּשׁ, שְׁפָתוֹב קִדְשִׁים תִּהְיֶה. לֹא כְּתוֹב קִדְשִׁים הֵיךְ, אֲלֵא תִהְיֶה, תִּהְיֶה וַדָּאי. אָמַר לוֹ, כִּי הוּא, וּמִקְרָא כְּתוֹב, (שמות יט) וְאַתֶּם תִּהְיֶה לִי מִמְּלַכַת כְּהִנִּים וְגוֹי קִדּוּשׁ, וְכְתוֹב אֵלֶּה הַדְּבָרִים וְגוֹ'.

לְמַדְנֵנוּ, קִדְשַׁת הַתּוֹרָה קִדְשָׁה שְׁעוֹלָה עַל כָּל הַקִּדְשׁוֹת. וְהַקִּדְשָׁה שֶׁל הַחֲכָמָה הַנִּסְתָּרֶת עוֹלָה עַל הַכָּל. אָמַר לוֹ, אֵין תּוֹרָה בְּלִי חֲכָמָה, וְאֵין חֲכָמָה בְּלִי תּוֹרָה, וְהַכָּל הוּא בְּדִרְגָּה אַחַת וְהַכָּל אַחֵד. אֲלֵא תּוֹרָה נִמְצָאת עִם הַחֲכָמָה הָעֲלִיוֹנָה, וּבִהּ הִיא עוֹמֶדֶת, וּבִהּ נִשְׁעוּ שְׂרָשֵׁי מְכָל הַצְּדִדִים.

בְּעוֹד שֶׁהֵיוּ הוֹלְכִים מִצֵּאוֹ אִישׁ אֶחָד בְּלִקְטִיט עֲצִים (בְּלִקְטִיט וְרַעִים) רִכּוּב עַל סוּסוֹ. הִשְׁמִיט יָדוֹ לְעֵנָף אֶחָד שֶׁל הָאֵילָן. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְהַתְקַדְשָׁתֶם וְהִיִּיתֶם קִדְשִׁים. אָדָם מִקְדֵּשׁ עֲצָמוֹ מִלְמַטָּה - מִקְדְּשִׁים אוֹתוֹ מִלְמַעְלָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב קִדְשִׁים תִּהְיֶה כִּי קִדּוּשׁ אֲנִי ה'.

שָׁנָה רַבִּי אַבָּא, הִפְרָשָׁה הַזֶּה הִיא כְּלָלָה שֶׁל תּוֹרָה, וְחוֹתֶם הָאֵמֶת שֶׁל הַחֲוֹתֶמֶת הִיא. בְּפִרְשָׁה זֶה

וְשִׁקּוּי לְעֶצְמוֹתֶיךָ. וְדְכִיּוֹתָא אֲשַׁתְּכַח בְּאוֹרֵיִיתָא, דְּכְתִיב, (תהלים יט) 'יֵרָאת יי' טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד. מֵאֵי עוֹמֶדֶת לְעַד. דְּקִיִּמָּא תְדִירָא בְּהֵוָה דְּכִיּוֹתָא, וְלֹא אֲתַעְדִּי מִנִּיהָ לְעַלְמִין.

אָמַר לִיהּ 'יֵרָאת יי' כְּתִיב, וְלֹא תוֹרָה. אָמַר לִיהּ, הַכִּי הוּא וַדָּאי, דְּהָא אוֹרֵיִיתָא מִסְטָרָא דְּגְבוּרָה קָא אֲתֵיָא. אָמַר לִיהּ, וּמִהֶתֶם נִפְקָא, מִהֶכָּא נִפְקָא, דְּכְתִיב, (תהלים קיא) רֵאשִׁית חֲכָמָה 'יֵרָאת יי', וְכְתִיב 'יֵרָאת יי' טְהוֹרָה.

וְאוֹרֵיִיתָא קִדְשָׁה אֲתִקְרִי, דְּכְתִיב כִּי קִדּוּשׁ אֲנִי יי', וְדָא אוֹרֵיִיתָא, דְּהִיא שְׂמָא

קִדְשָׁה עֲלָאָה. וְעַל דָּא, (דף פ"א ע"א) מָאן דְּאֲשַׁתְּדֵּל בֵּה אֲתִדְכִּי, וְלִבְתָּר אֲתִקְדֵּשׁ, דְּכְתִיב קִדּוּשִׁים תִּהְיֶה, קִדּוּשִׁים הֵיךְ לֹא כְּתִיב, אֲלֵא תִהְיֶה. תִּהְיֶה וַדָּאי. אָמַר לִיהּ הַכִּי הוּא, וּמִקְרָא כְּתִיב, (שמות יט) וְאַתֶּם תִּהְיֶה לִי מִמְּלַכַת כְּהִנִּים וְגוֹי קִדּוּשׁ, וְכְתִיב אֵלֶּה הַדְּבָרִים וְגוֹ'.

תֵּאנָא, קִדְשָׁה דְּאוֹרֵיִיתָא, קִדְשָׁה דְּסְלִיקַת עַל כָּל קִדּוּשִׁין. וְקִדּוּשָׁה דְּחֲכָמָתָא עֲלָאָה סְתִימָא, סְלִקָא עַל כָּלָא. אָמַר לִיהּ לָאו אוֹרֵיִיתָא בְּלֹא חֲכָמָתָא, וְלָאו חֲכָמָתָא בְּלֹא אוֹרֵיִיתָא, וְכָלָא בְּחֵד דְּרִגָּא הוּא, וְכָלָא חֵד, אֲלֵא אוֹרֵיִיתָא בְּחֲכָמָה עֲלָאָה אֲשַׁתְּכַחַת, וּבִהּ קִיִּמָּא, וּבִהּ אֲתַנְטְעוּ שְׂרָשֵׁי מְכָל סְטִרִין.

עַד דְּהוּוּ אֲזִלִּי, אֲשַׁפְּחוּ חֵד בְּרַ נֶשׁ, בְּלִקְיִנְטָא דְּקוֹסְטָא, (ס"א בְּלִקְיִנְטָא דְּקוֹסְטָא) רְכִיב עַל סוּסָא, אֲשַׁמִּיט יָדוֹי לְחֵד עֲנִפָא דְּאֵילָנָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָאִי הוּא דְּכְתִיב וְהַתְקַדְשָׁתֶם וְהִיִּיתֶם קִדּוּשִׁים. אָדָם מִקְדֵּשׁ עֲצָמוֹ מִלְמַטָּה, מִקְדְּשִׁין אוֹתוֹ מִלְמַעְלָה. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, קִדּוּשִׁים תִּהְיֶה כִּי קִדּוּשׁ אֲנִי יי'.

תֵּאנִי רַבִּי אַבָּא, פְּרִשְׁתָּא דָּא כְּלָלָא דְּאוֹרֵיִיתָא הִיא, וְחוֹתֶמָא דְּקוֹשְׁטָא דְּגוֹשְׁפִּנְקָא הִיא.

התחדשו סודות עליונים של התורה בעשר אמירות, וגזרות וענשים, ומצוות עליונות, ששם מגיעים לפרשה הזו היו שמחים.

אמר רבי אבא, מה הטעם שפרשת עריות ופרשת קדשים תהיו סמוכות זו לזו? אלא כף למדנו, כל מי שנשמר מן העריות הללו, ודאי שנעשה בקדשה. וכל שכן אם מתקדש בקדשת רבוננו, ויהי העירו החברים.

מתי היא עונתם של כלם שיתקדש אדם? בא ראה, מי שרוצה להתקדש ברצון רבוננו, אל ישמש אלא מחצות הלילה ואילף, או בחצות הלילה. שהרי באותה השעה הקדוש ברוך הוא נמצא בגן עדן, והקדשה העליונה מתעוררת, ואז השעה להתקדש. זה לשאר בני האדם, תלמידי חכמים שיודעים את דרכי התורה, בחצות הלילה שעתם לעמד ולעסק בתורה, להזדווג עם כנסת ישראל, לשבח את השם הקדוש, את המלך הקדוש.

בריר שבת, שנמצא הרצון של הכל, הזיווג שלהם באותה שעה להוציא את רצונו של הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל, כמו שנאמר שכתוב, (דברים יד) בני אדם לה' אלהיכם. ואלה נקראים קדושים, שכתוב קדשים תהיו פי קדוש אני ה'. וכתוב (תהלים א) והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פרו יתן בעתו וגו'.

קדשים תהיו. רבי אבא פתח, (שמואל ב ז) ומי כעמך פ ישראל גוי אחד בארץ. בא ראה, בכל עמי העולם לא רצה הקדוש ברוך הוא בהם, פרט לישראל בלבדם,

עמא יחידאה בעלמא, וקרא לון גוי אחד בשמיה. ואעטר לון בכמה

בפרשתא דא אתחדשו רזין עלאין דאורייתא, בעשר אמירן, וגזרין ועונשין, ופקודין עלאין, דכד מטאן חברייא לפרשתא דא, הוו חדאן. אמר רבי אבא, מאי טעמא פרשתא דעריות, ופרשתא דקדושים תהיו, סמוכין דא לדא. אלא הכי תאנא, כל מאן דאסתמר מאלין עריין, בקדושה אתעביד ודאי. וכל שכן אי אתקדש בקדושה דמאריה. והא אתערו חברייא.

אימתי עונתן דכלא, לאתקדש בר נש. תא חזי, מאן דבעי לאתקדשא ברעותא דמאריה, לא לישמש אלא מפלגות ליליא ואילף, או בפלגות ליליא. דהא בההיא שעתא, קדשא בריך הוא אשתכח בגנתא דעדן, וקדושה עלאה אתער, וכדין שעתא היא לאתקדשא. האי לשאר בני נשא, תלמידי חכמים דידיעין אורחוי דאורייתא, בפלגות ליליא שעתא דלהון למיקם למלעי באורייתא, לאזדווגא בכנסת ישראל, לשבחא לשמא קדישא, למלכא קדישא.

בריריא דשבתא, דרעותא דכלא אשתכח, זיוגא דלהון בההיא שעתא. לאפקא רעותא דקודשא בריך הוא וכנסת ישראל, כמה דאתמר דכתיב, (דברים יד) בני אדם ליה' אלהיכם. ואלין אקרון קדישין, דכתיב קדושים תהיו כי קדוש אני יי'. וכתוב (תהלים א) והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פרו יתן בעתו וגו'.

קדושים תהיו, רבי אבא פתח, (שמואל ב ז) ומי כעמך פ ישראל גוי אחד בארץ, תא חזי, בכל עמין דעלמא, לא אתרעי בהו קדשא בריך הוא, בר פ ישראל בלחודייהו, ועבד לון עמא יחידאה בעלמא, וקרא לון גוי אחד בשמיה.

ועשה אותם עם יחיד בעולם, וקרא להם גוי אחד בשמו, ועטר אותם בכמה עטרות וכמה מצוות להתעטר בהן. ועל כן תפלין של ראש ותפלין של זרוע שיתעטר בהן בן אדם כמו שלמעלה, ולהמצא אחד שלם בכל.

ובאותה שעה שמתעטר בהן אדם ומתקדש בהן, נעשה שלם ונקרא אחד, שלא נקרא אחד אלא כשהוא שלם. ומי שפגום, לא נקרא אחד. ועל כן הקדוש ברוך הוא נקרא אחד - בשלמות הכל, בשלמות האבות, בשלמות של פנסת ישראל. משום כך ישראל למטה נקראים אחד. שפאשר מניח אדם תפלין ומתפסה בכסוי של מצוה, אזי הוא מתעטר בעטרות קדושות כמו שלמעלה, ונקרא אחד.

ומשום כך, לבא אחד וישתדל עם אחד. הקדוש ברוך הוא הוא אחד וישתדל עם אחד, שהרי אין מלך משתדל אלא במה שראוי לו. ומשום כך כתוב, והוא באחד ומי ישיבנו, אין הקדוש ברוך הוא שורה ולא נמצא אלא באחד. באחד? ! אחד צריך להיות! אלא במי שמתמקן בקדשה עליונה להיות אחד, אז הוא שורה באחד, ולא במקום אחר.

ומתי נקרא אדם אחד? בשעה שנמצא זכר ונקבה, ומתקדש בקדשה (בעטרה) עליונה, ומתפון להתקדש. ובא ראה, בזמן שנמצא אדם בזווג אחד זכר ונקבה ומתפון להתקדש פראוי, אז הוא שלם, ונקרא אחד בלי פגום.

משום כך צריך אדם לשמח את אשתו באותה שעה, לזמן אותה ברצון אחד עמו. ויתפוננו שניהם כאחד לאותו הדבר. וכשנמצאים זה בזה ברצון אחד. ובגוף - כמו

עטרין, וכמה פקודין, לאתעטרא בהו. ועל דא תפילין דרישא ותפילין דדרועא, לאתעטרא בהו בר נש פגוונא דלעילא. ולאשתפחא חד שלים בכלא.

ובההיא שעתא דאתעטר בהו בר נש, ואתקדש בהו, אתעביד שלים, ואקרי אחד, דאחד לא אקרי אלא כד איהו שלים. ומאן דפגים, לא אקרי אחד. ועל דא קדשא בריך הוא אקרי אחד, בשלימו דכלא, בשלימו דאבהו, בשלימו דכנסת ישראל. בגין כך ישראל לתתא אקרון אחד. דכד בר נש אנח תפילין, ואתחפי בכסוייא דמצוה, כדין אתעטר בעטרין קדישין פגוונא דלעילא, ואקרי אחד.

ובגין כך, לייתי אחד, וישתדל באחד. קדשא בריך הוא דאיהו אחד, וישתדל באחד. דהא לית מלפא משתדל, אלא במאי דאתחזי ליה. ובגין כך פתיב, (איוב כג) והוא באחד ומי ישיבנו, לא שארי קדשא בריך הוא ולא אשתכח אלא באחד. באחד, אחד מיבעי ליה אלא במאן דאתתקן בקדושא עלאה למהוי חד. כדין הוא שריא באחד, ולא באתר אחרא. ואימתי אקרי בר נש אחד. בשעתא דאשתכח דכר ונוקבא, ואתקדש בקדושה (פ"א בעטריו) עלאה, ואתפון לאתקדשא. ותא חזי, בזמנא (דף פ"א ע"ב) דאשתכח בר נש בזווגא חד דכר ונוקבא, ואתפון לאתקדשא פדקא יאות. כדין הוא שלים, ואקרי אחד בלא פגיומו.

בגין כך, בעי בר נש למחדי לאתתיה בההיא שעתא, לזמנא לה ברעותא חדא עמיה. ויתפוננו תרווייהו כחד לההיא מלה. וכד משתפחי תרווייהו כחד, כדין כלא חד בנפשא שניהם כאחד, אזי הכל אחד בנפש ובגוף. בנפש - להדבך

שְׁלֹמֹדְנוּ שְׁאֲדָם שְׁלֹא נִשָּׂא הוּא כְּמִי שֶׁנִּחְלַק, וְכִשְׁמִתְחַבְּרִים זָכָר וּנְקֵבָה, אִזּוּ נֶעֱשִׂים גּוֹף אֶחָד. נִמְצָא שֶׁהֵם נִכְשׁ אַחַת וְגוֹף אֶחָד, וְנִקְרָא אֶדָם אֶחָד. אִזּוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹרֵה בְּאֶחָד, וּמִפְקִיד רוּחַ שֶׁל קְדוּשָׁה בְּאוֹתוֹ אֶחָד.

וְאֵלּוֹ נִקְרָאִים בְּנִים שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. וּמִשׁוֹם כֶּף קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוּשׁ אֲנִי ה' אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׁלֹא בְּאֵר הַדְּבָר הַזֶּה בְּמִקּוֹם אֲחֵר, אֲלֵא בּוֹ מִמֶּשׁ, שֶׁכְּתוּב כִּי קְדוּשׁ אֲנִי ה', כְּדֵי לְהַדְבִּיק בּוֹ וְלֹא בְּאֲחֵר. וְעַל כֵּן קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוּשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם. אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְגו'. הָרִי שְׁנִינּוּ שֶׁפָּרְשָׁה זוֹ הִיא הַכֶּלֶל שֶׁל הַתּוֹרָה. מִקִּישׁ יִרְאֵת אָב וְאִם לְשִׁבְתוֹתַי. אֲלֵא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הַכֶּל אֶחָד. מִי שִׁירָא מְזָה, שׁוֹמֵר אֵת זֶה.

אִישׁ אִמּוֹ, מִהַ טַעַם הַקְדָּיִם אִמּוֹ לְאָבִיו בִּירְאָה? כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרוּהָ. אֲבָל הָאֵם שְׂאִין רְשׁוֹת בִּידֵיהָ כֹּל כֶּף כְּמוֹ אָבִיו, (אֲבָל בֹּא רְאָה, אִמּוֹ – זוֹ בְּנִסָּת יִשְׂרָאֵל, וּמִשׁוֹם שֶׁבָּה שׁוֹרֵה הִירְאָה וְהִיא נִקְרָאת יִרְאֵת ה')

הַקְדָּיִם אֵת יִרְאָתָהּ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִהַ כְּתוּב לְמַעְלָה? קְדוּשִׁים תִּהְיוּ. בֹּא אֶדָם לְהַתְקַדֵּשׁ עִם אִשְׁתּוֹ כְּאֶחָד, מִמִּי הוּא יוֹתֵר שְׁבַח בְּאוֹתָהּ קְדוּשָׁה? הֲוֵה אוֹמֵר מִהִנְקֵבָה. מִשׁוֹם כֶּף אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, כְּגוֹן זֶה (בְּרֵאשִׁית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אָרְץ וְשָׁמַיִם. וּבְמִקּוֹם אֲחֵר הַקְדָּיִם שָׁמַיִם לְאָרֶץ. אֲלֵא לְהִרְאוֹת שֶׁשְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד נֶעֱשׂוּ. אִף כֹּאֵן הַקְדָּיִם אִם לְאָב, וּבְמִקּוֹם אֲחֵר הַקְדָּיִם אָב לְאִם, לְהִרְאוֹת שֶׁשְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד הִשְׁתַּדְּלוּ בּוֹ.

אִימָא דְלִית רְשׁוֹ בִידֵהָ כֹּל כֶּף כְּאָבִיו (ס"א אֲבָל תֵּא חֲזִי אִמּוֹ דָּא בְּנִסָּת יִשְׂרָאֵל וּבְגִין דְּבָה שִׁירָא יִרְאָה וְאִתִּי יִרְאֵת ה' אֲתִקְרִי) אַקְדָּיִם דְּחִילוֹ דִּילָהּ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִהַ כְּתוּב לְעֵילָא, קְדוּשִׁים תִּהְיוּ. אֵתִי בַר נֶשׁ לְאֶתְקַדֵּשׁ בְּאֶתְתִּיהָ כְּחֵד. מִמָּאן הוּא שְׁבַחָא יִתִּיר בְּהֵיא קְדוּשָׁה. הֲוֵי אִימָא מְנוּקָבָא. בְּגִין כֶּף אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, כְּהֵאִי גְוּוֹנָא, (בְּרֵאשִׁית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ אֱלֹהִים אָרְץ וְשָׁמַיִם. וּבְאֶתֵר אֲחֵרָא, אַקְדָּיִם שָׁמַיִם לְאָרֶץ. אֲלֵא לְאֶחְזָא דְתֵרוּוִייהוּ כְּחֵדָא אֲתַעְבִּידוּ. אוּף הֵכָא אַקְדָּיִם אִימָא לְאָבָא, וּבְאֶתֵר אֲחֵרָא אַקְדָּיִם אָבָא לְאִימָא, לְאֶחְזָא דְתֵרוּוִייהוּ כְּחֵדָא אֲשִׁתְּדִלוּ בֵּיהּ.

וּבְגוּפָא. בְּנִפְשָׁא: לְאֶדְבָקָא דָּא בְּדָא בְּרַעוּתָא חֵדָא. וּבְגוּפָא: כְּמָה דְאוּלִּיפְנָא דְבַר נֶשׁ דְּלֵא נְסִיב, הוּא כְּמָאן דְּאֶתְפְּלִיג, וְכַד מִתְחַבְּרָן דְּבַר וְנוּקָבָא, כְּדִין אֲתַעְבִּידוּ חֵד גּוּפָא. אֲשִׁתְּכַח דְּאִינְהוּ חֵד נִפְשָׁא, וְחֵד גּוּפָא, וְאִקְרִי בַר נֶשׁ אֶחָד. כְּדִין קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂאִרִי בְּאֶחָד, וְאַפְקִיד רוּחָא דְקְדוּשָׁה בְּהוּא אֶחָד.

וְאֵלִין אַקְרוּן בְּנִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאֶתְמַר. וּבְגִינִי כֶּף קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוּשׁ אֲנִי יְיָ. זְכָאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל דְּלֵא אוּקִים מְלָה דָּא בְּאֶתֵר אֲחֵרָא, אֲלֵא בֵּיה מִמֶּשׁ, דְּכְתִיב כִּי קְדוּשׁ אֲנִי יְיָ. בְּגִין לְאֶתְדְּבָקָא בֵּיה, וְלֹא בְּאֲחֵרָא. וְעַל דָּא קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוּשׁ אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם.

אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְגו'. (ויקרא יט) הָא תְּנִינָן, דְּפִרְשֵׁתָא דָּא כְּלָלָא דְאוּרִייתָא. מִקִּישׁ דְּחִילוֹ דְּאָבָא וְאִימָא לְשִׁבְתוֹתַי. אֲלֵא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כֹּלָא חֵד, מָאן דְּדְּחִיל מֵהֵאִי, נְטִיר לְהֵאִי. אִישׁ אִמּוֹ, אַקְדָּיִם אִמּוֹ לְאָבִיו בְּדְּחִילוֹ מָאִי טַעַמָא. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. אֲבָל

אִימָא דְלִית רְשׁוֹ בִידֵהָ כֹּל כֶּף כְּאָבִיו (ס"א אֲבָל תֵּא חֲזִי אִמּוֹ דָּא בְּנִסָּת יִשְׂרָאֵל וּבְגִין דְּבָה שִׁירָא יִרְאָה וְאִתִּי יִרְאֵת ה' אֲתִקְרִי) אַקְדָּיִם דְּחִילוֹ דִּילָהּ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִהַ כְּתוּב לְעֵילָא, קְדוּשִׁים תִּהְיוּ. אֵתִי בַר נֶשׁ לְאֶתְקַדֵּשׁ בְּאֶתְתִּיהָ כְּחֵד. מִמָּאן הוּא שְׁבַחָא יִתִּיר בְּהֵיא קְדוּשָׁה. הֲוֵי אִימָא מְנוּקָבָא. בְּגִין כֶּף אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, כְּהֵאִי גְוּוֹנָא, (בְּרֵאשִׁית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ אֱלֹהִים אָרְץ וְשָׁמַיִם. וּבְאֶתֵר אֲחֵרָא, אַקְדָּיִם שָׁמַיִם לְאָרֶץ. אֲלֵא לְאֶחְזָא דְתֵרוּוִייהוּ כְּחֵדָא אֲתַעְבִּידוּ. אוּף הֵכָא אַקְדָּיִם אִימָא לְאָבָא, וּבְאֶתֵר אֲחֵרָא אַקְדָּיִם אָבָא לְאִימָא, לְאֶחְזָא דְתֵרוּוִייהוּ כְּחֵדָא אֲשִׁתְּדִלוּ בֵּיהּ.

וְאֵת שְׁבֻתוֹתֵי תְּשׁוּמוֹרוֹ, זֶה שְׁקוּל לְזוֹ, וְהַכֹּל כְּאֶחָד נִשְׁקָל בְּמִשְׁקַל אֶחָד, שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת לֹה) וְשִׁמְרָתָם אֵת הַשְּׁבֻת כִּי קִדֵּשׁ הִיא לָכֶם, וְכַתוּב (ויקרא כו) זְכוֹר אֵת יוֹם הַשְּׁבֻת לְקַדְּשׁוֹ. אֵלֶּא אֶחָד לְאָב, וְאֶחָד לְאִם. כְּתוּב כְּאֵן, אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֵת שְׁבֻתוֹתֵי תְּשׁוּמוֹרוֹ. וְכַתוּב שָׁם, אֵת שְׁבֻתוֹתֵי תְּשׁוּמוֹרוֹ וּמִקְדָּשֵי תִירָאוּ. מֵהוּ מִקְדָּשֵי? כְּמִשְׁמְעוֹ. עוֹד מִקְדָּשֵי - אֵלֹה אֹתָם שְׁמִקְדָּשִׁים עֲצָמָם בְּאוֹתָהּ שְׁעָה. כְּמוֹ זֶה, (יחזקאל ט) וּמִמִּקְדָּשֵי תַחֲלוּ. אֵל תִּקְרִי מִמִּקְדָּשֵי אֵלֶּא מִמִּקְדָּשֵי. מֵה לְהֵלֵן מִמִּקְדָּשֵי, אֵף כְּאֵן מִמִּקְדָּשֵי, דְּאִינוּן אַבָּא וְהָאִם.

אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כְּתוּב (דברים ד) וְאִתֶּם הַדְּבָקִים בְּה' וְגו'. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׁנֹדְבָקִים בּוֹ בְּקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, (הם ולא אִמּוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת) וּמִשׁוּם שְׁנֹדְבָקִים בּוֹ בְּקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כָּלֶם נִדְבָקִים כְּאֶחָד זֶה עִם זֶה.

בֵּא רָאָה, בְּשַׁעָה שְׁאָדָם מִקְדָּשׁ לְמִטָּה, כְּמוֹ הַחֲבָרִים שְׁמִקְדָּשִׁים אֵת עֲצָמָם מִשְׁבֻּת לְשְׁבֻת, בְּשַׁעָה שֶׁהוּוּג הַעֲלִיּוֹן נִמְצָא, שְׁהָרִי בְּאוֹתָהּ הַשַּׁעָה נִמְצָא הַרְצוֹן וְהַבְּרָכָה מִזְדַּמְנָת, אִזּוּ כָּלֶם נִדְבָקִים כְּאֶחָד - הַנֶּפֶשׁ שֶׁל שְׁבֻת, וְהַגּוּף שְׁמִזְדַּמְנָן בְּשְׁבֻת. וְעַל זֶה כְּתוּב אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, שְׁהֵם זְווג אֶחָד כְּגוֹף בְּאוֹתָהּ הַשַּׁעָה לְהַתְקַדֵּשׁ.

הַשְּׁלֵמָה מִהַחֲשַׁמְמוֹת (סִימָן ב')

שְׁמוֹר אֵת יוֹם הַשְּׁבֻת, הֵהוּא בְּמִדָּה שְׁבִיעִית נְאֻמָּר, שְׁפָתוֹב אֵת שְׁבֻתוֹתֵי תְּשׁוּמוֹרוֹ וּמִקְדָּשֵי תִירָאוּ. מֵה זֹ מִדָּה שְׁבִיעִית? הֵהוּא אֹמַר, זֹ מִדַּת טוֹבוֹ שֶׁל הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמֵה הַטַּעַם אָמַר שְׁבֻתוֹתֵי וְלֹא אָמַר שְׁבֻתִי?

וְאֵת שְׁבֻתוֹתֵי תְּשׁוּמוֹרוֹ, שְׁקוּל דָּא לְדָא, וְכֹלָא כְּחֵדָּא אֲתַקְלוּ בְּמִתְקַלָּא חַד. דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת לֹה) וְשִׁמְרָתָם אֵת הַשְּׁבֻת כִּי קִדֵּשׁ הִיא לָכֶם, וְכַתִּיב (שְׁמוֹת כ) זְכוֹר אֵת יוֹם הַשְּׁבֻת לְקַדְּשׁוֹ. אֵלֶּא חַד לְאַבָּא, וְחַד לְאִימָא. כְּתִיב הֵכָּא אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֵת שְׁבֻתוֹתֵי תְּשׁוּמוֹרוֹ. וְכַתִּיב הָתָם (ויקרא כו) אֵת שְׁבֻתוֹתֵי תְּשׁוּמוֹרוֹ וּמִקְדָּשֵי תִירָאוּ. מֵהוּ מִקְדָּשֵי. (דף פ"ב ע"א) כְּמִשְׁמְעוֹ. תּוֹ מִקְדָּשֵי אֵלִין אִינוּן דְּמִקְדָּשֵי גְרַמְיִיהוּ בְּהֵהִיא שְׁעַתָּא. כְּגוֹוְנָא דָּא, (יחזקאל ט) וּמִמִּקְדָּשֵי תַחֲלוּ. אֵל תִּקְרִי מִמִּקְדָּשֵי, אֵלֶּא מִמִּקְדָּשֵי. מֵה לְהֵלֵן מִמִּקְדָּשֵי, אֵף כְּאֵן מִמִּקְדָּשֵי, דְּאִינוּן אַבָּא וְאִימָא.

אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ. (ויקרא יט) רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כְּתִיב (דברים ד) וְאִתֶּם הַדְּבָקִים בִּי וְגו'. זְכָאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּמִתְדַבְּקוֹן בִּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, (אִינוּן וְלֹא אֹמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת) וּבְגִין דְּאִינוּן מִתְדַבְּקוֹן בִּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כָּלָא אֲתַדְבְּקוּ כְּחֵדָּא דָּא בְּדָא.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעַתָּא דְּבַר נֶשׁ מִקְדָּשׁ לְתַתָּא, כְּגוֹן חֲבַרְיָא דְּמִקְדָּשֵי גְרַמְיִיהוּ מִשְׁבֻּת לְשְׁבֻת, בְּשַׁעַתָּא דְּזוּוּגָא עֲלָאָה אֲשַׁתְּכַח, דְּהָא בְּהֵהִיא שְׁעַתָּא רַעוּא אֲשַׁתְּכַח, וּבְרַכְתָּא אֲזַדְמַנַּת. כְּדִין מִתְדַבְּקוֹן כְּלֵהוּ כְּחַד, נִפְשָׁא דְשְׁבֻת, וְגוּפָא דְאֲזַדְמַן בְּשְׁבֻת. וְעַל דָּא כְּתִיב, אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, דְּאִינוּן זְווגָא חַד בְּגוּפָא, בְּהֵהִיא שְׁעַתָּא דְּאֲתַקְדָּשָׁא.

הַשְּׁלֵמָה מִהַחֲשַׁמְמוֹת (סִימָן ב)

שְׁמוֹר אֵת יוֹם הַשְּׁבֻת, הֵהוּא בְּמִדָּה שְׁבִיעִית נְאֻמָּר דְּכַתִּיב, אֵת שְׁבֻתוֹתֵי תְּשׁוּמוֹרוֹ וּמִקְדָּשֵי תִירָאוּ, מָאי נִיהוּ מִדָּה שְׁבִיעִית הֵוִי אֹמַר זֶה מִדַּת טוֹבוֹ שֶׁל הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמָאי טַעַמָּא אָמַר שְׁבֻתוֹתֵי וְלֹא אָמַר שְׁבֻתִי.

מִשָּׁר לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה, לְמַלְךְ שֶׁהִיָּה לוֹ אִשָּׁה נְאֻה, וְכָל שְׂבוּעַ וְשְׂבוּעַ מִזְמִינָה יוֹם אֶחָד לְהִיּוֹת עִמּוֹ. וְהַמֶּלֶךְ יֵשׁ לוֹ בָּנִים נְאֻים וְאוֹהֲבִים, וְאָמַר לָהֶם הוֹאִיל וְכֵן הוּא, שְׂמַחוּ גַם אַתֶּם בְּיוֹם שְׂמַחְתִּי, כִּי אֲנִי בְּשַׁלְכֶם אֲנִי מִשְׁתַּדֵּל, וְגַם אַתֶּם הִדְרֹו אוֹתִי. וּמֵאֵי טַעְמָא זְכוֹר וְשְׂמוֹר. זְכוֹר לְזָכַר וְשְׂמוֹר לְכַלֵּה. וּמֵאֵי טַעְמָא וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ, שְׂמְרוּ עֲצֻמְכֶם מִן הַהֲרָהוּר, כִּי מִקְדָּשֵׁי קְדוֹשׁ הוּא. לְמָה, כִּי אֲנִי יֵי בְּכָל צָד. (עַד כֵּאן מִהַהֲשַׁמְטוֹת).

מִשָּׁר לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה? לְמַלְךְ שֶׁהִיָּה לוֹ אִשָּׁה נְאֻה, וְכָל שְׂבוּעַ וְשְׂבוּעַ מִזְמִינָה יוֹם אֶחָד לְהִיּוֹת עִמּוֹ, וְהַמֶּלֶךְ יֵשׁ לוֹ בָּנִים נְאֻים וְאוֹהֲבִים, הוּא, שְׂמַחוּ גַם אַתֶּם בְּיוֹם שְׂמַחְתִּי, כִּי אֲנִי בְּשַׁלְכֶם אֲנִי מִשְׁתַּדֵּל, וְגַם אַתֶּם הִדְרֹו אוֹתִי. וּמָה הַטַּעַם זְכוֹר וְשְׂמוֹר? זְכוֹר לְזָכַר, וְשְׂמוֹר לְכַלֵּה. וּמָה הַטַּעַם וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ? שְׂמְרוּ עֲצֻמְכֶם מִן הַהֲרָהוּר, כִּי מִקְדָּשֵׁי קְדוֹשׁ הוּא, לְמָה? כִּי אֲנִי ה' בְּכָל צָד:

(ע"כ ממהשמטות)

וְאַתְּ שַׁבְּתוֹתֵי תְשַׁמְרוּ. דָּא שַׁבַּת עֲלָאָה וְשַׁבַּת תַּתָּאָה, דְּאֵינּוֹן מְזַמְנֵי לְנַפְשָׁא בְּהֵוּא גּוֹפָא, מִהֵוּא זְוּוּגָא עֲלָאָה. וְעַל דָּא וְאַתְּ שַׁבְּתוֹתֵי תְשַׁמְרוּ, תְּרִי וְכִלְאֵ אַתְדַּבֵּק דָּא בְּדָא, זַפְּאָה חוּלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל.

וְאַתְּ שַׁבְּתוֹתֵי תְשַׁמְרוּ - זוֹ שַׁבַּת הָעֲלִינָה וְשַׁבַּת הַתַּחְתּוֹנָה, שֶׁהֵן מְזַמְנוֹת אֶת הַנַּפֶּשׁ לְאוֹתוֹ הַגּוֹף מֵאוֹתוֹ הַזְּוּוּג הָעֲלִיּוֹן. וְעַל כֵּן, וְאַתְּ שַׁבְּתוֹתֵי תְשַׁמְרוּ - שְׁנַיִם, וְהַכֵּל נִדְבֵק זֶה עִם זֶה. אֲשֶׁרִי חִלְקֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

דְּבַר אַחַר וְאַתְּ שַׁבְּתוֹתֵי תְשַׁמְרוּ, לְאַזְהָרָה לְאֵינּוֹן דְּמַחְכֵן לְזְוּוּגֵיהוּ מִשַׁבַּת לְשַׁבַּת, וְהָא אֻקְיַמְנָא, כְּמָה דְכְּתִיב, (ישעיה נה) לְסָרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְּתוֹתֵי. מֵאֵן סָרִיסִים. אֵלִיִן אֵינּוֹן חֲבַרְיָא דְּמִסְרֶסֶן גְּרַמִּיָּהוּ כָּל שְׂאָר יוֹמִין, בְּגִין לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵיִתָּא. וְאֵינּוֹן מַחְכְּפָאן מִשַׁבַּת לְשַׁבַּת. הָדָא הוּא דְכְּתִיב אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְּתוֹתֵי, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בראשית לו) וְאָבִיו שְׂמַר אֶת הַדְּבָר. וּבְגִין כְּפֹךְ וְאַתְּ שַׁבְּתוֹתֵי תְשַׁמְרוּ. אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, דָּא גּוֹפָא. וְאַתְּ שַׁבְּתוֹתֵי תְשַׁמְרוּ, דָּא נַפְשָׁא. וְכִלְאֵ אַתְדַּבֵּק דָּא בְּדָא. זַפְּאָה חוּלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל.

דְּבַר אַחַר וְאַתְּ שַׁבְּתוֹתֵי תְשַׁמְרוּ - לְהַזְהִיר אֶת אוֹתֶם שְׂמַחְכִים לְזְוּוּגֶם מִשַׁבַּת לְשַׁבַּת, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ, כְּמוֹ שְׂכַתוּב, (ישעיה נה) לְסָרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְּתוֹתֵי. מִי הֵם הַסָּרִיסִים? אֵלוֹ אוֹתֶם הַחֲבַרִים שְׂמַסְסִים אֶת עֲצָמָם כָּל שְׂאָר הַיָּמִים כְּדִי לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה, וְהֵם מַחְכִים מִשַׁבַּת לְשַׁבַּת. זֶהוּ שְׂכַתוּב אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְּתוֹתֵי, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר (בראשית לו) וְאָבִיו שְׂמַר אֶת הַדְּבָר, וּמִשּׁוּם כְּפֹךְ - וְאַתְּ שַׁבְּתוֹתֵי תְשַׁמְרוּ. אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ - זֶה הַגּוֹף. וְאַתְּ שַׁבְּתוֹתֵי תְשַׁמְרוּ - זוֹ הַנַּפֶּשׁ. וְהַכֵּל נִדְבֵק זֶה עִם זֶה. אֲשֶׁרִי חִלְקֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

רעיא מהימנא

אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאַתְּ שַׁבְּתוֹתֵי תְשַׁמְרוּ. פְּקוּדָא דָּא, שְׂקִיל דָּא לְדָא. שְׂקִיל יִקְרָא דָּאָב וְאָם, לִיקְרָא דְשַׁבַּת. לְאַפָּא אֶקְדִים כְּבוֹד, וְהָאֵי אִיהוּ דְאָמַר קְרָא, (מלאכי כב)

רְעִיָּא מִהֵימְנָא אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאַתְּ שַׁבְּתוֹתֵי תְשַׁמְרוּ. מְצֻנָה זוֹ שְׂקוּלָה זוֹ לְזוֹ. שְׂקוּל כְּבוֹד אָב וְאָם לְכְבוֹד הַשַּׁבַּת. לְאָב הַקְּדִים כְּבוֹד, וְזֶהוּ שְׂאֲמַר הַכְּתוּב (מלאכי א) וְאָם אָב אֲנִי אִיהָ כְּבוֹדִי וְאָם אֲדוֹנִים אֲנִי אִיהָ מוֹרְאִי. כְּבוֹדִי

עולה כחשבון עשר אמירות,
ול"ב אלהים של מעשה
בראשית.

ובבב"ק מקום (משלי א) כבוד חכמים
ינחלו, ופרשה רבותינו, אין
כבוד אלא תורה. משום שהם
ל"ב אלהים של תורה, הפכוד
שלו. ואלו (הם) החכמים של
התורה, חכמים בחכמה יורשים
את הפכוד הזה ולא טפשים,
שעליהם נאמר וכסילים מרים
קלון. ומנין לנו שמי שאינו מפיר
את התורה נקרא כסיל? שכתוב
(תהלים צב) וכסיל לא יבין את זאת.
ואין זאת אלא תורה, שכתוב
(דברים ד) וזאת התורה אשר שם
משה.

רועה הנאמן, משום שחלוש
אפה פתחתי את הפרשה במצוות
הללו, להיות לה מעט לעזר.
התחזק בה, שהרי המצוות של
הישיבות באים אליך, במצוה
אחר זו, שהיא מצוה להעמיד
עליך מלך למעלה. והקדוש ברוך
הוא יעמיד אותך מלך בעליונים
ובפתחונים בדיוקנו, משום
שרבותינו מהישיבה, עליהם
שכינה ותחתונה. והקדוש ברוך
הוא מלך באמצע, אוחז
בעליונים ובפתחונים. כן אפה
תהיה בדיוקנו, הבן שלו, עמד
לכבוד המלך.

עמד הרועה הנאמן, והרים ידיו
למעלה ואמר: יהי רצונך, עלת
העלות, שאפה מתעלה מעלוי
לעלוי, עד אין עלוי, אלא שאפה
מעל לכל עלוי, (לחט) לי כח לעשות
את רצונך בדרגותיך, שהן אב
ואם, ואני הבן שלהם, וביחוד
שלה שניהם אחד. ואפה השוית
את יראת אב ואם ליראתך, אחר שאפה באמצע, אחד ולא שנים, בלי שתפות, אף על גב שהם
בשתפות שלך, אבל אפה אחד בלי שתפות של שני. ומשום זה נאמר בה, ואין אלהים עמדי.
תן לי כח להתעורר בכבודך בראשונה, ואחר כך בכבוד אבי ואמי שבשמים, שעליהם בארו,

א) ואם אב אני איה כבודי ואם אדונים אני איה מוראי.
כבודי סליק בחושפון עשר אמירן, ול"ב אלהים דעובדא
דבראשית.

ובבב"ק אטר (משלי א) כבוד חכמים ינחלו, ואוקמוה רבנן,
אין כבוד אלא תורה. בגין דאינון ל"ב אלהים
דתורה, יקרא דיליה. ואלין (אינון) חכמים דאורייתא,
חכמים בחכמה, ירתין האי כבוד ולא טפשי, דעליהו
אתמר, (משלי א) וכסילים מרים קלון. ומנלן דמאן דלא
ידע באורייתא אקרי כסיל, דכתיב, (תהלים צב) וכסיל לא
יבין את זאת. ואין זאת, אלא תורה, דכתיב, (דברים ד)
וזאת התורה אשר שם משה.

רעיא מהימנא. בגין דחלישתא, פתחנא לפרשתא באלין
פקודין, למהוי מעט עזר לה. אתתקף בה, דהא
משריין דמתיבתאן אתאן לגבה, בפקודא בתר דא, דאיהו
פקודא להעמיד עליך מלך לעילא. וקודשא בריך הוא
יוקים לה מלך בעלאין ותתאין בדיוקניה. בגין דרבנן
דמתיבתא, עליהו שכינתא עלאה ותתאה. וקודשא בריך
הוא מלך באמצעיתא, אחיד בעלאין ותתאין הכי אנת
תהא בדיוקניה, ברא דיליה, קום ביקרא דמלכא.

קם רעיא מהימנא, וסליק ידוי לעילא, ואמר, יהא רענא
דילך עלת העלות, דאנת מתעלה מעלוי לעלוי, עד
דלית עלוי. אלא דאנת לעילא מפל עלוי. (למהיב) לי
חילא, למעבד רעותך בדרגין דילך, דאינון אבא ואימא,
ואנא ברא דלהון. וביחודך תרווייהו אחד. ואנת שקלת
דחילו דאבא ואימא, לדחילו דילך, בתר דאנת
באמצעיתא חד, ולא תרין, בלא שותפו, אף על גב דאינון
חד בשותפו דילך, אבל אנת חד בלא שותפו דתניינא.
ובגין דא אתמר בה, (דברים לב) ואין אלהים עמדי.

הב לי חילא, לאתערא ביקרך בקדמיתא. ולבתר ביקרא

את יראת אב ואם ליראתך, אחר שאפה באמצע, אחד ולא שנים, בלי שתפות, אף על גב שהם
בשתפות שלך, אבל אפה אחד בלי שתפות של שני. ומשום זה נאמר בה, ואין אלהים עמדי.
תן לי כח להתעורר בכבודך בראשונה, ואחר כך בכבוד אבי ואמי שבשמים, שעליהם בארו,

להיות מתקנים ומסדרים לכבודך ולכבוד אבא ואמא, להיות ספסל תחת רגליו, ולעשות צווייו בכל מצוותיו, ולירא ממנו בכל המצוות של לא תעשה.

וזהו איש אמו ואביו תיראו, וסמך לו ואת שבתותי תשמרו. ובפסוק אחר ואת מצוותי תעשו. מצד של מצוות עשה שהם כבוד, הקדים אב לאם, וזה י"ה. מצד של לא תעשה הקדים אם לאב, וזה ה"י, והינו (משלי כח) כבוד אלהים הסתר דבר. לאלו שאינם משתדלים בכבוד הזה, הסתר דבר מהם.

ועלֵיהם נאמר, (משלי א) וכסילים מרים קלון. אלו הם עמי הארץ, מאחר שאינם משתדלים בכבוד הזה של התורה, ואיך אומרים, אבינו שבשמים שמע קולנו חוס ורחם עלינו וקבל תפלתנו? הרי הוא יאמר להם: ואם אב אני איה כבודי? איה השתדלותכם בתורה ובמצוותי לעשות את הצוויים שלי? שמי שאינו מכיר את הצווי של אדונו, איך יעשה אותו?

פרט למי ששומע מחכמים ועושה, וזהו שקבל נעשה ונשמע. ועם כל זה, מי שלא קבל מאדונו, אלא משלו, יש הבדל. ואיזה הבדל יש בין זה לזה? שהרי כתוב, משה קבל תורה מסיני, ואחר כך מסרה ליהושע. אני קבלתי, ואחר כך מסרתי לכלם. וכך מי שמקבל מאחר, פקבלת הלבנה והפוככים מן השמש, ובקבול הזה הוא מתמלא. ומי שמקבל, יכולה להסתלק ממנו הנביעה, כמו שראיתי בשמש ובלבנה, שמסתלק האור שלהם בלילה, שאין השמש מאיר, אלא ביום. והלבנה בלילה.

ואם תאמר שאותו אור של הלבנה הוא מן השמש, שאף על גב שהתפנס, הוא מאיר בלבנה ובפוככים, הרי ראינו מצד אחר בלקוי הלבנה והשמש שמסתלק אורם, ונשארים כמו גוף בלי

ותא, ומשריין דמלאכין עלאין ותתאין, למיהוי מתקנין ומסדרין ליקרא דילך, וליקרא דאבא ואימא, למיהוי ספסל תחות רגלוי. ולמעבד צווייה בכל פקודין דיליה. ולמדחל מניה בכל פקודין דלא תעשה.

והאי איהו (דף פ"ב ע"א) איש אמו ואביו תיראו, וסמך ליה ואת שבתותי תשמרו. ובקרא אחרנא ואת מצוותי תעשו. מסטרא דפקודין דעשה דאינון כבוד, אקדים אבא לאימא, ודא י"ה. מסטרא דלא תעשה, אקדים אימא לאבא, ודא ה"י. והינו כבוד אלהים הסתר דבר. לאלין דלא משתדלי בהאי כבוד, הסתר דבר מניהו.

ועלֵיהו אתמר, (משלי א) וכסילים מרים קלון. אלין אינון עמי הארץ, בתר דלא משתדלין בהאי כבוד דאורייתא, ואיך אמרין אבינו שבשמים שמע קולנו חוס ורחם עלינו וקבל תפלתנו. הא איהו לימא לון, ואם אב אני איה כבודי, איה אשתדלותא דלכון באורייתא, ובפקודין דילי, למעבד צוויי, דמאן דלא ידע בצווייה דמאריה, איך יעביד ליה.

בר ממאן דשמע מחכמים ועביד, והאי איהו דקביל נעשה ונשמע. ועם כל דא, מאן דלא קביל ממאריה, אלא משלו, איה אפךשותא. ומאי אפךשותא אית בין דא לדא. דהא כתיב, משה קבל תורה מסיני, ולבתר ומסרה ליהושע. אנא קבילנא, ולבתר מוסרנא לכלהו. והכי מאן דמקבל מאחרא, פקבלת סיהרא וככבייא משמשא, ובהאי קבול אתמלי. ומאן דמקבל יכיל לאסתלקא מניה נביעו, פמה דחזינא בשמשא וסיהרא, דאסתלקת נהורא דלהון, בליליא, דלא נהיר שמשא, אלא ביממא. וסיהרא בליליא.

ואי תימא דההוא נהורא דסיהרא משמשא איהו, דאף על גב דאתפניש, נהיר בסיהרא וככבייא, הא חזינן

נשמה, שיש עליהם אדון שמחשיף את מאוריהם. אבל עקר האור אותו מקום שנובע, שאין הפסק לאור שלו, ואין עליו אלוה אחר להפסיק ממנו את מאורו.

ועלת העלות, מאחר שאתה שם, אין הפסק לנביעת אור התורה. יהי רצונך שלא תזוז מאבא ואמא שלי ולא מבניו. וכך מי שממית עצמו על התורה, שהיא יקרה, מתקיימת בו ואינה מפסיקה ממנו. מה שאין כן מי שאינו משתדל בה, אלא אף על גב שעושה צווי חכמים, הוא שמש שלחם, עבד ולא בן. אבל אם הוא נאמן, אדונו משליט אותו בכל אשר לו.

אבר מי שלא משתדל בתורה ולא משמש חכמים לשמע מהם מצוות, לקיים נעשה ונשמע, אלא שסרח ועבר על לא תעשה, הוא שקול לאמות העולם עובדי עבודה זרה, בני סמא"ל ונחש, שנאמר בהם (משלי א) וכסילים מרים קלון, שלא רצו לקבל את התורה, שכל שאין בו תורה, אין בו כבוד, שנאמר בהם (שם) כבוד חכמים ינחלו.

ועם כל זה, ראשי הישיבה, לא כל כבוד שוה, שהרי בן יכבד אב ועבד אדוניו. בן יכבד, על מנת שלא לקבל שכר, אבל הוא מצוה בכבוד אב ואם. ואם לא רוצה לעשות צויו, יפו אותו האב והאם עד שיעשה בעל פרחו. ואם היה בן גדול, בית דין כופים אותו. שאם אינו רוצה לעשות, מה כתוב בו? (דברים כא) בגנו זה סורר ומרה איננו שומע בקולנו, ונדנין ליה בסקילה. אבל עבד ודנים אותו בסקילה. אבל עבד

שממש על מנת לקבל פרס, אם אינו עושה את צווי רבו, אדונו מעביר אותו מתוך ביתו ויגח אחר, מה שלא היה יכול לעשות כף לבנו, אלא או שיעשה את הצווי שלו, או שיהרג אותו.

מסטר אחרא בלקותא דסיהרא ושמשא דאסתלק נהורייהו, ואשתארו כגופא בלא נשמתא, דאית אדון עליהם מחשיף מאוריהם. אבל עקרא דנהורא, ההוא אתר דנביע דלית פסק לנהורא דיליה, ולא אית עליה אלהא אחרא למפסק מניה נהוריה.

ועלת העלות, בטר דאנת תמן, לית פסק לנביעו דנהורא דאורייתא. יהא רענא דילך דלא תזוז מאבא ואימא דילי, ולא מבנוי. והכי מאן דאמית גרמיה על אורייתא, דהיא יקרה, אתקיימת ביה, ולא מפסקת מניה. מה דלאו הכי, מאן דלא ישתדל בה, אלא אף על גב דעבד צווי חכמים, איהו שמש דלהון, עבד ולא בן, אבל אי איהו מהימנא, מאריה אשליט ליה בכל דיליה. אבל מאן דלא אשתדל באורייתא, ולא משמש חכמים, למשמע מנייהו פקודין, לקיים נעשה ונשמע. אלא דסרח ועבר על לא תעשה, איהו שקיל לאומין דעלמא עובדי עבודה זרה, בנוי דסמא"ל ונחש, דאתמר בהו, (משלי א) וכסילים מרים קלון, דלא בעו לקבלא אורייתא, דכל דלית ביה תורה, לית ביה כבוד, דאתמר בהם (משלי א) כבוד חכמים ינחלו.

ועם כל דא מארי מתיבתא, לא כל כבוד שוה, דהא (מלאכי א) בן יכבד אב ועבד אדוניו. בן יכבד, על מנת דלא לקבלא אנרא, אבל מצווה הוא בכבוד אבא ואימא. ואי לא בעי למעבד צווייה, יכתש ליה אבא ואימא, עד דיעבד על פרחיה. ואי הוי ברא רברבא, בית דין כופין ליה. דאי לא בעי למעבד מה כתיב ביה, (דברים כא) בגנו זה סורר ומרה איננו שומע בקולנו, ונדנין ליה בסקילה. אבל עבד דמשמש על מנת לקבל פרס, אי לא עביד צווייה דרבייה, מאריה אעבר ליה מגו ביתיה, ויטול אחרא. מה דלא הוה יכיל למעבד הכי לבריה, אלא או יעביד צווייה או יטול ליה.

שממש על מנת לקבל פרס, אם אינו עושה את צווי רבו, אדונו מעביר אותו מתוך ביתו ויגח אחר, מה שלא היה יכול לעשות כף לבנו, אלא או שיעשה את הצווי שלו, או שיהרג אותו.

אָמַר לוֹ הַמְּנוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, מִי גֵרַם שְׁלֹא יַעֲשֶׂה אֶת צְוִיּוֹ, הוֹאִיל וּבָנוּ הוּא? אָמַר הַרוֹעֵה הַנֶּאֱמָן, וְדָאֵי תַעֲרֹכְתָּ שֶׁל רַע, וְסוּד זֶה גֵרַם לְיִשְׂרָאֵל לְחַטָּא לְאַבְיֵיהֶם שְׁבַשְׁמִים. וְסוּד זֶה - (תהלים ק) וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם. וְזֶה גֵרַם הַרְגָּ לְיִשְׂרָאֵל, וְהַחֲרִיב אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וּמִשּׁוּם זֶה אֵין מְקַבְּלִים גֵּרִים לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ, אֲלֵא - (דברים ab) ה' בְּדָר יִנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נִכְר.

שְׂיִשְׂרָאֵל הֵם מֵעַץ הַחַיִּים, עֶבֶד טוֹב וְעֶבֶד רַע. מִצַּד שֶׁל מְטַטְרוּ"ן עֶבֶד טוֹב, עֶבֶד נֶאֱמָן לְרַבּוֹ. עֶבֶד רַע - סְמָא"ל. מִי שֶׁהוּא מֵעַץ הַחַיִּים, הוּא בֶן הָעוֹלָם הַבָּא, בֶּן מִצַּד שֶׁל בֶּן י"ה, בִּינָה. וְיִוֹרֵשׁ אֶת הַמְּלָכוֹת שֶׁהִיא ה'. וְאֵיךְ יוֹרֵשׁ אוֹתָהּ? אִם עוֹשֶׂה אֶת הַצְּוִיּוֹ שֶׁל אַבָּא וְאֵמָא, מִשּׁוּם שֶׁהִיא מְלָכוֹת מְצוֹת הַמְּלָךְ, וְעֵלְיוֹ נֶאֱמַר (אסתר a) מְדוּעַ אֲתָה עוֹבֵר אֶת מְצוֹת הַמְּלָךְ. הִיא מְצוּרָה, וְצוּיּוֹ שֶׁל הַמְּלָךְ עַל עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה.

מְצוּרָה מִן הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא תַפְאָרֶת. וְכַאֲן אֵין שֵׁם פְּרוּד, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵמָת, תּוֹרָתוֹ תּוֹרַת אֵמָת, הוּא תּוֹרָתוֹ וּמְצוֹתוֹ. כְּמוֹ שֶׁבִּינָה, תּוֹרָתוֹ וּמְצוֹתוֹ שֶׁל חֲכָמָה. שֵׁשׁ תּוֹרָה שֶׁל בְּרִיאָה, וְחֲכָמָה שֶׁל בְּרִיאָה, וּבִינָה שֶׁל בְּרִיאָה, וְכַף בְּכָל הַמְּדוּת. בְּזֶה יְכוּל בֶּן בַּתּוֹרָה הַזֶּה לְהִיּוֹת בְּלִי מְצוּרָה, וּמְצוּרָה בְּלִי תּוֹרָה בְּפִרּוּד. וּמִכַּאֲן בֶּן סוּרֵר וּמִוֹרָה. אֲבָל מִצַּד שֶׁל אֲצִילוּת אֵין הַבְּדֵל שֵׁם, וְכֵן מִשֵּׁם אֵין חֲטָא בָּא עַל יְדוֹ, וְאֵין בּוֹ עֲנֹשׁ וְלֹא שְׂכָר וְלֹא מִיתָה.

וּמִשּׁוּם כֶּף, הַתּוֹרָה זֶה עֵץ הַחַיִּים, שְׂכָר הָעוֹלָם הַבָּא, וְהֵאִילֵן הַזֶּה נִקְרָא עֵץ הַחַיִּים, וְנִקְרָא הָעוֹלָם הַבָּא, וְלֹא נִקְרָא בּוֹ שְׂכָר, מִשּׁוּם שֶׁהוּא בֶּן. מִשֵּׁם לֹא מִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה לְקַבֵּל שְׂכָר, לֹא בְּמַעֲשֵׂה וְלֹא בְּדַבּוּר וְלֹא בְּמַחֲשָׁבָה.

אָמַר לִיהַ בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, מֵאֵן גֵּרִים דְּלֹא יַעֲבִיד צְוִיּוּיָהּ, הוֹאִיל וּבְרִיָּה הוּא. אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, וְדָאֵי תַעֲרוּכְתָּ דְרַע, וְרִזָּא דָּא גֵרַם לְיִשְׂרָאֵל, לְמַחֲטִי גְבִי אַבוּהוֹן דְּבִשְׁמִיָּא. וְרִזָּא דָּא, (תהלים ק) וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם. וְדָא גֵרַם קְטוּלָא לְיִשְׂרָאֵל, וְחֲרִיב בֵּי מְקַדְשָׁא. וּבְגִין דָּא, אֵין מְקַבְּלִים גֵּרִים לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ, אֲלֵא (דברים לב) י"י בְּדָר יִנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נִכְר.

דְּיִשְׂרָאֵל אֵינּוּן מְאִילְנָא דְחַיִּי, עֶבֶד טוֹב וְעֶבֶד רַע, מְסַטְרָא דְמְטַטְרוּ"ן עֶבֶד טוֹב, עֶבֶד נֶאֱמָן לְרַבִּיָּה. עֶבֶד רַע סְמָא"ל. מֵאֵן דְּאִיהוּ מְאִילְנָא דְחַיִּי, אִיהוּ בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא, בֶּן מְסַטְרָא דְבֶן י"ה, בִּינָה. וְיִרִית מְלָכוּתָא דְאִיהוּ ה'. וְאֵיךְ יִרִית לָהּ. אִי עֶבִיד צְוִיּוּיָהּ דְאַבָּא וְאֵימָא, בְּגִין דְּאִיהוּ מְלָכוּתָא מְצוֹת הַמְּלָךְ, וְעֵלְיָה אֲתַמַּר, (אסתר a) מְדוּעַ אֲתָה עוֹבֵר אֶת מְצוֹת הַמְּלָךְ. אִיהוּ מְצוּרָה, וְצוּיּוּיָא דְמְלָכָא עַל עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה.

מְצוּרָה מְדְאֹרִייתָא, דְּאִיהוּ תַפְאָרֶת. וְהִכָּא לִית תַּמָּן פְּרוּדָא, קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵמָת, תּוֹרָתוֹ תּוֹרַת אֵמָת, אִיהוּ תּוֹרָתוֹ וּמְצוֹתוֹ. כְּגוֹוֹנָא דְבִינָה, תּוֹרָתוֹ וּמְצוֹתוֹ דְחֲכָמָה. דְּאִית תּוֹרָה דְּבְרִיאָה, וְחֲכָמָה דְּבְרִיאָה, וּבִינָה דְּבְרִיאָה, וְהִכִּי בְּכָל מְדוּת. בְּהִיא בֶּן בְּהִיא אֹרִייתָא, לְמַהוּי בְּלֵא מְצוּרָה, וּמְצוּרָה בְּלֵא תּוֹרָה בְּפִרּוּדָא. וּמְהִכָּא, (דף ע"א) בֶּן סוּרֵר וּמִוֹרָה. אֲבָל מְסַטְרָא דְאַצִּילוּת, לִית אַפְרָשׁוּתָא תַּמָּן, וְכֵן מִתַּמָּן אֵין חֲטָא בָּא עַל יְדוֹ וְלִית בְּהַ עֲנֹשׁ וְלֹא שְׂכָר וְלֹא מִיתָה.

וּבְגִין דָּא, אֹרִייתָא דָּא אֵילְנָא דְחַיִּי, שְׂכָר הָעוֹלָם הַבָּא, וְאֵילְנָא דָּא, אֵילְנָא דְחַיִּי אַתְקָרִי, וְאַתְקָרִי הָעוֹלָם הַבָּא, וְלֹא אַתְקָרִי בִּיהַ שְׂכָר. בְּגִין דְּאִיהוּ בֶּן. מִתַּמָּן, לֹא אֲשַׁתְּדֵל בְּאֹרִייתָא לְקַבֵּל אַגְרָא, לֹא בְּמַעֲשֵׂה וְלֹא בְּדַבּוּר וְלֹא בְּמַחֲשָׁבָה.

בא המנורה הקדושה לנשק את ידו. אמר, ודאי אתה הוא בן משם, בדיוקן של בנו בכורו, תפארת בן של אבא ואמא העליונים, האצילות שלו בלי הפסקה, לא קדם אותך בן אחר, לא במחשבה, ולא בדבור, ולא במעשה. אמר רועה הנאמן, ואתה והחברים, וראשי מורי הישיבות, שמזמנים לך לך עמי בלי הפסקה כלל וכלי תערכת. נשקו כלם זה לזה, והכירו באחיהם ובכו.

פתח רבי שמעון ואמר, עם כל דא, ברא בוכרא חייבין כל אחוי ביקריה, דהא כתיב (שמות כ) כבוד את אביך, ואוקמוה רבנן, את לרבות אחיך הגדול. ואפילו מכל סטרא איהו מפרש עלך באורייתא, בשג"ם זה הכל. ולא הוה לאדם קדמא ברא קדמא מניה, ואוקמוה רבנן, בשג"ם, זה משה. דברא זמלכא בכל אתר, אנת בוכרא מסטרא דאילנא דחיי דטוב ורע, אנת הוא טוב. (בוכרא) הדא הוא דכתיב, (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב, (שמות ב) ותרא אותו כי טוב הוא.

ומשם קרא אותך הקדוש ברוך הוא עבד נאמן. אחר כך עלית להיות מלך. זהו שכתוב (דברים א) ויהי בישרון מלך. אחר כך בן בית למעלה. מלך מצד של מלכות של בריאה, בן בית מצד של בינה של בריאה. כעת אתה מלך מצד של עץ המלכות של אצילות. בן בית מצד של ב"ן י"ה. תפארת של אצילות, אשרי חלקך. ומי גרם לך את זה? משום

השתדלותך בתורה ובמצוה, ליחד את הקדוש ברוך הוא ושכינתו, להעלות את המלך על מקומו ועל מחנותיו למעלה ועל ישראל למטה.

ומשום כך (ובגלגלך) כלם יורשים נשמות של אצילות ממנו, ונקראים בנים שלו, משום יהו"ה של

אתא בוצינא קדישא, לנשקא ליה ידיה. אמר, ודאי אנת הוא בן מתמן, בדיוקנא דברא בוכרא דיליה, תפארת ברא דאבא ואימא עלאה, אצילות דיליה בלא הפסקה, לא קדמך ברא אחרא, לא במחשבה, ולא בדבור, ולא במעשה. אמר רועה מהימנא, ואנת, וחברייא, וראשי מארי מתיבתאן, דמזמנין הכא, אחי, בלא הפסקה כלל, ובלא תערוכת. נשקו פלהו דא לדא, ואשתמודעו באחיהם, ובכו.

פתח רבי שמעון ואמר, עם כל דא, ברא בוכרא חייבין כל אחוי ביקריה, דהא כתיב (שמות כ) כבוד את אביך, ואוקמוה רבנן, את לרבות אחיך הגדול. ואפילו מכל סטרא איהו מפרש עלך באורייתא, בשג"ם זה הכל. ולא הוה לאדם קדמא ברא קדמא מניה, ואוקמוה רבנן, בשג"ם, זה משה. דברא זמלכא בכל אתר, אנת בוכרא מסטרא דאילנא דחיי דטוב ורע, אנת הוא טוב. (בוכרא) הדא הוא דכתיב, (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב, (שמות ב) ותרא אותו כי טוב הוא.

ומתמן קרא יתך קדשא בריך הוא עבד נאמן. לבתר סליקת למהוי מלכא, הדא הוא דכתיב, (דברים א) ויהי בישרון מלך. לבתר בן בית לעילא. מלך מסטרא דמלכות דבריאה. בן בית, מסטרא דבינה דבריאה. כעת אנת מלך, מסטרא דאילנא דמלכות דאצילות. בן בית, מסטרא דב"ן י"ה, תפארת דאצילות, זכאה חולקך. ומאן גרים לך דא, בגין דאשתדלותך בתורה ובמצוה, ליחדא קדשא בריך הוא ושכינתיה, לאעלא מלכא על אתריה, ועל משרייתיה לעילא, ועל ישראל לתתא.

ובגין כך (ס"א ובגינה) ירתין פלהו נשמתין דאצילות מניה, ואתקריאו בנין דיליה, משם יהו"ה דאצילות,

השתדלותך בתורה ובמצוה, ליחד את הקדוש ברוך הוא ושכינתו, להעלות את המלך על מקומו ועל מחנותיו למעלה ועל ישראל למטה.

ומשום כך (ובגלגלך) כלם יורשים נשמות של אצילות ממנו, ונקראים בנים שלו, משום יהו"ה של

אצילות שאין שם פרוד וקצוץ. שבראשונה נאמר בהם בנים לקדוש ברוך הוא ושכינתו, מצד יהו"ה של בריאה, שנאמר בו בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, כגון בנים ליהו"ה של אצילות.

ובך התקיימה המצוה, שהיא מצוה על ישראל להעמיד להם מלך. זהו שכתוב, (שם י) שום תשים עליך מלך. והתקיים בך (שם) ויהי בישראל מלך, כבראשונה. וכלם מתנהגים אחריו, כמו איברים שכלם מתנהגים בתנועת הנשמה שמתפשטת על כל איבר. משום שכתר עליון אתה תהיה מעטר בו, שבו עלת העלות הוא כתר על הכל, טמיר וגנוז מבפנים ממנו. וממנו מתפשט על כל הספירות, ומסדר אותם להיות זה גדול, וזה קטן, וזה בינוני, ומנהיג אותם לרצונו ומאיר בהם, ומקשר אותם ומיחד אותם.

בכה אתה תהיה מנהיג לישראל בכל המדות הטובות שלו, ותסדר כל אחד פראוי לו - הפכור פכורתו, והצעיר כצעירותו, והבינוני כפי דרגתו. ותקשר אותם קשר אחד לאביהם שבשמים, להיות כלם בשפה ברורה, ולקדשו וליחדו בדרגה שלך, במחשבה שלך, באצילות שלך, שהתקיים בך (במדבר יא) ואצלת מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם. קום התעורר במצוה, להכרית זרעו של עמלק. איש אמו ואביו תיראו וגו'. מצוה זו לכבד אב ואם, שצריך בן אדם לירא מאביו ומאמו ולכבד אותם. כמו שצריך בן אדם לכבד את הקדוש ברוך הוא ולירא ממנו, כך צריך לכבד את אביו ואת אמו מצד של הגוף שלו ולירא מהם, שהרי הם משתתפים עם הקדוש ברוך הוא ועושים לו גוף. והואיל והם שתפים במעשה, יהיו שתפים ביראה וכבוד.

דלית תמן פרוד וקצוץ. דבקדמיתא אתמר בהו בנין לקודשא בריה הוא ושכינתיה, מצד יהו"ה דבריא, דאתמר ביה בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, כגון בנים ליהו"ה דאצילות.

ובך אתקיים פקודא, דאיהי מצוה על ישראל, להעמיד עליהם מלך. הדא הוא דכתיב, (דברים י) שום תשים עליך מלך. ואתקיים בך (דברים לג) ויהי בישראל מלך, כד בקדמיתא. וכלהו מתנהגין אבתר, כאברין דמתנהגין כלהו בתנועה דנשמטא, דאתפשטא על כל אבר. כגין דכתר עליון אנת תהא מעוטר ביה, דביה עלת העלות איהו כתר על כלא, טמיר וגניז מלגיו מניה. ומניה אתפשט על כל ספירן, ומסדר לון למהוי דא רב, ודא זעיר, ודא בינוני, ואנהיג לון לרעותיה, ונהיר בהו, ומקשר לון, ומיחד לון.

הכי אנת תהא מנהיג לישראל, בכל מדות טבין דיליה, ותסדר כל חד כדחזי ליה, הפכור כפכורתו, והצעיר כצעירתו, ובינוני כפום דרגיה. ותקשר לון קשר אחד לגבי אבוהון דבשמיא. למהוי כלהו בשפה ברורה, לברכא לקודשא בריה הוא. ולקדשיה, ולייחדיה, בדרגא דילך, במחשבה דילך, באצילות דילך, דאתקיים בך (במדבר יא) ואצלת מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם. קום אתער בפקודא, להכרית זרעו של עמלק.

איש אמו ואביו תיראו וגו' (ויקרא ט) פקודא דא, לכבד אב ואם, דאצטריך בר נש למדחל מאבוי ומאמיה, ולאוקיר לון. כמה דאצטריך בר נש לאוקיר ליה לקודשא בריה הוא. מסטרא דרוחא דיהב בגויה. ולמדחל מניה. הכי אצטריך ליה לאוקיר לאבוי ולאמיה, מסטרא דגופא דיליה, ולמדחל מנהון, דהא אינון משתתפין בקודשא בריה הוא, ועבדי ליה גופא, והואיל ואינון שותפין בעובדא, ליהוו שותפין בדחילו ויקרא.

את הקדוש ברוך הוא מצד הרוח שנתן בתוכו ולירא ממנו, כך צריך לכבד את אביו ואת אמו מצד של הגוף שלו ולירא מהם, שהרי הם משתתפים עם הקדוש ברוך הוא ועושים לו גוף. והואיל והם שתפים במעשה, יהיו שתפים ביראה וכבוד.

בגוונא דא, תלת שותפין אשתכחו לעילא ברזא דאדם. אדם קדמא, אף על גב דגופא דיליה הנה מעפרא, לאו מעפרא דהקא הנה אלא מעפרא דבי מקדשא דלעילא. אבא ואימא אשתכחו, ומלפא עלאה אשתתף בהדייהו, ושדר ביה רוחא דחיי, ואתברי. וכגוונא דא, אשתתף כלא עילא ותתא. ועל דא אצטריף ליה לבר נש למדחל לקודשא בריהו הוא, ולמדחל לאבוי ולאמיה.

בסתרי תורה, אדם קדמא לא הוה ליה מהאי עלמא כלום. חד צדיק עבד שמושא בנוקביה, ואתעביד מההוא שמושא גופא חדא, דנהירו דיליה נתיר מפל אינון מלאכין שליחן לעילא. וכד אתברי ההוא גופא מלפא עלאה, שדר בההוא צדיק תרין ועשרין אתנון, ואשתתף בהדייהו, ונפק לעלמא.

ביון דנפק, חמו ליה שמשא וסיהרא, ואסתימו (דף פ"ג ע"א) נהורייהו, דתפוחא דרגליה אחשיף נהורא דלהון. מאי טעמא. בגין דמעובדא דשמשא וסיהרא עלאה נפק. ביון דחטא, אתחשף, ואזעיר גרמיה, ואצטריף לגופא אחרא במשכא ובבשרא. דכתיב, (בראשית א) ויעש יי' אלהים לאדם ולאשתו פתנות עור וילבישם. כההוא שמושא דעבד ההוא צדיק בנוקביה, לא אשתתח מקדמת דנא, ולבתר דנא, דהא עד לא נפק לצורף אומנא.

עד דאתא חנוף, ונטיל ליה קדשא בריהו הוא מארעא, ואבריר פסולת וקסטורא מכספא, וכן בכל אינון צדיקייא די בארעא. לבתר אתתקן ההוא אתר, ואתעבידו רוחין ונשמתין בשמושייהו וגופא מתתא בארעא. ועל דא בשותפו דלעילא ותתא, בר נש אתי לעלמא, ואצטריף למדחל לאינון שותפין, ולאוקיר לון, כמה דאתמר (ע"כ

רעיא מהימנא).

בשמושיהם והגוף מלמטה בארץ. ועל כן, בשתפות שלמעלה ולמטה בא האדם לעולם, וצריף לירא מאותם השתפים ולכבד אותם, כמו שנתבאר. (עד כאן רעיא מהימנא).

לוח זוהר ש"ס דף היומי מסכת בָּבָא קָמָא

זוהר עמודים:	דף הש"ס	זוהר עמודים:	דף הש"ס	זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ה שה-שו	בבא קמא דף סח	ח"ה רלט-רמ	בבא קמא דף לה	ח"ה קעג-קעד	בבא קמא דף ב
ח"ה שז-שח	בבא קמא דף סט	ח"ה רמא-רמב	בבא קמא דף לו	ח"ה קעה-קעו	בבא קמא דף ג
ח"ה שט-שי	בבא קמא דף ע	ח"ה רמג-רמד	בבא קמא דף לז	ח"ה קעז-קעח	בבא קמא דף ד
ח"ה שיא-שיב	בבא קמא דף עא	ח"ה רמה-רמו	בבא קמא דף לח	ח"ה קעט-קפ	בבא קמא דף ה
ח"ה שיג-שיד	בבא קמא דף עב	ח"ה רמז-רמח	בבא קמא דף לט	ח"ה קפא-קפב	בבא קמא דף ו
ח"ה שטו-שטז	בבא קמא דף עג	ח"ה רמט-רנ	בבא קמא דף מ	ח"ה קפג-קפד	בבא קמא דף ז
ח"ה שיז-שיח	בבא קמא דף עד	ח"ה רנא-רנב	בבא קמא דף מא	ח"ה קפה-קפו	בבא קמא דף ח
ח"ה שיט-שכ	בבא קמא דף עה	ח"ה רנג-רנד	בבא קמא דף מב	ח"ה קפז-קפח	בבא קמא דף ט
ח"ה שכא-שכב	בבא קמא דף עו	ח"ה רנה-רנו	בבא קמא דף מג	ח"ה קפט-קצ	בבא קמא דף י
ח"ה שכג-שכד	בבא קמא דף עז	ח"ה רנז-רנח	בבא קמא דף מד	ח"ה קצא-קצב	בבא קמא דף יא
ח"ה שכה-שכו	בבא קמא דף עח	ח"ה רנט-רס	בבא קמא דף מה	ח"ה קצג-קצד	בבא קמא דף יב
ח"ה שכז-שכח	בבא קמא דף עט	ח"ה רסא-רסב	בבא קמא דף מו	ח"ה קצה-קצו	בבא קמא דף יג
ח"ה שכט-של	בבא קמא דף פ	ח"ה רסג-רסד	בבא קמא דף מז	ח"ה קצז-קצח	בבא קמא דף יד
ח"ה שלא-שלב	בבא קמא דף פא	ח"ה רסה-רסו	בבא קמא דף מח	ח"ה קצט-ר	בבא קמא דף טו
ח"ה שלג-שלד	בבא קמא דף פב	ח"ה רסז-רסח	בבא קמא דף מט	ח"ה רא-רב	בבא קמא דף טז
ח"ה שלה-שלו	בבא קמא דף פג	ח"ה רסט-רע	בבא קמא דף נ	ח"ה רג-רד	בבא קמא דף יז
ח"ה שלז-שלח	בבא קמא דף פד	ח"ה רעא-רעב	בבא קמא דף נא	ח"ה רה-רו	בבא קמא דף יח
ח"ה שלט-שמ	בבא קמא דף פה	ח"ה רעג-רעד	בבא קמא דף נב	ח"ה רז-רח	בבא קמא דף יט
ח"ה שמא-שמב	בבא קמא דף פו	ח"ה רעה-רעו	בבא קמא דף נג	ח"ה רט-רי	בבא קמא דף כ
ח"ה שמג-שמד	בבא קמא דף פז	ח"ה רעז-רעה	בבא קמא דף נד	ח"ה ריא-ריב	בבא קמא דף כא
ח"ה שמה-שמו	בבא קמא דף פח	ח"ה רעט-רפ	בבא קמא דף נה	ח"ה ריג-ריד	בבא קמא דף כב
ח"ה שמז-שמח	בבא קמא דף פט	ח"ה רפא-רפב	בבא קמא דף נו	ח"ה רטו-רטז	בבא קמא דף כג
ח"ה שמת-שנ	בבא קמא דף צ	ח"ה רפג-רפד	בבא קמא דף נז	ח"ה ריז-ריח	בבא קמא דף כד
ח"ה שנא-שנב	בבא קמא דף צא	ח"ה רפה-רפו	בבא קמא דף נח	ח"ה ריט-רכ	בבא קמא דף כה
ח"ה שנג-שנד	בבא קמא דף צב	ח"ה רפז-רפח	בבא קמא דף נט	ח"ה רכא-רכב	בבא קמא דף כו
ח"ה שנה-שנו	בבא קמא דף צג	ח"ה רפט-רצ	בבא קמא דף ס	ח"ה רכג-רכד	בבא קמא דף כז
ח"ה שנוז-שנח	בבא קמא דף צד	ח"ה רצא-רצב	בבא קמא דף סא	ח"ה רכה-רכו	בבא קמא דף כח
ח"ה שנט-שס	בבא קמא דף צה	ח"ה רצג-רצד	בבא קמא דף סב	ח"ה רכז-רכח	בבא קמא דף כט
ח"ה שסא-שסב	בבא קמא דף צו	ח"ה רצה-רצו	בבא קמא דף סג	ח"ה רכט-רל	בבא קמא דף ל
ח"ה שסג-שסד	בבא קמא דף צז	ח"ה רצז-רצח	בבא קמא דף סד	ח"ה רלא-רלב	בבא קמא דף לא
ח"ה שסה-שסו	בבא קמא דף צח	ח"ה רצט-ש	בבא קמא דף סה	ח"ה רלג-רלד	בבא קמא דף לב
ח"ה שסז-שסח	בבא קמא דף צט	ח"ה שא-שב	בבא קמא דף סו	ח"ה רלה-רלו	בבא קמא דף לג
ח"ה שסט-שע	בבא קמא דף ק	ח"ה שג-שד	בבא קמא דף סז	ח"ה רלז-רלח	בבא קמא דף לד

לוח זוהר ש"ס דף היומי מסַכַת בְּבֵא קמא

זוהר עמודים:	דף הש"ס	זוהר עמודים:	דף הש"ס	זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ה שצז-שצח	בבא קמא דף קיד	ח"ה שפה-שפו	בבא קמא דף קח	ח"ה שעא-שעב	בבא קמא דף קא
ח"ה שצט-ת	בבא קמא דף קטו	ח"ה שפז-שפח	בבא קמא דף קט	ח"ה שעג-שעד	בבא קמא דף קב
ח"ה תא-תב	בבא קמא דף קטז	ח"ה שפט-שצ	בבא קמא דף קי	ח"ה שעה-שעו	בבא קמא דף קג
ח"ה תג-תד	בבא קמא דף קיז	ח"ה שצא-שצב	בבא קמא דף קיא	ח"ה שעז-שעה	בבא קמא דף קד
ח"ה תה-תו	בבא קמא דף קיח	ח"ה שצג-שצד	בבא קמא דף קיב	ח"ה שעט-שפ	בבא קמא דף קה
ח"ה תז-תח	בבא קמא דף קיט	ח"ה שצה-שצו	בבא קמא דף קיג	ח"ה שפא-שפב	בבא קמא דף קו
				ח"ה שפג-שפד	בבא קמא דף קז

